لو كانت الدنيا تعدل عند الله جناح بعوضة ما سقى كافرا منها شربة ماء

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

جامع – سنن – الترمذي

tirmizijin džami'- sunen

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

PRIJEVOD I KOMENTAR
PROF. MAHMUT KARALIĆ

KNJIGA

5

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 297.18

TIRMIZI
Tirmizijina zbirka hadisa = Tirmizijin
Džami' - Sunen / prijevod i komentar Mahmut Karalić.
- 1. izd. - Travnik : Elči Ibrahim-pašina medresa,
1999. - Knj. <5> ; 24 cm
Prijevod djela: Tirmizijin Džami' - Sunen. - Tekst
na bos. i arap. jeziku. - Bibliografske i druge
bilješke uz tekst.

Dosadašnji sadržaj:
Knj. 5. - 2005. - 468 str.-

ISBN 9958-9633-0-2 (cjelina)
ISBN 9958-9633-5-3 (Knj. 5.)

1. Karalić, Mahmut. - I. et Tirmizi, Ebu Isa
Muhammad vidi Tirmizi

COBISS/BiH-ID 6582278

Na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta broj: 02-15-2231/99 od 14. 05. 1999. godine, a na osnovu člana 19. tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, na ovaj proizvod se ne plaća porez na promet.

ISBN 9958-9633-5-3

"U čijem se domu nađe ova zbirka
kao da je u njemu Vjerovjesnik koji govori"

TIRMIZIJIN DŽAMI'-SUNEN

TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA

PETA KNJIGA
PRVO IZDANJE

Prijevod i komentar
PROF. MAHMUT KARALIĆ

Travnik, 2005. godine

Tirmizijin Džami'-Sunen

Naslov originala:

جامع الترمذي، سنن الترمذي

Prijevod i komentar:
MAHMUT KARALIĆ, prof.

Redaktor prijevoda:
dr. BILAL HASANOVIĆ

Recenzenti:
dr. ŠEFIK KURDIĆ
dr. ŠUKRIJA RAMIĆ

Lektor:
Prof. dr. DŽEMALUDIN LATIĆ

Korektor:
MIDHAT KASAP, prof.

Kompjuterska obrada arapskog teksta:
MUAZ KARALIĆ

Tehnički urednik:
MUHAMED ČIČAK

أبواب فضائل الْجِهَاد

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١.بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْجِهَادِ

١٦٨٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا يَعْدِلُ الْجِهَادَ؟ قَالَ: إِنَّكُمْ لَا تَسْتَطِيعُونَه. فَرَدُّوا عَلَيْهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا كُلُّ ذَلِكَ يَقُولُ: لَا تَسْتَطِيعُونَهُ. فَقَالَ فِي الثَّالِثَةِ: مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَثَلُ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الَّذِي لَا يَفْتُرُ مِنْ صَلَاةٍ وَلَا صِيَامٍ حَتَّى يَرْجِعَ الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.
وَفِي الْبَاب عَنْ الشِّفَاءِ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبْشِيٍّ وَأَبِي مُوسَى وَأَبِي سَعِيدٍ وَأُمِّ مَالِكٍ الْبَهْزِيَّةِ وَأَنَسِ بن مالك. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

١٦٨٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي مَرْزُوقٌ أَبُو بَكْرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بن مالك قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَعْنِي يَقُولُ اللَّهُ: الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِي هُوَ عَلَيَّ ضَامِنٌ إِنْ قَبَضْتُهُ أَوْرَثْتُهُ الْجَنَّةَ , وَإِنْ رَجَعْتُهُ رَجَعْتُهُ بِأَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ." هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

POGLAVLJA O VRIJEDNOSTIMA DŽIHADA[1]

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrijednosti džihada

1682. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Ispričao nam je Ebu Avane, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: »**Neko upita: Allahov Poslaniče, šta je ravno borbi na Allahovom putu? On odgovori: Vi to niste u stanju izvršiti! Oni mu dva ili tri puta postaviše isto pitanje, a on svaki put odgovori: Vi to niste u stanju izvršiti! Treći put reče: Borac na Allahovom putu je poput onoga koji posti i klanja i koji ne malaksava od namaza i posta sve dok se mudžahid ne vrati iz borbe.**«

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Šifaa, Abdullaha b. Hubšija, Ebu Musaa, Ebu Seida, Ummu Malik el-Behzijje i Enesa b. Malika.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[2] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

1683. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah b. Bezi'; kaže: Ispričao nam je Mu'temir b. Sulejman; kaže: Meni je ispričao Merzuk Ebu Bekr, prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Uzvišeni Allah kaže:**

[1] Džihad podrazumijeva borbu na Allahovom, dž. š., putu.
[2] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

Borac na Mome putu je pod Mojim jamstvom. Ako mu (u toku) **borbe oduzmem život, daću mu u naslijeđe Džennet, a ako ga vratim kući, vratiću ga s nagradom ili ratnim plijenom.«**

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun-sahihun.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ مَاتَ مُرَابِطًا *

١٦٨٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ أَنَّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ الْجَنْبِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **كُلُّ مَيِّتٍ يُخْتَمُ عَلَى عَمَلِهِ إِلَّا الَّذِي مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنَّهُ يُنْمَى لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَيَأْمَنُ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ.** وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَجَابِرٍ. حَدِيثُ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

2. O vrijednosti onoga koji umre na vojnom položaju

1684. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Hajve b. Šurejh i kazao: Obavijestio me je Ebu Hani' el-Havlani da ga je Amr b. Malik el-Džembi obavijestio da je čuo Fedalea b. Ubejda kada priča od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Svakoj se osobi kada umre zapečate njena djela osim onoj koja izgubi život na vojnom položaju boreći se na Allahovom putu. Njena će se** (dobra) **djela uvećavati sve do Sudnjeg dana i ta će osoba biti pošteđena kaburskog iskušenja.«**[3] Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaza i ovo: **»Borcem na Allahovom putu se smatra i osoba koja se bori da savlada svoje prohtjeve i strasti.«**

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ukbea b. Amira i Džabira. Hadis Fedalea b. Ubejda je hasenun-sahihun.[4]

---

[3] U ovom hadisu je spomenuta nova kategorija ljudi u odnosu na tri kategorije koje su spomenute u hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* od Ebu Hurejrea u kome stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kada osoba umre, prestaju joj teći sevabi osim u tri slučaja: ukoliko je za života uložila novac u kakav hajrat (trajnu sadaku), ako je iza sebe ostavila kakvo naučno djelo kojim se ljudi koriste i ako je iza sebe ostavila lijepo odgojeno dijete koje Allahu dž.š., upućuje dove za nju."

[4] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الصَّوْمِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٦٨٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ وَسُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ أَنَّهُمَا حَدَّثَاهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ زَحْزَحَهُ اللَّهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.** أَحَدُهُمَا يَقُولُ: سَبْعِينَ وَالْآخَرُ يَقُولُ: أَرْبَعِينَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو الْأَسْوَدِ اسْمُهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ الْأَسَدِيُّ الْمَدَنِيِّ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَنَسٍ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأَبِي أُمَامَةَ *

١٦٨٦. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَلِيدِ الْعَدَنِيُّ عَنْ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ و حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ سُفْيَانَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ الزُّرَقِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَصُومُ عَبْدٌ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا بَاعَدَ ذَلِكَ الْيَوْمُ النَّارَ عَنْ وَجْهِهِ سَبْعِينَ خَرِيفًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٦٨٧. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ جَمِيلٍ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ جَعَلَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّارِ خَنْدَقًا كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي أُمَامَةَ *

3. O vrijednosti posta na Allahovom putu

1685. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Nama je ispričao Ibn Lehi'a, prenijevši od Ebul-Esveda, on od Urvea i Sulejmana b. Jesara koji su mi ispričali prenijevši od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko posti jedan dan na Allahovome putu,**[5] **Allah će ga** (time) **udaljiti od džehennemske vatre sedamdeset godina.«**[6] Jedan od njih dvojice[7] je rekao sedamdeset, a drugi četrdeset (godina).

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[8] Ebul-Esved se zvao Muhammed b. Abur-Rahman b. Nevfel el-Esedi el-Medini. Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ebu Seida, Enesa, Ukbea b. Amira i Ebu Umamea.

1686. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman; kaže: Nama je ispričao Abdullah b. Velid el-Adeni, prenijevši od Sufjana es-Sevrija. Ispričao nam je Mahmud b. Gajlan; kaže: Nama je ispričao Ubejdullah b. Musa, on je prenio od Sufjana, on od Suhejla b. Ebu Saliha, on od Nu'mana b. Ebu Ajjaša

[5] Ovo se odnosi na one kojima post neće umanjiti sposobnost za borbu. Njima je bolje da spoje dva dobra djela, post i borbu (džihad).

[6] Broj sedamdeset u arapskom jeziku najčešće označava mnoštvo. Tako u predaji ovog hadisa koju bilježe Nesaija u *Sunenu* od Ukbea b. Amira, Taberanija u *El-Mu'džemul-Kebiru* od Amra b. Absea i Ebu Ja'la u *Musnedu* od Muaza b. Enesa stoji: "...Allah će ga (time) udaljiti od džehennemske vatre stotinu godina."

[7] Misli se na Urvea i Sulejmana b. Jesara.

[8] Ovaj hadis je po stepenu slab, pošto se u njegovu senedu nalazi Ibn Lehi'a koji je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab ravija.

ez-Zurekija, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ni jedna osoba neće postiti dan na Allahovome putu a da joj taj dan neće udaljiti džehennemsku vatru od njena lica sedamdeset godina.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[9]

1687. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Ejjub; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Velid b. Džemil, prenijevši od Kasima Ebu Abdur-Rahmana, on od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **»Ko posti dan na Allahovom putu, Allah će između njega i džehennemske vatre stvoriti hendek** (širok) **kao što je prostor između nebesa i Zemlje.«** Ovaj Ebu Umameov hadis je garibun.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ النَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٦٨٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الْجُعْفِيُّ عَنْ زَائِدَةَ عَنِ الرُّكَيْنِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يُسَيْرِ بْنِ عَمِيلَةَ عَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ بِسَبْعِ مِائَةِ ضِعْفٍ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الرُّكَيْنِ بْنِ الرَّبِيعِ *

4. O vrijednosti trošenja na Allahovom putu

1688. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Husejn el-Džu'fi, on je prenio od Zaidea, on od Er-Rukejna b. Er-Rebi'a[10], on od svoga oca, on od Jusejra b. Amilea[11] a on od Hurejma b. Fatika[12] koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko nešto od imovine potroši na Allahovom putu, biće mu upisano sedam stotina puta toliko.«**

Na ovu temu hadis je prenesen i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun.[13] Poznat nam je preko Er-Rukejna b. er-Rebi'a.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْخِدْمَةِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٦٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ الطَّائِيِّ أَنَّهُ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَيُّ الصَّدَقَةِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: خِدْمَةُ عَبْدٍ فِي**

---

[9] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[10] Rukejn b. Rebi' b. Amile el-Fezari el-Kufije je pouzdan ravija. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[11] Jusejr b. Amile el-Fezari je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[12] Hurejm b. Fatik el-Esedi je ashab. Učesnik je prisege na Hudejbiji. Umro je u vrijeme Muavijina hilafeta.

[13] Bilježe ga i Nesaija u *Sunenu*, Hakim u *Mustedreku*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

سَبِيلِ اللَّهِ، **أَوْ ظِلُّ فُسْطَاطٍ، أَوْ طَرُوقَةُ فَحْلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ** . وَقَدْ رُوِيَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ هَـذَا الْحَـدِيثُ مُرْسَـلًا، وَخُولِفَ زَيْدٌ فِي بَعْضِ إِسْنَادِهِ. *وَرَوَى الْوَلِيدُ بْنُ جَمِيلٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

١٦٩٠ . حَدَّثَنَا بِذَلِكَ زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ جَمِيلٍ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظِلُّ فُسْطَاطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنِيحَةُ خَادِمٍ فِي سَـبِيلِ اللَّهِ، أَوْ طَرُوقَةُ فَحْلٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ وَهُوَ أَصَحُّ عِنْدِي مِنْ حَدِيثِ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ.

5. O vrijednosti posluživanja na Allahovom putu

1689. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'; kaže: Ispričao nam je Zejd b. Hubab; kaže: Nama je ispričao Muavija b. Salih, prenijevši od Kesira b. Harisa, on od Kasima Ebu Abdur-Rahmana a on od Adijja b. Hatima et-Taija: **»da je pitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koja je sadaka najvrednija, pa je on kazao: Pružanje usluge** (borcu) **na Allahovom putu, ili darovanje šatora** (potrebnog borcu), **ili darovanje jahalice** (borcu) **na Allahovom putu .«**

Ovaj hadis je od Muavije b. Saliha prenesen kao mursel, u čijem je senedu bilo razilaženja sa Zejdom. Velid b. Džemil ovaj hadis je prenio od Kasima Ebu Abdur-Rahmana, on od Ebu Umamea a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

1690. TAKO NAM JE ISPRIČAO Zijad b. Ejjub; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Velid b. Džemil, prenijevši od Kasima Ebu Abdur-Rahmana a on od Ebu Umamea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Najvrednija je sadaka darovanje šatora** (borcu) **na Allahovom putu, darovanje sluge** (za posluživanje borca) **na Allahovom putu ili darovanje jahalice** (borcu) **na Allahovom putu.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[14] On je, po mom mišljenju, vjerodostojniji od hadisa Muavije b. Saliha.

٦ . باب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا *

١٦٩١ . حَدَّثَنَا أَبُو زَكَرِيَّا يَحْيَى بْنُ دُرُسْتَ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَـفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ فَقَدْ غَزَا. هَذَا** حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

---

[14] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

١٦٩٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَطَاءٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ خَلَفَهُ فِي أَهْلِهِ فَقَدْ غَزَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

١٦٩٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

١٦٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** *

6. O onome ko opremi ratnika

1691. ISPRIČAO NAM JE Ebu Zekerija Jahja b. Duruste; kaže: Ispričao nam je Ebu Ismail;[15] kaže: Nama je ispričao Jahja b. Ebu Kesir, prenijevši od Ebu Selemea, on od Busra b. Seida, on od Zejda b. Halida el-Džuhenija a on od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko opremi borca** (gaziju) **na Allahovom putu, ima nagradu kao da je i sam ratovao. Isto tako, ko bude brinuo o ratnikovoj porodici** (dok je on u borbi), **ima nagradu kao da je i sam ratovao.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[16] Prenesen je i drugim predajama.

1692. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on od Ata'a a on od Zejda b. Halida el-Džuhenija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko opremi ratnika u borbi na Allahovom putu ili bude brinuo za njegovu porodicu** (dok je on u borbi), **ima nagradu kao da je i sam ratovao.«** Ovaj hadis je hasenun.

1693. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Harb b. Šeddad, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, on od Busra b. Seida a on od Zejda b. Halida el-Džuhenija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko opremi ratnika** (u borbi) **na Allahovom putu ima nagradu kao da je i sam ratovao.«** Ovaj hadis je sahihun.

1694. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid; kaže: Nama je ispričao Abdul-Melik b. Ebu Sulejman, prenijevši od Ata'a, on od Zejda b. Halida el-Džuhenija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

---

[15] Ebu Ismail Ibrahim b. Abdul-Melik el-Basri je iskren ravija. Imao je izvjesnih problema sa pamćenjem. Pripadao je sedmoj generaciji prenosilaca hadisa.

[16] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٧. بَاب مَنِ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

١٦٩٥. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ: لَحِقَنِي عَبَايَةُ بْنُ رِفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ وَأَنَا مَاشٍ إِلَى الْجُمُعَةِ فَقَالَ: أَبْشِرْ فَإِنَّ خُطَاكَ هَذِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ, سَمِعْتُ أَبَا عَبْسٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ اغْبَرَّتْ قَدَمَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُمَا حَرَامٌ عَلَى النَّارِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو عَبْسٍ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جَبْرٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَزِيدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ رَجُلٌ شَامِيٌّ رَوَى عَنْهُ الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ وَيَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ. وَبُرَيْدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ كُوفِيٌّ أَبُوهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْمُهُ مَالِكُ بْنُ رَبِيعَةَ.

7. O onome ko upraši svoja stopala na Allahovom putu

1695. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar; kaže: Nama je ispričao Velid b. Muslim, prenijevši od Jezida b. Ebu Merjema koji je kazao: Sustigao me Abaje b. Rifa'a b. Rafi' dok sam išao na džuma-namaz i rekao: Raduj se, jer su ovi tvoji koraci na Allahovom putu. Čuo sam Ebu Absa kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Ko upraši svoja stopala na Allahovom putu,** (džehennemskoj) **vatri će biti zabranjeno da ih prži.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[17] Ebu Abs se zvao Abdur-rahman b. Džebr.

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ebu Bekra, od jednog neimenovanog Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba. Jezida b. Ebu Merjem iz Šama, od koga su hadise prenijeli Velid b. Muslim, Jahja b. Hamza i drugi stanovnici Šama, dok je Jezid b. Ebu Merjem iz Kufe sin Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba, a zvao se Malik b. Rebi'a.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْغُبَارِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٦٩٦. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمَسْعُودِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَلِجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ حَتَّى يَعُودَ اللَّبَنُ فِي الضَّرْعِ، وَلَا يَجْتَمِعُ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَدُخَانُ جَهَنَّمَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ مَوْلَى آلِ طَلْحَةَ مَدَنِيٌّ **

[17] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel, Buharija i Nesaija.

8. O vrijednosti prašine na Allahovom putu

1696. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ibn Mubarek, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Abdullaha el-Mesudija, on od Muhammeda b. Abdur-Rahmana, on od Isaa b. Talhe, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Osoba koja zaplače zbog straha pred Allahom neće ući u** (džehennemsku) **vatru sve dok se mlijeko u vime ne povrati, niti se** (kod jedne osobe) **mogu spojiti prašina na Allahovom putu i džehennemski dim.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[18] Muhammed b. Abdur-Rahman je bio štićenik porodice Talha iz Medine.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٦٩٧ . حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ أَنَّ شُرَحْبِيلَ بْنَ السِّمْطِ قَالَ: يَا كَعْبُ بْنَ مُرَّةَ حَدِّثْنَا عَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاحْذَرْ. قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي الْإِسْلَامِ كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ** . وَفِي الْبَاب عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. حَدِيثُ كَعْبِ بْنِ مُرَّةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ. هَكَذَا رَوَاهُ الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ وَأَدْخَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ كَعْبِ بْنِ مُرَّةَ فِي الْإِسْنَادِ رَجُلًا. وَيُقَالُ كَعْبُ بْنُ مُرَّةَ وَيُقَالُ مُرَّةُ بْنُ كَعْبٍ الْبَهْزِيُّ. وَالْمَعْرُوفُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرَّةُ بْنُ كَعْبٍ الْبَهْزِيُّ. وَقَدْ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَادِيثَ *

١٦٩٨ . حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ عَنْ بَقِيَّةَ عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ كَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ الحضرمي عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبَسَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ شَابَ شَيْبَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَانَتْ لَهُ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَحَيْوَةُ ابْنُ شُرَيْحٍ هو ابْنُ يَزِيدَ الْحِمْصِيُّ *

9. O onome ko osijedi na Allahovom putu

1697. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Amra b. Murrea a on od Salima b. Ebu Dža'da da je Šurehbil b. Simt kazao: O, Ka'be b. Murre, pričaj nam od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i budi oprezan. On reče: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **»Ko osijedi u islamu, to će mu biti svjetlo na Sudnjem danu.«**[19]

---

[18] Bilježe ga i Nesaija, Hakim i Bejhekija.

[19] Ovaj hadis ima sljedeći smisao: Ko, brinući se da li će uspjeti steći Allahovo zadovoljstvo i spasiti se džehennemske vatre, stekne makar jednu sijedu dlaku u bradi ili u kosi, ta će mu sijeda dlaka, više njih ili cijela kosa ili brada biti svjetiljka na Sudnjem danu. Isto tako je i sa onim ko osijedi u borbi na Allahovom putu.

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Fedalea b. Ubejda i Abdullaha b. Amra. Ka'b b. Murreov hadis je hasenun.[20] Ovako ga je A'meš prenio od Amra b. Murrea. Ovaj hadis je prenesen i od Mensura a on od Salima b. Ebu Dža'da koji je u sened, između sebe i Ka'ba b. Murrea ubacio nekog čovjeka. Kaže se Ka'b b. Murre, a kaže se i Murre b. Ka'b el-Behzi. Među Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, ashabima je poznat Murre b. Ka'b el-Behzi. On je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio mnoge hadise.

1698. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Hajve b. Šurejh, prenijevši od Bekijjea, on od Behira b. Sa'da, on od Halida b. Ma'dana, on od Kesira b. Murrea el-Hadremija a on od Amra b. Abesea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Ko osijedi na Allahovom putu, to će mu biti svjetiljka na Sudnjem danu.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[21] Hajve b. Šurejh je sin Jezida el-Himsija.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنِ ارْتَبَطَ فَرَسًا فِي سَبِيلِ اللَّه *

١٦٩٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْخَيْلُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِيهَا الْخَيْرُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ . الْخَيْلُ لِثَلَاثَةٍ: هِيَ لِرَجُلٍ أَجْرٌ، وَهِيَ لِرَجُلٍ سِتْرٌ، وَهِيَ عَلَى رَجُلٍ وِزْرٌ. فَأَمَّا الَّذِي هِي لَهُ أَجْرٌ فَالَّذِي يَتَّخِذُهَا فِي سَبِيلِ اللَّه فَيُعِدُّهَا لَهُ هِيَ لَهُ أَجْرٌ لَا يَغِيبُ فِي بُطُونِهَا شَيْئًا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى مَالِكٌ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا الحديث.

10. O onome ko podari konja za borbu na Allahovom putu

1699. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»U konjskim grivama propisano je dobro sve do Sudnjeg dana. Konj donosi jedno od troje: Nekome on donosi nagradu, nekome opskrbu, a za nekoga je samo teret** (grijeh). **Konj koji vlasniku donosi nagradu je onaj koga je vlasnik odredio i priprema ga za borbu na Allahovom putu. On neće u njegov trbuh unijeti ništa a da mu Allah za to neće upisati sevap.«**

---

[20] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

[21] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu.*

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[22] Malik je prenio od Zejda b. Eslema, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično ovom hadisu.

١١. باب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الرَّمْيِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ *

١٧٠٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي حُسَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ لَيُدْخِلُ بِالسَّهْمِ الْوَاحِدِ ثَلَاثَةً الْجَنَّةَ: صَانِعَهُ يَحْتَسِبُ فِي صَنْعَتِهِ الْخَيْرَ، وَالرَّامِيَ بِهِ، وَالْمُمِدَّ بِهِ وَقَالَ ارْمُوا وَارْكَبُوا، وَلَأَنْ تَرْمُوا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ تَرْكَبُوا. كُلُّ مَا يَلْهُو بِهِ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ بَاطِلٌ إِلَّا رَمْيَهُ بِقَوْسٍ، وَتَأْدِيبَهُ فَرَسَهُ، وَمُلَاعَبَتَهُ أَهْلَهُ، فَإِنَّهُنَّ مِنَ الْحَقِّ.**

١٧٠١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَّامٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَزْرَقِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مِثْلَهُ.**

وَفِي الْبَاب عَنْ كَعْبِ بْنِ مُرَّةَ وَعَمْرِو بْنِ عَبْسَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

١٧٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَبِي نَجِيحٍ السُّلَمِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَهُوَ لَهُ عَدْلُ مُحَرَّرٍ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو نَجِيحٍ هُوَ عَمْرُو ابْنُ عَبْسَةَ السُّلَمِيُّ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْأَزْرَقِ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ *

11. O vrijednosti gađanja na Allahovom putu

1700. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Ishak, prenijevši od Abdullaha b. Abdur-Rahmana b. Ebu Husejna, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Allah će radi jedne strijele trojicu uvesti u Džennet: onoga koji ju je napravio, ako ju je pravio radi nagrade i dobra, onoga koji njome gađa** (neprijatelja) **i onoga koji ga njome bude posluživao. Zato, reče on: Učite gađanje i jahanje, iako bih više volio da naučite gađanje nego jahanje. Sve drugo čime bi se musliman zabavljao, osim gađanja iz luka, treniranjem konja i igrom sa svojom suprugom, beskorisno je. Na ovo ima pravo.**«

1701. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Hišam ed-Destevai, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Sellama[23], on od Abdullaha b. Ezreka, on od Ukbea b. Amira a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

---

[22] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

[23] Ebu Sellam Memtur el-Esved el-Habeši je pouzdan prenosilac. Prenio je dosta mursel hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ka'ba b. Murrea, Amra b. Abesea i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je hasenun.

1702. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam, prenijevši od svoga oca, on od Katadea, on od Salima b. Ebu Dža'da, on od Ma'dana b. Ebu Talhe, a on od Ebu Nedžiha es-Sulemija koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **»Ko odapne jednu strijelu na Allahovom putu ima nagradu kao da je oslobodio roba.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[24] Ebu Nedžih je Amr b. Abese es-Sulemi, a Abdullah b. Ezrek je Abdullah b. Jezid.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْحَرَسِ فِي سَبِيلِ اللَّه *

١٧٠٣. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ رُزَيْقٍ أَبُو شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَطَاءٌ الْخُرَاسَانِيُّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **عَيْنَانِ لَا تَمَسُّهُمَا النَّارُ عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْرُسُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عُثْمَانَ وَأَبِي رَيْحَانَةَ. حَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شُعَيْبِ بْنِ رُزَيْقٍ *

12. O vrijednosti straže na Allahovom putu

1703. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Ispričao nam je Bišr b. Omer; kaže: Nama je ispričao Šuajb b. Ruzejk[25] Ebu Šejbe; kaže: Nama je ispričao Ata el-Horasani, prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **»Dvije vrste očiju neće dotaći džehennemska vatra: oči koje su plakale zbog straha od Allaha i oči koje su bdjele na straži u ime Allaha.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Osmana i Ebu Rejhane. Ibn Abbasov hadis je hasenun-garibun.[26] Poznat nam je samo preko Šuajba b. Ruzejka.

---

[24] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan po kriterijima Buharije i Muslima.

[25] Ebu Šejbe Šuajb b. Ruzejk eš-Šami je pouzdan ravija, ali je bio sklon griješenju prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji ravija.

[26] Bilježi ga i Taberanija u *El-Mu'džemul-Vesitu*.

١٣. باب مَا جَاءَ فِي ثَوَابِ الشُّهَدَاءِ *

١٧٠٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ أَرْوَاحَ الشُّهَدَاءِ فِي طَيْرٍ خُضْرٍ تَعْلُقُ مِنْ ثَمَرِ الْجَنَّةِ أَوْ شَجَرِ الْجَنَّةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ عَامِرٍ الْعُقَيْلِيِّ عَنْ أَبِيه عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **عُرِضَ عَلَيَّ أَوَّلُ ثَلَاثَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ: شَهِيدٌ، وَعَفِيفٌ مُتَعَفِّفٌ، وَعَبْدٌ أَحْسَنَ عِبَادَةَ اللَّهِ وَنَصَحَ لِمَوَالِيه** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧٠٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ طَلْحَةَ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **الْقَتْلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ كُلَّ خَطِيئَةٍ , فَقَالَ جِبْرِيلُ إِلَّا الدَّيْنَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا الدَّيْنَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ وَجَابِرٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي قَتَادَةَ. و حَدِيثُ أَنَسٍ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيث أَبِي بَكْرٍ إِلَّا مِنْ حَدِيث هَذَا الشَّيْخِ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ هَذَا الْحَدِيث فَلَمْ يَعْرِفْهُ و قَالَ أَرَى أَنَّهُ أَرَادَ حَدِيثَ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ : لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّة يَسُرُّهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا إِلَّا الشَّهِيدُ.

١٧٠٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **مَا مِنْ عَبْدٍ يَمُوتُ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا وَأَنَّ لَهُ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا إِلَّا الشَّهِيدُ لِمَا يَرَى مِنْ فَضْلِ الشَّهَادَةِ فَإِنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ مَرَّةً أُخْرَى.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ.

13. O nagradi koja pripada šehidu

1704. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Zuhrija, on od Ibn Ka'ba b. Malika, a on od svog oca, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Duše šehida** (do Sudnjeg dana) **borave u džennetskim zelenim pticama, jedu džennetske plodove, ili** (je kazao[27] hrane se) **plodovima džennetskog drveća.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[28]

1705. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Osman b. Omer[29]; kaže: Nama je ispričao Alija b. Mubarek, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Amira el-Ukajlija[30], on od svog oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao:

---

[27] Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenoslilaca hadisa.

[28] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[29] Osman b. Omer b. Faris el-Abdi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[30] Amir b. Ukbe (neki vele Ibn Abdullah) el-Ukajli je ravija koji zadovoljava. Pripadao je četvrtoj generaciji.

»Pokazana su mi prva trojica koji će ući u Džennet. To su: šehid[31], siromah koji se zadovoljava onim što ima i susteže se da traži od ljudi i rob koji izvršava sve svoje obaveze prema Allahu, a i prema svojim gospodarima izvršava obaveze i želi im dobro.« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[32]

1706. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Talha el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Humejda, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Pogibija** (na Allahovom putu) **iskupljuje sve grijehe. Džibril će na to: "osim duga" a onda i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "osim duga.«**[33]

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ka'ba b. Udžrea, Džabira, Ebu Hurejrea i Ebu Katadea. Enesov hadis je garibun.[34] Od Ebu Bekra nam je poznat samo preko ovog šejha.[35] (Tirmizija veli:) Pitao sam Muhammeda b. Ismaila o ovom hadisu, pa ga nije znao i kazao je: Mislim da je (Jahja) mislio na Humejdov hadis od Enesa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u kome stoji da je kazao: **»Nijednog stanovnika Dženneta ne bi radovao povratak na ovaj svijet osim šehida.«**

1707. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Dža'fer, prenijevši od Humejda, on od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ne bi nijedna osoba, koja je kod Allaha, nakon smrti zaslužila dobro, poželjela da se vrati na ovaj svijet, taman kad bi sav ovaj svijet i sve ono što je na njemu bilo njeno, osim šehida. On bi se jedini, nakon što je vidio vrijednost šehadeta, poželio vratiti na ovaj svijet kako bi još jednom bio ubijen.«** Ovaj hadis je sahihun.[36]

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّه *

١٧٠٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي يَزِيدَ الْخَوْلَانِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ فَضَالَةَ بْنَ عُبَيْدٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الشُّهَدَاءُ أَرْبَعَةٌ: رَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللَّهَ حَتَّى قُتِلَ, فَذَلِكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَعْيُنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَكَذَا، وَرَفَعَ رَأْسَهُ حَتَّى وَقَعَتْ قَلَنْسُوَتُهُ،

---

[31] Šehidom se smatra osoba koja pogine u borbi na Allahovom putu, braneći svoju vjeru, život, imetak, porodicu i čast.

[32] Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Es-Sunenul-Kubra*

[33] Ovaj hadis ukazuje na to da će Uzvišeni Allah, dž.š., šehidu oprostiti sve propuste i grijehe koje je učinio prema Njemu, ali mu neće, kako tvrdi En-Nevevi, oprostiti grijehe koje je počinio prema Njegovim stvorenjima; sa njima će se na Sudnjem danu morati izravnati.

[34] Ovaj hadis je zabilježio i Muslim u *Sahihu*, ali od Abdullaha b. Amra.

[35] Tj. Jahjaa b. Talhe el-Kufija.

[36] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

فَمَا أَدْرِي أَقَلَنْسُوَةَ عُمَرَ أَرَادَ أَمْ قَلَنْسُوَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ جَيِّدُ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَكَأَنَّمَا ضُرِبَ جِلْدُهُ بِشَوْكِ طَلْحٍ مِنَ الْجُبْنِ أَتَاهُ سَهْمٌ غَرْبٌ فَقَتَلَهُ، فَهُوَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ . وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ خَلَطَ عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللَّهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ. وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ أَسْرَفَ عَلَى نَفْسِهِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَقَ اللَّهَ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَطَاءِ بْنِ دِينَارٍ.
سَمِعْتُ مُحَمَّدًا يَقُولُ: قَدْ رَوَى سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَطَاءِ ابْنِ دِينَارٍ عَنْ أَشْيَاخٍ مِنْ خَوْلَانَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي يَزِيدَ، و قَالَ: عَطَاءُ بْنُ دِينَارٍ لَيْسَ بِهِ بَأْسٌ *

14. O vrijednosti koju šehid ima kod Allaha

1708. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ibn Lehi'a, prenijevši od Ataa b. Dinara on od Ebu Jezida el-Havlanija koji je čuo Fedalea b. Ubejda kada kaže: Čuo sam Omera b. Hattaba kada reče: Čuo sam Allahova poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: »**Četiri su vrste šehida: vjernik potpunog imana,** (kad) **sretne neprijatelja, ispuni zavjet koji je dao Allahu i bori se sve dok ne pogine. To je onaj prema kome će ljudi na Sudnjem danu uzdizati svoje poglede ovako.** Podigao je glavu toliko da mu je kapa spala, ali mi je nepoznato je li time mislio na Omerovu ili na Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, kapu. **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dalje nastavi: vjernik potpuna imana,** (kad) **sretne neprijatelja, koža mu se, od straha, naježi, pogodi ga nečija strijela i ubije ga. On je na drugom stupnju. Vjernik koji ima i dobrih i loših djela,** (kad) **sretne neprijatelja ispuni zavjet koji je dao Allahu i bori se sve dok ne pogine. Taj je na trećem stupnju. Vjernik koji je puno grješan,** (kad) **sretne neprijatelja, ispuni zavjet koji je dao Allahu i bori se sve dok ne pogine. Taj je na četvrtom stupnju.**«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[37] Poznat je samo preko Ataa b. Dinara. (Tirmizija) kaže: Čuo sam Muhammeda (Buhariju) kada veli: Seid b. Ebu Ejjub je ovaj hadis prenio od Ataa b. Dinara, a on od nekih šejhova iz Havlana[38] ali u njemu nije spomenuo *»od Ebu Jezida«*. On kaže da Ata b. Dinar nije loš ravija.

[37] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*
[38] Havlan je pleme iz Jemena.

١٥. باب مَا جَاءَ فِي غَزْوِ الْبَحْرِ *

١٧٠٩. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقُولُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ عَلَى أُمِّ حَرَامٍ بِنْتِ مِلْحَانَ فَتُطْعِمُهُ، وَكَانَتْ أُمُّ حَرَامٍ تَحْتَ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، فَدَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا فَأَطْعَمَتْهُ وَجَلَسَتْ تَفْلِي رَأْسَهُ فَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ. قَالَتْ: فَقُلْتُ مَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَرْكَبُونَ ثَبَجَ هَذَا الْبَحْرِ مُلُوكًا عَلَى الْأَسِرَّةِ، أَوْ مِثْلَ الْمُلُوكِ عَلَى الْأَسِرَّةِ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ فَدَعَا لَهَا، ثُمَّ وَضَعَ رَأْسَهُ فَنَامَ ثُمَّ اسْتَيْقَظَ وَهُوَ يَضْحَكُ. قَالَتْ: فَقُلْتُ مَا يُضْحِكُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي عُرِضُوا عَلَيَّ غُزَاةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ نَحْوَ مَا قَالَ فِي الْأَوَّلِ. قَالَتْ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ. قَالَ: أَنْتِ مِنَ الْأَوَّلِينَ. فَرَكِبَتْ أُمُّ حَرَامٍ الْبَحْرَ فِي زَمَانِ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ فَصُرِعَتْ عَنْ دَابَّتِهَا حِينَ خَرَجَتْ مِنَ الْبَحْرِ فَهَلَكَتْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأُمُّ حَرَامٍ بِنْتُ مِلْحَانَ هِيَ أُخْتُ أُمِّ سُلَيْمٍ، وَهِيَ خَالَةُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ *

15. O ratovanju na moru

1709. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa, koga je čuo kada je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi često odlazio kod Ummi Haram, kćerke Milhana[39], udate za Ubadea b. Samita, i ona bi ga častila hranom. Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe kod nje i ona mu, nakon što ga počasti jelom, poče biskati glavu. Biskajući ga, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaspa. Nakon izvjesnog vremena on se probudi smijući se. Šta te je nasmijalo, Allahov Poslaniče, upitah, veli ona. On reče: "U snu su mi pokazani ratnici iz mog ummeta, koji su se u ime Allaha borili na morskoj pučini, gdje kao vladari** (sjede) **na divanima" ili** (je kazao) **"gdje poput vladara** (sjede) **na divanima."[40] Rekoh: Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da me učini jednom od njih. On se zamoli za nju, potom spusti glavu i ponovo zaspa. Nakon izvjesnog vremena se probudi smijući se. Šta te je** (sad) **nasmijalo, Allahov Poslaniče, upitah. On reče: "Pokazani su mi ratnici iz mog ummeta, koji su se u ime Allaha borili..." spomenuvši isto kao i prvi put. Rekoh, veli**

---

[39] Ibn Abdul-Berr smatra da je Ummu Haram bila Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, tetka po mlijeku. Neki tvrde da mu je ona bila tetka po ocu pošto je Abdul-Muttalibova majka bila iz plemena Benu Nedždžar.

[40] Ibn Abdul-Berr smatra da je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u snu pokazana nagrada koja čeka njegove sljedbenike koji se u ime Allaha budu borili na moru. On ih je vidio kako poput vladara sjede na divanima u Džennetu.

ona: Allahov Poslaniče, zamoli Allaha da me učini jednom od njih. On će na to: "Ti ćeš biti među prvima." Ummu Harram je u vrijeme Muavije b. Ebu Sufjana, učestvovala u (prvoj) **pomorskoj bici, i** (dok su se nakon bitke kopnom vraćali u Šam), **pala je sa svoje životinje i umrla.«**[41]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[42] Ummu Haram bint Milhan je sestra Ummu Sulejm a tetka Enesa b. Malika.

١٦. بَاب مَا جَاءَ مَنْ يُقَاتِلُ رِيَاءً وَلِلدُّنْيَا *

١٧١٠. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّجُلِ يُقَاتِلُ شَجَاعَةً وَيُقَاتِلُ حَمِيَّةً وَيُقَاتِلُ رِيَاءً فَأَيُّ ذَلِكَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَقَّاصٍ اللَّيْثِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوِ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ وَسُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ وَغَيْرِ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ هَذَا عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ.

16. O onome ko se bori radi slave ili ovosvjetskih koristi

1710. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Šekika a on od Ebu Musaa, koji je kazao: **»Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o čovjeku koji se bori da bi pokazao kako je hrabar, o čovjeku koji se bori radi fanatizma i o čovjeku koji se bori radi slave; koji se od njih bori na Allahovom putu, pa je kazao: Onaj ko se bori da Allahova riječ bude gornja, on se bori na Allahovom putu.«** Na ovu temu hadis je prenesen i od Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

1711. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Abdul-Vehhab es-Sekafi, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Muhammeda b. Ibrahima, on od Alkame b. Vekkasa el-Lejsija, a on od Omera b. Hattaba

---

[41] Muslimani su prvi put ratovali na moru u vrijeme hilafeta Osmana b. Affana a pod komandom Muavije b. Ebu Sufjana. Muavija je još od halife Omera tražio dozvolu da ratuje na moru. Omer mu to nije dozvolio. Kada je na vlast došao Osman on mu je, nakon njegovog upornog insistiranja, to dozvolio. U toj bici na moru učestvovala je i Ummu Haram. Nakon završetka pomorske bitke, vraćajući se u Šam, Ummu Haram je pala s mazge i umrla.

[42] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Djela se prosuđuju prema namjeri, i osobi će pripasti nagrada shodno onome što je naumila. Čija hidžra bude radi Allaha i Njegova Poslanika, njegova hidžra i jeste radi Allaha i Njegova Poslanika, a čija hidžra bude radi ovosvjetske koristi ili radi žene da bi se s njome oženio, njegova hidžra i jeste radi onoga radi čega** (ili koga) **je učinjena.**«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[43] Malik b. Enes, Sufjan es-Sevri i drugi imami ovaj hadis su prenijeli od Jahja b. Seida i on nam je isključivo preko njega poznat.

١٧. بَاب فِي الْغُدُوِّ وَالرَّوَاحِ فِي سَبِيلِ اللَّه *

١٧١٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَغَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَلَقَابُ قَوْسِ أَحَدِكُمْ أَوْ مَوْضِعُ يَدِهِ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ اطَّلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لَأَضَاءَتْ مَا بَيْنَهُمَا وَلَمَلَأَتْ مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

١٧١٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا الْعَطَّافُ بْنُ خَالِدٍ الْمَخْزُومِيُّ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَمَوْضِعُ سَوْطٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي أَيُّوبَ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧١٤. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ حَدَّثَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَالْحَجَّاجُ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ مِقْسَمٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو حَازِمٍ الَّذِي رَوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ هُوَ الْكُوفِيُّ اسْمُهُ سَلْمَانُ وَهُوَ مَوْلَى عَزَّةَ الْأَشْجَعِيَّةِ *

١٧١٥. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ أَسْبَاطِ بْنِ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِلَالٍ عَنِ ابْنِ أَبِي ذُبَابٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشِعْبٍ فِيهِ عُيَيْنَةٌ مِنْ مَاءٍ عَذْبَةٌ فَأَعْجَبَتْهُ لِطِيبِهَا فَقَالَ: لَوِ اعْتَزَلْتُ النَّاسَ فَأَقَمْتُ فِي هَذَا الشِّعْبِ وَلَنْ أَفْعَلَ حَتَّى أَسْتَأْذِنَ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **لَا تَفْعَلْ فَإِنَّ مُقَامَ أَحَدِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهِ فِي بَيْتِهِ سَبْعِينَ عَامًا. أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ الْجَنَّةَ؟ اغْزُو فِي سَبِيلِ اللَّهِ. مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَوَاقَ نَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

[43] Zabilježen je u *El-Ktubus-Sitte.*

17. O jutarnjem i večernjem izlasku u borbu na Allahovom putu

1712. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Dža'fer, prenijevši od Humejda, a on od Enesa, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Jutarnji ili večernji izlazak u borbu na Allahovom putu vredniji je od ovog svijeta i onoga što je na njemu. Prostor u Džennetu, koliko luk vaše strijele može poklopiti ili koliko može poklopiti vaša ruka, bolji je od ovog svijeta i onoga što je na njemu. Da stanovnica Dženneta pogleda na Zemlju, osvijetlila bi prostor između istoka i zapada i ispunila bi ga mirisom. A veo koji je na njenoj glavi bolji je od ovoga svijeta i onoga što je na njemu.«** Ovaj hadis je sahihun.[44]

1713. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Attaf b. Halid el-Mahzumi, prenijevši od Ebu Hazima, a on od Sehla b. Sa'da es-Saidija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Jutarnji izlazak u borbu na Allahovom putu bolji je od ovog svijeta i onoga što je na njemu, a i prostor u Džennetu koliko može poklopiti bič bolji je od ovoga svijeta i onoga što je na njemu.«**

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa, Ebu Ejjuba i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[45]

1714. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Ispričao nam je Ebu Halid el-Ahmer, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Ebu Hazima, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Hadždžadž je prenio od Hakema, on od Muksima, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Jutarnji ili večernji izlazak u borbu na Allahovom putu bolji je od ovog svijeta i onoga što je na njemu.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ebu Hazim koji je prenio od Ebu Hurejrea je Kufijac, ime mu je Selman, bio je štićenik Azze el-Ešdžeija.

1715. ISPRIČAO NAM JE Ubejd b. Esbat b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je moj otac, prenijevši od Hišama b. Sa'da, on od Seida b. Ebu Hilala, on od Ibn Ebu Zubaba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: Jedan Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab (putujući s ljudima u borbu), prošao je kroz neki klanac u kome je bio izvorčić pitke vode. Zadivivši mu se, reče: Možda bi bilo dobro da se izdvojim od ljudi i ibadetim u ovoj klisuri, međutim, neću dok ne zatražim dozvolu od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Spomenuvši to Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, on mu reče: **»Ne čini to, jer je učešće jednog od vas u borbi na**

---

[44] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ibn Madže u *Sunenu*.
[45] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

Allahovom putu vrednije od sedamdeset godina njegova ibadeta u kući.[46] **Zar ne želite da vam Allah oprosti i uvede vas u Džennet? Borite se na Allahovom putu, jer ko se bude borio na Allahovom putu koliko je vrijeme između dva muženja deve, njemu je Džennet osiguran.«** Ovaj hadis je hasenun.[47]

١٨. بَاب مَا جَاءَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ *

١٧١٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ النَّاسِ؟ رَجُلٌ مُمْسِكٌ بِعِنَانِ فَرَسِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِالَّذِي يَتْلُوهُ؟ رَجُلٌ مُعْتَزِلٌ فِي غُنَيْمَةٍ يُؤَدِّي حَقَّ اللَّهِ فِيهَا. أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَرِّ النَّاسِ؟ رَجُلٌ يُسْأَلُ بِاللَّهِ وَلَا يُعْطِي بِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَيُرْوَى هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

18. O tome koji je čovjek najbolji

1716. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ibn Lehi'a, prenijevši od Bukejra b. Ešedždža, on od Ataa b. Jesara, a on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Hoćete li da vas obavijestim o tome koji je čovjek najbolji? To je čovjek koji drži za uzdu svoga konja u borbi na Allahovom putu.**[48] **Hoćete li da vas obavijestim o tome ko je** (najbolji) **poslije njega? To je čovjek koji se povuče za svojim stadom i izvršava svoje obaveze prema Allahu. A hoćete li da vas obavijestim o tome ko je najgori čovjek? To je onaj od koga siromah nešto zatraži, u ime Allaha, a on mu ne da.«**

Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[49] Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ سَأَلَ الشَّهَادَةَ *

١٧١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى عَنْ مَالِكِ بْنِ يُخَامِرَ السَّكْسَكِيِّ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْقَتْلَ فِي سَبِيلِهِ صَادِقًا مِنْ قَلْبِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ أَجْرَ الشَّهِيدِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[46] Bilježi Hakim u *Mustedreku* sa senedom od Imrana b. Husajna, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Čovjekovo prisustvo u bojnim redovima na Allahovom putu vrednije je od šezdeset godina ibadeta." Ovaj hadis je vjerodostojan prema kriterijima Buharije i Muslima.

[47] Bilježi ga i Hakim u Mustedreku i kaže da je vjerodostojan prema kriterijima Muslima.

[48] Borac na Allahovom putu, bez sumnje, spada u najbolju kategoriju Allahovih robova. Ukoliko on krene u boj sa vlastitim konjem, potvrđujući spremnost da na Allahovom putu žrtvuje i sebe i konja, njegov stepen je time još veći.

[49] Bilježe ga i Nesaija u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

١٧١٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلِ بْنِ عَسْكَرٍ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ كَثِيرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شُرَيْحٍ أَنَّهُ سَمِعَ سَهْلَ بْنَ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الشَّهَادَةَ مِنْ قَلْبِهِ صَادِقًا بَلَّغَهُ اللَّهُ مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ وَإِنْ مَاتَ عَلَى فِرَاشِهِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ من حَدِيثُ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ شُرَيْحٍ. وَقَدْ رَوَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ شُرَيْحٍ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شُرَيْحٍ يُكْنَى أَبَا شُرَيْحٍ وَهُوَ إِسْكَنْدَرَانِيٌّ . وَفِي الْبَاب عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ.*

19. O onome ko bude molio Allaha da padne kao šehid

1717. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Revh b. Ubade; kaže: Nama je ispričao Ibn Džurejdž, prenijevši od Sulejmana b. Musaa, on od Malika b. Jehamira es-Seksekija, on od Muaza b. Džebela, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko iskreno, od srca, bude molio Allaha da pogine na Njegovu putu, Allah će mu** (makar i ne poginuo) **dati nagradu šehida.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[50]

1718. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sehl b. Asker; kaže: Ispričao nam je Kasim b. Kesir; kaže: Nama je ispričao Abdur-Rahman b. Šurejh da je čuo Sehla b. Ebu Umamea b. Sehla b. Hunejfa kada priča od svog oca[51], on od svog djeda[52], a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko iskreno, od srca, bude molio Allaha da padne kao šehid, Allah će mu podariti stepen šehida taman kad bi u postelji umro.«**

Ovaj hadis, preko Sehla b. Hunejfa, je hasenun-garibun.[53] Poznat nam je samo preko Abdur-Rahmana b. Šurejha. Prenio ga je i Abdullah b. Salih od Abdur-Rahmana b. Šurejha. Abdur-Rahmanu b. Šurejhu je nadimak Ebu Šurejh, a on je Iskenderani. Na ovu temu je hadis prenesen i od Muaza b. Džebela.

٢٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُجَاهِدِ وَالْمُكَاتَبِ وَالنَّاكِحِ وَعَوْنِ اللَّهِ إِيَّاهُمْ

١٧١٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ثَلَاثَةٌ حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَوْنُهُمْ: الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُكَاتَبُ الَّذِي يُرِيدُ الْأَدَاءَ وَالنَّاكِحُ الَّذِي يُرِيدُ الْعَفَافَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

[50] Bilježe ga i Nesaija u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

[51] Njegov otac se zvao Ebu Umame Esa'ad b. Sehl. On je vidio Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali od njega izravno nije slušao hadise.

[52] Djed mu se zvao Sehl b. Hunejf b. Vahib el-Ensari el-Evsi i on je ashab. Učesnik je Bitke na Bedru. Umro je u Basri.

[53] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, te Hakim u *Mustedreku.*

١٧٢٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى عَنْ مَالِكِ بْنِ يُخَامِرَ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّه مِنْ رَجُلٍ مُسْلِمٍ **فُوَاقَ نَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ.** **وَمَنْ جُرِحَ جُرْحًا فِي سَبِيلِ اللَّه أَوْ نُكِبَ نَكْبَةً فَإِنَّهَا تَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَغْزَرِ مَا كَانَتْ لَوْنُهَا الزَّعْفَرَانُ وَرِيحُهَا كَالْمِسْكِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

20. O borcu na Allahovom putu, robu koji želi da se otkupi i onome koji želi da se oženi i Allahovoj pomoći njima

1719. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Trojicu će Allah sigurno pomoći: borca na Allahovom putu, roba koji hoće da se otkupi i onoga koji želi da se oženi da bi sačuvao svoju čednost.«** Ovaj hadis je hasenun.[54]

1720. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Revh b. Ubade; kaže: Nama je ispričao Ibn Džurejdž, prenijevši od Sulejmana b. Musaa, on od Malika b. Jehamira, on od Muaza b. Džebela, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko se od muslimana bude borio na Allahovom putu, koliko je vrijeme između dva muzenja deve, Džennet mu je osiguran. Ko bude ranjen ili ozlijeđen u borbi na Allahovom, pojaviće se na Sudnjem danu sa ozljedom iz koje krv obilato teče, čija je boja poput šafrana, a miris poput miska.«** Ovaj hadis je sahihun.[55]

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ مَنْ يُكْلَمُ فِي سَبِيلِ اللَّه *

١٧٢١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يُكْلَمُ أَحَدٌ فِي سَبِيلِ اللَّه، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ يُكْلَمُ فِي سَبِيلِه، إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ اللَّوْنُ لَوْنُ الدَّمِ وَالرِّيحُ رِيحُ الْمِسْكِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

[54] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu*, te Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima Muslima.

[55] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* te Hakim u *Mustedreku*. Hakim tvrdi da je ovaj hadis sahih po kriterijima Buharije i Muslima.

21. O vrijednostima onoga ko bude ranjen u borbi na Allahovom putu

1721. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Svako ko bude ranjen na Allahovom putu, a samo Allah zna ko je ranjen na Njegovu putu, doći će na Sudnji dan** (a iz rane će mu curiti nešto) **poput krvi, a mirisaće poput miska.«**[56] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[57] Prenesen je sa više seneda preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ *

١٧٢٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ أَوْ أَيُّ الْأَعْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِه. قِيلَ: ثُمَّ أَيُّ شَيْءٍ؟ قَالَ: الْجِهَادُ سَنَامُ الْعَمَلِ. قِيلَ: ثُمَّ أَيُّ شَيْءٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: ثُمَّ حَجٌّ مَبْرُورٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

22. O tome koja su djela najvrednija

1722. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Abde, prenijevši od Muhammeda b. Amra; kaže: Ispričao nam je Ebu Seleme, prenijevši od Ebu Hurejrea, da je kazao: **»Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koje je djelo navrjednije, ili koje je djelo najbolje, pa je rekao: Vjerovanje u Allaha i Njegova Poslanika. Koje onda, ponovo je upitan: Borba na Allahovom putu; ona je vrhunac dobrih djela, reče on. A koje poslije njega, Allahov Poslaniče, ponovo će neko: On reče: Onda, bez grijeha obavljen hadždž.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[58] Prenesen je sa više seneda preko Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

---

[56] Pojavljivanje ranjenog borca s ranom na Sudnjem danu biće zato da mu rana koja curi bude svjedokom pred Allahom, dž.š., da je ranjen na Njegovu putu.

[57] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Nesaija u *Sunenu*.

[58] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Nesaija u *Sunenu*.

٢٣. باب أَنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ *

١٧٢٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْجَوْنِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي بِحَضْرَةِ الْعَدُوِّ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ. فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ رَثُّ الْهَيْئَةِ: أَأَنْتَ سَمِعْتَ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُهُ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ فَرَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ، وَكَسَرَ جَفْنَ سَيْفِهِ فَضَرَبَ بِهِ حَتَّى قُتِلَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ. وَأَبُو عِمْرَانَ الْجَوْنِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ حَبِيبٍ. وَأَبُو بَكْرِ ابْنُ أَبِي مُوسَى قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ هُوَ اسْمُهُ *

23. O tome da su džennetska vrata ispod sjene mačeva

1723. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Dža'fer b. Sulejman ed-Dube'i, prenijevši od Ebu Imrana el-Dževnija, a on od Ebu Bekra b. Ebu Musaa el-Eš'arija, koji je kazao: Čuo sam svoga oca kada, pred bitku s neprijateljem, reče: »**Džennetska vrata su ispod sjene mačeva. Nato će neki čovjek neugledne vanjštine: A jesi li to ti izravno čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Jesam, odgovori on. On se tada, (veli on), vrati svom društvu, nazva im oproštajni selam, slomi korice svoga mača i nastavi da udara njime dok ne poginu.**«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[59] Poznat nam je samo preko Dža'fera b. Sulejmana. Ebu Imranu el-Dževniju je ime Abdul-Melik b. Habib, a Ebu Bekru b. Ebu Musau je, po mišljenju Ahmeda b. Hanbela, tako i ime.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ *

١٧٢٤. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: **سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: رَجُلٌ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. قَالُوا: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: مُؤْمِنٌ فِي شِعْبٍ مِنَ الشِّعَابِ يَتَّقِي رَبَّهُ وَيَدَعُ النَّاسَ مِنْ شَرِّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[59] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

24. O tome koji je čovjek najvredniji

1724. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar; kaže: Ispričao nam je Velid b. Muslim, prenijevši od Evzaija, koji je kazao: Ispričao mi je Ez-Zuhri, prenijevši od Ataa b. Jezida el-Lejsija, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: »**Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji je čovjek najvrediji, pa je kazao: Borac na Allahovom putu. A ko onda, ponovo upitaše. On reče: Vjernik koji se osami, u kakav klanac, da bi robovao svom Gospodaru i da bi ljude vlastitog zla poštedio.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[60]

٢٥. بَاب مِنْه *

١٧٢٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سِتُّ خِصَالٍ: يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، وَيُجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَيَأْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ، وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ الْيَاقُوتَةُ مِنْهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا، وَيُزَوَّجُ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً مِنَ الْحُورِ الْعِينِ، وَيُشَفَّعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَقَارِبِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

١٧٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَسُرُّهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا غَيْرُ الشَّهِيدِ فَإِنَّهُ يُحِبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا يَقُولُ حَتَّى أُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مِمَّا يَرَى مِمَّا أَعْطَاهُ مِنَ الْكَرَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

١٧٢٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ.**

١٧٢٨. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي النَّضْرِ حَدَّثَنِي أَبُو النَّضْرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. وَلَرَوْحَةٌ يَرُوحُهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ لَغَدْوَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا. وَمَوْضِعُ سَوْطِ أَحَدِكُمْ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧٢٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ قَالَ: مَرَّ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ بِشُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ وَهُوَ فِي مُرَابَطٍ لَهُ وَقَدْ شَقَّ عَلَيْهِ وَعَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَلَا أُحَدِّثُكَ يَا ابْنَ السِّمْطِ بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: بَلَى. قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ وَرُبَّمَا قَالَ خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَقِيَامِهِ. وَمَنْ مَاتَ فِيهِ وُقِيَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَنُمِّيَ لَهُ عَمَلُهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

١٧٣٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ رَافِعٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ لَقِيَ اللَّهَ بِغَيْرِ أَثَرٍ مِنْ جِهَادٍ لَقِيَ اللَّهَ وَفِيهِ ثُلْمَةٌ.**

---

[60] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *Sahihima*, Ebu Davud, Nesija i Ibn Madže u *sunenima*, te Hakim u *Mustedreku.*

هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ رَافِعٍ. وَإِسْمَعِيلُ بْنُ رَافِعٍ قَدْ ضَعَّفَهُ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ. و سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: هُوَ ثِقَةٌ مُقَارِبُ الْحَدِيثِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَحَدِيثُ سَلْمَانَ إِسْنَادُهُ لَيْسَ بِمُتَّصِلٍ. مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ لَمْ يُدْرِكْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى عَنْ مَكْحُولٍ عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ السِّمْطِ عَنْ سَلْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

١٧٣١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ حَدَّثَنِي أَبُو عَقِيلٍ زُهْرَةُ بْنُ مَعْبَدٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ مَوْلَى عُثْمَانَ بن عفان قَال: سَمِعْتُ عُثْمَانَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: إِنِّي كَتَمْتُكُمْ حَدِيثًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرَاهِيَةَ تَفَرُّقِكُمْ عَنِّي ثُمَّ بَدَا لِي أَنْ أُحَدِّثَكُمُوهُ لِيَخْتَارَ امْرُؤٌ لِنَفْسِهِ مَا بَدَا لَهُ. سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّه خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَنَازِلِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. قَالَ مُحَمَّدٌ: أَبُو صَالِحٍ مَوْلَى عُثْمَانَ اسْمُهُ تُرْكَانُ** *

١٧٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَأَحْمَدُ بْنُ نَصْرٍ النَّيْسَابُورِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا يَجِدُ الشَّهِيدُ مِنْ مَسِّ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَسِّ الْقَرْصَةِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

١٧٣٣. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ جَمِيلٍ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّه مِنْ قَطْرَتَيْنِ وَأَثَرَيْنِ: قَطْرَةُ دُمُوعٍ من خَشْيَةِ اللَّه وَقَطْرَةُ دَمٍ تُهَرَاقُ فِي سَبِيلِ اللَّه. وَأَمَّا الْأَثَرَانِ فَأَثَرٌ فِي سَبِيلِ اللَّه وَأَثَرٌ فِي فَرِيضَةٍ مِنْ فَرَائِضِ اللَّه**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

25. O istoj temi

1725. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Ispričao nam je Nuajm b. Hammad; kaže: Nama je ispričao Bekijje b. Velid, prenijevši od Behira b. Seida, on od Halida b. Ma'dana, a on od Mikdama b. Madi Jekriba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Šehid će kod Allaha imati šest odlika: biće mu oprošteni grijesi s prvom kaplju krvi, biće mu pokazano njegovo mjesto u Džennetu, biće sačuvan od kaburske patnje, biće siguran od najvećeg užasa**[61]**, biće mu na glavu stavljena kruna dostojanstva, a jedan njen dragulj je bolji od ovoga svijeta i onoga što je na njemu, biće oženjen sa sedamdeset i dvije hurije i moći će se zauzeti za sedamdeset svojih rođaka.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihu-garibun.[62]

1726. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, koji je rekao: Ispričao nam je Enes b. Malik koji je kazao da je Allahov Poslanik,

[61] Najvećim užasom se smatra onaj moment kada će Svevišnji Allah narediti da stanovnici Džehennema budu povedeni u Džehennem. U tom pogledu ima i drugih tumačenja.

[62] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Nijedan stanovnik Dženneta neće poželjeti da se vrati na ovaj svijet osim šehida. On će poželjeti da se vrati na ovaj svijet kako bi poginuo deset puta na Allahovom putu nakon što vidi kakve mu je počasti Allah dao.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[63]

1727. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Enesa a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

1728. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Nadr; kaže: Ispričao mi je Ebu Nadr; kaže: Nama je ispričao Abdur-Rahman b. Abdullah b. Dinar, prenijevši od Ebu Hazima, a on od Sehla b. Sa'da, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Jedan dan proveden na vojnom položaju na Allahovom putu bolji je od ovoga svijeta i onoga što je na njemu. Večernji ili jutarnji izlazak u borbu na Allahovom putu bolji je od ovoga svijeta i onoga što je na njemu. Prostor u Džennetu, koliko može poklopiti bič jednog od vas, bolji je od ovoga svijeta i onoga što je na njemu.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[64]

1729. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Munkedir i kazao: Prošao je Selman el-Farisi pored Šurehbila b. Simta, koji bijaše na vojnom položaju, a kome je već bilo dojadilo kao i njegovim drugovoma, pa je kazao: Ibn Simte, hoćeš li da ti ispričam hadis koji sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Hoću, reče, a on nastavi: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **»Jedan dan proveden na vojnom položaju na Allahovom putu vredniji je, ili je kazao, bolji je od posta i ibadeta mjesec dana. Ko umre u tom danu** (dok je na vojnom položaju) **biće sačuvan kaburskog azaba, a njegova dobra djela će mu se uvećavati do Sudnjeg dana.«** Ovaj hadis je hasenun.[65]

1730. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Velid b. Muslim, prenijevši od Ismaila b. Rafi'a, on od Sumejja[66], on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko sretne Allaha bez traga borbe na Allahovom putu, srešće Ga a pri sebi će imati manjkavost** (nedostatak).**«**

---

[63] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[64] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[65] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, Nesaija u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[66] Sumejj, štićenik Ebu Bekra b. Abdur-Rahmana b. Harisa b. Hišama, pouzdan je prenosilac. Pripadao je šestoj generaciji.

Ovaj hadis Velida b. Muslima preko Ismaila b. Rafi'a je garibun.[67] Neki su hadiski učenjaci Ismaila b. Rafi'a smatrali slabim ravijom. Čuo sam Muhammeda (Buhariju) kada kaže da je on pouzdan ravija i osrednji u prenošenju hadisa. Ovaj hadis je i drugim senedima prenesen od od Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Sened hadisa koji prenosi Selman nije spojen, jer Muhammed b. Munkedir nije zatekao Selmana el-Farisija. Ovaj hadis je prenesen i od Ejjuba b. Musaa, on od Mekhula, on od Šurehbila b. Simta, on od Selmana, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

1731. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Ispričao nam je Hišam b. Abdul-Melik; kaže: Nama je ispričao Lejs b. Sa'd; kaže: Meni je ispričao Ebu Akil Zuhre b. Ma'bed, prenijevši od Ebu Saliha, štićenika Osmana b. Affana, koji je kazao: Čuo sam Osmana kada je sa minbera rekao: Skrivao sam od vas jedan hadis, koji sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iz bojazni da ne odete od mene[68], a onda sam shvatio da treba da vam ga kažem pa neka svako odabere ono što smatra da je za njega dobro. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: »**Jedan dan bdijenja na granici na Allahovom putu bolji je od hiljadu dana.**« Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[69] Muhammed (Buharija) veli da je Ebu Salihu, štićeniku Osmanovom, ime Turkan.

1732. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar, Ahmed b. Nasr en-Nejsaburi i drugi i kazali: Ispričao nam je Safvan b. Isa; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Adžlan, prenijevši od Ka'ka'a b. Hakima, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Šehid pogibiju osjeti tako kao neki od vas štipanje.**« Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[70]

1733. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Ejjub; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Velid b. Džemil, prenijevši od Kasima Ebu Abdur-Rahmana, on od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Allahu nema ništa draže od dvije kapi i dva traga: kapi suze zbog straha od Allaha i kapi krvi koja se prolije na Allahovom putu. Što se tiče dva traga, to su: trag borbe na Allahovom putu i trag** (koji ostane) **prilikom izvršenja jednog od Allahovih fardova.**« Ovaj hadis je hasenun-garibun.[71]

---

[67] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[68] Iz bojazni, kad shvatite kolika nagrada čeka onoga ko je na vojnom položaju, da svi ne odete tamo i mene ostavite samog.

[69] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

[70] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, te Ibn Hibban u *Sahihu*.

[71] Bilježi ga i Dija el-Makdisi.

كِتَاب الْجِهَاد

عَنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب فِي أَهْلِ الْعُذْرِ فِي الْقُعُودِ *

١٧٣٤. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : **ائْتُونِي بِالْكَتِفِ أَوِ اللَّوْحِ، فَكَتَبَ: لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ، وَعَمْرُو بْنُ أُمِّ مَكْتُومٍ خَلْفَ ظَهْرِهِ فَقَالَ: هَلْ لِي مِنْ رُخْصَةٍ؟ فَنَزَلَتْ (غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ)**. وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَجَابِرٍ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ هَذَا الْحَدِيثَ *

POGLAVLJA O DŽIHADU

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O onima koji opravdano izostaju od borbe

1734. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Ispričao nam je Mu'temir b. Sulejman, prenijevši od svog oca, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa b. Aziba, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao. **»Donesite mi dasku ili ploču,** (pošto mu donesoše)[72]**, on naredi da se napiše: Vjernici koji se ne bore nisu jednaki** (onima koji se bore na Allahovom putu). **Amr b. Ummi Maktum**[73]**, koji se nalazio iza njegovih leđa, upita: Imam li ja olakšicu u tome, pa je objavljeno: (osim onih koji su za borbu nesposobni)**[74]**.«**

---

[72] Naredio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, Zejdu b. Harisu da mu donese dasku ili ploču. Pošto mu je donio, on mu naredi da spomenuto napiše.

[73] Amr b. Ummi Maktum je bio potpuno slijep.

[74] Surش *En-Nisa, 95. ajet.*

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa, Džabira i Zejda b. Sabita. Ovaj hadis Sulejmana et-Tejmija preko Ebu Ishaka je hasenun-sahihun-garibun.[75] I Šu'be i Es-Sevri su, od Ebu Ishaka, prenijeli ovaj hadis.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ خَرَجَ الِي الْغَزْوِ وَتَرَكَ أَبَوَيْهِ *

١٧٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ وَشُعْبَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَأْذِنُهُ فِي الْجِهَادِ، فَقَالَ: أَلَكَ وَالِدَانِ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَفِيهِمَا فَجَاهِدْ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْعَبَّاسِ هُوَ الشَّاعِرُ الْأَعْمَى الْمَكِّيُّ، وَاسْمُهُ السَّائِبُ بْنُ فَرُّوخَ *

2. O onome koji krene u borbu, a ostavi roditelje

1735. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid, prenijevši od Sufjana i Šu'bea, njih dvojica od Habiba b. Ebu Sabita, on od Ebu Abbasa, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: **»Dođe neki čovjek[76] Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i zatraži od njega dozvolu da ide u borbu na Allahovom putu. On upita: A imaš li roditelje? Imam, odgovori, a on će na to: Za njih se ti bori.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[77] Ebu Abbas je slijepi pjesnik iz Mekke, a zvao se Saib b. Ferruh.

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الرَّجُلِ يُبْعَثُ سَرِيَّةً وَحْدَهُ *

١٧٣٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا الْحَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ فِي قَوْلِهِ: (أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ) قَالَ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حُذَافَةَ بْنِ قَيْسِ بْنِ عَدِيٍّ السَّهْمِيُّ بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى سَرِيَّةٍ. أَخْبَرَنِيهِ يَعْلَى بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ جُرَيْجٍ *

3. O čovjeku koji je poslan sam kao izvidnica

1736. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Ispričao nam je Hadždžadž b. Muhammed i kazao da je Ibn Džurejdž o riječima Uzvišenog: **»Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima**

---

[75] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, Nesaija u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

[76] Ibn Hadžer el-Askalani pretpostavlja da je to bio Džahime b. Abbas b. Mirdas.

[77] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

vašim« rekao da se odnose na Abdullaha b. Huzafea b. Kajsa b. Adija es-Sehmija, koga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao samoga kao izvidnicu.« O ovome me je (veli Ibn Džurejdž) obavijestio Ja'la b. Muslim, prenijevši od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[78] Poznat je samo preko Ibn Džurejdža.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَة أَنْ يُسَافِرَ الرَّجُلُ وَحْدَهُ *

١٧٣٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمِ بْنِ مُحَمَّد عَنْ أَبِيه عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **لَوْ أَنَّ النَّاسَ يَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ منَ الْوِحْدَة مَا سَرَى رَاكِبٌ بِلَيْلٍ يَعْنِي وَحْدَهُ** *

١٧٣٨. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَلَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيه عَنْ جَدِّه أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **الرَّاكِبُ شَيْطَانٌ وَالرَّاكِبَان شَيْطَانَان وَالثَّلَاثَةُ رَكْبٌ**. حَديثُ ابْنِ عُمَرَ حَديثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا منْ هَذَا الْوَجْه منْ حَديث عَاصِمٍ. وَهُوَ ابْنُ مُحَمَّد بْنِ زَيْد بْنِ عَبْد اللَّه بْنِ عُمَرَ. وَحَديثُ عَبْد اللَّه بْنِ عَمْرٍو حَديثٌ أَحْسَن.

4. Pokuđeno je da neko putuje sam

1737. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabbi, el-Basri; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Asima b. Muhammeda, on od svog oca, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kad bi ljudi o samoći znali ono što ja znam, konjanik ne bi noću putovao,** (tj. sam).**«**[79]

1738. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Abdur-Rahman b. Harmelea, on od Amra b. Šuajba, on od svog oca, a on od svog djeda, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Uz jednog putnika je jedan šejtan, uz dvojicu su dva šejtana a trojica su već skupina..«**[80]

---

[78] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija i Muslim u *sahihima*.

[79] Nije preporučljivo putovati sam, ni danju ni noću, a pogotovo noću. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u ovom hadisu spominje konjanika zbog toga što ljudi obično putuju na konju, u današnje vrijeme u autu ili kakvom drugom prevoznom sredstvu.

[80] Šejtan je daleko aktivniji u nastojanju da zavede i na zlo nagovori osobe kada su same. Kad su u pitanju grupe, njegove su mogućnosti, u tom pogledu, daleko manje. El-Mubarekfori veli da je Mazhar kazao: To znači da je jednoj i dvjema osobama zabranjeno da same idu na put. Ko tako postupi, poslušao je šejtana, a ko ga posluša, kao da je on. U *Šerhus-Sunne* stoji da šejtan oblijeće oko jednog i oko dvojice, a kad su trojica, oni su već skupina, a skupinu on ne salijeće.

Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun.[81] U ovoj formi nam je poznat samo preko Asima, a on je Ibn Muhammed b. Zejd. b. Abdullah b. Omer. Hadis Abdullaha b. Amra je bolji.

٥. باب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي الْكَذِبِ وَالْخَدِيعَةِ فِي الْحَرْبِ *

١٧٣٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَنَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْحَرْبُ خُدْعَةٌ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَعَائِشَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ وَكَعْبِ بْنِ مَالِكٍ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

5. O dopuštenosti laži i varke u ratu

1739. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i Nasr b. Ali; kažu: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara koji je čuo Džabira b. Abdullaha koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:. »**Rat je varka**«[82]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Zejda b. Sabita, Aiše, Ibn Abbasa, Ebu Hurejrea, Esme bint Jezid, Ka'ba b.. Malika i Enesa b. Malika. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[83]

٦. باب مَا جَاءَ فِي غَزَوَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ غَزَا *

١٧٤٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ وَأَبُو دَاوُدَ قَالَا: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: كُنْتُ إِلَى جَنْبِ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ فَقِيلَ لَهُ: كَمْ غَزَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزْوَةٍ؟ قَالَ: تِسْعَ عَشْرَةَ. فَقُلْتُ: كَمْ غَزَوْتَ أَنْتَ مَعَهُ؟ قَالَ: سَبْعَ عَشْرَةَ. قُلْتُ: أَيَّتُهُنَّ كَانَ أَوَّلَ؟ قَالَ: ذَاتُ الْعُشَيْرِ أَوِ الْعُشَيْرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ 1

6. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, vojnim pohodima i o tome koliko je pohoda imao

1740. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričali su nam Vehb b. Džerir i Ebu Davud i kazali: Ispričao nam je Šu'be, prenijevši od Ebu Ishaka koji je kazao: Bio sam pored Zejda b. Erkama, kada ga neko upita:

[81] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[82] Učenjaci su jednoglasni u mišljenju da je varka u ratu dozvoljena. Većina učenjaka smatra da je i laž u ratu, također, dozvoljena.

[83] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

Koliko je vojnih pohoda vodio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem? **»Devetnaest odgovori on. A u koliko si ti sa njim učestvovao, upitah. U sedamnaest, reče on. Koji od njih je bio prvi, upitah. Onaj na Ušejri[84], ili je kazao, Usejri.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[85]

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الصَّفِّ وَالتَّعْبِئَة عِنْدَ الْقِتَال *

١٧٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: **عَبَّأَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَدْرٍ لَيْلًا**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي أَيُّوبَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَلَمْ يَعْرِفْهُ وَقَالَ: مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ سَمِعَ مِنْ عِكْرِمَةَ وَحِينَ رَأَيْتُهُ كَانَ حَسَنَ الرَّأْيِ فِي مُحَمَّدِ بْنِ حُمَيْدٍ الرَّازِيِّ ثُمَّ ضَعَّفَهُ بَعْدُ.

7. O raspoređivanju i popunjavanju bojnih redova u borbi

1741. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Ispričao nam je Seleme b. Fadl, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Abdur-Rahmana b. Avfa, da je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je na Bedru rasporedio noću.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Ejjuba. Ovaj hadis je garibun.[86] Poznat nam je samo u ovoj formi. Upitao sam Muhammeda b. Ismaila o ovom hadisu pa ga nije znao. On kaže: Muhammed b. Ishak je od Ikrimea slušao hadise. Kad sam ga sreo, on je o Muhammedu b. Humejdu er-Raziju imao pozitivno mišljenje. Kasnije ga je smatrao slabim ravijom.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ عِنْدَ الْقِتَال *

١٧٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: **سَمِعْتُهُ يَقُولُ**، **يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، يَدْعُو عَلَى الْأَحْزَابِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ وَزَلْزِلْهُمْ**. وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[84] Ušejra je mjesto u dolini Jembu'a. U toj dolini se nalazi i Bedr. Hoće da kaže da je prvi pohod u kome je učestvovao s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, bio Bitka na Bedru.

[85] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[86] Ovaj hadis je, po ocjeni hadiskih učenjaka, slab. U njegovu senedu je Muhammed b. Humejd er-Razi koji je kao ravija slab.

8. O dovi prilikom borbe

1742. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Ismail b. Ebu Halid, prenijevši od Ibn Ebu Evfaa[87] koji je kazao: »**Čuo sam ga tj. Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada u dovi traži poraz saveznika riječima: Allahu, Koji si objavio Knjigu i Koji ćeš brzo svesti račun, porazi saveznike i uzdrmaj ih.**«[88] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Mesuda. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[89]

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَلْوِيَةِ *

١٧٤٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ الْوَلِيدِ الْكِنْدِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَمَّارٍهو الدُّهْنِيَّ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ:**أن رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ مَكَّةَ وَلِوَاؤُهُ أَبْيَضُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ آدَمَ عَنْ شَرِيكٍ. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدًا عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَلَمْ يَعْرِفْهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ آدَمَ عَنْ شَرِيكٍ. و قَالَ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ مَكَّةَ وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءُ. قَالَ مُحَمَّدٌ: وَالْحَدِيثُ هُوَ هَذَا وَالدُّهْنُ بَطْنٌ مِنْ بَجِيلَةَ وَعَمَّارٌ الدُّهْنِيُّ هُوَ عَمَّارُ بْنُ مُعَاوِيَةَ الدُّهْنِيُّ، وَيُكْنَى أَبَا مُعَاوِيَةَ، وَهُوَ كُوفِيٌّ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ *

9. O tome šta je došlo o bajracima

1743. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb, Muhammed b. Omer b. Velid el-Kindi i Muhammed b. Rafi' i kazali: Ispričao nam je Jahja b. Adem, prenijevši od Šerika, on od Ammara ed-Duhnija, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira: »**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je** (prilikom oslobođenja Mekke) **ušao u Mekku sa bijelim bajrakom.**«

Ovaj hadis je garibun.[90] Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Adema od Šerika. Pitao sam Muhammeda (Buhariju) o ovom hadisu, pa ga je poznavao samo preko Jahjaa b. Adema od Šerika. Drugi su kazali: Prenio je Šerik od Ammara, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira: »Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je ušao u Mekku, a na glavi je imao crni saruk«

---

[87] Abdullah b. Ebu Evfa Alkame b. Halid b. Haris el-Eslemi poznati je ashab, učesnik prisege na Hudejbiji. Umro je 87. godine po Hidžri. Posljednji je ashab koji je živio u Kufi.

[88] Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je ovakvu dovu uputio na Hendeku. Uzvišeni Allah mu je uslišao dovu. Na saveznike je poslao vojsku meleka i vjetar što ih je natjeralo na bijeg. Uzvišeni Allah u 9. ajetu sure *El-Ahzab* kaže: "O vjernici, sjetite se Allahove milosti prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali, i vojske koje vi niste vidjeli, a Allah dobro vidi šta vi radite."

[89] Bilježe ga svi u *El-Kutubus-Sitte*, osim Ebu Davuda.

[90] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

Muhammed veli: Ovo je taj (upamćeni) hadis, a Duhn je pleme Bedžila.[91] Ammar ed-Duhni je Ammar b. Muavija ed-Duhni. Nadimak (po djetetu) mu je Ebu Muavija. On je Kufijac i, po ocjeni hadiskih učenjaka, pouzdan je ravija.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الرَّايَاتِ *

١٧٤٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ حَدَّثَنَا أَبُو يَعْقُوبَ الثَّقَفِيُّ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ عُبَيْدٍ مَوْلَى مُحَمَّدِ بْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: بَعَثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ إِلَى الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ أَسْأَلُهُ عَنْ رَايَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: **كَانَتْ سَوْدَاءَ مُرَبَّعَةً مِنْ نَمِرَةٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَالْحَارِثِ بْنِ حَسَّانَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي زَائِدَةَ. وَأَبُو يَعْقُوبَ الثَّقَفِيُّ اسْمُهُ إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ. وَرَوَى عَنْهُ أَيْضًا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى *

١٧٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَقَ هُوَ السَّالَحَانِيُّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ حَيَّانَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا مِجْلَزٍ لَاحِقَ بْنَ حُمَيْدٍ يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَتْ رَايَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَوْدَاءَ، وَلِوَاؤُهُ أَبْيَضَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

10. Poglavlje o zastavama

1744. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Mani'; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Zekerijja b. Ebu Zaide; kaže: Nama je ispričao Ebu Jakub es-Sekafi; kaže: Nama je ispričao Junus b. Ubejd, štićenik Muhammeda b. Kasima, koji je kazao: Poslao me Muhammed b. Kasim Berau b. Azibu da ga upitam o zastavi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je kazao: **»Bila je crna, četvrtastog oblika, od vunena štofa, sa crnim i bijelim prugama.«**[92]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Harisa b. Hassana i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[93] Poznat nam je samo preko Ibn Ebu Zaide. Ebu Jakubu es-Sekafiju ime je Ishak b. Ibrahim. Od njega je također hadise prenosio i Ubejdullah b. Musa.

1745. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Ishak, a on je es-Salihani; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Hajjan i kazao: Čuo sam Ebu Midžleza Lahika b. Humejda kad priča od Ibn Abbasa da je kazao: **»Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, zastava bila je crna,[94] a bajrak bijel.«**[95]

---

[91] Bedžila je arapsko pleme iz Jemena.
[92] Poput leopardove kože.
[93] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.
[94] Kad se gleda iz daleka, izgledala je crna iako nije bila čisto crna jer je imala na sebi bijele pruge. Izgledala je poput leopardove kože.
[95] Po mišljenju En-Nevevija bajrakom su nazivali malu zastavu a zastavom veliku zastavu.

Ovaj hadis, u ovoj formi od Ibn Abbasa, je garibun.[96]

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي الشِّعَارِ *

١٧٤٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ عَمَّنْ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنْ بَيَّتَكُمُ الْعَدُوُّ فَقُولُوا حم لَا يُنْصَرُونَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ. وَهَكَذَا رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ مِثْلَ رِوَايَةِ الثَّوْرِيِّ. وَرُوِيَ عَنْهُ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

١٧٤٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ عَمَّنْ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنْ بَيَّتَكُمُ الْعَدُوُّ فَقُولُوا حم لَا يُنْصَرُونَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ. وَهَكَذَا رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ مِثْلَ رِوَايَةِ الثَّوْرِيِّ. وَرُوِيَ عَنْهُ عَنِ الْمُهَلَّبِ بْنِ أَبِي صُفْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

11. Poglavlje o lozinci u ratu

1746. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan ; kaže: Ispričao nam je Veki'; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Muhelleba b. Ebu Sufrea, a on od onoga koji je čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: »**Ako vas neprijatelj napadne noću, neka vam lozinka** (znak raspoznavanja) **budu, riječi: Hamim, la junsarun** (Tako mi Allaha, niko im u pomoć neće priteći).«[97]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Selemea b. Ekvea. Tako su neki od Ebu Ishaka prenijeli slično Es-Sevrijevoj predaji. Prenio je (Ebu Ishak) od njega, on od Muhelleba b. Ebu Sufrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, mursel predaju.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي صِفَةِ سَيْفِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٧٤٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُجَاعٍ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ الْحَدَّادُ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ قَالَ: **صَنَعْتُ سَيْفِي عَلَى سَيْفِ سَمُرَةَ وَزَعَمَ سَمُرَةُ أَنَّهُ صَنَعَ سَيْفَهُ عَلَى سَيْفِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَانَ حَنَفِيًّا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَقَدْ تَكَلَّمَ يَحْيَى ابْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ فِي عُثْمَانَ بْنِ سَعْدٍ الْكَاتِبِ وَضَعَّفَهُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِه *

[96] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu*, Hakim u *Mustedreku* i Buharija u *Tarihul-Kebiru*.

[97] Ovaj hadis je dokaz da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u ratu određivao lozinku, znak međusobnog raspoznavanja, u slučaju da neprijatelj iznenadi i napadne noću. Ta lozinka nije bila uvijek ista. Ona se, iz bitke u bitku, mijenjala.

12. O opisu mača Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1747. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Šudža' el-Bagdadi[98]; kaže: Ispričao nam je Ebu Ubejde el-Haddad[99], prenijevši od Osmana b. Sa'da,[100] a on od Ibn Sirina koji je kazao: **»Ja sam svoj mač napravio prema Semureovom, a Semure tvrdi da je svoj mač napravio prema maču Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a bio je oblika mačeva kakve je pravilo pleme Benu Hanife .«**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi. Jahja b. Seid el-Kattan je kritikovao Osmana b. Seida el-Katiba. Smatrao ga je slabim ravijom i to u pogledu njegova pamćenja.

١٣. بَاب فِي الْفِطْرِ عِنْدَ الْقِتَالِ *

١٧٤٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ عَطِيَّةَ بْنِ قَيْسٍ عَنْ قَزَعَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: **لَمَّا بَلَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفَتْحِ مَرَّ الظَّهْرَانِ فَآذَنَنَا بِلِقَاءِ الْعَدُوِّ فَأَمَرَنَا بِالْفِطْرِ فَأَفْطَرْنَا أَجْمَعُونَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

13. O prekidanju posta u borbi

1748. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed b. Musa; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Seid b. Abdul-Aziz, prenijevši od Atijjea b. Kajsa, on od Kazea[101], a on od Ebu Seida el Hudrija, koji je kazao: **»Pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u godini u kojoj je oslobođena Mekka, stiže do doline Ez-Zahran[102], upozna nas o susretu sa neprijateljem i naredi nam da prekinemo post, i svi smo prekinuli post.«**[103] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[104]

---

[98] Muhammed b. Šudža' el-Bagdadi el-Mirvezi je pouzdan ravija. Pripadao je desetoj generaciji.

[99] Ebu Ubejdeu el-Haddadu ime je Abdul-Vahid b. Vasil es-Sedusi. Pouzdan je ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

[100] Ebu Bekr Osman b. Sa'd et-Tejmi el-Basri je slab ravija. Pripadao je petoj generaciji.

[101] Kazea b. Jahja el-Basri je pouzdan ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[102] Mjesto Merr u dolini Ez-Zahran koja se nalazi između Mekke i Asfana.

[103] Iz ovog hadisa da se zaključiti da je u borbi efdalnije prekinuti post uz ramazan nego postiti. Dokaz za to je to što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kad su se približili Mekki, naredio ashabima da prekinu post, a poznato je da je on u ramazanu krenuo da oslobodi Mekku.

[104] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخُرُوجِ عِنْدَ الْفَزَعِ *

١٧٤٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: رَكِبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَسًا لِأَبِي طَلْحَةَ يُقَالُ لَهُ مَنْدُوبٌ فَقَالَ: مَا كَانَ مِنْ فَزَعٍ وَإِنْ وَجَدْنَاهُ لَبَحْرًا. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧٥٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ وَابْنُ أَبِي عَدِيٍّ وَأَبُو دَاوُدَ قَالُوا: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ فَزَعٌ بِالْمَدِينَةِ فَاسْتَعَارَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَسًا لَنَا يُقَالُ لَهُ مَنْدُوبٌ، فَقَالَ: مَا رَأَيْنَا مِنْ فَزَعٍ وَإِنْ وَجَدْنَاهُ لَبَحْرًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14. O izlasku (iz mjesta) u slučaju straha od neprijatelja

1749. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Obavijestio nas je Šu'be, prenijevši od Katadea; kaže: Ispričao nam je Enes b. Malik i kazao: »**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je uzjahao Ebu Talhina**[105] **konja po imenu Mendub i rekao: Nije iz straha, iako je konj trčao brzo**.« Na ovu temu prenesen je hadis i od Amra b. Asa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[106]

1750. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričali su nam Muhammed b. Dža'fer, Ibn Ebu Adijj i Ebu Davud i kazali: Ispričao nam je Šu'be, prenijevši od Katadea, a on od Enesa koji je kazao: »**Kad se u Medini osjetila opasnost od neprijatelja Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je od nas pozajmio konja koji se zvao Mendub i rekao: Nije iz straha iako je konj brzo trčao."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[107]

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الثَّبَاتِ عِنْدَ الْقِتَالِ *

١٧٥١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ بنِ عَازِبٍ: قَالَ لَه رَجُلٌ: أَفَرَرْتُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا عُمَارَةَ؟ قَالَ: لَا وَاللَّه، مَا وَلَّى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَكِنْ وَلَّى سَرَعَانُ النَّاسِ تَلَقَّتْهُمْ هَوَازِنُ بِالنَّبْلِ وَرَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى بَغْلَتِه , وَأَبُو سُفْيَانَ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ آخذٌ بِلِجَامِهَ،ا وَرَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبْ، أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبْ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

105 Ebu Talha se zvao Zejd b. Sehl. Bio je muž Enesove majke.

106 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

107 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

١٧٥٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ سُفْيَانَ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: لَقَدْ رَأَيْتُنَا يَوْمَ حُنَيْنٍ وَإِنَّ الْفِئَتَيْنِ لَمُوَلِّيَتَانِ وَمَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِائَةُ رَجُلٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صحيح غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

١٧٥٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ، وَأَجْوَدِ النَّاسِ، وَأَشْجَعِ النَّاسِ. قَالَ: وَلَقَدْ فَزِعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ لَيْلَةً سَمِعُوا صَوْتًا قَالَ: فَتَلَقَّاهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى فَرَسٍ لِأَبِي طَلْحَةَ عُرْيٍ وَهُوَ مُتَقَلِّدٌ سَيْفَهُ، فَقَالَ: لَمْ تُرَاعُوا لَمْ تُرَاعُوا. ثم قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَجَدْتُهُ بَحْرًا، يَعْنِي الْفَرَسَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

15. O postojanosti prilikom borbe

1751. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid; kaže: Nama je ispričao Sufjan; kaže: Nama je ispričao Ebu Ishak, prenijevši od Beraa b. Aziba koga neki čovjek upita: "**Jeste li vi, Ebu Umare, pobjegli od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? On reče: Tako mi Allaha, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije pobjegao nego su pobjegli brzaci kada ih je** (pleme) **Hevazin**[108] **osulo strijelama. U tom momentu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je na svojoj mazgi, čije je uzde držao Ebu Sufjan b. Haris b. Abdul-Mutallib**[109]**, i uzvikivao: Ja sam uistinu Vjerovjesnik, to nije laž, ja sam potomak Abdul-Mutallibov.«** Na ovu temu hadisi su preneseni i od Alije i Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[110]

1752. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Ali el- Mukaddemi; kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od Sufjana b. Husejna, on od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera koji je kazao: **»Vidio sam nas na dan bitke na Hunejnu kada se dvije skupine dadoše u bijeg, a uz Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne osta više od stotinu ljudi.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun. Poznat mi je preko Ubejdullaha samo u ovoj formi.

1753. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd, prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio najodvažniji, najplemenitiji i najhrabriji. Stanovnici Medine su se, veli on, svi uznemirili one noći kada su čuli**

---

108 Havazin je veliko arapsko pleme.

109 Ebu Sufjan b. Haris b. Abdul-Mutallib je bio Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, amidžić. Primio je islam pred oslobođenje Mekke.

110 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

(uznemirujući glas).[111] **Tada ih je susreo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Bio je na Ebu Talhinom konju bez sedla sa opasanom sabljom i reče: Ne plašite se, ne bojte se!? Potom reče: Primijetio sam da je** (konj) **veoma brz.«** Ovaj hadis je sahihun.[112]

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي السُّيُوفِ وَحِلْيَتِهَا *

١٧٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ صُدْرَانَ أَبُو جَعْفَرٍ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا طَالِبُ بْنُ حُجَيْرٍ عَنْ هُودٍ وهو ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ جَدِّهِ مَزِيدَةَ قَالَ: **دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفَتْحِ وَعَلَى سَيْفِهِ ذَهَبٌ وَفِضَّةٌ. قَالَ طَالِبٌ: فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْفِضَّةِ فَقَالَ: كَانَتْ قَبِيعَةُ السَّيْفِ فِضَّةً.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَجَدُّ هُودٍ اسْمُهُ مَزِيدَةُ الْعَصَرِيُّ *

١٧٥٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَتْ قَبِيعَةُ سَيْفِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فِضَّةٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَهَكَذَا رُوِيَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ قَالَ: كَانَتْ قَبِيعَةُ سَيْفِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فِضَّةٍ *

16.O mačevima i njihovim ukrasima

1754. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sudran Ebu Dža'fer el-Basri; kaže: Ispričao nam je Talib b. Hudžejr, prenijevši od Huda, sina Abdullaha b. Sa'da, a on od svoga djeda Mezidea koji je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je ušao** (u Mekku), **na dan njena oslobođenja, a mač mu bijaše ukrašen zlatom i srebrom. Ja sam ga** (Huda) **upitao za srebro, veli Talib, pa je kazao: Jabučica na kraju mača mu je bila od srebra.«**

Na ovu temu hadis je prenesen i od Enesa. Ovaj hadis je garibun.[113] Hudov djed zvao se Mezide el-Asari.

1755. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Vehb b. Džerir; kaže: Nama je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, a on od Enesa, da je kazao: **»Jabučica na kraju mača Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila je od srebra.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[114] Ovako je prenesen od Hemmama, on od Katadea, a on od Enesa. Neki od njih su prenijeli od Katadea, a on od Seida

---

[111] Čuli su vijest da su mušrici iz Mekke krenuli sa ogromnom vojskom da pokore Medinu. Tad je Muhammmed, sallallahu alejhi ve sellem, sa vojskom krenuo izvan grada da na Uhudu dočeka neprijatelja.

[112] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[113] Et-Turbešti smatra da Mezideov hadis ne može poslužiti kao dokaz, pošto ne posjeduje stabilan sened.

[114] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ed-Darimi u *sunenima.*

b. Ebu Hasana da je kazao: "Jabuka na kraju sablje Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila je od srebra."

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الدِّرْعِ *

١٧٥٦. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ قَالَ: كَانَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِرْعَانِ يَوْمَ أُحُدٍ، فَنَهَضَ إِلَى الصَّخْرَةِ فَلَمْ يَسْتَطِعْ، فَأَقْعَدَ طَلْحَةَ تَحْتَهُ فَصَعِدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصَّخْرَةِ فَقَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَوْجَبَ طَلْحَةُ. وَفِي الْبَاب عَنْ صَفْوَانَ بْنِ أُمَيَّةَ وَالسَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ *

17. O panciru

1756. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Ispričao nam je Junus b. Bukejr, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jahjaa b. Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, on od svoga oca, on od svoga djeda Abdullaha b. Zubejra, a on od Zubejra b. Avvama koji je kazao: **»Na Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, na dan bitke na Uhudu, bila su dva pancira.** (Prilikom povlačenja) **on se pokuša ispeti na jednu stijenu i ne mogaše, te se Talha postavi ispod njega i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se uspe na stijenu i ispravi se na njoj.** (Tad) **sam veli** (Zubejr) **čuo Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: Talha je zaslužio (Džennet).«**[115]

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Safvana b. Umejjea i Saiba b. Jezida.[116] Ovaj hadis je garibun.[117] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ishaka.

---

[115] Kada se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa ashabima povlačio u planinu, pred njim se isprriječila jedna stijena. On pokušao da je pređe ali se ne mogaše ispeti na nju, jer su ga rane jako boljele. Tada Talha podmetnu svoja leđa, on se pope na njih, pa na stijenu, i tako pređe preko prepreke. Tom prilikom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Talha b. Ubejdullah je zaradio Džennet."

[116] Hadis Safvan b. Umejjea bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, dok hadis Saiba b. Jezida bilježe Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[117] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمِغْفَرِ *

١٧٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ الْفَتْحِ وَعَلَى رَأْسِهِ الْمِغْفَرُ. فَقِيلَ لَهُ: ابْنُ خَطَلٍ مُتَعَلِّقٌ بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ، فَقَالَ: اقْتُلُوهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُ كَبِيرَ أَحَدٍ رَوَاهُ غَيْرَ مَالِكٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ *

18. O kacigi (šljemu)

1757. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Malik b. Enes, prenijevši od Ibn Šihaba, a on od Enesa b. Malika da je kazao: **»Ušao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,** (u Mekku)**, na dan njena oslobođenja, sa kacigom na glavi. Tad mu neko reče da se Ibn Hatal okačio o prekrivač Ka'be, a on reče: Ubijte ga.«**[118]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[119] Nije mi poznato da su ga drugi osim Malika prenijeli od Zuhrija.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْخَيْلِ *

١٧٥٨ حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا عَبْثَرُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ حُصَيْنٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عُرْوَةَ الْبَارِقِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْخَيْرُ مَعْقُودٌ فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ: الْأَجْرُ وَالْمَغْنَمُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَرِيرٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ وَالْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَعُرْوَةُ هُوَ ابْنُ أَبِي الْجَعْدِ الْبَارِقِيُّ. وَيُقَالُ هُوَ عُرْوَةُ بْنُ الْجَعْدِ. قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ: وَفِقْهُ هَذَا الْحَدِيثِ أَنَّ الْجِهَادَ مَعَ كُلِّ إِمَامٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ *

19. O vrijednosti konja

1758. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Abser b. Kasim, prenijevši od Husajna, on od Ša'bija, a on od Urvea el-Barikija koji je da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»U grivama konja**

---

[118] Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao u Mekku naredio je da niko ko se skloni u krug Harema ne smije biti ubijen osim Abdullaha b. Hatala i Abdullaha b. Sa'da. Za njih dvojicu je rekao da ih ubiju pa makar se okačili i o prekrivač Ka'be. Razlog zbog koga je naredio da se ubije Abdullah b. Hatal je taj što ga je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što je primio islam, poslao sa još jednim ensarijom da prikuplja zekat. Kad je otišao, on je ubio slugu koji je bio musliman, vratio se u nevjernišvo i nabavio dvije pjevačice koje su pogrdno pjevale o Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

[119] Zabilježen je *u El-Kutubus-Sitte.*

(namijenjenih za borbu) **propisano je dobro sve do Sudnjeg dana: nagrada i plijen.«**

Na ovu temu hadisi su preneseni i od Ibn Omera, Ebu Seida, Džerira, Ebu Hurejrea, Esme bint Jezid, Mugirea b. Šu'bea i Džabira. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[120] Urve je sin Ibn Dža'da el-Barikija a kaže se i Urve b. Dža'd. Ahmed b. Hanbel veli: "Smisao ovog hadisa je u tome da borba na Allahovom putu, uz svakog vođu, ostaje otvorena do Sudnjeg dana."

٢٠. بَاب مَا جَاءَ مَا يُسْتَحَبُّ مِنَ الْخَيْلِ *

١٧٥٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ الْهَاشِمِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ هو ابْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يُمْنُ الْخَيْلِ فِي الشُّقْرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ شَيْبَانَ *

١٧٦٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **خَيْرُ الْخَيْلِ الْأَدْهَمُ الْأَقْرَحُ الْأَرْثَمُ ثُمَّ الْأَقْرَحُ الْمُحَجَّلُ طَلْقُ الْيَمِينِ. فَإِنْ لَمْ يَكُنْ أَدْهَمَ فَكُمَيْتٌ عَلَى هَذِهِ الشِّيَةِ.**

١٧٦١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

20. Kakve je konje lijepo držati

1759. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Sabbah el-Hašimi el-Basri; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Šejban, a on je sin Abdurr-Rahmana; kaže: Nama je ispričao Isa b. Ali b. Abdullah, on je prenio od svog oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Bereket je u crvenkastim konjima.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[121] Poznat nam je samo u ovoj formi preko Šejbana.

1760. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Ibn Lehia, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Alija b. Rebaha, on od Ebu Katadea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Najbolji je vrani konj, s bijelom pjegom na nosu, zatim onaj sa bijelom pjegom na desnoj nozi. A ako nema vranog, onda doratast sa tim znakovima.«**

---

[120] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima* te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

[121] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

1761. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Vehb b. Džerir; kaže: Nama je ispričao Ubejj, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba, a on od Jezida b. Ebu Habiba **po značenju slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-garibun-sahihun.[122]

٢١. بَاب مَا يُكْرَهُ مِنَ الْخَيْلِ *

١٧٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا سَلْمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَّهُ كَرِهَ الشِّكَالَ مِنَ الْخَيْلِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْخَثْعَمِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ نَحْوَهُ. وَأَبُو زُرْعَةَ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ اسْمُهُ هَرِمٌ.

١٧٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ قَالَ: قَالَ لِي إِبْرَاهِيمُ النَّخَعِيُّ: **إِذَا حَدَّثْتَنِي فَحَدِّثْنِي عَنْ أَبِي زُرْعَةَ فَإِنَّهُ حَدَّثَنِي مَرَّةً بِحَدِيثٍ ثُمَّ سَأَلْتُهُ بَعْدَ ذَلِكَ بِسِنِينَ فَمَا أَخْرَمَ مِنْهُ حَرْفًا** *

21. Kakve je konje pokuđeno držati

1762. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid; kaže: Nama je ispričao Sufjan; kaže: Nama je ispričao Silm b. Abdur-Rahman, prenijevši od Ebu Zur'e b. Amra b. Džerira, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem **da je prezirao konje koji bi imali bijelu pjegu na prednjoj i zadnjoj nozi unakrst.**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[123] Prenio ga je Šu'be od Abdullaha b. Jezida el-Has'amija, on od Ebu Zur'e a on od Ebu Hurejrea, slično prethodnom hadisu. Ebu Zur'i b. Amru b. Džeriru je ime Herim.

1763. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Umarea b. Ka'ka'a koji je kazao: rekao mi je Ibrahim en-Nehai: **"Ako mi budeš pričao (hadise) pričaj mi ih od Ebu Zur'e jer mi je on ispričao jedan hadis pa sam ga (za njeg) upitao nakon nekoliko godina pa mi ga je ponovio ne ispustivši ni slova."**

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الرِّهَانِ *

١٧٦٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَزِيرٍ حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ يُوسُفَ الْأَزْرَقُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجْرَى الْمُضَمَّرَ مِنَ الْخَيْلِ مِنَ الْحَفْيَاءِ إِلَى ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ وَبَيْنَهُمَا سِتَّةُ أَمْيَالٍ. وَمَا لَمْ

[122] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže i Ed-Darimi u *sunenima*, te Hakim u *Mustedreku.*

[123] Zabilježili su ga u *El-Kutubus-S*itte svi, osim Buharije.

يُضَمَّرْ مِنَ الْخَيْلِ مِنْ ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ إِلَى مَسْجِدِ بَنِي زُرَيْقٍ وَبَيْنَهُمَا مِيلٌ. وَكُنْتُ فِيمَنْ أَجْرَى فَوَثَبَ بِي فَرَسِي جِدَارًا. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَجَابِرٍ وَأَنَسٍ وَعَائِشَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الثَّوْرِيِّ *

١٧٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ نَافِعِ بْنِ أَبِي نَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا سَبَقَ إِلَّا فِي نَصْلٍ أَوْ خُفٍّ أَوْ حَافِرٍ.

22. O utrkama za nagradu

1764. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir; kaže: Ispričao nam je Ishak b. Jusuf el-Ezrek, prenijevši od Sufjana, on od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odredio da se debeli konji utrkuju od Hafjaa do Senijjetul-Vedaa, a između njih je šest milja, a mršavi od Senijjetul-Vedaa do džamije Benu Zurejk, a između njih je milja. Ja sam bio jedan od onih koji se se utrkivali, pa je moj konj sa mnom preskočio zid.«** Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Džabira, Enesa i Aiše. Ovaj hadis preko Es-Sevrija je hasenun-sahihun-garibun.[124]

1765. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba, on od Nafi'a b. Ebu Nafi'a, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Samo se za nagradu može natjecati u gađanju strijelama i trkanju deva i konja.«**[125]

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ أَنْ تُنْزَى الْحُمُرُ عَلَى الْخَيْلِ *

١٧٦٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ سَالِمٍ أَبُو جَهْضَمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدًا مَأْمُورًا مَا اخْتَصَّنَا دُونَ النَّاسِ بِشَيْءٍ إِلَّا بِثَلَاثَةٍ: أَمَرَنَا أَنْ نُسْبِغَ الْوُضُوءَ، وَأَنْ لَا نَأْكُلَ الصَّدَقَةَ، وَأَنْ لَا نُنْزِيَ حِمَارًا عَلَى فَرَسٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ هَذَا عَنْ أَبِي جَهْضَمٍ فَقَالَ: عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. و سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: حَدِيثُ الثَّوْرِيِّ غَيْرُ مَحْفُوظ. وَوَهِمَ فِيهِ الثَّوْرِيُّ. وَالصَّحِيحُ مَا رَوَى إِسْمَعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ وَعَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي جَهْضَمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ *

---

[124] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

[125] Neki učenjaci ovome dodaju i pješačke trke i sva druga takmičenja kojima se jača borbena gotovost.

23. O pokuđenosti parenja magaraca s konjima

1766. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim; kaže: Nama je ispričao Musa b. Salim Ebu Džehdam, prenijevši od Abdullaha b. Ubejdullaha b. Abbasa, a on od Ibn Abbasa da je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rob kome je naređeno** (da dostavi objavu). **On nas** (ehlul-bejt) **nije ni u čemu izdvajao u odnosu na ostale ljude osim u tri slučaja: naredio nam je da temeljito uzimamo abdest, da ne primamo zekat i da ne ukrštamo magarca i konja.«**[126]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Alija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[127] Sufjan es-Sevri je ovo prenio od Ebu Džehdama kazavši: od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Abbasa, a on od Ibn Abbasa. (Tirmizija) kaže: Čuo sam Muhammeda (Buhariju) kada veli: Es-Sevrijev hadis nije dobro zapamćen. Previd je napravio sam Es-Sevri, a vjerodostojno je onako kako su prenijeli Ismail b. Ulejje i Abdul-Varis b. Seid od Ebu Džehdama, on od Abdullaha b. Abbasa, a on od Ibn Abbasa.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الاسْتِفْتَاحِ بِصَعَالِيكِ الْمُسْلِمِينَ *

١٧٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَرْطَاةَ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **ابْغُونِي ضُعَفَاءَكُمْ, فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعَفَائِكُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

24. O traženju pomoći dovom siromašnih muslimana

1767. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Ibn Mubarek; kaže: Nama je ispričao Abdur-Rahman b. Jezid b. Džabir; kaže: Ispričao mi je Zejd b. Ertate, prenijevši od Džubejra b. Nufejra, a on od Ebu Derdaa koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **»Potpomozite me lijepim postupanjem prema vašim**

[126] Dvoje što je spomenute u ovom hadisu naređeno je svim sljedbenicima islama: da temeljito uzimaju abdest i da ne ukrštaju magarce i konje. Jedino što je specifično za ehlul-bejt je da je samo njima zabranjeno uzimati zekat i jesti od njega. Neki učenjaci na temelju ovog hadisa smatraju da je mekruh ukrštati magarca i konja, dok drugi drže da je to dozvoljeno. Kao dokaz za to uzimaju činjenicu da je Vjerovjresnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjedovao mazgu, a poznato je da mazga nastaje ukrštanjem magarca i konja.

[127] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu*.

siromasima, jer vas (Allah) **i opskrbljuje i pruža vam pomoć radi vaših siromašnih.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[128]

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَجْرَاسِ عَلَى الْخَيْلِ *

١٧٦٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا تَصْحَبُ الْمَلَائِكَةُ رُفْقَةً فِيهَا كَلْبٌ وَلَا جَرَسٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَائِشَةَ وَأُمِّ حَبِيبَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

25. O stavljanju zvona na konje

1768. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Meleki se ne pridružuju skupini** (ljudi) **u kojoj se nalaze pas i zvono.«**[129]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Aiše,Ummu Habibe i Ummu Seleme. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[130]

٢٦. بَاب مَنْ يُسْتَعْمَلُ عَلَى الْحَرْبِ *

١٧٦٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ حَدَّثَنَا الْأَحْوَصُ بْنُ الْجَوَّابِ عن أَبِي الْجَوَّابِ عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ جَيْشَيْنِ وَأَمَّرَ عَلَى أَحَدِهِمَا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ، وَعَلَى الْآخَرِ خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ. وقَالَ: إِذَا كَانَ الْقِتَالُ فَعَلِيٌّ. قَالَ: فَافْتَتَحَ عَلِيٌّ حِصْنًا فَأَخَذَ مِنْهُ جَارِيَةً، فَكَتَبَ مَعِي خَالِدٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشِي بِهِ. فَقَدِمْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَ الْكِتَابَ فَتَغَيَّرَ لَوْنُهُ ثُمَّ قَالَ: مَا تَرَى فِي رَجُلٍ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ؟ قُلْتُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِ اللَّهِ وَغَضَبِ رَسُولِهِ وَإِنَّمَا أَنَا رَسُولٌ، فَسَكَتَ. وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْأَحْوَصِ بْنِ جَوَّابٍ. معنى قَوْلُهُ يَشِي بِهِ يَعْنِي النَّمِيمَةَ *

---

[128] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[129] Poznato nam je da meleki milosti ne ulaze u kuće ili stanove u kojima se nalazi pas, slika ili zvono. Iz ovog hadisa saznajemo da se meleki milosti ne pridružuju ni skupinama saputnika koji sa sobom vode psa ukoliko nije lovački ili čuvar stoke, ili ukoliko na svojim životinjama imaju zvona.

[130] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

26. O tome ko može biti imenovan za zapovjednika u ratu

1769. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: ISPRIČAO NAM JE Ahves b. Dževvab, prenijevši od Ebu Dževvaba, on od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Ebu Ishaka, a on od Beraa: **»Poslao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dvije vojske.**[131] **Jednoj je za zapovjednika odredio Aliju b. Ebi Taliba, a drugoj Halida b. Velida i rekao: Ukoliko dođe do borbe, Alija je glavni zapovjednik. Pošto Alija, veli** (Bera), **osvoji jednu utvrdu i uze za sebe jednu robinju, Halid napisa Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pismo u kome okleveta Aliju i posla ga po meni. Kad sam Vjerovjesniku predao pismo i on ga poče čitati, sav pocrvenje a potom reče: Šta vidiš** (loše u tome) **što je uradio čovjek koji voli Allaha i Njegova Poslanika i koga voli Allah i Njegov Poslanik? Rekoh: Utječem se Allahu od Allahove srdžbe i srdžbe Njegova Poslanika, ja sam samo izaslanik. On** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **tada ušuti.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[132] Poznat nam je samo preko Ahvesa b. Dževvaba. *Ješiu bihi* označava klevetu.

٢٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْإِمَامِ *

١٧٧٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلَا كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. فَالْأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُمْ. وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ بَعْلِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُ. وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُ. أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ وَأَبِي مُوسَى. حَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. حَدِيثُ أَبِي مُوسَى غَيْرُ مَحْفُوظٍ، وَحَدِيثُ أَنَسٍ غَيْرُ مَحْفُوظٍ. ورواه إِبْرَاهِيمُ بْنُ بَشَّارٍ الرَّمَادِيُّ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّه بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. أَخْبَرَنِي بِذَلِكَ مُحَمَّدٌ عَنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ بَشَّارٍ. قَالَ محمد: وَرَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ بُرَيْدِ بنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا. وَهَذَا أَصَحُّ. قَالَ مُحَمَّدٌ: وَرَوَى إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُعَاذِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال: إِنَّ اللَّهَ سَائِلٌ كُلَّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَرْعَاهُ. سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: هَذَا غَيْرُ مَحْفُوظٍ، وَإِنَّمَا الصَّحِيحُ عَنْ مُعَاذِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

---

[131] U predaji ovog hadisa koju bilježi Ahmed od Burejdea stoji: "da je Vjerovjesnik poslao dvije vojske u Jemen. Na čelo jedne je postavio Aliju b. Ebu Taliba, a na čelo druge Halida b. Velida pa je kazao: Ukoliko dođe do borbe, Alija će biti zapovijednik objema vojskama..."

[132] El-Mubarekfori smatra da je Ebu Ishak koji se nalazi u senedu ovog hadisa bio prevarant.

27. O vođi (imamu)

1770. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Svi ste vi pastiri i svako će biti odgovoran za svoje stado: vladar je pastir naroda i biće odgovoran za svoje stado; čovjek je pastir u svojoj porodici i biće odgovoran za njih; žena je pastirica u kući svoga muža i odgovorna je za nju; rob je pastir imovine svoga gospodara i biće odgovoran za nju. Dakle, svi ste vi pastiri i svako će od vas biti odgovoran za svoje stado.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Enesa i Ebu Musaa. Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun.[133] Ebu Musaov hadis nije dobro upamćen, a ni Enesov, a prenio ga je Ibrahim b. Beššar er-Remadi od Sufjana b. Ujejnea, on od Burejda b. Abdullaha b. Ebu Burdea, on od Ebu Burdea, on od Ebu Musaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. O tome me je obavijestio Muhammed (Buharija), prenijevši od Ibrahima b. Beššara. Muhammed kaže: Mnogi su ga kao mursel hadis prenijeli od Sufjana, od Burejda b. Ebu Burdea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i to je pouzdanije. Muhammed kaže: Ishak b. Ibrahim je prenio od Muaza b. Hišama, on od svoga oca, on od Katadea, on od Enesa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao. »Allah će svakog pastira pitati za ono što mu je bilo dato na čuvanje.« Čuo sam Muhammeda kada je kazao: Ovo nije dobro upamćeno. Samo je pouzdano ono što je prenio Muaz b. Hišam od svoga oca, on od Katadea, on od Hasana, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis.

٢٨. بَاب مَا جَاءَ فِي طَاعَةِ الْإِمَامِ *

١٧٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْعَيْزَارِ بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ أُمِّ الْحُصَيْنِ الْأَحْمَسِيَّةِ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ وَعَلَيْهِ بُرْدٌ قَدِ الْتَفَعَ بِهِ مِنْ تَحْتِ إِبْطِهِ قَالَتْ فَأَنَا أَنْظُرُ إِلَى عَضَلَةِ عَضُدِهِ تَرْتَجُّ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: **يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ أُمِّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ مُجَدَّعٌ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا مَا أَقَامَ لَكُمْ كِتَابَ اللَّهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أُمِّ حُصَيْنٍ *

[133] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

28. O pokornosti vođi (imamu)

1771. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Jusuf; kaže: Nama je ispričao Junus b. Ebu Ishak, prenijevši od Ajzara b. Hurejsa, a on od Ummu Husajn el-Ahmesijje koja je kazala: Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada na Oprosnom hadždžu drži govor, na njemu je bio prugasti ogrtač omotan ispod pazuha, (bila sam tako blizu) da sam, veli ona, vidjela i mišić njegove ruke kako igra. Čula sam ga kada kaže: **»O, ljudi, bojte se Allaha! Ako vam za zapovjednika bude postavljen i abesinski rob odrezanog nosa, slušajte ga i pokoravajte mu se sve dotle dok on sa vama bude postupao u skladu sa Allahovom Knjigom.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Irbada b. Sarijea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[134] Sa više seneda je prenesen od Ummu Husajna.

٢٩. بَاب مَا جَاءَ لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ *

١٧٧٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ، فَإِنْ أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ عَلَيْهِ وَلَا طَاعَةَ.
وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَالْحَكَمِ بْنِ عَمْرٍو الْغِفَارِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

29. Nema pokornosti stvorenju u grijehu prema Stvoritelju

1772. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao. **»Poslušnost i pokornost su obavezni muslimanu kako u onome što mu je drago tako i u onome što mu nije drago ako mu se ne naređuje grijeh. Ako mu se, pak, naredi nešto što je grijeh, nema ni poslušnosti ni pokornosti.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija, Imrana b. Husajna i Hakema b. Amra el-Gifarija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[135]

---

[134] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[135] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

٣٠. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ التَّحْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ وَالضَّرْبِ وَالْوَسْمِ فِي الْوَجْهِ *

١٧٧٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ قُطْبَةَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي يَحْيَى عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّحْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ *

١٧٧٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي يَحْيَى عَنْ مُجَاهِدٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ التَّحْرِيشِ بَيْنَ الْبَهَائِمِ. وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. وَيُقَالُ هَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ قُطْبَةَ. وَرَوَى شَرِيكٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي يَحْيَى. وَرَوَى أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ طَلْحَةَ وَجَابِرٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعِكْرَاشِ بْنِ ذُؤَيْبٍ *

١٧٧٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْوَسْمِ فِي الْوَجْهِ وَالضَّرْبِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

30. O pokuđenosti zavađanja životinja, udaranja i obilježavanja po licu

1773. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Adem, prenijevši od Kutbea b. Abdul-Aziza, on od A'meša, on od Ebu Jahjaa, on od Mudžahida, a on od Ibn Abbasa koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zavađanje životinja.«**

1774. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Nama je ispričao Abdur-Rahman b. Mehdi, prenijevši od Sufjana, on od A'meša, on od Ebu Jahjaa, a on od Mudžahida: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zavađanje životinja.«**

Ovdje nije spomenuo *od Ibn Abbasa.* Vele da je ovo pouzdanije od Kutbeovog hadisa. Šerik je ovaj hadis prenio od A'meša, on od Mudžahida, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom ali u njemu nije spomenuo *od Ebu Jahjaa.* Prenio je Ebu Muavija od A'meša, on od Mudžahida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Talhe, Džabira, Ebu Seida i Ikraša b. Zuvejba.

1775. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Revh[136], prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira: **»da**

---

[136] Revh b. Ubade b. Ala' b. Hasan el-Kajsi Ebu Muhammed el-Basri je pouzdan prenosilac. Iza sebe je ostavio pisanih djela. Pripadao je devetoj generaciji prenosilaca hadisa. Umro je 205. godine po Hidžri.

je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio obilježavanje po licu i udaranje.«[137] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[138]

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي حَدِّ بُلُوغِ الرَّجُلِ وَمَتَى يُفْرَضُ لَهُ *

١٧٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَزِيرِ الْوَاسِطِيُّ حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **عُرِضْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَيْشٍ وَأَنَا ابْنُ أَرْبَعَ عَشْرَةَ فَلَمْ يَقْبَلْنِي. ثُمَّ عُرِضْتُ عَلَيْهِ مِنْ قَابِلٍ فِي جَيْشٍ وَأَنَا ابْنُ خَمْسَ عَشْرَةَ فَقَبِلَنِي.** قَالَ نَافِعٌ: فَحَدَّثْتُ بِهَذَا الْحَدِيثِ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ فَقَالَ: هَذَا حَدُّ مَا بَيْنَ الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ. ثُمَّ كَتَبَ أَنْ يُفْرَضَ لِمَنْ بَلَغَ الْخَمْسَ عَشْرَةَ.

١٧٧٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: قَالَ عُمَرُ: هَذَا حَدُّ مَا بَيْنَ الذُّرِّيَّةِ الْمُقَاتِلَةِ وَلَمْ يَذْكُرْ أَنَّهُ كَتَبَ أَنْ يُفْرَضَ.** قَالَ أَبُو عِيسَى حَدِيثُ إِسْحَقَ بْنِ يُوسُفَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ *

31. O granici punoljetnosti kad muškarac postaje zadužen

1776. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti; kaže: Ispričao nam je Ishak b. Jusuf, prenijevši od Sufjana, on od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **»Ponudio sam se Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, za vojsku kad sam imao četrnaest godina, pa me nije primio, potom sam se ponudio naredne godine, kad sam imao petnaest godina, pa me je primio.«**

Nafi' veli: Ispričao sam ovaj hadis Omeru b. Abdul-Azizu pa je rekao: To je granica između maloljetnosti i punoljetnosti. Omer je nakon toga napisao svojim namjesnicima da svakom mladiću koji napuni petnaest godina predvide propisanu naknadu (iz vojnog budžeta).

1777. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ubejdullaha **isto kao i u prethodnom hadisu, osim što je ovdje kazao da je Omer rekao: Ovo je granica dječaka koji su za borbu, ali nije spomenuo da je napisao namjesnicima da im predvide naknadu (iz vojnog budžeta).** Hadis Ishaka b. Jusufa preko Sufjana es-Sevrija je hasenun-sahihun-garibun.

---

[137] Na temelju ovog hadisa Nevevi smatra da je zabranjeno udaranje po licu i insana i hajvana, kao što je, po njemu, zabranjen svaki vid obilježavanja i žigosanja po licu i hajvana i insana. Hajvana je dozvoljeno obilježiti, ukoliko to zahtijeva potreba, po drugim dijelovima tijela, osim lica.

[138] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

٣٢. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ يُسْتَشْهَدُ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ *

١٧٧٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَهُ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّهُ قَامَ فِيهِمْ فَذَكَرَ لَهُمْ أَنَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْإِيمَانَ بِاللَّهِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ. فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُكَفِّرُ عَنِّي خَطَايَايَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَعَمْ، إِنْ قُتِلْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحْتَسِبٌ مُقْبِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَيْفَ قُلْتَ؟ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَيُكَفِّرُ عَنِّي خَطَايَايَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَعَمْ، وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحْتَسِبٌ مُقْبِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ إِلَّا الدَّيْنَ، فَإِنَّ جِبْرِيلَ قَالَ لِي ذَلِكَ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَمُحَمَّدِ بْنِ جَحْشٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا. وَرَوَى يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

32. O onome ko padne kao šehid a ostane dužan

1778. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Seida b. Ebu Seida, on od Abdullaha b. Ebu Katadea, a on od svoga oca, koga je čuo da priča od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: **»da je jednom prilikom ustao i rekao im da su borba na Allahovom putu i vjerovanje u Allaha najbolja djela. Čuvši to, ustade neki čovjek i reče: Šta veliš, Allahov Poslaniče, ukoliko poginem na Allahovom putu hoće li mi biti oprošteni grijesi? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Hoće, ako, na Allahovom putu pogineš strpljivo se boreći, idući naprijed i ne uzmičući i nadajući se nagradi. Zatim će Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: A kako ti ono reče: On ponovi: Šta veliš ukoliko poginem na Allahovom putu, hoće li mi biti oprošteni moji grijesi? A Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Da, ukoliko pogineš, strpljivo se boreći, idući naprijed, ne uzmičući i nadajući se nagradi. Biće ti oprošteni svi grijesi osim duga. To mi je rekao Džibril.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa, Muhammeda b. Džahša i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[139] U sličnom značenju su neki ovaj hadis prenijeli od Seida el-Makburija, od Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Slično ovome je prenio i Jahja b. Seid el-Ensari i mnogi drugi od Seida el-Makburija, on od Abdullaha b. Ebu Katadea, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je pouzdanije od hadisa Seida el-Makburija od Ebu Hurejrea.

---

139 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٣٣. بَاب مَا جَاءَ فِي دَفْنِ الشُّهَدَاءِ *

١٧٧٩. حَدَّثَنَا أَزْهَرُ بْنُ مَرْوَانَ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِي الدَّهْمَاءِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: شُكِيَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجِرَاحَاتُ يَوْمَ أُحُدٍ فَقَالَ: احْفِرُوا وَأَوْسِعُوا وَأَحْسِنُوا وَادْفِنُوا الِاثْنَيْنِ وَالثَّلَاثَةَ فِي قَبْرٍ وَاحِدٍ وَقَدِّمُوا أَكْثَرَهُمْ قُرْآنًا. فَمَاتَ أَبِي فَقُدِّمَ بَيْنَ يَدَيْ رَجُلَيْنِ. وَفِي الْبَاب عَنْ خَبَّابٍ وَجَابِرٍ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُهُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ. وَأَبُو الدَّهْمَاءِ اسْمُهُ قِرْفَةُ بْنُ بُهَيْسٍ أَوْ بَيْهَسٍ *

33. O pokopavanju šehida

1779. ISPRIČAO NAM JE Ezher b. Mervan el-Basri; kaže: Ispričao nam je Abdul-Varis b. Seid, prenijevši od Ejjuba[140], on od Humejda b. Hilala, on od Ebu Dehmaa, a on od Hišama b. Amira koji je kazao: **»Požalili su se Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nakon bitke na Uhudu, da ih rane bole** (te da ne mogu za svakog šehida kopati mezar) **pa je rekao: Kopajte malo šire mezare i stavljajte po dvojicu i trojicu u jedan mezar. Stavljajte** (do kible) **prvo onoga koji zna više Kur'ana napamet. Tom prilikom je umro i moj otac i stavljen je** (u mezar) **prije dvojice.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Habbaba, Džabira i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[141] Sufjan i drugi su ovaj hadis prenijeli od Ejjuba, on od Humejda b. Hilala, a on od Hišama b. Amira. Ebu Dehma se zvao Kirfe b. Buhejs.

٣٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمَشُورَةِ *

١٧٨٠. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ بَدْرٍ وَجِيءَ بِالْأُسَارَى قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا تَقُولُونَ فِي هَؤُلَاءِ الْأُسَارَى؟ فَذَكَرَ قِصَّةً طَوِيلَةً. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَأَبِي أَيُّوبَ وَأَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَأَبُو عُبَيْدَةَ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِيهِ. وَيُرْوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ مَشُورَةً لِأَصْحَابِهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

---

[140] Ejjub b. Ebu Temime es-Sahtijani Ebu Bekr el-Basri je bio pouzdan ravija, hudždže i fakih. Pripadao je petoj generaciji ravija. Umro je u 65. godini života 131. godine po Hidžri.

[141] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

34. O konsultacijama

1780. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavije, prenijevši od A'meša, on od Amra b. Murrea, on od Ebu Ubejdea, a on od Abdullaha[142] koji je kazao: **»Kada su na Bedru dovedeni zarobljenici, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (ashabima) **reče: Šta, po vašem mišljenju, treba uraditi sa ovim zarobljenicima? Potom je spomenuo podužu priču.«**[143]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Ebu Ejjuba, Enesa i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun.[144] Ebu Ubejde nije slušao (hadise) od svoga oca. Prenosi se od Ebu Hurejrea da je kazao: »Nisam vidio da se iko više konsultovao sa svojim drugovima od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣٥. بَاب مَا جَاءَ لَا تُفَادَى جِيفَةُ الْأَسِيرِ *

١٧٨١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنِ الْحَكَمِ عَنْ مِقْسَمٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ الْمُشْرِكِينَ أَرَادُوا أَنْ يَشْتَرُوا جَسَدَ رَجُلٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَأَبَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيعَهُمْ إِيَّاهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحَكَمِ. وَرَوَاهُ الْحَجَّاجُ ابْنُ أَرْطَاةَ أَيْضًا عَنِ الْحَكَمِ. و قَالَ أَحْمَدُ بْنُ الحسنِ: سمعت أَحْمَدُ بْنُ حنبل يقول: ابْنُ أَبِي لَيْلَى لَا يُحْتَجُّ بِحَدِيثِه. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ: ابْنُ أَبِي لَيْلَى صَدُوقٌ وَلَكِنْ لَا نَعْرِفُ صَحِيحَ حَدِيثِه مِنْ سَقِيمِهِ وَلَا أَرْوِي عَنْهُ شَيْئًا. وَابْنُ أَبِي لَيْلَى هو صَدُوقٌ فَقِيهٌ وَرُبَّمَا يَهِمُ فِي الْإِسْنَادِ.

١٧٨٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ قَالَ: فُقَهَاؤُنَا ابْنُ أَبِي لَيْلَى وعَبْدُ اللَّهِ بْنُ شُبْرُمَةَ *

35. O tome da se tijelo zarobljenika ne prodaje

1781. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Ahmed; kaže: Nama je ispričao Sufjan[145], prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on

---

[142] Abdullah b. Mesud je poznati ashab.

[143] Kada su nakon Bitke na Bedru Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dovedeni zarobljenici, on je konsultovao ashabe o tome kako da postupi sa njima. Ebu Bekr reče: Allahov Poslaniče, to su tvoji sunarodnjaci, oprosti im, neka se iskupe. Ko ne bude imao imetka, a zna pisati, neka opismeni naše desetero djece i neka mu to bude iskup. Omer reče: Oni su te u laž ugonili i ustali su protiv tebe, njih sve treba pobiti radi pouke onima koji dolaze. Abdullah b. Revaha reče: Allahov Poslaniče, pogledaj, ova dolina puna je drva; naložimo vatru i sve ih spalimo. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što sasluša njihova mišljenja, prihvati mišljenje Ebu Bekra i oslobodi ih…

[144] Ovaj hadis je hasenun-ligajrihi, pošto u senedu ima prekid.

[145] Sufjan b. Ujejne b. Ebu Imran Mejmun el-Hilali Ebu Muhammed el-Kufi pouzdan je ravija, hafiz, fakih, imam i hudždže. Posenilio je pred kraj života. Umro je u 91. godini života u redžebu 98. godine po Hidžri.

od Hakema, on od Miksema, a on od Ibn Abbasa. **»Mušrici su htjeli da kupe tijelo jednog mušrika pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odbio da im ga proda.«**[146]

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Hakema. Također ga je i Hadždžadž b. Ertate prenio od Hakema. Ahmed b. Hasan kaže: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela kada kaže: Ibn Ebu Lejlini hadisi se ne mogu uzimati kao argument.[147] Muhammed b. Ismail veli: Ibn Ebu Lejla je iskren ravija, ali se njegovi vjerodostojni hadisi ne mogu raspoznati od slabih, zbog toga ja od njega ne prenosim hadise. Ibn Ebu Lejla je iskren ravija i fakih ponekad je samo pravio previde u senedu.

1782. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Davud, prenijevši od Sufjana es-Sevrija da je kazao: Naši fakihi su Ibn Ebu Lejla i Abdullah b. Šubreme.

٣٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الْفِرَارِ مِنَ الزَّحْفِ *

١٧٨٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَرِيَّةٍ فَحَاصَ النَّاسُ حَيْصَةً فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَاخْتَبَيْنَا بِهَا وَقُلْنَا هَلَكْنَا، ثُمَّ أَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّه نَحْنُ الْفَرَّارُونَ. قَالَ: بَلْ أَنْتُمُ الْعَكَّارُونَ وَأَنَا فِئَتُكُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ: فَحَاصَ النَّاسُ حَيْصَةً يَعْنِي أَنَّهُمْ فَرُّوا مِنَ الْقِتَالِ وَمَعْنَى قَوْلِهِ: بَلْ أَنْتُمُ الْعَكَّارُونَ، وَالْعَكَّارُ الَّذِي يَفِرُّ إِلَى إِمَامِهِ لِيَنْصُرَهُ لَيْسَ يُرِيدُ الْفِرَارَ مِنَ الزَّحْفِ *

36. O bježanju sa bojnog polja

1783. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Jezida b. Ebu Zijada, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, a on od Ibn Omera koji je kazao: **»Poslao nas je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao izvidnicu. Ljudi su** (ugledavši neprijatelja) **pobjegli i došli u Medinu. Po njoj smo se neko vrijeme skrivali** (od stida) **i govorili: Propali smo. Nakon izvjesnog vremena otišli smo Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekli: Allahov Poslaniče, mi smo bjegunci. On**

[146] Ibn Ishak u djelu *El-Megazi* tvrdi da su mušrici od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili da im proda tijelo Nevfela b. Abdullaha b. Mugirea koji je pao na Hendeku. Zuhri tvrdi da su nudili za njega deset hiljada dirhema, pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ne trebaju nam ni vaši novci ni njegovo tijelo."

[147] Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ebu Lejla el-Ensari el-Kufi je iskren ravija, ali je vrlo loše pamtio hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.

će na to: Ne, vi niste bjegunci vi ste se vratili (svome zapovjedniku) **a i ja pripadam vašoj grupi.«**[148]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[149] Poznat nam je samo preko Jezida b. Ebu Zijada. Riječi: *fehasan-nasu hajsaten* znače da su oni pobjegli iz borbe. Riječi: *bel entum El-akkarune,* a *El-akkar* označava onoga koji pobjegne svom zapovjedniku da bi ga zaštitio. To ne podrazumijeva bježanje sa bojnog polja.

٣٧. بَاب مَا جَاءَ فِي دَفْنِ الْقَتِيلِ فِي مَقْتَله *

١٧٨٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ قَال سَمِعْتُ نُبَيْحًا الْعَنَزِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **لَمَّا كَانَ يَوْمُ أُحُد جَاءَتْ عَمَّتِي بِأَبِي لِتَدْفِنَهُ فِي مَقَابِرِنَا فَنَادَى مُنَادِي رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ رُدُّوا الْقَتْلَى إِلَى مَضَاجِعِهِمْ.** قَالَ أَبُو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَنُبَيْحٌ ثِقَةٌ *

37. O pokopavanju šehida na mjestu njihove pogibije

1784. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Esved b. Kajsa koji je kazao: Čuo sam Nubejha el-Anezija[150] kada priča od Džabira b. Abdullaha da je rekao: **»Nakon bitke na Uhudu moja tetka[151] donijela je tijelo moga oca da bi ga ukopala u naše mezarje[152], pa je glasnik Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, povikao: Vratite poginule na mjesto njihove pogibije.«**[153] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[154]

---

[148] Ovakav gest izviđačkog odreda koji je, nakon što je ugledao neprijatelja, pobjegao, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije okarekterisao kao bježanje sa bojnog polja. On je taj gest shvatio kao vraćanje vojnika svom zapovjedniku koji se nalazio u pozadini, da bi ga zaštitili. Bježanjem s boljnog polja smatra se čin kada pojedinac ili grupa napusti i bojno polje i zapovjednika s ciljem da sačuva vlastitu glavu.

[149] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[150] Nubejh b. Abdullah el-Anezi Ebu Omer el-Kufi je prihvatljiv ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[151] Fatima bint Amr b. Haram el-Ensari.

[152] El-Bekiju u Medini.

[153] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dozvolio da se tijela šehida prebacuju kućama nego je zahtijevao da se šehidi kopaju na mjestu pogibije.

[154] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, Nesaija, Ibn Madže i Ed-Darimi u *sunenima.*

٣٨. بَاب مَا جَاءَ فِي تَلَقِّي الْغَائِبِ إِذَا قَدِمَ *

١٧٨٥. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ تَبُوكَ خَرَجَ النَّاسُ يَتَلَقَّوْنَهُ إِلَى ثَنِيَّةِ الْوَدَاعِ. قَالَ السَّائِبُ: فَخَرَجْتُ مَعَ النَّاسِ وَأَنَا غُلَامٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

38. O dočeku odsutnoga koji se vraća

1785. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer i Seid b. Abdur-Rahman i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, a on od Saiba b. Jezida koji je kazao: »**Kad se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vraćao iz Tebuka, narod je izašao do Senijetul-Vedaa da ga dočeka. Saib veli: I ja sam kao dječak izašao sa narodom.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[155]

٣٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْفَيْءِ *

١٧٨٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسِ بْنِ الْحَدَثَانِ قَالَ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ يَقُولُ: كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِمَّا لَمْ يُوجِفِ الْمُسْلِمُونَ عَلَيْهِ بِخَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ، وَكَانَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَالِصًا. وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْزِلُ نَفَقَةَ أَهْلِهِ سَنَةً ثُمَّ يَجْعَلُ مَا بَقِيَ فِي الْكُرَاعِ وَالسِّلَاحِ عُدَّةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

39. O ratnom plijenu (dobijenom bez borbe)

1786. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Ibn Šihaba a on od Malika b. Evsa b. Hadesana koji je kazao: Čuo sam Omera b. Hattaba kada veli: »**Imetak plemena Benu Nadir koji Allah kao plijen darovao Svome Poslaniku i zbog koga muslimani nisu kasom tjerali ni konje ni kamile dat je isključivo Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izdvojio je opskrbu za svoju porodicu za godinu dana a ostatak ostavi za nabavku konja, oružja i opreme za borbu na Allahovom putu.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[156]

---

[155] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

[156] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

أبواب اللِّبَاسِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ *

١٧٨٧. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هِنْدٍ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: حُرِّمَ لِبَاسُ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي وَأُحِلَّ لِإِنَاثِهِمْ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأُمِّ هَانِئٍ وَأَنَسٍ وَحُذَيْفَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ وَجَابِرٍ وَأَبِي رَيْحَانَ وَابْنِ عُمَرَ وَالْبَرَاءِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٧٨٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ سُوَيْدِ بْنِ غَفَلَةَ عَنْ عُمَرَ: أَنَّهُ خَطَبَ بِالْجَابِيَةِ فَقَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْحَرِيرِ إِلَّا مَوْضِعَ أُصْبُعَيْنِ أَوْ ثَلَاثٍ أَوْ أَرْبَعٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

POGLAVLJA O OBLAČENJU

Od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O svili i zlatu za muškarce

1787. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Numejr; kaže: Nama je ispričao Ubejdullah b. Omer, prenijevši od Nafi'a, on od Seida b. Ebu Hinda, a on od Ebu Musaa el-Eš'arija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Zabranjeno je oblačenje svile i nošenje zlata muškarcima moga ummeta, a dozvoljeno je njihovoj ženskoj čeljadi.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Alije, Ukbea b. Amira, Ummi Hane, Enesa, Huzejfea, Abdullaha b. Amra, Imrana b. Husajna, Abdullaha b. Zubejra, Džabira, Ebu Rejhane, Ibn Omera i Beraa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[157]

1788. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, on od

[157] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud i Nesaija u *sunenima* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim ga također smatra vjerodostojnim hadisom.

Ša'bija, on od Suvejda b. Gafelea[158], a on od Omera: **»da je, govoreći u Džabiji[159], kazao: Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svilu, osim koliko dva, tri ili četiri prsta.«**[160] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[161]

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي لُبْسِ الْحَرِيرِ فِي الْحَرْبِ *

١٧٨٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ وَالزُّبَيْرَ بْنَ الْعَوَّامِ شَكَيَا الْقَمْلَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزَاةٍ لَهُمَا. فَرَخَّصَ لَهُمَا فِي قُمُصِ الْحَرِيرِ. قَالَ: وَرَأَيْتُهُ عَلَيْهِمَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

2. O oblačenju svile u borbi

1789. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan i kazao: Ispričao nam je Abdus-Samed b. Abdul-Varis; kaže: Ispričao nam je Hemmam; kaže: Nama je ispričao Katade, prenijevši od Enesa: **»da su se Abdur-Rahman b. Avf i Zubejr b. Avvam tokom jednog vojnog pohoda požalili Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da imaju vaške pa im je dozvolio da obuku svilene košulje. Ja sam ih, veli on, vidio na njima.«**[162]

Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٣. باب اخر

١٧٩٠. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو حَدَّثَنَا وَاقِدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ: قَدِمَ أَنَسُ بْنُ مَالِك فَأَتَيْتُهُ فَقَالَ: مَنْ أَنْتَ؟ فَقُلْتُ: أَنَا وَاقِدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ. قَالَ: فَبَكَى وَقَالَ: إِنَّكَ لَشَبِيهٌ بِسَعْدٍ وَإِنَّ سَعْدًا كَانَ مِنْ أَعْظَمِ النَّاسِ وَأَطْوَلِهِمْ، وَإِنَّهُ بُعِثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُبَّةٌ مِنْ دِيبَاجٍ مَنْسُوجٌ فِيهَا الذَّهَبُ. فَلَبِسَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَقَامَ أَوْ قَعَدَ فَجَعَلَ النَّاسُ يَلْمِسُونَهَا

---

[158] Suvejd b. Gafele Ebu Umejje el-Dža'fi je muhadrem. Primio je islam za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali se sa njim nije nikada susreo. Stigao je u Medinu onog dana kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukopan. Živio je 130 godina. Umro je u Kufi 80. godine po Hidžri.

[159] Džabija je bio grad u Šamu.

[160] Prema mišljenju većine učenjaka, za porub odjeće se može upotrijebiti svila, pod uvjetom da ne prelazi četiri prsta.

[161] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[162] Na temelju ovog i drugih hadisa Malik i Ebu Hanife smatraju da je muškarcima općenito zabranjeno nositi svilu. Šafija i Ebu Jusuf slažu se sa njima s tim što oni smatraju da je nošenje svile muškarcima u nuždi dozvoljeno, kao što je slučaj sa Abdur-Rahmanom b. Avfom i Zubejr b. Avvamom.

فَقَالُوا: مَا رَأَيْنَا كَالْيَوْمِ ثَوْبًا قَطُّ. فَقَالَ: أَتَعْجَبُونَ مِنْ هَذِهِ؟ لَمَنَادِيلُ سَعْدٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِمَّا تَرَوْنَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

3. Poglavlje o istoj temi

1790. ISPRIČAO MI JE Ebu Ammar; kaže: Ispričao mi je Fadl b. Musa, prenijevši od Muhammeda b. Amra; kaže: Ispričao nam je Vakid b. Amr b. Sa'd b. Muaz koji je kazao: **»Stigao je Enes b. Malik te sam otišao kod njega. On me upita: Ko si ti? Rekoh: Ja sam Vakid b. Amr b. Sa'd b. Muaz.** (Čuvši to), **on zaplaka i reče: Ti ličiš na Sa'da. On je bio krupan i visok čovjek. On je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, poslao džubu od brokata protkanog zlatom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ju je obukao, potom se ispeo na minber i stao ili** (je kazao) **sjeo.** (Dok se penjao), **ljudi su je pipali i govorili: Ovakvu odjeću do danas nismo nikad vidjeli. On reče: Čudite se ovome? Sa'dova odjeća u Džennetu je daleko bolja od ove koju gledate.«**

Ebu Isa kaže: Na ovu temu prenesen je hadis i od Esme kćerke Ebu Bekrove. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[163]

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي الثَّوْبِ الْأَحْمَرِ لِلرِّجَالِ *

١٧٩١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: مَا رَأَيْتُ مِنْ ذِي لِمَّةٍ فِي حُلَّةٍ حَمْرَاءَ أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَهُ شَعْرٌ يَضْرِبُ مَنْكِبَيْهِ بَعِيدُ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ. لَمْ يَكُنْ بِالْقَصِيرِ وَلَا بِالطَّوِيلِ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ وَأَبِي رِمْثَةَ وَأَبِي جُحَيْفَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4. O dozvoli oblačenja crvene odjeće muškarcima

1791. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Veki'; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Beraa koji je kazao: **»Nisam vidio nikoga ljepšeg od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u crvenom ogrtaču[164], kosa mu pala na ramena, širokih pleća, osrednjeg rasta, ni nizak ni visok.«**

---

[163] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija u *Sunenu.*

[164] Ibn Kajjim el-Dževzije smatra da griješi onaj ko misli da je to bio čisto crveni ogrtač. To je bio ogrtač iz Jemena koji je protkan crveno-crnim nitima. Sa njim se u tome ne slaže Ševkanija. On smatra da je, ako ga ashab opisuje crvenim, onda crven, jer su ashabi vrlo dobro poznavali jezik. Na temelju ovog i drugih hadisa su Šafija i Malik stali na stanovište da je muškarcima dozvoljeno oblačiti crvenu odjeću. Ebu Hanife smatra da im je mekruh oblačiti

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira b. Semurea, Ebu Rimsea i Ebu Džuhajfea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[165]

٥ بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْمُعَصْفَرِ لِلرِّجَالِ *

١٧٩٢ حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُنَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لُبْسِ الْقَسِّيِّ وَالْمُعَصْفَرِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. حَدِيثُ عَلِيٍّ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

5. O pokuđenosti oblačenja žute odjeće muškarcima

1792. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Malik b. Enes, prenijevši od Nafi'a, on od Ibrahima b. Abdullaha b. Hunejna, on od svoga oca, a on od Alije koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (muškarcima) **nošenje svilene i odjeće žute boje.«**[166] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa i Abdullaha b. Amra. Alijin hadis je hasenun-sahihun.[167]

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي لُبْسِ الْفِرَاءِ *

١٧٩٣. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى الْفَزَارِيُّ حَدَّثَنَا سَيْفُ بْنُ هَارُونَ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ السَّمْنِ وَالْجُبْنِ وَالْفِرَاءِ فَقَالَ: الْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَالْحَرَامُ مَا حَرَّمَ

Ševkanija. On smatra da je, ako ga ashab opisuje crvenim, onda crven, jer su ashabi vrlo dobro poznavali jezik. Na temelju ovog i drugih hadisa su Šafija i Malik stali na stanovište da je muškarcima dozvoljeno oblačiti crvenu odjeću. Ebu Hanife smatra da im je mekruh oblačiti crvenu odjeću. Svoj stav on temelji na hadisu koji bilježe Ebu Davud i Tirmizija od Abdullaha b. Amra koji je kazao: "Pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, je prošao neki čovjek koji je na sebi imao dvije crvene tkanine. Nazvao mu je selam, ali mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, na selam nije uzvratio." Po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, sened ovog hadisa je slab, iako ga Tirmizija u nekim primjercima svoje zbirke ocjenjuje dobrim. Munziri veli da se u njegovu senedu nalazi Ebu Jahja el-Kattat, o čijem su se pravom imenu učenjaci razišli, tako da se hadisi koje on prenosi ne mogu uzimati kao argumenti.

165 Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

166 Na temelju ovog hadis El-Mubarekfori smatra da je muškarcima haram nositi odjeću žute boje. Sa njim se u tome slaže i Ševkanija. Muslim u *Sahihu* bilježi od Abdullaha b. Amra da je kazao: "Ugledao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na meni dvije žute tkanine pa je rekao: To je odjeća nevjernika, pa je ti ne nosi."

167 Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

اللَّهُ فِي كِتَابِهِ، وَمَا سَكَتَ عَنْهُ فَهُوَ مِمَّا عَفَا عَنْهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ الْمُغِيرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَرَوَى سُفْيَانُ وَغَيْرُهُ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ سَلْمَانَ قَوْلَهُ: وَكَأَنَّ الْحَدِيثَ الْمَوْقُوفَ أَصَحُّ.

6. O nošenju krzna

1793. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezari; kaže: Ispričao nam je Sejf b. Harun, prenijevši od Sulejmana et-Tejmija, on od Ebu Osmana, a on od Selmana koji je kazao: **»Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za maslo, sir i krzno pa je rekao: Halal je ono što je Allah dozvolio u Svojoj Knjizi, a haram je ono što je Allah zabranio u Svojoj Knjizi, a ono što je Allah prešutio spada u ono što je oprostio.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Mugirea. Ovaj hadis je garib.[168] Kao merfu' nam je poznat samo u ovoj formi. Prenijeli su Sufjan i drugi od Sulejmana et-Tejmija, a on od Ebu Osmana njegove riječi. Mevkuf hadis je, ipak, pouzdaniji.

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي جُلُودِ الْمَيْتَةِ إِذَا دُبِغَتْ *

١٧٩٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: مَاتَتْ شَاةٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَهْلِهَا: **أَلَا نَزَعْتُمْ جِلْدَهَا ثُمَّ دَبَغْتُمُوهُ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ** *

وَفِي الْبَاب عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُحَبِّقِ وَمَيْمُونَةَ وَعَائِشَةَ. وَحَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا. وَرُوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ. وَرُوِيَ عَنْ سَوْدَةَ. و سَمِعْت مُحَمَّدًا يُصَحِّحُ حَدِيثَ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَدِيثَ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ وَقَالَ: احْتَمَلَ أَنْ يَكُونَ رَوَى ابْنُ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرَوَى ابْنُ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ مَيْمُونَةَ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ. وَهُوَ قَوْلُ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ وَابْنِ الْمُبَارَكِ وَالشَّافِعِيِّ وَأَحْمَدَ وَإِسْحَقَ *

١٧٩٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ وَعَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ وَعْلَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَيُّمَا إِهَابٍ دُبِغَ فَقَدْ طَهُرَ**. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ قَالُوا فِي جُلُودِ الْمَيْتَةِ: إِذَا دُبِغَتْ فَقَدْ طَهُرَتْ. وَقَالَ الشَّافِعِيُّ: أَيُّمَا إِهَابِ مَيْتَةٍ دُبِغَ فَقَدْ طَهُرَ إِلَّا الْكَلْبَ وَالْخِنْزِيرَ. وقدكَرِه بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَيْرِهِمْ جُلُودَ السِّبَاعِ وَشَدَّدُوا فِي لُبْسِهَا وَالصَّلَاةِ فِيهَا. قَالَ إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ: إِنَّمَا مَعْنَى قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّمَا إِهَابٍ دُبِغَ فَقَدْ طَهُرَ. انما يعني به جِلْدُ مَا يُؤْكَلُ لَحْمُهُ. هَكَذَا فَسَّرَهُ النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ. و قَالَ: إِسْحَقُ إِنَّمَا يُقَالُ الْإِهَابُ لِجِلْدِ مَا يُؤْكَلُ لَحْمُهُ. وكَرِه ابْنُ الْمُبَارَكِ وَأَحْمَدُ وَإِسْحَقَ والحميدي الصَّلَاةَ فِي جُلُودِ السِّبَاعِ.

---

[168] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.* U senedu ovog hadisa je Sejf b. Harun, a on je slab ravija.

١٧٩٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ طَرِيفٍ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنِ الْأَعْمَشِ وَالشَّيْبَانِيِّ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ قَالَ: **أَتَانَا كِتَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا تَنْتَفِعُوا مِنَ الْمَيْتَةِ بِإِهَابٍ وَلَا عَصَبٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَيُرْوَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ عَنْ أَشْيَاخٍ لَهُمْ هَذَا الْحَدِيثُ وَلَيْسَ الْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ أَنَّهُ قَالَ: أَتَانَا كِتَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ وَفَاتِهِ بِشَهْرَيْنِ. سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: كَانَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ يَذْهَبُ إِلَى هَذَا الْحَدِيثِ لِمَا ذُكِرَ فِيهِ قَبْلَ وَفَاتِهِ بِشَهْرَيْنِ، وَكَانَ يَقُولُ كَانَ هَذَا آخِرَ أَمْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ تَرَكَ أَحْمَدُ هَذَا الْحَدِيثَ لَمَّا اضْطَرَبُوا فِي إِسْنَادِهِ. حَيْثُ رَوَى بَعْضُهُمْ وَقَالَ: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ عَنْ أَشْيَاخٍ لَهُمْ مِنْ جُهَيْنَةَ *

7. O uštavljenim kožama uginulih životinja

1794. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ataa b. Ebu Rebaha koji je kazao: Čuo sam Ibn Abbasa kada reče: **»Uginula je ovca pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, njenom vlasniku rekao: Zašto je ne zgulite, ne uštavite njenu kožu i ne iskoristite je!?«**[169]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Selemea b. Muhabbika, Mejmune, Aiše i Ibn Abbasa. Ovaj Ibn Abbasov hadis je hasenun-sahihun.[170] Sa više je seneda u sličnoj formi prenesen od Ibn Abbasa od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. A prenesen je i od Ibn Abbasa, a on od od Mejmune. A prenesen je i od Sevde. Čuo sam Muhammeda (Buhariju) gdje hadis Ibn Abbasa od Vjerovjesnika i hadis Ibn Abbasa od Mejmune ocjenjuje kao sahih. On kaže: Pretpostavljam da ga je Ibn Abbas prenio od Mejmune, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. A prenio ga je Ibn Abbas i izravno od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ne spomenuvši (u senedu) Mejmunu. U skladu sa ovim hadisom praksa je većine učenjaka. Takav je stav i Sufjana es-Sevrija, Ibn Mubareka, Šafije, Ahmeda i Ishaka.

1795. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričali su nam Sufjan b. Ujejne i Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Zejda b. Eslema, on od Abdur-Rahmana b. Va'lea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Koja god se koža uštavi, postaje čista.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[171] U skladu sa njim je stav većine učenjaka koji, u pogledu koža uginulih životinja, kažu: Ukoliko se uštave

---

[169] Po mišljenju El-Mubarekforija ovaj hadis je dokaz da se koža uginule životinje ne može koristiti prije nego se uštavi i preradi. Tek štavljenjem i preradom ona postaje čista i tek tada postaje dozvoljena za upotrebu ili prodaju.

[170] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

[171] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

postanu čiste. Šafija veli: Svaka koža, kada se uštavi, postaje čista, osim pseće i svinjske kože. Neki su učenjaci iz generacije ashaba a i ostali prezirali kožu deraćih životinja i bili su rigorozni u pogledu oblačenja i klanjanja u odjeći od takve kože. Ishak b. Ibrahim veli: Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: »Koja god se koža uštavi, postaje čista« odnosi se na kože životinja čije je meso dozvoljeno jesti. Na isti način je to objasnio i Nadr b. Šumejl. On kaže: *Ihabun* se kaže za kožu životinje čije je meso dozvoljeno jesti. Ibn Mubarek, Ahmed, Ishak i Humejdi su klanjanje u kožama deraćih životinja smatrali pokuđenim

1796. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Tarif el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Fadl, prenijevši od A'meša i Eš-Šejbanija, njih dvojica od Hakema, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Lejle, a on od Abdullaha b. Ukejma koji je kazao: **»Došlo nam je pismo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,** (u kome je stajalo): **od uginule životinje ne koristite ni kožu ni tetive.«**[172]

Ovaj hadis je hasenun.[173] Ovaj hadis prenosi se od Abdullaha b. Ukejma, a on od svojih učitelja, ali po njemu nije postupila većina učenjaka. Ovaj hadis je prenesen od Abdullaha b. Ukejma i on je u njemu kazao: »Došlo nam je pismo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dva mjeseca prije njegove smrti.«

Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada kaže: Ahmed b. Hanbel je postupao po ovom hadisu pošto je u njemu spomenuto *dva mjeseca prije njegove smrti* i govorio je: Ovo je posljednja Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, odredba. Kasnije je napustio ovaj hadis pošto su u njegovu senedu izazvali poremećaj i to onda kad su neki kazali: od Abdullaha b. Ukejma, od učitelja iz Džuhejne.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ جَرِّ الْإِزَارِ *

١٧٩٧. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ ، و حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِك عَنْ نَافِعٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ وَزَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ يُخْبِرُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : **لَا يَنْظُرُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيَلَاءَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ حُذَيْفَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَسَمُرَةَ وَأَبِي ذَرٍّ وَعَائِشَةَ وَهُبَيْبِ بْنِ مُغَفَّلٍ . حَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

8. O pokuđenosti da se ogrtač vuče (po zemlji)

1797. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari:; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik. A Ispričao nam je i Kutejbe, prenijevši od Malika, on od Nafia', Abdullaha b. Dinara i Zejd b. Eslemea, a oni od Abdullaha b. Omera

[172] Ovo se odnosi na kožu prije nego se uštavi i preradi.
[173] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Allah neće gledati u onoga ko iz oholosti spusti svoju odjeću da mu se vuče** (po zemlji).«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Huzejfea, Ebu Seida, Ebu Hurejrea, Semurea, Ebu Zerra, Aiše i Hubejba b. Mugaffila. Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun.[174]

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي جَرِّ ذُيُولِ النِّسَاءِ *

١٧٩٨. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خُيَلَاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: فَكَيْفَ يَصْنَعْنَ النِّسَاءُ بِذُيُولِهِنَّ؟ قَالَ: يُرْخِينَ شِبْرًا. فَقَالَتْ: إِذًا تَنْكَشِفُ أَقْدَامُهُنَّ؟ قَالَ: فَيُرْخِينَهُ ذِرَاعًا لَا يَزِدْنَ عَلَيْهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ * وَفِي الْحَدِيثِ رُخْصَةٌ لِلنِّسَاءِ فِي جَرِّ الْإِزَارِ لِأَنَّهُ يَكُونُ أَسْتَرَ لَهُنَّ *

١٧٩٩. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أُمِّ الْحَسَنِ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُمْ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَبَّرَ لِفَاطِمَةَ شِبْرًا مِنْ نِطَاقِهَا.** وَرَوَاه بَعْضُهُمْ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أُمِّهِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ

9. O donjim rubovima ženske odjeće

1798. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Ejjuba, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao**: »Ko, iz oholosti, spusti svoju odjeću da mu se vuče** (po zemlji)**, na Sudnjem danu ga Allah neće pogledati. Na to će Ummu Selema: Kako da urade žene sa donjim rubovima svoje** (odjeće)**? On reče: Spustit će** (ih od pola potkoljenica) **za jedan pedalj. U tom slučaju će otkriti svoja stopala, ponovo će ona. On reče: Neka ih onda spuste za jednu podlakticu, ali ne više od toga.«**[175] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[176] U ovom hadisu se dopušta ženama da mogu spustiti svoju odjeću (do zemlje) kako bi bile što temeljitije pokrivene.

1799. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Affan; kaže: nama je ispričao Hammad b. Seleme, prenijevši od Alija b. Zejda,

---

[174] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvettau*, Buharija i Muslim u *sahihima,* Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

[175] Ovaj hadis je dokaz da je ženama dozvoljeno da nose odjeću do zemlje, dok se muškarcima dozvoljava nošenje odjeće do članaka.

[176] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu.*

on od Ummu Hasan da im je Ummu Selema ispričala: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je Fatimi odredio da** (donji rub) **svoje odjeće spusti za jedan pedalj** (od polovine potkoljenica).« Neki su ga prenijeli od Hammada b. Selemea, on od Alija b. Zejda, on od Hasana, on od svoje majke, a ona od Ummi Seleme.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي لُبْسِ الصُّوفِ *

١٨٠٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ قَالَ: أَخْرَجَتْ إِلَيْنَا عَائِشَةُ **كِسَاءً مُلَبَّدًا وَإِزَارًا غَلِيظًا فَقَالَتْ: قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَيْنِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ مَسْعُودٍ. وَحَدِيثُ عَائِشَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨٠١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ خَلِيفَةَ عَنْ حُمَيْدٍ الْأَعْرَجِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **كَانَ عَلَى مُوسَى يَوْمَ كَلَّمَهُ رَبُّهُ كِسَاءُ صُوفٍ وَجُبَّةُ صُوفٍ وَكُمَّةُ صُوفٍ وَسَرَاوِيلُ صُوفٍ. وَكَانَتْ نَعْلَاهُ مِنْ جِلْدِ حِمَارٍ مَيِّتٍ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حُمَيْدٍ الْأَعْرَجِ. وَحُمَيْدٌ هُوَ ابْنُ عَلِيٍّ الْأَعْرَجُ مُنْكَرُ الْحَدِيثِ. وَحُمَيْدُ بْنُ قَيْسٍ الْأَعْرَجُ الْمَكِّيُّ صَاحِبُ مُجَاهِدٍ ثِقَةٌ. وَالْكُمَّةُ الْقَلَنْسُوَةُ الصَّغِيرَةُ *

10. O oblačenju vune

1800. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim; kaže: Nama je ispričao Ejjub, prenijevši od Humejda b. Hilala, a on od Ebu Burdea, koji je kazao: **»Iznijela nam je Aiša iskrpljenu košulju i gaće od krutog materijala i rekla: U ovome je umro Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.«** Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija i Ibn Mesuda. Aišin hadis je hasenun-sahihun.[177]

1801. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Halef b. Hulejfe, prenijevši od Humejda el-A'redža, on od Abdullaha b. Harisa, on od Ibn Mesuda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Musa je, onog dana kada je razgovarao sa svojim Gospodarom, na sebi imao vunenu košulju, vuneno džube, vunenu malu kapu i vunene gaće, a sandale su mu bile od kože uginulog magarca.«**

[177] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

Ovaj hadis je garibun.[178] Poznat nam je samo preko Humejda el-A'redža. Humejd, sin Alija el-A'redža, je slab ravija, a uz to je prilikom prenošenja hadisa proturiječio pouzdanim ravijama, dok je Humejd b. Kajs el-A'redž el-Mekki, učenik Mudžahidov, pouzdan ravija. *Kumma* je mala kapa.

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْعِمَامَةِ السَّوْدَاءِ *

١٨٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ يَوْمَ الْفَتْحِ وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ سَوْدَاءُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَابْنِ حُرَيْثٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَرُكَانَةَ. حَدِيثُ جَابِرٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

11. O crnom saruku

1802. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira koji je kazao: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je, na dan oslobođenja Mekke, ušao u Mekku sa crnim sarukom na glavi.«**[179]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Amra b. Hurejsa, Ibn Abbasa i Rukanea. Džabirov hadis je hasenun-sahihun.[180]

١٢. بَاب فِي سَدْلِ الْعِمَامَةِ بَيْنَ الْكَتِفَيْنِ *

١٨٠٣. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَدَنِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اعْتَمَّ سَدَلَ عِمَامَتَهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ**. قَالَ نَافِعٌ: وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَسْدِلُ عِمَامَتَهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ. قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ: وَرَأَيْتُ الْقَاسِمَ وَسَالِمًا يَفْعَلَانِ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَلَا يَصِحُّ حَدِيثُ عَلِيٍّ مِنْ قِبَلِ إِسْنَادِهِ *

---

178 Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i kaže da je vjerodostojan po kriterijima Buharije i Muslima. Munziri smatra da je Hakim, prilikom ocjene ovog hadisa, napravio previd. On je smatrao da je Humejd el-A'redž, koji je spomenut u njegovu senedu, Humejd b. Kajs el-Mekki, a nije, nego je to Humejd b. Ali, koga su učenjaci kao prenosioca hadisa odbacili.

179 Bilježe Muslim, Tirmizija, Nesaija, Ebu Davud i Ibn Madže od Amra b. Hurejsa da je kazao: "Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, na minberu; na glavi mu crni saruk, jedan kraj mu spušten niz leđa."

180 Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.

12. O spuštanju jednog kraja saruka niz leđa

1803. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemedani; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Muhammed el-Medini, prenijevši od Abdul-Aziza b. Muhammeda, on od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera koji je kazao: **»Kada bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, motao saruk, pustio bi jedan kraj da pada niz leđa.«**[181]

Nafi' veli: I Ibn Omer bi jedan kraj saruka spuštao niz leđa. Ubejdullah kaže: Vidio sam Kasima i Salima da su to isto uradili. Ovaj hadis je garibun.[182] Na ovu temu prenesen je hadis i od Alije, ali Alijin hadis nije pouzdan zbog njegova seneda.

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ خَاتَمِ الذَّهَبِ *

١٨٠٤. حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُنَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: **نَهَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّخَتُّمِ بِالذَّهَبِ وَعَنْ لِبَاسِ الْقَسِّيِّ وَعَنِ الْقِرَاءَةِ فِي الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ وَعَنْ لِبَاسِ الْمُعَصْفَرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨٠٥. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ حَمَّادٍ الْمَعْنِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ حَدَّثَنَا حَفْصٌ اللَّيْثِيُّ قَالَ: أَشْهَدُ عَلَى عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّهُ حَدَّثَنَا أَنَّهُ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّخَتُّمِ بِالذَّهَبِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ عُمَرَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَمُعَاوِيَةَ. حَدِيثُ عِمْرَانَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو التَّيَّاحِ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ حُمَيْدٍ *

---

[181] Iz ovog, i hadisa Amra b. Hurejsa, a koji je najvjerodostojniji na ovu temu, vidimo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom motanja saruka jedan kraj spuštao niz leđa. U nekim predajama stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nekada motao saruk tako što bi jedan kraj spuštao niz prsa. Bilježi Ebu Dvud u *Sunenu* od Abdur-Rahmana b. Avfa, koji kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je motao saruke pa bi mi nekada pustio jedan kraj da pada niz prsa, a nekada da pada niz leđa." Međutim, u senedu ovog hadisa je jedan ravija koji je nepoznat.

U nekim predajama stoji da je prilikom motanja saruka ponekad jedan kraj puštao da pada na desnu stranu pored desnog uha. Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* bilježi od Ebu Umame da je kazao: "Rijetko bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nekome ko bi bio imenovan na neki položaj, motajući saruk, ostavljao da jedan kraj pada na desnu stranu pored desnog uha." Međutim, u senedu ovog hadisa je Džemi' b. Sevb, koga su, kao raviju, učenjaci odbacili.

Ibn Kajjim smatra da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije uvijek prilikom motanja saruka ostavljao jedan kraj da pada. Džabirov hadis iz prethodnog poglavlja ukazuje da je na glavi imao saruk a ne spominje se da mu ijedan kraj padao. Dakle, njegov saruk bio je smotan na način kako ga mi danas motamo.

[182] El-Mubarekfori kaže: Tirmizija nije izrekao nikakvu ocjenu o ovom hadisu. Međutim, ja držim da je on po stepenu dobar.

13. O zabrani nošenja zlatnog prstena (muškarcima)

1804. ISPRIČALI SU NAM Seleme b. Šebib, Hasan b. Ali el-Hallal i drugi i kazali: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Ibrahima b. Abdullaha b. Hunejna, on od svoga oca, a on od Alija b. Ebu Taliba, koji je kazao: **»Zabranio mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nošenje zlatnog prstena, nošenje svilene odjeće, učenje Kur'ana na ruku'u i sedždi**[183] **i nošenje žute odjeće.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[184]

1805. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Hammad el-Ma'ni el-Basri; kaže: Ispričao mi je Abdul-Varis b. Seid, prenijevši od Ebu Tejjaha, a ispričao nam je Hafs el-Lejsi i kazao: Svjedočim da nam je Imran b. Husajn rekao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nošenje zlatnog prstena** (muškarcima)**.«**[185]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Ibn Omera, Ebu Hurejrea i Muavije. Hadis Imrana b. Husajna je hasenun-sahihun.[186] Ebu Tejjahu je ime Jezid b. Humejd.

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي خَاتَمِ الْفِضَّةِ *

١٨٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ خَاتَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ وَرِقٍ وَكَانَ فَصُّهُ حَبَشِيًّا. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

14. O srebrenom prstenu

1806. ISPRIČALI SU NAM Kutejbe i drugi, prenijevši od Abdullaha b. Vehba, on od Junusa, on od Ibn Šihaba, a on od Enesa da je kazao: **»Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, prsten bio je od srebra, a ukras** (kamen) **mu je bio abesinski.«** Na ovu temu preneseni su hadisi i od

---

[183] Ruku' i sedžda su predviđeni za izgovaranje riječi kojima se slavi i veliča Uzvišeni Allah; Zato se na njima ne uči Kur'an.

[184] Bilježe ga u *El-Kutubis-Sitte* svi, osim Buharija i Ibn Madžea.

[185] Većina učenjaka slaže se u tome da je nošenje zlata dozvoljeno ženama a zabranjeno muškarcima. Neki smatraju da nošenje zlata muškarcima nije zabranjeno nego je mekruh, dok neki, kao što je Ebu Bekr b. Omer b. Muhammed b. Hazm, smatraju da je i njima dozvoljeno. Međutim, dva posljednja mišljenja nemaju osnova i u suprotnosti su sa navedem hadisima.

[186] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

Ibn Omera i Burejdea. Ovaj hadis, u ovoj formi, je hasenun-sahihun-garibun.[187]

١٥. بَاب مَا جَاءَ مَا يُسْتَحَبُّ فِي فَصِّ الْخَاتَمِ *

١٨٠٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عُبَيْدٍ الطَّنَافِسِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ أَبُو خَيْثَمَةَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ خَاتَمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ فِضَّةٍ وَفَصُّهُ مِنْهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

15. Kakav je ukras (kamen) lijepo staviti u prsten

1807. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Hafs b. Omer b. Ubejd et-Tanafisi; kaže: Nama je ispričao Zuhejr Ebu Hajseme, prenijevši od Humejda, a on od Enesa da je kazao: **»Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, prsten bio je od srebra a kamen mu je bio iz Etiopije.«** Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-sahihun-garibun.[188]

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي لُبْسِ الْخَاتَمِ فِي الْيَمِينِ *

١٨٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ الْمُحَارِبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَنَعَ خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ فَتَخَتَّمَ بِهِ فِي يَمِينِهِ ثُمَّ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: إِنِّي كُنْتُ اتَّخَذْتُ هَذَا الْخَاتَمَ فِي يَمِينِي، ثُمَّ نَبَذَهُ وَنَبَذَ النَّاسُ خَوَاتِيمَهُمْ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَجَابِرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعَائِشَةَ وَأَنَسٍ. وحَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ نَحْوَ هَذَا مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ، وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ أَنَّهُ تَخَتَّمَ فِي يَمِينِهِ *

١٨٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنِ الصَّلْتِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَوْفَلٍ قَالَ: رَأَيْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ وَلَا إِخَالُهُ إِلَّا قَالَ: **رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ**. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ: حَدِيثُ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنِ الصَّلْتِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَوْفَلٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **كَانَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ يَتَخَتَّمَانِ فِي يَسَارِهِمَا**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

١٨١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ قَالَ: رَأَيْتُ ابْنَ أَبِي رَافِعٍ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: رَأَيْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ وَقَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ**. قَالَ مُحَمَّدٌ: وهَذَا أَصَحُّ شَيْءٍ رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا الْبَابِ *

---

[187] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.

[188] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

16. O nošenju prstena na desnoj ruci

1808. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd el-Muharibi; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Ebu Hazim, prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera: »**Dao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da mu se napravi prsten od zlata i nosio ga je na desnoj ruci. Nakon izvjesnog vremena je, sjedavši na minber, rekao: Dao sam da mi se napravi ovaj prsten i nosio sam ga na desnoj ruci. Onda ga odbaci. Vidjevši to, ljudi odbaciše svoje prstenje.**«[189]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Džabira, Abdullaha b. Dža'fera, Ibn Abbasa, Aiše i Enesa. Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun. Ovaj hadis prenesen je od Nafi'a od Ibn Omera u sličnom značenju i sa drugim senedom, ali u njemu nije spomenuto da ga je *Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,) nosio na desnoj ruci.

1809. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, a on od Salta b. Abdullaha b. Nevfela koji je kazao: Vidio sam Ibn Abbasa kako prsten nosi na desnoj ruci i mislim da je rekao: »**Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako prsten nosi na desnoj ruci.**«[190]

Muhammed b. Ismail veli: Hadis Muhammeda b. Ishaka od Salta b. Abdullaha b. Nevfela je hasenun-sahihun.

1810. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Hatim b. Ismail, prenijevši od Dža'fera b. Muhammeda, a on od svoga oca da je kazao: »**Hasan i Husejn su nosili prstenje na lijevoj ruci.**« Ovaj hadis je sahihun.[191]

1811. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun, prenijevši od Hammada b. Selemea koji je kazao: »**Vidio sam Ibn Ebu Rafi'a kako prsten nosi na desnoj ruci i pitao sam ga o tome pa je rekao: Vidio sam Abdullaha b. Dža'fera kako prsten nosi na desnoj ruci i**

---

[189] U početku, dok još zlato nije bilo zabranjeno muškarcima, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nosio je prsten od zlata. Kad je zlato zabranjeno muškarcima, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, odbacio je zlatni, i od tada je, do kraja života, nosio srebreni prsten. Na isti način su postupili i ashabi.

[190] El-Mubarekfori smatra da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, nosio prsten na malom prstu desne ruke.

[191] Nevevi u komentaru Muslimovog *Sahiha* kaže: Šeriatski pravnici su jednoglasni u mišljenju da je dozvoljeno prsten nositi i na desnoj i na lijevoj ruci. Ni na jednoj ruci, po njihovu mišljenju, nije ga mekruh nositi. Međutim, razilaze se u tome na kojoj ga je ruci efdalnije nositi, pogotovo kad se ima na umu da su ga mnogi učenjaci selefa nosili na desnoj, a mnogi i na lijevoj ruci. Malik smatra da ga je efdalnije nositi na lijevoj, dok mnogi drugi učenjaci drže da ga je efdalnije nositi na desnoj ruci.

kaže: Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je nosio prsten na desnoj ruci.«

Muhammed (Buharija) veli: Ovo je najvjerodostojnije što je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, preneseno na ovu temu.

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي نَقْشِ الْخَاتَمِ *

١٨١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى وَغَيْرُ وَاحِد قَالُوا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ ثُمَامَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **كَانَ نَقْشُ خَاتَمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثَةَ أَسْطُرٍ: مُحَمَّدٌ سَطْرٌ، وَرَسُولُ سَطْرٌ، وَاللَّه سَطْرٌ**. وَلَمْ يقل مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى فِي حَدِيثِهِ ثَلَاثَةَ أَسْطُرٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ أَنَسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

١٨١٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ثَابت عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهَ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَنَعَ خَاتَمًا مِنْ وَرِق فَنَقَشَ فيه: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّه، ثُمَّ قَالَ: لَا تَنْقُشُوا عَلَيْه**. هَذَا حَديثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ: لَا تَنْقُشُوا عَلَيْهِ نَهَى أَنْ يَنْقُشَ أَحَدٌ عَلَى خَاتَمه مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّه *

١٨١٤. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُور حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ وَالْحَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ قَالَا: حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيّصَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ نَزَعَ خَاتَمَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

17. O graviranju prstena

1812. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar, Muhammed b. Jahja i drugi i kazali: Ispričao nam je Muhammed b. Abdullah el-Ensari; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Sumamea[192], a on od Enesa b. Malika koji je kazao: » **U prstenu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, bila su ugravirana tri reda: u prvom redu riječ *Muhammedun;* u drugom redu riječ *Resulu*; a u trećem redu riječ *Allah.*«**

Muhammed b. Jahja, u hadisu koji on prenosi, nije rekao *tri reda.* Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Omera. Enesov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[193]

1813. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malika: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je dao da mu naprave prsten od srebra. Ugravirao je na prsten: *Muhammedun Resulullah*, a zatim rekao: Vi ne gravirajte ovo.«**

---

[192] Sumamme b. Abdullah b. Enes b. Malik el-Ensari el-Basri je iskren ravija. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[193] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[194] Njegove riječi: *Vi ne gravirajte ovo,* znače zabranu da neko u svoj prsten ugravira riječi *Muhammedun Resulullah.*

1814. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mansur; kaže: Ispričali su nam Seid b. Amir i Hadždžadž b. Minhal i kazali: Ispričao nam je Hemmam, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Zuhrija a on od Enesa koji je kazao: »**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, pri ulasku u nužnik, skidao svoj prsten.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[195]

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الصُّورَةِ *

١٨١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ حَدَّثَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصُّورَةِ فِي الْبَيْتِ، وَنَهَى أَنْ يُصْنَعَ ذَلِكَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَأَبِي طَلْحَةَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي أَيُّوبَ. حَدِيثُ جَابِرٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨١٦. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ: **أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى أَبِي طَلْحَةَ الْأَنْصَارِيِّ يَعُودُهُ فَوَجَدْتُ عِنْدَهُ سَهْلَ بْنَ حُنَيْفٍ. قَالَ: فَدَعَا أَبُو طَلْحَةَ إِنْسَانًا يَنْزِعُ نَمَطًا تَحْتَهُ. فَقَالَ لَهُ سَهْلٌ: لِمَ تَنْزِعُهُ؟ فَقَالَ: لِأَنَّ فِيهِ تَصَاوِيرَ وَ قَالَ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قَدْ عَلِمْتَ. قَالَ سَهْلٌ : أَوَلَمْ يَقُلْ: إِلَّا مَا كَانَ رَقْمًا فِي ثَوْبٍ؟ فَقَالَ : بَلَى، وَلَكِنَّهُ أَطْيَبُ لِنَفْسِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

18. Šta je rečeno o slici

1815. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Revh b. Ubade; kaže: Nama je ispričao Ibn Džurejdž; kaže: Meni je ispričao Ebu Zubejr prenijevši od Džabira koji je kazao: »**Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** (držanje) **slike u kući, a zabranio je i da se ona izrađuje.**«[196]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija, Ebu Talhe, Aiše, Ebu Hurejrea i Ebu Ejjuba. Džabirov hadis je hasenun-sahihun.

1816. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Ebu Nadra, a on od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Utbea: »**da je otišao kod Ebu Talhe el-Ensarija da ga obiđe u bolesti. Kod njega zateče Sehla b. Hunejfa. Ebu Talha, veli**

---

[194] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[195] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, te Ibn Hiban u *Sahihui* i Hakim u *Mustedreku.*

[196] Buharija i Muslim bilježe od Ebu Talhe da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalazi pas i slike." Ovo se odnosi na slike živih bića koje imaju dušu, kao što su ljudi i životinje. Slike na kojima su naslikani pejzaži melekima ne smetaju i dozvoljeno ih je držati u kući na zidovima.

on, pozva nekog čovjeka da ispod njega izvuče vuneni pokrivač. Sehl ga upita: Zbog čega si ga izvukao? On reče: Zato što na njemu ima slika a poznato ti je šta je u pogledu njih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao. Sehl reče: Zar nije rekao: osim ako je riječ o šarama na platnu?[197] Jeste, reče on, međutim, ovako mi je sigurnije.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[198]

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُصَوِّرِينَ *

١٨١٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ صَوَّرَ صُورَةً عَذَّبَهُ اللَّهُ حَتَّى يَنْفُخَ فِيهَا، يَعْنِي الرُّوحَ، وَلَيْسَ بِنَافِخٍ فِيهَا. وَمَنِ اسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثِ قَوْمٍ يَفِرُّونَ مِنْهُ صُبَّ فِي أُذُنِهِ الْآنُكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي جُحَيْفَةَ وَعَائِشَةَ وَابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

19. O tome šta je rečeno o slikarima

1817. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko naslika sliku, Allah će ga zbog nje kažnjavati sve dotle dok u nju ne udahne** (tj. dušu), **a on je u nju neće moći nikada udahnuti. Ko bude prisluškivao ljude koji se od njega udaljavaju da ih ne bi čuo, na Sudnjem danu će mu u uho biti naliveno olovo.«**[199]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Mesuda, Ebu Hurejrea, Ebu Džuhajfea, Aiše i Ibn Omera. Ibn Abbasov hadis je hasenun-sahihun.[200]

٢٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخِضَابِ *

١٨١٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: غَيِّرُوا الشَّيْبَ وَلَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ. وَفِي الْبَاب عَنِ الزُّبَيْرِ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَجَابِرٍ وَأَبِي ذَرٍّ وَأَنَسٍ وَأَبِي رِمْثَةَ وَالْجَهْدَمَةِ وَأَبِي الطُّفَيْلِ وَجَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ وَأَبِي جُحَيْفَةَ وَابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

---

197 Neki učenjaci, na temelju ovog hadisa, smatraju da slike na posteljini, jastucima, prostirci i drugim vrstama platna, ukoliko nisu na zidovima, ne smetaju. Međutim, većina učenjaka drži da su one i u tom slučaju zabranjene ukoliko se radi o slikama živih bića koje imaju dušu.

198 Bilježi ga i Malik b. Enes u *Muvettau.*

199 Nevevi kaže: Ibn Abbasov, i drugi hadisi su jasan dokaz da je zabranjeno slikanje živih bića koja imaju dušu. Slikanje, pak, pejzaža, po islamu, je dozvoljeno.

200 Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

١٨١٩. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنِ الْأَجْلَحِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ أَحْسَنَ مَا غُيِّرَ بِهِ الشَّيْبُ الْحِنَّاءُ وَالْكَتَمُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْأَسْوَدِ الدِّيلِيُّ اسْمُهُ ظَالِمُ بْنُ عَمْرِو بْنِ سُفْيَانَ *

20. O knivenju sijede kose i brade

1818. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ebu Avane, prenijevši od Omera b. Ebu Selemea, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Promijenite sijede dlake** (u kosi i bradi tako što ćete ih okniti) **i ne oponašajte Jevreje.«**[201]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Zubejra, Ibn Abbasa, Džabira, Ebu Zerra, Enesa, Ebu Rimsea, Džehdemea, Ebu Tufejla, Džabira b. Semurea, Ebu Džuhejfea i Ibn Omera. Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun.[202] Prenesen je sa više seneda od Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

1819. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Ispričao nam je Ibn Mubarek, prenijevši od Edžleha, on od Abdullaha b. Burejdea, on od Ebul-Esveda, on od Ebu Zerra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Kna i mečkovac[203] su nešto najbolje čime se mogu okniti sjeda kosa i brada.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[204] Ebu Esvedu ed-Dijlijju je ime Zalim b. Amr b. Sufjan.

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْجُمَّةِ وَاتِّخَاذِ الشَّعَرِ *

١٨٢٠. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَبْعَةً لَيْسَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ. حَسَنَ الْجِسْمِ، أَسْمَرَ اللَّوْنِ. وَكَانَ شَعْرُهُ لَيْسَ بِجَعْدٍ وَلَا سَبْطٍ إِذَا مَشَى يَتَوَكَّأُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَالْبَرَاءِ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَوَائِلِ بْنِ حُجْرٍ وَجَابِرٍ وَأُمِّ هَانِئٍ. حَدِيثُ أَنَسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ حُمَيْدٍ *

---

[201] Jevreji i kršćani nisu ničim bojili sijedu kosu ili bradu, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio svojim sljedbenicima da kniju sijedu kosu ili bradu kako bi se od njih i po tome razlikovali. U predaji koju bilježe Buharija i Muslim stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Jevreji i kršćani ne boje sijede kose i brade pa se razlikujte od njih."

[202] Sličan smisao bilježe i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[203] Mečkovac je vrsta biljke, bot. Ligistrum vulgare.

[204] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

١٨٢١. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، وَكَانَ لَهُ شَعْرٌ فَوْقَ الْجُمَّةِ وَدُونَ الْوَفْرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ، وَلَمْ يَذْكُرُوا هَذَا الْحَرْفَ، وَكَانَ لَهُ شَعْرٌ فَوْقَ الْجُمَّةِ. و انما ذكره عَبْدُ الرَّحْمَنِ ابْنُ أَبِي الزِّنَادِ وهو ثقة حافظ.

21. O bujnoj i dugoj kosi

1820. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Ispričao nam je Abdul-Vehhab, prenijevši od Humejda a on od Enesa koji je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio srednjeg rasta, ni previsok ni prenizak. Imao je lijep izgled tijela i smeđi ten kože. Kosa mu je bila ni kovrdžava ni opružena. Kada je išao nagnuo bi se naprijed.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Beraa, Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa, Ebu Seida, Vaila b. Hudžra, Džabira i Umihane. Enesov hadis je u ovoj formi preko Humejda hasenun-garibun-sahihun.[205]

1821. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Ebu Zinad, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše koja je kazala: **»Kupala sam se sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, iz jedne posude, a njegova kosa nije bila ni kratka ni duga.«**

Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun-sahihun.[206] Preneseno je sa više seneda od Aiše da je kazala: »Kupala sam se sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, iz jedne posude« a nisu spominjali ovu rečenicu »a njegova kosa nije bila ni kratka ni duga«. To spominje samo Abdur-Rahman b. Ebu Zinad, a on je pouzdan i hafiz je hadisa.

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنِ التَّرَجُّلِ إِلَّا غِبًّا *

١٨٢٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ هِشَامٍ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّرَجُّلِ إِلَّا غِبًّا.

١٨٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ هِشَامٍ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ.

---

[205] Njegov osnovni smisao su i Buharija i Muslim zabilježili u *sahihima*.

[206] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*, u nešto drugačijoj formi, preko Ibn Ebu Zinada od Hišama b. Urvea a on od Aiše..

22. O zabrani pretjeranog mazanja i češljanja kose, osim s vremena na vrijeme

1822. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hašrem; kaže: Ispričao nam je Isa b. Junus, prenijevši od Hišama[207], on od Hasana, a on od Abdullaha b. Mugaffela koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pretjerano mazanje i češljanje kose, osim s vremena na vrijeme.«**[208]

1823. Ispričao nam je Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid, prenijevši od Hišama **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[209] Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa.

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الِاكْتِحَال *

١٨٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ هُوَ الطَّيَالِسِيُّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ مَنْصُورٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اكْتَحِلُوا بِالْإِثْمِدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ**. وَزَعَمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَتْ لَهُ مُكْحُلَةٌ يَكْتَحِلُ بِهَا كُلَّ لَيْلَةٍ ثَلَاثَةً فِي هَذِهِ وَثَلَاثَةً فِي هَذِهِ.

١٨٢٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى قَالَا: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ عَبَّادِ بْنِ مَنْصُورٍ **نَحْوَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ عَلَى هَذَا اللَّفْظِ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبَّادِ بْنِ مَنْصُورٍ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِالْإِثْمِدِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ *

23. O podvlačenju surme

1824. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud et-Tajalisi, prenijevši od Abbada b. Mensura, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, da jeVjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Podvlačite surmu ismidom[210], jer on izoštrava vid i ojačava trepavice.«**

Ibn Abbas tvrdi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, imao surmedan kojim je svako veče (pred spavanje) tri puta podvlačio surmu na oba oka.

---

[207] Hišam Hasān el-Ezdi el-Kardusi je pouzdan i spada među najsigurnije prenosioce hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[208] Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, traži umjerenost u svemu, a zabranjuje pretjerivanje. Ovim hadisom zabranjuje pretjerano dotjerivanje, mazanje i češljanje kose.

[209] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[210] Vrsta kamena od kojeg se pravi najbolja vrsta surme. On je crne boje koja naginje na crveno. Ima ga u Hidžazu, ali je najbolji onaj koji se uvozi iz Isfehana.

1825. ISPRIČALI SU NAM Alija b. Hudžr i Muhammed b. Jahja i kazali: Ispričao nam je Jezid b. Harun, prenijevši od Abbada b. Mensura **slično** (prethodnom hadisu).

Na ovu temu prenseni su hadisi i od Džabira i Ibn Omera. Ibn Abbasov hadis je hasenun.[211] Sa ovakvim tekstom mi je poznat samo preko Abbada b. Mensura. Preneseno je sa više seneda od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »Držite se ismida, jer on izoštrava vid i jača trepavice.«

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنِ اشْتِمَالِ الصَّمَّاءِ وَالاحْتِبَاءِ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ *

١٨٢٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لِبْسَتَيْنِ: الصَّمَّاءِ، وَأَنْ يَحْتَبِيَ الرَّجُلُ بِثَوْبِهِ لَيْسَ عَلَى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٍ وَأَبِي أُمَامَةَ . حَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

24. O zabrani prebacivanja krajeva odjeće preko ramena i umotavanja u jednu tkaninu

1826. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Jakub b. Abdur-Rahman, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: »**Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dva načina odijevanja: prebacivanje kraja ogrtača zdesna preko lijevog ramena unazad pa otpozadi preko desnog ramena naprijed i da se osoba umota u tkaninu tako da joj na stidnom mjestu ne bude ništa.**«[212]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija, Ibn Omera, Aiše, Ebu Seida, Džabira i Ebu Umame. Ebu Hurejrin hadis je hasenun-sahihun. Ovo je preneseno sa više seneda od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي مُوَاصَلَةِ الشَّعْرِ *

١٨٢٧. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَعَنَ اللَّهُ الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ وَالْوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ** . قَالَ نَافِعٌ: الْوَشْمُ فِي اللِّثَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ . وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ وعَائِشَةَ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَمُعَاوِيَةَ *

---

[211] Bilježe ga i Ibn Madže i Ibn Hibban. Ibn Hibban smatra da je to vjerodostojan hadis.

[212] Takav način odijevanja je bio prisutan u predislamskih Arapa. Ovim hadisom takav način, gdje može doći do otkrivanja sramotnog dijela tijela, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjuje.

25. O upletanju tuđe kose u svoju

1827. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Prokleo je Allah ženu koja upleće tuđe kose i onu koja traži da joj se uplete tuđa kosa u njenu, ženu koja tetovira i ženu koja traži da se tetovira.«**[213] Nafi' kaže: Tetovaža se radila na licu.[214]
Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[215] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Aiše, Esme bint Ebu Bekr, Ma'kala b. Jesara, Ibn Abbasa i Muavije.

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي رُكُوبِ الْمَيَاثِرِ *

١٨٢٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَقَ الشَّيْبَانِيُّ عَنْ أَشْعَثَ بْنِ أَبِي الشَّعْثَاءِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ سُوَيْدِ بْنِ مُقَرِّنٍ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ رُكُوبِ الْمَيَاثِرِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَمُعَاوِيَةَ. حَدِيثُ الْبَرَاءِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ عَنْ أَشْعَثَ بْنِ أَبِي الشَّعْثَاءِ نَحْوَهُ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ *

26. O jahanju na pokrovcu od svile i brokata

1828. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Alija b. Mushir; kaže: Nama je ispričao Ebu Ishak eš-Šejbani, prenijevši od Eš'asa b. Ebu Ša'saa, on od Muavije b. Suvejda b. Mukarrina, a on od Beraa b. Aziba, koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jahanje na pokrovcu od svile i brokata.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija i Muavije. Beraov hadis je hasenun-sahihun.[216] Šu'be je prenio od Eš'asa b. Ebu Ša'saa slično prethodnom hadisu. Hadis sadrži poduže kazivanje.

٢٧. بَاب مَا جَاءَ فِي فِرَاشِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٨٢٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **إِنَّمَا كَانَ فِرَاشُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي يَنَامُ عَلَيْهِ أَدَمٌ حَشْوُهُ لِيفٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ حَفْصَةَ وَجَابِرٍ *

---

213 U predislamsko doba to su više radile žene nego muškarci. Zato je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo žene. Međutim, navedeno prokletstvo se odnosi na svakoga ko spomenuto bude radio, svejedno da li je u pitanju muškarac ili žena.

214 U to vrijeme je tetovaža obično rađena na licu; danas se ona radi i na drugim dijelovima tijela. Svi vidovi tetovaže su ovim hadisom zabranjeni.

215 Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

216 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

27. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, postelji

1829. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Alija b. Mushir, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **»Postelja Allahovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na kojoj je spavao bila je uštavljena koža natrpana palminim vlaknima.«**[217] Ovaj hadis je hasenun-sahihun[218]. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Hafse i Džabira.

٢٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقُمُصِ *

١٨٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو تُمَيْلَةَ وَالْفَضْلُ بْنُ مُوسَى وَزَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: **كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَمِيصُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ خَالِدٍ تَفَرَّدَ بِهِ وَهُوَ مَرْوَزِيٌّ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي تُمَيْلَةَ عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ. و سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ حَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَصَحُّ وَإِنَّمَا يُذْكَرُ فِيهِ أَبُو تُمَيْلَةَ عَنْ أُمِّهِ *

١٨٣١. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا أَبُو تُمَيْلَةَ عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: **كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَمِيصُ.**

١٨٣٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: **كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَمِيصُ** *

١٨٣٣. حَدَّثَنَا عَلِيَّ بْنُ نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَبِسَ قَمِيصًا بَدَأَ بِمَيَامِنِهِ.** وقد رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ شُعْبَةَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ و لم يرفعه، و انما رَفَعَهُ عَبْدُ الصَّمَدِ.

---

[217] U hadisu koji je zabilježio Tirmizija u *Eš-Šemailu* stoji: Zapitaše Aišu: Od čega je bila postelja Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Bila je od uštavljene kože, natrpane palminim vlaknima, odgovori Aiša. Zatim upitaše Hafsu: Od čega je bila postelja Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u tvojoj sobi? Bila je od grube vunene tkanine, koju bi mu presavili prije spavanja. Jedne noći mu rekoh: Kad bismo ovaj prostirač dva puta presavili, bilo bi ti udobnije. Tako smo i učinili. Kad se probudio upita me: Šta ste mi sinoć prostrli? Prostrli smo ti istu tvoju postelju, samo što smo je dva puta presavili. Mislili smo tako će ti biti udobnije. Prostrite mi postelju onako kao što ste je prije sterali, jer me udobna postelja sinoć spriječila od noćnog namaza."

[218] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

١٨٣٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَجَّاجِ الصَّوَّافُ الْبَصْرِيُّ أنبأنا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ الدَّسْتَوَائِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ بُدَيْلِ بْنِ الْعُقَيْلِيِّ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ بْنِ السَّكَنِ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ: كَانَ كُمُّ يَدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الرُّسْغِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

28. O tome šta je došlo o košulji

1830. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd er-Razi; kaže: Ispričali su nam Ebu Tumejle[219], Fadl b. Musa i Zejd b. Hubab, prenijevši od Abdul-Mu'mina b. Halida[220], on od Abdullaha b. Burejdea, a on od Ummu Seleme koja je kazala: **»Košulja[221] je bila najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[222] Poznat nam je samo preko Abdul-Mu'mina b. Halida. Sam ga je prenio, a on je Mervezi. Neki su ovaj hadis prenijeli od Ebu Tumejle, on od Abdul-Mu'mina b. Halida, on od Abdullaha b. Burejdea, on od svoje majke, a ona od Ummu Seleme. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada kaže: Ibn Burejdeov hadis koji je on prenio od svoje majke, a ona od Ummu Seleme je vjerodostojniji. U njemu se spominje: *Ebu Tumejle, on od svoje majke.*

1831. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Ejjub; kaže: Ispričao nam je Ebu Tumejle, prenijevši od Abdul-Mu'mina b. Halida, on od Abdullaha b. Burejdea, on od svoje majke, a ona od Ummu Seleme koja je kazala: **»Košulja je bila najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.«**

1832. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Fadl b. Musa, prenijevši od Abdul-Mu'mina b. Halida, on od Abdullaha b. Burejdea, a on od Ummu Seleme koja je kazala: **»Košulja je bila najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.«**

---

219 Ebu Tumejle Jahja b. Vadih el-Ensari el-Mirvezi je pouzdan ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

220 Abdul-Mu'min b. Halid el-Mirvezi nije loš ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.

221 U hadisu koji bilježi Ed-Dejlemi stoji: "Košulja Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila je od pamuka, bila je kratka i imala je kraće rukave." Vjerovatno se ovdje misli, kad ravija kaže da je košulja bila kratka i da je imala kratke rukave, da je u dužinu bila do polovine potkoljenica i da joj rukavi nisu dopirali do zgloba šake, imajući u vidu da su Arapi u to vrijeme nosili duže košulje koje su ličile današnjim galabijama, ili košuljama kakve danas nose Sudanci.

222 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

1833. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Ispričao nam je Abdus-Samed b. Abdul-Varis; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **»Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oblačio košulju počinjao bi sa desnom stranom** (rukavom).« Mnogi su ovaj hadis, sa ovim senedom, prenijeli od Šu'bea ali ga nisu vezali za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ga je vezao Abdus-Samed.

1834. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed b. Hadždžadž es-Savvaf el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam ed-Destevai; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Budejla el-Ukajlija, on od Šehra b. Havšeba, a on od Esme bint Jezid b. Sekn el-Ensarije, koja je kazala: **»Rukavi na rukama Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bili su do zgloba šaka.«**[223] Ovaj hadis je hasenun-garibun.[224]

٢٩ . بَاب مَا يَقُولُ إِذَا لَبِسَ ثَوْبًا جَدِيدًا *

١٨٣٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سَعِيدٍ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَجَدَّ ثَوْبًا سَمَّاهُ بِاسْمِهِ عِمَامَةً أَوْ قَمِيصًا أَوْ رِدَاءً ثُمَّ يَقُولُ: اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَابْنِ عُمَرَ.

١٨٣٦. حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ يُونُسَ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِكٍ الْمُزَنِيُّ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

29. Šta se izgovara prilikom oblačenja nove odjeće

1835. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Seida el-Džeririja, on od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida, koji je kazao: **»Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oblačio novu odjeću spomenuo bi je po nazivu, saruk, košulja ili ogrtač, a onda bi rekao:** ***Allahume lekel-hamdu ente kesevteni, es'eluke hajrehu ve hajre ma sunia lehu, ve euzu bike min šerrihi ve šerri ma sunia lehu.*** **Allahu, Tebi hvala. Ti si me obukao. Molim te za dobro ove odjeće i dobro onome kome je napravljena, a utječem Ti se od njenog zla i zla onome**

[223] Džezeri, na temelju ovog hadisa, smatra da je sunnet da rukavi košulje ne prelaze zglob šake, dok je u slučaju džube i druge vanjske odjeće sunnet da rukavi ne prelaze vrhove prstiju.
[224] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.* U senedu ovog hadisa je Šehr b. Havšeb koga su kritikovali zbog toga što je često pravio previde.

kome je napravljena.«[225] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera i Ibn Omera.

1836. ISPRIČAO NAM JE Hišam b. Junus el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Kasim b. Malik el-Muzeni, prenijevši od Džeririja **slično** (prethodnom hadisu). Ovaj hadis je hasenun.[226]

٣٠. بَاب مَا جَاءَ فِي لُبْسِ الْجُبَّةِ وَالْخُفَّيْنِ *

١٨٣٧. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَبِسَ جُبَّةً رُومِيَّةً ضَيِّقَةَ الْكُمَّيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨٣٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ هُوَ الشَّيْبَانِيُّ عَنِ الشَّعْبِيِّ عن الْمُغِيرَةِ بْـنِ شُعْبَةَ: أَهْدَى دِحْيَةُ الْكَلْبِيُّ لِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُفَّيْنِ فَلَبِسَهُمَا. و قَالَ إِسْرَائِيلُ عَنْ جَابِرٍ عَنْ عَامِرٍ: وَجُبَّةً فَلَبِسَهُمَا حَتَّى تَخَرَّقَا لَا يَدْرِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَذَكِيٌّ هُمَا أَمْ لَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو إِسْحَقَ الذي روى هذا عن الشعبي هو أَبُو إِسْحَقَ الشيباني و اسْمُهُ سُلَيْمَانُ. وَالْحَسَنُ بْنُ عَيَّاشٍ هُوَ أَخُو أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ *

30. O oblačenju džubbe i mestvi

1837. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Isa; kaže: Ispričao nam je Veki'; kaže: Nama je ispričao Junus b. Ebu Ishak, prenijevši od Ša'bija, on od Urvea b. Mugirea b. Šu'bea, a on od svoga oca: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je obukao bizantijsko džubbe tijesnih rukava.«**[227] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[228]

1838. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ibn Ebu Zaide, prenijevši od Hasana b. Ajjaša, on od Ebu Ishaka, a on je Eš-Šejbani, on od Ša'bija, a on od Mugirea b. Šu'bea. **»Dihje el-Kelbi**[229] **je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, poklonio mestve. Israil kaže prenijevši od Džabira**[230]**, a on od Amira**[231]**, i džubbe. Vjerovjesnik,**

---

[225] U hadisu koji bilježi Ibn Hibban u Sahihu stoji da je Enes kazao:" Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio obući nešto novo od odjeće učinio bi to u petak."

[226] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[227] U hadisu koji bilježi Ebu Davud stoji: "Obukao je vuneno džubbe koju su napravili Bizantinci." U predaji ovog hadisa koji bilježe Malik, Ahmed i Ebu Davud stoji da je to bilo za vrijeme pohoda na Tebuk.

[228] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[229] Dihje b. Hulejfe el-Kelbi je poznati ashab. Veoma rano je primio islam. Kada bi se Džibril Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, pojavljivao u ljudskom liku, bilo bi to u liku Dihjea el-Kelbija, najvjerovatnije zbog toga što je bio izuzetno lijepog izgleda.

[230] Džabir b. Jezid b. Haris el-Džu'fi Ebu Abdullah el-Kufi je slab ravija. Pripadao je petoj generaciji.

sallallahu alejhi ve sellem, ih je nosio dok se nisu poderale, a da nije znao jesu li mestve od zaklane životinje ili nisu.«[232]

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Ebu Ishak, koji je ovo prenio od Ša'bija, je Ebu Ishak eš-Šejbani kome je ime Sulejman. Hasan b. Ajjaš je rođeni brat Ebu Bekra b. Ajjaša.

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي شَدِّ الْأَسْنَان بالذَّهَب *

١٨٣٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ وَأَبُو سَعْدٍ الصَّغَانِيُّ عَنْ أَبِي الْأَشْهَبِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرَفَةَ عَنْ عَرْفَجَةَ بْنِ أَسْعَدَ قَالَ: **أُصِيبَ أَنْفِي يَوْمَ الْكُلَابِ فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَاتَّخَذْتُ أَنْفًا مِنْ وَرِقٍ فَأَنْتَنَ عَلَيَّ, فَأَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَتَّخِذَ أَنْفًا مِنْ ذَهَبٍ.**

١٨٤٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ بَدْرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ الْوَاسِطِيُّ عَنْ أَبِي الْأَشْهَبِ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرَفَةَ. وَقَدْ رَوَى سَلْمُ بْنُ زَرِيرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرَفَةَ نَحْوَ حَدِيثِ أَبِي الْأَشْهَبِ عن عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرَفَةَ. و قَالَ ابْنُ مَهْدِيّ : سَلْمُ بْنُ زَرِينٍ وَهُوَ وَهْمٌ وَزَرِيرٌ أَصَحُّ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ أَنَّهُمْ شَدُّوا أَسْنَانَهُمْ بِالذَّهَبِ. وَفِي الْحَدِيثِ حُجَّةٌ لَهُمْ لهم.

31. O pričvršćivanju zuba zlatom

1839. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričali su nam Alija b. Hašim b. Berid i Ebu Sa'd es-San'ani, prenijevši od Ebu Ešheba, on od Abdur-Rahmana b. Tarefea, a on od Arfedžea b. Es'ada, koji je kazao: **»Odsječen mi je dio nosa u Bitki kod Kulaba**[233]**, još u džahilijjetu, te sam taj dio nadomjestio dijelom od srebra. Pošto mi se to usmrdi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi preporuči da taj dio nosa napravim od zlata.«**[234]

1840. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričali su mi Rebi' b. Bedr i Muhammed b. Jezid el-Vasiti, prenijevši od Ebu Eš'heba **slično** (prethodnom hadisu).

---

[231] Amir b. Šurahbil Ebu Omer eš-Ša'bi je izuzetno pouzdan ravija i fakih. Pripadao je trećoj generaciji.

[232] El-Mubarekfori smatra da je i ovaj hadis dokaz da koža, nakon što se uštavi, postaje čista, pošto Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije znao da li su mestve koje mu je poklonio Dihje el-Kelbi bile napravljene od kože zaklane, ili uginule životinje.

[233] Kulab je naziv za vodu koja se nalazi nedaleko od Jemame. Tu su se dogodile dvije bitke između arapskih plemena. U jednoj od tih bitaka je stradao nos Arfedžea b. Es'ada.

[234] Ovaj hadis učenjaci uzimaju kao dokaz da je dozvoljeno, u slučaju povrede, ugrađivati zlatni nos, a isto tako i kao dokaz da je dozvoljeno zlatom pričvršćivati zube.

Ovaj hadis je hasenun.[235] Poznat nam je preko Abdur-Rahmana b. Tarfea. Prenio je Selm b. Zerir od Abdur-Rahmana b. Tarfea slično hadisu Ebu Eš'heba. Ibn Mehdi kaže: Selm b. Zerin je previd. Ispravno je Selm b. Zerir. Preneseno je od više učenjaka da su zube pričvršćivali zlatom, a ovaj hadis im je podloga za to.

٣٢. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنْ جُلُودِ السِّبَاعِ *

١٨٤١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ وَمُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِيهِ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ جُلُودِ السِّبَاعِ أَنْ تُفْتَرَشَ.**

١٨٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيد حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِيهِ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ جُلُودِ السِّبَاعِ.** وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا قَالَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِيهِ غَيْرَ سَعِيد بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ.

١٨٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ الرِّشْكِ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَّهُ نَهَى عَنْ جُلُودِ السِّبَاعِ.** وَهَذَا أَصَحُّ *

32. O zabrani upotrebe kože deraćih životinja

1841. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričali su nam Ibn Mubarek, Muhammed b. Bišr i Abdullah b. Ismail, prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, on od Ebu Meliha[236], a on od svoga oca: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da se, kao prostirka, koriste kože deraćih životinja.«**

1842. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid; kaže: Nama je ispričao Seid, prenijevši od Katadea, on od Ebu Meliha, a on od svoga oca: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, korišćenje koža deraćih životinja.«**

Nije nam poznato da je iko dugi osim Seida b. Ebu Arube kazao: *od Ebu Meliha, a on od svoga oca.*

1843. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer, prenijevši od Šu'bea, on od Jezida er-Riška, on od Ebu Meliha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: **da je zabranio korištenje koža deraćih životinja.** Ovo je pouzdanije.

---

[235] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[236] Ebu Melih Amir b. Usame b. Umejr el-Huzeli je pouzdan ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

٣٣. بَاب مَا جَاءَ فِي نَعْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٨٤٤. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ نَعْلَاهُ لَهُمَا قِبَالَانِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ *

١٨٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: قُلْتُ لِأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **كَيْفَ كَانَ نَعْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: لَهُمَا قِبَالَانِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

33. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, sandalama

1844. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Habban b. Hilal; kaže: Nama je ispričao Hemmam; kaže: Nama je ispričao Katade, prenijevši od Enesa: **»Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, sandale imale su dva kaiša.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[237] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa i Ebu Hurejrea.

1845. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Nama je ispričao Hemmam, prenijevši od Ebu Katadea, koji je kazao: **»Upitao sam Enesa b. Malika: Reci mi, kako su izgledale sandale Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? On reče: Imale su po dva kaiša.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٣٤. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْمَشْيِ فِي النَّعْلِ الْوَاحِدَةِ *

١٨٤٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ و حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَمْشِي أَحَدُكُمْ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ لِيُنْعِلْهُمَا جَمِيعًا أَوْ لِيُحْفِهِمَا جَمِيعًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ *

١٨٤٧. حَدَّثَنَا أَزْهَرُ بْنُ مَرْوَانَ الْبَصْرِيُّ اخبرنا الْحَارِثُ بْنُ نَبْهَانَ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَنْتَعِلَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو الرَّقِّيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ وَكِلَا الْحَدِيثَيْنِ لَا يَصِحُّ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَالْحَارِثُ بْنُ نَبْهَانَ لَيْسَ عِنْدَهُمْ بِالْحَافِظِ. **وَلَا نَعْرِفُ لِحَدِيثِ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَصْلًا** *

---

[237] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

١٨٤٨. حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ السِّمْنَانِيُّ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ الرَّقِّيُّ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَنْتَعِلَ الرَّجُلُ وَهُوَ قَائِمٌ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ: وَلَا يَصِحُّ هَذَا الْحَدِيثُ وَلَا حَدِيثُ مَعْمَرٍ عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

34. O pokuđenosti putovanja s jednom sandalom

1846. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, prenijevši od Malika. Ispričao nam je El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Neka niko od vas ne ide samo s jednom sandalom na nozi. Neka ih obje obuje ili neka ih obje skine.«**[238] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[239] Na ovu temu prenesen je hadis i od Džabira.

1847. ISPRIČAO NAM JE Ezher b. Mervan el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Haris b. Nebhan, prenijevši od Ma'mera, on od Ammara b. Ebu Ammara, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se osoba obuva stojeći.«**[240]

Ovaj hadis je garibun.[241] Ubejdullah b. Amr er-Rekki je ovaj hadis prenio od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa i nijedan od ova dva hadisa nije pouzdan prema mišljenju hadiskih učenjaka. Po njihovu mišljenju Haris b. Nebhan je slabo pamtio hadise, dok nam u Katadeovu hadisu od Enesa nije poznat sened.

1848. ISPRIČAO NAM JE Ebu Dža'fer es-Simnani; kaže: Ispričao nam je Sulejman b. Ubejdullah er-Rekki; kaže: Nama je ispričao Ubejdullah b. Amr, prenijevši od Ma'mera, on od Katadea, a on od Enesa: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se obuva stojeći.«**

Ovaj hadis je garibun.[242] Muhammed b. Ismail kaže: Ovaj hadis nije vjerodostojan, niti je vjerodostojan hadis koji je Ma'mer prenio od Ammara b. Ebu Ammara, a on od Ebu Hurejrea.

٣٥. بَاب مَا جَاءَ مِنَ الرُّخْصَةِ فِي الْمَشْيِ فِي النَّعْلِ الْوَاحِدَةِ *

١٨٤٩. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ السَّلُولِيُّ كُوفِيٌّ حَدَّثَنَا هُرَيْمٌ وهو ابْنُ سُفْيَانَ الْبَجَلِيُّ عَنْ لَيْثٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: رُبَّمَا مَشَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي نَعْلٍ وَاحِدَةٍ *

---

238 Ovaj hadis je dokaz da je mekruh bez razloga hodati s jednom obuvenom nogom, a da druga bude bosa. Daleko je efdalnije obuti obuću na obje noge ili je sa obje noge skinuti.

239 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

240 Ova zabrana, da se obuva stojeći, uslijedila je više iz opreza, imajući u vidu da onaj ko se obuva stojeći stoji na jednoj nozi pa da ne bi zbog toga pao.

241 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

242 Bilježi ga i Dija el-Makdesi.

١٨٥٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّهَا مَشَتْ بِنَعْلٍ وَاحِدَةٍ. وَهَذَا أَصَحُّ. هَكَذَا رَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُهُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ مَوْقُوفًا. وَهَذَا أَصَحُّ *

35. O dopuštenosti hodanja s jednom sandalom (papučom)

1849. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Ishak b. Mensur es-Seluli, Kufi; kaže: Nama je ispričao Hurejm, a on je Ibn Sufjan el- Bedželi[243], prenijevši od Lejsa[244], on od Abdur-Rahmana b. Kasima, on od svoga oca, a on od Aiše koja je kazala: **»Ponekad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, hodao s jednom sandalom na nozi.«**[245]

1850. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Kasima, on od svoga oca, a on od Aiše **da je hodala s jednom papučom na nozi.**

Ovo je vjerodostojnije.[246] Ovako su Sufjan es-Sevri i drugi prenijeli od Abdur-Rahmana b. Kasima, kao mevkuf hadis, i to je vjerodostojnije.

٣٦. بَاب مَا جَاءَ بِأَيِّ رِجْلٍ يَبْدَأُ إِذَا انْتَعَلَ *

١٨٥١. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ و حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمِينِ، وَإِذَا نَزَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشِّمَالِ، فَلْتَكُنِ الْيُمْنَى أَوَّلَهُمَا تُنْعَلُ وَآخِرَهُمَا تُنْزَعُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

36. S kojom se nogom počinjemo obuvati

1851. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: nama je ispričao Malik, a Kutejbe nam je ispričao od Malika, on od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Kada se neko od vas obuva, neka počne sa desnom, a kada se izuva, neka počne sa lijevom** (nogom). **Dakle, prilikom obuvanja neka bude prva desna, a prilikom izuvanja neka bude prva lijeva.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[247]

---

[243] Hurejm b. Sufjan el-Bedželi Ebu Muhammed el-Kufi je iskren ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

[244] Lejs b. Ebu Selim b. Zunejb je nepoznat (medžhul) ravija. Pripadao je šestoj generaciji.

[245] Abdur-Rahman el-Mubarekfori kaže: Pod pretpostavkom da je ovaj hadis pouzdan, to bi značilo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, s obućom samo na jednoj nozi hodao u nuždi, ili da je to, pak, učinio kako bi ukazao da je to u nuždi dozvoljeno.

[246] Dakle, hadis koji je Sufjan es-Sevri prenio od Abdur-Rahmana b. Kasima, kao mevkuf pouzdaniji je od Lejsovog hadisa koji je merfu', jer je Lejs pred kraj života posenilio i učenjaci su, dok je bio u takvom stanju, odbacivali njegove hadise.

[247] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ibn Madže u *Sunenu*.

٣٧. بَاب مَا جَاءَ فِي تَرْقِيعِ الثَّوْبِ *

١٨٥٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَرَّاقُ وَأَبُو يَحْيَى الْحِمَّانِيُّ قَالَا: حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا أَرَدْتِ اللُّحُوقَ بِي فَلْيَكْفِكِ مِنَ الدُّنْيَا كَزَادِ الرَّاكِبِ، وَإِيَّاكِ وَمُجَالَسَةَ الْأَغْنِيَاءِ. وَلَا تَسْتَخْلِقِي ثَوْبًا حَتَّى تُرَقِّعِيهِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ صَالِحِ بْنِ حَسَّانَ. سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: صَالِحُ بْنُ حَسَّانَ مُنْكَرُ الْحَدِيثِ. وَصَالِحُ بْنُ أَبِي حَسَّانَ الَّذِي رَوَى عَنْهُ ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ ثِقَةٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ: إِيَّاكِ وَمُجَالَسَةَ الْأَغْنِيَاءِ، هو نَحْوِ مَا رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ رَأَى مَنْ فُضِّلَ عَلَيْهِ فِي الْخَلْقِ وَالرِّزْقِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْهُ مِمَّنْ فُضِّلَ هُوَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا يَزْدَرِيَ نِعْمَةَ اللَّهِ. وَيُرْوَى عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ قَالَ: صَحِبْتُ الْأَغْنِيَاءَ فَلَمْ أَرَ أَحَدًا أَكْبَرَ هَمًّا مِنِّي. أَرَى دَابَّةً خَيْرًا مِنْ دَابَّتِي وَثَوْبًا خَيْرًا مِنْ ثَوْبِي وَصَحِبْتُ الْفُقَرَاءَ فَاسْتَرَحْتُ *

37. O krpljenju odjeće

1852. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričali su nam Seid b. Muhammed el-Verrak i Ebu Jahja el-Himmani i kazali: Nama je ispričao Salih b. Hassān, prenijevši od Urvea, a on od Aiše koja je kazala: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: »**Ako mi se želiš pridružiti** (u Džennetu), **neka ti je, od ovog svijeta, dovoljno onoliko koliko iznosi opskrba putnika konjanika. Izbjegavaj druženje sa bogatašima. Ne odbacuj poderanu odjeću** (i ne traži novu) **dok tu ne iskrpiš** (i iskrpljenu je ne iznosaš).«

Ovaj hadis je garibun.[248] Poznat nam je samo preko Saliha b. Hassāna. Čuo sam Muhammeda (Buhariju) kada kaže da je Salih b. Hassān protivuriječio pouzdanijim prenosiocima, dok je Salih b. Ebu Hassān , od koga prenosi Ibn Ebu Zi'b, pouzdan prenosilac. Njegove riječi: *Izbjegavaj druženje sa bogatašima* slične su onome što je preneseno do Ebu Hurejrea on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »Ko vidi nekoga ko je iznad njega po ljepoti i bogatstvu, neka gleda u onoga ko je u tome ispod njega. To je sigurnije da ne bi nipodaštavao Allahove blagodati.« Prenosi se od Avna b. Abdullaha b. Utbea da je kazao: Družio sam se sa bogatim i nije niko bio napetiji od mene. Vidim mu jahalicu bolju od moje, i odjeću bolja od moje. Potom sam se počeo družiti sa siromašnim i potpuno sam se od svega toga odmorio.

٣٨. بَاب دُخُولِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ *

١٨٥٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ قَالَتْ: **قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ وَلَهُ أَرْبَعُ غَدَائِرَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

---

248 Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Sunenu*.

١٨٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ نَافِعٍ الْمَكِّيُّ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ قَالَتْ: **قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَكَّةَ وَلَهُ أَرْبَعُ ضَفَائِرَ**. هَذَا حَدِيثٌ حسن. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي نَجِيحٍ مَكِّيٌّ و أَبُو نَجِيحٍ اسْمُهُ يَسَارٌ. * قَالَ مُحَمَّدٌ: لَا أَعْرِفُ لِمُجَاهِدٍ سَمَاعًا مِنْ أُمِّ هَانِئٍ.

38. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, ulasku u Mekku

1853. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, a on od Umihane, koja je kazala: »**Stigao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekku**[249]**, a** (na glavi **je imao četiri pletenice.**« Ovaj hadis je garibun.

1854. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Ibrahim b. Nafi' el-Mekki, prenijevši od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, a on od Umihane, koja je kazala: »**Stigao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Mekku, a imao je** (na glavi) **četiri pletenice.**«

Ovaj hadis je hasenun.[250] Abdullah b. Ebu Nedžih je Mekkelija, a Ebu Nedžihu je ime Jesar. Muhammed (Buharija) kaže: Nije mi poznato da je Mudžahid slušao hadise od Umihane.

٣٩. بَاب كَيْفَ كَانَ كِمَامُ الصَّحَابَة *

١٨٥٥. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمْرَانَ عَنْ أَبِي سَعِيد وَهُوَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرٍ قَال: سَمِعْتُ أَبَا كَبْشَةَ الْأَنْمَارِيَّ يَقُول: **كَانَتْ كِمَامُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُطْحًا**. هَذَا حَدِيثٌ مُنْكَرٌ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرٍ بَصْرِيٌّ هُوَ ضَعِيفٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيث. ضَعَّفَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ وَغَيْرُهُ. وَبُطْحٌ يَعْنِي وَاسِعَةً *

39. Kako su izgledale kape ashaba

1855. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Humran, prenijevši od Ebu Seida, a on je Abdullah b. Busr[251],

---

[249] U jednoj predaji ovog hadisa, koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, četiri puta dolazio u Mekku: kada je nakon Hudejbije obavio umru, kada je oslobodio Mekku, kada je obavio umru el-dži'rane i kada je bio na Oprosnom hadžu. Dolazak koji se spominje u ovom hadisu, kako se da vidjeti iz nekih predaja, bio je za vrijeme oslobođenja Mekke, 8. godine po Hidžri.

[250] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[251] Ebu Seid Abdullah b. Busr es-Sekseki el-Hibrani el-Himsi je slab prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

koji je kazao: Čuo sam Ebu Kebšea el-Enmarija[252] kada kaže: **«Kape ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bile su široke i plitke.«**

Ovaj hadis je munkerun.[253] Abdullah b. Busr, iz Basre, je po mišljenju hadiskih učenjaka, slab ravija. Slabim prenosiocem ga smatraju Jahja b. Seid i drugi. *Buthun* znači prostrana, široka.

٤٠. بَاب فِي مَبْلَغِ الْإِزَارِ *

١٨٥٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ نَذِيرٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: **أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَضَلَةِ سَاقِي أَوْ سَاقِهِ وقَالَ هَذَا مَوْضِعُ الْإِزَارِ. فَإِنْ أَبَيْتَ فَأَسْفَلَ، فَإِنْ أَبَيْتَ فَلَا حَقَّ لِلْإِزَارِ فِي الْكَعْبَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. رَوَاهُ شُعْبَةُ والثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ *

40. O dužini ogrtača

1856. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ebul-Ahves, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Muslima b. Nuzejra, a on od Huzejfea, koji je kazao: **»Uzeo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za mišić moje potkoljenice ili je kazao: svoje potkoljenice i rekao: Dovdje može biti ogrtač! Ako ti se ne dopada, može i duže, ali ogrtač ne smije biti duži od nožnih članaka.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[254] Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Ebu Ishaka.

٤١. بَاب الْعَمَائِمُ عَلَى الْقَلَانِسِ *

١٨٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَسْقَلَانِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ رُكَانَةَ عَنْ أَبِيهِ: **أَنَّ رُكَانَةَ صَارَعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَرَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ رُكَانَةُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ فَرْقَ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُشْرِكِينَ الْعَمَائِمُ عَلَى الْقَلَانِسِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَإِسْنَادُهُ لَيْسَ بِالْقَائِمِ، وَلَا نَعْرِفُ أَبَا الْحَسَنِ الْعَسْقَلَانِيَّ وَلَا ابْنَ رُكَانَةَ *

41. O nošenju turbana na kapama

1857. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Rebi'a, prenijevši od Ebu Hasana el-Askalanija, on od Ebu Dža'fera b. Muhammeda b. Rukanea, a on od svoga oca: **»Rukane se pohrvao sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, te ga je Vjerovjesnik,**

---

[252] Ebu Kebše el-Enmari je Seid b. Amr, a vele i Amir b. Seid. On je ashab. Nastanio se u Šamu. On jedan hadis prenosi od Ebu Bekra es-Siddika.

[253] Ovaj hadis je slab zbog toga što se u njegovu senedu nalazi Abdullah b. Busr koga su hadiski učenjaci ocijenili slabim.

[254] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*. Hakim ga ocjenjuje sahih hadisom.

sallallahu alejhi ve sellem, pobijedio (i oborio na zemlju). **Rukane reče: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: Jedna od razlika između nas i idolopoklonika je i u tome što mi na kapama nosimo turbane.«**

Ovaj hadis je garibun.[255] Njegov sened je nepostojan, jer su nam Ebu Hasan el-Askalani i Ibn Rukane nepoznati.

٤٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخَاتَمِ الْحَدِيد *

١٨٥٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْد حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَاب وَأَبُو تُمَيْلَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيه قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيد فَقَالَ: مَا لِي أَرَى عَلَيْكَ حِلْيَةَ أَهْلِ النَّارِ. ثُمَّ جَاءَهُ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ صُفْرٍ فَقَالَ: مَا لِي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ الْأَصْنَامِ. ثُمَّ أَتَاهُ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ ذَهَب فَقَالَ: مَالِي أَرَى عَلَيْكَ حِلْيَةَ أَهْلِ الْجَنَّة قَالَ: مِنْ أَيِّ شَيْءٍ أَتَّخِذُهُ؟ قَالَ: مِنْ وَرِقٍ وَلَا تُتِمَّهُ مِثْقَالًا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَعَبْدُ اللَّه بْنُ مُسْلِمٍ يُكْنَى أَبَا طَيْبَةَ وَهُوَ مَرْوَزِيٌّ *

42. O željeznom prstenu

1858. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd; kaže: Ispričali su nam Zejd b. Hubab i Ebu Tumejle, prenijevši od Abdullaha b. Muslima, on od Abdullaha b. Burejdea, a on od svoga oca, koji je kazao: **»Dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, na ruci mu prsten od gvožđa.[256] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Šta je to, vidim na tebi nakit stanovnika Džehennema? Potom mu dođe drugi, a na ruci mu prsten od bronze. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Šta je to, osjećam kod tebe smrad kumira?[257] Potom mu dođe treći, a na ruci mu prsten od zlata. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Šta je to vidim na tebi ukras stanovnika Dženneta?[258] Čuvši to, dotični čovjek upita: Od čega je najbolje da uzmem prsten? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu odgovori: Od srebra, s tim da ne bude teži od jednog miskala.«**

Ovaj ahdis je garibun.[259] Nadimak Abdullahu b. Muslimu je Ebu Tajjibe. On je iz Merveza.

---

[255] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*. U snedu ovog hadisa nalaze se trojica nepoznatih ravija, te on spada u kategoriju slabih hadisa.

[256] Ukrasi nevjernika u Džehennemu biće lanci i sindžiri od gvožđa u koje će biti okovani. Uzvišeni Allah u suri *Insan*, 4. ajet veli: "Mi smo za nevjernile okove i sindžire i oganj razbuktali pripremili."

[257] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, time je aludirao na bronzu od koje su u to vrijeme pravljeni kumiri.

[258] Zlato je džennetski nakit i ono je muškarcima na ovom svijetu zabranjeno (haram).

[259] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

٤٣. بَاب كَرَاهِيَةِ التَّخَتُّمِ فِي أُصْبُعَيْنِ *

١٨٥٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمِ بْنِ كُلَيْبٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُوسَى قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيًّا يَقُولُ: نَهَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْقَسِّيِّ وَالْمِيثَرَةِ الْحَمْرَاءِ، وَأَنْ أَلْبَسَ خَاتَمِي فِي هَذِهِ وَفِي هَذِهِ، وَأَشَارَ إِلَى السَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَابْنُ أَبِي مُوسَى هُوَ أَبُو بُرْدَةَ بْنُ أَبِي مُوسَى وَاسْمُهُ عَامِرٌ.

43. O pokuđenosti nošenja prstena na dva prsta (kažiprstu i srednjem)

1859. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Asima b. Kulejba, a on od Ibn Ebu Musaa, koji je kazao: Čuo sam Aliju kada je rekao: »**Zabranio mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nošenje svilene odjeće, crveni pokrovac od svile i brokata i da stavim prsten na ovaj i ovaj** (pokazujući na kažiprst i srednji prst).«[260]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[261] Ibn Ebu Musa je Ebu Burde b. Ebu Musa, kome je ime Amir.

٤٤. بَاب مَا جَاءَ فِي أَحَبِّ الثِّيَابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٨٦٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ أَحَبَّ الثِّيَابِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُهَا الْحِبَرَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

44. O najdražoj odjeći Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem

1860. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: »**Najdraža odjeća Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio je jemenski ogrtač sa crvenim prugama.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[262]

---

[260] Nevevi tvrdi da je, po mišljenju većine učenjaka, muškarcima sunnet nositi prsten na malom prstu, a pokuđeno im je prsten nositi na kažiprstu i srednjem prstu. Ženama je dopušteno da ga nose na svim prstima.

[261] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

[262] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Ibn Madžea.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْأَطْعِمَةِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ عَلَى مَا كَانَ يَأْكُلُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٨٦١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يُونُسَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: مَا أَكَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى خِوَانٍ وَلَا فِي سُكُرُّجَةٍ وَلَا خُبِزَ لَهُ مُرَقَّقٌ. فَقُلْتُ لِقَتَادَةَ: فَعَلَى مَا كَانُوا يَأْكُلُونَ؟ قَالَ: عَلَى هَذِهِ السُّفَرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ: يُونُسُ هَذَا هُوَ يُونُسُ الْإِسْكَافُ. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ نَحْوَهُ *

U ime Allaha Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O HRANI

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. Na čemu je jeo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem

1861. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Junusa, on od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nikada nije jeo na stolu i na siniji, niti je jeo mehkog hljeba. Rekoh Katadi: Pa na čemu su onda jeli? Na soframa, odgovori on.«**[263]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[264] Muhammed b. Beššar veli: Ovaj Junus je Junus el-Iskaf. Abdul-Varis je prenio od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, a on od Enesa slično (prethodnom hadisu).

[263] Sofre su u to vrijeme bile od kože, sterale su se poput čaršafa na tlo i na njima bi se jelo.
[264] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu*, te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الْأَرْنَبِ *

١٨٦٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ زَيْدٍ قَال: سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ: **أَنْفَجْنَا أَرْنَبًا بِمَرِّ الظَّهْرَانِ فَسَعَى أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهَا، فَأَدْرَكْتُهَا فَأَخَذْتُهَا فَأَتَيْتُ بِهَا أَبَا طَلْحَةَ فَذَبَحَهَا بِمَرْوَةٍ فَبَعَثَ مَعِي بِفَخِذِهَا أَوْ بِوَرِكِهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلَهُ. فقُلْتُ: أَكَلَهُ؟ قَالَ: قَبِلَهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَعَمَّارٍ وَمُحَمَّدِ بْنِ صَفْوَانَ. وَيُقَالُ مُحَمَّدُ بْنُ صَيْفِيٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَكْثَرِ أَهْلِ الْعِلْمِ لَا يَرَوْنَ بِأَكْلِ الْأَرْنَبِ بَأْسًا. وَقَدْ كَرِهَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ أَكْلَ الْأَرْنَبِ وَقَالُوا: إِنَّهَا تَدْمَى *

2. O jedenju zečijeg mesa

1862. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Hišama b. Zejda koji je kazao: Čuo sam Enesa kada je rekao: **»Poplašismo zeca prolazeći kroz mjesto Zahran.[265] Ashabi potrčaše za njim. Ja ga sustigoh i uhvatih. Donesoh ga Ebu Talhi. On ga zakla na Mervi i posla po meni but, ili je kazao: bedro Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, te je jeo. Rekoh: Je li ga jeo? Primio ga je, odgovori on.«**[266]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira, Ammara i Muhammeda b. Safvana, a kaže se i Muhammed b. Sajfija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[267] U skladu sa ovim je stav većine učenjaka; oni ne vide ništa loše u tome da se jede zečije meso. Neki učnjaci, pak, jedenje zečijeg mesa smatraju pokuđenim i kažu da on luči sok sličan krvi.

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الضَّبِّ *

١٨٦٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ أَكْلِ الضَّبِّ، فَقَالَ: لَا آكُلُهُ وَلَا أُحَرِّمُهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَثَابِتِ بْنِ وَدِيعَةَ وَجَابِرٍ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَنَةَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدِ اخْتَلَفَ أَهْلُ الْعِلْمِ فِي أَكْلِ الضَّبِّ. فَرَخَّصَ فِيهِ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ أَصْحَابِ

---

[265] Zahran je mjesto u predgrađu Mekke, danas poznato kao Batnu Merv.

[266] Na temelju ovoga i drugih hadisa stali su na stanovište Malik, Ebu Hanife, Šafija i Ahmed b. Hanbel da je jedenje zečijeg mesa muslimanima dozvoljeno (halal).

[267] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَيْرِهِمْ وَكَرِهَهُ بَعْضُهُمْ. وَيُرْوَى عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ: أُكِلَ الضَّبُّ عَلَى مَائِدَةِ رَسُـــولِ اللَّـــهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّمَا تَرَكَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَقَذُّرًا *

3. O jedenju mesa guštera

1863. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Malik b. Enes, prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera: **»Upitan je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, o jedenju mesa guštera pa je rekao: Ja ga ne jedem niti ga zabranjujem.«**[268]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Ebu Seida, Ibn Abbasa, Sabita b. Vedia, Džabira i Abdur-Rahmana b. Hasenea. Ovaj hadis je sahihun.[269] Učenjaci su se razišli u pogledu jedenja mesa guštera. Neki učenjaci iz generacije ashaba i ostalih smatraju da je to dozvoljeno, dok neki drže da je mekruh. Prenosi se od Ibn Abbasa da je kazao: »Meso guštera nalazilo se na sofri Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, s tim što ga on nije jeo jer mu se gadilo.«

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الضَّبُعِ *

١٨٦٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْـــنِ أَبِـــي عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِجَابِرٍ: **الضَّبُعُ صَيْدٌ هِيَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قُلْتُ: آكُلُهَا؟ قَالَ: نَعَمْ. قُلْتُ: أَقَالَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْـــهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: نَعَمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ ذَهَبَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ إِلَى هَذَا وَلَمْ يَرَوْا بِأَكْلِ الضَّبُعِ بَأْسًا. وَهُوَ قَـــوْلُ أَحْمَدَ وَإِسْحَقَ. وَرُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثٌ فِي كَرَاهِيَةِ أَكْلِ الضَّبُعِ وَلَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ. وَقَدْ كَرِهَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ أَكْلَ الضَّبُعِ. وَهُوَ قَوْلُ ابْنِ الْمُبَارَكِ. قَالَ يَحْيَى الْقَطَّانُ: وَرَوَى جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عَمَّارٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ عُمَرَ قَوْلَهُ. وَحَدِيثُ ابْنِ جُرَيْجٍ أَصَحُّ.

١٨٦٥. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ حِبَّانَ بْنِ جَزْءٍ عَنْ أَخِيهِ خُزَيْمَةَ بْنِ جَزْءٍ قَالَ: **سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الضَّبُعِ قَالَ: وَيَأْكُلُ الضَّبُعَ أَحَدٌ؟ وَسَأَلْتُهُ عَنِ الـــذِّئْبِ قَالَ: وَيَأْكُلُ الذِّئْبَ أَحَدٌ فِيهِ خَيْرٌ.** هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَبْـــدِ

---

[268] Na temelju ovoga i drugih hadisa, većina učenjaka smatra da je muslimanima dozvoljeno jesti guštere. Ebu Hanife, Ebu Jusuf i Muhammed to smatraju pokuđenim.

[269] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ فِي إِسْمَعِيلَ وَعَبْدِ الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ. وَهُوَ عَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ قَيْسٍ هُــوَابْنِ أَبِــي الْمُخَارِقِ وَعَبْدُ الْكَرِيمِ بْنُ مَالِكٍ الْجَزَرِيُّ ثِقَةٌ *

4. O jedenju mesa hijene

1864. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim; kaže: Nama je ispričao Ibn Džurejdž, prenijevši od Abdullaha b. Ubejda b. Umejra, a on od Ibn Ebu Ammara, koji je kazao: Upitao sam Džabira: **»Možemo li hijenu loviti? Da, reče on. A hoću li je jesti? - ponovo upitah. Hoćeš, odgovori on. Rekoh: A je li tako rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Jeste, odgovori on.«**[270]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Neki učenjaci se drže takvog mišljenja i jedenje mesa hijene smatraju dopuštenim.To je mišljenje Ahmeda i Ishaka. Prenesen je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, hadis u kome stoji da je pokuđeno jesti meso hijene, međutim, njegov sened nije stabilan. Neki, pak, učenjaci jedenje mesa hijene smatraju pokuđenim. To je stav Ibn Mubareka. Jahja b. Kattan veli: Džerir b. Hazim je ovaj hadis prenio od Abdullaha b. Ubejda b. Umejra, on od Ibn Ebu Ammara, on od Džabira, a on od Omera, ali je Ibn Džurejdžov hadis vjerodostojniji.

1865. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od Ismaila b. Muslima, on od Abdul-Kerima Ebu Umejjea, on od Hibbana b. Džez'a, a on od svoga brata Huzejmea b. Džez'a da je kazao: **»Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o jedenju mesa hijene pa mi je odgovorio: A zar neko jede meso hijene?! Pitao sam ga o jedenju mesa vuka pa je rekao: Zar neko, ko je dobar i bogobojazan, može to jesti?!«**

Sened ovog hadis nije čvrst. Poznat nam je samo preko Ismaila b. Muslima od Abdul-Kerima Ebu Umejjea. Neki su hadiski učenjaci kritikovali i

---

[270] Na temelju ovog hadisa Ahmed b. Hanbel, Ishak i Šafija smatraju da je jedenje mesa hijene dozvoljeno. Ebu Hanife, Malik i Ibn Mubarek smatraju da je jedenje mesa hijene muslimanima zabranjeno. Svoje mišljenje oni temelje na hadisu u kome Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjuje jedenje mesa krvoločnih životinja i životinja koje imaju očnjake, a takva je i hijena.

Drugo mišljenje je, po mišljenju El-Mubarekforija i drugih učenjaka, argumentovanije zato što neki učenjaci pretpostavljaju da je Džabir svoje lično mišljenje vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a nisu sigurni da je Allahov Poslanik i u jednom hadisu dozvolio jedenje mesa hijene. El-Mubarekfori dalje veli: Pod pretpostavkom i da je Džabirov hadis sasvim uredu, on ne može biti valjan protuargument hadisima u kojima Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, eksplicitno zabranjuje jedenje mesa krvoločnih životinja i životinja koje imaju očnjake, a koji, po mišljenju Tahavija, dostižu rang mutevatir hadisa.

Ismaila i Abdul-Kerima Ebu Umejjea On je Abdul-Kerim b. Kajs b. Ebu Muharik, dok je Abdul-Kerim b. Malik el-Džezeri pouzdan ravija.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ لُحُومِ الْخَيْلِ *

١٨٦٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ وَنَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: **أَطْعَمَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لُحُومَ الْخَيْلِ وَنَهَانَا عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ. قَالَ أَبو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِد عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ جَابِرٍ. وَرَوَى حَمَّادُ بْنُ زَيْد عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ جَابِرٍ . وَرِوَايَةُ ابْنِ عُيَيْنَةَ أَصَحُّ. و سَمِعْت مُحَمَّدًا يَقُولُ: سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ أَحْفَظُ مِنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ *

5. O jedenju konjskog mesa

1866. ISPRIČALI SU NAM Kutejbe i Nasr b. Ali i kazali: Ispričao nam je Sufjan[271] prenijevši od Amra b. Dinara, a on od Džabira, koji je kazao: **»Dozvolio nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, meso konja, a zabranio meso magaraca.«**[272]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Esme bint Ebu Bekr. Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[273] Tako su mnogi prenijeli od Amra b. Dinara, a on od Džabira. Hammad b. Zejd je prenio od Amra b. Dinara, on od Muhammeda b. Alija, a on od Džabira. Međutim, Ibn Ujejneova predaja je pouzdanija. Čuo sam Muhammeda (Buhariju) kada kaže da je Sufjan b. Ujejne bolje pamtio od Hammada b. Zejda.

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي لُحُومِ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّة *

١٨٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ مَالِك بْنِ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ. و حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَالْحَسَنِ ابْنَيْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِمَا عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ مُتْعَةِ النِّسَاءِ زَمَنَ خَيْبَرَ وَعَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ.**

١٨٦٨. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَالْحَسَنِ ابْنَي مُحَمَّد ابْنِ عَلِيٍّ. الْحَنَفِيَّة قَالَ الزُّهْرِيُّ: وَكَانَ أَرْضَاهُمَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ. و قَالَ غَيْرُ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ وَكَانَ أَرْضَاهُمَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ.

---

[271] Sufjan b. Ujejne.

[272] Na temelju ovog hadisa većina učenjaka smatra da je muslimanima jedenje konjskog mesa dozvoljeno. Ibn Abbas, Malik, Hakem b. Ujejne i Ebu Hanife, pak, jedenje konjskog mesa smatraju mekruhom.

[273] Bilježe ga *u El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

١٨٦٩. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ زَائِدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ كُلَّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ وَالْمُجَثَّمَةَ وَالْحِمَارَ الْإِنْسِيَّ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَجَابِرٍ وَالْبَرَاءِ وَابْنِ أَبِي أَوْفَى وَأَنَسٍ وَالْعِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ وَأَبِي ثَعْلَبَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَأَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ وَغَيْرُهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو. وهَذَا الْحَدِيثَ وَإِنَّمَا ذَكَرُوا حَرْفًا وَاحِدًا: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ *

6. O jedenju mesa domaćih magaraca

1867. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Abdul-Vehhab es-Sekafi, prenijevši od Jahjaa b. Seida el-Ensarija, on od Malika b. Enesa, a on od Zuhrija. A ispričao nam je Ibn Ebu Omer; kaže: Nama je ispričao Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Zuhrija, on od Abdullaha i Hasana sinova Muhammeda b. Alija, njih dvojica od svoga oca, a on od Alija koji je kazao: »**Na dan osvojenja Hajbera zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, privremeni brak i meso domaćih magaraca.**«[274]

1868. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Abdullaha i Hasana, sinova Muhammeda b. Alija. Zuhri veli: Hasan je bio pouzdaniji. Drugi, osim Seida b. Abdur-Rahmana, prenijevši od Ibn Ujejnea vele: Abdullah b. Muhammed je bio pouzdaniji.

1869. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Husejn b. Ali, prenijevši od Zaide, on od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Seleme, a on od Ebu Hurejrea: »**Na dan osvojenja Hajbera zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, meso svih deraćih životinja koje imaju očnjake, meso životinje koju svežu i gađaju je dok je ne ubiju i meso domaćeg magarca.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Džabira, Beraa, Ibn Ebu Evfaa, Enesa, Irbada b. Sarije, Ebu Sa'lebea, Ibn Omera i Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[275] Abdul-Aziz b. Muhammed i drugi su ovaj hadis prenijeli od Muhammeda b. Omera, spomenuvši samo jednu rečenicu: »Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jedenje mesa svake deraće životinje koja ima očnjake.«

---

[274] Na temelju ovog hadisa većina učenjaka smatra da je muslimanima jedenje mesa domaćeg magarca haram, kao što im je haram i privremeni brak.

[275] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَكْلِ فِي آنِيَةِ الْكُفَّارِ *

١٨٧٠. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ الطَّائِيُّ حَدَّثَنَا سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ قَالَ : سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قُدُورِ الْمَجُوسِ فَقَالَ : **أَنْقُوهَا غَسْلًا وَاطْبُخُوا فِيهَا. وَنَهَى عَنْ كُلِّ سَبُعٍ ذِي نَابٍ.** هَذَا حَدِيثٌ مَشْهُورٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي ثَعْلَبَةَ، وَرُوِيَ عَنْهُ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ . وَأَبُو ثَعْلَبَةَ اسْمُهُ جُرْثُومٌ وَيُقَالُ جُرْهُمٌ وَيُقَالُ نَاشِبٌ. وَقَدْ ذُكِرَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ الرَّحَبِيِّ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ *

١٨٧١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى بْنِ يَزِيدَ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَيْشِيُّ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَيُّوبَ وَقَتَادَةَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ الرَّحَبِيِّ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ أَنَّهُ قَالَ : **يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا بِأَرْضِ أَهْلِ الْكِتَابِ فَنَطْبُخُ فِي قُدُورِهِمْ وَنَشْرَبُ فِي آنِيَتِهِمْ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ لَمْ تَجِدُوا غَيْرَهَا فَارْحَضُوهَا بِالْمَاءِ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا بِأَرْضِ صَيْدٍ فَكَيْفَ نَصْنَعُ؟ قَالَ: إِذَا أَرْسَلْتَ كَلْبَكَ الْمُكَلَّبَ وَذَكَرْتَ اسْمَ اللَّهِ فَقَتَلَ فَكُلْ، وَإِنْ كَانَ غَيْرَ مُكَلَّبٍ فَذُكِّيَ فَكُلْ. وَإِذَا رَمَيْتَ بِسَهْمِكَ وَذَكَرْتَ اسْمَ اللَّهِ فَقَتَلَ فَكُلْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

7. O jedenju iz posuđa nevjernika

1870. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai; kaže: Ispričao nam je Selm b. Kutejbe; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, a on od Ebu Sa'lebea, koji je kazao: **»Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o kazanima vatropoklonika, pa je rekao: Dobro ih operite pa kuhajte u njima, a zabranio je jedenje mesa svake krvoločne životinje koja ima očnjake.«**[276]

Ovaj hadis preko Ebu Sa'lebea je mešhur. Od njega je prenesen sa više seneda. Ebu Sa'lebe se zvao Džursum, neki vele Džurhum, a neki Našib. Ovaj se hadis spominje i preko Ebu Kilabea, od Ebu Esme er-Rehabija, a on od Ebu Sa'lebea.

1871. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Isa b. Jezid el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Ubejdullah b. Muhammed el-Ajši; kaže: Nama je ispričao Hammad b. Seleme, prenijevši od Ejjuba i Katadea, njih dvojica od Ebu Kilabea, on od Ebu Esme er-Rehabija, a on od Ebu Sa'lebea el-Hušenija, koji je rekao: **»Allahov Poslaniče, mi se ponekad nađemo u kjafirskoj zemlji. Možemo li kuhati u njihovim kazanima i piti iz njihova posuđa? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ako ne nađete drugog, operite ga vodom i koristite. On će ponovo: Allahov Poslaniče, mi se ponekad nađemo u zoni lova, pa kako da postupimo? On reče: Kada pošalješ**

---

[276] Ashabi su pitali Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da li mogu koristiti posuđe nevjernika zato što su nevjernici u posuđu koristili ono što je muslimanima zabranjeno, kao što su svinjsko meso i alkohol. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im je dozvolio njegovu upotrebu pod uslovom da ga prije upotrebe dobro operu.

obučenog kera i spomeneš Allahovo ime, ukoliko on ulov i ubije, jedi ga. Međutim, kada se radi o neobučenom keru, jedi ulov (koji ti donese) **samo u slučaju ako ga stigneš preklati. A ako odapneš strijelu, spomenuvši Allahovo ime, i ubiješ, jedi taj ulov.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[277]

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْفَأْرَةِ تَمُوتُ فِي السَّمْنِ *

١٨٧٢. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَأَبُو عَمَّارٍ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ أَنَّ فَأْرَةً وَقَعَتْ فِي سَمْنٍ فَمَاتَتْ فَسُئِلَ عَنْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **أَلْقُوهَا وَمَا حَوْلَهَا وَكُلُوهُ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ مَيْمُونَةَ. وَحَدِيثُ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ أَصَحُّ. وَرَوَى مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَيْرُ مَحْفُوظٍ. سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ: حَدِيثُ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا خَطَأٌ أَخْطَأَ وَالصَّحِيحُ حَدِيثُ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ *

8. O mišu koji ugine u maslu

1872. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Abdur-Rahman i Ebu Ammar i kazali: Ispričao nam je Sufjan[278], prenijevši od Zuhrija, on od Ubejdullaha[279], on od Ibn Abbasa, a on od Mejmune: **Pao je miš u maslo i uginuo. O tome je upitan Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, koji reče: "Izbacite i njega i ono masla oko njega pa jedite ostalo.«**

Na ovu temu je hadis prenesen i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[280] Ovaj hadis je prenesen i od Zuhrija, on od Ubejdullaha, a on od Ibn Abbasa: »Upitan je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem...« ali u njegovu senedu nisu spomenuli Mejmunu. Međutim, hadis Ibn Abbasa od Mejmune je pouzdaniji. Ma'mer je prenio od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično (prethodnom hadisu). Međutim, ovaj hadis nije ispravno upamćen. Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada kaže: U hadisu koji je Ma'mer prenio od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, postoji greška. Vjerodostojan je hadis koji je Zuhri prenio od Ubejdullaha, on od Ibn Abbasa, a on od Mejmune.

---

[277] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[278] Sufjan b. Ujejne.

[279] Ubejdullah b. Abdullah b. Utbe b. Mesud el-Hedebi Ebu Abdullah el-Medeni je pouzdan ravija i siguran ravija i fakih. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 94. godine po Hidžri.

[280] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنِ الْأَكْلِ وَالشُّرْبِ بِالشِّمَالِ *

١٨٧٣. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَأْكُلْ أَحَدُكُمْ بِشِمَالِهِ وَلَا يَشْرَبْ بِشِمَالِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَعُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ وَسَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَحَفْصَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهَكَذَا رَوَى مَالِكٌ وَابْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَرَوَى مَعْمَرٌ وَعُقَيْلٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَرِوَايَةُ مَالِكٍ وَابْنُ عُيَيْنَةَ أَصَحُّ *

9. O zabrani jedenja i pijenja lijevom rukom

1873. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Numejr; kaže: Nama je ispričao Ubejdullah b. Omer, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Ebu Bekra b. Ubejdullaha b. Abdullaha b. Omera, a on od Abdullaha b. Omera da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Neka niko od vas ne jede i ne pije lijevom rukom, jer šejtan jede i pije lijevom rukom.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira, Omera b. Ebu Selemea, Selemea b. Ekvea, Enesa b. Malika i Hafse. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[281] Ovako su prenijeli Malik i Ibn Ujejne ud Zuhrija, on od Ebu Bekra b. Ubejdullaha, a on od Ibn Omera. A i Ma'mer i Ukajl su prenijeli od Zuhrija, on od Salima, a on od Ibn Omera. Međutim, predaja Malika i Ibn Ujejnea je vjerodostojnija.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي لَعْقِ الْأَصَابِعِ *

١٨٧٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي الشَّوَارِبِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ الْمُخْتَارِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَلْعَقْ أَصَابِعَهُ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي فِي أَيَّتِهِنَّ الْبَرَكَةُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَكَعْبِ بْنِ مَالِكٍ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ سُهَيْلٍ.

10. O lizanju prstiju

1874. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-Melik b. Ebu Ševarib; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhtar, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov

---

[281] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada neko od vas jede, neka oliže prste, jer on ne zna na kojem je od njih ostao bereket.«**[282]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira, Ka'ba b. Malika i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[283] U ovoj formi nam je poznat samo preko Suhejla.

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي اللُّقْمَة تَسْقُطُ *

١٨٧٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَسَقَطَتْ لُقْمَةٌ فَلْيُمِطْ مَا رَابَهُ مِنْهَا ثُمَّ لِيَطْعَمْهَا وَلَا يَدَعْهَا لِلشَّيْطَان.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ *

١٨٧٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ حَدَّثَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعِقَ أَصَابِعَهُ الثَّلَاثَ وَقَالَ: إِذَا وَقَعَتْ لُقْمَةُ أَحَدِكُمْ فَلْيُمِطْ عَنْهَا الْأَذَى وَلْيَأْكُلْهَا وَلَا يَدَعْهَا لِلشَّيْطَانِ. وَأَمَرَنَا أَنْ نَسْلِتَ الصَّحْفَةَ وَقَالَ: إِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ فِي أَيِّ طَعَامِكُمُ الْبَرَكَةُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨٧٧. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيُّ حَدَّثَنَا الْمُعَلَّى بْنُ رَاشِدٍ أَبُو الْيَمَانِ قَالَ حَدَّثَتْنِي جدتي أُمُّ عَاصِمٍ وَكَانَتْ أُمَّ وَلَدٍ لِسِنَانِ بْنِ سَلَمَةَ قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيْنَا نُبَيْشَةُ الْخَيْرِ وَنَحْنُ نَأْكُلُ فِي قَصْعَةٍ فَحَدَّثَنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ أَكَلَ فِي قَصْعَةٍ ثُمَّ لَحِسَهَا اسْتَغْفَرَتْ لَهُ الْقَصْعَةُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْمُعَلَّى بْنِ رَاشِدٍ. وَقَدْ رَوَى يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ رَاشِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ *

11. O zalogaju koji ispadne

1875. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehi'a, prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada neko od vas jede pa mu ispadne zalogaj, neka odstrani dio koji se isprljao i neka ga pojede, neka ga ne ostavlja šejtanu.«** Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa.

---

[282] Taberanija u *El-Mu'džęmul-Vesitu* bilježi od Ka'ba b. Udžrea da je kazao: "Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako jede sa tri prsta: palcem, kažiprstom i srednjim prstom. Potom sam ga vidio kako ih oliza prije nego ih obrisa i to: prvo srednji, pa kažiprst pa palac."Naravno, radi se o prstima desne ruke, jer je poznato da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, isključivo jeo desnom rukom.

[283] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

1876. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Ispričao nam je Affan b. Muslim; kaže: Nama je ispričao Hammad b. Seleme; kaže: Nama je ispričao Sabit, prenijevši od Enesa: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kada bi jeo, olizao tri prsta i rekao: Ako nekome od vas ispadne zalogaj, neka odstrani onaj dio koji se isprljao i neka ostatak pojede, neka ga nipošto ne ostavlja šejtanu. A naredio nam je da potaremo zdjelu, rekavši: Vi ne znate u kojem dijelu vaše hrane je bereket:«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[284]

1877. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali el-Džehdami; kaže: Ispričao nam je Mualla b. Rašid Ebul-Jeman[285] i kazao: Meni je ispričala moja nena Ummu Asim, a bila je majka Sinana b. Selema, i kazala: Kod nas je ušao Nubejšetul-Hajr[286], dok smo jeli iz čanka, i ispričao nam da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Ko jede iz drvenog čanka, pa ga oliže, čanak će za njega tražiti oprost grijeha.«**

Ovaj hadis je garibun.[287] Poznat nam je samo preko Muallaa b. Rašida. Prenijeli su i Jezid b. Harun i drugi imami ovaj hadis od Muallaa b. Rašida.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْأَكْلِ مِنْ وَسَطِ الطَّعَامِ *

١٨٧٨. حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاء حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ السَّائِبِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :ان **الْبَرَكَةُ تَنْزِلُ وَسَطَ الطَّعَامِ فَكُلُوا مِنْ حَافَتَيْهِ وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسَطِه.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. إِنَّمَا يُعْرَفُ مِنْ حَدِيثِ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ *

12. O pokuđenosti jedenja jela sa sredine

1878. ISPRIČAO NAM JE Ebu Redža'; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Saiba, on od Seida b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Bereket silazi na sredinu jela; zato ga jedite sa strana a nemojte ga jesti sa sredine.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[288] Poznat je preko Ataa b. Saiba. Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri od Ataa b. Saiba. Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Omera.

---

[284] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[285] Mualla b. Rašid el-Huzeli Ebu Jeman el-Basri je makbul ravija. Pripadao je osmoj generaciji.

[286] Nubejše b. Abdullah el-Huzeli, poznat kao Nubejšetul-Hajr, je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab, koji je prenio mali broj hadisa.

[287] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ibnn Madže i ed-Darimi u *sunenima.*

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ أَكْلِ الثُّومِ وَالْبَصَلِ *

١٨٧٩. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ حَدَّثَنَا عَطَاءٌ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ، قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ الثُّومِ، ثُمَّ قَالَ الثُّومِ وَالْبَصَلِ وَالْكُرَّاثِ فَلَا يَقْرَبْنَا فِي مَسْجِدِنَا.**
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَأَبِي أَيُّوبَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ وَقُرَّةَ وَابْنِ عُمَرَ *

13. O pokuđenosti jedenja bijelog i crvenog luka

1879. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid el-Kattan, prenijevši od Ibn Džurejdža. Ispričao nam je Ata, prenijevši od Džabira koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko bude jeo ovoga, prvi put reče: bijelog luka, a onda reče: bijelog i crvenog luka i prase, neka nam se ne približava u našim džamijama.«**[289]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[290] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Ebu Ejjuba, Ebu Hurejrea, Ebu Seida, Džabira b. Semurea, Kurrea i Ibn Omera.

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي أَكْلِ الثُّومِ مَطْبُوخًا *

١٨٨٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ يَقُولُ: **نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَيُّوبَ وَكَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا بَعَثَ إِلَيْهِ بِفَضْلِهِ فَبَعَثَ إِلَيْهِ يَوْمًا بِطَعَامٍ وَلَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَلَمَّا أَتَى أَبُو أَيُّوبَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ, فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فِيهِ ثُومٌ. فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحَرَامٌ هُوَ؟ قَالَ : لَا، وَلَكِنِّي أَكْرَهُهُ مِنْ أَجْلِ رِيحِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٨٨١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَدُّوَيْهِ حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ بْنُ مَلِيحٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ شَرِيكِ بْنِ حَنْبَلٍ عَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ قَالَ : **نُهِيَ عَنْ أَكْلِ الثُّومِ إِلَّا مَطْبُوخًا** *

١٨٨٢. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ شَرِيكِ بْنِ حَنْبَلٍ عَنْ عَلِيٍّ: **أنه كره أَكْلِ الثُّومِ إِلَّا مَطْبُوخًا.**
هَذَا الْحَدِيثُ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِذَلِكَ الْقَوِيِّ. وَرُوِي عَنْ شَرِيكِ بْنِ حَنْبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

١٨٨٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّارُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ أُمَّ أَيُّوبَ: **أَخْبَرَتْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَزَلَ عَلَيْهِمْ، فَتَكَلَّفُوا لَهُ طَعَامًا فِيهِ مِنْ بَعْضِ هَذِهِ الْبُقُولِ، فَكَرِهَ أَكْلَهُ، فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ:**

---

[288] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, Nesaija, Ibn Madže i Ed-Darimi u *sunenima*, te Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[289] U osnovi, bijeli i crveni luk i prasa su muslimanima dozvoljeni. Ono što ovdje Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, od nas traži jeste da ne jedemo bijeli i crveni luk i prasu kada hoćemo u džamiju ili na neki drugi skup, kako ne bismo neugodnim mirisom uznemirili one oko nas.

[290] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

كُلُوهُ فَإِنِّي لَسْتُ كَأَحَدِكُمْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ أُوذِيَ صَاحِبِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَأُمُّ أَيُّوبَ هِيَ امْرَأَةُ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ *

١٨٨٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ عَنْ أَبِي خَلْدَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ قَالَ: **الثُّومُ مِنْ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ**. وَأَبُو خَلْدَةَ اسْمُهُ خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ، وَهُوَ ثِقَةٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَقَدْ أَدْرَكَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ وَسَمِعَ مِنْهُ. وَأَبُو الْعَالِيَةِ اسْمُهُ رُفَيْعٌ وَهُوَ الرِّيَاحِيُّ. قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ: كَانَ أَبُو خَلْدَةَ خِيَارًا مُسْلِمًا *

14. O dopuštenosti jedenja kuhanog bijelog luka

1880. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Obavijestio nas je Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba, koji je čuo Džabira b. Semurea kada kaže: »**Odsjeo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kod Ebu Ejjuba[291], koji bi, kad god bi jeo, poslao i njemu. Jednog dana mu posla hranu, ali Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ne pojede ništa. Pošto Ebu Ejjub otiđe kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, spomenu mu to. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Nisam jeo jer je u jelu bilo bijelog luka. Čuvši to, on uzviknu. Allahov Poslaniče, zar je on zabranjen!? Nije, reče on, ali ga ja prezirem zbog njegova mirisa.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[292]

1881. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Medduvejh; kaže: Ispričao nam je Musedded; kaže: Nama je ispričao Džerrah b. Melih, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Šerika b. Hanbela, a on od Alije, koji je kazao: »**Zabranjeno je jesti bijeli luk, osim ako je kuhan.**« Ovo su od Alije prenijeli kao da je on kazao: »Zabranjeno je jesti bijeli luk, osim ako je kuhan.«

1882. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od svoga oca, on od Ebu Ishaka, on od Šerika b. Hanbela, a on od Alije **da je prezirao jesti bijeli luk, osim kad je kuhan.«**

Sened ovog hadisa nije čvrst.[293] Prenesen je od Šerika b. Hanbela od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel-hadis.

1883. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Sabbah el-Bezzar; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ubejdullaha b. Ebu Jezida, on od svoga oca, a on od Ummu Ejjub, koja ga je obavijestila: »**Odsjeo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kod njih. Jednog dana su mu pripremili jelo sa**

---

[291] Odsjeo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kod Ebu Ejjuba el-Ensariije nakon što je stigao iz Mekke u Medinu.

[292] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[293] U njegovu senedu je Ebu Ishak es-Subej'i koji je bio sklon obmanama, a osim toga on je pred kraj života i posenilio.

nekim od ovog povrća pa je odbio da ga jede rekavši ashabima: Vi jedite, ja nisam kao vi; ja se bojim da neću uznemiriti moga Prijatelja.«[294]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[295] Ummu Ejjub je supruga Ebu Ejjuba el-Ensarija.

1884. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Humejd; kaže: Ispričao nam je Zejd b. Hubab, prenijevši od Ebu Haldea,[296] a on od Ebu Alijea[297], koji je rekao: »**Bijeli luk spada u dozvoljenu opskrbu.**« Ebu Halde je Halid b. Dinar. On je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan ravija. Zatekao je Enesa b. Malika i od njega slušao hadise. Ebu Alije se zove Rufejji', on je er-Rijahi. Abdur-Rahman b. Mehdi veli: Ebu Halde je bio ugledan musliman.

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي تَخْمِيرِ الْإِنَاءِ وَإِطْفَاءِ السِّرَاجِ وَالنَّارِ عِنْدَ الْمَنَامِ *

١٨٨٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَغْلِقُوا الْبَابَ وَأَوْكِئُوا السِّقَاءَ وَأَكْفِئُوا الْإِنَاءَ أَوْ خَمِّرُوا الْإِنَاءَ وَأَطْفِئُوا الْمِصْبَاحَ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ غَلَقًا، وَلَا يَحِلُّ وِكَاءً، وَلَا يَكْشِفُ آنِيَةً , وَإِنَّ الْفُوَيْسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى النَّاسِ بَيْتَهُمْ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ جَابِرٍ.

١٨٨٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَتْرُكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

15. O pokrivanju posuda i gašenju svjetiljki i vatre pred spavanje

1885. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, prenijevši od Malika, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Zaključajte vrata, zavežite mješinu s vodom, izvrnite**[298] **ili poklopite posude**[299] **i ugasite svjetiljku, jer šejtan ne može otvoriti ono što je zaključano niti razvezati ono što je zavezano, niti može otkriti posudu**

---

[294] Tj. Džibrila. U Buharijevoj predaji ovog hadisa, koju je zabilježio od Džabira, stoji: "Ja razgovaram sa onim sa kim vi ne razgovarate."

[295] Bilježe ga i Ibn Huzejme i Ibn Hibban u *sahihima.*

[296] Halid b. Dinar et-Temimi Ebu Halde el-Basri je iskren ravija. Pripadao je petoj generaciji.

[297] Ebu Alije Rufej' b. Mehran er-Rijahi je pouzdan ravija koji je puno prenio mursel hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

[298] Svrha izvrtanja posuđa, s *Bismillom*, je da ga šejtan ne može lizati. To se odnosi na prazno posuđe. Posuđe u kome ima hrane treba, s *Bismillom*, poklopiti; u tom slučaju šejtan ga ne može otvoriti i ne može jesti ono što je u njemu.

[299] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji: "S *Bismillom* zaključajte vrata i s *Bismillom* zavežite mješine, izvrnite posuđe i poklopite posude…"

koja je prekrivena, niti miš može (kad je ugašena svjetiljka) **izazvati požar u kući.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Ebu Hurejrea i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[300] Prenesen je, od Džabira, sa više seneda.

1886. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer i drugi i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Salima, a on od svoga oca koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ne ostavljajte vatru u vašim kućama kad hoćete da spavate.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[301]

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْقِرَانِ بَيْنَ التَّمْرَتَيْنِ *

١٨٨٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ وَعُبَيْدُ اللَّهِ عَنِ الثَّوْرِيِّ عَنْ جَبَلَةَ بْنِ سُحَيْمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقْرَنَ بَيْنَ التَّمْرَتَيْنِ حَتَّى يَسْتَأْذِنَ صَاحِبَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ مَوْلَى أَبِي بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

16. O pokuđenosti jedenja po dvije hurme

1887. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričali su nam Ebu Ahmed ez-Zubejri i Ubejdullah[302], prenijevši od Es-Sevrija, on od Džebelea b. Suhajma[303], a on od Ibn Omera, koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se jedu skupa po dvije hurme dok se ne zatraži dozvola od saučesnika u jelu.«**[304] Na ovu temu prenesen je hadis i od Sa'da, štićenika Ebu Bekrova. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[305]

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي اسْتِحْبَابِ التَّمْرِ *

١٨٨٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلِ بْنِ عَسْكَرٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَيْتٌ لَا تَمْرَ فِيهِ جِيَاعٌ أَهْلُهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ سَلْمَى امْرَأَةِ أَبِي رَافِعٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

---

[300] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte svi*, osim Nesaije.

[301] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

[302] Ubejdullah b. Musa el-Abesi el-Kufi je pouzdan ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

[303] Džebele b. Suhajm el-Kufi je pouzdan ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[304] Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada se jede u društvu, da neko uzima po dvije hurme, analogno tome i ostalo voće dok se za to ne zatraži dozvola od ostalih saučesnika u jelu.

[305] Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i svi u *El-kutubus-Sitte*.

17. O izazivanju ljubavi prema hurmama

1888. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sehle, prenijevši od Askera i Abdullaha b. Abdur-Rahmana koji su kazali: Ispričao nam je Jahja b. Hassan; kaže: Nama je ispričao Sulejman b. Bilal, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Kuća u kojoj nema hurmi, njeni stanovnici su gladni.**« Na ovu temu prenesen je hadis i od Selme, Ebu Rafiove supruge. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[306] Poznat nam je samo preko Hišama b. Urvea, i to u ovoj formi.

١٨. بَاب فِي الْحَمْدِ عَلَى الطَّعَامِ إِذَا فُرِغَ مِنْهُ *

١٨٨٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللّٰهَ لَيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ أَوْ يَشْرَبَ الشَّرْبَةَ فَيَحْمَدَهُ عَلَيْهَا**. وَفِي الْبَاب عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَائِشَةَ وَأَبِي أَيُّوبَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ نَحْوَهُ، وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ *

18. O zahvali, na hrani, kada se završi sa jelom

1889. ISPRIČALI SU NAM Hennad i Mahmud b. Gajlan i kazali: Ispričao nam je Ebu Usama Zekerijja b. Ebu Zaide, prenijevši od Seida b. Ebu Burdea, a on od Enesa b. Malika da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Zadovoljan je Allah s robom koji mu zahvali kad završi sa jelom ili pićem.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ukbea b. Amira, Ebu Seida, Aiše, Ebu Ejjuba i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun.[307] Mnogi su ga u sličnom značenju prenijeli od Zekerijjaa b. Ebu Zaidea. Poznat nam je samo preko Zekerijjaa b. Ebu Zaidea.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَكْلِ مَعَ الْمَجْذُومِ *

١٨٩٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْأَشْقَرُ وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَا: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا الْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِ مَجْذُومٍ فَأَدْخَلَهُ مَعَهُ**

---

306 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu*, te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

307 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu*.

فِي الْقَصْعَةِ ثُمَّ قَالَ: كُلْ بِسْمِ اللَّهِ ثِقَةً بِاللَّهِ وَتَوَكُّلًا عَلَيْهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يُونُسَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ فَضَالَةَ وَالْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ. هَذَا شَيْخٌ بَصْرِيٌّ. وَالْمُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ شَيْخٌ آخَرُ بَصْرِيٌّ أَوْثَقُ مِنْ هَذَا وَأَشْهَرُ. وَقَدْ رَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ أَخَذَ بِيَدِ مَجْذُومٍ. وَحَدِيثُ شُعْبَةَ أَشْبَهُ عِنْدِي وَأَصَحُّ *

19. O jedenju sa gubavcem

1890. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Seid el-Eškar i Ibrahim b. Jakub i kazali: Ispričao nam je Junus b. Muhammed; kaže: Nama je ispričao Mufeddal b. Fadale, prenijevši od Habiba b. Šehida, on od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira: »**Uzeo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, gubavca[308] za ruku i gurnuo je skupa sa svojom u drveni čanak[309], a potom rekao: Jedi[310] sa Allahovim imenom, uzdajući se u Allaha i oslanjajući se na Njega.**«

Ovaj hadis je garibun.[311] Poznat mi je samo preko Junusa b. Muhammeda, a on od Mufeddala b. Fedalea, šejha iz Basre, dok je Mufeddal b. Fedale drugi šejh. On je iz Egipta i pouzdaniji je i poznatiji od tog. Šu'be je ovaj hadis prenio od Habiba b. Šehida, a on od Ibn Burejdea da je Omer uzeo gubavca za ruku... Po mom mišljenju, Šu'beov hadis je priličniji i pouzdaniji.

٢٠ . بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْمُؤْمِنَ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ *

١٨٩١ . حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ وَالْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي بَصْرَةَ وَأَبِي مُوسَى وَجَهْجَاهٍ الْغِفَارِيِّ وَمَيْمُونَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو *

---

308 Taj gubavac se zvao Muajkib b. Ebu Fatime ed-Devsi. Veoma je rano primio islam. Učinio je dvije hidžre: u Abesiniju i Medinu. Učestvovao je u mnogim bitkama. Omer ga je imenovao za povjerenika Bejtul-mala. Umro je za vrijeme Osmanovog hilafeta.

309 Ovim gestom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao dvostruki oslonac na Allaha, dž. š., Prvi kada je uzeo gubavca za ruku, a drugi kada je jeo sa njim. Time je htio kazati da sve bolesti Allah, dž. š., daje i da ljude ne treba omalovažavati zbog njihova oboljenja.

310 Dakle, jedi, vjerniče, slobodno sa Allahovim imenom, uzdajući se u Allaha, dž. š., i oslanjajući se na Njega, i nemoj se plašiti što jedeš sa gubavcem.

311 Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

١٨٩٢ . حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَافَهُ ضَيْفٌ كَافِرٌ فَأَمَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَاةٍ فَحُلِبَتْ فَشَرِبَ ثُمَّ أُخْرَى فَشَرِبَهُ ثُمَّ أُخْرَى فَشَرِبَهُ حَتَّى شَرِبَ حِلَابَ سَبْعِ شِيَاهٍ. ثُمَّ أَصْبَحَ مِنَ الْغَدِ فَأَسْلَمَ فَأَمَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَاةٍ فَحُلِبَتْ فَشَرِبَ حِلَابَهَا، ثُمَّ أَمَرَ لَهُ بِأُخْرَى فَلَمْ يَسْتَتِمَّهَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمُؤْمِنُ يَشْرَبُ فِي مَعْيٍ وَاحِدٍ وَالْكَافِرُ يَشْرَبُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

20. O tome da vjernik jede u jedno crijevo

1891. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid, kaže: Nama je ispričao Ubejdullah, prenijevši od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Nevjernik, kad jede, jede u sedam crijeva, a vjernik jede u jedno crijevo.«**[312]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[313] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ebu Seida, Ebu Nadrea, Ebu Musaa, Džehdžaha el-Gifarija, Mejmune i Abdullaha b. Amra.

1892. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **»Došao je u goste Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, jedan nevjernik. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da mu pomuzu jednu ovcu i da ga počaste mlijekom. Ponudiše mu i on popi. Potom naredi te pomuzoše i drugu i on popi, potom još jednu i još jednu sve dok ne popi mlijeko od sedam ovaca. Sutradan ujutro on primi islam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi da mu se pomuze ovca i da ga počaste mlijekom. Pošto ga popi, on naredi da mu se pomuze i druga ovca, međutim, on od druge ne mogaše popiti mlijeko. Tom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Vjernik pije u jedno, a kjafir u sedam crijeva.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[314]

---

312 Ovim Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, želi da kaže da je vjernik, u odnosu na ovosvjetska uživanja, skroman, zadovoljan je i minimalnim što ima, dok je nevjernik prema ovosvjetskim dobrima veoma pohlepan. Osim toga, vjernik, prilikom jela i pila, spomene Allahovo, dž. š., ime pa mu Allah, dž. š., u njegovu jelu i pilu da bereket tako da se zasiti sa vrlo malo jela ili pila, za razliku od nevjernika u čijem jelu nema bereketa i zato jede mnogo.

313 Bilježe ga i Ahmed u *Musnedu* i Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ibn Madže u *Sunenu.*

314 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي طَعَامِ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ *

١٨٩٣. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ. و حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِك عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **طَعَامُ الاثْنَيْنِ كَافِي الثَّلَاثَةِ وَطَعَامُ الثَّلَاثَةِ كَافِي الْأَرْبَعَةِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *وَرَوَى جَابِرٌ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: طَعَامُ الْوَاحِدِ يَكْفِي الاثْنَيْنِ وَطَعَامُ الاثْنَيْنِ يَكْفِي الْأَرْبَعَةَ وَطَعَامُ الْأَرْبَعَةِ يَكْفِي الثَّمَانِيَةَ. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا *

21. O tome da je hrana predviđena za jednu osobu dovoljna dvjema osobama

1893. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik. A ispričao nam je Kutejbe, prenijevši od Malika, on od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Hrana koja je predviđena za dvije osobe dovoljna je i trima, a hrana predviđena za tri osobe dovoljna je i četirima osobama.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Džabira. Ovaj hadis je hasenun.sahihun.[315] Džabir je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio i sljedeće: »Hrana predviđena za jednu osobu dovoljna je i dvjema, hrana predviđena za dvije osobe dovoljna je i četirima, a hrana predviđena za četiri osobe dovoljna je i za osam osoba.«

Ovo nam je ispričao Muhammed b. Beššar; kaže: nama je ispričao Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Ebu Sufjana[316], on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الْجَرَادِ *

١٨٩٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ الْعَبْدِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْجَرَادِ فَقَالَ: **غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتَّ غَزَوَاتٍ نَأْكُلُ الْجَرَادَ**. هَكَذَا رَوَى سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ هَذَا الْحَدِيثَ وَقَالَ: سِتَّ غَزَوَاتٍ. وَرَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ هَذَا الْحَدِيثَ فَقَالَ: سَبْعَ غَزَوَاتٍ * وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو يَعْفُورٍ اسْمُهُ وَاقِدٌ وَيُقَالُ وَقْدَانُ أَيْضًا. وَأَبُو يَعْفُورٍ الْآخَرُ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عُبَيْدِ بْنِ نِسْطَاسَ *

---

[315] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvetta'u* i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[316] Ebu Sufjan Talha b. Nafi' el-Vasiti je iskren ravija. Pripadao je četvrtoj generaciji.

١٨٩٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ وَالْمُؤَمَّلُ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: **غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَ غَزَوَاتٍ نَأْكُلُ الْجَرَادَ.** وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ عَنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَزَوَاتٍ نَأْكُلُ الْجَرَادَ.

١٨٩٦. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ **حَدَّثَنَا شُعْبَةُ بِهَذَا.**

22. O jedenju skakavaca

1894. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Sufjan[317], prenijevši od Ebu Ja'fura el-Abdija, a on od Abdullaha b. Ebu Evfaa koji je, upitan o skakavcima, rekao: **»Sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, sam učestovao u šest bitaka i jeli smo skakavce.«**

Ovako je Sufjan b. Ujejne ovaj hadis prenio od Ja'fura i kazao: šest bitaka. A Sufjan es-Sevri je ovaj hadis prenio od Ebu Ja'fura i kazao: sedam bitaka. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Džabira. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[318] Ebu Ja'fur se zvao Vakid, a također, vele, i Vakdan. Drugom Ebu Ja'furu je ime Abdur-Rahman b. Ubejd b. Nistas.

1895. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričali su nam Ebu Ahmed i Muemmel i kazali: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Ebu Ja'fura, a on od Ibn Ebu Evfaa koji je kazao: **»Učestvovali smo sa Allahovim Poslanikom u sedam bitaka i jeli smo skakavce.«**

Šu'be je ovaj hadis prenio od Ebu Ja'fura, a on od Ibn Ebu Evfaa koji je kazao: »Učestvovali smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, u mnogim bitkama. Jeli smo skakavce.«

1896. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer; kaže: **Nama je ovo ispričao Šu'be.**

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ لُحُومِ الْجَلَّالَةِ وَأَلْبَانِهَا *

١٨٩٧. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَّالَةِ وَأَلْبَانِهَا.** وَفِي الْبَابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى الثَّوْرِيُّ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

١٨٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْمُجَثَّمَةِ وَلَبَنِ الْجَلَّالَةِ وَعَنِ الشُّرْبِ مِنْ فِي السِّقَاءِ.** قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ

[317] Sufjan b. Ujejne.

[318] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.
وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو *

23. O jedenju mesa i pijenju mlijeka životinja koje jedu nečist

1897. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Abde, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se jede meso i pije mlijeko životinje koja jede nečist.«**[319]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[320] Es-Sevri je (ovaj hadis) prenio od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel.

1898. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, meso životinje koju vežu i gađaju je dok je ne ubiju, mlijeko životinje koja jede nečist i da se pije iz mješine** (stavljajući usne) **na grljak.«**

Muhammed b. Beššar kaže: Ispričao nam je Ibn Ebu Adij, prenijevši od Seida b. Ebu Arube, on od Katadea, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično (prethodnom hadisu). Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[321] Na ovu temu prenesen je hadis i od Abdullaha b. Amra.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الدَّجَاجِ *

١٨٩٩. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ حَدَّثَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ عَنْ أَبِي الْعَوَّامِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ زَهْدَمٍ الْجَرْمِيِّ قَالَ: **دَخَلْتُ عَلَى أَبِي مُوسَى وَهُوَ يَأْكُلُ دَجَاجَةً فَقَالَ: ادْنُ فَكُلْ فَإِنِّي رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ زَهْدَمٍ، وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ زَهْدَمٍ. وَأَبُو الْعَوَّامِ هُوَ عِمْرَانُ الْقَطَّانُ *

[319] U jednom hadisu stoji da kravu koja je sklona da jede nečist treba prije klanja zatvoriti četrdeset dana i hraniti zdravom hranom da bi joj meso, nakon klanja, bilo dozvoljeno. Ibn Omer bi izolovao kokoš, prije klanja, na tri dana hraneći je zdravom hranom.

[320] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima* i Hakim u *Mustedreku*.

[321] Bilježe ga i Ebu Davud, Nasaija i Ibn Madže u *sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu*, Ahmed u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

١٩٠٠. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ زَهْدَمٍ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ : **رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ لَحْمَ دَجَاجٍ**. وَفِي الْحَدِيثِ كَلَامٌ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْقَاسِمِ التَّمِيمِيِّ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ زَهْدَمٍ الْجَرْمِيِّ *

24. O jedenju kokošijeg mesa

1899. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem; kaže: Ispričao nam je Ebu Kutejbe, prenijevši od Ebu Avvama, on od Katadea, a on od Zehdema el-Džermija koji je kazao: »**Ušao sam kod Ebu Musaa, a on jede kokošije meso. Primakni se i jedi, reče on, jer sam ja vidio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ga jede.**«

Ovaj hadis je hasenun. Prenesen je sa više seneda od Zehdema, i poznat nam je samo preko Zehdema. Ebu Avvam je Imran el-Kattan.

1900. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od Sufjana, on od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Zehdema, a on od Ebu Musaa, koji je kazao: »**Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada jede kokošije meso.**« U hadisu ima i više govora od spomenutog.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[322] Ejjub es-Sihtijani je ovaj hadis prenio od Kasima et-Temimija, on od Ebu Kilabea, a on od Zehdema el-Džermija.

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الْحُبَارَى *

١٩٠١. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ الْأَعْرَجُ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُمَرَ بْنِ سَفِينَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ : **أَكَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَحْمَ حُبَارَى**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ عُمَرَ بْنِ سَفِينَةَ رَوَى عَنْهُ ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ وَيُقَالُ بُرَيْهُ بْنُ عُمَرَ بْنِ سَفِينَةَ *

25. O jedenju mesa droplje

1901. ISPRIČAO NAM JE Fadl b. Sehl el-A'redž el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Ibrahim b. Abdur-Rahman b. Mehdi, prenijevši od Ibrahima b. Omera b. Sefinea, on od svoga oca, a on od svoga djeda koji je kazao: »**Jeo sam sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, meso droplje.**«

Ovaj hadis je garibun.[323] Poznat nam je samo u ovoj formi. Od Ibrahima b. Omera b. Sefinea je prenio Ibn Ebu Fudejk rekavši: Burejh b. Omer b. Sefine.

---

[322] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الشِّوَاءِ *

١٩٠٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ أَنَّ عَطَاءَ بْنَ يَسَارٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ أَخْبَرَتْهُ: أَنَّهَا قَرَّبَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَنْبًا مَشْوِيًّا فَأَكَلَ مِنْهُ ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ وَمَا تَوَضَّأَ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ وَالْمُغِيرَةِ وَأَبِي رَافِعٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

26. O jedenju pečenog mesa

1902. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Ispričao nam je Hadždžadž b. Muhammed i kazao: Ibn Džurejdž je kazao: Obavijestio me je Muhammed b. Jusuf da ga je Ata b. Jesar obavijestio da ga je obavijestila Ummu Selema: **da je primakla Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pečen** (ovčiji) **but pa je jeo, potom je ustao na namaz i nije mijenjao abdest.**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Harisa, Mugirea i Ebu Rafi'a. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-sahihun-garibun.[324]

٢٧. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْأَكْلِ مُتَّكِئًا *

١٩٠٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْأَقْمَرِ عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمَّا أَنَا فَلَا آكُلُ مُتَّكِئًا. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَلِيِّ بْنِ الْأَقْمَرِ. وَرَوَى زَكَرِيَّا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ وَسُفْيَانُ بْنُ سَعِيدٍ الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْأَقْمَرِ هَذَا الْحَدِيثَ. وَرَوَى شُعْبَةُ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْأَقْمَرِ *

27. O pokuđenosti jedenja kad je čovjek podbočen

1903. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Šerik, prenijevši od Alija b. Akmera, a on od Ebu Džuhajfea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Što se mene tiče, ja ne jedem podbočen.**«[325]

---

[323] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*. Ukajli i Ibn Hibban smatraju da je sened ovog hadisa slab.

[324] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[325] Zabilježio je Ebu Davud sa senedom od Abdullaha b. Amra b. Asa da je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada viđen da jede podbočen."

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija, Abdullaha b. Amra i Abdullaha b. Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[326] Poznat nam je samo preko Alija b. Akmera. Prenijeli su i Zekerijja b. Ebu Zaide i Sufjan b. Seid i mnogi drugi od Alija b. Akmera ovaj hadis. Šu'be je ovaj hadis prenio od Sufjana es-Sevrija, a on od Alija b. Akmera.

٢٨. بَاب مَا جَاءَ فِي حُبِّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ *

١٩٠٤. حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ وَأَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدَّوْرَقِيُّ قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ الْحَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ. وَفِي الْحَدِيثِ كَلَامٌ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا *

28. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve selleme, ljubavi prema slatku i medu

1904. ISPRIČALI SU NAM Seleme b. Šebib, Mahmud b. Gajlan i Ahmed b. Ibrahim ed-Devreki i kazali: Ispričao nam je Ebu Usama, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **»Volio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, slatko i med.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[327] Prenio ga je Alija b. Mushir od Hišama b. Urvea. Kazivanje u hadisu duže je od navedenog.

٢٩. بَاب مَا جَاءَ فِي إِكْثَارِ مَاءِ الْمَرَقَةِ *

١٩٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فَضَاءٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُكْثِرْ مَرَقَتَهُ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ لَحْمًا أَصَابَ مَرَقَةً وَهُوَ أَحَدُ اللَّحْمَيْنِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ فَضَاءٍ. وَمُحَمَّدُ بْنُ فَضَاءٍ هُوَ الْمُعَبِّرُ. وَقَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ. وَعَلْقَمَةُ هُوَ أَخُو بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمُزَنِيِّ.

١٩٠٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْأَسْوَدِ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَنْقَزِيُّ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ صَالِحِ بْنِ رُسْتُمَ أَبِي عَامِرٍ الْخَزَّازِ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْجَوْنِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَحْقِرَنَّ أَحَدُكُمْ شَيْئًا مِنَ الْمَعْرُوفِ وَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَلْقَ أَخَاهُ بِوَجْهٍ طَلِيقٍ . وَإِنِ اشْتَرَيْتَ لَحْمًا أَوْ طَبَخْتَ قِدْرًا فَأَكْثِرْ مَرَقَتَهُ وَاغْرِفْ لِجَارِكَ مِنْهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْجَوْنِيِّ * هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

[326] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Muslima.
[327] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

29. O (dodavanju vode) da bude više umaka

1905. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Ali el-Mukaddemi; kaže: Ispričao nam je Muslim b. Ibrahim[328]; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Feda'; kaže: Nama je ispričao moj otac, prenijevši od Alkamea b. Abdullaha el-Muzenija, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kad neko od vas kupi mesa, neka doda** (više vode) **da bude što više umaka tako, ako ga ne zapadne meso zapašće ga umak.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Zerra. Ovaj hadis je garibun.[329] U ovoj formi nam je poznat samo preko Muhammeda b. Fedaa. Muhammed b. Feda je bio tumač snova. Njega je Sulejman b. Harb kritikovao. Alkama je brat Bekra b. Abdullaha el-Muzenija.

1906. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Ali b. Esved el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Amr b. Muhammed el-Ankazi; kaže: Ispričao nam je Israil[330], prenijevši od Saliha b. Rustuma Ebu Amira el-Hazzaza, on od Ebi Imrana el-Dževnija, on od Abdullaha b. Samita, a on od Ebu Zerra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Neka niko od vas ne omalovažava nijedno dobro djelo! Ako nije u stanju učiniti ništa drugo, onda bar neka susretne svoga brata vedra lica. Ako kupiš mesa ili** (je kazao ako ga) **skuhaš u loncu** (dodaj vode) **da bude više umaka, pa od njega daj i svome susjedu.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[331] Prenio ga je i Šube od Ebu Imrana el-Dževnija. Ovaj hadis je hasenun.

٣٠. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الثَّرِيد *

١٩٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ مُرَّةَ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كَمُلَ مِنَ الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ وَآسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ. وَفَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[328] Muslim b. Ibrahim el-Ezdi el-Ferahidi Ebu Amr el-Basri je iskren i pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[329] Bilježe ga i Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Sunenu.* Ovaj hadis je, po mišljenju El-Mubarekforija, slab.

[330] Israil b. Junus b. Ebu Ishak el-Hemedani Ebu Jusuf el-Kufi je pouzdan ravija. Bio je iz sedme generacije.

[331] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu.*

30. O vrijednosti popare[332]

1907. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Amra b. Murrea, on od Murrea el-Hemedanija, on od Ebu Musaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Mnogi su muškarci postigli savršenstvo**[333] **a od žena su to postigle samo Merjema kćerka Imranova i Asija, Faraonova supruga. Vrijednost Aiše nad ostalim ženama je kao vrijednost popare nad ostalim jelima.**« Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[334]

٣١. بَاب مَا جَاءَ أَنَّهُ قَالَ انْهَسُوا اللَّحْمَ نَهْسًا *

١٩٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ: زَوَّجَنِي أَبِي فَدَعَا أُنَاسًا فِيهِمْ صَفْوَانُ بْنُ أُمَيَّةَ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: انْهَسُوا اللَّحْمَ نَهْسًا (انْهَشوا اللَّحْمَ نَهْشا) فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الْكَرِيمِ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي عَبْدِ الْكَرِيمِ الْمُعَلِّمِ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ مِنْهُمْ أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ *

31. O kidanju mesa zubima

1908. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Abdul-Kerima Ebu Umejjea, a on od Abdullaha b. Harisa, koji je kazao: Kad me je moj otac oženio, pozvao je mnoge ljude, a među njima je bio i Safvan b. Umejje koji je (tom prilikom) kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Otkidajte meso zubima jer je tako najukusnije i najugodnije.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis nam je poznat samo preko Abdul-Kerima.[335] Neki učenjaci kritikovali su Abdul-Kerima el-Muallima u pogledu njegova pamćenja. Jedan od njih je i Ejjub es-Sihtijani.

٣٢. بَاب مَا جَاءَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الرُّخْصَةِ فِي قَطْعِ اللَّحْمِ بِالسِّكِّينِ *

١٩٠٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ عَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ الضَّمْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ احْتَزَّ مِنْ كَتِفِ شَاةٍ فَأَكَلَ مِنْهَا ثُمَّ مَضَى إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ *

---

[332] Popara o kojoj je u hadisu riječ je pravljena od zadrobljenog hljeba polivenog mesnim saftom. To je otprilike izgledalo kao naša današnja potkriža.

[333] Jer su mnogi od njih bili poslanici i vjerovjesnici.

[334] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Ebu Davuda.

[335] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

32. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, dopuštenju da se meso siječe nožem

1909. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Dža'fera b. Amra b. Umejjea ed-Damrija, a on od svoga oca: »**da je vidio Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako nožem siječe meso s ovčije plećke i jede, a potom ode na namaz, a ne uze novi abdest.**«[336] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[337] Na ovu temu prenesen je hadis i od Mugirea b. Šu'bea.

٣٣. بَاب مَا جَاءَ أَيِّ اللَّحْمِ كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٩١٠. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِي حَيَّانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلَحْمٍ فَدفِعَ إِلَيْهِ الذِّرَاعُ وَكَانَتْ يعْجبُهُ فَنَهَسَ مِنْهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَعَائِشَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ وَأَبِي عُبَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو حَيَّانَ اسْمُهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدِ بْنِ حَيَّانَ التَّيْمِيّ. وَأَبُو زَرْعَةَ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ اسْمُهُ هَرِمٌ *

١٩١١. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبَّادٍ أَبُو عَبَّادٍ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ يَحْيَى مِنْ وَلَدِ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **مَا كَانَ الذِّرَاعُ أَحَبَّ اللَّحْمِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَكِنْ كَانَ لَا يَجِدُ اللَّحْمَ إِلَّا غِبًّا. فَكَانَ يَعْجَلُ إِلَيْهِ لِأَنَّهُ أَعْجَلُهَا نُضْجًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

33. O tome koje je meso najviše volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem

1910. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od Ebu Hajjana et-Tejmija, on od Ebu Zur'e b. Amra b. Džerira, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: »**Neko je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, donio mesa i dao mu prednju** (bravlju) **natkoljenicu, što je on volio pa je s nje meso kidao zubima.**«

---

336 Bedrudin el-Ajni, u komentaru Buharijeve zbirke hadisa *Umdetul-Kari*, veli: Ovaj hadis je dokaz da je dozvoljeno rezati meso nožem. S obzirom da nije došao nikakav pouzdan hadis u kome se zabranjuje, dozvoljeno je i hljeb sjeći nožem.

337 Bilježe ga i Buharija u *Sahihu*, te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Aiše, Abdullaha b. Dža'fera i Ebu Ubejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[338] Ebu Hajjan se zvao Jahja b. Seid b. Hajjan et-Tejmi. A Ebu Zur'i b. Amru b. Džeriru je ime Herim.

1911. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Abbad Ebu Abbad; kaže: Nama je ispričao Fulejh b. Sulejman, prenijevši od Abdul-Vehhaba b. Jahjaa, jednog od sinova Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, on od Abdullaha b. Zubejra, a on od Aiše, koja je kazala: **»Prednja natkoljenica nije bila najdraže meso Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nego je on samo s vremena na vrijeme imao mesa pa su mu davali prvu natkoljenicu pošto se ona prva skuha.«** Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo u ovoj formi.

٣٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخَلِّ *

١٩١٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ حَدَّثَنَا مُبَارَكُ بْنُ سَعِيدٍ هُوَ أَخُو سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ.**

١٩١٣. حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ هَانِئٍ. وهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ مُبَارَكِ بْنِ سَعِيدٍ *

١٩١٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلِ بْنِ عَسْكَرٍ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ أخبرنا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ.**

١٩١٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَسَّانَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: **نِعْمَ الْإِدَامُ أَوِ الْأُدْمُ الْخَلُّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا يعْرِفُ مِنْ حَدِيثِ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ *

١٩١٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْب حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أُمِّ هَانِئٍ بِنْتِ أَبِي طَالِب قَالَتْ: **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: هَلْ عِنْدَكُمْ شَيْءٌ؟ فَقُلْتُ: لَا، إِلَّا كِسَرٌ يَابِسَةٌ وَخَلٌّ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَرِّبِيه، فَمَا أَقْفَرَ بَيْتٌ مِنْ أُدْمٍ فِيه خَلٌّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ، لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أُمِّ هَانِئٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأُمُّ هَانِئٍ مَاتَتْ بَعْدَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِب بِزَمَانٍ.

34. O sirćetu

1912. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Ispričao nam je Mubarek b. Seid, brat Sufjana b. Seida, prenijevši od Sufjana, on od Ebu

[338] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

Zubejra, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Divan li je začin sirće.**«

1913. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai el-Basri; kaže: Ispričao nam je Muavija b. Hišam, prenijevši od Sufjana, on od Muhariba b. Disara, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Divan li je začin sirće.**« Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Umihane. Ovo je vjerodostojnije od hadisa Mubareka b. Seida.

1914. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sehl b. Asker el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Hassan; kaže: Obavijestio nas je Sulejman b. Bilal, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Divan li je začin sirće.**«

1915. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Hassan, prenijevši od Sulejmana b. Bilala sa ovim senedom isto kao i u (prethodnom hadisu) osim što je rekao: »**Divan li je začin ili** (je kazao)**: divni li su začini sirće.**«

Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-sahihun-garibun.[339] Od hadisa Hišama b. Urvea poznat nam je samo preko Sulejmana b. Bilala.

1916. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Ebu Hamze es-Sumalija, on od Ša'bija, a on od Umihane, kćerke Ebu Talibove, koja je kazala: »**Jednom prilikom je kod mene ušao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: Ima li kod vas išta? Rekoh: Nema ništa, osim komad suha hljeba i sirćeta. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Iznesi što imaš! U kući u kojoj ima sirćeta ne jede se suh hljeb.**«

Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[340] Od Umihane nam je poznat samo sa ovim senedom. Umihana je umrla izvjesno vrijeme poslije Alije b. Ebu Taliba.

٣٥. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الْبِطِّيخِ بِالرُّطَبِ *

١٩١٧. حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْكُلُ الْبِطِّيخَ بِالرُّطَبِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَاهُ بَعْضُهُمْ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ. وَقَدْ رَوَى يَزِيدُ بْنُ رُومَانَ عَنْ عَائِشَةَ هَذَا الْحَدِيثَ *

[339] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[340] Bilježe ga i Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* i Ebu Nuajm u djeu *El-Hil-jetul-evlijai ve tabekatul-esfijai.*

35. O jedenju karpuze sa svježim hurmama

1917. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai; kaže: Ispričao nam je Muavija b. Hišam, prenijevši od Sufjana, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše: **»Jeo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, karpuzu** (lubenicu) **sa svježim hurmama.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[341] Neki su ga prenijeli od Hišama b. Urvea, od njegova oca, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a u njegovu senedu nisu spomenuli od Aiše. Jezid b. Ruman ovaj hadis je prenio od Aiše.

٣٦. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الْقِثَّاءِ بِالرُّطَبِ *

١٩١٨. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى الْفَزَارِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ الْقِثَّاءَ بِالرُّطَبِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ *

36. O jedenju krastavica sa svježim hurmama

1918. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezari; kaže: Ispričao nam je Ibrahim b. Sa'd, prenijevši od svoga oca, a on od Abdullaha b. Dža'fera, koji je kazao: **»Jeo je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, krastavice sa svježim hurmama.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[342] Poznat nam je samo preko Ibrahima b. Sa'da.

٣٧. بَاب مَا جَاءَ فِي شُرْبِ أَبْوَالِ الْإِبِلِ *

١٩١٩. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ وَثَابِتٌ وَقَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ نَاسًا مِنْ عُرَيْنَةَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ فَاجْتَوَوْهَا. فَبَعَثَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِبِلِ الصَّدَقَةِ وَقَالَ اشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا و أَبْوَالِهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حديث ثابت. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسٍ. رَوَاهُ أَبُو قِلَابَةَ عَنْ أَنَسٍ وَرَوَاهُ سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ *

---

341 Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima* i Bejhekija u *Es-Sunenul-Kubra*.

342 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

37. O pijenju kamilje mokraće

1919. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Ispričao nam je Affan; kaže: Nama je ispričao Hammad b. Seleme; kaže: Nama su ispričali Humejd, Sabit i Katade, prenijevši od Enesa **»da su neki ljudi iz plemena Urejne došli u Medinu i nisu podnosili njen zrak i vodu pa su se razboljeli. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ih je poslao do deva od zekata rekavši da piju njihovo mlijeko i mokraću.«**[343]

Ovaj hadis je preko Sabita hasenun-sahihun-garibun. Prenesen je na više načina od Enesa. Ebu Kilabe ga je prenio od Enesa, dok ga je Seid b. Ebu Arube prenio od Katadea, a on od Enesa.

٣٨. بَاب الْوُضُوء قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ *

١٩٢٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ و حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْكَرِيمِ الْجُرْجَانِيُّ عَنْ قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ، الْمَعْنَى وَاحِدٌ، عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ زَاذَانَ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: قَرَأْتُ فِي التَّوْرَاة أَنَّ بَرَكَةَ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ بَعْدَهُ. فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَرَأْتُ فِي التَّوْرَاة، فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: بَرَكَةُ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ قَبْلَهُ وَالْوُضُوءُ بَعْدَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. لَا نَعْرِفُ هَذَا الْحَدِيثَ إِلَّا مِنْ حَدِيث قَيْسِ بْنِ الرَّبِيعِ. وَقَيْسُ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَأَبُو هَاشِمٍ الرُّمَّانِيُّ اسْمُهُ يَحْيَى ابْنُ دِينَارٍ *

38. O pranju ruku prije i poslije jela

1920. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Numejr; kaže: Nama je ispričao Kajs b. Rebi'. A ispričao nam je Kutejbe; kaže: Nama je ispričao Abdul-Kerim el-Džurdžani, prenijevši od Kajsa b. Rebi'a, isti smisao, on od Ebu Hašima, on od Za'zana[344], a on od Selmana[345], koji je kazao: **»Pročitao sam u Tevratu da pranje ruku nakon jela povećava bereket hrani. To sam spomenuo Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, kazavši mu ono što sam u Tevratu pročitao, pa je Allahov**

---

343 Ovaj hadis je u cijelosti naveden u poglavlju "O mokraći životinja čije je meso dozvoljeno". Uz ovaj hadis je dat i komentar. Tirmizijina zbirka hadisa I, 185. strana.
344 Za'zan Ebu Omer el-Kindi je iskren ravija. Pripadao je drugoj generaciji. Umro je 82. godine po Hidžri.
345 Selman el-Farisi.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Pranje ruku, prije i poslije jela[346]**, povećava bereket hrani.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa i Ebu Hurejrea. Ovaj nam je hadis poznat samo preko Kajsa b. Rebi'a.[347] Kajs je smatran slabim ravijom.[348]Ebu Hašim er-Rumani se zvao Jahja b. Dinar.

* ٣٩. بَاب فِي تَرْكِ الْوُضُوءِ قَبْلَ الطَّعَامِ *

١٩٢١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَيُّوبَ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ مِنَ الْخَلَاءِ فَقُرِّبَ إِلَيْهِ طَعَامٌ، فَقَالُوا أَلَا نَأْتِيكَ بِوَضُوءٍ؟ قَالَ: إِنَّمَا أُمِرْتُ بِالْوُضُوءِ إِذَا قُمْتُ إِلَى الصَّلَاةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. و قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ: قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ يَكْرَهُ غَسْلَ الْيَدِ قَبْلَ الطَّعَامِ، وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُوضَعَ الرَّغِيفُ تَحْتَ الْقَصْعَةِ *

39. O izostavljanju abdesta prije jela

1921. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Ejjuba, on od Ibn Ebu Mulejkea, a on od Ibn Abbasa: **»Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izašao iz nužnika a pred njega bi postavljeno jelo. Vidjevši to, neko od ashaba povika: Hoćeš li da ti donesemo vodu** (da uzmeš abdest)? **On reče: Nema potrebe, ja sam obavezan da se abdestim samo kad hoću da klanjam.«**[349]

Ovaj hadis je hasenun.[350] Prenio ga je i Amr b. Dinar od Seida b. Huvejrisa, a on od Ibn Abbasa. Ali b. Medini veli da je Jahja b. Seid kazao: Sufjan es-Sevri je prezirao pranje ruku prije jela, kao što je prezirao da se pogača stavlja ispod drvenog čanka.

[346] Pranje ruku poslije jela podrazumijeva pranje ruku i ispiranje usta.

[347] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[348] Munziri veli da je Kajs b. Rebi' iskren ravija, ali su ga neki kritikovali u pogledu njegova pamćenja. Na osnovu onoga što je o njemu rečeno, sened ovog hadisa ne bi smio biti ispod stepena hasena.

[349] Vjerovatno je ashab koji je postavio pitanje mislio da prije jela treba uzeti abdest, a možda je i mislio da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opere ruke. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je objasnio da prije jela abdest nije obavezan. Što se, pak, pranja ruku tiče, on je to već bio učinio, jer je poznato da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon obavljanja nužde ruke prao vodom i zemljom.

[350] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

٤٠. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الدُّبَّاءِ *

١٩٢٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبِي طَالُوتَ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَهُوَ يَأْكُلُ الْقَرْعَ وَهُوَ يَقُولُ: يَا لَكِ شَجَرَةً مَا أَحَبَّكِ إِلَيَّ لِحُبِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّاكِ. وَفِي الْبَاب عَنْ حَكِيمِ بْنِ جَابِرٍ عَنْ أَبِيهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

١٩٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ الْمَكِّيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ وقال حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَتَبَّعُ فِي الصَّحْفَةِ، يَعْنِي الدُّبَّاءَ، فَلَا أَزَالُ أُحِبُّهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ.

40. O jedenju tikve

1922. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Muavije b. Saliha, a on od Ebu Taluta koji je kazao: **»Ušao sam kod Enesa b. Malika, a on jede bundevu. Ugledavši me, reče: Volim je samo zato što ju je volio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Hakima b. Džabira i njegova oca. Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[351]

1923. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Mejmun el-Mekki; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne i kazao: Meni je ispričao Malik, prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika koji je kazao: **»Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako po zdjeli traga za tikvom te je od tada i ja volim.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[352] Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Enesa b. Malika.

٤١. بَاب مَا جَاءَ فِي أَكْلِ الزَّيْتِ *

١٩٢٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ. وَكَانَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ يَضْطَرِبُ فِي رِوَايَةِ هَذَا الْحَدِيثِ. فَرُبَّمَا ذَكَرَ فِيهِ عَنْ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرُبَّمَا رَوَاهُ عَلَى الشَّكِّ فَقَالَ أَحْسَبُهُ عَنْ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرُبَّمَا قَالَ: عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

١٩٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ مَعْبَدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ، وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عُمَرَ *

---

[351] Ovaj hadi je slab jer se u njegovu senedu nalazi Ebu Talut koji je nepoznat ravija.

[352] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Ibn Madžea.

١٩٢٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ وَأَبُو نُعَيْمٍ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيسَى عَنْ رَجُلٍ يُقَالُ لَهُ عَطَاءٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ عَنْ أَبِي أَسِيدٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلُوا مِن الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَإِنَّهُ شَجَرَةٌ مُبَارَكَةٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِيسَى *

41. O jedenju maslinovog ulja

1924. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, a on od Omera b. Hattaba koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Jedite** (maslinovo) **ulje i mažite se njime, jer je ono od blagoslovljenog drveta.**«[353]

Ovaj hadis nam je poznat samo preko Abdur-Rezzaka od Ma'mera.[354] Abdur-Rezzak nije bio dosljedan prilikom prenošenja ovog hadisa. Nekad je govorio od Omera od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a nekad je je bio sumnjičav govoreći: Mislim da je prenesen od Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Nekad bi opet rekao: od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis.

1925. ISPRIČAO NAM JE Ebu Davud Sulejman b. Ma'bed; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično** (prethodnom hadisu), s tim što u njegovu senedu nije spomenuo: **od Omera**.

1926. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričali su nam Ebu Ahmed ez-Zubejri i Ebu Nuajm i kazali: Ispričao nam je Sufjan[355], prenijevši od Abdullaha b. Isaa, on od nekog čovjeka iz Šama koji se zvao Ata, a on od Ebu Esida koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Jedite** (maslinovo) **ulje i mažite se njime, jer je ono od blagoslovljenog drveta.**«

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[356] Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Isaa.

---

[353] U 35. ajetu sure *En-Nur* Uzvišeni Allah kaže: "Allah je izvor svjetlosti nebesa i Zemlje! Primjer svjetlosti Njegove je udubina u zidu u kojoj je svjetiljka, svjetiljka je u kandilju, a kandilj je kao zvijezda blistava koja se užiže blagoslovljenim drvetom maslinovim, ni istočnim ni zapadnim, čije ulje gotovo da sija kad ga vatra ne dotakne; sama svjetlost nad svjetlošću! Allah vodi ka svjetlosti Svojoj onoga koga On hoće. Allah navodi primjere ljudima, Allah sve dobro zna."

[354] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[355] Sufjan es-Sevri

[356] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim kaže da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

٤٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَكْلِ مَعَ الْمَمْلُوك *

١٩٢٧. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِد عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يُخْبِرُهُمْ بِذَاكَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا كَفَى أَحَدَكُمْ خَادِمُهُ طَعَامَهُ حَرَّهُ وَدُخَانَهُ، فَلْيَأْخُذْ بِيَدِهِ فَلْيُقْعِدْهُ مَعَهُ، فَإِنْ أَبَى فَلْيَأْخُذْ لُقْمَةً فَلْيُطْعِمْهَا إِيَّاهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو خَالِدٍ وَالِدُ إِسْمَعِيلَ اسْمُهُ سَعْدٌ *

42. O jedenju sa slugama

1927. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejera koji im je o tome prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Ukoliko nekom od vas sluga bude spremao hranu i podnosio vrućinu i dim, neka ga** (kada budu jeli) **uzme za ruku i posadi pored sebe. Ako, pak, odbije** (da jede s njim), **onda nek uzme njegov dio i neka mu dā da jede.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[357] Ebu Halidu, Ismailovu ocu, ime je Sa'd.

٤٣. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ إِطْعَامِ الطَّعَامِ *

١٩٢٨. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ حَمَّادٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُمَحِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَاضْرِبُوا الْهَامَ تُورَثُوا الْجِنَانَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَابْنِ عُمَرَ وَأَنَسٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ عَائِشٍ وَشُرَيْحِ بْنِ هَانِئٍ عَنْ أَبِيهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ *

١٩٢٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اعْبُدُوا الرَّحْمَنَ وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ وَأَفْشُوا السَّلَامَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

43. O vrijednosti hranjenja gladnog

1928. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Hammad; kaže: Ispričao nam je Osman b. Abdur-Rahman el-Džumehi[358], prenijevši od Muhammeda b. Zijada, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Širite selam, hranite gladnog i borite se protiv dušmana, bićete oni koji će naslijediti džennete.**«

---

[357] Bilježe ga *u El-Kutubus-Sitte* svi, osim Nesaije.

[358] Osman b. Abdur-Rahman el-Džumehi el-Basri je ravija koji nije dovoljno jak. Pripadao je osmoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Amra, Ibn Omera, Enesa, Abdullaha b. Selama, Abdur-Rahmana b. Aiša, Šurejha b. Hani'a i njegova oca. Ovaj Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun-garibun.

1929. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Ahves, prenijevši od Ataa b. Saiba, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Robujte Milostivom, hranite gladnog i širite selam; ući ćete u Džennet spašeni.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٤٤. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْعَشَاءِ *

١٩٣٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْلَى الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عَنْبَسَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُرَشِيُّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عَلَّاقٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّم: **تَعَشَّوْا وَلَوْ بِكَفٍّ مِنْ حَشَفٍ، فَإِنَّ تَرْكَ الْعَشَاءِ مَهْرَمَةٌ.** هَذَا حَدِيثٌ مُنْكَرٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعَنْبَسَةُ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَعَبْدُ الْمَلِكِ بْنِ عَلَّاقٍ مَجْهُولٌ *

44. O vrijednosti večere

1930. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Ja'la el-Kufi; kaže: Nama je ispričao Anbese b. Abdur-Rahman el-Kureši, prenijevši od Abdul-Melika b. Allaka, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Večerajte pa makar šaku suhih hurmi; izostavljenje večere je znak starenja.«**

Ovaj hadis je munker.[359] Poznat nam je samo u ovoj formi. Anbesea su smatrali slabim ravijom hadisa, a Abdul-Melik b. Allak je nepoznat ravija.

٤٥. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّسْمِيَةِ عَلَى الطَّعَامِ *

١٩٣١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ الْهَاشِمِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ: **أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ طَعَامٌ، قَالَ: ادْنُ يَا بُنَيَّ وَسَمِّ اللَّهَ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.** وَقَدْ رُوِيَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِي وَجْزَةَ السَّعْدِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ مُزَيْنَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ. وَقَدِ اخْتَلَفَ أَصْحَابُ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ فِي رِوَايَةِ هَذَا الْحَدِيثِ. وَأَبُو وَجْزَةَ السَّعْدِيُّ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عُبَيْدٍ *

١٩٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ بْنُ الْفَضْلِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سَوِيَّةَ أَبُو الْهُذَيْلِ قال: حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عِكْرَاشٍ عَنْ أَبِيهِ عِكْرَاشِ بْنِ ذُؤَيْبٍ قَالَ: **بَعَثَنِي بَنُو مُرَّةَ بْنِ عُبَيْدٍ بِصَدَقَاتِ أَمْوَالِهِمْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،**

---

[359] U senedu ovog hadisa je i Muhammed b. Ja'la el-Kufi, koji je također slab ravija hadisa.

فَقَدِمْتُ عَلَيْهِ الْمَدِينَةَ فَوَجَدْتُهُ جَالِسًا بَيْنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ. قَالَ: ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَانْطَلَقَ بِي إِلَى بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ فَقَالَ هَلْ مِنْ طَعَامٍ؟ فَأُتِينَا بِجَفْنَةٍ كَثِيرَةِ الثَّرِيدِ وَالْوَذْرِ وَأَقْبَلْنَا نَأْكُلُ مِنْهَا: فَخَبَطْتُ بِيَدِي مِنْ نَوَاحِيهَا وَأَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ. فَقَبَضَ بِيَدِهِ الْيُسْرَى عَلَى يَدِي الْيُمْنَى ثُمَّ قَالَ يَا عِكْرَاشُ كُلْ مِنْ مَوْضِعٍ وَاحِدٍ فَإِنَّهُ طَعَامٌ وَاحِدٌ. ثُمَّ أُتِينَا بِطَبَقٍ فِيهِ أَلْوَانُ التمر أَوْ الرُّطَبِ شَكَّ عُبَيْدُ اللَّهِ فَجَعَلْتُ آكُلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَجَالَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الطَّبَقِ، وَقَالَ يَا عِكْرَاشُ كُلْ مِنْ حَيْثُ شِئْتَ فَإِنَّهُ غَيْرُ لَوْنٍ وَاحِدٍ. ثُمَّ أُتِينَا بِمَاءٍ فَغَسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ وَمَسَحَ بِبَلَلِ كَفَّيْهِ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ وَرَأْسَهُ، وَقَالَ: يَا عِكْرَاشُ هَذَا الْوُضُوءُ مِمَّا غَيَّرَتْ النَّارُ.
هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْعَلَاءِ بْنِ الْفَضْلِ. وَقَدْ تَفَرَّدَ الْعَلَاءُ بِهَذَا الْحَدِيثِ. و في الحديث قصة.

١٩٣٣. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ عَنْ بُدَيْلِ بْنِ مَيْسَرَةَ الْعُقَيْلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ أُمِّ كُلْثُومٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ، فَإِنْ نَسِيَ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ.** وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ طَعَامًا فِي سِتَّةٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ فَأَكَلَهُ بِلُقْمَتَيْنِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمَا إِنَّهُ لَوْ سَمَّى لَكَفَاكُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

45. O učenju *Bismille* na početku jela

1931. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Sabbah el-Hašimi; kaže: Ispričao nam je Abdul-A'la, prenijevši od Ma'mera, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Omera b. Ebu Selemea[360]: **»da je ušao kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pred kojim je bilo jelo, pa mu reče: Primakni se, sinko moj! Prouči *Bismillu*, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!«**[361]

Prenesen je i od Hišama b. Urvea, on od Ebu Vedžzea es-Sa'dija, on od nekog čovjeka iz Muzejnea, a on od Omera b. Ebu Selemea. Učenici Hišama b. Urvea su se razišli u prenošenju ovog hadisa. Ebu Vedžzeu es-Sa'diju je ime Jezid b. Ubejd.

1932. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Ala b. Fadl b. Abdul-Melik b. Ebu Sevijje Ebu Huzejl i kazao: Meni je ispričao Ubejdullah b. Ikraš, prenijevši od svoga oca Ikraša b. Zuvejba, koji je kazao: **»Poslao me Benu Murre b. Ubejd sa zekatom, od njihove imovine, Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Kad sam stigao u Medinu, zatekao sam ga kako sjedi sa muhadžirima i ensarijama. Uze me za ruku, veli on, i odvede kući Ummu Seleme. Stigavši, upita: Ima li**

---

360 Omer b. Ebu Seleme b. Abdulesed el-Mahzumi je bio pastorak Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sin Ummi Seleme, supruge Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Umro je 83. godine po Hidžri.

361 Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

štogod za jelo? Donijela nam je čanak pun popare s mesom. Počeli smo jesti. Ja sam uzimao sa svih krajeva, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo ispred sebe. Vidjevši to, on uze svojom lijevom rukom moju desnu ruku i reče: Ikraše, jedi sa jednog mjesta, jer je ovo isto jelo. Potom nam je donesena zdjela različitih hurmi ili je kazao: svježih hurmi, (dilema je kod Ubejdullaha). Jeo sam ispred sebe, a ruka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je šetala po cijeloj zdjeli. On reče: Ikraše, jedi odakle hoćeš, jer ovo nije isto jelo. Potom nam je donesena voda pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oprao ruke i mokrim šakama potrao po licu, rukama do laktova i glavi i rekao: Ikraše, ovo je abdest za ono što je bilo na vatri.«[362]

Ovaj hadis je garibun.[363] Poznat nam je samo preko Alaa b. Fadla. Ala je sam prenio ovaj hadis, a on u sebi sadrži podože kazivanje.

1933. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr Muhammed b. Eban; kaže: Ispričao nam je Veki'; kaže: Nama je ispričao Hišam ed-Destevai, prenijevši od Budejla b. Mejserea el-Ukajlija, on od Abdullaha b. Ubejda b. Umejra, on od Ummu Kulsum, a ona od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada neko od vas hoće da jede, neka na početku prouči *Bismillu*, a ako je zaboravi proučiti na početku neka, kad god se sjeti, rekne: Bismillahi na njegovu početku i njegovu kraju.«**

Preneseno je sa ovim senedom od Aiše da je kazala: **»Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo sa šestericom ashaba. Potom dođe neki beduin, koji jede bez *Bismille*. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Da je proučio *Bismillu*, svima bi vam bilo dovoljno.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[364]

٤٦. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْبَيْتُوتَةِ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمَرٍ *

١٩٣٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ الْوَلِيدِ الْمَدَنِيُّ عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ عَنِ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الشَّيْطَانَ حَسَّاسٌ لَحَّاسٌ، فَاحْذَرُوهُ عَلَى أَنْفُسِكُمْ. مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمَرٍ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَقَدْ رُوِيَ مِنْ حَدِيثِ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

[362] U početku islama Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredi je da se svaki put, kad se pojede nešto što je kuhano ili pečeno na vatri, uzme abdest. Kasnije je tu odrebu dokinuo. To o čemu ovaj hadis govori očito se zbilo u vrijeme kad je abdest za to bio obavezan.

[363] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*, u nešto kraćoj formi.

[364] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

١٩٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ أَبُو بَكْرٍ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْمَدَائِنِيُّ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ بَاتَ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمَرٍ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْمَشِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

46. O zabrani spavanja neopranih ruku

1934. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jakub b. Velid el-Medeni, prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba, on od Makburija, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Šejtan je lukav i sklon lizanju pa budite oprezni. Ko ode na spavanje, a na rukama mu bude masnoće i ostataka hrane, ako mu se što desi, neka krivi isključivo sebe.**«[365]

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[366] Prenesen je od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

1935. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ishak Ebu Bekr el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer el-Medaini; kaže: Nama je ispričao Mensur b. Ebu Esved, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ko ode na spavanje, a na rukama mu budu ostaci hrane, ako mu se što desi, neka krivi isključivo sebe.**«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[367] Poznat nam je u ovoj formi samo preko A'meša.

---

[365] Šejtan je sklon lizanju ruku i usta onoga ko ih ne opere nakon jela. Ako neko neopranih ruku ode na spavanje, postoji mogućnost da ga šejtan zapahne svojim vjetrom. Ukoliko mu se takvo što desi, neka ne krivi nikoga osim sebe.

[366] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

[367] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže *u sunenima*, te Ibn Hibban u *Sahihu*.

أبواب الْأَشْرِبَةِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي شَارِبِ الْخَمْرِ *

١٩٣٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ دُرُسْتَ أبو زكريا حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ. وَمَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فِي الدُّنْيَا فَمَاتَ وَهُوَ يُدْمِنُهَا لَمْ يَشْرَبْهَا فِي الْآخِرَةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعُبَادَةَ وَأَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ وابن عباس. حَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرَوَاهُ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ مَوْقُوفًا فَلَمْ يَرْفَعْهُ *

١٩٣٧. أخبرنا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ تقبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. فَإِنْ عَادَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. فَإِنْ عَادَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، فَإِنْ تَابَ لَمْ يَتُبِ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَقَاهُ مِنْ نَهْرِ الْخَبَالِ. قِيلَ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَمَا نَهْرُ الْخَبَالِ؟ قَالَ نَهْرٌ مِنْ صَدِيدِ أَهْلِ النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ نَحْوُ هَذَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

POGLAVLJA O PIĆIMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O onome ko pije alkohol

1936. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Durust Ebu Zekerijja; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Sve što opija je alkohol i sve što opija je zabranjeno. Ko bude pio alkohol na ovome svijetu pa umre privržen njemu, neće ga piti na budućem svijetu.«**[368]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ebu Seida, Abdullaha b. Amra, Ubadea, Ebu Malika el-Eš'arija i Ibn Abbasa. Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun.[369] Prenesen je sa više seneda od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Malik b. Enes ga je, od Nafi'a, prenio kao mevkuf hadis i nije ga uzdizao do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

---

[368] Poznato je da će osobe u Džennetu imati sve što zažele, čak i alkohol, s tim što taj alkohol neće opijati. Onaj ko bude pio alkohol na ovome svijetu, po mišljenju Nevevija, neće ga piti u Džennetu, čak i ako dospije u Džennet.

[369] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Ibn Madžea.

1937. OBAVIJESTIO NAS JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Abdullaha b. Ubejda b. Umejra, a on od svoga oca, koji je kazao: Kazao je Abdullah b. Omer da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ko bude pio alkohol, neće mu namaz biti primljen četrdeset jutara.**[370] **Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. Ako opet počne piti, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. Ako ponovo počne piti, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. A ako se vrati alkohulu i po četvrti put, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah mu više neće oprostiti i napojiće ga iz rijeke *El-Habal*. A šta je to rijeka *El-Habal*, Ebu Abdur-Rhamane? - upita neko, a on će na to: To je gnojna rijeka stanovnika Džehennema.«**

Ovaj hadis je hasenun.[371] Slično ovome je preneseno i od Abdullaha b. Amra i Ibn Abbasa, a njih dvojica od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٢. بَاب مَا جَاءَ كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ *

١٩٣٨. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ الْبِتْعِ فَقَالَ: **كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ.**

١٩٣٩. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ أَسْبَاطَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيُّ وَأَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ**. حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي مُوسَى وَالْأَشَجِّ الْعُصَرِيِّ وَدَيْلَمَ وَمَيْمُونَةَ وَعَائِشَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَقَيْسِ بْنِ سَعْدٍ وَالنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَمُعَاوِيَةَ وعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَبُرَيْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَوَائِلِ بْنِ حُجْرٍ وَقُرَّةَ الْمُزَنِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَكِلَاهُمَا صَحِيحٌ. وروَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

2. O tome da je haram sve što opija

1938. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: nama je ispričao Malik b. Enes, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Ebu Selemea, a on od Aiše: »**Upitan je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, za vino od meda pa je rekao: Svako piće koje opija zabranjeno je, haram.**«[372]

---

[370] El-Mubarekfori smatra da se pod pojmom *jutro* ovdje misli na dan. Dakle, Allah, dž.š., neće mu primiti nijedan namaz četrdeset dana.

[371] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i tvrdi da je njegov sened vjerodostojan.

[372] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

1939. ISPRIČALI SU NAM Ubejd b. Esbat b. Muhammed el-Kureši i Ebu Seid el-Ešedždž i kazali: Ispričao nam je Abdullah b. Idris, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ibn Omera koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **»Sve što opija je zabranjeno, haram.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[373] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Alije, Ibn Mesuda, Ebu Seida, Ebu Musaa, El-Ešedždža el-Asrija, Dejlema, Mejmune, Aiše, Ibn Abbasa, Kajsa b. Sa'da, Nu'mana b. Bešira, Muavije, Abdullaha b. Mugaffela, Ummu Seleme, Burejdea, Ebu Hurejrea, Vaila b. Hudžra i Kurrea el-Muzenija.

Ovaj hadis je hasenun. Preneseno je od Ebu Selemea, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično (prethodnom hadisu)., i oba su vjerodostojna. Mnogi su prenijeli od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično (prethodnom hadisu). Također i od Ebu Selemea, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٣. بَاب مَا جَاءَ مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ *

١٩٤٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ و حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ بَكْرِ بْنِ أَبِي الْفُرَاتِ عَنِ محمد بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ وَعَائِشَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَابْنِ عُمَرَ وَخَوَّاتِ بْنِ جُبَيْرٍ. قَالَ أَبُو عِيسَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ *

١٩٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مَهْدِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ. و حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ عن مَهْدِيُّ ابْنُ مَيْمُونٍ، الْمَعْنَى وَاحِدٌ، عَنْ أَبِي عُثْمَانَ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ، مَا أَسْكَرَ الْفَرَقُ مِنْهُ فَمِلْءُ الْكَفِّ مِنْهُ حَرَامٌ.** قَالَ أَحَدُهُمَا فِي حَدِيثِهِ الْحَسْوَةُ مِنْهُ حَرَامٌ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَاهُ لَيْثُ بْنُ أَبِي سُلَيْمٍ وَالرَّبِيعُ ابْنُ صَبِيحٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ الْأَنْصَارِيِّ نَحْوَ رِوَايَةِ مَهْدِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ. وَأَبُو عُثْمَانَ الْأَنْصَارِيُّ اسْمُهُ عَمْرُو بْنُ سَالِمٍ وَيُقَالُ عُمَرُ بْنُ سَالِمٍ.

3. Sve što opija u većoj količini zabranjeno je i u maloj količini

1940. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Dža'fer. A ispričao nam je Alija b. Hudžr; kaže: Nama je ispričao Ismail b. Dža'fer, prenijevši od Davuda b. Bekra b. Ebu Furata[374], on od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Sve što opija u većoj količini zabranjeno je i u najmanjoj količini.«**

---

[373] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

[374] Davud b. Bekr b. Ebu Furat el-Ešdže'i je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Sa'da, Aiše, Abdullaha b. Amra, Ibn Omera i Havvata b. Džubejra. Ovaj Džabirov hadis je hasenun-garibun.[375]

1941. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Abdul-A'la b. Abdul-A'la, prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Mehdija b. Mejmuna. A ispričao nam je Abdullah b. Muavija el-Džumehi, prenijevši od Mehdija b. Mejmuna isti smisao, on od Ebu Osmana el-Ensarija, on od Kasima b. Muhammeda, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Sve što opija zabranjeno je, haram. Sve što bi opilo ako bi popio ferek[376] zabranjeno, haram je od njega popiti i pregršt.«** Neko od njih dvojice[377] je u hadisu kazao: I gutljaj od njega je haram.

Ovaj hadis je hasenun.[378] Prenijeli su ga Lejs b. Ebu Sulejm i Rebi' b. Sabih od Ebu Osmana el-Ensarija slično predaji Mehdija b. Mejmuna. Ebu Osmanu el-Ensariju je ime Amr b. Salim, a vele i Omer b. Salim.

٤ . بَاب مَا جَاءَ فِي نَبِيذِ الْجَرِّ *

١٩٤٢ . حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ وَيَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَا: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ عَنْ طَاوُسٍ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى ابْنَ عُمَرَ فَقَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نَبِيذِ الْجَرِّ؟ فَقَالَ: نَعَمْ. فَقَالَ طَاوُسٌ: وَاللَّهِ إِنِّي سَمِعْتُهُ مِنْهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ أَبِي أَوْفَى وَأَبِي سَعِيدٍ وَسُوَيْدٍ وَعَائِشَةَ وَابْنِ الزُّبَيْرِ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4.O nebizu[379] iz zemljanog vrča.

1942. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričali su nam Ibn Ulejje i Jezid b. Harun i kazali: Ispričao nam je Sulejman et-Tejmi, prenijevši od Tavusa: **»Neki čovjek dođe Ibn Omeru i upita: Je li Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio nebiz iz zemljanog vrča? Jeste, odgovori on. Tavus reče: Tako mi Allaha, ja sam to od njega čuo.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Ebu Evfaa, Ebu Seida, Suvejda, Aiše, Ibn Zubejra i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

---

375 Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, te Ibn Hibban u *Sahihu*.

376 Ferek je mjera koja sadrži šesnaest ritla. Ritl je mjera za težinu. Jedan ritl u Bejrutu i Halepu iznosi 2 kg i 566 grama, u Siriji 3 kg i 202 grama, a u Egiptu 449,28 grama.

377 Muhammed b. Beššar ili Abdullah b. Muavija.

378 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

379 Nebizom se naziva sok od hurmi, smokvi i grožđa, prije nego doživi vrenje. Kad doživi vrenje on postaje alkohol.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ أَنْ يُنْبَذَ فِي الدُّبَّاءِ وَالنَّقِيرِ وَالْحَنْتَمِ *

١٩٤٣. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ قَال: سَمِعْتُ زَاذَانَ يَقُولُ: سَأَلْتُ ابْنَ عُمَرَ عَمَّا نَهَى عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْأَوْعِيَةِ أَخْبِرْنَاهُ بِلُغَتِكُمْ وَفَسِّرْهُ لَنَا بِلُغَتِنَا فَقَال: نَهَى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْحَنْتَمَةِ وَهِيَ الْجَرَّةُ وَنَهَى عَنِ الدُّبَّاءِ وَهِيَ الْقَرْعَةُ وَنَهَى عَنِ النَّقِيرِ وَهُوَ أَصْلُ النَّخْلِ يُنْقَرُ نَقْرًا أَوْ يُنْسَجُ نَسْجًا وَنَهَى عَنِ الْمُزَفَّتِ وَهِيَ الْمُقَيَّرُ. وَأَمَرَ أَنْ يُنْبَذَ فِي الْأَسْقِيَةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَعْمَرَ وَسَمُرَةَ وَأَنَسٍ وَعَائِشَةَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَعَائِذِ بْنِ عَمْرٍو وَالْحَكَمِ الْغِفَارِيِّ وَمَيْمُونَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

5. O pokuđenosti da se nebiz spravlja u tikvenoj posudi, drvenoj bačvi i zemljanom vrču

1943. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Amra b. Murrea, koji je kazao: Čuo sam Zazana kada veli: **»Upitao sam Ibn Omera o tome koje je posude Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio za spravljanje nebiza** (bezalkoholnog napitka)? **Upitao sam ga na njegovom jeziku, a on mi je objasnio na našem jeziku. On reče: Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zeleni krčag, a to je zemljani vrč, tikvu, odnosno posude od tikve, drvenu bačvu napravljenu od palmina drveta, drvenu posudu oblijepljenu smolom, a dozvolio da se nebiz spravlja u mješinama.«**[380]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Alije, Ibn Abbasa, Ebu Seida, Ebu Hurejrea, Abdur-Rahmana b. Ja'mura, Semurea, Enesa, Aiše, Imrana b. Husajna, Aiza b. Amra, Hakema el-Gifarija i Mejmune. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[381]

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ أَنْ يُنْبَذَ فِي الظُّرُوف *

١٩٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنِّي كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنِ الظُّرُوفِ وَإِنَّ ظَرْفًا لَا يُحِلُّ شَيْئًا وَلَا يُحَرِّمُهُ. وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

380 Ove četiri vrste posuda je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, po mišljenju Alija el-Karia, zabranio zato što su u takvom posuđu Arapi obično spravljali i držali alkoholna pića, ili pak zato što, ako se u takve posude zakisele, hurme, grožđe ili neko drugo voće ono ubrzo dobije vrijenje i postaje alkohol.

381 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu*.

١٩٤٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الظُّرُوفِ، فَشَكَتْ إِلَيْهِ الْأَنْصَارُ فَقَالُوا لَيْسَ لَنَا وِعَاءٌ. قَالَ: فَلَا إِذَنْ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. O dopuštenju da se nebiz spravlja u (spomenutim) posudama

1944. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar, Hasan b. Ali i Mahmud b. Gajlan i kazali: Ispričao nam je Ebu Asim; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Alkamea b. Merseda, on od Sulejmana b. Burejdea, a on od svoga oca koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Bio sam vam zabranio upotrebu** (nekog) **posuđa** (za spravljanje nebiza), **a posuda ne može ništa ni dozvoliti ni zabraniti.** (Zato znajte) **da sve ono što opija zabranjeno je.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun. [382]

1945. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud el-Hafri, prenijevši od Sufjana, on od Mensura, on od Salima b. Ebu Dža'da, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: »**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je zabranio upotrebu nekog posuđa. Ensarije se požališe, rekavši da nemaju dovoljno posuđa, a on reče: Uredu, onda ga koristite.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Ebu Hurejrea, Ebu Seida i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[383]

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي السِّقَاءِ *

١٩٤٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كُنَّا نَنْبِذُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سِقَاءٍ تُوكَأُ فِي أَعْلَاهُ لَهُ عَزْلَاءُ نَنْبِذُهُ غُدْوَةً وَيَشْرَبُهُ عِشَاءً وَنَنْبِذُهُ عِشَاءً وَيَشْرَبُهُ غُدْوَةً. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ الا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وقد روي هذا الحديث مِنْ هَذَا غير هذا الْوَجْهِ عَنْ عَائِشَةَ أَيْضًا *

---

[382] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije i Ebu Davuda.

[383] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Muslim i Ibn Madže.

7. O spravljanju nebiza u mješini za vodu

1946. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Abdul-Vehhab es-Sekafi, prenijevši od Junusa b. Ubejda, on od Hasana el-Basrija, on od svoje majke, a ona od Aiše, koja je kazala: »**Mi bismo** (grožđe i hurme) **Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kiselile u mješini za vodu čiji bi otvor vezali kanafom. Zakisalile bismo ujutro, a on bi nebiz već pio navečer. Ili bi ga zakisalile navečer, a on bi ga pio ujutro.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira, Ebu Seida i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[384] Poznat nam je preko Junusa b. Ubejda samo u ovoj formi. Ovaj hadis je i sa drugim senedom prenesen od Aiše.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحُبُوبِ الَّتِي يُتَّخَذُ مِنْهَا الْخَمْرُ *

١٩٤٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُهَاجِرٍ عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ مِنَ الْحِنْطَةِ خَمْرًا، وَمِنَ الشَّعِيرِ خَمْرًا، وَمِنَ التَّمْرِ خَمْرًا، وَمِنَ الزَّبِيبِ خَمْرًا، وَمِنَ الْعَسَلِ خَمْرًا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

١٩٤٨. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ عَنْ إِسْرَائِيلَ **نَحْوَهُ.**

وَرَوَى أَبُو حَيَّانَ التَّيْمِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ قَالَ: **إِنَّ مِنَ الْحِنْطَةِ خَمْرًا** . فَذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ. أخبرنا بِذَلِكَ أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ أَبِي حَيَّانَ التَّيْمِيِّ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: إِنَّ مِنَ الْحِنْطَةِ خَمْرًا. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُهَاجِرٍ . و قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ : قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ : لَمْ يَكُنْ إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُهَاجِرٍ بِالْقَوِيِّ .

١٩٤٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ وَعِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو كَثِيرٍ السُّحَيْمِيُّ قَال سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْخَمْرُ مِنْ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ: النَّخْلَةُ وَالْعِنَبَةُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو كَثِيرٍ السُّحَيْمِيُّ هُوَ الْغُبَرِيُّ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غُفَيْلَةَ.

8. O nekom zrnevlju od koga se spravlja alkohol

1947. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Jusuf; kaže: Nama je ispričao Israil; kaže: Nama je ispričao Ibrahim b. Muhadžir, prenijevši od Amira eš-Ša'bija, a on od Nu'mana b. Bešira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

[384] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

»Alkohol se može spravljati od pšenice, ječma, hurmi, grožđa i meda.« Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je garibun.[385]

1948. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Adem, prenijevši od Israila **slično** (prethodnom hadisu).

Ebu Hajjan et-Tejmi je ovaj hadis prenio od Ša'bija, on od Ibn Omera, a on od Omera koji je kazao: »Od pšenice se može napraviti alkohol.« Potom je spomenuo cijeli ovaj hadis. Obavijestio nas je o tome Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Idris, prenijevši od Ebu Hajjana et-Tejmija, on od Ša'bija, on od Ibn Omera, a on od Omera b. Hattaba: **»Od pšenice se može napraviti alkohol.«** Ovo je vjerodostojnije od hadisa Ibrahima b. Muhadžira. Ali b. Medini veli: Jahja b. Sa'd je kazao: Ibrahim b. Muhadžir nije jak ravija.

1949. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama su ispričali Evzaija i Ikrime b. Ammar i kazali: Ispričao nam je Ebu Kesir es-Suhajmi i rekao: Čuo sam Ebu Hurejrea kako veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Alkohol se može napraviti i od te dvije biljke: palme i vinove loze.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[386] Ebu Kesir es-Suhajmi el-Guberi zvao se Jezid b. Abdur-Rahman b. Gufejle.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي خَلِيطِ الْبُسْرِ وَالتَّمْرِ *

١٩٥٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُنْبَذَ الْبُسْرُ وَالرُّطَبُ جَمِيعًا**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

١٩٥١. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْبُسْرِ وَالتَّمْرِ أَنْ يُخْلَطَ بَيْنَهُمَا، وَنَهَى عَنِ الزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ أَنْ يُخْلَطَ بَيْنَهُمَا، وَنَهَى عَنِ الْجِرَارِ أَنْ يُنْبَذَ فِيهَا**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ و جَابِرٍ وَأَبِي قَتَادَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَمَعْبَدِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أُمِّه. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

9. O miješanju zelenih i svježih hurmi

1950. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs b. Sa'd, prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, a on od Džabira b. Abdullaha: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se skupa kisale zelene i svježe hurme.«** Ovaj hadis je sahihun.[387]

1951. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Sulejmana et-Tejmija, on od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da se pomiješaju**

---

[385] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Nesaije.
[386] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.
[387] Zabilježen je *u El-Kutubus-Sitte.*

zelene i suhe hurme te suhe hurme i suho grožđe i da se nebiz spravlja u zemljanom vrču.«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa, Džabira, Ebu Katadea, Ibn Abbasa, Ummu Seleme i Ma'beda b. Ka'ba, od njegove majke. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[388]

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ *

١٩٥٢. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ قَال سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي لَيْلَى يُحَدِّثُ أَنَّ حُذَيْفَةَ اسْتَسْقَى فَأَتَاهُ إِنْسَانٌ بِإِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ فَرَمَاهُ بِهِ وَقَالَ إِنِّي كُنْتُ قَدْ نَهَيْتُهُ فَأَبَى أَنْ يَنْتَهِيَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ وَلُبْسِ الْحَرِيرِ وَالدِّيبَاجِ وَقَالَ: هِيَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَكُمْ فِي الْآخِرَةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ وَالْبَرَاءِ وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

10. O zabrani pijenja iz zlatnog i srebrenog posuđa

1952. ISPRIČAO NAM JE Bundar[389]; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Hakema, koji je rekao: Čuo sam Ibn Ebu Lejla kada priča da je Huzajfe[390] zatražio vode pa mu je neki čovjek[391] donio vode u srebrenoj posudi, a on mu je pljusnu u lice i reče: Ja sam zabranio da se pije (iz srebrena posuđa), ali on to nije prihvatio.[392] **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je zabranio da se pije iz zlatnog i srebrenog posuđa[393] i da se oblači svila i svileni brokat i kazao: Ovo je za njih** (nevjernike) **na ovom, a za vas na budućem svijetu.«** Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ummu Seleme, Beraa i Aiše. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[394]

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا *

١٩٥٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَشْرَبَ الرَّجُلُ قَائِمًا. فَقِيلَ: الْأَكْلُ؟ قَالَ: ذَاكَ أَشَدُّ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

---

[388] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[389] Bundar je Muhammed b. Beššar.

[390] Huzejfe je za vrijeme hilafeta Omera i Osmana bio upravitelj grada Medain koji se nalazi nekoliko ferseha od Bagdada. Umro je nakon što je Osman ubijen.

[391] U Buharijevoj predaji stoji da mu je vodu donio čovjek po imenu Duhkan, dok u drugoj predaji ovog hadisa stoji da mu je vodu donio medžusija (obožavalac vatre).

[392] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "...pljusnuo sam mu je u lice zato što sam zabranio da se pije iz zlatnog i srebrenog posuđa, ali on to nije poslušao."

[393] U predaji koju bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* od Ebu Lejle, stoji: "Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se pije i jede iz zlatnog posuđa."

[394] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

١٩٥٤. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ الْجَذْمِيِّ عَنِ الْجَارُودِ بْنِ الْمُعَلَّى: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَهَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ عَنِ الْجَارُودِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرُوِيَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ عَنِ الْجَارُودِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **ضَالَّةُ الْمُسْلِمِ حَرْقُ النَّارِ**. وَالْجَارُودُ ابْنُ الْمُعَلَّى يُقَالُ له بْنُ الْعَلَاءِ وَالصَّحِيحُ ابْنُ الْمُعَلَّى *

11. O zabrani pijenja stojeći

1953. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Ibn Ebu Adij, prenijevši od Seida[395], on od Katadea, a on od Enesa: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da se pije stojeći. Neko upita: A da se jede? To je još strožije** (zabranjeno), **reče on:«** Ovaj hadis je sahihun.[396]

1954. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Ispričao nam je Halid b. Haris, prenijevši od Seida, on od Katadea, on od Ebu Muslima el-Džezmija, a on od Džaruda b. Alaa: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da se pije stojeći.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Ebu Hurejrea i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[397] Tako su mnogi ovaj hadis prenijeli od Seida, on od Katadea, on od Ebu Muslima, on od Džaruda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. A preneseno je od Katadea, on od Jezida b. Abdullaha b. Šehhira, on od Ebu Muslima, on od Džaruda a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Izgubljena stvar muslimana će onoga ko je nađe i prisvoji odvesti u džehennemsku vatru.«**[398] Za Džaruda b. Muallaa vele Ibn Ala , a ispravno je Ibn Mualla.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي الشُّرْبِ قَائِمًا *

١٩٥٥. حَدَّثَنَا أَبُو السَّائِبِ سَلْمُ بْنُ جُنَادَةَ بْنِ سَلْمٍ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **كُنَّا نَأْكُلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَمْشِي وَنَشْرَبُ وَنَحْنُ قِيَامٌ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ

---

[395] Seid b. Ebu Arube Mehran el-Jeskeri je pouzdan ravija i hafiz hadisa. Autor je mnogih djela. Pripadao je šestoj generaciji. Umro je 56. godine po Hidžri. Bio je sklon tedlisu i posenilio je pred kraj života.

[396] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu*.

[397] Bilježi ga i Tahavija u djelu *Meanil-Asar*.

[398] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Nesaija i Ed-Darimi u *sunenima* te Ibn Hibban u *Sahihu*.

غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَرَوَى عِمْرَانُ بْنُ حُدَيْرٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي الْبَزَرِيِّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَأَبُو الْبَزَرِيِّ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ عُطَارِدٍ *

١٩٥٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ حَدَّثَنَا عَاصِمٌ الْأَحْوَلُ وَمُغِيرَةُ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَرِبَ مِنْ زَمْزَمَ وَهُوَ قَائِمٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَسَعْدٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

١٩٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُسَيْنٍ الْمُعَلِّمِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: **رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَائِمًا وَقَاعِدًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

12. O olakšici da se pije stojeći

1955. ISPRIČAO NAM JE Ebu Saib Selm b. Džunade b. Selm el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Hafs b. Gijas, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera koji je kazao: »**U vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jeli smo idući i pili** (vodu) **stojeći.**«[399]

Ovaj hadis je preko Ubejdullaha b. Omera od Nafi'a od Ibn Omera hasenun-sahihun-garibun.[400] Imran b. Hudejr je ovaj hadis prenio od Ebu Bezerija, a on od Ibn Omera. Ebu Bezeri se zvao Jezid b. Utarid.

1956. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni; kaže: Ispričao nam je Hušejm; kaže: Nama su ispričali Asim el-Ahvel i Mugire, prenijevši od Ša'bija, a on od Ibn Abbasa: »**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, se napio Zemzema stojeći.**«[401]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Sa'da, Abdullaha b. Amra i Aiše. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[402]

1957. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer, prenijevši od Husejna el-Muallima, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao: »**Vidio sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da pije i stojeći i sjedeći.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

---

[399] Abdur-Rahman el-Mubarekfori veli: Iz ovog hadisa da se zaključiti da je dozvoljeno jesti idući i piti stojeći. Iz prethonog poglavlja, iz hadisa koji prenosi Enes, vidjeli smo da je zabranjeno piti stojeći. Da bismo našli kompromis između ova dva, na prvi pogled oprečna hadisa, zabranu u Enesovom hadisu treba shvatiti u smislu blažeg mekruha mekruhit-tenzihen, a iz Ibn Omerovog hadisa treba razumjeti da je dozvoljeno piti stojeći, ali je, ipak, mekruh.

[400] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ibn Madže i Ed-Darimi u *sunenima.*

[401] Sujutija smatra da je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uradio zato da bi pokazao kako je dozvoljeno piti i stojeći Ili, pak, zbog gužve nije mogao naći mjesta da sjedne pa je pio stojeći.

[402] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّنَفُّسِ فِي الْإِنَاءِ *

١٩٥٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ وَيُوسُفُ بْنُ حَمَّاد قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي عِصَامٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا وَيَقُولُ: هُوَ أَمْرَأُ وَأَرْوَى.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَاهُ هِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ عَنْ أَبِي عِصَامٍ عَنْ أَنَسٍ. وَرَوَى عَزْرَةُ بْنُ ثَابِتٍ عَنْ ثُمَامَةَ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا *

١٩٥٩. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا عَزْرَةُ بْنُ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ ثُمَامَةَ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَنَفَّسُ فِي الْإِنَاءِ ثَلَاثًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

١٩٦٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ يَزِيدَ بْنِ سِنَانٍ الْجَزَرِيِّ عَنِ ابْنٍ لِعَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَشْرَبُوا وَاحِدًا كَشُرْبِ الْبَعِيرِ وَلَكِنِ اشْرَبُوا مَثْنَى وَثُلَاثَ وَسَمُّوا إِذَا أَنْتُمْ شَرِبْتُمْ، وَاحْمَدُوا إِذَا أَنْتُمْ رَفَعْتُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَيَزِيدُ بْنُ سِنَانٍ الْجَزَرِيُّ هُوَ أَبُو فَرْوَةَ الرُّهَاوِيُّ *

13. O predasima tokom pijenja iz posude

1958. ISPRIČALI SU NAM Kutejbe i Jusuf b. Hammad i kazali: Ispričao nam je Abdul-Varis b. Seid, prenijevši od Ebu Isama, a on od Enesa b. Malika: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi pijući, iz posude, tri puta predahnuo govoreći: Ovako je prijatnije i bolje gasi žeđ.«**

Ovaj hadis je hasenun.[403] Prenio ga je Hišam ed-Destevai od Ebu Isama, a on od Enesa. A prenio ga je Azre b. Sabit od Sumamea, a on od Enesa: Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi pijući iz posude tri puta predahnuo.

1959. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Azre b. Sabit el-Ensari, prenijevši od Sumamea b. Enesa, a on od Enesa b. Malika: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, pijući iz posude, tri puta predahnuo.«** Ovaj hadis je sahihun.[404]

1960. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od Jezida b. Sinana el-Džezerija, on od sina Ataa b. Ebu Rebaha, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada pijete, ne pijte na jedan dah poput kamile, nego pijte sa dva ili tri predaha. Proučite *Bismillu* kada hoćete da pijete, a zahvalite Allahu kad god odmaknete posudu od usta.«** Ovaj hadis je garibun.[405] Jezid b. Sinan el-Džezeri je Ebu Ferve er-Ruhavi.

---

[403] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.
[404] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.
[405] Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Fethul-Bari* tvrdi da je sened ovog hadisa slab.

١٤. بَاب مَا ذُكِرَ مِنَ الشُّرْب بِنَفَسَيْنِ *

١٩٦١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ مَرَّتَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ. قَالَ: وَسَأَلْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ قُلْتُ: هُوَ أَقْوَى أَمْ مُحَمَّدُ بْنُ كُرَيْبٍ؟ قَالَ: مَا أَقْرَبَهُمَا، وَرِشْدِينُ بْنُ كُرَيْبٍ أَرْجَحُهُمَا عِنْدِي. وَسَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ عَنْ هَذَا، فَقَالَ: مُحَمَّدُ بْنُ كُرَيْبٍ أَرْجَحُ مِنْ رِشْدِينَ بْنِ كُرَيْبٍ. وَالْقَوْلُ عِنْدِي مَا قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: رِشْدِينُ بْنُ كُرَيْبٍ أَرْجَحُ وَأَكْبَرُ. وَقَدْ أَدْرَكَ ابْنَ عَبَّاسٍ وَرَآهُ وَهُمَا أَخَوَانِ وَعِنْدَهُمَا مَنَاكِيرُ *

14. O dva predaha prilikom pijenja iz posude

1961. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hašrem; kaže: Ispričao nam je Isa b. Junus, prenijevši od Rišdina b. Kurejba, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi nekad, kad bi pio, iz posude, dva puta predahnuo.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. [406]Poznat nam je samo preko Rišdina b. Kurejba. (Ebu Isa) kaže: Pitao sam Abdullaha b. Abdur-Rahmana[407] o Rišdinu b. Kurejbu. Pitao sam: Da li je on čvršći ili je Muhammed b. Kurejb?[408] On reče: Rišdin b. Kurejb, po mom mišljenju, ima prednost. A pitao sam Muhammeda b. Ismaila o ovome pa je kazao: Muhammed b. Kurejb, po mom mišljenju, ima prednost u odnosu na Rišdina b. Kurejba. Ispravno je, po meni, ono što je kazao Ebu Muhammed Abdullah b. Abdur-Rahman. Rišdin b. Kurejb ima prednost i stariji je. On je zatekao i vidio Ibn Abbasa. Njih dvojica su braća i obojica su prilikom prenošenja hadisa proturiječili pouzdanijim prenosiocima.

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ النَّفْخِ فِي الشَّرَاب *

١٩٦٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَيُّوبَ وَهُوَ ابْنُ حَبِيبٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الْمُثَنَّى الْجُهَنِيَّ يَذْكُرُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ النَّفْخِ فِي الشُّرْبِ. فَقَالَ رَجُلٌ: الْقَذَاةُ أَرَاهَا فِي الْإِنَاءِ؟ فَقَالَ: أَهْرِقْهَا. فَقَالَ: فَإِنِّي لَا أَرْوَى مِنْ نَفَسٍ وَاحِدٍ؟ قَالَ: فَأَبِنِ الْقَدَحَ إِذَنْ عَنْ فِيكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

406 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*. Po mišljenju Ibn Hadžera, sened ovog hadisa je slab.

407 Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi je autor poznatog *Sunena*.

408 Rišdin b. Kurejb i Muhammed b. Kurejb su braća. Obojica su slabi prenosioci hadisa, s tim što je, po mišljenju Ed-Darimija, Muhammed slabiji, dok je, po mišljenju Buharije, Rišdin slabiji.

١٩٦٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْجَزَرِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُتَنَفَّسَ فِي الْإِنَاءِ أَوْ يُنْفَخَ فِيهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

15. O pokuđenosti puhanja u piće

1962. ISPRIČAO NAM JA Alija b. Hašrem; kaže: Ispričao nam je Isa b. Junus, prenijevši od Malika b. Enesa, on od Ejjuba[409], a on je Ibn Habib, da je čuo Ebu Musennaa el-Džuhenija[410] kako spominje od Ebu Seida el-Hudrija: **da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio puhanje u piće.**[411] **Neki čovjek će na to: A ako ugledam trun u posudi? On reče: Prospi ga. On reče: Ako bi pio na jedan dušak, da ne predahnem, neću utoliti žeđ? Onda, kad hoćeš predahnuti, odmakni posudu od usta, reče Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[412]

1963. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Abdul-Kerima el-Džezerija, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **»Zabranio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,** (dok se pije) **da se diše u posudu, ili da se puše u nju.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[413]

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ التَّنَفُّسِ فِي الْإِنَاءِ *

١٩٦٤. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسْ فِي الْإِنَاءِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

16. O pokuđenosti disanja u posudu

1964. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Ispričao nam je Abdus-Sammed b. Abdul-Varis; kaže: Nama je ispričao Hišam, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Abdullaha b. Ebu Katadea, a on od svoga oca da je

---

[409] Ejjub b. Habib ez-Zuhri el-Medeni je pouzdan ravija. Pripadao je šestoj generaciji.

[410] Ebu Musenna el-Džuheni el-Medeni je makbul ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[411] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da se ova zabrana odnosi na puhanje i u jelo i u piće. Obično se u jelo ili piće puše zbog dva razloga: ako je vruće da se ohladi, ili ako upadne trun da se puhanjem izbaci. Što se tiče vrućeg jela ili pića, treba sačekati da se ohladi i nije dozvoljeno, da bismo ga ohladili, u njega puhati, a ako je riječ o trunu, onda taj dio hrane ili pića treba prosuti i ne treba u posudu zbog toga puhati.

[412] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ed-Darimi u *Sunenu*, te Muhammed b. Hasan u *Muvetta'u.*

[413] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada neko od vas pije neka ne diše u posudu.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[414]

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي اخْتِنَاث الْأَسْقِيَة *

١٩٦٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رِوَايَةً: **أَنَّهُ نَهَى عَنِ اخْتِنَاثِ الْأَسْقِيَةِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

17. O izvraćanju otvora mješine

1965. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: **»da je zabranio** (prilikom pijenja) **izvraćanje otvora mješine.«**[415] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira, Ibn Abbasa i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[416]

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي ذَلِكَ *

١٩٦٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاق حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُنَيْسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ إِلَى قِرْبَةٍ مُعَلَّقَةٍ فَخَنَثَهَا ثُمَّ شَرِبَ مِنْ فِيهَا**. وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ. هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِصَحِيحٍ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يُضَعَّفُ من قبل حفظه وَلَا أَدْرِي سَمِعَ مِنْ عِيسَى أَمْ لَا *

١٩٦٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ جَدَّتِهِ كَبْشَةَ قَالَتْ: **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَرِبَ مِنْ فِي قِرْبَةٍ مُعَلَّقَةٍ قَائِمًا فَقُمْتُ إِلَى فِيهَا فَقَطَعْتُهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَيَزِيدُ بْنُ يَزِيدَ هُوَ أَخُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ. وَهُوَ أَقْدَمُ مِنْهُ مَوْتًا *

18. O dopuštenju u tom pogledu

1966. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Nama je ispričao Abdullah b. Omer[417], prenijevši od Isaa b. Abdullaha b. Unejsa, a on od svoga oca koji je kazao: **»Vidio sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako ustade do mješine, koja je bila obješena, izvrati joj otvor, a onda se napi iz nje.«**

---

414 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

415 Najvjerovatnije je to zabranio iz higijenskih razloga.

416 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel *u Musnedu* i u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Nesaija.

417 Abdullah b. Omer b. Hafs b. Asim b. Omer b. Hattab Ebu Abdur-Rahman el-Umeri el-Medeni je slab ravija. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je 71. godine po Hidžri.

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ummu Sulejm. Sened ovog hadisa nije vjerodostojan.[418] Abdullaha b. Omera su, zbog njegovog lošeg pamćenja, smatrali slabim ravijom hadisa, a meni nije poznato da li je on slušao hadise od Isaa ili nije.

1967. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Jezida b. Jezida b. Džabira[419], on od Abdur-Rahmana b. Ebu Amrea, a on od njegove nene Kebše[420], koja je kazala: **»Ušao je kod mene Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa se stojeći napio na otvor mješine koji je bio obješen. Ja sam potom ustala i odsjekla** (dio)[421] **njegovog otvora.«**[422]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[423] Jezid b. Jezid je brat Abdur-Rahmana b. Jezida b. Džabira. On je umro prije njega.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي أَنَّ الْأَيْمَنِينَ أَحَقُّ بِالشَّرَابِ *

١٩٦٨. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ و حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ ابْنِ مَالِكٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِلَبَنٍ قَدْ شِيبَ بِمَاءٍ وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ وَعَنْ يَسَارِهِ أَبُو بَكْرٍ فَشَرِبَ ثُمَّ أَعْطَى الْأَعْرَابِيَّ وَقَالَ: الْأَيْمَنَ فَالْأَيْمَنَ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَسَهْلِ بْنِ سَعْدٍ وَابْنِ عُمَرَ وَعَبْدِ اللَّهِ ابْنِ بُسْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

19. O tome da prednost da piju prvi imaju oni koji su na desnoj strani

1968. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Ibn Šihaba. A ispričao nam je Kutejbe, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, a on od Enesa b. Malika: **»Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, doneseno je mlijeko pomiješano sa**

---

[418] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[419] Jezid b. Jezid b. Džabir el-Ezdi ed-Dimeški je pouzdan ravija i fakih. Pripadao je šestoj generaciji.

[420] Kebša, neki vele Kubejša, bint Sabit b. Munzir el-Ensarijja je sestra Hassana b. Sabita.

[421] Kebša je odsjekla dio otvora mješine na koji je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavio svoja mubarek usta. Odsjekla ga je da bi ga sačuvala za uspomenu, ali i radi bereketa.

[422] Iz ovog hadisa se vidi da je dozvoljeno piti vodu iz mješine sa njezina otvora, dok se iz hadisa u prethodnom poglavlju vidi da je to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio. Po mišljenju El-Mubarekforija dozvola se odnosi na pijenje iz mješine u nuždi. On je ovdje bio obješen i vjerovatno ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mogao skinuti, dok se zabrana u hadisu iz prethodnog poglavlja odnosi na situacije izvan nužde.

[423] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

vodom. Sa njegove desne strane sjedio je neki beduin, a sa lijeve Ebu Bekr. On se napi, a potom dade beduinu rekavši: Desno, pa desno.«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa, Sehla b. Sa'da, Ibn Omera i Abdullaha b. Busra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[424]

٢٠. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ سَاقِيَ الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْبًا *

١٩٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْبًا**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ أَبِي أَوْفَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

20. O tome da će se onaj ko poji ljude posljednji napiti

1969. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd, prenijevši od Sabita el-Bunanija, on od Abdullaha b. Rebaha, on od Ebu Katadea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Onaj ko poji ljude posljednji će se napiti.«** Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Ebu Evfaa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[425]

٢١. بَاب مَا جَاءَ أَيُّ الشَّرَاب كَانَ أَحَبَّ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١٩٧٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ أَحَبُّ الشَّرَاب إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحُلْوَ الْبَارِدَ**. هَكَذَا رَوَاه غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ مِثْلَ هَذَا عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ. وَالصَّحِيحُ مَا رُوِيَ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

١٩٧١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ وَيُونُسُ عَنِ الزُّهْرِيِّ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: أَيُّ الشَّرَاب أَطْيَبُ؟ قَالَ: الْحُلْوُ الْبَارِدُ**. وَهَكَذَا رَوَى عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُيَيْنَةَ.

21. Koji je napitak bio najdraži Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem

1970. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **»Najdraži napitak Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio je slatki hladni napitak.«**

---

[424] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

[425] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, u nešto dužoj formi te Ibn Madže u *Sunenu*, u nešto kraćoj.

Mnogi su slično ovome prenijeli od Ibn Ujejne, on od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše. Međutim, vjerodostojno je ono što je Zuhri prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis.

1971. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Junusa, a on od Zuhrija: »**Neko je upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome koji je napitak najugodniji pa je rekao: Slatki hladni napitak.**«[426]

Ovako je Abdur-Rezzak prenio od Ma'mera, on od Zuhrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis. Ovo je vjerodostojnije od Ibn Ujejneova hadisa.

---

[426] Ebu Nuajm bilježi od Ibn Abbasa da je rekao: Najdraži napitak Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bilo je mlijeko. Ebu Nuajm i Ibn Sunni bilježe od Aiše da je kazala: Najdraži napitak Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio je med sa vodom." U ovom hadisu Aiša veli: Najdraži napitak Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, bio je slatki hladni napitak. To, dakle, može biti mlijeko zaslađeno medom, hurmama ili grožđem ili, pak, voda zaslađena spomenutim artiklima.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْبرِّ وَالصِّلَة

عَنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي برِّ الْوَالدَيْنِ *

١٩٧٢. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعيد حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ حَكيم حَدَّثَني أَبي عَنْ جَدِّي قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه، مَنْ أَبَرُّ؟ قَالَ: أُمَّكَ. قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمَّكَ. قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: أُمَّكَ. قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أَبَاكَ ثُمَّ الْأَقْرَبَ فَالْأَقْرَبَ.** وَفي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو وَعَائشَةَ وَأَبِي الدَّرْدَاءِ. وَبَهْزُ بْنُ حَكيمٍ هُوَ أَبُو مُعَاوِيَةَ بْنُ حَيْدَةَ الْقُشَيْرِيُّ. وَهَذَا حَديثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ تَكَلَّمَ شُعْبَةُ فِي بَهْزِ بْنِ حَكيمٍ وَهُوَ ثقَةٌ عنْدَ أَهْلِ الْحَديث. وَرَوَى عَنْهُ مَعْمَرٌ وَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَحَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ منَ الْأَئمَّة *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O DOBROČINSTVU I ODRŽAVANJU RODBINSKIH VEZA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O dobročinstvu prema roditeljima

1972. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid; kaže: Nama je ispričao Behz b. Hakim; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od moga djeda koji je kazao: Rekao sam: **»Allahov Poslaniče, koga sam najviše dužan poštovati? Majku, odgovori on. Koga poslije toga? upitah. Majku, odgovori on. Koga poslije toga upitah. Majku, odgovori on. A koga poslije toga? ponovo upitah. Oca, potom bližeg i bližeg, odgovori on.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Abdullaha b. Amra, Aiše, Ebu Derdaa i Behza b. Hakima, a on je Ebu Muavija b. Hajde el-Kušejri. Ovaj hadis je hasenun.[427] Šu'be je kritikovao Behza b. Hakima iako je on, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan ravija. Od njega su hadise prenijeli Ma'mer, Sufjan es-Sevri, Hammad b. Seleme i mnogi drugi imami.

٢. بَاب منْهُ *

١٩٧٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّد حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَك عَنِ الْمَسْعُوديِّ عَنِ الْوَليد بْنِ الْعَيْزَارِ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانيِّ عَنِ ابْنِ مَسْعُود قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: **يَا رَسُولَ اللَّه أَيُّ الْأَعْمَال أَفْضَلُ؟ قَالَ: الصَّلَاةُ لميقَاتهَا. قُلْتُ: ثُمَّ مَاذَا يَا رَسُولَ اللَّه؟ قَالَ: برُّ الْوَالدَيْنِ. قَال قُلْتُ: ثُمَّ مَاذَا يَا رَسُولَ اللَّه؟ قَالَ: الْجهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّه ثُمَّ سَكَتَ عَنِّي رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَلَو اسْتَزَدْتُهُ لَزَادَني.** هذا حَديثٌ حَسَنٌ صَحيحٌ. وقد رَوَاهُ الشَّيْبَانيُّ وَشُعْبَةُ وَغَيْرُ وَاحد عَنِ الْوَليد بْنِ الْعَيْزَارِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَديثُ منْ غَيْرِ وَجْه عَنْ أَبِي عَمْرٍو الشَّيْبَانيِّ عَنِ ابْنِ مَسْعُود. وَأَبُو عَمْرٍو الشَّيْبَانيُّ اسْمُهُ سَعْدُ بْنُ إِيَاسٍ *

427 Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

2. Poglavlje o istoj temi

1973. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Mesudija, on od Velida b. Ajzara[428], on od Ebu Amra eš-Šejbanija, a on od Ibn Mesuda, koji je kazao: Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: »**Allahov Poslaniče, koje je djelo najvrednije? Namaz u njegovo vrijeme, reče on. Koje onda, Allahov Poslaniče? upitah. Dobročinstvo prema roditeljima, odgovori on. A koje onda, Allahov Poslaniče? ponovo upitah. Borba na Allahovom putu, odgovori. Potom ušuti Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a da sam tražio i više, on bi mi dodao.**«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[429] Prenijeli su ga Eš-Šejbani, Šube i mnogi drugi od Velida b. Ajzara. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen i od Ebu Amra eš-Šejbanija, a on od Ibn Mesuda. Ebu Amru eš-Šejbaniju je ime Sa'd b. Ijas.

٣. بَاب الْفَضْلِ فِي رِضَا الْوَالِدَيْنِ *

١٩٧٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: انَّ رَجُلًا أَتَاهُ فَقَالَ إِنَّ لِيَ امْرَأَةً وَإِنَّ أُمِّي تَأْمُرُنِي بِطَلَاقِهَا. قَالَ أَبُو الدَّرْدَاءِ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **الْوَالِدُ أَوْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، فَإِنْ شِئْتَ فَأَضِعْ ذَلِكَ الْبَابَ أَوِ احْفَظْهُ**. وَرُبَّمَا قَالَ سُفْيَانُ: إِنَّ أُمِّي، وَرُبَّمَا قَالَ: أَبِي. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ حَبِيبٍ *

١٩٧٥. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **رِضَى الرَّبِّ فِي رِضَى الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ**.

١٩٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو **نَحْوَهُ** وَلَمْ يَرْفَعْهُ. وَهَذَا أَصَحُّ. وَهَكَذَا رَوَى أَصْحَابُ شُعْبَةَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو مَوْقُوفًا، وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا رَفَعَهُ غَيْرَ خَالِدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ شُعْبَةَ. وَخَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ ثِقَةٌ مَأْمُونٌ. سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ الْمُثَنَّى يَقُولُ: مَا رَأَيْتُ بِالْبَصْرَةِ مِثْلَ خَالِدِ بْنِ الْحَارِثِ وَلَا بِالْكُوفَةِ مِثْلَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِدْرِيسَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ *

3. O vrijednostima postizanja roditeljskog zadovoljstva

1974. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ataa b. Saiba, on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, a on od Ebu Derdaa, koji je kazao: »Došao mi je neki čovjek i rekao: Oženjen sam; moja majka od mene zahtijeva da suprugu pustim. Ebu Derda reče: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: »**Roditelj ti je**

---

[428] Velid b. Ajzar b. Haris el-Abdi el-Kufi je pouzdan ravija. Pripadao je petoj generaciji.

[429] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

srednja kapija Dženneta[430]**, pa ako želiš, ti je izgubi ili je, ako želiš, čuvaj!«** Sufjan bi katkada govorio moja majka, a katkada moj otac.

Ovaj hadis je sahihun.[431] Ebu Abdur-Rahmanu es-Sulemiju je ime Abdullah b. Habib.

1975. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Halid b. Haris, prenijevši od Šu'bea, on od Ja'laa b. Ataa, on od svoga oca, on od Abdullaha b. Amra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Allahovo zadovoljstvo je u zadovoljstvu roditelja, a Allahova srdžba je u srdžbi roditelja.«**

1976. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Dža'fer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Ja'laa b. Ataa, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra **slično** (prethodnom hadisu) s tim što mu sened nije vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. I ovo je pouzdanije. Ovako su prenijeli Šu'beovi učenici od Šu'bea, on od Ja'laa b. Ataa, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra kao mevkuf hadis. Koliko mi je poznato, nije ga niko od Šu'bea prenio kao merfu' hadis osim Halid b. Haris.[432] Halid b. Haris je pouzdan i povjerljiv ravija. Čuo sam Muhammeda b. Musennaa kada kaže: U Basri nisam vidio sličnog Halidu b. Harisu, a u Kufi Abdullahu b. Idrisu. Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Mesuda.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي عُقُوقِ الْوَالِدَيْنِ *

١٩٧٧. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ حَدَّثَنَا الْجُرَيْرِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَلَا أُحَدِّثُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟** قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: **الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ**, قَالَ: وَجَلَسَ وَكَانَ مُتَّكِئًا قَالَ: **وَشَهَادَةُ الزُّورِ أَوْ قَوْلُ الزُّورِ**، فَمَا زَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهَا حَتَّى قُلْنَا لَيْتَهُ سَكَتَ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو بَكْرَةَ اسْمُهُ نُفَيْعُ *

١٩٧٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنِ ابْنِ الْهَادِ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مِنَ الْكَبَائِرِ أَنْ يَشْتُمَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ.** قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ يَشْتُمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ: **نَعَمْ, يَسُبُّ أَبَا الرَّجُلِ فَيَسُبُّ أَبَاهُ وَيَشْتُمُ أُمَّهُ وَيَشْتُمُ أُمَّهُ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

4. O neposlušnosti prema roditeljima

1977. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Ispričao nam je Bišr b. Mufeddal; kaže: Nama je ispričao El-Džeriri, prenijevši od Abdur-Rahmana b.

---

[430] Abdur-Rahman el-Mubarekfori je prenio da su neki učenjaci kazali: Džennet ima više kapija; najbolja od njih, za ulazak, je srednja kapija; na tu kapiju u Džennet će moći ući samo oni koji su ispunjavali svoje obaveze prema roditeljima.

[431] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[432] Ovaj merfu' hadis su zabilježili i Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim tvrdi da je on vjerodostojan po kriterijima Buharije i Muslima.

Ebu Bekrea, a on od svoga oca koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Hoćete li da vam kažem koji su najveći grijesi? Hoćemo, Allahov Poslaniče, odgovoriše prisutni, a on reče: Činjenje širka Allahu, neposlušnost roditeljima**[433]**. Potom je, veli on, sjeo, a bio je naslonjen, i nastavio: I lažno svjedočenje i lažna optužba. Allahov poslanik je ovo toliko puta ponovio da smo rekli da više hoće ušutjeti.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ebu Bekre se zvao Nufej' b. Haris.

1978. Ispričao nam je Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs b. Sa'd, prenijevši od Ibn Hada, on od Sa'da b. Ibrahima, on od Humejda b. Abdur-Rahmana, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**U velike grijehe spada i to da neko psuje svoje roditelje. Allahov Poslaniče, zar neko može psovati svoje roditelje?, upitaše prisutni. On reče: Može! Neko opsuje oca drugom, a on opsuje njegova oca ili neko opsuje drugom majku, pa on opsuje njegovu majku.«** Ovaj hadis je sahihun.[434]

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي إِكْرَامِ صَدِيقِ الْوَالِدِ *

١٩٧٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي الْوَلِيدِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ أَبَرَّ الْبِرِّ أَنْ يَصِلَ الرَّجُلُ أَهْلَ وُدِّ أَبِيهِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي أَسِيدٍ. هَذَا حديث إِسْنَادٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ ابْنِ عُمَرَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ *

5. O poštovanju prijatelja roditelja

1979. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Hajve b. Šurejh; kaže: Nama je ispričao Velid b. Ebu Velid, prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: »**Najveće dobročinstvo je da čovjek održava prijateljstvo sa prijateljima svoga roditelja.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Usejda. Sened ovoga hadisa je sahihun.[435] Ovaj hadis je od Ibn Omera prenesen sa više seneda.

---

[433] Po mišljenju El-Mubareforija svaka riječ i postupak djeteta koji uznemire roditelja spadaju u neposlušnost prema njima.

[434] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

[435] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي بِرِّ الْخَالَةِ *

١٩٨٠. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ إِسْرَائِيلَ و حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ وَهُوَ ابْنُ مَدُّوَيْهِ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ إِسْرَائِيلَ وَاللَّفْظُ لِحَدِيثِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْأُمِّ. وَفِي الْحَدِيثِ قِصَّةٌ طَوِيلَةٌ. وَهَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

١٩٨١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ ذَنْبًا عَظِيمًا فَهَلْ لِي تَوْبَةٌ؟ قَالَ هَلْ لَكَ مِنْ أُمٍّ؟ قَالَ: لَا. قَالَ هَلْ لَكَ مِنْ خَالَةٍ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ فَبِرَّهَا. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ.

١٩٨٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ، وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ أَبِي مُعَاوِيَةَ. وَأَبُو بَكْرِ بْنُ حَفْصٍ هُوَ ابْنُ عُمَرَ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ *

6. O dobročinstvu prema tetki po majci

1980. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od Israila. A ispričao nam je Muhammed b. Ahmed, a on je Ibn Medduvejh, koji kaže: Nama je ispričao Ubejdullah b. Musa, prenijevši od Israila tekst hadisa Ubejdullaha koji je prenio od Ebu Ishaka el-Hemdanija, on od Beraa b. Aziba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **»Tetka po majci je na stepenu majke.«**[436] Hadis sadrži duže kazivanje. Ovaj hadis je sahihun.

1981. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od Muhammeda b. Sukaa, on od Ebu Bekra b. Hafsa, a on od Ibn Omera: **»Dođe neki čovjek Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče, ja sam počinio veliki grijeh. Da li za mene ima pokajanja? Imaš li majku?, upita ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Nemam, odgovori on. A imaš li tetku po majci?, ponovo će Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Imam, odgovori ovaj. Onda čini dobročinstvo prema njoj, reče Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.«**[437] Na ovu temu prenesen je hadis i od Alija.

1982. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Muhammeda b. Suka, on od Ebu Bekra b. Hafsa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično (prethodnom hadisu),** s tim što u njemu nije spomenuo *od Ibn Omera,* i ovo je vjerodostojnije od Ebu Muavijina hadisa. Ebu Bekr b. Hafs je Ibn Omer b. Sa'd b. Ebu Vekkas.

---

436 Tetka po majci, tj. majčina sestra je na rangu majke. Dužnost je poštovati je kao majku.

437 Dakle, čini dobročinstvo tetki po majci, a potom se pokaj, zaslužićeš oprost tog velikog grijeha koji si počinio. Samo pokajanje bez dobročinstva za takvu vrstu grijeha nije dovoljno.

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي دَعْوَةِ الْوَالِدَيْنِ *

١٩٨٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هِشَامٍ الدَّسْتُوَائِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ: دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ.** وَقَدْ رَوَى الْحَجَّاجُ الصَّوَّافُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ نَحْوَ حَدِيثِ هِشَامٍ. وَأَبُو جَعْفَرٍ الَّذِي رَوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يُقَالُ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ الْمُؤَذِّنُ وَلَا نَعْرِفُ اسْمَهُ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُ يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ غَيْرَ حَدِيثٍ *

7. O roditeljskoj dovi

1983. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Hišama ed-Destivaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Dža'fera, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Tri dove će, bez sumnje, biti primljene: dova onoga kome je učinjeno nasilje i nepravda, dova putnika** (musafira) **i dova koju uputi roditelj protiv svoga djeteta.**«[438]

Hadždžadž es-Savvaf je ovaj hadis prenio od Jahjaa b. Ebu Kesira slično Hišamovu hadisu. Za Ebu Dža'fera koji prenosi od Ebu Hurejrea, kažu da je Ebu Dža'fer Muezzin; a nije poznato njegovo puno ime. Od njega je Jahja b. Ebu Kesir prenio i druge hadise osim ovog.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي حَقِّ الْوَالِدَيْنِ *

١٩٨٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَجْزِي وَلَدٌ وَالِدًا إِلَّا أَنْ يَجِدَهُ مَمْلُوكًا فَيَشْتَرِيَهُ فَيُعْتِقَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ. وَقَدْ رَوَى سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سُهَيْلٍ هَذَا الْحَدِيثَ *

8. O dužnosti prema roditeljima

1984. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed b. Musa; kaže: Ispričao nam je Džerir, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Dijete se nikako ne može odužiti svome roditelju, osim ako bi** (taj roditelj) **zapao u ropstvo pa ga ono svojim imetkom otkupilo i oslobodilo.**«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[439] Poznat nam je samo preko Suhejla b. Ebu Saliha. Sufjan es-Sevri i drugi su ovaj hadis prenijeli od Suhejla.

---

[438] Zabilježili su ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u djelu *Edebul-Mufred* i Ebu Davud u *Sunenu*.

[439] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي قَطِيعَةِ الرَّحِمِ *

١٩٨٥. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: **اشْتَكَى أَبُو الرَّدَّاد فَعَادَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْف فَقَالَ: خَيْرُهُمْ وَأَوْصَلُهُمْ مَا عَلِمْتُ أَبو مُحَمَّد. فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا اللَّهُ وَأَنَا الرَّحْمَنُ. خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا مِنِ اسْمِي. فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَتُّهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيد وَابْنِ أَبِي أَوْفَى وَعَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَجُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ. حَدِيثُ سُفْيَانَ عَنِ الزُّهْرِيِّ حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى مَعْمَرٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ رَدَّادٍ اللَّيْثِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَمَعْمَرٍ كَذَا يَقُولُ. قَالَ مُحَمَّدٌ: وَحَدِيثُ مَعْمَرٍ خَطَأٌ *

9. O prekidanju rodbinskih veza

1985. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer i Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i kazali: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Zuhrija, a on od Ebu Selemea, koji je kazao: **»Ebu Derda se razbolio pa je Abdur-Rahman b. Avf došao da ga obiđe. Ebu Derda reče: Koliko znam, Ebu Muhammed je najbolji i najviše je obilazio rodbinu od svih. Na to Abdur-Rahman b. Avf reče: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže da je Uzvišeni Allah rekao: Ja sam Allah i Ja sam Milostivi! Rodbinsku vezu sam stvorio i nazvao je po Mome imenu. Ko je bude održavao, i Ja ću održavati vezu s njim, a ko je prekine, i ja ću prekinuti vezu s njim.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Seida, Ibn Ebu Evfaa, Amira b. Rebi'a, Ebu Hurejrea i Džubejra b. Mutima. Sufjanov hadis od Zuhrija je sahihun.[440] Ma'mer je ovaj hadis prenio od Zuhrija, on od Ebu Selemea, on od Reddada el-Lejsija, a on od Abdu-Rahmana b. Avfa. Muhammed (Buharija) kaže: Ma'merov hadis je greška.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي صِلَةِ الرَّحِمِ *

١٩٨٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا بَشِيرٌ أَبُو إِسْمَعِيلَ وَفِطْرُ بْنُ خَلِيفَةَ عَنْ مُجَاهِد عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِئِ, وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ الَّذِي إِذَا انْقَطَعَتْ رَحِمُهُ وَصَلَهَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ سَلْمَانَ وَعَائِشَةَ.

١٩٨٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَنَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ المخزومي قَالُوا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ**. قَالَ ابْنُ أَبِي عُمَرَ قَالَ سُفْيَانُ **يَعْنِي قَاطِعَ رَحِمٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

440 Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

10. O održavanju rodbinske veze

1986. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama su ispričali Bešir Ebu Ismail i Fitr b. Halife, prenijevši od Mudžahida, on od Abdullaha b. Amra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: »**Nije istinski održavalac rodbinskih veza onaj koji ih samo održava, nego je istinski održavalac rodbinskih veza onaj koji ih ponovo uspostavlja ako ih neko prekine.**«[441] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[442] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Selmana i Aiše.

1987. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer, Nasr b. Ali i Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Muhammeda b. Džubejra b. Mut'ima, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Neće ući u Džennet onaj koji kida veze.**« Ibn Ebu Omer veli da je Sufjan kazao: **tj. onaj koji kida rodbinske veze**. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[443]

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي حُبِّ الوالدْ وَلَده *

١٩٨٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي سُوَيْدٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ يَقُولُ: زَعَمَتِ الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ خَوْلَةُ بِنْتُ حَكِيمٍ قَالَتْ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَهُوَ مُحْتَضِنٌ أَحَدَ ابْنَيِ ابْنَتِهِ وَهُوَ يَقُولُ: **إِنَّكُمْ لَتُبَخِّلُونَ وَتُجَبِّنُونَ وَتُجَهِّلُونَ وَإِنَّكُمْ لَمِنْ رَيْحَانِ اللَّهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَالْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ. حَدِيثُ ابْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ. وَلَا نَعْرِفُ لِعُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ سَمَاعًا مِنْ خَوْلَةَ *

11. O ljubavi roditelja prema djetetu

1988. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ibrahima b. Mejserea, koji je kazao: Čuo sam Ibn Ebu Suvejda kada veli: Čuo sam Omera b. Abdul-Aziza kada kaže: Dobra žena Havla b. Hakim je ustvrdila i kazala: Jednog dana je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izišao noseći u naručju jednog od sinova svoje kćerke i rekao: »**Vi ćete** (vaše roditelje) **činiti škrtima, kukavicama i neznalicama, a vi ste** (na ovome svijetu) **Allahovi bosiljci.**«[444]

---

[441] Buharija bilježi od Alije da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Održavaj rodbinske veza s onim ko ih s tobom prekida i lijepo postupaj s onim koji se prema tebi ružno ophodi."

[442] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

[443] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

[444] Dakle, djeca su ukrasi i mirisi ovog svijeta. Zbog bojazni da nešto ne manjka njihovoj djeci, ljudi postaju škrti, kao što zbog djece postaju kukavice jer nerado idu u rat bojeći se da

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Eš'asa b. Kajsa. Ibn Ujejnin hadis od Ibrahima b. Mejserea mi je poznat samo preko njega. Nije mi poznato da je Omer b. Abdul-Aziz slušao hadise od Havle.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي رَحْمَةِ الْوَلَدِ *

١٩٨٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: أَبْصَرَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يُقَبِّلُ الْحَسَنَ، قَالَ ابْنُ أَبِي عُمَرَ الْحُسَيْنَ أَوِ الْحَسَنَ، فَقَالَ: إِنَّ لِي مِنَ الْوَلَدِ عَشَرَةً مَا قَبَّلْتُ أَحَدًا مِنْهُمْ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَعَائِشَةَ. وَأَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

12. O samilosti prema djetetu

1989. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer i Seid b. Abdur-Rahman i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **»Akre' b. Habis je vidio Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kako poljubi Hasana Ibn Ebu Omer veli i Hasana i Husejna, i reče: Ja imam desetoro djece; nikad nisam ni jedno poljubio! Čuvši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ko nema milosti** (prema drugima), **ni** (Allah) **neće imati milosti prema njemu.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa i Aiše. Ebu Seleme b. Abdur-Rahman se zvao Abdullah b. Abdur-Rahman. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[445]

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّفَقَةِ عَلَى الْبَنَاتِ وَالْأَخَوَاتِ *

١٩٩٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ سَعِيدٍ الْأَعْشَى عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ كَانَتَ لَهُ ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ أَوِ ابْنَتَانِ أَوْ أُخْتَانِ فَأَحْسَنَ صُحْبَتَهُنَّ وَاتَّقَى اللَّهَ فِيهِنَّ فَلَهُ الْجَنَّةُ.**

١٩٩١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَكُونُ لِأَحَدِكُمْ ثَلَاثُ بَنَاتٍ أَوْ ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ فَيُحْسِنُ إِلَيْهِنَّ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأَنَسٍ وَجَابِرٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ. وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ اسْمُهُ سَعْدُ بْنُ مَالِكِ بْنِ سِنَانٍ. وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ هُوَ سَعْدُ بْنُ مَالِكِ بْنِ وُهَيْبٍ. وَقَدْ زَادُوا فِي هَذَا الْإِسْنَادِ رَجُلًا *

---

ne ostanu siročad. Taberanija u *Mu'džeml-Vesitu* bilježi od Ejjuba da je kazao: "Ušao sam kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a Hasan i Husejn se ispred njega igraju. Voliš li ih, o, Allahov Poslaniče, upitah: On reče: Kako ih ne bih volio kad su njih dvojica moja dva bosiljka na ovome svijetu, koje ja mirišem."

[445] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

١٩٩٢. حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَجِيدِ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ ابْتُلِيَ بِشَيْءٍ مِنَ الْبَنَاتِ فَصَبَرَ عَلَيْهِنَّ كُنَّ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

١٩٩٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَزْمٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **دَخَلَتِ امْرَأَةٌ مَعَهَا ابْنَتَانِ لَهَا فَسَأَلَتْ فَلَمْ تَجِدْ عِنْدِي شَيْئًا غَيْرَ تَمْرَةٍ فَأَعْطَيْتُهَا إِيَّاهَا فَقَسَمَتْهَا بَيْنَ ابْنَتَيْهَا وَلَمْ تَأْكُلْ مِنْهَا ثُمَّ قَامَتْ فَخَرَجَتْ فَدَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنِ ابْتُلِيَ بِشَيْءٍ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

١٩٩٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَزِيرٍ الْوَاسِطِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الرَّاسِبِيُّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ دَخَلْتُ أَنَا وَهُوَ الْجَنَّةَ كَهَاتَيْنِ وَأَشَارَ بِأُصْبُعَيْهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ غَيْرَ حَدِيثٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ وَقَالَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ. وَالصَّحِيحُ هُوَ عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَنَسٍ *

13. O izdržavanju kćerki i sestara

1990. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Ibn Ujejne, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od Ejjuba b. Bešira, on od Seida el-A'šaa[446], a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko bude imao tri sestre ili dvije kćerke ili, pak, dvije sestre, pa prema njima, zbog bojazni od Allaha, bude lijepo postupao i izvršavao svoje obaveze preme njima, zaslužio je Džennet.«**[447]

1991. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od Seida b. Abdur-Rahmana, a on od Ebu Seida el-Hudrija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Koji god od vas bude imao tri kćerke ili tri sestre pa prema njima bude lijepo postupao, ući će u Džennet.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ukbea b. Amira, Enesa, Džabira, Ibn Abbasa, Ebu Seida el-Hudrija, kome je ime Sa'd b. Malik b. Sinan, i Sa'da b. Ebu Vekkasa, a on je Sa'd b. Malik b. Vuhejb. Oni su u senedu ovog hadisa dodali jednog čovjeka.

---

[446] Seid b. Abdur-Rahman b. Mukmil el-A'ša ez-Zuhri el-Medeni je makbul ravija. Ibn Hibban ga je smatrao pouzdanim. Pripadao je šestoj generaciji.

[447] U predislamsko doba u Arapa je bila velika sramota kada im se nađe kćerka. Kada bi nekome od njih saopćili vijest da mu je supruga rodila kćerku, on bi od muke i stida pocrnio. Da bi "sačuvali svoju čast i dostojanstvo", oni su svoju žensku djecu živu zakopavali u zemlju. Takvu praksu islam dokida i zabranjuje. I ne samo to, nego islam hrabri i podstiče svoje sljedbenike da budu pažljivi prema svojim kćerkama ili sestrama te da prema njima lijepo i savjesno postupaju i obećava im obilatu nagradu za to. I ovi hadisi su izgovoreni s tim ciljem i svrhom.

1992. ISPRIČAO NAM JE Ala b. Mesleme; kaže: Ispričao nam je Abdul-Medžid b. Abdul-Aziz, prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko bude stavljen u iskušenje kćerkama pa bude strpljiv prema njima** (i prema njima bude lijepo postupao) **one će mu biti štit od vatre.«** Ovaj hadis je hasenun.

1993. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Ma'mer, prenijevši od Ibn Šihaba koji je kazao: Ispričao nam je Abdullah b. Ebu Bekr b. Hazm, prenijevši od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala: **»Uđe kod mene neka žena sa dvije kćerke i zatraži da joj nešto dam. Nisam imala ništa drugo osim jedne hurme koju joj dadoh. Ona je popolovi svojim kćerkama, a sebi ne uze ništa. Pošto ustade i ode, uđe Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i ja ga obavijestih o tome, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ko bude stavljen u iskušenje kćerkama, one će mu biti štit od vatre.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[448]

1994. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Vezir el-Vasiti; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Ubejd; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Abdul-Aziz er-Rasibi, prenijevši od Ebu Bekra b. Ubejdullaha b. Enesa b. Malika koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko othrani i odgoji dvije djevojke,**[449] **ja i on ćemo skupa ući u Džennet poput ova dva, pokazavši na svoja dva prsta.«**[450]

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[451] Muhammed b. Ubejd je od Muhammeda b. Abdul-Aziza prenio više hadisa sa ovim senedom. On kaže: od Ebu Bekra b. Ubejdullaha b. Enesa, a ispravno je da je on Ubejdullah b. Ebu Bekr b. Enes.

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي رَحْمَةِ الْيَتِيمِ *

١٩٩٥. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَعْقُوبَ الطَّالَقَانِيُّ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَال: سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ حَنَشٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَبَضَ يَتِيمًا مِنْ بَيْنِ الْمُسْلِمِينَ إِلَى طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ إِلَّا أَنْ يَعْمَلَ ذَنْبًا لَا يُغْفَرُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ مُرَّةَ الْفِهْرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي أُمَامَةَ وَسَهْلِ بْنِ سَعْدٍ. وَحَنَشٌ هُوَ حُسَيْنُ بْنُ قَيْسٍ وَهُوَ أَبُو عَلِيٍّ الرَّحَبِيُّ . وَسُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ يَقُولُ: حَنَشٌ وَهُوَ ضَعِيفٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ *

---

[448] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Nesaija u *Sunenu*.

[449] Ovdje se misli na dvije kćerke ili dvije sestre.

[450] Pokazujući na svoj kažiprst i srednji prst.

[451] Bilježe ga i Muslim i Ibn Hibban u *sahihima*.

١٩٩٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِمْرَانَ أَبُو الْقَاسِمِ الْمَكِّيُّ الْقُرَشِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ، وَأَشَارَ بِأُصْبُعَيْهِ يَعْنِي السَّبَّابَةَ وَالْوُسْطَى.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14. O samilosti prema siročetu[452]

1995. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jakub et-Talikani; kaže: Ispričao nam je Mu'temir b. Sulejman i kazao: Čuo sam svoga oca kada priča od Haneša[453], on je prenio od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Ko uzme muslimansko siroče da bi o njemu brinuo, Allah će ga, zasigurno, ukoliko ne počini grijeh[454] koji se ne prašta, uvesti u Džennet.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Murrea el-Fihrija, Ebu Hurejrea, Ebu Umamea i Sehla b. Sa'da. Haneš je Husejnn b. Kajs, a on je ustvari, Ebu Ali er-Rahbi. Sulejman et-Tejmi kaže: Haneš je, po mišljenju hadiskih učenjaka, slab ravija.

1996. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Imran Ebu Kasim el-Mekki el-Kureši; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Ebu Hazim, prenijevši od svoga oca, a on od Sehla b. Sa'da, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ja i staratelj siročeta skupa ćemo biti u Džennetu poput ova dva prsta; pokazao je na kažiprst i srednji prst.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[455]

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي رَحْمَةِ الصِّبْيَانِ *

١٩٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَرْزُوقٍ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ وَاقِدٍ عَنْ زَرْبِيٍّ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: **جَاءَ شَيْخٌ يُرِيدُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَبْطَأَ الْقَوْمُ عَنْهُ أَنْ يُوَسِّعُوا لَهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَ لَمْ يُوَقِّرْ كَبِيرَنَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي أُمَامَةَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَزَرْبِيٌّ لَهُ أَحَادِيثُ مَنَاكِيرُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَغَيْرِهِ *

١٩٩٨. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَ لَمْ يَعْرِفْ شَرَفَ كَبِيرِنَا.**

١٩٩٩. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَبَانَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ لَيْثٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوَقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ.** هَذَا

---

[452] Siročetom se smatra svako dijete koje izgubi oca prije punoljetstva.

[453] Husejn b. Kajs er-Rehabi Ebu Ali el-Vasiti, poznat kao Haneš, je ravija koga su učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji.

[454] Kao što su nevjerništvo ili širk.

[455] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

حَدِيثٌ غَرِيبٌ وَحَدِيثُ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ أَيْضًا. قَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: مَعْنَى قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ مِنَّا ، لَيْسَ مِنْ سُنَّتِنَا، يقولُ لَيْسَ مِنْ أَدَبِنَا. و قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ قَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: كَانَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ يُنْكِرُ هَذَا التَّفْسِيرَ: لَيْسَ مِنَّا لَيْسَ مثلنا.

15. O samilosti prema djeci

1997. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Merzuk el-Basri; kaže: Ispričao nam je Ubejd b. Vakid, prenijevši od Zerbijja[456], koji je kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada veli: **»Došao je neki starac koji je htio kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Pošto ljudi oklijevaše da mu naprave mjesto, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ne pripada nama onaj koji nema samilosti prema našim mlađim i poštovanja prema našim starijim.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Amra, Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa i Ebu Umamea. Ovaj hadis je garibun. Zerbijj je, prilikom prenošenja hadisa, proturječio Enesu b. Maliku i drugim (pouzdanim prenosiocima).

1998. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr Muhammed b. Eban; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Nije naš onaj koji nema samilosti prema našim mlađima i ne prizna ugled naših starijih.«**

1999. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr Muhammed b. Eban; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun, prenijevši od Šerika, on od Lejsa, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Nije naš onaj koji nema samilosti prema našim mlađim, ne poštuje naše starije i ne naređuje dobro a zabranjuje zlo.«**

Ovaj hadis je garibun[457], a hadis Muhammeda b. Ishaka od Amra b. Šuajba je hasenun-sahihun. Prenesen je od Abdullaha b. Amra sa drugim senedom. Neki učenjaci vele: Vjerovjenikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: »Nije naš«, znače: Nije naš put, ili; Nije naš bonton. Alija b. El-Medini veli: Jahja b. Seid je kazao: Sufjan es-Sevri je prezirao ovakvo tumačenje: Nije naš, nije poput nas.

[456] Zerbijj je sin Abdullaha el-Ezdija. On je slab ravija. Pripadao je petoj generaciji.

[457] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي رَحْمَةِ النَّاسِ *

٢٠٠٠. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ حَدَّثَنَا قَيْسٌ بن ابو حازم حَدَّثَنِي جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ لَا يَرْحَمُهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَابْنِ عُمَرَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَعَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو *

٢٠٠١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: كَتَبَ بِهِ إِلَيَّ مَنْصُورٌ وَقَرَأْتُهُ عَلَيْهِ، سَمِعَ أَبَا عُثْمَانَ مَوْلَى الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَا تُنْزَعُ الرَّحْمَةُ إِلَّا مِنْ شَقِيٍّ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَأَبُو عُثْمَانَ الَّذِي رَوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ لَا نعْرِفُ اسْمُهُ. يُقَالُ هُوَ وَالِدُ مُوسَى بْنِ أَبِي عُثْمَانَ الَّذِي رَوَى عَنْهُ أَبُو الزِّنَادِ. وَقَدْ رَوَى أَبُو الزِّنَادِ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيْرَ حَدِيثٍ.

٢٠٠٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي قَابُوسَ عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ. ارْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ. الرَّحِمُ شُجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

16. O samilosti prema ljudima

2000. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, koji kaže: Ispričao nam je Kajs b. Ebu Hazim; kaže: Ispričao mi je Džerir b. Abdullah, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Neće Allah imati milosti prema onome koji nema milosti prema ljudima.«**[458]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[459] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdur-Rahmana b. Avfa, Ebu Seida, Ibn Omera, Ebu Hurejrea i Abdullaha b. Amra.

2001. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Nama je ispričao Šu'be i kazao: Mensur mi je napisao (hadis) koji sam poslije njemu pročitao, da je Ebu Osman, štićenik Mugirea b. Šu'bea, čuo od Ebu Hurejrea kada je kazao: Čuo sam Ebu Kasima, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **»Samo će** (iz srca) **nesretnika biti odstranjena milost.«**

---

[458] U predaji koju bilježi Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko ne bude imao milosti prema onima koji su na Zemlji, neće ni prema njemu imati milosti oni koji su na nebesima."

[459] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

Ovaj hadis je hasenun.[460] Ebu Osmanu koji prenosi od Ebu Hurejrea ne znamo ime. Vele da je on otac Musaa b. Ebu Osmana od koga je prenio Ebu Zinad. Ebu Zinad je prenio od Musaa b. Ebu Osmana, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, više hadisa.

2002. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Ebu Kabusa, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Milostivi će ukazati Svoju milost prema onima koji budu imali milosti prema drugima. Budite milostivi prema onima koji su na Zemlji, pa će i prema vama biti milostiv Onaj koji je na nebesima. Rodbina je dobila naziv po imenu Milostivi. Ko bude održavao vezu s njom, Allah će održavati vezu s njim, a ko prekine vezu s njom, Allah će prekinuti vezu s njim.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[461]

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّصِيحَةِ *

٢٠٠٣. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الدِّينُ النَّصِيحَةُ، ثَلَاثَ مِرَارٍ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّه، لِمَنْ؟ قَالَ: لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَتَمِيمٍ الدَّارِيِّ وَجَرِيرٍ وَحَكِيمِ بْنِ أَبِي يَزِيدَ عَنْ أَبِيهِ وَثَوْبَانَ *

٢٠٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيد عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِد عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِم. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

17. O savjetu

2003. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Safvan b. Isa, prenijevši od Muhammeda b. Adžlana, on od Ka'ka'a b. Hakima, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Vjera je savjet. To je ponovio tri puta. Prisutni upitaše: A kome, o, Allahov Poslaniče? On odgovori: Allahu, Njegovoj knjizi, vođama muslimana i muslimanima općenito.«**

Ovaj hadis je hasenun.[462] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Temima ed-Darija, Džerira, Hakima b. Ebu Jezida, njegovog oca i Sevbana.

---

[460] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u *Edebul-Mufredu*, Ebu Davud u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[461] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

[462] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* od Temima ed-Darija.

2004. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Seid, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Džerira b. Abdullaha koji je kazao: **»Dao sam prisegu Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: da ću redovno klanjati namaz, da ću davati zekat i da ću upućivati savjete svakom muslimanu.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[463]

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي شَفَقَةِ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ *

٢٠٠٥. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ أَسْبَاطِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيُّ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ هِشَامِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ. كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ عِرْضُهُ وَمَالُهُ وَدَمُهُ. التَّقْوَى هَا هُنَا. بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْتَقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٢٠٠٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ غَيْرَ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ جَدِّهِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَأَبِي أَيُّوبَ.

٢٠٠٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ أَحَدَكُمْ مِرْآةُ أَخِيهِ، فَإِنْ رَأَى بِهِ أَذًى فَلْيُمِطْهُ عَنْهُ.** وَيَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ ضَعَّفَهُ شُعْبَةُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ *

18. O saosjećanju muslimana prema muslimanu

2005. ISPRIČAO NAM JE Ubejd b. Esbat b. Muhammed el-Kureši; kaže: Ispričao nam je moj otac, prenijevši od Hišama b. Sa'da, on od Zejda b. Eslema, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Musliman je, brat muslimanu, ne smije ga varati, niti lagati, niti ostavljati na cjedilu! Svakom muslimanu je, u odnosu na drugog muslimana, zabranjena njegova čast, njegov imetak i njegov život. Bogobojaznost je ovdje.[464] Dovoljno je zla čovjeku ako omalovaži svoga brata muslimana!«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[465]

---

[463] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*
[464] U Muslimovoj predaji stoji da je pokazao na prsa.
[465] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

2006. ISPRIČALI SU NAM Hasan b. Ali el-Hallal i drugi i kazali: Ispričao nam je Ebu Usama, prenijevši od Burejda b. Abdullaha b. Ebu Burdea, on od svoga djeda Ebu Burdea, a on od Ebu Musaa el-Eš'arija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Vjernik prema vjerniku treba biti poput zgrade čiji dijelovi jedni druge podupiru.«** Ovaj hadis je sahihun.[466] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije i Ebu Ejjuba.

2007. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Jahja b. Ubejdullah, prenijevši od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Svaki od vas je ogledalo svome bratu.[467] Zato, ako kod njega primijeti nešto što ga muči, neka to od njega otkloni.«** Šu'be je Jahjaa b. Ubejdullaha smatrao slabim ravijom hadisa. Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي السَّتْرِ عَلَى الْمُسْلِمِين *

٢٠٠٨. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ أَسْبَاطِ الْقُرَشِيُّ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشِ قَالَ حُدِّثْتُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ. وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ فِي الدُّنْيَا يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. وَمَنْ سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ فِي الدُّنْيَا سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَى أَبُو عَوَانَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ، وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ حُدِّثْتُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ *

19. O prikrivanju mahana muslimana

2008. ISPRIČAO NAM JE Ubejd b. Esbat el-Kureši; kaže: Ispričao nam je moj odtac; kaže: Nama je ispričao A'meš i kazao: Ispričano mi je od Ebu Saliha[468], on je prenio od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko od muslimana otkloni neku ovosvjetsku nevolju, Allah će od njega otkloniti neku od nevolja na Sudnjem danu. Ko**

[466] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[467] Dakle, bolje primijeti njegove mahane i nedostatke nego što to on može uočiti sam, pa ukoliko primijeti takvo nešto kod njega, neka mu ukaže na to i neka mu pomogne da to otkloni od sebe.

[468] Ovo ukazuje na to da je između A'meša i Ebu Saliha bio posrednik koji mu je prenio od Ebu Saliha ovaj hadis. Međutim, Ebu Avene i drugi su ovaj hadis prenijeli od A'meša, a on od Ebu Saliha izravno, bez ikakvog posrednika. To potvrđuje da je A'meš ovaj hadis čuo i izravno od Ebu Saliha.

olakša dužniku, Allah će njemu olakšati i na ovome i na onome svijetu. Ko sakrije mahanu nekog muslimana na ovome svijetu, Allah će sakriti njegove mahane i na ovom i na onome svijetu. Allah će pomagati robu sve dotle dok on pomaže svome bratu.«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Ukbea b. Amira. Ovaj hadis je hasenun.[469] Ebu Avane i drugi su ovaj hadis prenijeli od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i to slično prethodnom hadisu, s tim što u njemu nisu kazali: *Ispričano mi je od Ebu Saliha.*

٢٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الذَّبِّ عَنْ الْمُسْلِمِ *

٢٠٠٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عبدالله عَنْ أَبِي بَكْرٍ النَّهْشَلِيِّ عَنْ مَرْزُوقٍ أَبِي بَكْرٍ التَّيْمِيِّ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ رَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

20. O odbrani časti muslimana

2009. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah, prenijevši od Ebu Bekra et-Tehšelija[470], on od Merzuka Ebu Bekra et-Tejmija, on od Ummi Derda, ona od Ebu Derdaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Ko odbije napad na čast njegova brata[471], Allah će od njega odbiti vatru Džehennema na Sudnjem danu.**« Na ovu temu prenesen je hadis i od Esme bint Jezid. Ovaj hadis je hasenun.[472]

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْهَجْرَةِ *

٢٠١٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ وَحَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وحَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ. يَلْتَقِيَانِ فَيَصُدُّ هَذَا وَيَصُدُّ هَذَا وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَهِشَامِ بْنِ عَامِرٍ وَأَبِي هِنْدٍ الدَّارِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[469] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.

[470] Ebu Bekr et-Tehšeli el-Kufi je iskren ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.

[471] Ko spriječi ogovaranje brata muslimana, Allah će od njega na Sudnjem danu odbiti vatru Džehennema.

[472] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

21. O zabrani napuštanja muslimana

2010. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama je ispričao Zuhri; kaže: Nama je ispričao Seid b. Abdur-Rahman. A ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ataa b. Jezida el-Lejsija, a on od Ebu Ejjuba el-Ensarija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Nije dozvoljeno muslimanu da sa svojim bratom** (muslimanom) **ne govori više od tri dana. Susretnu se pa ovaj okrene leđa onome a onaj ovome. Bolji od njih dvojice je onaj koji prvi nazove selam.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Mesuda, Enesa, Ebu Hurejrea, Hišama b. Amira i Ebu Hinda ed-Darija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[473]

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي مُوَاسَاةِ الْأَخِ *

٢٠١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ الْمَدِينَةَ آخَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ. فَقَالَ لَهُ: هَلُمَّ أُقَاسِمُكَ مَالِي نِصْفَيْنِ وَلِي امْرَأَتَانِ فَأُطَلِّقُ إِحْدَاهُمَا فَإِذَا انْقَضَتْ عِدَّتُهَا فَتَزَوَّجْهَا. فَقَالَ: بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، دُلُّونِي عَلَى السُّوقِ. فَدَلُّوهُ عَلَى السُّوقِ فَمَا رَجَعَ يَوْمَئِذٍ إِلَّا وَمَعَهُ شَيْءٌ مِنْ أَقِطٍ وَسَمْنٍ قَدِ اسْتَفْضَلَهُ. فَرَآهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ وَعَلَيْهِ وَضَرٌ صُفْرَةٍ، فَقَالَ: مَهْيَمْ. فَقَالَ: تَزَوَّجْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ. قَالَ: فَمَا أَصْدَقْتَهَا؟! قَالَ: نَوَاةً. قَالَ حُمَيْدٌ أَوْ قَالَ وَزْنَ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ. فَقَالَ: أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وقَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ: وَزْنُ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ وَزْنُ ثَلَاثَةِ دَرَاهِمَ وَثُلُثٍ. و قَالَ إِسْحَقُ: وَزْنُ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ وَزْنُ خَمْسَةِ دَرَاهِمَ. اخبرني بذالك إِسْحَقَ بْنَ مَنْصُورعن أَحْمَدَ بْنُ حَنْبَلٍ و إِسْحَقَ *

22. O dobročinstvu prema bratu

2011. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim; kaže: Nama je ispričao Humejd, prenijevši od Enesa, koji je kazao: »**Pošto je Abdur-Rahman b. Avf stigao u Medinu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pobratio je njega i Sa'da b. Rebi'a. Nakon toga, reče mu Sa'd b. Rebi': Dođi ovamo da s tobom podijelim svoj imetak na dva jednaka dijela. Imam dvije žene, jednu ću pustiti, pa kad joj prođe propisani rok čekanja, ti se s njom oženi. On reče: Allah te blagoslovio u tvojoj porodici i tvom imetku! Pokažite mi gdje je pijaca! Pokazaše mu i on ode. Pošto se vrati, nosio je nešto sira i masla što je zaradio. Nakon izvjesnog vremena Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga vidje i na njemu primijeti trag šafrana. Šta je to? upita ga. On**

[473] Bilježe ga i Malik u *Muvetta'u*, Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

reče: Oženio sam se s jednom ensarijkom. A šta si joj dao na ime mehra?, upita. Košpicu. Humejd veli: Ili je kazao: Koliko košpicu hurme u zlatu. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Priredi svadbenu gozbu pa makar zaklao jednog brava.«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[474] Ahmed b. Hanbel veli: Težina košpice hurme u zlatu iznosi tri dirhema i trećinu. Ishak veli: Težina košpice hurme u zlatu iznosi pet dirhema. O tome me je obavijestio Ishak b. Mensur prenijevši od Ahmeda b. Hanbela i Ishaka.

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الْغِيبَةِ *

٢٠١٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْغِيبَةُ؟ قَالَ: ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ. قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدِ اغْتَبْتَهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ بَهَتَّهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَرْزَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

23. O ogovaranju

2012. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: »**Neko upita, Allahov Poslaniče, šta je to ogovaranje? On reče: Ogovaranje je da o svome bratu** (muslimanu) **rekneš nešto što mu nije drago. A šta ako je to što kažem istina?, ponovo će taj. Ako je to što si o njemu rekao istina, onda si ga ogovorio, a ako nije istina, onda si ga potvorio, odgovori Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Berzea, Ibn Omera i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَسَدِ *

٢٠١٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ الْعَطَّارُ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بن عيينة عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقَاطَعُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا. وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَالزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ وابن عمر وَابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ *

٢٠١٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ . وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوُ هَذَا *

---

[474] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

24. O zavidnosti

2013. ISPRIČALI SU NAM Abdul-Džebbar b. Ala b. Abdul-Džebbar el-Attar i Seid b. Abdur-Rahman i kazali: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Zuhrija, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ne prekidajte međusobne odnose, ne okrećite leđa jedni drugima, ne mrzite se međusobno i ne zavidite jedni drugima! Budite, Allahovi robovi, prava braća! Nije dozvoljeno muslimanu da sa svojim bratom** (muslimanom) **ne govori više od tri dana.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[475] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Bekra es-Siddika, Zubejra b. Avvama, Ibn Omera, Ibn Mesuda i Ebu Hurejrea.

2014. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama je ispričao Zuhri, prenijevši od Salima, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Samo je dvojici dozvoljeno zavidjeti[476]: onome kome je Allah dao imetak pa od njega dijeli i noću i danju i onome kome je Allah dao da spozna Kur'an i po njemu se vlada i noću i danju.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[477] Preneseno je od Ibn Mesuda i Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّبَاغُضِ *

٢٠١٥. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ يَئِسَ أَنْ يَعْبُدَهُ الْمُصَلُّونَ وَلَكِنْ فِي التَّحْرِيشِ بَيْنَهُمْ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَسُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِيهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَأَبُو سُفْيَانَ اسْمُهُ طَلْحَةُ بْنُ نَافِعٍ *

---

[475] Bilježe ga i Malik u *Muvetta'u*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

[476] Postoje dvije vrste zavisti: zavist u pravom smislu riječi, a to je kada neko nerado gleda napredak drugog i želi, iz dna duše, da on propadne; ova vrsta zavisti je, po mišljenju svih učenjaka, težak gijeh; i zavist u prenesenom značenju, a to je kada neko rado gleda tuđi napredak i dobro i ne želi mu propast, ali želi da i njemu Allah, dž.š., da takvo nešto kako bi i on mogao to koristiti na putu dobra. Ovaj vid zavisti nije zabranjen i nije grijeh. U spomenutom hadisu je riječ o ovoj drugoj vrsti.

[477] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

25. O međusobnoj mržnji

2015. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Sufjana, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Šejtan je izgubio nadu da će ga klanjači obožavati[478], ali nije izgubio nadu da će ih moći međusobno zavađati i huškati jedne protiv drugih.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa i Sulejmana b. Amra b. Ahvesa od njegova oca. Ovaj hadis je hasenun.[479] Ebu Sufjan se zvao Talha b. Nafi'.

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي إِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ *

٢٠١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ و حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ السَّرِيِّ وَأَبُو أَحْمَدَ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ خُثَيْمٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَحِلُّ الْكَذِبُ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: يُحَدِّثُ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ لِيُرْضِيَهَا، وَالْكَذِبُ فِي الْحَرْبِ، وَالْكَذِبُ لِيُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ**. و قَالَ مَحْمُودٌ فِي حَدِيثِهِ: **لَا يَصْلُحُ الْكَذِبُ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَسْمَاءَ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ خُثَيْمٍ. وَرَوَى دَاوُدُ بْنُ أَبِي هِنْدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَسْمَاءَ. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ ابو كريب حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ *

٢٠١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ كُلْثُومٍ بِنْتِ عُقْبَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَيْسَ بِالْكَاذِبِ مَنْ أَصْلَحَ بَيْنَ النَّاسِ فَقَالَ خَيْرًا، أَوْ نَمَى خَيْرًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

26. O mirenju zavađenih

2016. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Ebu Ahmed; kaže: Nama je isprčao Sufjan. A ispričao nam je Mahmud b. Gajlan; kaže: Nama su ispričali Bišr b. es-Sirri i Ebu Ahmed i kazali: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Ibn Hušejma, on od Šehra b. Havšeba, a on od Esme bint Jezid, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Nije dopušteno lagati, osim u tri slučaja: mužu da bi udobrovoljio suprugu[480], u ratu i u slučaju izmirenja zavađenih.«**

---

[478] Tj. da će mu se vjernici klanjati.

[479] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[480] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji: "... i supruzi da bi udobrovoljila muža..." Naprimjer, dozvoljeno je supružnicima da kažu jedno drugom: Ja te volim više od svih! Ti si najljepša, ili najljepši, i slično, iako možda nije tako, da bi udobrovoljio svog supružnika. Nije im dozvoljeno lagati u smislu obmane, prijevare ili nečeg drugog..

Mahmud, u hadisu koji on prenosi, veli: »**Nije dozvoljeno lagati osim u tri slučaja.**«

Ovaj hadis je hasenun.[481] Esmin hadis nam je poznat samo preko Ibn Hušejma. Davud b. Ebu Hind je ovaj hadis prenio od Šehra b. Havšeba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali u njemu nije spomenuo: "od Esme". Tako nam je ispričao Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ibn Ebu Zaide, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda. Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Bekra, r.a.

2017. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Humejda b. Abdur-Rahmana, a on od svoje majke Ummu Kulsum bint Ukbe, koja je kazala: Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: »**Ne smatra se lažovom onaj koji, radi izmirenja zavađenih osoba, bude govorio ili prenosio** (od zavađenog partnera) **lijepe riječi koje nisu izrečene**[482].« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[483]

٢٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخِيَانَةِ وَالْغِشِّ *

٢٠١٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ لُؤْلُؤَةَ عَنْ أَبِي صِرْمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ ضَارَّ ضَارَّ اللَّهُ بِهِ، وَمَنْ شَاقَّ شَاقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٢٠١٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ الْعُكْلِيُّ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ الْكِنْدِيُّ حَدَّثَنَا فَرْقَدُ السَّبَخِيُّ عَنْ مُرَّةَ بْنِ شَرَاحِيلَ الْهَمْدَانِيِّ وَهُوَ الطَّيِّبُ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَلْعُونٌ مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكَرَ بِهِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

27. O prijevari i obmani

2018. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Muhammeda b. Jahjaa b. Habbana, on od Lu'lue[484], a ona od Ebu Sirmea[485] da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Ko naudi nekome, Allah će njemu nauditi, a ko oteža**

[481] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[482] Kao npr. da rekne: Taj te selami i kaže da mu je jako žao što je među vama došlo do nesporazuma, a onda ode i drugom i slične riječi prenese njemu od njegovog zavađenog partnera.

[483] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[484] Lu'lua je štićenica ensarija. Ona je makbul prenosilac. Pripadala je četvrtoj generaciji.

[485] Ebu Sirme Malik b. Kajs el-Mazini el-Ensari je ashab. Slovio je kao pjesnik.

nekome, Allah će njemu otežati!« Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Bekra. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[486]

2019. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Ispričao nam je Zejd b. Hubab el-Ukli; kaže: Meni je ispričao Ebu Seleme el-Kindi[487]; kaže: Nama je ispričao Ferkad es-Sebbehi, prenijevši od Murrea b. Šerahila el-Hemdanija, a on je Tajjib[488], a on od Ebu Bekra es-Siddika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Proklet je onaj koji** (svjesno) **naudi vjerniku ili ga prevari.«** Ovaj hadis je garibun.[489]

٢٨. بَاب مَا جَاءَ فِي حَقِّ الْجِوَارِ *

٢٠٢٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ شَابُورَ وَبَشِيرٍ أَبِي إِسْمَعِيلَ عَنْ مُجَاهِدٍ: **أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو ذُبِحَتْ لَهُ شَاةٌ فِي أَهْلِهِ فَلَمَّا جَاءَ قَالَ : أَهْدَيْتُمْ لِجَارِنَا الْيَهُودِيِّ أَهْدَيْتُمْ لِجَارِنَا الْيَهُودِيِّ؟ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ** . وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ وعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَالْمِقْدَادِ بْنِ الْأَسْوَدِ وَأَبِي شُرَيْحٍ وَأَبِي أُمَامَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ أَيْضًا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٠٢١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنُ مُحَمَّدٍ وهو ابْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : مَا زَالَ جِبْرِيلُ صلوات الله عليه يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ.

٢٠٢٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حَيْوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ شَرِيكٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ . وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ *

28. O pravima susjeda

2020. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la; kaže: Ispričao nam je Sufjan[490], prenijevši od Davuda b. Šabura[491] i Bešira Ebu Ismaila[492], a

[486] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.
[487] Ebu Seleme el-Kindi je učitelj Zejda b. Hubaba. Slovio je kao medžhul ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.
[488] Murre b. Šerahil el-Hemdani Ebu Ismail el-Kufi, poznat kao Murre et-Tajjib, pouzdan je i pobožan ravija. Pripadao je drugoj generaciji.
[489] U senedu ovog hadisa je Ebu Seleme el-Kindi koji je nepoznat prenosilac hadisa.
[490] Sufjan b. Ujejne.
[491] Davud b. Šabur neki vele: Davud b. Abdur-Rahman b. Šabur Ebu Sulejman el-Mekki je pouzdan ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.
[492] Bešir b. Sulejman Ebu Ismail el-Kindi el-Kufi je pouzdan ravija. Pripadao je šestoj generaciji.

njih dvojica od Mudžahida: »**Porodica Abdullaha b. Amra je zaklala ovcu. Pošto on** (odnekud) **dođe, upita: Jeste li dio poklonili našem komšiji jevreju? Jeste li dio poklonili našem komšiji jevreju? Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: Džibril mi je neprestano preporučivao komšiju, tako da sam pomislio da će ga i u imovini naslijediti.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ibn Abbasa, Ukbea b. Amira, Ebu Hurejrea, Enesa, Abdullaha b. Amra, Mikdada b. Esveda, Ebu Šurejha i Ebu Umamea. Ovaj hadis, je u ovoj formi, hasenun-garibun.[493] Ovaj hadis je prenesen od Mudžahida, a on od Aiše i Ebu Hurejrea, a oni od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2021. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs b. Sa'd, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Ebu Bekra b. Muhammeda, a on je Ibn Amr b. Hazm, on od Amre[494], a ona od Aiše da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Neprestano mi je Džibril, salavatullahi alejhi, preporučivao susjeda tako da sam pomislio da će ga on i u imetku nasljeđivati.**«[495]

2022. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Hajvea b. Šurejha, on od Šurahbila b. Šerika, on od Ebu Abdur-Rahmana el-Hubulijja, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Od prijatelja će najveću nagradu, kod Allaha, imati oni koji su se najbolje ophodili prema svome prijatelju, a od susjeda će najveću nagradu, kod Allaha, imati oni koji su se najbolje ophodili prema svome susjedu.**« Ovaj hadis je hasenun-garibun.[496] Ebu Abdur-Rahmanu el-Hubulijju je ime Abdullah b. Jezid.

٢٩ . بَاب مَا جَاءَ فِي الْإِحْسَانِ إِلَى الْخَدَمِ *

٢٠٢٣. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ وَاصِلٍ عَنِ الْمَعْرُورِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِخْوَانُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ فِتْيَةً تَحْتَ أَيْدِيكُمْ. فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِهِ وَلْيُلْبِسْهُ مِنْ لِبَاسِهِ وَلَا يُكَلِّفْهُ مَا يَغْلِبُهُ. فَإِنْ كَلَّفَهُ مَا يَغْلِبُهُ فَلْيُعِنْهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[493] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Buharija u djelu *Edebul-Mufred.*

[494] Amra, kćerka Abdur-Rahmana b. Sa'da b. Zurarea, je pouzdana. Pripadala je trećoj generaciji. Ona je mnogo hadisa prenijela od Aiše.

[495] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[496] Bilježe ga i Ibn Huzejme i Ibn Hibban u *sahihima* te Hakim u *Mustedreku.* Hakim smatra da je vjerodostojan prema kriterijima Buharije i Muslima.

٢٠٢٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ هَمَّامِ بْنِ يَحْيَى عَنْ فَرْقَدٍ عَنْ مُرَّةَ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصديق عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئُ الْمَلَكَةِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ تَكَلَّمَ أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ فِي فَرْقَدٍ السَّبَخِيِّ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ *

29. O dobročinstvu prema sluzi

2023. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Vasila, on od Ma'rura b. Suvejda, a on od Ebu Zerra koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Oni su vaša braća; Allah vam daje sluge da njim upravljate, pa kod koga bude njegov brat** (musliman) **kao sluga, neka ga hrani onim što on jede i oblači onako kako se on oblači, i neka ga ne opterećuje poslom koji on ne može podnijeti. Ako ga zaduži teškim poslom koji ne može podnijeti, neka mu lično pomogne.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Ummu Seleme, Ibn Omera i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[497]

2024. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun, prenijevši od Hemmama b. Jahjaa, on od Ferkada[498], on od Murrea, on od Ebu Bekra es-Siddika, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Neće ući u Džennet onaj koji loše postupa sa potčinjenim.«**

Ovaj hadis je garibun.[499] Ejjub es-Sahtijani i drugi su kritikovali Ferkada es-Sebehijja u pogledu lošeg pamćenja.

٣٠. بَاب النَّهْيِ عَنْ ضَرْبِ الْخدَامِ وَشَتْمِهِمْ *

٢٠٢٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه عَنْ فُضَيْلِ بْنِ غَزْوَانَ عَنِ ابْنِ أَبِي نُعْمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيُّ التَّوْبَةِ: **مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ بَرِيئًا مِمَّا قَالَ لَهُ، أَقَامَ الله عَلَيْهِ الْحَدَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ كَمَا قَالَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ سُوَيْدِ بْنِ مُقَرِّنٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ. وَابْنُ أَبِي نُعْمٍ هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نُعْمٍ الْبَجَلِيُّ يُكْنَى أَبَا الْحَكَمِ *

٢٠٢٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: **كُنْتُ أَضْرِبُ مَمْلُوكًا لِي فَسَمِعْتُ قَائِلًا مِنْ خَلْفِي يَقُولُ: اعْلَمْ أَبَا مَسْعُودٍ، اعْلَمْ أَبَا مَسْعُودٍ فَالْتَفَتُّ فَإِذَا أَنَا بِرَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: اللَّهُ أَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَيْهِ**. قَالَ أَبُو مَسْعُودٍ: فَمَا ضَرَبْتُ مَمْلُوكًا لِي بَعْدَ ذَلِكَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَإِبْرَاهِيمُ التَّيْمِيُّ هو إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ شَرِيكٍ *

---

[497] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[498] Ferkad b. Jakub es-Sebehi je iskren i pobožan čovjek, ali je puno griješio prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[499] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

30. O udaranju i vrijeđanju potčinjenih

2025. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah[500], prenijevši od Fudajla b. Gazvana, od Ibn Ebu Nuajma, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Ebu Kasim, Vjerovjesnik pokajanja[501], rekao: **»Ko potvori potčinjenog rekavši mu nešto od čega je on čist, Allah će nad njim izvršiti preciziranu kaznu na Sudnjem danu[502], a neće nad njim izvršiti kaznu ukoliko ono što je o njemu rekao bude istina.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[503] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Suvejda b. Mukarrina i Abdullaha b. Omera. Ibn Ebu Nuajm je, ustvari, Abdur-Rahman b. Ebu Nuajme el-Bedželi, čiji je nadimak Ebu Hakem.

2026. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Muemmel[504]; kaže: Nama je ispričao Sufjan[505], prenijevši od A'meša, on od Ibrahima et-Tejmija, on od svoga oca, a on od Ebu Mesuda koji je kazao: **»Jednog dana sam tukao svoga slugu kad iza sebe začuh glas: Budi milostiv, Ebu Mesude! Budi milostiv, Ebu Mesude! Okrenuh se, kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji reče: Allah ima veću moć nad tobom nego što ti imaš nad tvojim slugom!«**

Ibn Mesud reče: Nakon toga više nikada nisam istukao slugu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[506] Ibrahim et-Tejmi je Ibrahim b. Jezid b. Šerik.

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي أَدَبِ الْخَادِمِ *

٢٠٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي هَارُونَ الْعَبْدِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ خَادِمَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ فَارْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ**. وَأَبُو هَارُونَ الْعَبْدِيُّ اسْمُهُ عُمَارَةُ بْنُ جُوَيْنٍ. وقَالَ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ: ضَعَّفَ شُعْبَةُ أَبَا هَارُونَ الْعَبْدِيَّ. قَالَ يَحْيَى: وَمَا زَالَ ابْنُ عَوْنٍ يَرْوِي عَنْ أَبِي هَارُونَ حَتَّى مَاتَ *

---

[500] Abdullah b. Mubarek el-Murzi je pouzdan i siguran ravija, alim i fakih. Pripadao je osmoj generaciji.

[501] Nazvan je Vjerovjesnikom pokajanja zato što se svakog dana kajao Allahu, dž.š., i od Njega oprost tražio najmanje stotinu puta.

[502] Tj. udariće mu na Sudnjem danu osamdeset batina, koliko je propisana kazna za potvoru.

[503] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Ebu Davud u *Sunenu*.

[504] Muemmel b. Ismail el- Advi Ebu Abdur-Rahman el-Basri je iskren ravija koji je loše pamtio. Pripadao je devetoj generaciji.

[505] Sufjan es-Sevri.

[506] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

31. O odgajanju sluge

2027. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah[507], prenijevši od Sufjana[508], on od Ebu Haruna el-Abdija,[509] a on od Ebu Seida koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ako neko od vas počne tući slugu, pa on spomene Allaha, neka ga prestane tući.**«

Ebu Harunu el-Abdiju je ime Umare b. Džuvejn. Jahja b. Seid veli: Šu'be je Ebu Haruna el-Abdija smatrao slabim prenosiocem. Jahja[510] veli: Ibn Avn je sve do smrti prenosio hadise od Ebu Haruna.

٣٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْعَفْوِ عَنِ الْخَادِمِ *

٢٠٢٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِي هَانِئٍ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ عَبَّاسِ بْنِ جُلَيْدٍ الْحَجْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ أَعْفُو عَنِ الْخَادِمِ؟ فَصَمَتَ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. ثُمَّ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ أَعْفُو عَنِ الْخَادِمِ؟ قَالَ: كُلَّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ عَنْ أَبِي هَانِئٍ الْخَوْلَانِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَ هَذَا.

٢٠٢٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ عَنْ أَبِي هَانِئٍ الْخَوْلَانِيِّ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ وَقَالَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو *

32. O praštanju sluzi

2028. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Rišdin b. Sa'd, prenijevši od Ebu Hania el-Havlanija, on od Abbasa b. Džulejda el-Hadžrija, a on od Abdullaha b. Omera, koji je kazao: »**Došao je neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Hoću li ja praštati** (pogreške) **sluzi? Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, zašuti, a ovaj će ponovo: Koliko ću puta praštati** (pogreške) **sluzi? On reče: Svaki dan sedamdeset puta.**«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[511] Prenio ga je Abdullah b. Vehb od Ebu Hania el-Havlanija sa ovim senedom slično prethodnom hadisu.

---

[507] Abdullah b. Mubarek.

[508] Sufjan es-Sevri.

[509] Ebu Harun Umare b. Džuvejn el-Abdi je ravija koga su učenjaci odbacili. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[510] Jahja b. Seid el-Kattan.

[511] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

2029. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Vehb, prenijevši od Ebu Hania el-Havlanija, sa ovim senedom, **slično prethodnom hadisu.**

Neki su ovaj hadis, sa ovim senedom, prenijeli od Abdullaha b. Vehba, a on od Abdullaha b. Amra.

٣٣. بَاب مَا جَاءَ فِي أَدَبِ الْوَلَدِ *

٢٠٣٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ يَعْلَى عَنْ نَاصِحٍ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَأَنْ يُؤَدِّبَ الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَنَاصِحٌ بن الْعَلَاءِ الكُوفِيُّ لَيْسَ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ بِالْقَوِيِّ وَلَا يُعْرَفُ هَذَا الْحَدِيثُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَنَاصِحٌ شَيْخٌ آخَرُ بَصْرِيٌّ يَرْوِي عَنْ عَمَّارِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ وَغَيْرِهِ وهُوَ أَثْبَتُ مِنْ هَذَا *

٢٠٣١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَامِرُ بْنُ أَبِي عَامِرٍ الْخَزَّازُ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَامِرِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ الْخَزَّازِ. وَأَيُّوبُ بْنُ مُوسَى هُوَ ابْنُ عَمْرِو بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْعَاصِي. وَهَذَا عِنْدِي حَدِيثٌ مُرْسَلٌ *

33. O odgoju djeteta

2030. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Jahja b. Ja'la, prenijevši od Nasiha[512], on od Simaka[513] a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Da osoba odgaja svoje dijete, bolje joj je nego da** (svaki dan) **podijeli jedan sa'** (hrane) **na ime sadake.**«

Ovaj hadis je garibun.[514] Nasih b. Ala el-Kufi, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije stabilan ravija, a i ovaj hadis je poznat samo u ovoj formi. Nasih, drugi šejh iz Basre, prenio je od Ammara b. Ebu Ammara i drugih i on je sigurniji od imenjaka iz Kufe.

2031. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Amir b. Ebu Amir el-Hazzaz; kaže: Nama je ispričao Ejjub b. Musa, prenijevši od svoga oca, a on od svoga djeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Ne može roditelj svome djetetu dati bolji poklon od lijepog odgoja.**«

---

[512] Nasih b. Abdullah, neki vele Abdur-Rahman, et-Temimi je slab ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.

[513] Simak b. Harb.

[514] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da je ovaj hadis slab, pošto se u njegovu senedu nalazi ravija Nasih b. Abdullah, koji je, po mišljenju hadiskih učenjaka, nestabilan.

Ovaj hadis je garibun[515], poznat nam je samo preko Amira b. Ebu Amira el-Hazzaza. Ejjub b. Musa je Ibn Amr b. Seid b. As. Ovaj hadis je, po mom mišljenju, mursel.

٣٤. بَاب مَا جَاءَ فِي قَبُولِ الْهَدِيَّةِ وَالْمُكَافَأَةِ عَلَيْهَا *

٢٠٣٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَكْثَمَ وَعَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ قَالَا: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **كَانَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَيُثِيبُ عَلَيْهَا**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ وَابْنِ عُمَرَ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عِيسَى بْنِ يُونُسَ *

34. O primanju poklona i uzvraćanju na poklon

2032. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Eksem i Alija b. Hašrem i kazali: Ispričao nam je Isa b. Junus, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše: »**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi primao poklon i uzvraćao poklonom**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Enesa, Ibn Omera i Džabira. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-sahihun-garibun.[516] Kao merfu hadis poznat nam je samo preko Isaa b. Junusa.

٣٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الشُّكْرِ لِمَنْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ *

٢٠٣٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ لَا يَشْكُرُ اللَّهَ**. ق هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٠٣٤. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى، و حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرُّؤَاسِيُّ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَالْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ وَالنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

35. O zahvali onome ko ti učini kakvo dobro

2033. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nama je ispričao Rebi' b. Muslim[517]; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Zijad prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je

---

[515] Bilježi ga i Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman.*

[516] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

[517] Rebi' b. Muslim el-Džumehi Ebu Bekr el-Basri je pouzdan ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko ne zahvaljuje ljudima, nije zahvalan ni Allahu.«** Ovaj hadis je sahihun.[518]

2034. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od Ibn Ebu Lejle. A ispričao nam je Sufjan b. Veki'; kaže: Ispričao nam je Humejd b. Abdur-Rahman er-Ruvasi, prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on od Atijjea[519], a on od Ebu Seida koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko ne zahvaljuje ljudima, nije zahvalan ni Allahu.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Eš'asa b. Kajsa i Nu'mana b. Beširа. Ovaj hadis je hasenun.[520]

٣٦. بَاب مَا جَاءَ فِي صَنَائِعِ الْمَعْرُوفِ *

٢٠٣٥. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْجُرَشِيُّ الْيَمَامِيُّ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو زُمَيْلٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ. وَأَمْرُكَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهْيُكَ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ. وَإِرْشَادُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الضَّلَالِ لَكَ صَدَقَةٌ. وَبَصَرُكَ لِلرَّجُلِ الرَّدِيءِ الْبَصَرِ لَكَ صَدَقَةٌ. وَإِمَاطَتُكَ الْحَجَرَ وَالشَّوْكَةَ وَالْعَظْمَ عَنِ الطَّرِيقِ لَكَ صَدَقَةٌ. وَإِفْرَاغُكَ مِنْ دَلْوِكَ فِي دَلْوِ أَخِيكَ لَكَ صَدَقَةٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَجَابِرٍ وَحُذَيْفَةَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو زُمَيْلٍ سِمَاكُ بْنُ الْوَلِيدِ الْحَنَفِيُّ، وَالنَّضْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ هو الْجُرَشِيُّ الْيَمَامِيُّ *

36. O činjenju dobra

2035. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Abdul-Azim el-Anberi; kaže: Ispričao nam je Nadr b. Muhammed el-Džureši el-Jemami; kaže: Nama je ispričao Ikrime b. Ammar; kaže: Nama je ispričao Ebu Zumejl, prenijevši od Malika b. Merseda[521], on od svoga oca, a on od Ebu Zerra koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Osmijeh koji uputiš svome bratu biće ti upisan kao sadaka; tvoje naređivanje dobra i zabranjivanje zla biće ti upisano kao sadaka; tvoje pokazivanje Pravog puta osobi koja je zalutala biće ti upisano kao sadaka; tvoj vid kojim**

[518] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

[519] Atijje b. Sa'd b. Dženade el-Avfi el-Džedeli el-Kufi je iskren prenosilac, ali je prilikom prenošenja puno griješio. Pripadao je trećoj generaciji.

[520] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[521] Malik b. Mersed b. Abdullah ez-Zemani je pouzdan ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

pomogneš osobi koja ne vidi biće ti upisan kao sadaka; tvoje uklanjanje kamena, trna ili kosti s puta biće ti upisano kao sadaka; i tvoje izljevanje kofe u kofu tvoga brata biće ti upisano kao sadaka.«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Džabira, Huzejfea, Aiše i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[522] Ebu Zumejl Simak b. Velid je el-Hanefi, a Nadr b. Muhammed je El-Džureši el-Jemami.

٣٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمِنْحَةِ *

٢٠٣٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْسَجَةَ يَقُولُ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ مَنَحَ مَنِيحَةَ لَبَنٍ أَوْ وَرِقٍ أَوْ هَدَى زُقَاقًا كَانَ لَهُ مِثْلَ عِتْقِ رَقَبَةٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَى مَنْصُورُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ وَشُعْبَةُ عَنْ طَلْحَةَ ابْنِ مُصَرِّفٍ هَذَا الْحَدِيثَ.
وَفِي الْبَاب عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ : مَنْ مَنَحَ مَنِيحَةَ وَرِقٍ إِنَّمَا يَعْنِي بِهِ قَرْضَ الدَّرَاهِمِ. قَوْلُهُ: أَوْ هَدَى زُقَاقًا قال: انما يَعْنِي بِهِ هِدَايَةَ الطَّرِيقِ وهو ارشاد السبيل *

37. O davanju deve ili ovce na korištenje, ili davanju novčane pomoći

2036. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ibrahim b. Jusuf b. Ebu Ishak, prenijevši od svoga oca, on od Ebu Ishaka, a on od Talhe b. Musarrifa, koji je kazao: Čuo sam Abdur-Rahmana b. Avsedžea kada veli: Čuo sam Beraa b. Aziba kada kaže: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **»Ko da** (nekome) **devu ili ovcu na korištenje, ili mu da novčanu pomoć, ili ko** (slijepom ili zalutalom) **pokaže put, imaće nagradu kao da je oslobodio roba.«**

Hadis Ebu Ishaka od Talhe b. Musariifa je hasenun-sahihun-garibun.[523] Poznat nam je samo u ovoj formi. I Mensur b. Mu'temir i Šu'be su od Talhe b. Musarrifa prenijeli ovaj hadis. Na ovu temu prenesen je hadis i od Nu'mana b. Bešira. »Ko pruži pomoć u srebru« znači: »ko pruži pozajmicu u dirhemima. »Ili pokaže put« znači: »Ko uputi putem«.

---

[522] Bilježe ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[523] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

٣٨. بَاب مَا جَاءَ فِي إِمَاطَةِ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ *

٢٠٣٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي فِي طَرِيقٍ إِذْ وَجَدَ غُصْنَ شَوْكٍ فَأَخَّرَهُ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَغَفَرَ لَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَرْزَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

38. O uklanjanju s puta onoga što smeta

2037. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, prenijevši od Malika b. Enesa, on od Sumejja, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Kada čovjek, idući putem, naiđe na granu trna pa je skloni, Allah mu zahvali i oprosti mu** (manje grijehe).«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Berzea, Ibn Abbasa i Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[524]

٣٩. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْمَجَالِسَ أَمَانَةٌ *

٢٠٣٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ جَابِرِ بْنِ عَتِيكٍ عَنْ جَابِرِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ الْحَدِيثَ ثُمَّ الْتَفَتَ فَهِيَ أَمَانَةٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَإِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ *

39. O tome da sastanci mogu biti nešto što je povjerljivo

2038. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba koji je kazao: Obavijestio me je Abdur-Rahman b. Ata, prenijevši od Abdul-Melika b. Džabira b. Atika, on od Džabira b. Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Kada osoba nekome nešto ispriča obazirući se** (lijevo i desno), **to je znak da je to** (što mu je ispričala) **kazano u povjerenju.**«

Ovaj hadis je hasenun.[525] Poznat nam je samo preko Ibn Ebu Zi'ba.

٤٠. بَاب مَا جَاءَ فِي السَّخَاءِ *

٢٠٣٩. حَدَّثَنَا أَبُو الْخَطَّابِ زِيَادُ بْنُ يَحْيَى الحساني الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ وَرْدَانَ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ قَالَتْ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ لَيْسَ لِي مِنْ شَيْءٍ إِلَّا مَا أَدْخَلَ عَلَيَّ الزُّبَيْرُ أَفَأُعْطِي؟** قَالَ: **نَعَمْ، لَا تُوكِي فَيُوكَى عَلَيْكِ. يَقُولُ لَا تُحْصِي فَيُحْصَى عَلَيْكِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

---

[524] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[525] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ. وَرَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا عَنْ أَيُّوبَ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ *

٢٠٤٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَرَّاقُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللَّهِ، قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ، قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ، بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ. وَالْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللَّهِ، بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ، بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ، قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ. وَلَجَاهِلٌ سَخِيٌّ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ عَالِمٍ بَخِيلٍ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَعِيدِ ابْنِ مُحَمَّدٍ. وَقَدْ خُولِفَ سَعِيدُ بْنُ مُحَمَّدٍ فِي رِوَايَةِ هَذَا الْحَدِيثِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ. إِنَّمَا يُرْوَى عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَائِشَةَ شَيْءٌ مُرْسَلٌ *

40. O darežljivosti

2039. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hattab Zijad b. Jahja el-Hassani el-Basri; kaže: Ispričao nam je Hatim b. Verdan; kaže: Nama je ispričao Ejjub, prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, on od Esme bint Ebu Bekr, koja je kazala: **»Rekla sam: Allahov Poslaniče, ja nemam druge imovine osim one što mi je privrijedi Zubejr[526], pa hoću li je dijeliti na ime sadake? On reče: Ne budi škrta kako Allah ne bi bio škrt prema tebi.«** Veli: Ne budi škrta pa da budu uskraćene blagodati prema tebi.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[527] Neki su ovaj hadis, sa ovim senedom, prenijeli od Ibn Ebu Mulejke, on od Abbada b. Abdullaha b. Zubejra, on od Esme bint Ebu Bekr. Neki su ovo prenijeli od Ejjuba, ali u njegovu senedu nisu spomenuli: "od Abbada b. Abdullaha b. Zubejra".

2040. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Ispričao nam je Seid b. Muhammed el-Verrak, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **»Darežljiva osoba je bliska Allahu, bliska Džennetu, bliska ljudima, a daleko od Džehennema, dok je škrta osoba daleko od Allaha, daleko od Dženneta, daleko od ljudi, a bliska Džehennemu. Darežljivi neznalica je Allahu draži od škrtog pobožnjaka.«**

Ovaj hadis je garibun.[528] Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Seida, od A'redža, od Ebu Hurejrea kao hadis Seida b. Muhammeda. Seidu b. Muhammedu su proturječili prilikom prenošenja ovog hadisa od Jahjaa b. Seida. Nešto je od Jahjaa b. Seida, a on od Aiše preneseno kao mursel hadis.

---

[526] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Allahov Poslaniče, ja nemam svoje imovine osim one koju zaradi moj muž Zubejr b. Avvam..."

[527] Bilježe ga *u El-Kutubus-Sitte* svi osim Ibn Madžea.

[528] Bilježe ga i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman* i Taberanija u *Mu'džemul-Vesitu.*

٤١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْبُخْلِ *

٢٠٤١. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ دِينَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَالِبٍ الْحُدَّانِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خَصْلَتَانِ لَا تَجْتَمِعَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَسُوءُ الْخُلُقِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ صَدَقَةَ بْنِ مُوسَى *

٢٠٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ مُوسَى عَنْ فَرْقَدٍ السَّبَخِيِّ عَنْ مُرَّةَ الطَّيِّبِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ خِبٌّ وَلَا بَخِيلٌ وَلَا مَنَّانٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٢٠٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ بِشْرِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمُؤْمِنُ غِرٌّ كَرِيمٌ، وَالْفَاجِرُ خِبٌّ لَئِيمٌ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

41. O škrtosti

2041. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Nama je ispričao Sadeka b. Musa; kaže: Nama je ispričao Malik b. Dinar, prenijevši od Abdullaha b. Galiba el-Huddanija[529], a on od Ebu Seida el-Hudrija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Dvije se osobine ne mogu naći kod vjernika: škrtost i loš moral.**«

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je garibun.[530] Poznat nam je samo preko Sadeke b. Musaa.

2042. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Nama je ispričao Sadeka b. Musa, prenijevši od Ferkada es-Sebehijja, on od Murrea et-Tajjiba, on od Ebu Bekra es-Siddika, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**U Džennet neće ući varalica, škrtica i onaj koji prigovara kad nekome učini dobro.**« Ovaj hadis je hasenun-garibun.

2043. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak, prenijevši od Bišra b. Rafi'a, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Vjernik je lahkomislen i plemenit, a pokvarnjak je prevarant i podao.**« Ovaj hadis je garibun.[531] Poznat nam je samo u ovoj formi.

---

[529] Abdullah b. Galib el-Huddai el-Basri je iskren ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[530] Bilježi ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi.*

[531] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

٤٢. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّفَقَةِ فِي الْأَهْلِ *

٢٠٤٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَى أَهْلِهِ صَدَقَةٌ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعَمْرِو بْنِ أُمَيَّةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٤٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ عَنْ ثَوْبَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَفْضَلُ الدِّينَارِ دِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ، وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ , وَدِينَارٌ يُنْفِقُهُ الرَّجُلُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**. قَالَ أَبُو قِلَابَةَ بَدَأَ بِالْعِيَالِ ثُمَّ قَالَ : فَأَيُّ رَجُلٍ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ رَجُلٍ يُنْفِقُ عَلَى عِيَالٍ لَهُ صِغَارٍ يُعِفُّهُمُ اللَّهُ بِهِ وَيُغْنِيهِمُ اللَّهُ بِهِ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

42. O onome što čovjek potroši na izdržavanje svoje porodice

2044. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Šu'bea, on od Adijja b. Sabita, on od Abdullaha b. Jezida, on od Ebu Mesuda el-Ensarija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **»Ono što čovjek potroši na izdržavanje svoje porodice** (pisaće mu se) **kao sadaka.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Amra, Amra b. Umejjea i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihn.

2045. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Ebu Esme, on od Sevbana, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **»Najbolji su oni novci koje čovjek potroši na izdržavanje svoje porodice, koje potroši na opremanje svoje jahalice za borbu na Allahovom putu i oni koje potroši na saborce na Allahovom putu.«**

Ebu Kilabe veli: Počeo je sa porodicom, potom je kazao: Zar može neko imati veću nagradu od onoga koji troši na svoju porodicu? Ima nejač pa ih Allah preko njega sačuva od grijeha i neimaštine. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٤٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الضِّيَافَةِ وَغَايَةِ الضِّيَافَةِ إِلَى كَمْ هِيَ *

٢٠٤٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْعَدَوِيِّ أَنَّهُ قَالَ: أَبْصَرَتْ عَيْنَايَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَمِعَتْهُ أُذُنَايَ حِينَ تَكَلَّمَ بِهِ قَالَ: **مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ جَائِزَتَهُ. قَالُوا وَمَا جَائِزَتُهُ؟ قَالَ: يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ. قَالَ: وَالضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ وَمَا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ. وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَسْكُتْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٤٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْكَعْبِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ, وَجَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ. وَمَا أُنْفِقَ عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ. وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوِيَ عِنْدَهُ حَتَّى يُحْرِجَهُ.** وَمَعْنَى قَوْلِهِ: **لَا يَثْوِي عِنْدَهُ يَعْنِي الضَّيْفَ لَا يُقِيمُ عِنْدَهُ حَتَّى يَشْتَدَّ عَلَى صَاحِبِ الْمَنْزِلِ.** وَالْحَرَجُ هُوَ الضِّيقُ. إِنَّمَا قَوْلُهُ: حَتَّى يُحْرِجَهُ يَقُولُ: حَتَّى يُضَيِّقَ عَلَيْهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. وَقَدْ رَوَاهُ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ وَاللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو شُرَيْحٍ الْخُزَاعِيُّ هُوَ الْكَعْبِيُّ وَهُوَ الْعَدَوِيُّ اسْمُهُ خُوَيْلِدُ بْنُ عَمْرٍو *

43. O gostoprimstvu i koliko ono traje

2046. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Lejs, prenijevši od Sa'da b. Seida b. Ebu Seida el-Makburija, a on od Ebu Šurejha el-Advija, koji je kazao: **»Ove su moje oči vidjele i ove su moje uši čule Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka počasti svoga musafira, neka mu iskaže izuzetnu počast. A šta je izuzetna počast?, upitaše prisutni. On reče: To je posebna hrana koja se nudi jedan dan i noć[532]. Gostoprimstvo traje tri dana, a sve iznad toga mu se piše kao sadaka. Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori samo dobro ili neka šuti.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[533]

2047. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Šurejha el-Ka'bija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Gostoprimstvo traje tri dana, izuzetna počast jedan dan i noć, a sve što čovjek potroši iznad toga piše mu se kao sadaka. Nije dopušteno musafiru da kod domaćina ostane dugo da mu ne bi pričinio nelagodnosti.«**

»Nek ne ostane dugo« to znači da musafir ne treba da ostaje dugo kako ne bi bio opterećenje za domaćina. "Nelagodnost" znači tjeskoba. »Da mu ne pričinjava nelagodnosti« tj. da mu ne bi izazivao tjeskobu u duši. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Ebu Hurejrea. Prenijeli su ga i Malik b. Enes i Lejs b. Sa'd od Seida el-Makburija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ebu Šurejh el-Huzai je Ka'bi i Adevi. Ime mu je Huvejlid b. Amr.

٤٤. بَاب مَا جَاءَ فِي السَّعْيِ عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْيَتِيمِ *

٢٠٤٨. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَوْ كَالَّذِي يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ.**

---

532 Prvi dan i noć musafira treba posebno dočekati pripremivši mu što bolju hranu. Nakon jednog dana i noći musafiru se može iznijeti ono što i sami jedemo.

533 Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

٢٠٤٩. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ ثَوْرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي الْغَيْثِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَ ذَلِكَ. هَذَا الْحَدِيثُ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو الْغَيْثِ اسْمُهُ سَالِمٌ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُطِيعٍ. وَثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ شَامِيٌّ، وَثَوْرُ بْنُ زَيْدٍ مَدَنِيٌّ *

44. O brizi o udovicama i siročadi

2048. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Safvana b. Sulejma koji sened uzdiže do Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Onaj koji se brine o udovicama i bijednicima je poput borca na Allahovom putu, ili poput onoga koji dane posti, a noći provodi u ibadetu.**«

2049. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijesto nas je Ma'n; kaže: nas je obavijestio Malik, prenijevši od Sevra b. Zejda, on od Ebu Gajsa, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično tome.**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[534] Ebu Gajsu je ime Salim. On je bio štićenik Abdullaha b. Muti'a. Postoje dvojica; i Sevr b. Jezid Šami, i Sevr b. Zejd Medeni.

٤٥. بَاب مَا جَاءَ فِي طَلَاقَةِ الْوَجْهِ وَحُسْنِ الْبِشْرِ *

٢٠٥٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا الْمُنْكَدِرُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَإِنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهٍ طَلْقٍ وَأَنْ تُفْرِغَ مِنْ دَلْوِكَ فِي إِنَاءِ أَخِيكَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

45. O veselosti i nasmijanosti

2050. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Munkedir, prenijevši od svoga oca, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Svako dobro je sadaka, a u dobro spada i to da susretneš svoga brata vesela lica i da iz svoje kofe** (vodu) **saspeš u posudu svoga brata.**« Na ovu temu je prenesen hadis i od Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[535]

---

[534] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[535] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٤٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الصِّدْقِ وَالْكَذِبِ *

٢٠٥١. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ شَقِيقِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ. وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدِّيقًا. وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ. وَمَا يَزَالُ الْعَبْدُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ وَابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٥٢. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى قَالَ: قُلْتُ لِعَبْدِ الرَّحِيمِ بْنِ هَارُونَ الْغَسَّانِيِّ: حَدَّثَكُمْ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي رَوَّادٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِيلًا مِنْ نَتْنِ مَا جَاءَ بِهِ.** قَالَ يَحْيَى: فَأَقَرَّ بِهِ عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ هَارُونَ فَقَالَ نَعَمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. تَفَرَّدَ بِهِ عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ هَارُونَ.

46. O istini i laži

2051. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Šekika b. Selemea, a on od Abdullaha b. Mesuda koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Držite se istine, jer istina vodi dobročinstvu, a dobročinstvo vodi u Džennet. Osoba će govoriti istinu i težiti istini tako da će kod Allaha, jednog dana, biti upisana kao iskrena. Čuvajte se laži, jer laž vodi nemoralu, a nemoral vodi u Džehennem. Osoba će govoriti neistinu i težiti neistini tako da će kod Allaha, jednog dana, biti upisana kao lažov.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Bekra, Omera, Abdullaha b. Šehhira i Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[536]

2052. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa i kazao: Rekao sam Abdur-Rahimu b. Harunu el-Gassaniju: Je li vama ispričao Abdul-Aziz b. Ebu Revvad, prenijevši od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Kada čovjek slaže, melek se od njega udalji milju zbog ružnog smrada kojim zaudara djelo koje je uradio.«**

Jahja veli: Abdur-Rahim b. Harun je to potvrdio. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[537] Poznat nam je samo u ovoj formi. Abdur-Rahim b. Harun ga je sam prenio.

---

[536] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[537] Bilježe ga i Ebu Nuajm u djelu *Hil'jetul-Evlijai ve Tabekatul-Esfijai* i Ibn Ebu Dun'ja u djelu *Es-Samt.*

٤٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْفُحْشِ *

٢٠٥٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصَّنْعَانِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا كَانَ الْفُحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ. وَمَا كَانَ الْحَيَاءُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ. قَالَ أَبُو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ *

٢٠٥٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ قَال: سَمِعْتُ أَبَا وَائِلٍ يُحَدِّثُ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **خِيَارُكُمْ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا. وَلَمْ يَكُنِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

47. O bestidnosti

2053. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Abdul-A'la es-San'ani i drugi i kazali: Ispričao nam je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Neće se kod nekoga pojaviti bestidnost a da ga neće ukaljati, niti će se kod nekoga pojaviti stid, a da ga neće ukrasiti.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Aiše. Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-garibun.[538] Poznat nam je samo preko Abdur-Rezzaka.

2054. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud; kaže: Obavijestio nas je Šu'be, prenijevši od A'meša koji je kazao: Čuo sam Ebu Vaila kako priča od Mesruka, a on od Abdullaha b. Amra koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Najbolji od vas je onaj koji ima najljepši moral. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio neučtiv niti je bio razuzdan.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[539]

٤٨. بَاب مَا جَاءَ فِي اللَّعْنَةِ *

٢٠٥٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَلَاعَنُوا بِلَعْنَةِ اللَّهِ وَلَا بِغَضَبِهِ وَلَا بِالنَّارِ.** وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

538 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u djelu *Edebul-Mufr*edi i Ibn Madže u *Sunenu*.

539 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٢٠٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْأَزْدِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَابِقٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيءِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٠٥٧. حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمَ الطَّائِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا أَبَانُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْعَالِيَةِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَجُلًا لَعَنَ الرِّيحَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **لَا تَلْعَنِ الرِّيحَ فَإِنَّهَا مَأْمُورَةٌ. وَإِنَّهُ مَنْ لَعَنَ شَيْئًا لَيْسَ لَهُ بِأَهْلٍ رَجَعَتِ اللَّعْنَةُ عَلَيْهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْلَمُ أَحَدًا أَسْنَدَهُ غَيْرَ بِشْرِ بْنِ عُمَرَ *

48. O proklinjanju

2055. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Hišam, prenijevši od Katadea, on od Hasana, a on od Semurea b. Džunduba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ne proklinjite se međusobno, izazivajući jedni na druge Allahovo prokletstvo, Njegovu srdžbu niti Vatru.«**[540]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa, Ebu Hurejrea, Ibn Omera i Imrana b. Husajna. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[541]

2056. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja el-Ezdi el-Basri; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Sabik, prenijevši od Israila, on od A'meša, on od Ibrahima, on od Alkamea, a on od Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Vjernik ne kleveće i ne proklinje, niti govori ružne i bestidne riječi.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[542] Prenesen je od Abdullaha sa više seneda.

2057. ISPRIČAO NAM JE Zejd b. Ahzem et-Tai el-Basri; kaže: Ispričao nam je Bišr b. Omer; kaže: Nama je ispričao Eban b. Jezid, prenijevši od Katadea, on od Ebu Alijea, a on od Ibn Abbasa: Neki je čovjek pred Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, proklinjao vjetar, a on mu reče: **»Ne proklinji vjetar jer je njemu naređeno! Uistinu, ako neko kune nešto što ne zaslužuje prokletstvo, to će se prokletstvo vratiti na njega.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[543] Nije nam poznato da ga je iko prenio sa potpunim senedom, osim Bišr b. Omer.

---

[540] Neka ne govori musliman drugom muslimanu: Neka je na tebe Allahovo prokletstvo, ili: Neka je na tebe Allahova srdžba, ili: Neka te Allah prži vatrom Džehennema!

[541] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[542] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u *Tarihu*, Ibn Hibban u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman*.

[543] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

٤٩. بَاب مَا جَاءَ فِي تَعْلِيمِ النَّسَبِ *

٢٠٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّد حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَك عَنْ عَبْد الْمَلك بْنِ عيسَى الثَّقَفيِّ عَنْ يَزِيدَ مَوْلَى الْمُنْبَعِث عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ مَا تَصِلُونَ بِه أَرْحَامَكُمْ. فَإِنَّ صِلَةَ الرَّحِمِ مَحَبَّةٌ فِي الْأَهْلِ مَثْرَاةٌ فِي الْمَالِ، مَنْسَأَةٌ فِي الْأَثَرِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَمَعْنَى قَوْلِه: مَنْسَأَةٌ فِي الْأَثَرِ يَعْنِي بِه الزِّيَادَةَ فِي الْعُمُرِ *

49. O upoznavanju rodbinske loze

2058. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Ispričao namje Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Abdul-Melika b. Isaa es-Sekafija, on od Jezida, štićenika Munbeisa, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Upoznajite rodbinsku lozu kako biste mogli održavati rodbinske veze, jer održavanje rodbinskih veza uzrokuje ljubav u porodici, mnoštvo u imovini i odgodu smrtnog časa!**«

Ovaj hadis je, u ovoj formi, garibun.[544] Njegove riječi: »odgodu smrtnog časa« znače: produženje života.

٥٠. بَاب مَا جَاءَ فِي دَعْوَةِ الْأَخِ لِأَخِيه بِظَهْرِ الْغَيْبِ *

٢٠٥٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْد حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ زِيَادِ بْنِ أَنْعُمٍ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا دَعْوَةٌ أَسْرَعَ إِجَابَةً مِنْ دَعْوَة غَائِبٍ لِغَائِبٍ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَالْأَفْرِيقِيُّ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ وَهُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ زِيَادِ بْنِ أَنْعُمٍ الْأَفْرِيقِيّ.

50. O dovi koju brat uputi za brata u odsutnosti

2059. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Ispričao nam je Kabisa, prenijevši od Sufjana, on od Abdur-Rahmana b. Zijada b. En'ama, on od Abdullaha b. Jezida, on od Abdullaha b. Amra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Nema dove koja se brže uslišava od dove koju uputi osoba za odsutnu osobu.**«[545]

Ovaj hadis je garibun.[546] Poznat nam je samo u ovoj formi. Ifrikija su smatrali slabim ravijom hadisa. To je, ustvari, Abdur-Rahman b. Zijad b. En'am el-Ifriki.

---

[544] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

[545] U Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najbrže se uslišava ona dova koju odsutni uputi za odsutnog."To je, ustvari, dova koju uputi osoba za drugu osobu, a da za to druga osoba i ne zna.

[546] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

٥١. بَاب مَا جَاءَ فِي الشَّتْمِ *

٢٠٦٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْمُسْتَبَّانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَادِي مِنْهُمَا مَا لَمْ يَعْتَدِ الْمَظْلُومُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٦١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ قَالَ: سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَسُبُّوا الْأَمْوَاتَ فَتُؤْذُوا الْأَحْيَاءَ**. وَقَدِ اخْتَلَفَ أَصْحَابُ سُفْيَانَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ فَرَوَى بَعْضُهُمْ مِثْلَ رِوَايَةِ الْحَفَرِيِّ، وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَجُلًا يُحَدِّثُ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

٢٠٦٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ زُبَيْدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ**. قَالَ زُبَيْدٌ: قُلْتُ لِأَبِي وَائِلٍ: أَأَنْتَ سَمِعْتَهُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ؟ قَالَ: نَعَم. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

51. O grđenju i psovanju

2060. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Kada se dvojica počnu međusobno grditi i vrijeđati, sve što obojica reknu upiše se kao grijeh onome koji je prvi započeo, osim u slučaju kada napadnuti** (mazlum, u tome) **pretjera.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Sa'da, Ibn Mesuda i Abdullaha b. Mugaffela. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[547]

2061. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Davud el-Hafri[548], prenijevši od Sufjana, on od Zijada b. Ilake, koji je kazao: Čuo sam Mugirea b. Šu'bea kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ne psujte umrle kako time ne biste uznemirili žive!**«[549]

Sufjanovi učenici su se razišli u prenošenju ovog hadisa. Neki smatraju da je ispravno onako kako je preneseno od El-Hafrija. Neki su prenijeli od Sufjana, on od Zijada b. Ilakea da je kazao: Čuo sam nekog čovjeka kada priča od Mugirea b. Šu'bea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

---

547 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

548 Ebu Davud Amr b. Sa'd b. Ubejd el-Hafri je pouzdan ravija i veoma pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

549 U hadisu koji je prenio Abdullah b. Omer stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada govorite o mrtvima, spominjite samo njihove pozitivne osobine, a negativnih se klonite."

2062. ISPRIČAO NAM JE Mhmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Veki'; kaže: Nama je ispričao Sufjan[550], prenijevši od Zubejda b. Harisa, on od Ebu Vaila, a on od Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Psovanje i grđenje muslimana je grijeh, a borba protiv muslimana je nevjerništvo.«**

Zubejd kaže: Rekao sam Ebu Vailu: Jesi li ti to čuo od Abdullaha? Jesam, reče on. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[551]

٥٢. بَاب مَا جَاءَ فِي قَوْلِ الْمَعْرُوف *

٢٠٦٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ فِي الْجَنَّة غُرَفًا تُرَى ظُهُورُهَا مِنْ بُطُونِهَا، وَبُطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا. فَقَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ: لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّه؟ فقَالَ: لِمَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ، وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَدَامَ الصِّيَامَ، وَصَلَّى لِلَّه بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ. هَـذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ.

52. O lijepom govoru

2063. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Ispričao nam je Ali b. Mushir, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Ishaka, on od Nu'mana b. Sa'da, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»U Džennetu postoje prostorije čija se spoljašnost vidi iznutra i unutrašnjost spolja. Neki beduin ustade i reče: Za koga su one, Allahov Poslaniče? On reče: Za onoga koji bude dobro i lijepo govorio, ko bude hranio gladne, ko bude mnogo postio** (nafilu) **i noću klanjao dok ostali ljudi spavaju.«**[552]

---

[550] Sufjan es-Sevri

[551] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, Hakim u *Mustedreku*, te Nesaija i Ibn Mađže u *sunenima*.

[552] U suri *El-Furkan*, od 63 – 70 ajeta, Uzvišeni Allah veli: "A robovi Milostivoga su oni koji po zemlji mirno hodaju, a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: Mir vama! I oni koji provode noći pred Gospodarom svojim na tle padajući i stojeći; i oni koji govore: Gospodaru naš, poštedi nas patnje u Džehennemu, jer je patnja u njemu, doista propast neminovna. On je ružno boravište. I oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine. I oni koji se mimo Allaha drugom bogu ne klanjaju, i koji one koje je Allah zabranio ne ubijaju osim kad pravda zahtijeva. I koji ne bludniče; a ko to radi, iskusiće kaznu. Patnja će mu na onome svijetu udvostručena biti i vječno će u njoj ponižen ostati. Ali, oni koji se pokaju i uzvjeruju i dobra djela čine, Allah će njihova hrđava djela u dobra promijeniti, a Allah prašta i samilostan je."

Ovaj hadis je garibun.[553] Poznat nam je samao preko Abdur-Rahmana b. Ishaka.

٥٣. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْمَمْلُوكِ الصَّالِحِ *

٢٠٦٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: نِعِمَّا لِأَحَدِهِمْ أَنْ يُطِيعَ رَبَّهُ وَيُؤَدِّيَ حَقَّ سَيِّدِهِ. يَعْنِي الْمَمْلُوكَ. و قَالَ كَعْبٌ: صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي مُوسَى وَابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٦٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي الْيَقْظَانِ عَنْ زَاذَانَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ثَلَاثَةٌ عَلَى كُثْبَانِ الْمِسْكِ، أُرَاهُ قَالَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: عَبْدٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ وَحَقَّ مَوَالِيهِ. وَرَجُلٌ أَمَّ قَوْمًا وَهُمْ بِهِ رَاضُونَ. وَرَجُلٌ يُنَادِي بِالصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ. وَأَبُو الْيَقْظَانِ اسْمُهُ عُثْمَانُ بْنُ قَيْسٍ.

53. O vrijednosti dobrog roba

2064. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Divno je to kada je neko od robova pokoran Allahu i izvršava obaveze prema svome gospodaru.«** Ka'b[554] je rekao: Istinu su kazali Allah i Njegov Poslanik.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Musaa i Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[555]

2065. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od Sufjana, on od Ebu Jekzana, on od Zazana, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Trojica će biti na pješčanim humcima od mošusa, mislim da je kazao, na Sudnjem danu: rob koji bude izvršavao svoje obaveze prema Allahu i obaveze prema svojim gospodarima, čovjek koji bude predvodio ljude kao imam i njime budu zadovoljni i čovjek koji, svaki dan i noć, bude učio ezan na pet vakata namaza.«**[556]

---

[553] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman.*

[554] Ka'b b. Mati' el-Humejri Ebu Ishak, poznatiji je kao Ka'b el-Ahbar. Pouzdan je ravija. Slovi kao muhadrem (osoba koja je živjela u Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme ali nije imala susreta sa njim). Umro je za vrijeme Osmanova hilafeta. Živio je preko sto godina.

[555] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[556] U predaji ovog hadisa koju bilježi Taberanija stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Trojica neće osjetiti veliki strah niti će polagati račun, oni će biti na pješčanim humcima od mošusa sve dok ne prođe strah i dok stvorenja ne završe polaganje

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[557] Poznat nam je samo preko Sufjana. Ebu Jekzanu je ime Osman b. Kajs.

٥٤. بَاب مَا جَاءَ فِي مُعَاشَرَةِ النَّاسِ *

٢٠٦٦. حَدَّثَنَا بندار حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي شَبِيبٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اتَّقِ اللَّهِ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٠٦٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ وَأَبُو نُعَيْمٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَبِيبٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ. قَالَ مَحْمُودٌ: وحَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي شَبِيبٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. قَالَ مَحْمُودٌ: وَالصَّحِيحُ حَدِيثُ أَبِي ذَرٍّ *

54.O druženju sa ljudima

2066. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nama je ispričao Sufjan, prenijevši od Habiba b. Ebu Sabita, on od Mejmuna b. Ebu Šebiba[558], a on od Ebu Zerra, koji je kazao: Rekao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,: **»Boj se Allaha gdje god bio! Nakon grijeha, uradi dobro djelo kojim ćeš izbrisati ono loše, i lijepo se ophodi sa ljudima.«** Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[559]

2067. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričali su nam Ebu Ahmed i Ebu Nuajm, prenijevši od Sufjana[560], a on od Habiba sa ovim senedom. Mahmud veli: A ispričao mi je Veki', prenijevši od Sufjana, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Mejmuna b. Ebu Šebiba, on od Muaza b. Džebela, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Mahmud kaže: Vjerodostojan je Ebu Zerrov hadis.

---

računa: osoba koja bude učila Kur'an isključivo radi Allahova zadovoljstva, čovjek koji bude predvodio ljude kao imam i oni budu njime zadovoljni, muezin koji bude učio ezan na pet dnevnih namaza isključivo radi Allahova zadovoljstva i rob koji bude savjesno izvršavao svoje obaveze prema Allahu i obaveze prema svojim gospodarima."

557 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Taberanija u *Mu'džemul-Vesitu* i *Mu'džemus-Sagiru.*

558 Mejmun b. Ebu Šebib er-Rib'i Ebu Nasr el-Kufi je iskren ravija koji je puno prenosio mursel hadise. Pripadao je trećoj generaciji.

559 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ed-Darimi u *Sunenu.*

560 Sufjan es-Sevri.

٥٥. بَاب مَا جَاءَ فِي ظَنِّ السُّوءِ *

٢٠٦٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيث** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. سَمِعْت عَبْدَ بْنَ حُمَيْدٍ يَذْكُرُ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ سُفْيَانَ قَالَ: قَالَ سُفْيَانُ: الظَّنُّ ظَنَّانِ، فَظَنٌّ إِثْمٌ وَظَنٌّ لَيْسَ بِإِثْمٍ. فَأَمَّا الظَّنُّ الَّذِي هُوَ إِثْمٌ فَالَّذِي يَظُنُّ ظَنًّا وَيَتَكَلَّمُ بِهِ. وَأَمَّا الظَّنُّ الَّذِي لَيْسَ بِإِثْمٍ فَالَّذِي يَظُنُّ وَلَا يَتَكَلَّمُ بِهِ *

55. O sumnjičenju

2068. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najveća laž!«**[561]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[562] Čuo sam Abda b. Humejda kada spominje od nekog Sufjanovog učenika kada kaže da je Sufjan rekao: Postoje dvije vrste sumnjičenja: sumnjičenje koje je grijeh i sumnjičenje koje nije grijeh. Sumnjičenje koje je grijeh - to je ono sumnjičenje koje se obznani, dok sumnjičenje koje nije grijeh je ono koje se ne obznani.

٥٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمِزَاحِ *

٢٠٦٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْوَضَّاحِ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **إِنْ كَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُخَالِطُنَا حَتَّى إِنْ كَانَ لَيَقُولُ لِأَخٍ لِي صَغِيرٍ: يَا أَبَا عُمَيْرٍ مَا فَعَلَ النُّغَيْرُ؟**

٢٠٧٠. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ عَنْ أَنَسٍ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ .وَأَبُو التَّيَّاحِ اسْمُهُ يَزِيدُ بْنُ حُمَيْدٍ الضُّبَعِيُّ *

٢٠٧١. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ تُدَاعِبُنَا؟ قَالَ : إِنِّي لَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ . و معنى قوله: إِنَّكَ تُدَاعِبُنَا انما يعنون أنك تمازحنا*

٢٠٧٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ: يَا ذَا الْأُذُنَيْنِ**. قَالَ مَحْمُودٌ: قَالَ أَبُو أُسَامَةَ:انما يَعْنِي مَازَحَهُ.

---

[561] Uzvišeni Allah u suri *El-Hudžurat* u 12. ajetu kaže: "O, vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja. Neka sumnjičenja su, zaista, grijeh! I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge. Zar bi nekom od vas bilo drago da jede meso umrlog brata svoga, a vama je to odvratno. Zato se bojte Allaha! Allah, zaista, prima pokajanje i samilostan je!"

[562] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٢٠٧٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْوَاسِطِيُّ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ رَجُلًا اسْتَحْمَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي حَامِلُكَ عَلَى وَلَدِ النَّاقَةِ. فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَصْنَعُ بِوَلَدِ النَّاقَةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَهَلْ تَلِدُ الْإِبِلَ إِلَّا النُّوقُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

56. O šali

2069. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Veddah el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Idris, prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Tejjaha, a on od Enesa, koji je kazao: **»Često se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, družio i sa nama** (djecom). **Jedanput je rekao mome malom bratu: Omerica, šta uradi vrapčić.«**[563]

2070. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Veki', prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Tejjaha, a on od Enesa **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[564] Ebu Tejjahu je ime Jezid b. Humejd ed-Dubei.

2071. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Devri; kaže: Ispričao nam je Alija b. Hasan; kaže: Nama je ispričao Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Usamea b. Zejda, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **»Jednom prilikom prisutni rekoše: Allahov Poslaniče, ti se sa nama šališ?**[565] **Da, reče on, ali uvijek govorim istinu.«**

Ovaj hadis je hasenun.[566] Njegove riječi. »Inneke tudaibuna« imaju značenje: »Ti se sa nama šališ?«

2072. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Ispričao nam je Ebu Usama, prenijevši od Šerika, on od Asima el-Ahvela, a on od Enesa b. Malika da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, (u šali) rekao: **»O, ti dvouhi.«** Mahmud veli da je Ebu Usama rekao: To znači da se sa njim šalio.

2073. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Halid b. Abdullah el-Vasiti, prenijevši od Humejda, a on od Enesa: **»Neki je čovjek od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zatražio jahaću devu, na što mu je odgovorio: Ja ti jedino mogu dati devino mladunče. Šta mi**

---

[563] U predaji koju bilježe Buharija i Muslim stoji: "...da je on imao vrapčića sa kojim se igrao pa je vrapčić uginuo." Ovim pitanjem Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, želio je da ga oraspoloži.

[564] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[565] Ove riječi su prisutni uputili Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što je jednoj starici rekao da u Džennet neće ući ni jedna starica. Zato im odgovara: Ja uvijek, pa i kad se šalim govorim samo istinu. Uzvišeni Allah će, prije ulaska u Džennet, sve Džennetlije podmladiti pa će kao mladi ući u Džennet.

[566] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

koristi devino mladunče?, upita čovjek. A šta deva rađa, osim deve?, reče mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.« Ovaj hadis je sahihun-garibun.[567]

٥٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمِرَاءِ *

٢٠٧٤. حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ مُكْرَمٍ الْعَمِّيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ قَالَ: أَخبرنِي سَلَمَةُ بْنُ وَرْدَانَ اللَّيْثِيُّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ تَرَكَ الْكَذِبَ وَهُوَ بَاطِلٌ بُنِيَ لَهُ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ. وَمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَهُوَ مُحِقٌّ بُنِيَ لَهُ فِي وَسَطِهَا. وَمَنْ حَسَّنَ خُلُقَهُ بُنِيَ لَهُ فِي أَعْلَاهَا.** هَذَا الْحَدِيثُ حَدِيثٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَلَمَةَ بْنِ وَرْدَانَ عَنْ أَنَسٍ *

٢٠٧٥. حَدَّثَنَا فَضَالَةُ بْنُ الْفَضْلِ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنِ ابْنِ وَهْبِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كَفَى بِكَ إِثْمًا أَنْ لَا تَزَالَ مُخَاصِمًا.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٠٧٦. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنِ اللَّيْثِ وَهُوَ ابْنُ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا تُمَارِ أَخَاكَ وَلَا تُمَازِحْهُ وَلَا تَعِدْهُ مَوْعِدَةً فَتُخْلِفَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ.

57. O prepirci

2074. ISPRIČAO NAM JE Ukbe b. Mukrem el-Basri; kaže: Ispričao nam je Ibn Ebu Fudejk i kazao: Obavijestio me je Seleme b. Verdan el-Lejsi[568], prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ko** (prilikom prepirke) **bude izbjegavao laž biće mu sagrađen dvorac u predvorju Dženneta. Ko bude izbjegavao prepirku, iako je u pravu, biće mu sagrađen dvorac u sredini Dženneta, a ko bude poboljšavao svoj moral biće mu sagrađen dvorac u samom njegovom vrhu.«**

Ovaj hadis je hasenun. Poznat nam je samo preko Selemea b. Verdana od Enesa.

2075. ISPRIČAO NAM JE Fedale b. Fadl el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Ibn Vehba b. Munebbiha, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Dovoljno ti je grijeha ukoliko se stalno prepireš.«** Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi.

2076. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Ejjub el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Muharib[569], prenijevši od Lejsa, a on je Ibn Ebu Sulejm, on od Abdul-

[567] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[568] Seleme b. Verdan el-Lejsi Ebu Ja'la el-Medeni je slab ravija. Pripadao je petoj generaciji.

[569] El-Muharibi je Abdur-Rahman b. Muhammed.

Melika, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Ne prepiri se sa svojim bratom, ne šali se na njegov račun i ne zakazuj mu termin ako ćeš ga iznevjeriti!**« Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi.

٥٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُدَارَاةِ *

٢٠٧٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: اسْتَأْذَنَ رَجُلٌ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عِنْدَهُ، فَقَالَ: بِئْسَ ابْنُ الْعَشِيرَةِ أَوْ أَخُو الْعَشِيرَةِ، ثُمَّ أَذِنَ لَهُ فَأَلَانَ لَهُ الْقَوْلَ. فَلَمَّا خَرَجَ قُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ: قُلْتَ لَهُ مَا قُلْتَ ثُمَّ أَلَنْتَ لَهُ الْقَوْلَ؟ قَالَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ أَوْ وَدَعَهُ النَّاسُ اتِّقَاءَ فُحْشِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

58. O ljubaznosti

2077. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Muhammed b. Munkedira[570], on od Urvea b. Zubejra, a on od Aiše, koja je kazala: »**Jednom prilikom, dok sam bila kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neki čovjek zatraži dozvolu da uđe kod njega.** (Čuvši mu glas), **on reče: Loš li je ovaj čovjek iz tog plemena ili: loš li je ovaj brat iz tog plemena[571], potom mu dozvoli da uđe i sa njim ljubazno razgovaraše. Pošto ode, rekoh mu: Allahov Poslaniče, ti tako o njemu reče, a onda sa njim tako ljubazno razgovara, a on će na to: Aiša, najgori je onaj čovjek koga ljudi napuste ili koga ljudi izbjegavaju zbog toga što se boje njegova zla.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[572]

٥٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الاقْتِصَادِ فِي الْحُبِّ وَالْبُغْضِ *

٢٠٧٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ عَمْرٍو الْكَلْبِيُّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أُرَاهُ رَفَعَهُ، قَالَ: أَحْبِبْ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضَكَ يَوْمًا مَا. وَأَبْغِضْ بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ حَبِيبَكَ يَوْمًا مَا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ أَيُّوبَ بِإِسْنَادٍ غَيْرِ هَذَا، رَوَاهُ الْحَسَنُ بْنُ أَبِي جَعْفَرٍ. وَهُوَ حَدِيثٌ ضَعِيفٌ أَيْضًا، بِإِسْنَادٍ لَهُ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَالصَّحِيحُ هَذَا عَنْ عَلِيٍّ مَوْقُوفٌ *

---

570 Muhammed b. Munkedir b. Abdullah b. Hudajr et-Tejmi je pouzdan i vrijedan ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

571 To je bio Ujejne b. Husajn koji tada nije bio primio islam; primiće ga kasnije ali će uvijek biti slab vjernik i na kraju će se odmetnuti od vjere. Očito je Allah, dž.š., Svome miljeniku Objavom ukazao na loš karakter tog čovjeka, da bi na njega mogao upozoriti svoje sledbenike.

572 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

59. O umjerenosti u ljubavi i mržnji

2078. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Suvejd b. Amr el-Kelbi[573], prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ejjuba, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, mislim da ga je vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Voli prijatelja umjereno možda će ti jednog dana postati neprijatelj, i mrzi neprijatelja umjereno, možda će ti jednog dana postati prijatelj.«**

Ovaj hadis je garibun.[574] Sa ovim senedom nam je poznat samo u ovoj formi. Ovaj hadis je sa drugim senedom prenesen od Ejjuba. Prenio ga je Hasan b. Ebu Dža'fer sa senedom od Alije, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali je i on slab također. Vjerodostojan je ovaj koji je prenesen kao mevkuf hadis.

٦٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الْكِبْرِ *

٢٠٧٩. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أخبرنا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ كِبْرٍ. وَلَا يَدْخُلُ النَّارَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ إِيمَانٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَسَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ وَأَبِي سَعِيدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمَّاد حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِب عَنْ فُضَيْلِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ. وَلَا يَدْخُلُ النَّارَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ إِيمَانٍ. قَالَ: فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ إِنَّهُ يُعْجِبُنِي أَنْ يَكُونَ ثَوْبِي حَسَنًا وَنَعْلِي حَسَنَةً. قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ، وَلَكِنَّ الْكِبْرَ مَنْ بَطَرَ الْحَقَّ وَغَمَصَ النَّاسَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

٢٠٨١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ رَاشِد عَنْ إِيَاسِ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَذْهَبُ بِنَفْسِهِ حَتَّى يُكْتَبَ فِي الْجَبَّارِينَ فَيُصِيبُهُ مَا أَصَابَهُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٢٠٨٢. حَدَّثَنَا علي بن عيسى بن يزيد البغدادي حَدَّثَنَا شبابة بن سوار أخبرنا أبن أبي ذئب عن القاسم بن عباس عن نافع بن جبير بن مطعم عن أبيه قال: يقولون في التيه وقد ركبت الحمار ولبست الشملة و قد حلبت الشاة و قد قال لي رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **من فعل هذا فليس فيه من الكبر شيء.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

---

[573]Suvejd b. Amr el-Kelbi Ebu Velid el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa i veoma pobožan čovjek. Pripadao je desetoj generaciji.

[574] Bilježe ga i Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman*,Taberanija u *Mu'džemul-Vesitu* i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi.*

60. O oholosti

2079. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Obavijestio nas je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od A'meša, on od Ibrahima, on od Alkamea, a on od Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Neće ući u Džennet onaj u čijem se srcu nađe i koliko zrno gorušice oholosti, niti će ući u Džehennem onaj u čijem srcu bude i koliko jedan trun imana.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa, Selemea b. Ekvea i Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[575]

2080. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Musenna i Abdullah b. Abdur-Rahman i kazali: Ispričao nam je Jahja b. Hammad; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Ebana b. Tagliba, on od Fudajla b. Amra, on od Ibrahima, on od Alkamea, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **»Neće ući u Džennet onaj u čijem se srcu nađe i koliko i trun oholosti, niti će ući u Džehennem onaj u čijem srcu bude i koliko i trun imana. Na to će neki čovjek[576]: Ja volim da mi odjeća i obuća budu lijepe. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Nije to oholost; Allah je lijep i voli ljepotu. Oholost se ogleda u tome da neko odbija Istinu i potcjenjuje ljude.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[577]

2081. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od Omera b. Rašida, on od Ijasa b. Selemea b. Ekvea, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Čovjek će se oholiti nad drugima tako da će biti upisan kao silnik i snaći će ga kazna kakva je snašla i ostale silnike.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

2082. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Isa b. Jezid el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Šebabe b. Sevvar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Zi'b, prenijevši od Kasima b. Abbasa, on od Nafi'a b. Džubejra b. Muti'ma, a on od svoga oca, koji je kazao: Vele mi da u sebi imam oholosti, a ja jašem magarca, oblačim ogrtač i muzem ovce, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mi je rekao: **»Ko bude ovako radio, on u sebi nema ni truna oholosti.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.

---

575 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

576 Po mišljenju Nevevija to je bio Malik b. Mizare er-Rehavi.

577 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٦١. بَاب مَا جَاءَ فِي حُسْنِ الْخُلُقِ *

٢٠٨٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ يَعْلَى بْنِ مَمْلَكٍ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ خُلُقٍ حَسَنٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَيُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْبَذِيءَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ وَأُسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٨٤. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ حَدَّثَنَا قَبِيصَةُ بْنُ اللَّيْثِ عَنْ مُطَرِّفٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَا مِنْ شَيْءٍ يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ أَثْقَلُ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ. وَإِنَّ صَاحِبَ حُسْنِ الْخُلُقِ لَيَبْلُغُ بِهِ دَرَجَةَ صَاحِبِ الصَّوْمِ وَالصَّلَاةِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٠٨٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أخبرنا عَبْدُ اللَّه بْنُ إِدْرِيسَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْثَرِ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ، فَقَالَ: تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ. وَسُئِلَ عَنْ أَكْثَرِ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ فَقَالَ: الْفَمُ وَالْفَرْجُ**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَعَبْدُ اللَّه بْنُ إِدْرِيسَ هُوَ ابْنُ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَوْدِيُّ *

٢٠٨٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ أخبرنا أَبُو وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ أَنَّهُ وَصَفَ حُسْنَ الْخُلُقِ فَقَالَ: **هُوَ بَسْطُ الْوَجْهِ، وَبَذْلُ الْمَعْرُوفِ، وَكَفُّ الْأَذَى** *

61. O lijepom moralu

2083. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama je ispričao Amr b. Dinar, prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, on od Ja'la b. Memleka[578], on od Ummi Derda, a ona od Ebu Derdaa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Neće ništa, od djela vjernika na Sudnjem danu, biti teže na mizanu od lijepog morala. Uzvišeni Allah prezire** (onoga) **koji izgovara bestidne riječi.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ebu Hurejrea, Enesa i Usame b. Šerika. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[579]

2084. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Ispričao nam je Kubejsa b. Lejs, prenijevši od Mutarrifa, on od Ataa, on od Ummi Derdaa, a ona od Ebu Derdaa, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: »**Neće se ništa teže staviti na mizan od lijepog morala. Osoba lijepog morala će njime dostići stepen onoga koji ima puno dobrovoljnog posta i namaza.**«[580] Ovaj hadis je, u ovoj formi, garibun.[581]

2085. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Idris; kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od moga djeda, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: »**Upitan je Allahov**

---

[578] Ja'la b. Memlek el-Mekki je makbul ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[579] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[580] U hadisu koji bilježi Ebu Davud od Aiše stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Vjernik će lijepim moralom dostići stepen onoga koji je noći provodio u ibadetu, a dane postio."

[581] Bilježi ga i Bezzar u *Musnedu* sa dobrim senedom.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o tome šta će ljude najviše uvesti u Džennet, pa je rekao: Bogobojaznost i lijep moral. A upitan je i o tome šta će ih najviše uvesti u Džehennem, pa je rekao: Usta i spolni organ.«

Ovaj hadis je sahihun-garibun.[582] Abdullah b. Idris je Ibn Jezid b. Abdur-Rahman el-Evdi.

2086. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde; kaže: Obavijestio nas je Ebu Vehb, prenijevši od Abdullaha b. Mubareka da je on lijep moral opisao ovako: **To ti je vedro lice, dobročinstvo i suzdržavanje od uvreda.«**

٦٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْإِحْسَانِ وَالْعَفْوِ *

٢٠٨٧. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالُوا: أخبرنا أَبُو أَحْمَدَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِيه قَال: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه الرَّجُلُ أَمُرُّ بِه فَلَا يَقْرِينِي وَلَا يُضَيِّفُنِي فَيَمُرُّ بِي أَفَأُجْزِيه؟ قَالَ: لَا، اقْرِه. قَالَ وَرَآنِي رَثَّ الثِّيَابِ فَقَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ مَالٍ؟ قال قُلْتُ: مِنْ كُلِّ الْمَالِ قَدْ أَعْطَانِيَ اللَّهُ مِنَ الْإِبِلِ وَالْغَنَمِ. قَالَ: فَلْيُرَ عَلَيْكَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَجَابِرٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْأَحْوَصِ اسْمُهُ عَوْفُ بْنُ مَالِكِ بْنِ نَضْلَةَ الْجُشَمِيُّ . وَمَعْنَى قَوْلِه اقْرِه يقول أَضِفْه. وَالْقِرَى هُوَ الضِّيَافَةُ *

٢٠٨٨. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّه بْنِ جُمَيْعٍ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **لَا تَكُونُوا إِمَّعَةً تَقُولُونَ إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ أَحْسَنَّا وَإِنْ ظَلَمُوا ظَلَمْنَا، وَلَكِنْ وَطِّنُوا أَنْفُسَكُمْ، إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ أَنْ تُحْسِنُوا وَإِنْ أَسَاءُوا فَلَا تَظْلِمُوا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه *

62. O dobročinstvu i oprostu

2087. ISPRIČALI SU NAM Bundar, Ahmed b. Meni' i Mahmud b. Gajlan i kazali: Obavijestio nas je Ebu Ahmed, prenijevši od Sufjana, on od Ebu Ishaka, on od Ebu Ahvesa, a on od svoga oca koji je kazao: »**Rekao sam: Allahov Poslaniče, odem kod čovjeka, a on me niti dočeka niti me ugosti, pa hoću li mu uzvratiti istom mjerom ako on dođe kod mene? Ne, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nego ga dočekaj. Potom me je, veli on, vidjevši me u staroj odjeći, upitao: Imaš li ti imetka? Imam svakakva imetka, odgovorio sam. Allah mi je dao i deva i bravi. On tada reče: Neka se to na tebi vidi.«**[583]

[582] Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Bejhekija u djelu *Ez-Zuhd.*

[583] Dakle, obuci se lijepo, neka se vidi da si imućan.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Džabira i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[584] Ebu Ahvesu je ime Avf b. Malik b. Nadle el-Džušemi. Njegove riječi "dočekaj ga" znače: "ugosti ga".

2088. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od Velida b. Abdullaha b. Džumej'a[585], on od Ebu Tufejla, a on od Huzejfea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ne budite glupaci govoreći: Ako ljudi budu dobri bićemo i mi, a ako ljudi budu loši bićemo i mi, nego se duhovno pripremite. Tako, ako ljudi budu dobri, budite i vi dobri, a ako ljudi budu loši, nemojte vi biti loši!**« Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun garibun.

٦٣. بَاب مَا جَاءَ فِي زِيَارَةِ الْإِخْوَان *

٢٠٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَالْحُسَيْنُ بْنُ أَبِي كَبْشَةَ الْبَصْرِيُّ قَالَا: حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ يَعْقُوبَ السَّدُوسِيُّ أخبرنا أَبُو سِنَانٍ الْقَسْمَلِيُّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي سَوْدَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ عَادَ مَرِيضًا أَوْ زَارَ أَخًا لَهُ فِي اللَّهِ نَادَاهُ مُنَادٍ أَنْ طِبْتَ وَطَابَ مَمْشَاكَ وَتَبَوَّأْتَ مِنَ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو سِنَانٍ اسْمُهُ عِيسَى بْنُ سِنَانٍ. وَقَدْ رَوَى حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا مِنْ هَذَا *

63. O posjeti braći (po vjeri)

2089. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i Husejn b. Ebu Kebše el-Basri[586] i kazali: Ispričao nam je Jusuf b. Jakub es-Sedusi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Sinan el-Kasmani, prenijevši od Osmana b. Ebu Sevdea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Kad neko obiđe bolesnika ili posjeti svoga brata** (muslimana) **u ime Allaha, melek mu uzvikne: Da ti** (Allah) **da dobro i ovoga i onoga svijeta, da ti blagoslovi tvoje putovanje i da ti podari visok stepen u Džennetu!**«

Ovaj hadis je garibun.[587] Ebu Sinanu je ime Isa b. Sinan. Prenio je Hammad b. Seleme od Sabita, on od Ebu Rafi'a, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto od ovog.

---

[584] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija u *Sunenu.*

[585] Velid b. Abdullah b. Džumej' ez-Zuhri el-Mekki je iskren ravija koji je bio sklon previdima. Pripadao je petoj generaciji.

[586] Husejn b. Seleme b. Ismail b. Jezid Ebu Kebše el-Ezdi el-Basri je iskren ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

[587] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

٦٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَيَاءِ *

٢٠٩٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أخبرنا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَعَبْدُ الرَّحِيمِ وَمُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو أخبرنا أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ، وَالْبَذَاءُ مِنَ الْجَفَاءِ، وَالْجَفَاءُ فِي النَّارِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي بَكْرَةَ وَأَبِي أُمَامَةَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

64. O stidu

2090. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestili su nas Abde b. Sulejman, Abdur-Rahim[588] i Muhammed b. Bišr, prenijevši od Muhammeda b. Amra, obavijestio nas je Ebu Seleme prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Stid je od vjere, a oni koji budu vjerovali biće u Džennetu. Bestidnost je od surovosti, a oni koji budu surovi biće u Džehennemu.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Ebu Bekrea, Ebu Umamea i Imrana b. Husajna. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[589]

٦٥. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّأَنِّي وَالْعَجَلَةِ *

٢٠٩١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أخبرنا نُوحُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ الْمُزَنِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **السَّمْتُ الْحَسَنُ وَالتُّؤَدَةُ وَالِاقْتِصَادُ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعَةٍ وَعِشْرِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٢٠٩٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا نُوحُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عِمْرَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجِسَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَاصِمٍ. وَالصَّحِيحُ حَدِيثُ نَصْرِ بْنِ عَلِيٍّ *

٢٠٩٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ أخبرنا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنْ قُرَّةَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَشَجِّ عَبْدِ الْقَيْسِ: **إِنَّ فِيكَ خَصْلَتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ: الْحِلْمُ وَالْأَنَاةُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ الْأَشَجِّ الْعَصَرِيِّ *

٢٠٩٤. حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ الْمَدَنِيُّ أخبرنا عَبْدُ الْمُهَيْمِنِ بْنُ عَبَّاسِ بْنِ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْأَنَاةُ مِنَ اللَّهِ وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي عَبْدِ الْمُهَيْمِنِ بْنِ عَبَّاسٍ وَضَعَّفَهُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ.

---

[588] Abdur-Rahim b. Sulejman el-Kinani Ebu Ali el-Mirvezi je puzdan ravija. Autor je mnogih djela. Pripadao je osmoj generaciji.

[589] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Hibban u *Sahihu*, Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Sunenu*.

65. O polagahnosti i žurbi

2091. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Nuh b. Kajs[590], prenijevši od Abdullaha b. Imrana, on od Asima el-Ahvela, a on od Abdullaha b. Serdžisa el-Muzenija da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Lijepo ponašanje, polagahnost i umjerenost su jedan od dvadeset i četiri dijela vjerovjesništva.**« Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.

2092. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Nuh b. Kajs, prenijevši od Abdullaha b. Imrana, on od Abdullaha b. Serdžisa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu**, s tim što u njegovu senedu nije spomenuo od Asima. Vjerodostojan je hadis Nasra b. Alija.

2093. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah b. Bezi'; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufeddal, prenijevši od Kurrea b. Halida, on od Ebu Džemrea, a on od Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Ešedždžu b. Kajsu: »**Ti imaš dvije osobine koje su drage Allahu: razboritost i umjerenost.**«[591] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ešedždža el-Asrija.

2094. ISPRIČAO NAM JE Ebu Mus'ab el-Medini; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Muhejmin b. Abbas b. Sehl b. Sa'd es-Saidi, on od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Polagahnost je od Allaha, a žurba od šejtana.**«

Ovaj hadis je garibun. Neki učenjaci kritikovali su Abdul-Muhejmina b. Abbasa u pogledu njegova pamćenja i ocijenili ga slabim ravijom.

٦٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الرِّفْقِ *

٢٠٩٥. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ يَعْلَى بْنِ مَمْلَكٍ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرِّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الْخَيْرِ. وَمَنْ حُرِمَ حَظَّهُ مِنَ الرِّفْقِ فَقَدْ حُرِمَ حَظَّهُ مِنَ الْخَيْرِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَجَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

66. O blagosti

2095. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Ibn Ebu Mulejkea, on od Ja'laa b. Memleka, on od Ummi Derda, ona od Ebu Derdaa, a on od Vjerovjesnika,

---

[590] Nuh b. Kajs b. Ribah el-Ezdi Ebu Ruh el-Basri, Halidov brat, iskren je ravija. Pripadao je osmoj generaciji.

[591] Ovaj hadis je zabilježio i Muslim u *Sahihu.*

sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Kome bude data blagost, dat mu je dio dobra, a kome bude uskraćena blagost, uskraćen mu je dio dobra.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Džerira b. Abdullaha i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[592]

٦٧. بَاب مَا جَاءَ فِي دَعْوَةِ الْمَظْلُومِ *

٢٠٩٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْب أخبرنا وَكِيعٌ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَيْفِيٍّ عَنْ مَعْبَدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ: **اتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهَا لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو مَعْبَدٍ اسْمُهُ نَافِذٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَوَ وَأَبِي سَعِيدٍ *

67. O dovi onoga kome je učinjena nepravda

2096. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od Zekerijjaa b. Ishaka, on od Jahjaa b. Abdullaha b. Sajfija, on od Ma'beda[593], a on od Ibn Abbasa: **»Kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, slao Muaza u Jemen, rekao** (mu) **je: Čuvaj se dove onoga kome je nepravda učinjena, jer između nje i Allaha nema prepreke!«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[594] Ebu Ma'bedu je ime Nafiz. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa, Ebu Hurejrea, Abdullaha b. Amra i Ebu Seida.

٦٨. بَاب مَا جَاءَ فِي خُلُقِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٠٩٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ الضُّبَعِيُّ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **خَدَمْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا قَالَ لِي أُفٍّ قَطُّ، وَمَا قَالَ لِشَيْءٍ صَنَعْتُهُ لِمَ صَنَعْتَهُ؟ وَلَا لِشَيْءٍ تَرَكْتُهُ لِمَ تَرَكْتَهُ؟ وَكَانَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ خُلُقًا وَما مَسَسْتُ خَزًّا قَطُّ وَلَا حَرِيرًا وَلَا شَيْئًا كَانَ أَلْيَنَ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَلَا شَمَمْتُ مِسْكًا قَطُّ وَلَا عِطْرًا كَانَ أَطْيَبَ مِنْ عَرَقِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَالْبَرَاءِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٠٩٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أخبرنا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَال: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّه الْجَدَلِيَّ يَقُولُ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنْ خُلُقِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: **لَمْ يَكُنْ فَاحِشًا وَلَا مُتَفَحِّشًا وَلَا صَخَّابًا فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَجْزِي بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ وَلَكِنْ يَعْفُو وَيَصْفَحُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْجَدَلِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ بْنُ عَبْدٍ، وَيُقَالُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدٍ *

---

[592] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[593] Ma'bed b. Nafiz el-Mekki, Ibn Abbasov štićenik, pouzdan je ravija hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[594] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

68. O moralu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem

2097. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Dža'fer b. Sulejman ed-Dubei, prenijevši od Sabita, a on od Enesa, koji je kazao: **»Služio sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, deset godina, a da mi nikada nije rekao ni uh, niti mi je ikada rekao za nešto što sam uradio: Zašto si to uradio?; niti za nešto što nisam uradio: Zašto to nisi uradio? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio najljepšeg morala. Nikad nisam dodirnuo brokat niti svilu niti nešto drugo mehko kao što je bila šaka Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, niti sam pomirisao miris ugodniji od znoja Allhovoga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.«** Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Beraa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[595]

2098. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be, prenijevši od Ebu Ishaka koji je kazao: Čuo sam Ebu Abdullaha el-Džedelija kada kaže: Upitao sam Aišu o moralu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekla: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio razvratnik, niti bestidnik, niti je vikao po trgovima. Na zlo nije uzvraćao zlom, nego je praštao i bio velikodušan.«**[596]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ebu Abdullahu el-Džedeliju je ime Abd b. Abd, a vele i Abdur-Rahman b. Abd.

٦٩. بَاب مَا جَاءَ فِي حُسْنِ الْعَهْدِ *

٢٠٩٩. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أخبرنا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا غِرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا غِرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ. وَمَا بِي أَنْ أَكُونَ أَدْرَكْتُهَا وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِكَثْرَةِ ذِكْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهَا. وَإِنْ كَانَ لَيَذْبَحُ الشَّاةَ فَيَتَتَبَّعُ بِهَا صَدَائِقَ خَدِيجَةَ فَيُهْدِيهَا لَهُنَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

69. O lijepom sjećanju

2099. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **»Nisam bila ljubomorna ni na jednu Vjerovjesnikovu,**

[595] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*
[596] Sličan smisao je zabilježio i Buharija u *Sahihu.*

sallallahu alejhi ve sellem, suprugu kao što sam bila ljubomorna na Hatidžu. Na nju sam bila ljubomorna zbog toga što je nju Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često spominjao. Kad god bi zaklao ovcu, on bi od nje darovao Hatidžinim prijateljicama.«[597] Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[598]

٧٠. بَاب مَا جَاءَ فِي مَعَالِي الْأَخْلَاق *

٢١٠٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ خِرَاشٍ الْبَغْدَادِيُّ أخبرنا حَبَّانُ بْنُ هِلَال أخبرنا مُبَارَكُ بْنُ فَضَالَةَ حَدَّثَنِي عَبْدُ رَبِّهِ بْنُ سَعِيد عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبِكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنَكُمْ أَخْلَاقًا. وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَيَّ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ الثَّرْثَارُونَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ وَالْمُتَفَيْهِقُونَ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْنَا الثَّرْثَارُونَ وَالْمُتَشَدِّقُونَ فَمَا الْمُتَفَيْهِقُونَ؟ قَالَ: الْمُتَكَبِّرُونَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. الثَّرْثَارُ: هُوَ الْكَثِيرُ الْكَلَامِ وَالْمُتَشَدِّقُ: الَّذِي يَتَطَاوَلُ عَلَى النَّاسِ فِي الْكَلَامِ وَيَبْذُو عَلَيْهِمْ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْمُبَارَكِ بْنِ فَضَالَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ. وَهَذَا أَصَحُّ *

70. O visokom moralu

2100. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan b. Hiraš el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas Habban b. Hilal; kaže: Nas je obavijestio Mubarek b. Fedale; kaže: Obavijestio me je Abdu Rabbihi b. Seid, prenijevši od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Od vas najdraži i meni najbliži na Sudnjem danu biće onaj koji bude imao najljepši moral, a meni najmrži i najdalje od mene na Sudnjem danu, od vas, biće brbljivci, podrugljivci i razmetljivci. Prisutni upitaše: Allahov Poslaniče poznati su nam brbljivci i podrugljivci, a ko su razmetljivci? To su oholi, odgovori on.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis, u ovoj formi, je hasenun-garibun.[599] Brbljivac je osoba koja puno govori. Podrugljivac je osoba koja se ruga ljudima i koja ih vrijeđa. Neki su ovaj hadis prenijeli od Mubareka b. Fedalea, on od Muhammeda b. Munkedira, on od

---

[597] Bilježi Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman* od Aiše sljedeće: "Dođe neka starica Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, on je srdačno dočeka i upita za zdravlje: Kako si, kako ti je bilo poslije nas? Dala bih za tebe i oca i majku. Dobro je bilo, Allahov Poslaniče. Pošto ode, rekoh: Ko je ta starica koju si tako srdačno dočekao, a on odgovori: Aiša, ona nam je dolazila dok je Hatidža bila živa, a lijepo sjećanje spada u iman."

[598] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[599] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a u njegovu senedu nije spomenuo: "od Abdu Rabbihia b. Seida", i ovo je vjerodostojnije.

٧١. بَاب مَا جَاءَ فِي اللَّعْنِ وَالطَّعْنِ *

٢١٠١. حَدَّثَنَا بندار أخبرنا أَبُو عَامِرٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ لَعَّانًا. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ مَسْعُود. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ لَعَّانًا.

71. O proklinjanju i kleveti

2101. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir, prenijevši od Kesira b. Zejda[600], on od Salima, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Vjernik ne može biti osoba koja mnogo kune.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Mesuda. Ovaj hadis je hasenun-garibun. Neki su ovaj hadis, sa ovim senedom, prenijeli od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »Nije dozvoljeno vjerniku da puno proklinje.«

٧٢. بَاب مَا جَاءَ فِي كَثْرَةِ الْغَضَبِ *

٢١٠٢. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أخبرنا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: عَلِّمْنِي شَيْئًا وَلَا تُكْثِرْ عَلَيَّ لَعَلِّي أَعِيه. قَالَ: لَا تَغْضَبْ. فَرَدَّدَ ذَلِكَ مِرَارًا كُلُّ ذَلِكَ يَقُولُ لَا تَغْضَبْ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَسُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو حَصِينٍ اسْمُهُ عُثْمَانُ بْنُ عَاصِمٍ الْأَسَدِيُّ *

72. O čestoj ljutnji

2102. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Ebu Hasina, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **»Došao je neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Poući me nečemu, ali nemoj puno, ne bih li zapamtio! On reče: Nemoj se srditi! To je ponovio više puta, svaki put govoreći: Nemoj se srditi!«**

---

[600] Kesir b. Zejd el-Eslemi es-Sehmi je iskren ravija koji je prilikom prenošenja mnogo griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Seida i Sulejmana b. Sureda. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-sahihun-garibun.[601] Ebu Hasinu je ime Osman b. Asim el-Esedi.

٧٣. بَاب فِي كَظْمِ الْغَيْظِ *

٢١٠٣. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أنبأنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ أخبرنا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ حَدَّثَنِي أَبُو مَرْحُومٍ عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ مَيْمُونٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يُنَفِّذَهُ دَعَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ حَتَّى يُخَيِّرَهُ فِي أَيِّ الْحُورِ شَاءَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

73. O savlađivanju srdžbe

2103. ISPRIČALI SU NAM Abbas b. Muhammed ed-Dudi i drugi i kazali: Saopćio nam je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: Obavijestio nas je Seid b. Ebu Ejjub; kaže: Ispričao mi je Ebu Merhum Abdur-Rahim b. Mejmun, prenijevši od Sehla b. Muaza b. Enesa el-Džuhenija, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko savlada srdžbu kad je u mogućnosti da je ispolji, Allah će ga na Sudnjem danu prozvati pred svim stvorenjima kako bi mu saopćio da izabere huriju koju želi.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[602]

٧٤. بَاب مَا جَاءَ فِي إِجْلَالِ الْكَبِيرِ *

٢١٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أخبرنا يَزِيدُ بْنُ بَيَانٍ الْعُقَيْلِيُّ حَدَّثَنِي أَبُو الرَّحَّالِ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَكْرَمَ شَابٌّ شَيْخًا لِسِنِّهِ إِلَّا قَيَّضَ اللَّهُ لَهُ مَنْ يُكْرِمُهُ عِنْدَ سِنِّهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ هَذَا الشَّيْخِ يَزِيدَ بْنِ بَيَانٍ. وَأَبُو الرِّجَالِ الْأَنْصَارِيُّ آخَرُ *

74. O poštivanju starijeg

2104. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Bejan el-Ukajli[603]; kaže: Ispričao mi je Ebu Rehhal el-Ensari, prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Svakom mladiću koji iskaže poštovanje prema starijoj osobi zbog njenih godina, Allah će dodijeliti onoga koji će njemu, u starosti, iskazati poštovanje.«**

---

[601] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija u *Sahihu*.

[602] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[603] Jezid b. Bejan el-Ukajli Ebu Halid el-Basri je slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

Ovaj hadis je garibun.[604] Poznat nam je samo preko šejha Jezida b. Bejana i Ebu Rehala el-Ensarija drugog.[605]

٧٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُتَهَاجِرَيْنِ *

٢١٠٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أخبرنا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تُفتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَ الاثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ فِيهِمَا لِمَنْ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا الْمُهْتَجِرَيْنِ. يُقَالُ: رُدُّوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى فِي بَعْضِ الْحَدِيثِ: ذَرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا وَمَعْنَى قَوْلِهِ الْمُهْتَجِرَيْنِ يَعْنِي الْمُتَصَارِمَيْنِ. وَهَذَا مِثْلُ مَا رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ *

75. O onima koji ne govore

2105. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Svakog ponedjeljka i četvrtka otvaraju se džennetske kapije i opraštaju grijesi svim robovima koji nisu Allahu pripisivali druga, osim osobama koje međusobno ne govore. Uzvišeni Allah rekne: Izdvojite ove! Njima neće biti oprošteno dok se ne izmire!«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[606] U nekim hadisima je preneseno: »Ostavite ove dok se ne izmire«. Njegove riječi: osobama koje ne govore, znače: osobama koje su u zavadi. To je slično onome što je preneseno od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: »Nije dozvoljeno muslimanu da napusti svoga brata (muslimana) više od tri dana.«

٧٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الصَّبْرِ *

٢١٠٦. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أخبرنا مَعْنٌ أخبرنا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ: أَنَّ نَاسًا مِنَ الْأَنْصَارِ سَأَلُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْطَاهُمْ. ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ. ثُمَّ قَالَ: **مَا يَكُونُ عِنْدِي مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ. وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللَّهُ. وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللَّهُ. وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللَّهُ. وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ شَيْئًا هُوَ خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَ يرُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مَالِكٍ: فَلَنْ أَذْخَرَهُ عَنْكُمْ. وَالْمَعْنَى فِيهِ وَاحِدٌ يَقُولُ: لَنْ أَحْبِسَهُ عَنْكُمْ *

---

[604] Po mišljenju Abdur-Rahmana el-Mubarekforija ovaj hadis je slab, jer se u njegovu senedu nalaze dvojica slabih ravija: Jezid b. Bejan el-Ukajli i Ebu Rehal Muhammed b. Halid el-Ensari, koji je pripadao petoj generaciji.

[605] Ebu Rehal drugi je, ustvari, Ebu Ridžal Muhammed b. Abdur-Rahman b. Harise el-Ensari. On je pouzdan ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.

[606] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Buharija u djelu *Edebul-Mufredi* i Ebu Davud u *Sunenu*.

76. O strpljivosti

2106. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Enes, prenijevši od Zuhrija, on od Ataa b. Jezida, a on od Ebu Seida: »**Neke ensarije zatražiše nešto od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i on im to dade. Potom ponovo zatražiše i on im ponovo dade, a potom reče: Ono što budem imao ja ću vam dati i neću vam uskratiti. Onoga ko se bude osjećao imućnim Allah će učiniti imućnim. Ko se sustegne od traženja, Allah će ga učiniti krjeposnim. Ko pokaže strpljenje, Allah će ga učiniti strpljivim, i** (znajte da) **nikome, od vas, nije dato ništa vrednije i svestranije od strpljivosti.**«

Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[607] Prenosi se, ovaj hadis, i od Malika: »Ja vam ga neću uskratiti« a prenosi se od njega i ovako: »Ja vam ga nisam uskrartio.« To znači kada neko rekne: »Neću ga od vas čuvati«

٧٧. بَاب مَا جَاءَ فِي ذِي الْوَجْهَيْنِ *

٢١٠٧. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أخبرنا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ مِنْ شَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ذَا الْوَجْهَيْنِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَمَّارٍ وأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

77. O dvoličnjacima

2107. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Najgori ljudi, kod Allaha, na Sudnjem danu biće dvoličnjaci.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ammara i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[608]

٧٨. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّمَّامِ *

٢١٠٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أخبرنا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامِ بْنِ الْحَارِثِ قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ عَلَى حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ فَقِيلَ لَهُ إِنَّ هَذَا يُبَلِّغُ الْأُمَرَاءَ الْحَدِيثَ عَنِ النَّاسِ، فَقَالَ حُذَيْفَةُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَّاتٌ**. قَالَ سُفْيَانُ: وَالْقَتَّاتُ النَّمَّامُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[607] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madže.

[608] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

78. O klevetniku

2108. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Ibrahima, a on od Hemmama b. Harisa, koji je kazao: »Prošao je neki čovjek pored Huzejfea b. Jemana pa mu je rečeno: Ovaj prenosi vladarima ono što ljudi govore, a Huzejfe će na to: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: »**Klevetnik neće ući u Džennet.**«

Sufjan veli: *El-Kattat* označava klevetnika (osobu koja prenaša tuđe riječi). Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[609]

٧٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْعِيِّ *

٢١٠٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ أَبِي غَسَّانَ مُحَمَّدِ بْنِ مُطَرِّفٍ عَنْ حَسَّانَ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْحَيَاءُ وَالْعِيُّ شُعْبَتَانِ مِنَ الْإِيمَانِ، وَالْبَذَاءُ وَالْبَيَانُ شُعْبَتَانِ مِنَ النِّفَاقِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي غَسَّانَ مُحَمَّدِ بْنِ مُطَرِّفٍ قَالَ: وَالْعِيُّ قِلَّةُ الْكَلَامِ. وَالْبَذَاءُ هُوَ الْفُحْشُ فِي الْكَلَامِ، وَالْبَيَانُ هُوَ كَثْرَةُ الْكَلَامِ مِثْلُ هَؤُلَاءِ الْخُطَبَاءِ الَّذِينَ يَخْطُبُونَ فَيُوَسِّعُونَ فِي الْكَلَامِ وَيَتَفَصَّحُونَ فِيهِ مِنْ مَدْحِ النَّاسِ فِيمَا لَا يُرْضِي اللَّهَ.

79. O čednosti u govoru

2109. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, prenijevši od Ebu Gassana Muhammeda b. Mutarrifa, on od Hassana b. Atijjea[610], on od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Stid i čednost u govoru su ogranci imana, dok su bestidan i nekontrolisan govor ogranci licemjerstva.**«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[611] Poznat nam je preko Ebu Gassana Muhammeda b. Mutarrifa, koji je kazao: *El-Ijju* je umjerenost u govoru, *el-bezzau* bestidan govor, dok je *el-bejjanu* nekontrolisan govor poput govora nekih hatiba koji veoma opširno govore hvaleći ljude u onome čime Allah nije zadovoljan.

---

[609] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu.*

[610] Hassan b. Atijje el-Muharibi je pouzdan ravija i šeri'atski pravnik. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[611] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.*

٨٠. بَاب مَا جَاءَ فِي إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِحْرًا *

٢١١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَجُلَيْنِ قَدِمَا فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَطَبَا فَعَجِبَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِهِمَا. فَالْتَفَتَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِحْرًا، أَوْ إِنَّ بَعْضَ الْبَيَانِ سِحْرٌ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَمَّارٍ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

80. O tome da je rječitost ponekad poput čarolije

2110. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Ispričao nam je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Zejda b. Eslema, a on od Ibn Omera: Dođoše dva čovjeka[612], u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i održaše govor. Ljudi se počeše diviti njihovu govoru, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenu se prema nama i reče: **»Ponekad je rječitost poput čarolije, ili je kazao: ponekad su neki vidovi rječitosti čarolija.«**[613]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ammara, Ibn Mesuda i Abdullaha b. Šehhira. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[614]

٨١. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّوَاضُعِ *

٢١١١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ رَجُلًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي كَبْشَةَ الْأَنْمَارِيِّ. وَاسْمُهُ عُمَرُ بْنُ سَعْدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

81. O skromnosti

2111. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Zekat neće nikada umanjiti imovinu. Čovjeku koji prašta Allah povećava ugled. Ko god, Allaha radi, bude skrušen, Allah će ga uzdići.«**

---

[612] Neki misle da su to bili Zebrekan i Amr b. Ehim, iz plemena Benu Temim, koji su došli u delegaciji tog plemena Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, devete godine po Hidžri.

[613] To znači da su ponekad rječiti ljudi u stanju povesti i opčarati ljude poput onih koji se služe čarolijama.

[614] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu*, Malik u *Muvettau*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdur-Rahmana b. Avfa, Ibn Abbasa i Ebu Kebšea el-Enmarija kome je ime Omer b. Sa'd. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[615]

٨٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الظُّلْمِ *

٢١١٢. حَدَّثَنَا عَبَّاسٌ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعَائِشَةَ وَأَبِي مُوسَى وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ *

82. O nasilju

2112. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi, prenijevši od Abdul-Aziza b. Abdullaha b. Ebu Selemea[616], on od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Nasilje će biti uzrokom patnji i strahota na Sudnjem danu.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Amra, Aiše, Ebu Musaa i Ebu Hurejrea. Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-garibun.[617]

٨٣. بَاب مَا جَاءَ فِي تَرْكِ الْعَيْبِ لِلنِّعْمَةِ *

٢١١٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَا عَابَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا قَطُّ. كَانَ إِذَا اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ وَإِلَّا تَرَكَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو حَازِمٍ هُوَ الْأَشْجَعِيُّ وَاسْمُهُ سَلْمَانُ مَوْلَى عَزَّةَ الْأَشْجَعِيَّةِ.

83. O zabrani mahanisanja blagodati

2113. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Sufjana, on od A'meša, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada nalazio mahanu hrani; ako bi mu se dopadala, on bi jeo, a ako ne bi, on bi je ostavio.«**

---

[615] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[616] Abdul-Aziz b. Abdullah b. Ebu Seleme el-Madžišun je pouzdan ravija i šeri'atski pravnik. On je autor mnogih djela. Pripadao je sedmoj generaciji.

[617] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[618] Ebu Hazimu el-Ešdžeiju je ime Selman. On je bio štićenik Azzea el-Ešdžeija.

٨٤. بَاب مَا جَاءَ فِي تَعْظِيمِ الْمُؤْمِنِ *

٢١١٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَكْثَمَ وَالْجَارُودُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ وَاقِدٍ عَنْ أَوْفَى بْنِ دَلْهَمٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: صَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِنْبَرَ فَنَادَى بِصَوْتٍ رَفِيعٍ قَالَ: يَا مَعْشَرَ مَنْ أَسْلَمَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يُفْضِ الْإِيمَانُ إِلَى قَلْبِهِ. لَا تُؤْذُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تُعَيِّرُوهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ. فَإِنَّهُ مَنْ تَتَبَّعَ عَوْرَةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ تَتَبَّعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ. وَمَنْ تَتَبَّعَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ. قَالَ: وَنَظَرَ ابْنُ عُمَرَ يَوْمًا إِلَى الْبَيْتِ أَوْ إِلَى الْكَعْبَةِ فَقَالَ: مَا أَعْظَمَكِ وَأَعْظَمَ حُرْمَتَكِ، وَالْمُؤْمِنُ أَعْظَمُ حُرْمَةً عِنْدَ اللَّهِ مِنْكِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ. وَقَدْ رَوَى إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ السَّمَرْقَنْدِيُّ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ نَحْوَهُ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوُ هَذَا *

84. O poštivanju vjernika

2114. ISPRIČALI SU NAM Jahja b. Eksem i Džarud b. Muaz i kazali: Obavijestio nas je Fadl b. Musa; kaže: Nas je obavijestio Husejn b. Vakid, prenijevši od Evfaa b. Delhema[619], on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao: »**Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ispe se na minber, a potom visokim glasom reče: O skupino koja je jezikom primila islam, ali vjera još nije prodrla u vaša srca, ne vrijeđajte i ne uznemiravajte muslimane i ne tragajte za njihovim mahanama. Ko bude tragao za mahanama brata muslimana, Allah će tragati za njegovim, a za čijim mahanama Allah bude tragao, osramotiće ga pa makar u njegovoj vlastitoj kući.**«

Nafi' veli: Jenog dana Ibn Omer pogleda u Allahovom kuću ili je kazao Kabu i reče: "Kako si veličanstvena i sveta, ali je vjernik svetiji, kod Allaha, od tebe.«

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[620] Poznat nam je samo preko Husejna b. Vakida. Ishak b. Ibrahim es-Semerkandi je od Husejna b. Vakida prenio slično prethodnom hadisu. I Ebu Berze el-Eslemi je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio slično ovome.

---

[618] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*
[619] Evfa b. Delhem el-Basri el-Adudi je iskren ravija. Pripadao je sedmoj generaciji.
[620] Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

٨٥. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّجَارِبِ *

٢١١٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا حَلِيمَ إِلَّا ذُو عَثْرَةٍ، وَلَا حَكِيمَ إِلَّا ذُو تَجْرِبَةٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

85. O iskustvu

2115. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Vehb, prenijevši od Amra b. Harisa, on od Derradža, on od Ebu Hejsema, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Obazriv je samo onaj koji je posrtao, dok je mudar samo onaj ko je iskusan.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[621] Poznat nam je samo u ovoj formi.

٨٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُتَشَبِّعِ بِمَا لَمْ يُعْطَهُ *

٢١١٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ أُعْطِيَ عَطَاءً فَوَجَدَ فَلْيَجْزِ بِهِ. وَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيُثْنِ. فَإِنَّ مَنْ أَثْنَى فَقَدْ شَكَرَ. وَمَنْ كَتَمَ فَقَدْ كَفَرَ. وَمَنْ تَحَلَّى بِمَا لَمْ يُعْطَهُ كَانَ كَلَابِسِ ثَوْبَيْ زُورٍ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَمَعْنَى قَوْلِهِ: وَمَنْ كَتَمَ فَقَدْ كَفَرَ، يَقُولُ قَدْ كَفَرَ تِلْكَ النِّعْمَةَ *

86. O hvalisavcu koji se hvali onim što nije njegovo

2116. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš, prenijevši od Umarea b. Gazijjea, on od Ebu Zubejra, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Kome bude dat kakav poklon, ako ima imetka, neka uzvrati na njega, a ako nema, neka se zahvali riječima, jer onaj ko to učini zahvalnik je, a ko to prikrije nezahvalnik je. Onaj ko se nagizda nečim što nije njegovo, poput onoga je koji obuče košulju i ogrtač klevete.«**[622]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Esme bint Ebu Bekr i Aiše. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[623] Njegove riječi: ko prikrije on je nezahvalnik znače: da je on nezahvalan na toj blagodati.

---

[621] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

[622] Kod Arapa je bio običaj da ponekad neki siromah obuče košulju i ogrtač koje su nosili ugledni ljudi. Činio je to lažno kako bi ljudi mislili da je on ugledan čovjek, kako bi ga uvažavali i držali do njegova mišljenja.

[623] Bilježe ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi*, Ebu Davud u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

٨٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الثَّنَاءِ بِالْمَعْرُوفِ *

٢١١٧. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ و الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الْمَرْوَزِيُّ وكان سكن بِمَكَّةَ قَالَا: حَدَّثَنَا الْأَحْوَصُ بْنُ جَوَّابٍ عَنْ سُعَيْرِ بْنِ الْخِمْسِ عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَقَالَ لِفَاعِلِهِ جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الثَّنَاءِ**. هَذَا حَدِيثٌ جَيِّدٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ.

87. O zahvali na učinjenom dobru

2117. ISPRIČALI SU NAM Ibrahim b. Seid el-Dževberi[624] i Husejn b. Hasan el-Mervezi[625], koji je stanovao u Mekki, i kazali: Ispričao nam je Ahves b. Dževvab[626], prenijevši od Suajra b. Himsa[627], on od Sulejmana et-Tejmija, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Usame b. Zejda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kome bude učinjeno kakvo dobro pa rekne onome koji mu je to učinio: Allah te dobrim nagradio, on se time najpotpunije zahvalio.«**[628]

Ovaj hadis je džejjidun-garibun.[629] Poznat nam je, u ovoj formi, samo preko Usamea b. Zejda. Preneseno je i od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.[630]

---

[624] Ibrahim b. Seid el-Dževheri Ebu Ishak et-Taberi je pouzdan ravija i hafiz hadisa. Neki su ga neargumentovano kritikovali. Pripadao je desetoj generaciji.

[625] Husejn b. Hasan b. Harb es-Sulemi Ebu Abdullah el-Mirvezi je iskren ravija. Nastanio se u Mekki. Pripadao je desetoj generaciji.

[626] Ahves b. Dževvab ed-Dubei Ebu Dževvab el-Kufi je iskren ravija hadisa, koji je često, prilikom prenošenja hadisa, pravio previde. Pripadao je devetoj generaciji.

[627] Suajr b. Hims et-Temimi Ebu Malik i Ebu Hafs je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[628] Neki vele: Ako ti ruka nije u mogućnosti uzvratiti, onda neka ti jezik zahvali i nek uputi dovu za onoga ko ti je kakvo dobro učinio.

[629] Bilježe ga i Nesaija u *Sunenu* i Ibn Hibban u *Sahihu*. El-Menavi u djelu *El-Džamius-Sagir* tvrdi da je sened ovog hadisa vjerodostojan.

[630] Abdur-Rahman el-Mubarekfori veli da nije našao hadis koji prenosi Ebu Hurejre, a koji je, kako Tirmizija ističe, sličan prethodnom hadisu. Međutim, Tirmizija i drugi prenose od njega da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko nije zahvalan ljudima (na učinjenom dobru), taj nije zahvalan ni Allahu."

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الطِّبِّ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحِمْيَةِ *

٢١١٨. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ عَنْ أُمِّ الْمُنْذِرِ قَالَتْ: **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ عَلِيٌّ وَلَنَا دَوَالٍ مُعَلَّقَةٌ. قَالَتْ: فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ وَعَلِيٌّ مَعَهُ يَأْكُلُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ: مَهْ مَهْ يَا عَلِيُّ فَإِنَّكَ نَاقِةٌ. قَالَ: فَجَلَسَ عَلِيٌّ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ. قَالَتْ فَجَعَلْتُ لَهُمْ سِلْقًا وَشَعِيرًا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ مِنْ هَذَا فَأَصِبْ فَإِنَّهُ أَوْفَقُ لَكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ فُلَيْحِ بْنِ سُلَيْمَانَ. وَيُرْوَى هذا عَنْ فُلَيْحِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَيُّوبَ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ.

٢١١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ وَأَبُو دَاوُدَ قَالَا: أَخْبَرَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ عَنْ أُمِّ الْمُنْذِرِ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ: **دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ نَحْوَ حَدِيثِ يُونُسَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ فُلَيْحِ بْنِ سُلَيْمَانَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: أَنْفَعُ لَكَ.** وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ فِي حَدِيثِهِ: وَحَدَّثَنِيهِ أَيُّوبُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ. هَذَا حَدِيثٌ جَيِّدٌ غَرِيبٌ *

٢١٢٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفَرْوِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ بْنِ النُّعْمَانِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا كَمَا يَظَلُّ أَحَدُكُمْ يَحْمِي سَقِيمَهُ الْمَاءَ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ صُهَيْبٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

٢١٢١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ مَحْمُودِ بْنِ لَبِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ قَتَادَةَ بْنِ النُّعْمَانِ. وَقَتَادَةُ بْنُ النُّعْمَانِ الظَّفَرِيُّ هُوَ أَخُو أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ لِأُمِّهِ. وَمَحْمُودُ بْنُ لَبِيدٍ قَدْ أَدْرَكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَآهُ وَهُوَ غُلَامٌ صَغِيرٌ *

U ime Allaha Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O MEDICINI

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O dijetalnoj ishrani

2118. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Duri; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Muhammed; kaže: Ispričao nam je Fulejh b. Sulejman, prenijevši od Osmana b. Abdur-Rahmana, on od Jakuba b. Ebu

Jakuba[631], a on od Ummi Munzir, koja je kazala: **»Jedanput su kod mene ušli Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i Alija, a kite nezrelih hurmi bijahu nam obješene** (na zidu). **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli ona, poče jesti, a sa njim poče jesti i Alija. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče Aliji: Polahko, Alija, polahko, ti se tek, od bolesti, oporavljaš! Alija sjede, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nastavi da jede. Kada sam im skuhala repu sa ječmom, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Alija, ovo jedi, ovo će ti prijati.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[632] Poznat nam je samo preko Fulejha b. Sulejmana. Preneseno je ovo od Fulejha b. Sulejmana a on od Ejjuba b. Abdur-Rahmana.

2119. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestili su nas Ebu Amir i Ebu Davud[633] i kazali: Obavijestio nas je Fulejh b. Sulejman, prenijevši od Ejjuba b. Abdur-Rahmana[634], on od Jakuba b. Ebu Jakuba, a on od Ummi Munzir el-Ensarijje[635], koja je kazala: **Jedanput je kod nas ušao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a potom je ispričala slično prethodnom hadisu koji je prenio Junus b. Muhammed od Fulejha b. Sulejmana, s tim što je u njemu** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **rekao: »...to ti je korisnije.«** Muhammed b. Beššar je u hadisu, koji je on prenio, rekao: Ispričao mi ga je Ejjub b. Abdur-Rahman. Ovaj hadis je džejjidun-garibun.

2120. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Muhammed el-Fervi; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Dža'fer, prenijevši od Umarea b. Gazijjea, on od Asima b. Omera b. Katadea, on od Mahmuda b. Lebida, a on od Katadea b. Nu'mana da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Kada Allah zavoli nekog roba, on ga zaštiti od ovosvjetskih uživanja onako kao što neki od vas štite svog bolesnika od vode.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Suhejba. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[636] On je od Mahmuda b. Lebida od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenesen kao mursel hadis.

---

[631] Jakub b. Ebu Jakub el-Medeni je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.
[632] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*
[633] Ebu Davud et-Tajalisi.
[634] Ejjub b. Abdur-Rahman b. Sa'sa, a neki vele Ejjub b. Abdur-Rahman b. Abdullah b. Ebu Sa'sa, iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.
[635] Ummu Munzir el-Ensarijje je jedna od Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, tetaka. Zove se Selma bint Kajs.
[636] Bilježe ga i Bejhekija u djelu *Šuabul-Imani*, i Hakim u *Mustedreku.* Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

2121. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Dža'fer, prenijevši od Amra b. Ebu Amra, on od Asima b. Omera b. Katadea, on od Mahmuda b. Lebida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu**, s tim što u njegovu senedu nije spomenuo od Katadea b. Nu'mana. Katade b. Nu'man ez-Zaferi je brat Ebu Seida el-Hudrija po majci. Mahmud b. Lebid je zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i kao dječak ga vidio.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الدَّوَاءِ وَالْحَثِّ عَلَيْهِ *

٢١٢٢. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ مُعَاذٍ الْعَقَدِيُّ البصري أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ قَالَ: قَالَتِ الْأَعْرَابُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا نَتَدَاوَى؟ قَالَ: نَعَمْ يَا عِبَادَ اللَّهِ تَدَاوَوْا، فَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ شِفَاءً أَوْ دَوَاءً إِلَّا دَاءً وَاحِدًا. فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُوَ؟ قَالَ: الْهَرَمُ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

2. O podsticanju na korištenje lijeka

2122. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Muaz el-Akadi, el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Zijada b. Ilakea, a on od Usame b. Šerika, koji je kazao: »**Beduini jednom prilikom rekoše: Allahov Poslaniče, hoćemo li se liječiti** (kada se razbolimo)? **Hoćete, reče on. Liječite se, o Allahovi robovi, jer Allah nije stvorio ni jednu bolest a da za nju nije stvorio i lijek. Samo za jednu bolest nema lijeka. Koja je to bolest Allahov Poslaniče?, upitaše prisutni. To je starost, odgovori on.**«[637]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Ebu Hurejrea, Ebu Hizamea, njegova oca i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[638]

---

[637] U predaji ovog hadisa, koju bilježi Ebu Davud od Usamea b. Šerika, stoji da je on kazao: "Jednom prilikom sam došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, a oko njega ashabi. Pomno ga slušaju kao da su im na glavama ptice. Pošto sjedoh, počeše pristizati beduini sa svih strana i počeše ga pitati: Allahov Poslaniče, jesmo li se mi dužni liječiti (ukoliko se razbolimo)? On reče: Jeste, liječite se, o, Allahovi robovi (ako se razbolite)." Ovaj hadis je jasan dokaz da je svaki musliman, ako se razboli, dužan tražiti lijeka. Ujedno, ovo je odgovor sljedbenicima pojedninih zabludjelih sekti koje smatraju da se čovjek treba prepustiti sudbini i da mu nije dozvoljeno liječiti se ako se razboli.

[638] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija u djelu *Edebul-Mufredi*, te Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

٣. بَاب مَا جَاءَ مَا يُطْعَمُ الْمَرِيضُ *

٢١٢٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ السَّائِبِ بْنِ بَرَكَةَ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَخَذَ أَهْلَهُ الْوَعَكُ أَمَرَ بِالْحِسَاءِ فَصُنِعَ، ثُمَّ أَمَرَهُمْ فَحَسَوْا مِنْهُ. وَكَانَ يَقُولُ إِنَّهُ لَيَرْتُو فُؤَادَ الْحَزِينِ وَيَسْرُو عَنْ فُؤَادِ السَّقِيمِ كَمَا تَسْرُو إِحْدَاكُنَّ الْوَسَخَ بِالْمَاءِ عَنْ وَجْهِهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى الزُّهْرِيُّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شيئا من هذا.

٢١٢٤. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ الْحُسَيْنُ الجريري أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْحَقَ الطَّالْقَانِيُّ عَنِ ابْنِ الْمُبَارَكِ عن يُونُسَ عن الزُّهْرِيِّ عن عروة عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بمعناه**. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ أَبُو إِسْحَقَ *

3. O tome čime će se hraniti bolesnik

2123. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim; kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Saib b. Bereke[639], prenijevši od svoje majke[640], a ona od Aiše koja je kazala: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi, kada bi neku njegovu ženu zadesila groznica, naredio da se skuha čorba, a onda bi joj naredio da je pokusa, govoreći: Ona će okrijepiti neveselo i odstraniti bol iz bolesnog srca kao što neka od vas vodom odstranjuje prljavštinu sa svoga lica.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[641] I Zuhri je prenio od Urvea, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto od ovoga.

2124. TAKO NAM JE ISPRIČAO Husejn el-Džeriri; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ishak et-Talikani, prenijevši od Ibn Mubareka, on od Junusa, on od Zuhrija, on od Urvea, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **sličan smisao.** O tome nam je ispričao Ebu Ishak.

٤ . بَاب مَا جَاءَ لَا تُكْرِهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ *

٢١٢٥. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا بَكْرُ بْنُ يُونُسَ بْنِ بُكَيْرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تُكْرِهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ، فَإِنَّ اللَّهَ تبارك و تعالى يُطْعِمُهُمْ وَيَسْقِيهِمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

---

[639] Muhammed b. Saib b. Bereke el-Mekki je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[640] Majka Muhammeda b. Saiba b. Berekea je bila makbul-ravija. Pripadala je trećoj generaciji.

[641] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

4. O tome da vaše bolesne ne primoravate na jelo i pilo

2125. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Junus b. Bukejr[642], prenijevši od Musaa b. Alija, on od svoga oca, a on od Ukbea b. Amira el-Džuhenia koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ne primoravajte vaše bolesne na jelo; Uzvišeni Allah ih hrani i poji.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[643] Poznat nam je samo u ovoj formi.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ *

٢١٢٦. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **عَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ، فَإِنَّ فِيهَا شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ. وَالسَّامُ الْمَوْتُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ بُرَيْدَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

5. O čurekotu

2126. ISPRIČALI SU NAM Ibn Ebu Omer i Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Upotrebljavajte Čurekot[644] jer je on lijek za sve bolesti osim *sama*, a *sam* je smrt.«**[645] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Burejdea, Ibn Omera i Aiše. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[646]

---

[642] Bekr b. Junus b. Bukejr eš-Šejbani el-Kufi je, po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, slab ravija. Pripadao je devetoj generaciji.

[643] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

[644] Jedite ga u hrani i koristite ga na druge oprobane načine.

[645] U predaji koju bilježi El-Mustegfiri u knjizi "*Medicina*" od Burejdea stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "U crnoj sjemenci je lijek. A šta je to crna sjemenka? upita neko. To je čurekot, odgovori on. A kako se upotrebljava?, opet će neko. On reče: Uzmi dvadeset i jednu sjemenku, stavi ih u krpu, potom to potopi u vodu da prenoći. Ujutro stavi u desnu nozdrvu jednu, a u lijevu dvije kapi te vode. Sutradan stavi u desnu nozdrvu dvije, a u lijevu jednu kap. Treći dan ponovo stavi u desnu nozdrvu jednu, a u lijevu dvije kapi."

[646] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima,* Ibn Madže u *Sunenu,* te Hakim u *Mustedreku.*

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي شُرْبِ أَبْوَالِ الْإِبِلِ *

٢١٢٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ وَثَابِتٌ وَقَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ: **أَنَّ نَاسًا مِنْ عُرَيْنَةَ قَدِمُوا الْمَدِينَةَ فَاجْتَوَوْهَا. فَبَعَثَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِبِلِ الصَّدَقَةِ, وَقَالَ: اشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. O pijenju kamilje mokraće

2127. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Obavijestio nas je Affan; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme; kaže: Nas su obavijestili Humejd, Sabit i Katade, prenijevši od Enesa: **Neki ljudi iz plemena Urejne dođoše u Medinu. Nisu podnosili njen zrak i vodu pa su se razbolili. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posla ih kamilama od zekata i reče: »Pijte njihovo mlijeko i mokraću.«**[647] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٧. بَاب مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِسُمٍّ أَوْ غَيْرِهِ *

٢١٢٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أُرَاهُ رَفَعَهُ قَالَ: **مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا أَبَدًا. وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِسُمٍّ فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا أَبَدًا** *

٢١٢٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ قَال: سَمِعْتُ أَبَا صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا. وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِسُمٍّ فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا. وَمَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَرَدَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا.**

٢١٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ وَأَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَ حَدِيثِ شُعْبَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَهُوَ أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ. هَكَذَا روى هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَرَوَى مُحَمَّدُ بْنُ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِسُمٍّ عُذِّبَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ. وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا. وَهَكَذَا رَوَاهُ أَبُو الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَهَذَا أَصَحُّ لِأَنَّ الرِّوَايَاتِ إِنَّمَا تَجِيءُ بِأَنَّ أَهْلَ التَّوْحِيدِ يُعَذَّبُونَ فِي النَّارِ ثُمَّ يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَمْ يُذْكَرْ أَنَّهُمْ يُخَلَّدُونَ فِيهَا *

---

647 Ovaj hadis je u cijelosti spomenut u Tirmizijinoj zbirci, knjiga 1. Uz njega je dat i komentar. Vidi Tirmizijin *Džami'-Sunen knjiga, 1, str.186.*

٢١٣١. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أنبأنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدَّوَاءِ الْخَبِيثِ، يَعْنِي السُّمَّ *

7. O onom ko se otruje ili na drugi način izvrši samoubistvo

2128. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ubejde b. Humejd, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, mislim da ga on vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: **»Ko se ubije kakvim željeznim predmetom, doći će na Sudnji dan sa tim predmetom u ruci i njime će se, u džehennemskoj vatri, vječito udarati po trbuhu. Ko se, pak, otruje, taj će mu otrov biti u ruci i njime će se vječito trovati u džehennemskoj vatri.«**

2129. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud[648], prenijevši od Šu'bea, a on A'meša, koji je kazao: Čuo sam Ebu Saliha[649], koji je prenio od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Ko se ubije kakvim željeznim predmetom, taj će mu predmet biti u ruci i njime će, u džehennemskoj vatri, vječito probadati svoj trbuh. Ko se otruje, taj će mu otrov biti u ruci i njime će se, u džehennemskoj vatri, vječito trovati! Ko se baci sa kakvog brda i ubije se, on će se, u džehennemskoj vatri, vječito bacati!«**

2130. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestili su nas Veki' i Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično Šu'beovu hadisu od A'meša.**

Ovaj hadis je sahihun.[650] On je vjerodostojniji od prvog hadisa. Tako je ovaj hadis prenesen od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Muhammed b. Adžlan je prenio od Seida el-Makburija, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »Ko se ubije otrovom, patiće u džehennemskoj vatri!«, ali u njemu nije spomenuo "vječito". Tako je Ebu Zinad prenio od A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i ovo je vjerodostojnije zato što je u mnogim predajama došlo da će sljedbenici tevhida patiti u Džehennemu, potom će biti izbavljeni iz njega, a ne spominje se da će u njemu vječito ostati.

---

648 Ebu Davud et-Tajalisi.

649 Ebu Salihu je ime Zekvan.

650 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

2131. Ispričao nam je Suvejd b. Nasr; kaže: Saopćio nam je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Mudžahida, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ružni lijek, tj. otrov.«**

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ التَّدَاوِي بِالْمُسْكِرِ *

٢١٣٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ سِمَاكٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَلْقَمَةَ بْنَ وَائِلٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ شَهِدَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَأَلَهُ سُوَيْدُ بْنُ طَارِقٍ أَوْ طَارِقُ بْنُ سُوَيْدٍ عَنِ الْخَمْرِ، فَنَهَاهُ عَنْهُ فَقَالَ: إِنَّا نَتَدَاوَى بِهَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّهَا لَيْسَتْ بِدَوَاءٍ وَلَكِنَّهَا دَاءٌ.**

٢١٣٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودٌ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ وَشَبَابَةُ عَنْ شُعْبَةَ بِمِثْلِهِ. قَالَ مَحْمُودٌ: قَالَ النَّضْرُ: طَارِقُ بْنُ سُوَيْدٍ. وَقَالَ شَبَابَةُ: سُوَيْدُ بْنُ طَارِقٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

8. O pokuđenosti liječenja onim što opija

2132. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b.Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, prenijevši od Šu'bea, on od Simaka da je čuo Alkamea b. Vaila gdje prenosi od svoga oca da je bio prisutan kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kad ga je Suvejd b. Tarik, ili je kazao, Tarik b. Suvejd pitao o alkoholu. On mu ga zabrani, a on reče: Mi ga koristimo u liječenju.[651] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na to reče: **»U njemu nema lijeka; u njemu je bolest.«**[652]

2133. ISPRIČAO NAM JE Mahmud; kaže: Obavijestili su nas Nadr i Šebabe, prenijevši od Šu'bea **slično prethodnom hadisu.**

Mahmud veli da je Nadr govorio Tarik b. Suvejd, dok je Šebabe govorio: Suvejd b. Tarik. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[653]

---

[651] U Muslimovoj predaji stoji: "...Mi ga spravljamo radi lijeka."

[652] Ovaj hadis je jasan dokaz da je zabranjeno alkohol koristiti kao lijek. Analogno tome, zabranjeno je koristiti i sve vrste lijekova koji u sebi sadrže alkohol ukoliko takvih lijekova ima i bez alkohola. Ukoliko, pak, takvih lijekova nema bez alkohola nego je baš nužno da se takav lijek upotrijebi, onda je to u nuždi dozvoljeno. U hadisu koji bilježi Ebu Davud, u *Sunenu*, od Ebu Derdaa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah je stvorio bolest, a stvorio je i lijek. On je za svaku bolest stvorio lijek pa se liječite, ali se ne liječite onim što je haram." U hadisu koji prenosi Buharija od Ibn Mesuda stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah vam nije dao lijek u onome što vam je zabranio."

[653] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي السَّعُوطِ وَغَيْرِهِ *

٢١٣٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَدُّوَيْهِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حَمَّادٍ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ خَيْرَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ السَّعُوطُ وَاللَّدُودُ وَالْحِجَامَةُ وَالْمَشِيُّ. فَلَمَّا اشْتَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَدَّهُ أَصْحَابُهُ. فَلَمَّا فَرَغُوا قَالَ: لُدُّوهُمْ. قَالَ: فَلُدُّوا كُلُّهُمْ غَيْرَ الْعَبَّاسِ *

٢١٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ خَيْرَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ اللَّدُودُ وَالسَّعُوطُ وَالْحِجَامَةُ وَالْمَشِيُّ. وَخَيْرُ مَا اكْتَحَلْتُمْ بِهِ الْإِثْمِدُ. فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ. قَالَ: وَكَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُكْحُلَةٌ يَكْتَحِلُ بِهَا عِنْدَ النَّوْمِ ثَلَاثًا فِي كُلِّ عَيْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَهُوَ حَدِيثُ عَبَّادِ بْنِ مَنْصُورٍ *

9. O uzimanju lijekova kroz nos i na druge načine

2134. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Medduvejh; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Hammad; kaže: Nas je obavijestio Abbad b. Mensur, prenijevši od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Najbolji načini liječenja su kapanje lijeka kroz nos, stavljanje lijeka u usta, puštanje krvi pomoću kupice i jedenje i pijenje lijeka radi pročišćenja trbuha. Kad se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, razbolio ashabi su mu pripremili lijek i** (silom mu ga) **stavili u usta. Pošto završiše, on reče: Stavite ga i njima u usta, pa su ga stavili svima osim Abbasu:«**[654]

2135. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Abbad b. Mensur, prenijevši od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Najbolji načini liječenja su: stavljanje lijeka u usta, kapanje lijeka u nos, puštanje krvi pomoću kupice i pijenje i jedenje lijeka radi pročišćenja trbuha. Najbolje čime ćete podvlačiti surmu je ismid**[655]**, jer on izoštrava vid i ojačava trepavice. Ibn Abbas veli: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao je surmedan iz koga je pred spavanje** (svake noći) **tri puta podvlačio surmu za svako oko.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun. To je hadis koji je prenio Abbad b. Mensur.

---

[654] Naime, pošto su ashabi pripremili lijek i ponijeli ga prema ustima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, on im rukom dade znak da mu ga ne stavljaju u usta. Vjerovatno zato što je znao da mu se primakao smrtni čas i da više taj lijek nema efekta. Međutim, oni mu ga silom staviše u usta, smatrajući da to on odbija kao i svaki bolesnik koji prezire lijek. Pošto završiše s davanjem lijeka, on im, kao kaznu zato što su mu proturječili, naredi da svi kušaju taj lijek, i svi ga okušaše osim Abbasa koji jedini nije sa njima učestvovao u tome.

[655] Ismid je vrsta kamena od koga se pravi najbolja vrsta surmi.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي كَراهِيَة الْكَيِّ

٢١٣٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْكَيِّ. قَالَ: فَابْتُلِينَا فَاكْتَوَيْنَا فَمَا أَفْلَحْنَا وَلَا أَنْجَحْنَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢١٣٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: نُهِينَا عَنِ الْكَيِّ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

10. O pokuđenosti kauterizacije[656]

2136. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Dža'fer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Hasana, a on od Imrana b. Husajna: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kauterizaciju. Mi smo nakon toga, veli on, bili u iskušenju te smo kauterizirali, ali nismo imali uspjeha.«** [657]Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[658]

2137. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim; kaže: Nas je obavijestio Hemmam, prenijevši od Katadea, on od Hasana, a on od Imrana b. Husajna koji je kazao: **»Zabranjena nam je kauterizacija!«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Ukbea b. Amira i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[659]

---

[656] Pod kauterizacijom ovdje podrazumijevamo paljenje rana ili bolnih mjesta radi zaustavljanja krvarenja. To je, po mišljenju većine učenjaka, pokuđeno (mekruh); oni zabrane u sljedećim hadisima shvataju u smislu mekruha.

[657] Neki učenjaci smatraju da se ova zabrana odnosila specijalno na Imrana b. Husajna koji je imao hemoroide. Tražio je da mu ih spale, ali mu je to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio. On ih je i nakon toga spalio, ali nije imao uspjeha; oni su mu se ponovo vratili. Mi danas, hvala Allahu, nemamo potrebe za ovom vrstom kauterizacije jer je medicina, a posebno hirurgija dosta uznapredovala da i najkomplikovanije slučajeve veoma uspješno rješava.

[658] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[659] Bilježi ga i Tahavija u djelu *Meanil-Asar.*

١١ . بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي ذَلِكَ *

٢١٣٨ . حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَى أَسْعَدَ بْنَ زُرَارَةَ مِنَ الشَّوْكَةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أُبَيٍّ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

11. O dopuštenju u tom pogledu

2138. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej'; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, a on od Enesa: **»Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je Es'adu b. Zurareu kauterizirao ranu od uboda trna koja se bila inficirala.«**[660]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ubeja i Džabira. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[661]

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحِجَامَةِ *

٢١٣٩ . حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ وَجَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْتَجِمُ فِي الْأَخْدَعَيْنِ وَالْكَاهِلِ، وَكَانَ يَحْتَجِمُ لِسَبْعَ عَشْرَةَ وَتِسْعَ عَشْرَةَ وَإِحْدَى وَعِشْرِينَ.** وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٢١٤٠ . حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ بُدَيْلِ بْنِ قُرَيْشٍ الْيَامِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِسْحَقَ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ ابْنُ عَبْدِ اللَّه ابْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: **حَدَّثَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ لَيْلَةِ أُسْرِيَ بِهِ أَنَّهُ لَمْ يَمُرَّ عَلَى مَلَإٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا أَمَرُوهُ، أَنْ مُرْ أُمَّتَكَ بِالْحِجَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ *

٢١٤١ . حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: سَمِعْتُ عِكْرِمَةَ يَقُولُ: كَانَ لِابْنِ عَبَّاسٍ غِلْمَةٌ ثَلَاثَةٌ حَجَّامُونَ فَكَانَ اثْنَانِ يُغِلَّانِ عَلَيْهِ وَعَلَى أَهْلِهِ، وَوَاحِدٌ يَحْجُمُهُ وَيَحْجُمُ أَهْلَهُ. قَالَ : وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ : قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ: **نِعْمَ الْعَبْدُ الْحَجَّامُ يُذْهِبُ الدَّمَ وَيُخِفُّ الصُّلْبَ وَيَجْلُو عَنِ الْبَصَرِ. وَقَالَ : إِنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ عُرِجَ بِهِ مَا مَرَّ عَلَى مَلَإٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا قَالُوا عَلَيْكَ بِالْحِجَامَةِ. وَقَالَ إِنَّ خَيْرَ مَا تَحْتَجِمُونَ فِيهِ يَوْمَ سَبْعَ عَشْرَةَ وَيَوْمَ تِسْعَ عَشْرَةَ وَيَوْمَ إِحْدَى وَعِشْرِينَ. وَقَالَ: إِنَّ خَيْرَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ السَّعُوطُ وَاللَّدُودُ وَالْحِجَامَةُ وَالْمَشِيُّ. وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَدَّهُ الْعَبَّاسُ وَأَصْحَابُهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ لَدَّنِي؟ فَكُلُّهُمْ**

---

[660] U prethodnom poglavlju imali smo hadise u kojima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranjuje kauterizaciju. Iz ovog hadisa vidimo da je on lično kauterizirao Es'ada b Zurarea. Hadisi iz prethodnog poglavlja ukazuju na to da treba izbjegavati kauterizaciju ukoliko postoji bilo kakav drugi lijek za to, pošto je kauterizacija veoma bolna. Ukoliko, pak, ne postoji drugi lijek da bi se spasio život, dozvoljena je i kauterizacija.

[661] Bilježi ga i Tahavija u djelu *Meanil-Asar.*

أَمْسَكُوا فَقَالَ : **لَا يَبْقَى أَحَدٌ مِمَّنْ فِي الْبَيْتِ إِلَّا لُدَّ غَيْرَ عَمِّهِ الْعَبَّاسِ**. قَالَ النَّضْرُ: اللَّدُودُ الْوَجُورُ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَائِشَةَ .هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبَّادِ بْنِ مَنْصُورٍ.

12. O puštanju krvi pomoću kupice

2139. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Kuddus b. Muhammed; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim; kaže: Nas su obavijestili Hemmam i Džerir b. Hazim i kazali: Obavijestio nas je Katade prenijevši od Enesa da je kazao: **»Puštao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, sebi krv kupicom iz dviju vena: u vratu i gornjem dijelu leđa do vrata; puštao ju je sedamnaestoga, devetnaestoga i dvadeset i prvoga u mjesecu«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa i Ma'kila b. Jesara. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[662]

2140. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Budejl b. Kurejš el-Jami el-Kufi; kaže: Obavijestio nas Muhammed b. Fudajl; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ishak, prenijevši od Kasima b. Abdur-Rahmana, a on je Ibn Abdullah b. Mesud, on od svoga oca, a on od Ibn Mesuda, koji je kazao: **»Pričao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da u noći u kojoj je poveden** (iz Hrama u Mekki u Hram u Kudsu, a potom na nebesa) **nije prošao ni pored jedne skupine meleka a da mu nisu rekli da naredi svojim sljedbenicima puštanje krvi kupicom.«** Ovaj Ibn Mesudov hadis je hasenun-garibun.[663]

2141. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl; kaže: Nas je obavijestio Abbad b. Mensur i kazao: Čuo sam Ikrimea kada je rekao: Ibn Abbas je imao tri dječaka koji su puštali krv pomoću kupice, dvojica su krv puštali (za novac), a zaradu donosili njemu i njegovoj obitelji, dok je jedan puštao krv njemu i njegovoj porodici. Ikrime kaže da je Ibn Abbas rekao da je rekao Allahov Vjerovjesnik: **»Divan li je rob koji zna puštati krv kupicom i time odstraniti** (onu nečistu) **krv i na taj način olakšati bol u leđima, i onaj koji zna odstraniti krmelje iz očiju.«** Ibn Abbas dalje nastavlja: **»Kad je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem bio na Mi'radžu, nije prošao ni pored jedne skupine meleka a da mu nisu rekli: Praktikuj puštanje krvi kupicom! Najbolje je da krv puštate sedamnaestoga, devetnaestoga i dvadeset i prvoga u mjesecu. Najbolji načini liječenja su da kapate lijek u nos, da ga stavljate u usta, da puštate krv pomoću kupice i da pijete i jedete lijek radi pročišćenja stomaka. Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, lijek u usta**

---

[662] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[663] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

stavili su Abbas i ashabi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Ko mi je stavio lijek u usta? Svi su šutjeli. On tada reče: Neka svi koji su u sobi stave sebi ovaj lijek u usta osim amidže Abbasa.«[664] Nadr veli: Stavljanje lijeka u usta vrši se nakon njegovog spravljanja. Na ovu temu prenesen je hadis i od Aiše. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[665] Poznat nam je samo preko Abbada b. Mensura.

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي التَّدَاوِي بِالْحِنَّاءِ *

٢١٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ خَالِدٍ الْخَيَّاطُ أَخْبَرَنَا فَائِدٌ مَوْلَى لِآلِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ جَدَّتِهِ وَكَانَتْ تَخْدُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: **مَا كَانَ يَكُونُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرْحَةٌ وَلَا نَكْبَةٌ إِلَّا أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ أَضَعَ عَلَيْهَا الْحِنَّاءَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ فَائِدٍ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ فَائِدٍ فَقَالَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ جَدَّتِهِ سَلْمَى. وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَلِيٍّ أَصَحُّ.

٢١٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ فَائِدٍ مَوْلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ مَوْلَاهُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ جَدَّتِهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ** *

13. O liječenju knom

2142. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Halid el-Hajjat; kaže: Nas je obavijestio Faid, štićenik porodice Ebu Rafi'a, prenijevši od Alija b. Ubejdullaha, a on od svoje nene, koja je služila Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazala: **»Kad god bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, imao kakvu ranu ili ozljedu, naredio bi mi da mu na nju stavim knu.«**

Ovaj hadis je garibun.[666] Poznat nam je preko Faida. Neki su prenijeli od Faida, on od Ubejdullaha b. Alija, a on od svoje nene Selme. Od Ubejdullaha b. Alija je pouzdanije.

2143. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab, prenijevši od Faida, štićenika Ubejdullaha b. Alija, on od svoga gospodara Ubejdullaha b. Alija, on od svoje nene, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **smisao sličan prethodnom hadisu.**

---

[664] Neki učenjaci smatraju da je izuzeo amidžu Abbasa zbog toga što je on tog dana postio.
[665] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*
[666] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.* El-Mubarekfori smatra da je ovaj hadis po stepenu dobar (hasen).

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الرُّقْيَةِ *

٢١٤٤. حَدَّثَنَا بندار أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَقَّارِ بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ اكْتَوَى أَوِ اسْتَرْقَى فَقَدْ بَرِئَ مِنَ التَّوَكُّلِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

14.O pokuđenosti rukje[667]

2144. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Mudžahida, on od Akkara b. Mugirea b. Šu'bea, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko se kauterizira ili ode da mu se uči rukja, taj je lišen pouzdanja[668].«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Ibn Abbasa i Imrana b. Husajna. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[669]

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّخْصَةِ فِي ذَلِكَ *

٢١٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَاصِمٍ الْأَحْوَلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَنَسٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي الرُّقْيَةِ مِنَ الْحُمَةِ وَالْعَيْنِ وَالنَّمْلَةِ** *

٢١٤٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ وَأَبُو نُعَيْمٍ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي الرُّقْيَةِ مِنَ الْحُمَةِ وَالنَّمْلَةِ**. وَهَذَا عِنْدِي أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ مُعَاوِيَةَ بْنِ هِشَامٍ عَنْ سُفْيَانَ. وَفِي الْبَاب عَنْ بُرَيْدَةَ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَجَابِرٍ وَعَائِشَةَ وَطَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَمْرِو بْنِ حَزْمٍ وَأَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ *

٢١٤٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ حُصَيْنٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا رُقْيَةَ إِلَّا مِنْ عَيْنٍ أَوْ حُمَةٍ**. وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ حُصَيْنٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ بُرَيْدَةَ *

---

[667] Rukja je izgovaranje pojedinih riječi i odlomaka radi liječenja. Ovdje se zabrana odnosi na izgovaranje riječi i odlomaka nerazumljivog sadržaja koji nisu iz Kur'ana, niti se radi o dovama koje su došle od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, niti se radi o Allahovim imenima.

[668] Tj. pouzdanja u Allaha, dž. š.

[669] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

15. O dopuštenju u tom pogledu

2145. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Hišam, prenijevši od Sufjana, on od Asima el-Ahvela, on od Abdullaha b. Harisa, a on od Enesa: **»Dozvolio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učenje rukje[670] radi liječenja groznice, uroka i bubuljica.«**[671]

2146. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Jahja b. Adem i Ebu Nuajm i kazali: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Asima, on od Jusufa b. Abdullaha b. Harisa[672], a on od Enesa b. Malika: **»Dozvolio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učenje rukje radi liječenja od groznice i bubuljica.«**

Ovaj (tj. hadis koji su prenijeli Jahja b. Adem i Ebu Nuajm) je po mome mišljenju pouzdaniji od hadisa koji je prenio Muavija b. Hišam od Sufjana. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Burejdea, Imrana b. Husajna, Džabira, Aiše, Talka b. Alija, Amra b. Hazma, Ebu Hizamea i njegovog oca.

2147. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Husajna, on od Ša'bija, a on od Imrana b. Husajna da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Najpreče je rukju učiti radi liječenja uroka i groznice.«**[673]

Šu'be je ovaj hadis prenio od Husajna, on od Ša'bija, a on od Burejdea.

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّقْيَة بِالْمُعَوِّذَتَيْنِ *

٢١٤٨. حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ يُونُسَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مَالِك الْمُزَنِيُّ عَنِ الْجَرِيرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَعَوَّذُ مِنَ الْجَانِّ وَعَيْنِ الْإِنْسَان حَتَّى نَزَلَت الْمُعَوِّذَتَان. فَلَمَّا نَزَلَتَا أَخَذَ بِهِمَا وَتَرَكَ مَا سِوَاهُمَا. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ. قَالَ أَبو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

16. O rukji pomoću učenja sura *El-Felek i En-Nas*

2148. ISPRIČAO NAM JE Hišam b. Junus el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Kasim b. Malik el-Muzeni, prenijevši od Džurejrija, on od Ebu Nadrea,

[670] Ovo se odnosi na učenje riječi i odlomaka iz Kurana, učenje dova i izgovaranje Allahovih imena. Dakle, ovo se odnosi na učenje rukje koja u sebi ne sadrži širk. Učenje takve rukje je ne samo dopušteno, nego je i preporučljivo.

[671] Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[672] Jusuf b. Abdullah b. Haris el-Ensari Ebu Velid el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[673] Ovaj hadis bilježe i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

a on od Ebu Seida, koji je kazao: »**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je tražio utočište od džina i ljudskih očiju sve dok nisu objavljene sure *El-Felek* i *En-Nas*. Od tada je koristio te dvije sure, a sve drugo je napustio.«** [674] Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa. Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-garibun.[675]

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّقْيَةِ مِنَ الْعَيْنِ *

٢١٤٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عُرْوَةَ وَهُوَ ابْنُ عَامِرٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ الزُّرَقِيِّ: **أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ عُمَيْسٍ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ وَلَدَ جَعْفَرٍ تُسْرِعُ إِلَيْهِمُ الْعَيْنُ أَفَأَسْتَرْقِي لَهُمْ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَإِنَّهُ لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابَقَ الْقَدَرَ لَسَبَقَتْهُ الْعَيْنُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا عَنْ أَيُّوبَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٢١٥٠. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ أَيُّوبَ **بِهَذَا** *

٢١٥١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَيَعْلَى عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ يَقُولُ: أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّه التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ. وَيَقُولُ: هَكَذَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يُعَوِّذُ إِسْحَقَ وَإِسْمَعِيلَ.**

٢١٥٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ وَعَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

17. O učenju rukje radi liječenja uroka okom

2149. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Urvea, a on je Ibn Amir, a on od Ubejdullaha b. Rifae ez-Zurekija **da je Esma, kćerka Umejsova, rekla: Allahov Poslaniče, Dža'ferova djeca su veoma urokljiva. Da li mogu pozvati nekoga da im uči rukju? Možeš, odgovori on, jer da išta može preduprijediti Allahovom odredbu, preduprijedio bi je urok okom.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Imrana b. Husajna i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[676] Ovo je preneseno i od Ejjuba, on od Amra b. Dinara, on od Urvea b. Amira, on od Ubejdullaha b. Rifae, on od Esme bint Umejs, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

---

674 Činio je to tako što bi govorio: Utičem se Allahu od džina i ljudskih očiju. Kad su objavljene spomenute sure on bi, umjesto tih riječi, učio ove dvije sure.

675 Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

676 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija i Ibn Maže u *sunenima.*

2150. TO NAM JE ISPRIČAO Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, a on od Ejjuba **slično prethodnom hadisu.**

2151. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Abdur-Rezzak i Ja'la, prenijevši od Sufjana, on od Mensura, on od Minhala b. Amra, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa da je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je Hasanu i Husejnu tražio utočište riječima: Tražim vam utočište, Allahovim savršenim riječima, od svakog šejtana, svih otrovnih gmizavaca i sjanih očiju. Ovako je, veli on, Ibrahim tražio utočište svojim sinovima Ishaku i Ismailu.«**

2152. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestili su nas Jezid b. Harun i Abdur-Rezzak, prenijevši od Sufjana, a on od Mensura **smisao sličan prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[677]

١٨. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ وَالْغَسْلُ لَهَا *

٢١٥٣. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ كَثِيرٍ أَبُو غَسَّانَ الْعَنْبَرِيُّ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قال: حَدَّثَنِي حَيَّةُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَا شَيْءَ فِي الْهَامِ وَالْعَيْنُ حَقٌّ** *

٢١٥٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ خِرَاشٍ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَقَ الْحَضْرَمِيُّ أَخْبَرَنَا وُهَيْبٌ عَنِ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابَقَ الْقَدَرَ لَسَبَقَتْهُ الْعَيْنُ. وَإِذَا اسْتُغْسِلْتُمْ فَاغْسِلُوا**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَحَدِيثُ حَيَّةَ بْنِ حَابِسٍ حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَرَوَى شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ حَيَّةَ بْنِ حَابِسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَعَلِيُّ بْنُ الْمُبَارَكِ وَحَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ لَا يَذْكُرَانِ فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

18. O tome da je urok okom istina i da za njega sljeduje kupanje

2153. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Kesir Ebu Gassan el-Anberi; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Mubarek, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, koji je kazao: Ispričao mi je Hajje b. Habis et-Temimi; kaže: Meni je ispričao moj otac da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **»Nema ništa u onome**

---
[677] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

što su vjerovali u pogledu sove[678]. Što se, pak, tiče uroka okom, to je istina.«

2154. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan b. Hiraš el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ahmed b. Ishak el-Hadremi; kaže: Nas je obavijestio Vuhejb, prenijevši od Ibn Tavusa, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Da išta može preduprijediti Allahovom odredbu, preduprijedio bi je urok okom. Zato, ako se od vas zatraži da se okupate, vi se okupajte!«**[679]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je sahihun[680], dok je hadis Hajjea b. Habisa, garibun.[681] Prenio je Šejban od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Hajjea b. Habisa, on od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Alija b. Mubarek i Harb b. Šeddad u senedu (hadisa koji su oni prenijeli) nisu spomenuli "od Ebu Hurejrea".

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي أَخْذِ الْأَجْرِ عَلَى التَّعْوِيذِ *

٢١٥٥. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَاسٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَرِيَّةٍ فَنَزَلْنَا بِقَوْمٍ فَسَأَلْنَاهُمُ الْقِرَى فَلَمْ يَقْرُونَا. فَلُدِغَ سَيِّدُهُمْ فَأَتَوْنَا فَقَالُوا: هَلْ فِيكُمْ مَنْ يَرْقِي مِنَ الْعَقْرَبِ؟ قُلْتُ: نَعَمْ أَنَا، وَلَكِنْ لَا أَرْقِيهِ حَتَّى تُعْطُونَا غَنَمًا. قَالَ: فَأَنَا أُعْطِيكُمْ ثَلَاثِينَ شَاةً فَقَبِلْنَا. فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ الْحَمْدَ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَبَرَأَ وَقَبَضْنَا الْغَنَمَ. قَالَ فَعَرَضَ فِي أَنْفُسِنَا مِنْهَا شَيْءٌ فَقُلْنَا لَا تَعْجَلُوا حَتَّى تَأْتُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ: فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَيْهِ ذَكَرْتُ لَهُ الَّذِي صَنَعْتُ. قَالَ: وَمَا عَلِمْتَ أَنَّهَا رُقْيَةٌ؟ اقْبِضُوا الْغَنَمَ وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ بِسَهْمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو نَضْرَةَ اسْمُهُ الْمُنْذِرُ بْنُ مَالِكِ بْنِ قُطَعَةَ. وَرَخَّصَ الشَّافِعِيُّ لِلْمُعَلِّمِ أَنْ يَأْخُذَ عَلَى تَعْلِيمِ الْقُرْآنِ أَجْرًا. وَيَرَى لَهُ أَنْ يَشْتَرِطَ عَلَى ذَلِكَ وَاحْتَجَّ بِهَذَا الْحَدِيثِ. وَرَوَى شُعْبَةُ وَأَبُو عَوَانَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ هَذَا الْحَدِيثَ *

٢١٥٦. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنِي عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو بِشْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْمُتَوَكِّلِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ: أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرُّوا بِحَيٍّ مِنَ الْعَرَبِ فَلَمْ يَقْرُوهُمْ وَلَمْ يُضَيِّفُوهُمْ. فَاشْتَكَى سَيِّدُهُمْ فَأَتَوْنَا فَقَالُوا: هَلْ عِنْدَكُمْ دَوَاءٌ؟ قُلْنَا نَعَمْ وَلَكِنْ لَمْ تَقْرُونَا وَلَمْ تُضَيِّفُونَا فَلَا نَفْعَلُ حَتَّى تَجْعَلُوا لَنَا جُعْلًا. فَجَعَلُوا عَلَى ذَلِكَ قَطِيعًا مِنَ الْغَنَمِ. قَالَ فَجَعَلَ رَجُلٌ مِنَّا يَقْرَأُ عَلَيْهِ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَبَرَأَ. فَلَمَّا أَتَيْنَا النَّبِيَّ

---

[678] Predislamski Arapi su sovu smatrali lošim predznakom. Oni su vjerovali da će, ukoliko sova padne na nečiju kuću, umrijeti neko iz te kuće. Također su vjerovali da se kosti umrlog ili njegova duša pretvore u sovu koja odleti.

[679] Jedan od efikasnih načina liječenja uroka u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme bio je da se onaj koji je urečen zapljusne vodom kojom se okupao onaj koji ga je urekao. Ovaj metod se koristi onda kad se zna ko je urekao određenu osobu. Zato je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao da je onaj od koga se zatraži kupanje dužan da se okupa.

[680] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[681] Bilježi ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi.*

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ. قَالَ: وَمَا يُدْرِيكَ أَنَّهَا رُقْيَةٌ؟ وَلَمْ يَذْكُرْ نَهْيًا مِنْهُ. وَقَالَ: كُلُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ بِسَهْمٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْمَشِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَاسٍ. وَهَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي وَحْشِيَّةَ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ. وَجَعْفَرُ بْنُ إِيَاسٍ هُوَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي وَحْشِيَّةَ *

19. O uzimanju naknade za liječenje rukjom

2155. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Džafera b. Ijasa, on od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida koji je kazao: **»Jednom prilikom nas Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posla kao izvidnicu.**[682] **Zateče nas noć** (u jedome mjestu), **i mi zatražismo od stanovnika tog mjesta da nas prime u goste, što oni odbiše.**[683] **Tada njihovog poglavicu ubode škorpion i oni dođoše do nas i rekoše: Ima li među vama neko ko zna liječiti od uboda škorpiona? Imam ja, rekoh, ali ga neću liječiti dok nam ne date** (određeni broj) **brava. Daćemo vam trideset brava, povikaše, i mi pristadosmo. Ja nad njim pručih *Fatihu* sedam puta i on ozdravi. Nakon što uzesmo brave, obuze nas neka sumnja. Rekosmo: Nemojte žuriti** (sa raspodjelom) **dok ne dođemo do Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ne ispričamo mu slučaj. Kad smo stigli i kad sam mu ispričao šta sam uradio, on reče: Kako si znao da je *Fatiha* lijek? Uzmite brave i odredite i meni dio sa vama.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[684] Ebu Nadreu je ime Munzir b. Malik b. Kuta'a. Šafija smatra da je dozvoljeno muallimu da uzme naknadu za poučavanje Kur'anu. Kao dokaz za to on je uzeo ovaj hadis. Šu'be, Ebu Avane i drugi su ovaj hadis prenijeli od Ebu Mutevekkila, a on od Ebu Seida.

2156. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao mi je Abdus-Sammed b. Abdul-Varis; kaže: Obavijestio nas je Šu'be; kaže: Nas je obavijestio Ebu Bišr i kazao: Čuo sam Ebu Mutevvekila kada priča od Ebu Seida: **da su neki Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi prošli kroz neko arapsko naselje pa ih nisu htjeli primiti u goste**

---

[682] U jednoj predaji od A'meša stoji da ih je bilo trideset.

[683] U hadisu koji bilježe Ebu Davud, Nesaija i Tirmizija od Haridžea b. Salta, koji je prenio od svog amidže, stoji da su ashabi prošli pored plemena u kojem je jedan čovjek poludio i koga su držali u okovima, te da ga je njegov amidža Alaka b. Sahar liječio tri dana učeći *Fatihu*, pa je on ozdravio. Oni mi za to dadoše, veli on, stotinu ovaca. O tome sam, veli on, obavijestio Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a on mi reče: Uzmi ih, jer ako drugi jedu učeći nedozvoljenu rukju, zašto ti ne bi jeo učeći ispravnu rukju." Očito da je ovdje riječ o dva sasvim različita slučaja. U hadisu Ebu Seida liječnik je bio Ebu Seid, dok je u hadisu Haridžea b. Salta liječnik njegov amidža Alaka b. Sahar.

[684] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte*.

niti su ih htjeli počastiti. Tada se njihov poglavica razboli i oni dođoše do nas i rekoše: Imate li vi lijek? Imamo, rekosmo, ali pošto nas niste htjeli primiti u goste niti počastiti, nećemo pristati da ga liječimo dok nam ne platite. Pošto dadoše stado ovaca, jedan naš čovjek poče učiti *Fatihu* i on ozdravi. Kad stigosmo, ispričasmo to Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on reče: Kako si znao da je *Fatiha* rukja? i ne zabranivši je reče: Jedite i odredite i meni dio sa vama.«

Ovaj hadis je sahihun. Ovo je pouzdanije od hadisa A'meša od Džafera b. Ijasa. Tako su mnogi ovaj hadis prenijeli od Ebu Bišra Džafera b. Ebu Vahšijjea, on od Ebu Mutevekkila, a on od Ebu Seida. Džafer b. Ijas je Džafer b. Ebu Vahšijje.

٢٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّقَى وَالْأَدْوِيَةِ *

٢١٥٧. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ رُقًى نَسْتَرْقِيهَا وَدَوَاءً نَتَدَاوَى بِهِ وَتُقَاةً نَتَّقِيهَا هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ شَيْئًا؟ قَالَ: هِيَ مِنْ قَدَرِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٢١٥٨. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ ابْنِ عُيَيْنَةَ كِلْتَا الرِّوَايَتَيْنِ. فَقَالَ بَعْضُهُمْ عَنْ أَبِي خِزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ. و قَالَ بَعْضُهُمْ عَنِ ابْنِ أَبِي خِزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ ابْنِ عُيَيْنَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي خِزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ وَهَذَا أَصَحُّ. وَلَا نَعْرِفُ لِأَبِي خِزَامَةَ غَيْرَ هَذَا الْحَدِيثِ *

20. O rukjama i lijekovima

2157. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ebu Hizamea, a on od svoga oca da je kazao: **»Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, šta misliš da li rukje koje učimo, lijekovi kojima se liječimo i bogobojaznost pomoću koje molimo utočište mogu odbiti nešto od Allahove odredbe? On reče: I** to (što si rekao) **spada u Allahovom odredbu.**[685] Ovaj hadis je hasenun.

2158. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ibn Ebu Hizamea, on od svoga oca, a on Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

[685] Dakle, i učenje rukje, uzimanje lijekova, bogobojaznost i dova spadaju u Allahovu, dž.š., odredbu. To znači da, kako je Allah, dž.š., stvorio bolesti, tako je stvorio i lijekove za njih. Od nas se traži da tragamo za lijekovima i da se liječimo. Da li će nam Allah, dž.š., podariti lijek i ozdravljenje umnogome ovisi i o nama samima, koliko se trudimo i koliko nastojimo da dođemo do lijeka.

Od Ibn Ujejnea su prenesene obje te predaje. Neki su kazali: Od Ebu Hizamea, a on od svoga oca, dok su drugi kazali: od Ibn Ebu Hizamea, a on od svoga oca. Drugi su, osim Ibn Ujejnea ovaj hadis prenijeli od Zuhrija, on od Ebu Hizamea, a on od svoga oca i to je vjerodostojnije. Nije nam poznato da je Ebu Hizame prenio još koji hadis osim ovoga.

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْكَمْأَةِ وَالْعَجْوَةِ *

٢١٥٩. حَدَّثَنَا أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ أَبِي السَّفَرِ وَمَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ، وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السُّمِّ. وَالْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ من هذا الوجه. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو إِلَّا مِنْ حَدِيثِ سَعِيدِ بْنِ عَامِرٍ.

٢١٦٠. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عُبَيْدٍ الطَّنَافِسِيُّ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ و حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢١٦١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا: الْكَمْأَةُ جُدَرِيُّ الْأَرْضِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْكَمْأَةُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ. وَالْعَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَهِيَ شِفَاءٌ مِنَ السُّمِّ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢١٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذٌ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: **حُدِّثْتُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: أَخَذْتُ ثَلَاثَةَ أَكْمُؤٍ أَوْ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا فَعَصَرْتُهُنَّ فَجَعَلْتُ مَاءَهُنَّ فِي قَارُورَةٍ فَكَحَلْتُ بِهِ جَارِيَةً لِي فَبَرَأَتْ** *

٢١٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذٌ بن هشام حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: حُدِّثْتُ أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: **الشُّونِيزُ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ. قَالَ قَتَادَةُ: يَأْخُذُ كُلَّ يَوْمٍ إِحْدَى وَعِشْرِينَ حَبَّةً فَيَجْعَلُهُنَّ فِي خِرْقَةٍ فَلْيَنْقَعْهُ فَيَتَسَعَّطُ بِهِ كُلَّ يَوْمٍ فِي مَنْخَرِهِ الْأَيْمَنِ قَطْرَتَيْنِ وَفِي الْأَيْسَرِ قَطْرَةً وَالثَّانِي فِي الْأَيْسَرِ قَطْرَتَيْنِ وَفِي الْأَيْمَنِ قَطْرَةً وَالثَّالِثُ فِي الْأَيْمَنِ قَطْرَتَيْنِ وَفِي الْأَيْسَرِ قَطْرَةً** *

21. O gljivi gomoljki i medinskoj hurmi

2159. ISPRIČALI SU NAM Ebu Ubejde b. Ebu Sefer i Mahmud b. Gajlan i kazali: Ispričao nam je Seid b. Amir, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Medinska hurma je iz Dženneta i u njoj je lijek protiv otrova, a gljiva gomoljka[686] je od nebeske hrane[687], čiji je sok lijek za oči.«**

---

686 Zims[illegible]moljka je vrsta samonikle biljke bez lišća čiji su sok Arapi koristili u liječenju očiju.
687 K[illegible] Uzvišeni Allah spustio sinovima Israilovim.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Seida b. Zejda, Ebu Seida i Džabira. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[688] Od hadisa koje je prenio Muhammed b. Amr poznat nam je samo preko Seida b. Amira.

2160. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Ubejd et-Tanafisi, prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra. A ispričao nam je Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, on od Amra b. Hurejsa, on od Seida b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Gljiva gomoljka je od nebeske hrane, čiji je sok lijek za oči.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[689]

2161. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od Katadea, on od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Hurejrea: »**Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi su govorili: Zimska gomoljka je jelengljiva, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: Gljiva gomoljka je od nebeske hrane, čiji je sok lijek za oči, a medinska hurma je iz Dženneta i ona je lijek protiv otrova.**« Ovaj hadis je hasenun.[690]

2162. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, koji je kazao: »**Pričali su mi da je Ebu Hurejre rekao: Uzeo sam tri, pet ili sedam strukova gljive gomoljke, iscijedio ih u posudu i tim sokom mazao oko očiju mojoj sluškinji pa je ona ozdravila.**«

2163. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac prenijevši od Katadea, koji je kazao: Pričali su mi da je Ebu Hurejre rekao: »**Korijandrovo sjeme je lijek za sve bolesti osim smrti. Katade veli: Svakog dana ćeš uzeti dvadeset i jednu sjemenku, staviti ih u krpicu, potopiti u vodu i tu vodu kapati u nos, i to prvi dan u desnu nozdrvu dvije, a u lijevu jednu kap; drugi dan u lijevu dvije, a u desnu jednu kap; a treći dan ponovo u desnu dvije, a u lijevu jednu kap.**«

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي أَجْرِ الْكَاهِنِ *

٢١٦٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[688] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[689] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

[690] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

22. O naknadi gataru (vraču)

2164. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Ebu Bekra b. Abdur-Rahmana, a on od Ebu Mesuda, koji je kazao: »**Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prodaju psa, naknadu koja se daje prostitutki** (za prostituciju) **i davanje** (novčanog i drugog) **dara vraču.**«[691] Ovaj hadis je hasenun-sahuhun[692]

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ التَّعْلِيقِ *

٢١٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَدُّوَيْهِ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ عِيسَى وهو ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ أَبِي مَعْبَدِ الْجُهَنِيِّ أَعُودُهُ وَبِه حُمْرَةٌ. فقلت: أَلَا تُعَلِّقُ شَيْئًا؟ قَالَ: الْمَوْتُ أَقْرَبُ مِنْ ذَلِكَ. قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وُكِلَ إِلَيْهِ. وَحَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُكَيْمٍ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى.

٢١٦٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ *

23. O zabrani nošenja talismana[693]

2165. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Medduvejh; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah[694], prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on od Isaa, a on je Ibn Abdur-Rahman b. Ebu Lejla, koji je kazao: **»Ušao sam kod Abdullaha b. Ukejma Ebu Ma'beda el-Džuhenija, koji je bolovao od crvenog vjetra, da ga obiđem. Rekoh: Zašto na sebe ne okačiš kakav talisman? On reče: Smrt je bliža od toga. Rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: Ko na sebe okači kakav talisman biće prepušten njemu.«** [695]

---

[691] Komentar na ovaj hadis dat je u Tirmizijinoj Zbirci hadisa, IV, str. 195.

[692] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[693] Talismanom se smatra sve ono što, po shvatanju onih koji su praznovjerni, svome posjedniku daje čudotvornu moć, donosi sreću i uspjeh i štiti ga od raznih poroka. U te talismane spadaju zapisi, hajmajlije, uročnice i sl.

[694] Ubejdullah b. Musa b. Ebu Muhtar el-Abesi el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[695] Dakle, ko na sebe okači kakav talisman: zapis, hajmajliju ili uročnicu, vjerujući da mu to donosi sreću i da ga štiti od zla i poroka, Uzvišeni Allah ga prepušta tome i uskraćuje mu Svoju pomoć i zaštitu. Međutim, da li je dozvoljeno na sebi nositi zapis, hajmajliju ili uročnicu u kojima su ispisani isključivo odlomci iz Kur'ana, Allahova, dž.š., imena i dove, sporno je među ashabima i islamskim učenjacima. Neki ashabi, kao što su Amr b. As i Aiša, smatraju da je to dozvoljeno. Oni tematske i ostale hadise u kojima se zabranjuje nošenje talismana, zapisa, hajmajlija i uročnica shvataju tako što smatraju da se ta zabrana odnosi na talismane, zapise, hajmajlije i uročnice u kojima nisu isključivo Kur'an, Allahova, dž.š., imena

Hadis koji prenosi Abdullah b. Ukejm poznat mi je samo preko Ibn Ebu Lejle.

2166. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od Ibn Ebu Lejle **po značenju slično prethodnom hadisu.** Na ovu temu prenesen je hadis i od Ukbea b. Amira.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي تَبْرِيدِ الْحُمَّى بِالْمَاءِ *

٢١٦٧. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِفَاعَةَ عَنْ جَدِّهِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْحُمَّى فَوْرٌ مِنَ النَّارِ فَأَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ وَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَامْرَأَةِ الزُّبَيْرِ وَعَائِشَةَ *

٢١٦٨. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ الْحُمَّى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرِدُوهَا بِالْمَاءِ**.

٢١٦٩. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. وَفِي حَدِيثِ أَسْمَاءَ كَلَامٌ أَكْثَرُ مِنْ هَذَا. وَكِلَا الْحَدِيثَيْنِ صَحِيحٌ *

٢١٧٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ الْعَقَدِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي حَبِيبَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ مِنَ الْحُمَّى وَمِنَ الْأَوْجَاعِ كُلِّهَا أَنْ يَقُولَ: بِسْمِ اللَّهِ الْكَبِيرِ أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ كُلِّ عِرْقٍ نَعَّارٍ وَمِنْ شَرِّ حَرِّ النَّارِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي حَبِيبَةَ. وَإِبْرَاهِيمُ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَيُرْوَى عِرْقٌ يَعَّارٌ *

24. O hlađenju vrućice vodom

2167. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves, prenijevši od Seida b. Mesruka, on od Abajea b. Rifae[696], on od svoga djeda Rafi'a b. Hadidža, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Vrućica je od džehennemske žestine, pa je hladite vodom!«**

---

i dove nego, uz to, u njima ima teksta koji sadrži i širk. Većina ashaba, kao što su Ibn Mesud, Ibn Abbas, Huzejfe, Ukbe b. Amir, Ibn Ukejm i drugi, smatra da to nije dozvoljeno. Oni tematske i ostale hadise u kojima se zabranjuje nošenje talismana shvataju tako što drže da se u njima zabranjuje nošenje svih vrsta talismana, zapisa, hajmajlija i uročnih dova bez obzira da li je u njima ispisan isključivo Kur'an, Allahova, dž.š., imena i dove, ili uz to ima još nečega. Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da je, u svakom slučaju, bolje izbjegavati stavljanje bilo kakvih talismana, pa makar to bili i oni u kojima su isključivo odlomci iz Kur'ana, Allahova, dž.š., imena i dove. Umjesto toga, bolje je obraćati se Allahu, dž.š., i od Njega tražiti zaštitu.

[696] Abaje b. Rifae b. Rafi' b. Hadidž el-Ensari ez-Zureki Ebu Rifae el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Esme binti Ebu Bekr, Ibn Omera, Ibn Abbasa, Zubejrove supruge i Aiše.

2168. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemedani; kaže: Obavijestio nas je Abde b. Sulejman, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Zaista je vrućica od džehennemske žestine, pa je hladite vodom!«**

2169. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak; kaže: Ispričao nam je Abde, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Fatime binti Munzir[697], ona od Esme binti Ebu Bekr, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** U hadisu koji prenosi Esma nalazi se duži tekst od ovog, a oba hadisa su vjerodostojna.

2170. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Ebu Amir el-Akadi; kaže: nama je ispričao Ibrahim b. Ismail b. Ebu Habiba, prenijevši od Davuda b. Husajna, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa **da ih je Vjerovjesnk, sallallahu alejhi ve sellem, poučio da, kad osjete vrućicu ili kakav drugi bol, reknu: *Bismillahil-Kebiri, euzu billahil-Azimi min šerri kulli irkin nearin ve min šerri harrin-nari.* (S imenom Allaha Velikog, utječem se Allahu Silnom od zla svake vene kada zakrvari[698] i od zla džehennemske vatre).«**

Ovaj hadis je garibun.[699] Poznat nam je samo preko Ibrahima b. Ismaila b. Ebu Habibe. Ibrahima su neki smatrali slabim ravijom hadisa. Preneseno je: *i zla svake vene iz koje krv šiklja.*

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْغِيلَةِ *

٢١٧١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ إِسْحَقَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ ابْنَةِ وَهْبٍ وَهِيَ جُدَامَةُ، قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **أَرَدْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ الْغِيَالِ فَإِذَا فَارِسُ وَالرُّومُ يَفْعَلُونَ وَلَا يَقْتُلُونَ أَوْلَادَهُمْ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ مَالِكٌ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ جُدَامَةَ بِنْتِ وَهْبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. قَالَ مَالِكٌ: وَالْغِيَالُ أَنْ يَطَأَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَهِيَ تُرْضِعُ *

٢١٧٢. حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ أَحْمَدَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ عَنْ جُدَامَةَ بِنْتِ وَهْبٍ الْأَسَدِيَّةِ أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ**

---

[697] Fatima binti Munzir b. Zubejr b. Avvam el-Esedijja je supruga Hišama b. Urvea. Prenosila je hadise od svoje nene Esme binti Ebu Bekr. Od nje su hadise prenijeli njen suprug i drugi. Kao ravija je pouzdana. Pripadala je trećoj generaciji.

[698] Ovdje se najvjerovatnije misli na odljev u žena.

[699] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ibn Madže u *Sunenu,* Ibn Sunni u djelu *Amelul-Javmi vel-lejleti* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim ovaj hadis smatra vjerodostojnim.

الْغِيلَةِ حَتَّى ذَكَرْتُ أَنَّ فَارِسَ والرُّومَ يَصْنَعُونَ ذَلِكَ فَلَا يَضُرُّ أَوْلَادَهُمْ. قَالَ مَالِكٌ: وَالْغِيلَةُ أَنْ يَمَسَّ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَهِيَ تُرْضِعُ. قَالَ عِيسَى بْنُ أَحْمَدَ: وَحَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ عِيسَى قال حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ نَحْوَهُ. قَالَ أَبو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

25. O spolnom odnosu sa suprugom dok je trudna

2171. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Ishak; kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ejjub, prenijevši od Muhammeda b. Abdur-Rahmana b. Nevfela, on od Urvea, on od Aiše, a ona od kćerke Vehbove, a ona je Džudama, koja je kazala: Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **»Htio sam vam zabraniti spolni odnos dok je supruga u trudnoći, a onda sam vidio da to Perzijanci i Rimljani rade i time ne ubijaju svoju djecu.«**[700]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Esme binti Jezid. Ovaj hadis je sahihun. Prenio ga je Malik od Ebu Esveda, on od Urvea, on od Aiše, ona od Džudame binti Vehb, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Malik veli da riječ *gijal* znači: da čovjek ima spolni odnos sa ženom u periodu kada ona doji dijete.

2172. ISPRIČAO NAM JE Isa b. Ahmed; kaže: Ispričao nam je Ibn Vehb; kaže: Meni je ispričao Malik, prenijevši od Ebu Esveda Muhammeda b. Abdur-Rahmana b. Nevfela, on od Urvea, on od Aiše, a ona od Džudame binti Vehb el-Esedijje da je čula Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Bavio sam se mišlju da zabranim spolni odnos za vrijeme trudnoće pa sam se sjetio da su to Perzijanaci i Rimljani radili i da im to nije naudilo djeci.«**

Malik veli da riječ *giletun* znači: da čovjek ima spolni odnos sa ženom u periodu kada ona doji dijete. Isa b. Ahmed kaže: Ispričao nam je Ishak b. Isa i kazao: Meni je ispričao Malik, prenijevši od Ebu Esveda slično prethodnom hadisu. Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[701]

---

[700] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je razmišljao da zabrani intimni odnos u vrijeme dok je supruga trudna, jer se smatrao da bi to moglo biti štetno za dijete koje ona nosi. Međutim, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je vidio da su Perzijanaci i Rimljani imali odnos dok su im žene bile trudne i to nije naudilo djeci koju su nosile, te je zbog toga odustao od svoje namjere.

[701] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvetta'u* i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي دَوَاءِ ذَاتِ الْجَنْبِ *

٢١٧٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْعَتُ الزَّيْتَ وَالْوَرْسَ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ. قَالَ قَتَادَةُ: وَيَلُدُّ مِنَ الْجَانِبِ الَّذِي يَشْتَكِيهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَبْدِ اللَّهِ اسْمُهُ مَيْمُونٌ هُوَ شَيْخٌ بَصْرِيٌّ *

٢١٧٤. حَدَّثَنَا رَجَاءُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعُذْرِيُّ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي رَزِينٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ حَدَّثَنَا مَيْمُونٌ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ قَال: سَمِعْتُ زَيْدَ ابْنَ أَرْقَمَ قَالَ: **أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَتَدَاوَى مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ بِالْقُسْطِ الْبَحْرِيِّ وَالزَّيْتِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مَيْمُونٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ. وَقَدْ رَوَى عَنْ مَيْمُونٍ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ هَذَا الْحَدِيثَ. وَذَاتُ الْجَنْبِ يَعْنِي السِّلَّ *

26. O liječenju upale pluća

2173. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muaz b. Hišam; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od Katadea, on od Ebu Abdullaha, a on od Zejda b. Erkama: **»Pohvalio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ulje i šafran u liječenju upale pluća. Katade veli: Uzet će se u onu stranu usta na kojoj osjeća bol.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[702] Ebu Abdullahu je ime Mejmun. On je šejh iz Basre.

2174. ISPRIČAO NAM JE Redža b. Muhammed el-Uzri el-Basri; kaže: ISPRIČAO NAM JE Amr b. Muhammed b. Ebu Rezin; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Halida el-Hazzaa koji je kazao: Ispričao nam je Mejmun Ebu Abdullah i kazao: Čuo sam Zejda b. Erkama kada je rekao: **»Naredio nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da upalu pluća liječimo alojinim lišćem i uljem.«**

Ovaj hadias je hasenun-sahihun.[703] Poznat nam je samo preko Mejmuna od Zejda b. Erkama. Mnogi učenjaci su od Mejmuna prenijeli ovaj hadis. *Zatu dženb* označava i sušicu i tuberkolozu.

٢٧. باب منه

٢١٧٥. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ السُّلَمِيِّ أَنَّ نَافِعَ بْنَ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَخْبَرَهُ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ أَنَّهُ قَالَ: **أَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِي وَجَعٌ قَدْ كَانَ يُهْلِكُنِي. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: امْسَحْ بِيَمِينِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ: أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ**

[702] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*
[703] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.*

وَسُلْطَانِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ. قَالَ: فَفَعَلْتُ فَأَذْهَبَ اللَّهُ مَا كَانَ بِي، فَلَمْ أَزَلْ آمُرُ بِهِ أَهْلِي وَغَيْرَهُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

27. O istoj temi

2175. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Musa el-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Jezida b. Husajfea, on od Amra b. Abdullaha b. Ka'ba es-Sulemija da ga je Nafi' b. Džubejr b. Mut'im obavijestio, prenijevši od Osmana b. Ebu Asa, da je kazao: **»Došao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok sam imao tako žestoke bolove[704] da me umalo nisu uništili. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Potari po mjestima koja te bole sedam puta desnom rukom, govoreći: *Euzu bizzetillahi ve kudretihi ve sultanihi min šerri ma edžidu.* (Utječem se Allahovom moći, silom i snagom od zla onoga što osjećam). Pa sam to uradio, veli on, i Allah je od mene otklonio bol koji sam osjećao. Od tada sam to uvijek preporučivao svojoj porodici i ostalima. «**[705] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[706]

٢٨. بَاب مَا جَاءَ فِي السَّنَا *

٢١٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنِي عُتْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلَهَا بِمَ تَسْتَمْشِينَ؟ قَالَتْ: بِالشُّبْرُمِ. قَالَ حَارٌّ جَارٌّ. قَالَتْ: ثُمَّ اسْتَمْشَيْتُ بِالسَّنَا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ أَنَّ شَيْئًا كَانَ فِيهِ شِفَاءٌ مِنَ الْمَوْتِ لَكَانَ فِي السَّنَا. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

28. O sjemenu biljki iz porodice mahunarki

2176. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Bekr; kaže: Nama je ispričao Abdul-Hamid b. Džafer; kaže: Ispričao mi je Utbe b. Abdullah, prenijevši od Esme kćerke Umejsove **da ju je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: Šta koristiš kao**

---

[704] U predaji koju bilježe Muslim i drugi stoji da se Osman b. Ebu As požalio da osjeća bolove u tijelu otkako je primio islam…

[705] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Stavi ruku na mjesto gdje te boli, tri puta reci *Bismillah*, a potom sedam puta reci: Utječem se Allahu, Njegovom moći, silom i snagom od zla onoga što osjećam i onoga od čega strahujem."

[706] Bilježe ga *u El-Kutubus-Sitte* svi, osim Buharije.

sredstvo za čišćenje? Koristim euforbiu[707] **kao purgativ i laksativ** (sredstvo za otvaranje)**, odgovori ona. On reče: To je prevruće i prejako. Ja lično koristim sjeme bilo koje biljke iz porodice mahunarki** (lat. Cassacia)**. Nakon toga sam za čišćenje koristila sjeme biljki iz porodice mahunarki. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem reče: Da i u čemu postoji lijek od smrti, bio bi u sjemenu biljki iz porodice mahunarki.«** Ovaj hadis je garibun.[708]

٢٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْعَسَلِ *

٢١٧٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقَالَ : إِنَّ أَخِي اسْتَطْلَقَ بَطْنُهُ . فَقَالَ: اسْقِه عَسَلًا. فَسَقَاهُ ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه قَدْ سَقَيْتُهُ عَسَلًا فَلَمْ يَزِدْهُ إِلَّا اسْتِطْلَاقًا.قال: فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اسْقِه عَسَلًا. قال فَسَقَاهُ ثُمَّ جَاءَهُ فقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّه قَدْ سَقَيْتُهُ عَسَلًا فَلَمْ يَزِدْهُ إِلَّا اسْتِطْلَاقًا. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: صَدَقَ اللَّهُ وَكَذَبَ بَطْنُ أَخِيكَ. اسْقِه عَسَلًا. فَسَقَاهُ عَسَلًا فَبَرَأَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

29. O medu

2177. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Ebu Mutevekkila[709], a on od Ebu Seida, koji je kazao: **»Dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Moj brat ima proljev? Daj mu da popije meda!**[710] **On mu dade da popije meda, a nakon izvjesnog vremena dođe i reče: Allahov Poslaniče, ja sam mu dao da popije meda, ali mu je to samo povećalo proljev.**[711] **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je, veli on, rekao: Daj mu da popije meda! On mu ponovo dade da popije meda, a potom dođe i reče: Allahov**

---

[707] Biljke eurfobije jesu vrsta malih grmova ili malog drveća iz porodice mlječika *(lat. Euphorbiaceae)*. Stabljika može narasti u visinu do 180 cm u tropskim i toplim krajevima. Sadrži izrazito otrovnu i opasnu drogu. Stabljike euforbijinog drveta crvene su s mjestimičnim osvjetljenjima bijele boje. Latičasto lišće tvori peharasti grozd na vrhovima njihovih stabljika. Euforbijino sjeme je vruće i suho u četvrtom stepenu. Ono pomaže detoksifikaciju crne žuči, oticanje sluzi i žučljive krvi i pročišćavanju gustih želučanih sokova i prodora nadozrele žute žuči.

[708] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*.

[709] Ebu Mutevekkil Ali b. Davud en-Nadži je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 108. godine po Hidžri.

[710] Med razmućen u mlakoj vodi.

[711] Nijedan lijek ne djeluje efikasno sve dok se ne konzumira potrebna količina. Tako ni med nije polučio pravi efekat sve dok nije uzeta potrebna količina. Kad je uzeta potrebna količina, on je djelovao i spomenuti ashab je ozdravio.

Poslaniče, ja sam mu ponovo dao da popije meda, ali mu to samo još više poveća proljev. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu, veli on, nakon toga reče: Allah je istinu kazao[712]**, a utroba tvog brata laže! Daj mu ponovo nek popije meda! On mu** (i treći put) **dade meda i on ozdravi.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[713]

٣٠. باب منه

٢١٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ أَبِي خَالِدٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْمِنْهَالَ بْنَ عَمْرٍو يُحَدِّثُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَعُودُ مَرِيضًا لَمْ يَحْضُرْ أَجَلُهُ فَيَقُولُ سَبْعَ مَرَّاتٍ: أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيَكَ إِلَّا عُوفِيَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو *

30. O istoj temi

2178. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: Nama je ispričao Šu'be, prenijvši od Jezida Ebu Halida[714], koji je kazao: Čuo sam Minhala b. Amra kada priča od Seida b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: »**Neće nijedan musliman obići bolesnika kome još nije došao čas smrti i** (pored njega) **reći: Molim Velikog Allaha, Gospodara velikog Arša da ti podari ozdravljenje, a da neće ozdraviti.«**[715] Ovaj hadis je hasenun-garibun.[716] Poznat nam je samo preko Minhala b. Amra.

٣١. باب منه

٢١٧٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْأَشْقَرُ الْمُرَابِطِيُّ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا مَرْزُوقٌ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الشَّامِيُّ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ، رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ، حَدَّثَنَا ثَوْبَانُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمُ الْحُمَّى، فَإِنَّ الْحُمَّى قِطْعَةٌ مِنَ النَّارِ، فَلْيُطْفِئْهَا عَنْهُ بِالْمَاءِ فَلْيَسْتَنْقِعْ فِينَهْرٍ جَارٍ فَلِيَسْتَقْبِلَ جِرْيَتَهُ فَيَقُولُ: بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اشْفِ عَبْدَكَ وَصَدِّقْ رَسُولَكَ،**

---

[712] Kada je kazao: "Gospodar tvoj je pčelu nadahnuo: Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i onome što naprave ljudi, zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno! Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja koje je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju." (sura *En-Nahl,* 68. i 69. ajet).

[713] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[714] Jezid b. Abdur-Rahman Ebu Halid ed-Dalani el-Esedi el-Kufi je iskren ravija, ali je bio mnogo sklon griješenju prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[715] U Ebu Davudovoj predaji stoji: "... a da mu Allah neće podariti ozdravljenje."

[716] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.* Ibn Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima Buharije i Muslima.

بَعْدَ صَلَاةِ الصُّبْحِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ، فَلْيَغْتَمِسْ فِيهِ ثَلَاثَ غَمَسَاتٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ. فَإِنْ لَمْ يَبْرَأْ فِي ثَلَاثٍ فَخَمْسٍ وَإِنْ لَمْ يَبْرَأْ فِي خَمْسٍ فَسَبْعٌ فَإِنْ لَمْ يَبْرَأْ فِي سَبْعٍ فَتِسْعٍ فَإِنَّهَا لَا تَكَادُ تُجَاوِزُ تِسْعًا بِإِذْنِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

31. O istoj temi

2179. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Eškar, el-Elmurabiti; kaže: Ispričao nam je Revh b. Ubade; kaže: nama je ispričao Merzuk Ebu Abdullah eš-Šami; kaže: Nama je ispričao Seid, osoba iz Šama; kaže: Ispričao nam je Sevban, prenijevši od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ako neko od vas dobije vrućicu, a vrućica je od džehennemske žestine, neka je gasi vodom, kupajući se u rijeci. Neka, dočekujući njenu tekuću vodu, govori: *Bismillahi, Allahummešfi abdeke va saddik resuleke.* (S Allahovim imenom, Allahu, podari ozdravljenje Svome robu i potvrdi da istinu govori Tvoj Poslanik). Neka to radi nakon sabah-namaza a prije izlaska sunca. Neka se zamače** (u rijeku) **tri dana po tri puta na dan. Ako ne ozdravi za tri dana, neka to onda radi pet dana. Ako ne ozdravi za pet dana, neka radi sedam, a ko ne ozdravi ni za sedam dana, neka to radi devet dana. Neće prekoračiti devet dana a da s Allahovim dopuštenjem neće ozdraviti.«** Ovaj hadis je garibun.[717]

٣٢. بَاب التَّدَاوِي بِالرَّمَادِ *

٢١٨٠. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي حَازِمٍ قَالَ: سُئِلَ سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ وَأَنَا أَسْمَعُ: بِأَيِّ شَيْءٍ دُووِيَ جُرْحُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَ: مَا بَقِيَ أَحَدٌ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. كَانَ عَلِيٌّ يَأْتِي بِالْمَاءِ فِي تُرْسِهِ وَفَاطِمَةُ تَغْسِلُ عَنْهُ الدَّمَ، وَأُحْرِقَ لَهُ حَصِيرٌ فَحَشَا بِهِ جُرْحَهُ. قَالَ أَبُو عِيسَى: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

32. O liječenju pepelom

2180. ISPRIČAO NAM J Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Ebu Hazima[718], koji je kazao: **»Neko je upitao Sehla b. Sa'da, a ja sam slušao: Čime su liječene rane Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? On reče: Nije preostao više niko ko to zna bolje od mene. Alija je u svome štitu donosio vodu, a Fatima mu je sapirala krv, a onda su**

[717] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel *u Musnedu.*

[718] Ebu Hazim Seleme b Dinar el-Medeni, štićenik Esveda b. Sufjana, bio je veoma pouzdan ravija i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Umro je za vrijeme Mensurovog hilafeta.

spalili hasuru i taj pepeo mu je stavljen na ranu.« Ebu Isa kaže: Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[719]

٣٣. باب منه

٢١٨١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ الْأَشَجُّ حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ خَالِدٍ السَّكُونِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا دَخَلْتُمْ عَلَى الْمَرِيضِ فَنَفِّسُوا لَهُ فِي أَجَلِهِ فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَرُدُّ شَيْئًا وَيُطَيِّبُ نَفْسَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

33. O istoj temi

2181. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Seid el-Ešedždž; kaže: Ispričao nam je Ukbe b. Halid es-Sekuli, prenijevši od Musaa b. Muhammeda b. Ibrahima et-Tejmija[720], on od svoga oca, a on od Ebu Seida el-Hudrija koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Kada uđete kod bolesnika, oraspoložite ga govoreći mu da će još dugo živjeti i da će ozdraviti. Takve riječi neće ništa promijeniti**[721]**, ali će njega učiniti sretnim.«** Ovaj hadis je garibun.[722]

---

[719] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[720] Musa b. Muhammed b. Ibrahim b. Haris et-Tejmi, el-Medeni je prilikom prenošenja hadisa proturiječio pouzdanijim prenosiocima.

[721] Tj. neće ništa odbiti i promijeniti od Allahovih, dž.š., odredbi. Ako mu se bude približio smrtni čas, on će doći bez obzira na te riječi.

[722] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْفَرَائِضِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ *

٢١٨٢. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأُمَوِيُّ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ وَمَنْ تَرَكَ ضَيَاعًا فَإِلَيَّ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَطْوَلَ مِنْ هَذَا وَأَتَمَّ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَأَنَسٍ. مَعْنَى قوله وَمَنْ تَرَكَ ضَيَاعًا يعني ضَائِعًا لَيْسَ لَهُ شَيْءٌ. فَإِلَيَّ يقول: أَنَا أَعُولُهُ وَأُنْفِقُ عَلَيْهِ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O ŠERI'ATSKOM NASLJEDNOM PRAVU

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. Ko ostavi imetak, taj imetak pripada njegovim nasljednicima

2182. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Jahja b. Seid el-Umevi; kaže: Ispričao nam je moj otac; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Amr; kaže: Nama je ispričao Ebu Seleme, prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Ko ostavi imetak, taj imetak pripada njegovim nasljednicima, a ko ostavi porodicu bez imetka, ja ću se o njoj brinuti.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[723] Prenio ga je Zuhri od Ebu Selemea, on od moga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u nešto dužem i potpunijem obliku. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira i Enesa. »Ko ostavi porodicu bez imetka«, tj. "Ko ostavi porodicu bez igdje išta», ja ću se o njoj brinuti« tj. ja ću je opskrbljivati.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي تَعْلِيمِ الْفَرَائِضِ *

٢١٨٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الْأَسَدِيُّ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دَلْهَمٍ حَدَّثَنِي عَوْفٌ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ و الْقُرْآنَ وَعَلِّمُوا النَّاسَ فَإِنِّي**

---

[723] Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

مَقْبُوضٌ. هَذَا حَدِيثٌ فِيهِ اضْطِرَابٌ. وَرَوَى أَبُو أُسَامَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَوْفٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ جَابِرٍ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٢١٨٤. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ بِهَذَا نحوه بِمَعْنَاهُ.

2. O izučavanju šeri'atskog nasljednog prava

2183. ISPRIČAO NAM JE Abdul-A'la b. Vasil; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Kasim el-Esedi; kaže: Nama je ispričao Fadl b. Delhem; kaže: Meni je ispričao Avf, prenijevši od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Izučavajte šeri'atsko nasljedno pravo i Kur'an i naučavajte tome ljude jer ću ja umrijeti.«**[724]

U senedu ovog hadisa postoji poremećaj. Ebu Usame je ovaj hadis prenio od Avfa, on od nekog čovjeka, on od Sulejmana b. Džabira, on od Ibn Mesuda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2184. TAKO NAM JE ISPRIČAO Husejn b. Hurejs; kaže: Ispričao nam je Ebu Usame, sa ovim senedom, **po značenju slično prethodnom hadisu.**

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْبَنَاتِ *

٢١٨٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّاءُ بْنُ عَدِيٍّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّه بْنُ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّه قَالَ: **جَاءَتِ امْرَأَةُ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ بِابْنَتَيْهَا مِنْ سَعْدٍ إِلَى رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّه هَاتَانِ ابْنَتَا سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ قُتِلَ أَبُوهُمَا مَعَكَ يَوْمَ أُحُدٍ شَهِيدًا. وَإِنَّ عَمَّهُمَا أَخَذَ مَالَهُمَا فَلَمْ يَدَعْ لَهُمَا مَالًا. وَلَا تُنْكَحَانِ إِلَّا وَلَهُمَا مَالٌ. قَالَ : يَقْضِي اللَّهُ فِي ذَلِكَ. فَنَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَمِّهِمَا فَقَالَ : أَعْطِ ابْنَتَيْ سَعْدٍ الثُّلُثَيْنِ وَأَعْطِ أُمَّهُمَا الثُّمُنَ وَمَا بَقِيَ فَهُوَ لَكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّه بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ. وَقَدْ رَوَاهُ شَرِيكٌ أَيْضًا عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ *

3. O nasljedstvu koje pripada kćerkama

2185. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Zekerijja b. Adijj; kaže: nas je obavijestio Ubejdullah b. Amr, prenijevši od Abdullaha b. Muhammeda b. Akila, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **»Došla je supruga Sa'da b. Rebi'a sa njihovim dvjema kćerkama, Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekla: Allahov**

---

[724] U drugom hadisu koji je Tirmizija, sa senedom, zabilježio od Ebu Hurejrea stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Izučavajte šeri'atsko nasljedno pravo jer je ono pola znanja; osim toga ono će biti prvo istrgnuto od mojih sljedbenika."

Poslaniče, ovo su kćerke Sa'da b. Rebi'a. Njihov otac je pao kao šehid boreći se skupa s tobom na Uhudu. Njihov im je amidža uzeo sav imetak tako da im nije ostalo ni toliko da se spreme za udaju.[725] On reče: Allah će presuditi u tome. Nedugo nakon toga bi objavljen ajet o nasljeđu[726], a Allahov Poslanik posla da mu dovedu njihovog amidžu. Pošto dođe, on reče: Sa'dovim dvjema kćerkama ćeš dati dvije trećine, njihovoj majci osminu,[727] a ostatak zadrži za sebe.«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[728] Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Muhammeda b. Akila. I Šerik ga je također prenio od Abdullaha b. Muhammeda b. Akila.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاث ابْنَة الابْنِ مَعَ ابْنَة الصُّلْب *

٢١٨٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ أَبِي قَيْسٍ الْأَوْدِيِّ عَنْ هُزَيْلِ بْنِ شُرَحْبِيلَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى أَبِي مُوسَى وَسليمَانَ بْنِ رَبِيعَةَ فَسَأَلَهُمَا عَنِ ابْنَة وَابْنَة ابْنٍ وَأُخْتٍ لِأَبٍ وَأُمٍّ فَقَالَ: لِلابْنَةِ النِّصْفُ وَلِلْأُخْتِ مِنَ الْأَبِ وَالْأُمِّ مَا بَقِيَ. وَقَالَا لَهُ انْطَلِقْ إِلَى عَبْدِ اللَّه فَاسْأَلْهُ فَإِنَّهُ سَيُتَابِعُنَا. فَأَتَى عَبْدَ اللَّه فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ وَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالَا. قَالَ عَبْدُ اللَّه: قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ. وَلَكِنْ أَقْضِي فِيهِمَا كَمَا قَضَى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلابْنَة النِّصْفُ وَلِابْنَة الابْنِ السُّدُسُ تَكْمِلَةَ الثُّلُثَيْنِ، وَلِلْأُخْتِ مَا بَقِيَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو قَيْسٍ الْأَوْدِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَرْوَانَكُوفِيُّ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ أَبِي قَيْسٍ *

4. O nasljedstvu koje pripada kćerki od sina uz kćerku

2186. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Ebu Kajsa el-Evdija, a on od Huzejla b. Šurahbila da je kazao: **»Došao je neki čovjek Ebu Musau i**

[725] Naime, njihov amidža je postupio u skladu sa džahilijjetskom praksom po kojoj žensko nije moglo ništa naslijediti. Do tog momenta još nisu bili objavljeni propisi o nasljedstvu.

[726] Tim povodom bi objavljen 11. ajet sure *En-Nisa*: *"Allah vam naređuje da od djece vaše – muškom pripadne toliko koliko dvjema ženskima. A ako bude više od dvije ženske, njima – dvije trećine onoga što je ostavio, a ako je samo jedna, njoj – polovina. A roditeljima, svakom posebno – šestina od onoga što je ostavio, ako bude imao dijete; a ako ne bude imao djeteta, a nasljeđuju ga samo roditelji, onda njegovoj materi – trećina. A ako bude imao braće, onda njegovoj materi – šestina, pošto se izvrši oporuka koju je ostavio, ili podmiri dug. Vi ne znate ko vam je bliži, roditelji vaši ili sinovi vaši. To je Allahova zapovijed! – Allah, zaista, sve zna i mudar je."*

[727] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio je da se njihovoj majci da osmina na temelju onoga što je rečeno u 12. ajetu sure *En-Nisa*: "... A njima – četvrtina onoga što vi ostavite, ako ne budete imali djeteta; a ako budete imali dijete, njima – osmina od onoga što ste ostavili..." Ovo je bio prvi slučaj raspodjele zaostavštine u islamu.

[728] Bilježa ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

Sulejmanu b. Rebi'i[729] **i upitao ih o nasljedstvu kćerke, kćerke od sina, i sestre po ocu i majci pa su mu rekli: Kćerki pripada polovina, a sestri po ocu i majci ostatak** (dakle druga polovina), **a onda mu rekoše: Idi Abdullahu**[730] **i upitaj njega pa ćeš vidjeti da će se sa nama složiti. On ode do Abdullaha i obavijesti ga o tome što su ova dvojica rekli. Abdullah reče: Ukoliko bih se sa njima u tome složio, ja bih bio od onih koji su zalutali i koji nisu upućeni. Ja sudim onako kako je sudio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem; kćerki pripada polovina, kćerki od sina šestina, to je ukupno dvije trećine, a sestri ono što je preostalo.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[731] Ebu Kajsu el-Evdiju je ime Abdur-Rahman b. Servan Kufi. Prenio ga je također i Šu'be od Ebu Kajsa.

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْإِخْوَةِ مِنَ الْأَبِ وَالْأُمِّ *

٢١٨٧. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ قَالَ: **إِنَّكُمْ تَقْرَءُونَ هَذِهِ الْآيَةَ: (مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ) وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالدَّيْنِ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ، وَإِنَّ أَعْيَانَ بَنِي الْأُمِّ يَتَوَارَثُونَ دُونَ بَنِي الْعَلَّاتِ الرَّجُلُ يَرِثُ أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ دُونَ أَخِيهِ لِأَبِيهِ.**

٢١٨٨. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مِثْلِهِ** *

٢١٨٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: **قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَعْيَانَ بَنِي الْأُمِّ يَتَوَارَثُونَ دُونَ بَنِي الْعَلَّاتِ.** هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي إِسْحَقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ. وَقَدْ تَكَلَّمَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي الْحَارِثِ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا الْحَدِيثِ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ *

5. O nasljedstvu koje pripada rođenoj braći

2187. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. *Harun; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, on od* Harisa, a on od Alija da je kazao: **»Vi ćete učiti ovaj ajet**[732]**: »...pošto se izvrši, ne oštećujući nikoga, oporuka koja je ostavljena ili podmiri dug...«**[733] **a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odredio da se**

---

[729] U Nesaijinoj predaji ovog hadisa stoji da je neki čovjek došao Ebu Musau el-Eš'ariju (koji je tada bio emir Kufe), i Sulejmanu b. Rebi'i el-Bahiliju (koji je bio kadija u Kufi).

[730] Abdullahu b. Mesudu.

[731] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Muslima.

[732] Dakle, vi ćete čitati spomenuti ajet u kome je tekstualno spomenuto izvršenje oporuke prije izmirenja duga, ali je u njemu važeći propis da se dug izmiruje prije izvršenja oporuke.

[733] Ovo je dio 12. ajeta sure *En-Nisa*.

dug izmiruje prije oporuke te da se nasljeđuju braća i po ocu i po majci, a da se ne nasljeđuju braća samo po ocu.«

2188. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Zekerijja b. Ebu Zaide, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Harisa, on od Alija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

2189. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan; kaže: Nas je obavijestio Ebu Ishak, prenijevši od Harisa, a on od Alija da je kazao: **»Odredio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se nasljeđuju braća i po ocu i po majci, a da se ne nasljeđuju braća samo po ocu.«**

Ovaj hadis nam je poznat[734] samo preko Ebu Ishaka, od Harisa, od Alija. Neki učenjaci su polemisali o Harisu. U skladu sa ovim hadisom je praksa učenjaka.

٦. بَاب مِيرَاثِ الْبَنِينَ مَعَ الْبَنَات *

٢١٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْد أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْد أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي قَيْسٍ عَنْ مُحَمَّد بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: جَاءَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي وَأَنَا مَرِيضٌ فِي بَنِي سَلَمَةَ. فَقُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ كَيْفَ أَقْسِمُ مَالِي بَيْنَ وَلَدِي؟ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيَّ شَيْئًا فَنَزَلَتْ: (يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ) الْآيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ وَابْنُ عُيَيْنَةَ وَغَيْرُهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ رضي الله عنه *

6. O nasljedstvu sinova uz kćerke

2190. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Sa'd[735]; kaže: Nas je obavijestio Amr b. Ebu Kajs[736], prenijevši od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **»Došao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da me u bolesti obiđe** (dok sam ležao) **u plemenu Benu Seleme. Rekoh: Allahov Vjerovjesniče, kako ću djeci podijeliti imovinu? On mi ništa ne odgovori. Ubrzo, nakon toga, bi objavljen ajet: »Allah vam naređuje da od djece vaše muškom pripada toliko koliko dvjema ženskima...«**

---

[734] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. U njegovu senedu je Haris b. Abdullah el-A'ver el-Hemdani el-Huti el-Kufi koji je slab ravija. Ša'bi ga je okarakterisao kao lažova i rafidiju.

[735] Abdur-Rahman b. Abdullah b. Sa'd b. Osman ed-Dešteki Ebu Muhammed er-Razi el-Mukri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[736] Amr b. Ebu Kajs er-Razi el-Ezrek Kufi je iskren prenosilac hadisa, koji je bio sklon previdima. Pripadao je devetoj generaciji.

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Ibn Ujejne i drugi su ga prenijeli od Muhammeda b. Munkedira, a on od Džabira, r.a.

٧. بَاب مِيرَاث الْأَخَوَات *

٢١٩١. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا سفيان بْنُ عُيَيْنَةَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُنْكَدِرِ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: مَرِضْتُ فَأَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي، فَوَجَدَنِي قَدْ أُغْمِيَ عَلَيَّ. فَأَتَى وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَهُمَا مَاشِيَانِ. فَتَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَبَّ عَلَيَّ مِنْ وَضُوئه . فَأَفَقْتُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أَقْضِي فِي مَالِي أَوْ كَيْفَ أَصْنَعُ فِي مَالِي؟ فَلَمْ يُجِبْنِي شَيْئًا، وَكَانَ لَهُ تِسْعُ أَخَوَاتٍ، حَتَّى نَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ (يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ) الْآيَةَ. قَالَ جَابِرٌ فِيَّ نَزَلَتْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

7. O nasljedstvu sestara

2191. ISPRIČAO NAM JE Fadl b. Sabbah el-Bagdadi; kaže: Ispričao nam je Sufjan b. Ujejne; kaže: Nama je ispričao Muhammed b. Munkedir, koji je čuo Džabira b. Abdullaha kada je kazao: **»Razbolio sam se i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao je da me obiđe. Zatekao me je kada sam bio bez svujesti. Došao mi je sa Ebu Bekrom i to pješice. Vidjevši me u takvom stanju, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, abdesti se i tu vodu, kojom se abdestio, prosu na mene i ja dođoh sebi. Pošto potpuno dođoh sebi, ja ga upitah: Allahov Poslaniče, kako ću podijeliti svoju imovinu, ili šta ću uraditi sa svojom imovinom? Nije mi ništa odgovorio, a imao je** (Džabir) **devet sestara, dok nije objavljen ajet o nasljeđu: »Oni traže od tebe tumačenje, reci: Allah će vam kazati propis o kelali...«**[737]

Džabir kaže: Povodom mog slučaja objavljen je (spomenuti) ajet. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[738]

---

[737] To je 176. ajet sure *En-Nisa* koji glasi: "*Oni traže od tebe tumačenje, reci: Allah će vam kazati propis o kelali: ako neko umre i ne bude imao djeteta, a ima sestru, njoj pripada polovina njegove ostavštine, a on će naslijediti nju ako ona ne bude imala dijete; a ako su dvije, njima pripadaju dvije trećine njegove ostavštine. A ako su oni braća i sestre, onda će muškarcu pripasti dio jednak koliko dvjema ženskima. To vam Allah objašnjava, da ne zalutate. A Allah zna sve.*"

[738] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

٨. بَاب فِي مِيرَاثِ الْعَصَبَةِ *

٢١٩٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ حَدَّثَنَا ابْنُ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَلْحِقُوا الْفَرَائِضَ بِأَهْلِهَا فَمَا بَقِيَ فَهُوَ لِأَوْلَى رَجُلٍ ذَكَرٍ.

٢١٩٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ عَنِ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

8. O nasljedstvu rodbine po ocu

2192. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Muslim b. Ibrahim; kaže: Ispričao nam je Vuhejb; kaže: Nama je ispričao Ibn Tavus, prenijevši od od svoga oca, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Dostavite dijelove naslijeđa onima kojima pripadaju onako kako kome pripada** (po Allahovoj knjizi). **Ako nešto, nakon toga, preostane, to će pripasti najbližem muškom nasljedniku.«**

2193. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ibn Tavusa, on od svoga oca, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun.[739] Neki su ga od Ibn Tavusa, on od svoga oca a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijeli kao mursel hadis.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْجَدِّ *

٢١٩٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ هَمَّامِ بْنِ يَحْيَى عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ ابْنِي مَاتَ فَمَا لِي مِن مِيرَاثِهِ؟ قَالَ: لَكَ السُّدُسُ. فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فَقَالَ: لَكَ سُدُسٌ آخَرُ. فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ قَالَ: إِنَّ السُّدُسَ الْآخَرَ لك طُعْمَةٌ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ حَسَنٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ *

9. O nasljedstvu djeda

2194. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun, prenijevši od Hemmama b. Jahjaa, on od Katadea, on od Hasana, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: **»Dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Moj sin je umro[740], šta meni pripada od**

---

[739] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da je ovaj hadis vjerodostojan jer ga, pored Tirmizije, bilježe i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[740] Moj sin je umro a od djece su mu ostale samo dvije kćerke.

njegove ostavštine? On reče: Tebi pripada šestina od onoga što je iza sebe ostavio. Pošto krenu, on ga zovnu i reče: Tebi pripada još jedna šestina.[741] **Pošto krenu, on ga ponovo zovnu i reče: Posljednja šestina ti je opskrba** (kao najbližem muškom nasljedniku).« Ovaj hadis je sahihun-hasenun.[742] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ma'kila b. Jesara.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاث الْجَدَّة *

٢١٩٥. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ قَالَ مَرَّةً: قَالَ قَبِيصَةُ. و قَالَ مَرَّةً: عَنْ رَجُلٌ عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ ذُؤَيْب قَالَ: جَاءَت الْجَدَّةُ أُمُّ الْأُمِّ أَوَ أُمُّ الْأَب إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقَالَتْ: إِنَّ ابْنَ ابْنِي أَوِ إِنَّ ابْنَ بِنْتِي مَاتَ، وَقَدْ أُخْبِرْتُ أَنَّ لِي فِي الكِتَاب حَقًّا. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: مَا أَجِدُ لَكِ فِي الْكِتَاب مِنْ حَقٍّ وَمَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَضَى لَكِ بِشَيْءٍ. وَسَأَسْأَلُ النَّاسَ، فَشَهِدَ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَعْطَاهَا السُّدُسَ. قَالَ: وَمَنْ سَمِعَ ذَلِكَ مَعَكَ؟ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ. قَالَ: فَأَعْطَاهَا السُّدُس. ثُمَّ جَاءَت الْجَدَّةُ الْأُخْرَى الَّتِي تُخَالِفُهَا إِلَى عُمَرَ. قَالَ سُفْيَانُ: وَزَادَنِي فِيهِ مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ وَلَمْ أَحْفَظْهُ عَنِ الزُّهْرِيِّ، وَلَكِنْ حَفِظْتُهُ مِنْ مَعْمَرٍ أَنَّ عُمَرَ قَالَ: إِن اجْتَمَعْتُمَا فَهُوَ لَكُمَا وَأَيَّتُكُمَا انْفَرَدَتْ بِه فَهُوَ لَهَا *

٢١٩٦. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ حَدَّثَنَا مَعْنٌ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنِ ابْنِ شِهَاب عَنْ عُثْمَانَ بْنِ إِسْحَقَ بْنِ خَرَشَةَ عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ ذُؤَيْب قَالَ: جَاءَت الْجَدَّةُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ تَسْأَلُهُ مِيرَاثَهَا. قَالَ لَهَا: مَا لَكِ فِي كِتَاب اللَّه شَيْءٌ وَمَا لَكِ فِي سُنَّة رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ شَيْءٌ فَارْجِعِي حَتَّى أَسْأَلَ النَّاسَ. فَسَأَلَ النَّاسَ فَقَالَ الْمُغِيرَةُ ابْنُ شُعْبَةَ: حَضَرْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَأَعْطَاهَا السُّدُسَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: هَلْ مَعَكَ غَيْرُكَ؟ فَقَامَ مُحَمَّدُ بْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ مِثْلَ مَا قَالَ الْمُغِيرَةُ ابْنُ شُعْبَةَ. فَأَنْفَذَهُ لَهَا أَبُو بَكْرٍ. قَالَ ثُمَّ جَاءَت الْجَدَّةُ الْأُخْرَى إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّاب تَسْأَلُهُ مِيرَاثَهَا. فَقَالَ: مَا لَكِ فِي كِتَاب اللَّه شَيْءٌ وَلَكِنْ هُوَ ذَاكَ السُّدُسُ، فَإِن اجْتَمَعْتُمَا فِيه فَهُوَ بَيْنَكُمَا. وَأَيَّتُكُمَا خَلَتْ بِه فَهُوَ لَهَا. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ حَسَنٌ. وَهُوَ أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُيَيْنَةَ. و فِي الباب عن بريدة*

10. O nasljedstvu nene

2195. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan[743]; kaže: Nama je ispričao Zuhri, prenijevši, jedanput je rekao: "od Kabisea", a drugi put: "od nekog čovjeka", a on od Kabisea b. Zuvejba[744] da je kazao: **»Došla je jednom prilikom jedna nena, majka majke umrlog ili je**

---

[741] Pošto su mu iza sina ostale samo dvije kćerke kojima, po propisu, pripadaju dvije trećine, ocu mu je, pored šestine, koja mu pripada po propisu, pripala još jedna šestina kao najbližem muškom nasljedniku.

[742] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[743] Sufjan b. Ujejne.

[744] Kabise b. Zuvejb b. Halha el-Huzai Ebu Seid el-Medeni spada među mlađe ashabe. Umro je osamdeset i neke godine.

kazao: "majka oca umrle osobe"[745] Ebu Bekru i rekla: Umro je sin mog sina ili (je kazala)**: "sin moje kćerke", a obaviještena sam da ja po Knjizi imam neko pravo. Ebu Bekr reče: Ja u Allahovj knjizi za tebe ne nalazim nikakva prava, niti sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da ti išta pripada, ali ću za svaki slučaj,** (o tome) **pitati i druge ljude. Pošto ih upita, Mugire b. Šu'be posvjedoči da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, neni davao šestinu. Ebu Bekr upita: Ko je to još osim tebe čuo? Ustade, veli on, Muhammed b. Mesleme i reče: Davao joj je šestinu. Kasnije je i druga nena došla kod Omera.[746] Sufjan kaže: Ma'mer mi je, prenijevši od Zuhrija, još nešto dodatno ispričao, ali ja to od Zuhrija nisam upamtio, nego sam upamtio od Ma'mera da joj je Omer rekao: Ukoliko vas obje** (nene) **nasljeđujete, objema vam pripada jedna šestina, a ukoliko nasljeđuje samo jedna od vas, onda ta šestina pripada samo njoj.«[747]**

2196. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Ispričao nam je Ma'n; kaže: Nama je ispričao Malik, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Osmana b. Ishaka b. Haršea, a on od Kabisea b. Zuvejba da je kazao: **»Došla je neka nena Ebu Bekru da traži svoje nasljedstvo. On joj reče: Tebi, po Allahovoj knjizi i sunnetu Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne pripada ništa. Zato se vrati dok ne upitam druge ljude. On upita i** (druge) **ljude. Mugire b. Šu'be reče: Prisustvovao sam kod Allahovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kad joj je** (neni) **dao šestinu. Je li to još neko osim tebe čuo?, upita Ebu Bekr. Ustade Muhammed b. Mesleme i reče ono što je rekao i Mugire b. Šu'be. Ebu Bekr joj dade šestinu. Kasnije i druga nena dođe Omeru i zatraži svoje nasljedstvo. On reče: Po Allahovoj Knjizi, tebi ne pripada ništa osim te šestine. Ukoliko vas obje** (nene) **nasljeđujete, ta vam** (šestina) **pripada objema; ukoliko, pak, nasljeđuje samo jedna, ta** (šestina) **pripada njoj samoj.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[748] On je vjerodostojniji od Ibn Ujejneova hadisa. Na ovu temu prenesen je hadis i od Burejdea.

---

[745] Ovdje je riječ o sumnji nekog od prenosilaca u senedu hadisa.

[746] Kadija Husejn smatra da je Ebu Bekru došla majka majke umrle osobe, dok je Omeru došla majka oca umrle osobe.

[747] Pošto se Ebu Bekru obratila zahtjevom za miraz samo jedna nena umrle osobe, on joj je dao šestinu, smatrajući vjerovatno da druga nena i ne postoji. Međutim, kad se, kasnije, Omeru pojavila i druga nena sa istim zahtjevom, on je odredio da šestinu, koju je Ebu Bekr dao ovoj prvoj neni, njih dvije popolove.

[748] Bilježe ga i Malik u *Muvettau*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*.

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْجَدَّةِ مَعَ ابْنِهَا *

٢١٩٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: قَالَ فِي الْجَدَّةِ مَعَ ابْنِهَا: **إِنَّهَا أَوَّلُ جَدَّةٍ أَطْعَمَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُدُسًا مَعَ ابْنِهَا وَابْنُهَا حَيٌّ**. هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ مَرْفُوعًا إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ وَرَّثَ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَدَّةَ مَعَ ابْنِهَا، وَلَمْ يُوَرِّثْهَا بَعْضُهُمْ *

11. O nasljedstvu nene uz njenog sina

2197. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, prenijevši od Muhammeda b. Salima, on od Ša'bija, on od Mesruka, a on od Abdullaha b. Mesuda, koji je o nasljedstvu nene sa svojim sinom rekao: **»Ona je prva nena kojoj je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uz njenog sina koji je bio živ, dao šestinu.«**[749]

Ovaj hadis nam je[750] kao merfu' poznat samo u ovoj formi. Neki su ashabi smatrali da neni uz njenog sina koji je živ treba dati nasljedstvo, dok su neki smatrali da ne treba.

١٢. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْخَالِ *

٢١٩٨. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ حَكِيمِ بْنِ عَبَّادِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ قَالَ: كَتَبَ معي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ إِلَى أَبِي عُبَيْدَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُ وَرَسُولُهُ مَوْلَى مَنْ لَا مَوْلَى لَهُ، وَالْخَالُ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَالْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢١٩٩. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ طَاوُوسٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْخَالُ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ أَرْسَلَهُ بَعْضُهُمْ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَائِشَةَ. وَاخْتَلَفَ فِيهِ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَرَّثَ بَعْضُهُمُ الْخَالَ وَالْخَالَةَ وَالْعَمَّةَ. وَإِلَى هَذَا الْحَدِيثِ ذَهَبَ أَكْثَرُ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي تَوْرِيثِ ذَوِي الْأَرْحَامِ. وَأَمَّا زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ فَلَمْ يُوَرِّثْهُمْ وَجَعَلَ الْمِيرَاثَ فِي بَيْتِ الْمَالِ *

---

[749] Ovo je slučaj gdje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, majci oca umrle osobe dao od nasljedstva šestinu iako je, otac umrle osobe bio živ, a do tada je bilo općepoznato da neni pored živog oca umrle osobe, nije pripadalo ništa.

[750] Ovaj hadis je zabilježio i Ed-Darimi u *Sunenu*. On je, po stepenu, slab hadis pošto je u njegovu senedu ravija Muhammed b. Salim el-Hemdani, koji je slab.

12. O nasljedstvu dajdže

2198. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Ispričao nam je Sufjan[751], prenijevši od Abdur-Rahmana b. Harisa, on od Hakima b. Hakima b. Abbada b. Hunejfa, a on od Ebu Umame b. Sehla b. Hunejfa, koji je kazao: **»Omer b. Hattab je po meni poslao pismo Ebu Ubejdeu da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: Allah i Njegov Poslanik su zaštitnici onome ko ne bude imao drugog zaštitnika, a dajdža je nasljednik onome ko drugog nasljednika nema.«**[752]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše i Mikdama b. Ma'di Jekriba. Ovaj hadis je hasenun.[753]

2199. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Mensur; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Amra b. Muslima, on od Tavusa, a on od Aiše koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Dajdža je nasljednik onome ko drugog nasljednika nema.«**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[754] Neki su ga prenijeli kao mursel hadis ne spominjući u njegovu senedu *od Aiše*. Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi su se razišli u pogledu primjene ovog hadisa. Neki su smatrali da dajdža, tetka po majci i tetka po ocu nasljeđuju ukoliko nema drugih nasljednika. Takvo je mišljenje, u pogledu nasljedstva rođaka, zastupala većina ashaba. Zejd b. Sabit je smatrao da oni ne mogu naslijediti. Ukoliko umrli ne bude imao drugih nasljednika (osim dajdže, tetke po majci i tetke po ocu), njegov imetak treba predati u državnu riznicu, smatrao je Zejd.

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الَّذي يَمُوتُ وَلَيْسَ لَهُ وَارِثٌ *

٢٢٠٠. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَصْبَهَانِيِّ عَنْ مُجَاهِدِ بْنُ وَرْدَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ مَوْلًى لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَعَ مِنْ عِذْقِ نَخْلَةٍ فَمَاتَ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: انْظُرُوا هَلْ لَهُ مِنْ وَارِثٍ؟ قَالُوا: لَا. قَالَ: فَادْفَعُوهُ إِلَى بَعْضِ أَهْلِ الْقَرْيَةِ. و فِي الباب عن بريدة. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

---

[751] Sufjan es-Sevri.

[752] U predaji ovog hadisa koju prenosi Ebu Umame stoji da je neki čovjek pogodio strijelom drugog čovjeka i ubio ga. Ubijeni nije imao drugog nasljednika (bližeg rođaka) do dajdžu, te je povodom tog slučaja Ebu Ubejde b. Džerrah pisao (halifi) Omeru b. Hattabu (pitajući ga šta da radi sa njegovim imetkom). Omer b. Hattab mu je napisao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Allah i Njegov Poslanik su zaštitnici onome ko drugog zaštitnika nema, a dajdža je nasljednik onome ko drugog nasljednika nema.

[753] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[754] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu*.

13. O onome ko umre a nema nasljednika

2200. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Ispričao nam je Jezid b. Harun; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Abdur-Rahmana b. El-Esbihanija[755], on od Mudžahida b. Verdana, on od Urvea, a on od Aiše: **»Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štićenik pao je sa grane palme i umro. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Pogledajte ima li on nasljednika. Pošto rekoše da nema, on reče: Njegovu zaostavštinu predajte** (najsiromašnijim) **stanovnicima sela.«**[756] Na ovu temu prenesen je hadis i od Burejdea. Ovaj hadis je hasenun.[757]

١٤. بَاب منه *

٢٢٠١. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَوْسَجَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَجُلًا مَاتَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَدَعْ وَارِثًا إِلَّا عَبْدًا هُوَ أَعْتَقَهُ. فَأَعْطَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِيرَاثَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَالْعَمَلُ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي هَذَا الْبَابِ إِذَا مَاتَ الرَّجُلُ وَلَمْ يَتْرُكْ عَصَبَةً أَنَّ مِيرَاثَهُ يُجْعَلُ فِي بَيْتِ مَالِ الْمُسْلِمِينَ *

14. O istoj temi

2201. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Avsedžea[758], a on od Ibn Abbasa: **»U vrijeme Allahovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, umro je neki čovjek koji nije imao nikoga od nasljednika, izuzev što je iza njega ostao rob koga je on još za života oslobodio. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je njemu dao njegovu zaostavštinu.«**

Ovaj hadis je hasenun.[759] U skladu sa ovim poglavljem je praksa učenjaka. Oni drže da, ako neki čovjek umre a iza sebe ne ostavi nikoga od rođaka, njegova zaostavština ide u državnu riznicu muslimana.

---

[755] Abdur-Rahman b. Abdullah b. el-Esbihani el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[756] U Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Predajte njegovu zaostavštinu najsiromašnijem čovjeku u njegovu selu."

[757] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

[758] Avsedže el-Mekki, Ibn Abbasov štićenik, nije znamenit prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[759] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي إِبْطَالِ الْمِيرَاثِ بَيْنَ الْمُسْلِمِ وَالْكَافِرِ *

٢٢٠٢. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ و حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ ابْنِ حُسَيْنٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ وَلَا الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ.**

٢٢٠٣. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ نَحْوَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. هَكَذَا رَوَاهُ مَعْمَرٌ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ **نَحْوَ هَذَا**. وَرَوَى مَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَحَدِيثُ مَالِكٍ وَهْمٌ وَهِمَ فِيهِ مَالِكٌ. و رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ مَالِكٍ فَقَالَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ. وَأَكْثَرُ أَصْحَابِ مَالِكٍ قَالُوا عَنْ مَالِكٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عُثْمَانَ. وَعَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ هُوَ مَشْهُورٌ مِنْ وَلَدِ عُثْمَانَ وَلَا يُعْرَفُ عُمَرُ بْنُ عُثْمَانَ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا الْحَدِيثِ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ. وَاخْتَلَفَ أَهْلُ الْعِلْمِ فِي مِيرَاثِ الْمُرْتَدِّ. فَجَعَلَ بعض أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَغَيْرِهِمُ الْمَالَ لِوَرَثَتِهِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. و قَالَ بَعْضُهُمْ: لَا يَرِثُهُ وَرَثَتُهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. وَاحْتَجُّوا بِحَدِيثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ. وَهُوَ قَوْلُ الشَّافِعِيِّ *

٢٢٠٤. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا حُصَيْنُ بْنُ نُمَيْرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَتَوَارَثُ أَهْلُ مِلَّتَيْنِ**. هَذَا حَدِيثٌ غريب. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى *

15. O poništenju nasljeđivanja između muslimana i kjafira

2202. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i drugi i kazali: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija. A ispričao nam je Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Hušejm, prenijevši od Zuhrija, on od Alija b. Husejna[760], on od Amra b. Osmana, a on od Usamea b. Zejda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Musliman ne nasljeđuje** (imovinu) **kjafira, niti kjafir** (imovinu) **muslimana.**«

2203. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Ispričao nam je Sufjan; kaže: Nama je ispričao Zuhri, **slično prethodnom hadisu.**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[761] Na sličan način su ga prenijeli Ma'mer i drugi od Zuhrija. I Malik je prenio od Zuhrija, on od Alija b. Husejna, on od Omera b. Osmana, on od Usamea b. Zejda, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve

---

[760] Ali b. Husejn b. Alija b. Ebu Talib, Zejnul-Abidin, je unuk Alije b. Ebu Taliba. Kao prenosilac bio je veoma pouzdan i siguran. Kao čovjek bio je veoma pobožan. Slovio je kao vrstan šeri'atski pravnik. Pripadao je trećoj generaciji. Za njega Zuhri kaže da od njega nije vidio vrednijeg Kurejševića.

[761] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

sellem, slično prethodnom hadisu. U Malikovom hadisu postoji previd. U njemu je previd napravio sam Malik. Neki su prenijeli od Malika i kazali: "od Amra b. Osmana" dok je većina Malikovih učenika kazala: "od Malika", a on od Omera b. Osmana. Amr b. Osman b. Affan je najpoznatiji sin (hazreti) Osmana, dok nam Omer b. Osman nije poznat. U skladu sa ovim hadisom je praksa učenjaka. Učenjaci su se razišli u pogledu zaostavštine odmetnika od islama.[762] Neki učenjaci iz generacije ashaba i ostali smatraju da će njegov imetak naslijediti nasljednici muslimani. Neki, pak, vele: Neće njegovu imovinu naslijediti njegovi nasljednici muslimani. Oni se pritom pozivaju na Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: »Musliman ne nasljeđuje (imovinu) kjafira, niti kjafir (imovinu) muslimana.« To je Šafijin stav.

2204. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Obavijestio nas je Husajn b. Umejr, prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on od Ebu Zubejra, on od Džabira a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Neće se međusobno nasljeđivati sljedbenici dviju različitih vjera.«**

Ovaj hadis je garibun.[763] Ovaj Džabirov hadis nam je poznat samo preko Ibn Ebu Lejle.

١٦. بَاب مَا جَاءَ فِي إِبْطَالِ مِيرَاثِ الْقَاتِلِ *

٢٢٠٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْقَاتِلُ لَا يَرِثُ**. هَذَا حَدِيثٌ لَا يَصِحُّ. لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَإِسْحَقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي فَرْوَةَ قَدْ تَرَكَهُ بَعْضُ أَهْلِ. مِنْهُمْ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ. أَنَّ الْقَاتِلَ لَا يَرِثُ، كَانَ الْقَتْلُ عَمْدًا أَوْ خَطَأً. و قَالَ بَعْضُهُمْ: إِذَا كَانَ الْقَتْلُ خَطَأً فَإِنَّهُ يَرِثُ. وَهُوَ قَوْلُ مَالِكٍ *

16. O poništenju nasljedsva za ubicu

2205. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ishaka b. Abdullaha, on od Zuhrija, on od Humejda b. Abdur-Rahmana, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ubica ne nasljeđuje.«**[764]

---

[762] Prema jednoglasnom mišljenju svih učenjaka, odmetnik od islama ne može naslijediti imovinu muslimana. Po mišljenju Šafije, Malika i Ibn Ebu Lejle ne može ni musliman naslijediti imovinu odmetnika. Ebu Hanife, ostali učenjaci iz Kufe, Evzaija i Ishak smatraju da musliman može naslijediti imovinu odmetnika od islama.

[763] Zabilježili su ga, ali od Ibn Omera, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[764] Abdur-Rahman el-Mubarekfori smatra da je ovaj hadis dokaz da ubica, od imovine niti od krvarine, onoga koga je ubio ne može naslijediti ništa, svejedno da li ga ubio greškom ili namjerno. Takav je stav većine islamskih učenjaka.

Ovaj hadis nije vjerodostojan.[765] Poznat je samo u ovoj formi. Neki su učenjaci, poput Ahmeda b. Hanbela, Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Fervea odbacili kao raviju. U skladu sa ovim hadisom je praksa učenjaka. Oni smatraju da ubica ne nasljeđuje, bez obzira da li ubistvo počinio greškom ili namjerno. Neki vele: Ukoliko je ubistvo počinio greškom, može naslijediti. Ovo je stav Malika.

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي مِيرَاثِ الْمَرْأَةِ مِنْ دِيَةِ زَوْجِهَا *

٢٢٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ قَالَ: قَالَ عُمَرُ: الدِّيَةُ عَلَى الْعَاقِلَةِ وَلَا تَرِثُ الْمَرْأَةُ مِنْ دِيَةِ زَوْجِهَا شَيْئًا. فَأَخْبَرَهُ الضَّحَّاكُ بْنُ سُفْيَانَ الْكِلَابِيُّ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ إِلَيْهِ: أَنْ وَرِّثْ امْرَأَةَ أَشْيَمَ الضِّبَابِيِّ مِنْ دِيَةِ زَوْجِهَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

17. O nasljedstvu supruge od krvarine njezina muža

2206. ISPRIČALI SU NAM Kutejbe, Ahmed b. Meni' i drugi i kazali: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Zuhrija, a on od Seida b. Musejjeba, koji je kazao da je Omer rekao: Krvarinu daje rodbina po očevoj liniji. Žena ne nasljeđuje ništa od krvarine svoga muža. Potom ga Dahhak b. Sufjan el-Kilabi obavijesti **da mu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pisao da dā nasljedstvo od krvarine njezina muža supruzi Ešjema ed-Dibabija[766].«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

١٨. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْمِيرَاثَ لِلْوَرَثَةِ وَالْعَقْلَ عَلَى الْعَصَبَةِ *

٢٢٠٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى فِي جَنِينِ امْرَأَةٍ مِنْ بَنِي لِحْيَانَ سَقَطَ مَيِّتًا بِغُرَّةٍ عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ. ثُمَّ إِنَّ الْمَرْأَةَ الَّتِي قُضِيَ عَلَيْهَا بِالْغُرَّةِ تُوُفِّيَتْ فَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ مِيرَاثَهَا لِبَنِيهَا وَزَوْجِهَا، وَأَنَّ عَقْلَهَا عَلَى عَصَبَتِهَا.**

وَرَوَى يُونُسُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، وَأَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. وَرَوَى مَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَمَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

---

[765] Bilježe ga i Nesaija u *Es-Sunenul-Kubra* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[766] Ešjem ed-Dibai je ubijen greškom u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Porodica ubice je njegovoj porodici morala dati krvarinu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je da se njegovoj supruzi dā odgovarajuće nasljedstvo od te krvarine.

18. Zaostavština pripada nasljednicima, a krvarina rodbini po očevoj liniji

2207. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea: »**Presudio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osobi** (koja je prouzrokovala) **pobačaj djeteta da ženi iz plemena Benu Lihjan, na ime krvarine, dā bijelog roba ili robinju. Kasnije je i žena, kojoj je presuđeno da joj se dā bijeli rob ili robinja, umrla pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, presudio da se njezina zaostavština podijeli njenim sinovima i mužu, a da se krvarina dā njenoj rodbini po ocu.**«

Junus je ovaj hadis prenio od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba i Ebu Selemea, njih dvojica od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu. Malik je prenio od Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, i Malik od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الرجل يُسْلِمُ عَلَى يَدَيِ الرَّجُلِ *

٢٢٠٨. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ وَابْنُ نُمَيْرٍ وَوَكِيعٌ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَوْهِبٍ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ، عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ قَالَ: **سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا السُّنَّةُ فِي الرَّجُلِ مِنْ أَهْلِ الشِّرْكِ يُسْلِمُ عَلَى يَدَيْ رَجُلٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هُوَ أَوْلَى النَّاسِ بِمَحْيَاهُ وَمَمَاتِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ، وَيُقَالُ ابْنُ مَوْهِبٍ، عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ. وَقَدْ أَدْخَلَ بَعْضُهُمْ بَيْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ وَبَيْنَ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ قَبِيصَةَ بْنَ ذُؤَيْبٍ. و رَوَاهُ يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ، وَزَادَ فِيهِ قَبِيصَةَ ابْنَ ذُؤَيْبٍ. وَهُوَ عِنْدِي لَيْسَ بِمُتَّصِلٍ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ بَعْضِ أَهْلِ الْعِلْمِ. و قَالَ بَعْضُهُمْ: يُجْعَلُ مِيرَاثُهُ فِي بَيْتِ الْمَالِ. وَهُوَ قَوْلُ الشَّافِعِيِّ. وَاحْتَجَّ بِحَدِيثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنَّ الْوَلَاءَ لِمَنْ أَعْتَقَ *

٢٢٠٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَيُّمَا رَجُلٍ عَاهَرَ بِحُرَّةٍ أَوْ أَمَةٍ فَالْوَلَدُ وَلَدُ زِنًا لَا يَرِثُ وَلَا يُورَثُ.** وَقَدْ رَوَى غَيْرُ ابْنِ لَهِيعَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ. أَنَّ وَلَدَ الزِّنَا لَا يَرِثُ مِنْ أَبِيهِ *

19. O čovjeku koji primi islam preko drugog čovjeka

2208. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestili su nas Ebu Usama, Ibn Numejr i Veki', prenijevši od Abdul-Aziza b. Omera b. Abdul-

Aziza[767], a on od Abdullaha b. Mevhiba. Neki vele: "od Abdullaha b. Vehba, a on od Temima ed-Darija", koji je kazao: »**Upitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: Kakav je šeri'atski propis u pogledu mušrika koji primi islam preko nekog muslimana? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: Taj što je preko njega primio islam najpreči mu je i za života i poslije smrti.**«[768]

Ovaj hadis nam je poznat samo preko Abdullaha b. Vehba, a vele: i "Ibn Mevhiba od Temima ed-Darija". Neki su između Abdullaha b. Mevhiba i Temima ed-Darija dodali Kabisea b. Zuvejba. Prenio ga je Jahja b. Hamza od Abdul-Aziza b. Omera i u njemu dodao Kabisea b. Zuvejba, a takav sened, po mom mišljenju, nije spojen. U skladu sa ovim je praksa nekih učenjaka. Neki vele: Njegova će se zaostavština predati u državnu riznicu. Ovo je i Šafijin stav. On se, pri tome, poziva na Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: »Štićeništvo pripada onome ko ga je oslobodio.«

2209. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehia, prenijevši od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od svoga djeda, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Ko god počini blud sa slobodnom** (ženom) **ili robinjom, dijete koje se rodi je vanbračno, ne može** (od njega i njegove rodbine) **ništa naslijediti niti** (on i njegova rodbina) **mogu od** (tog djeteta) **išta naslijediti.**«

I drugi su, osim Ibn Lehie, ovaj hadis prenijeli od Amra b. Šuajba. U skladu sa ovim je praksa učenjaka. Oni smatraju da vanbračno dijete ne može od oca ništa naslijediti.

٢٠. بَاب مَنْ يَرِثُ الْوَلَاءَ *

٢٢١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَرِثُ الْوَلَاءَ مَنْ يَرِثُ الْمَالَ**. هَذَا حَدِيثٌ لَيْسَ إِسْنَادُهُ بِالْقَوِيِّ *

٢٢١١. حَدَّثَنَا هَارُونُ أَبُو مُوسَى الْمُسْتَمْلِيُّ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ رُؤْبَةَ التَّغْلَبِيُّ عَنْ عَبْدِ الْوَاحِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ النَّصْرِيِّ عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمَرْأَةُ تَحُوزُ ثَلَاثَةَ مَوَارِيثَ: عَتِيقَهَا وَلَقِيطَهَا وَوَلَدَهَا الَّذِي لَاعَنَتْ عَلَيْهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا يُعْرَفُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ حَرْبٍ على هَذَا الْوَجْهِ *

---

[767] Abdul-Aziz b. Omer b. Abdul-Aziz b. Mervan el-Emevi, el-Medeni je iskren prenosilac hadisa, ali je bio sklon griješenju prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[768] Neki učenjaci, poput Ishaka b. Rahivejha, ovaj hadis su uzeli kao dokaz da će osoba preko koje je neko primio islam naslijediti imetak osobe koja je primila islam ukoliko ona ne bude imala drugih nasljednika. Većina učenjaka odbija takvu mogućnost i smatra da će se njegova imovina, u tom slučaju, predati u državnu riznicu.

20. O tome ko nasljeđuje imovinu oslobođenog roba

2210. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehia, prenijevši od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od svoga djeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Imovinu oslobođenog roba nasljeđuju oni koji nasljeđuju i imetak.«**[769] Sened ovog hadisa nije čvrst.[770]

2211. ISPRIČAO NAM JE Harun Ebu Musa el-Mustemli el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Harb; kaže: Nas je obavijestio Omer b. Rube et-Taglebi, prenijevši od Abdul-Vahida b. Abdullaha b. Busra en-Nasrija, a on od Vasilea b. Eska'a, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Žena uzima tri vrste nasljedstva: nasljedstvo roba koga je ona oslobodila, nasljedstvo nahočeta ukoliko ga je ona našla i nasljedstvo svog djeteta**[771] **zbog koga je izazvala na sebe Allahovo prokletstvo.«** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[772] Poznat nam je u ovoj formi samo preko Muhammeda b. Harba.

---

[769] Dakle, svi oni koji nasljeđuju imovinu umrlog naslijediće i imetak roba koga je on oslobodio.

[770] Jer se u njegovu senedu nalazi Abdullah b. Lehia b. Ukbe el-Hadremi Ebu Abdur-Rahman el-Masri, koji je, u osnovi, iskren ravija, ali je imao nervni poremećaj nakon što su mu izgorjele knjige.

[771] Tj. njenog vanbračnog djeteta.

[772] Hakim ovaj hadis smatra vjerodostojnim.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْوَصَايَا

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْوَصِيَّةِ بِالثُّلُثِ *

٢٢١٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: مَرِضْتُ عَامَ الْفَتْحِ مَرَضًا أَشْفَيْتُ مِنْهُ عَلَى الْمَوْتِ، فَأَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي. فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي مَالًا كَثِيرًا وَلَيْسَ يَرِثُنِي إِلَّا ابْنَتِي أَفَأُوصِي بِمَالِي كُلِّهِ؟ قَالَ: لَا. قُلْتُ فَثُلُثَيْ مَالِي؟ قَالَ: لَا. قُلْتُ فَالشَّطْرُ؟ قَالَ: لَا. قُلْتُ فَالثُّلُثُ؟ قَالَ: الثُّلُثُ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ. إِنَّكَ إِنْ تَدَعْ وَرَثَتَكَ أَغْنِيَاءَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ تَدَعَهُمْ عَالَةً يَتَكَفَّفُونَ النَّاسَ. إِنَّكَ لَنْ تُنْفِقَ نَفَقَةً إِلَّا أُجِرْتَ فِيهَا حَتَّى اللُّقْمَةَ تَرْفَعُهَا إِلَى فِي امْرَأَتِكَ. قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أُخَلَّفُ عَنْ هِجْرَتِي؟ قَالَ: إِنَّكَ لَنْ تُخَلَّفَ بَعْدِي فَتَعْمَلَ عَمَلًا تُرِيدُ بِهِ وَجْهَ اللَّهِ إِلَّا ازْدَدْتَ بِهِ رِفْعَةً وَدَرَجَةً. وَلَعَلَّكَ أَنْ تُخَلَّفَ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ وَيُضَرَّ بِكَ آخَرُونَ. اللَّهُمَّ أَمْضِ لِأَصْحَابِي هِجْرَتَهُمْ وَلَا تَرُدَّهُمْ عَلَى أَعْقَابِهِمْ لَكِنِ الْبَائِسُ سَعْدُ ابْنُ خَوْلَةَ يَرْثِي لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ مَاتَ بِمَكَّةَ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ. أَنَّهُ لَيْسَ لِلرَّجُلِ أَنْ يُوصِيَ بِأَكْثَرَ مِنَ الثُّلُثِ. وَقَد اسْتَحَبَّ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ أَنْ يَنْقُصَ مِنَ الثُّلُثِ لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالثُّلُثُ كَثِيرٌ *

٢٢١٣. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا الْأَشْعَثُ بْنُ جَابِرٍ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ حَدَّثَهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ وَالْمَرْأَةُ بِطَاعَةِ اللَّهِ سِتِّينَ سَنَةً ثُمَّ يَحْضُرُهُمَا الْمَوْتُ فَيُضَارَّانِ فِي الْوَصِيَّةِ فَتَجِبُ لَهُمَا النَّارُ. ثُمَّ قَرَأَ عَلَيَّ أَبُو هُرَيْرَةَ: (مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ) إِلَى قَوْلِهِ (ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ من هذا الوجه. وَنَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ الَّذِي رَوَى عَنِ الْأَشْعَثِ بْنِ جَابِرٍ هُوَ جَدُّ نَصْرٍ الْجَهْضَمِيِّ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O TESTAMENTIMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O oporuci jedne trećine imovine

2212. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, a on od svoga oca koji je kazao: »**Razbolio sam se, one godine u kojoj je oslobođena Mekka**[773]**, tako da sam pomislio da mi je došao kraj. Došao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da me obiđe pa sam rekao: Allahov Poslaniče, ja imam puno imetka, a od nasljednika imam samo dvije kćerke, pa mogu li** (u dobrotvorne svrhe)

[773] Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je veća vjerovatnoća da se on razbolio u godini Oprosng hadždža.

oporučiti cijeli svoj imetak? Ne možeš, reče on. A mogu li dvije trećine? upitah. Ne možeš, reče on. A mogu li polovinu? upitah. Ne možeš, reče on. A mogu li trećinu? ponovo upitah. Možeš trećinu, ali je i trećina mnogo, odgovori on.[774] **Jer da ostaviš tvoje nasljednike bogatim bolje ti je nego da ih ostaviš siromašnim da mole od drugih šaku hrane. Nećeš potrošiti na izdržavanje** (svoje familije) **ni najmanje a da nećeš za to biti nagrađen, čak i za zalogaj koji staviš u usta svoje supruge. Rekao sam, veli on: Allahov Poslaniče, ja ću ostati** (u Mekki).[775] **Ako i zaostaneš za mnom, to ti neće smetati da, radeći dobra djela radi Allahova zadovoljstva, postigneš viši stepen , ali bi bilo bolje da ne izostaješ, jer će ti možda Allah dati još života pa ćeš biti od koristi muslimanima a na štetu mušricima.**[776] **Allahu, podari snagu mojim ashabima da ustraju u hidžri i ne dopusti da se stopama svojim vrate. Međutim, Sa'd b. Havle je, zbog onoga što ga je snašlo, ostao i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je tugovao za njim zbog toga što je umro u Mekki.«**[777]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[778] Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Sa'da b. Ebu Vekkasa. U skladu sa ovim je stav učenjaka. Oni smatraju da osoba ne treba oporučivati više od jedne trećine svoje imovine. Neki učenjaci smatraju da je mustehab da oporuči manje od jedne trećine, shodno riječima Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, » a i trećina je mnogo.«

2213. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Samed b. Abdul-Varis; kaže: Nas je obavijestio Nasr b. Ali; kaže: Ispričao nam je Eš'as b. Džabir, prenijevši od Šehra b. Havšeba, a on od Ebu Hurejrea da mu je ispričao od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Čovjek i žena šezdeset godina rade dobra djela pokoravajući se Allahu, a onda im se prikuči smrt i oni oporukom oštete** (svoje nasljednike)

---

[774] Učenjaci su jednoglasni u mišljenju da onome ko ima zakonite nasljednike nije dozvoljeno da od svoje imovine oporuči više od jedne trećine. Što se, pak, tiče onih koji nemaju zakonitih nasljednika, nego ih nasljeđuje rodbina, oni, po mišljenju Ebu Hanife, Ishaka, Šerika i prema nekim predajama Ahmeda b. Hanbela, mogu oporučiti i više od jedne trećine. Većina učenjaka, pak, smatra da ni oni ne mogu oporučiti više od jedne trećine imovine.

[775] Očito je da se Sa'd b. Ebu Vekkas razbolio u Mekki te je zbog bolesti morao ostati iza Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ashaba koji su se kanili vratiti u Medinu, nakon osvojenja Mekke ili nakon Oprosnog hadža, kako stoji u drugoj predaji ovog hadisa.

[776] Sa'd b. Ebu Vekkas je bio poznati vojskovođa. Zbog toga mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže da će mu možda Allah dati još života te će biti od koristi muslimanima osvajajući za njih nove teritorije a na štetu mušricima jer će, možda, od njega doživjeti još koji poraz.

[777] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio tužan zbog toga što je Sa'd b. Ebu Vekkas umro u Mekki nakon što je iz nje Hidžru učinio, jer je želio da on, i svi ostali ashabi koji su iz nje hidžru učinili, umru izvan nje.

[778] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

i tako zasluže Džehennem.[779] **Potom mi Ebu Hurejre prouči:** ***»pošto se izvrši, ne oštećujući nikoga, oporuka koja je ostavljena ili podmiri dug; to je Allahova zapovijed! – A Allah sve zna i blag je. To su Allahovi propisi. Onoga ko se pokorava Allahu i Poslaniku Njegovu – On će uvesti u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, i to je uspjeh veliki.«*** [780]

Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[781] Nasr b. Ali, koji je prenio od Eš'asa b. Džabira, djed je Nasra el-Džehdamija.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَثِّ عَلَى الْوَصِيَّةِ *

٢٢١٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا حَقُّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَبِيتُ لَيْلَتَيْنِ وَلَهُ مَا يُوصِي فِيهِ إِلَّا وَوَصِيَّتُهُ مَكْتُوبَةٌ عِنْدَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

2. O podsticaju na oporuku

2214. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Ejjuba, on od Nafi'a, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Ne bi trebao ni jedan musliman, koji hoće nešto da oporuči, da zanoći ni dvije noći a da već nije napisao oporuku.**«[782]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[783] Preneseno je i od Zuhrija, on od Salima, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

٣. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُوصِ *

٢٢١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو قَطَنٍ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ أَبِي أَوْفَى: أَوْصَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: لَا. قُلْتُ: وَكَيْفَ كُتِبَتِ الْوَصِيَّةُ وَكَيْفَ أَمَرَ النَّاسَ؟ قَالَ: أَوْصَى بِكِتَابِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ *

---

[779] Zasluže Džehennem zbog toga jer su oštetili svoje nasljednike oporučivši nekome trećem više od jedne trećine svoje imovine, ili nekog od njih time što su jednom nasljedniku dali svu imovinu ili veći dio koji joj ne pripada, a na što, po šeri'atskim propisima, nemaju pravo.

[780] Posljednji dio 12. ajeta sure *En-Nisa.*

[781] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

[782] Ovaj propis je važio dok nije objavljen ajet o nasljedstvu.

[783] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

3. O tome da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ništa oporučio

2215. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Katan; kaže: Nas je obavijestio Malik b. Migvel, prenijevši od Talhe b. Musarrifa, koji je kazao: Rekao sam Ibn Ebu Evfau[784]: **»Da li je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, išta oporučio? Nije, reče on: Upitah: A kako je onda propisana oporuka i kako ju je naredio ljudima. On reče: Oporučio je Knjigu Uzvišenog Allaha.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[785] Poznat nam je samo preko Malika b. Migvela.

٤. بَاب مَا جَاءَ لَا وَصِيَّةَ لِوَارِث *

٢٢١٦. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ وعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ أَخْبَرَنَا شُرَحْبِيلُ بْنُ مُسْلِمٍ الْخَوْلَانِيُّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ: **إِنَّ اللَّهَ تبارك و تعالى قَدْ أَعْطَى لِكُلِّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَلَا وَصِيَّةَ لِوَارِثٍ. الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ. وَمَنِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوِ انْتَمَى إِلَى غَيْرِ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ التَّابِعَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. لَا تُنْفِقُ امْرَأَةٌ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ: وَلَا الطَّعَامَ؟ قَالَ: ذَلِكَ أَفْضَلُ أَمْوَالِنَا. وقَالَ الْعَارِيَةُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مَرْدُودَةٌ، وَالدَّيْنُ مَقْضِيٌّ وَالزَّعِيمُ غَارِمٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَمْرِو بْنِ خَارِجَةَ وَأَنَسِ بن مالك. هذا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ . وَرِوَايَةُ إِسْمَعِيلَ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَأَهْلِ الْحِجَازِ لَيْسَ بِذَلِكَ فِيمَا تَفَرَّدَ بِهِ لِأَنَّهُ رَوَى عَنْهُمْ مَنَاكِيرَ. وَرِوَايَتُهُ عَنْ أَهْلِ الشَّامِ أَصَحُّ. هَكَذَا قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ : قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ: إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ أَصْلَحُ بدنا مِنْ بَقِيَّةَ وَلِبَقِيَّةَ أَحَادِيثُ مَنَاكِيرُ عَنِ الثِّقَاتِ. و سَمِعْت عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ يَقُولُ: سَمِعْتُ زَكَرِيَّا بْنَ عَدِيٍّ يَقُولُ: قَالَ أَبُو إِسْحَقَ الْفَزَارِيُّ: خُذُوا عَنْ بَقِيَّةَ مَا حَدَّثَ عَنِ الثِّقَاتِ وَلَا تَأْخُذُوا عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ عَيَّاشٍ مَا حَدَّثَ عَنِ الثِّقَاتِ وَلَا عَنْ غَيْرِ الثِّقَاتِ *

٢٢١٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَارِجَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ عَلَى نَاقَتِهِ وَأَنَا تَحْتَ جِرَانِهَا وَهِيَ تَقْصَعُ بِجِرَّتِهَا وَإِنَّ لُعَابَهَا يَسِيلُ بَيْنَ كَتِفَيَّ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عز و جل أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ وَلَا وَصِيَّةَ لِوَارِثٍ. وَالْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ الْحَجَرُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4. O tome da nema oporuke nasljedniku

2216. ISPRIČALI SU NAM Hennad i Alija b. Hudžr i kazali: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš; kaže: Nas je obavijestio Šurahbil b. Muslim el-Havlani, prenijevši od Ebu Umamea el-Bahilija da je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika,

---

784 Abdullah b. Ebu Evfa Alkama b. Halid b. Haris el-Eslemi je poznati ashab. Učesnik je prisege na Hudejbijji. Živio je dugo nakon smrti Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Umro je 87. godine po Hidžri. On je posljednji od ashaba koji su živjeli u Kufi.

785 Bilježe ga *u El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

sallallahu alejhi ve sellem, kada u svom govoru na Oprosnom hadždžu reče: **»Uzvišeni Allah je dao svakome njegovo pravo. Nema oporuke nasljedniku.**[786] **Dijete se pripisuje majci; onoga ko počini blud sljeduje kamenovanje, a račun će Allahu polagati. Ko ustvrdi da pripada nekom drugom, a ne svome ocu, ili ko ustvrdi da pripada drugom gospodaru, na njega će se sručiti Allahovo prokletstvo koje će ga pratiti sve do Sudnjeg dana. Žena neće ništa dijeliti iz kuće svoga muža osim sa njegovim dopuštenjem. Neko reče: Allahov Poslaniče, zar ni hranu? On reče: To je najvrednije što imamo od imetka. On nastavi: Ono što se nekome dā na korištenje bez naknade, mora se vratiti njegovom vlasniku, mora se vratiti i deva koja je nekome data na korištenje, a i dug se mora vratiti. Onaj ko bude garant za nešto, dužan je to za što je garantirao ispuniti.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Amra b. Haridžea i Enesa b. Malika. Ovaj hadis je hasenun.[787] Preneseno je od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa drugim senedom. Predaja Ismaila b. Ajjaša od prenoslilaca iz Iraka i Hidžaza nije tako stabilna, pogotovo onda kada on sam prenosi pošto je bio sklon da proturiječi pouzdanim prenosiocima. Njegova predaja od ravija iz Šama je vjerodostojnija. Tako veli Muhammed b. Ismail: Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada veli da je Ahmed b. Hanbel kazao: Stanje Ismaila b. Ajjaša je bolje od stanja Bekijjea, jer je i Bekijje, prilikom prenošenja hadisa, proturiječio pouzdanim prenosiocima. Čuo sam Abdullaha b. Abdur-Rahmana kada kaže: Čuo sam Zekerijjaa b. Adijja kada veli da je Ebu Ishak el-Fezari kazao: Prihvati hadise od Bekijjea kada ih prenosi od pouzdanih ravija, a ne prihvataj ih od Ismaila b. Ajjaša, bez obzira da li ih je on prenio od pouzdanih ili nepouzdanih prenosilaca.

2217. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Katadea, on od Šehra b. Havšeba, on od Abdur-Rahmana b. Ganma, a on od Amra b. Haridžea: **»Držao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, govor sa kamile. Ja sam stajao ispod prednjeg dijela vrata koji je gutao hranu koju je preživala, a slina joj je curila na moja pleća. Čuo sam ga kada veli: Uzvišeni Allah je dao svakome njegovo pravo. Nema oporuke nasljedniku. Dijete se pripisuje majci, a onoga ko počini blud sljeduje kamenovanje.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[788]

---

[786] Na temelju ovog hadisa većina učenjaka smatra da se imovina ne može oporučiti nasljednicima. El-Hadi i grupa učenjaka smatraju da se imovina može oporučiti nasljednicima. Oni se pri tome pozivaju na 180. ajet sure *El-Bekare*: "Kada neko od vas bude na samrti, ako ostavlja imetak, propisuje vam se, kao obaveza za one koji se Allaha boje, da pravedno učini oporuku roditeljima i bližnjima." Oni smatraju da je spomenuti hadis izgovoren prije nego je objavljen ovaj ajet. Međutim, većina učenjaka drži da je ovaj ajet bio na snazi sve do objave ajeta o nasljedstvu. Tim ajetima o nasljedstvu on je stavljen izvan snage.

[787] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[788] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija i Ibn madže u *sunenima*.

٥. بَاب مَا جَاءَ يُبْدَأُ بِالدَّيْنِ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ *

٢٢١٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيِّ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالدَّيْنِ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ وَأَنْتُمْ تُقِرُّونَهَا قَبْلَ الدَّيْنِ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ عَامَّةِ أَهْلِ الْعِلْمِ أَنَّهُ يُبْدَأُ بِالدَّيْنِ قَبْلَ الْوَصِيَّةِ *

5. O tome da se sa izmirenjem duga počinje prije izvršenja oporuke

2218. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ebu Ishaka el-Hemedanija, on od Harisa, a on od Alije: »**Presudio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, da se dug izmiri prije izvršetka oporuke, a vi u ajetu učite da je izvršenje oporuke prije izmirenja duga.**«[789] U skladu sa ovim hadisom stav je većine učenjaka. Oni smatraju da sa izmirenjem duga treba početi prije izvršenja oporuke.

٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الرَّجُلِ يَتَصَدَّقُ أَوْ يَعْتِقُ عِنْدَ الْمَوْتِ *

٢٢١٩. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ ح أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي حَبِيبَةَ الطَّائِيِّ قَالَ: أَوْصَى إِلَيَّ أَخِي بِطَائِفَةٍ مِنْ مَالِهِ فَلَقِيتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ فَقُلْتُ: إِنَّ أَخِي أَوْصَى إِلَيَّ بِطَائِفَةٍ مِنْ مَالِهِ فَأَيْنَ تَرَى لِي وَضْعَهُ فِي الْفُقَرَاءِ أَوِ الْمَسَاكِينِ أَوِ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؟ قَالَ: أَمَّا أَنَا فَلَوْ كُنْتُ لَمْ أَعْدِلْ بِالْمُجَاهِدِينَ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَثَلُ الَّذِي يَعْتِقُ عِنْدَ الْمَوْتِ كَمَثَلِ الَّذِي يُهْدِي إِذَا شَبِعَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. O osobi koja na samrti udijeli sadaku ili oslobodi roba

2219. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Ebu Habibe et-Taija, koji je kazao: »**Oporučio mi je moj brat dio svog imetka. Sreo sam Ebu Derdaa i rekao: Moj brat mi je oporučio dio svog imetka, pa šta misliš, kome da ga podijelim, siromasima i bijednicima, ili borcima na Allahovom Putu? On reče: Što se mene tiče, ja ne bih nikoga poredio sa borcima na Allahovom putu. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: Onaj ko oslobodi roba na**

---

[789] Učenjaci smatraju da se u ajetima, u kojima se spominje oporuka prije duga, ne radi o redoslijedu proriteta izvršenja. Iako je oporuka u ajetu spomenuta prije duga, oni se slažu u tome da, ipak, dug treba izmiriti prije nego se počne sa izvršenjem oporuke.

samrti[790] **poput je onoga koji dijeli kada se zasiti.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[791]

٧. باب منه

٢٢٢٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ أَنَّ عَائِشَةَ أَخْبَرَتْهُ أَنَّ بَرِيرَةَ جَاءَتْ تَسْتَعِينُ عَائِشَةَ فِي كِتَابَتِهَا وَلَمْ تَكُنْ قَضَتْ مِنْ كِتَابَتِهَا شَيْئًا. فَقَالَتْ لَهَا عَائِشَةُ: ارْجِعِي إِلَى أَهْلِكِ فَإِنْ أَحَبُّوا أَنْ أَقْضِيَ عَنْكِ كِتَابَتَكِ وَيَكُونَ لِي وَلَاؤُكِ فَعَلْتُ. فَذَكَرَتْ ذَلِكَ بَرِيرَةُ لِأَهْلِهَا فَأَبَوْا وَقَالُوا: إِنْ شَاءَتْ أَنْ تَحْتَسِبَ عَلَيْكِ وَيَكُونَ لَنَا وَلَاؤُكِ فَلْتَفْعَلْ. فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **ابْتَاعِي فَأَعْتِقِي فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْتَقَ، ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ؟ مَنِ اشْتَرَطَ شَرْطًا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَلَيْسَ لَهُ وَإِنِ اشْتَرَطَ مِائَةَ مَرَّةٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَائِشَةَ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ أَنَّ الْوَلَاءَ لِمَنْ أَعْتَقَ *

7. O istoj temi

2220. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Urvea da ga je obavijestila Aiša da je Berira došla Aiši da od nje traži pomoć u pogledu izvršenja ugovora o njezinom oslobađanju od koga do tada nije ništa realizirala, pa joj je Aiša rekla: Otiđi tvojim gospodarima i pitaj ih slažu li se da ja ispunim tvoju ugovorenu obavezu o oslobađanju, a da pravo nasljedstva nad tvojom imovinom pripadne meni. Berira je to spomenula svojim gospodarima pa su odbili, rekavši: Ako hoće da ispuni tvoju obavezu iz ugovora o oslobađanju radi nagrade (kod Allaha), a da mi zadržimo pravo nasljedstva nad tvojom imovinom, neka to uradi. Aiša je to spomenula Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: **»Kupi je i oslobodi, jer pravo nasljedstva nad imovinom roba pripada onome ko ga oslobodi. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ustade i reče: Šta misle oni ljudi koji uvjetuju ono čega nema u Allahovoj knjizi? Ko uvjetuje nešto što nije definisano u Allahovoj knjizi, neće mu se to ispuniti pa makar uvjetovao i stotinu puta.«**[792]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[793] Prenesen je od Aiše sa više seneda. U skladu sa ovim je stav učenjaka. Oni smatraju da štićeništvo pripada onome ko (roba) oslobodi.

---

[790] U jednoj predaji ovog hadisa stoji: "...Onaj koji dijeli na samrti je poput...", što ukazuje na to da je, ipak, efdalnije dijeliti dok je osoba zdrava nego kada oboli i kad joj se primakne kraj života.

[791] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Nesaija i Ed-Darimi u *sunenima.*

[792] Komentar na ovaj hadis vidi u Tirmizijinoj zbirci hadisa, knjiga IV, str. 178.

[793] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْوَلَاءِ وَالْهِبَةِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْوَلَاءَ لِمَنْ أَعْتَقَ *

٢٢٢١. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّهَا أَرَادَتْ أَنْ تَشْتَرِيَ بَرِيرَةَ فَاشْتَرَطُوا الْوَلَاءَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْطَى الثَّمَنَ أَوْ لِمَنْ وَلِيَ النِّعْمَةَ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَالْعَمَلُ عَلَى هَذَا عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O PRAVU NASLJEDSTVA NA IMOVINU I POKLONE OSLOBOĐENOG ROBA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O tome da pravo nasljedstva na imovinu roba pripada onome ko ga oslobodi

2221. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Ibrahima, on od Esveda, a on od Aiše **da je htjela kupiti** (robinju) **Beriru pa su uvjetovali** (da zadrže) **pravo nasljedstva nad njezinom imovinom. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče:** (Kupi je), **jer pravo nasljedstva na imovinu roba pripada onome ko ga kupi ili onome ko ga oslobodi.«**[794] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[795] U skladu sa njim je stav učenjaka.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ وَهِبَتِهِ *

٢٢٢٢. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْوَلَاءِ وَعَنْ هِبَتِهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ. وَيُرْوَى عَنْ شُعْبَةَ قَالَ: لَوَدِدْتُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ دِينَارٍ حِينَ يُحَدِّثُ بِهَذَا الْحَدِيثِ أَذِنَ لِي حَتَّى كُنْتُ أَقُومُ إِلَيْهِ فَأُقَبِّلُ رَأْسَهُ. وَرَوَى يَحْيَى

---

[794] Komentar na ovaj hadis vidi u Tirmizijinoj zbici hadisa, knjiga IV, str. 178.

[795] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu,* te Ebu Davud i Nesaija u *sunenima.*

بْنُ سُلَيْمٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ وَهْمٌ وَهِمَ فِيهِ يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ. وَالصَّحِيحُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَكَذَا رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ. وَتَفَرَّدَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ *

2. O zabrani prodaje ili poklanjanja prava naslijeđa na imovinu oslobođenog roba

2222. ISPRIČAO NA JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Dinar, koji je čuo Abdullaha b. Omera kada je rekao: **»Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prodaju prava naslijeđa na imovinu oslobođenog roba i njegovo poklanjanje.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[796] Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Dinara, od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Prenijeli su ga i Šu'be, Sufjan es-Sevri i Malik b. Enes od Abdullaha b. Dinara. Prenosi se od Šu'bea da je kazao: Želio sam da mi je Abdullah b. Dinar, kad je pričao ovaj hadis, dozvolio da ga poljubim u glavu. Jahja b. Sulejm je ovaj hadis prenio od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali je u njemu previd. Previd je napravio Jahja b. Sulejm. Vjerodostojno je od Ubejdullaha b. Omera, on od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Tako su mnogi prenijeli od Ubejdullaha b. Omera. Abdullah b. Dinar je sam prenio ovaj hadis.

٣. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ أَوِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ *

٢٢٢٣. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: خَطَبَنَا عَلِيٌّ فَقَالَ: مَنْ زَعَمَ أَنَّ عِنْدَنَا شَيْئًا نَقْرَؤُهُ إِلَّا كِتَابَ اللَّهِ وَهَذِهِ الصَّحِيفَةَ صَحِيفَةٌ فِيهَا أَسْنَانُ الْإِبِلِ وَأَشْيَاءُ مِنَ الْجِرَاحَاتِ فَقَدْ كَذَبَ. وَقَالَ فِيهَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمَدِينَةُ حَرَامٌ مَا بَيْنَ عَيْرٍ إِلَى ثَوْرٍ. فَمَنْ أَحْدَثَ فِيهَا حَدَثًا أَوْ آوَى مُحْدِثًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا. وَمَنِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ تَوَلَّى غَيْرَ مَوَالِيهِ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ. لَا يُقْبَلُ مِنْهُ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ. وَذِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَاحِدَةٌ يَسْعَى بِهَا أَدْنَاهُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ سُوَيْدٍ عَنْ عَلِيٍّ نَحْوَهُ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عَلِيٍّ *

[796] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

3. Ko ustvrdi da pripada drugom gospodaru ili drugom ocu

2223. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ibrahima et-Tejmija, on od svoga oca, koji je kazao: Alija nam je održao govor i kazao: Ko smatra da kod nas ima nešto drugo što čitamo osim Allahove Knjige i ovih stranica u kojima je objašnjenje o starosnoj dobi deva i propisi o ranama, taj je slagao.[797] U njima (stranicama) je, veli Alija, i ovo da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Medina je harem od Ajra do Sevra[798]. Ko u njoj uvede novotariju ili je potpomogne, na njega će pasti Allahovo prokletstvo kao i prokletstvo meleka i svih ljudi svijeta. Allah od njega, na Sudnjem danu, neće primiti ni obaveznog ibadeta ni nafile. A ko ustvrdi da pripada dugom ocu ili drugom gospodaru, i na njega će pasti Allahovo prokletstvo kao i prokletstvo meleka i svih ljudi svijeta. Ni od njega se neće primiti ni obavezni namaz ni nafila. Jamstvo muslimana je jedinstveno; ima ga pravo koristiti i najniži od njih.«**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[799] Neki su prenijeli od A'meša, on od Ibrahima et-Tejmija, on od Harisa b. Suvejda, a on od Alije slično prethodnom hadisu. Prenesen je, sa više seneda, od Alije.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الرَّجُلِ يَنْتَفِي مِنْ وَلَدِه *

٢٢٢٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ الْعَطَّارُ وَسَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي فَزَارَةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّه إِنَّ امْرَأَتِي وَلَدَتْ غُلَامًا أَسْوَدَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ لَكَ مِنْ إِبِلٍ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَمَا أَلْوَانُهَا؟ قَالَ: حُمْرٌ. قَالَ: فَهَلْ فِيهَا أَوْرَقُ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّ فِيهَا لَوُرْقًا. قَالَ: أَنَّى أَتَاهَا ذَلِكَ؟ قَالَ: لَعَلَّ عِرْقًا نَزَعَهَا. قَالَ: فَهَذَا لَعَلَّ عِرْقًا نَزَعَهُ.
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4. O čovjeku koji se odricao svoga djeteta

2224. ISPRIČALI SU NAM Abdul-Džebbar b. Ala el-Attar i Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i kazali: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao:

---

[797] Ovim riječima hazreti Alija demantira tvrdnje svih onih koji tvrde da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, njemu i *Ehlul-bejtu* kazao nešto što nekom drugom nije.

[798] Ajr i Sevr su dva brda pored Medine.

[799] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

»Došao je neki čovjek, iz plemena Fezare[800], Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: Allahov Poslaniče, moja žena je rodila crnog dječaka[801]. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Imaš li ti kamila? Imam, reče on. Kakve su boje? Crvene, odgovori on. A ima li među njima koja siva? upita. Da, ima među njima sivih, odgovori on. Otkud su ti te došle? On reče: Vjerovatno se radi o naslijeđenim osobinama, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Pa možda se i kod tog (djeteta) **radi o naslijeđenim osobinama.«**[802] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[803]

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَافَةِ *

٢٢٢٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا مَسْرُورًا تَبْرُقُ أَسَارِيرُ وَجْهِهِ، فَقَالَ: أَلَمْ تَرَيْ أَنَّ مُجَزِّزًا نَظَرَ آنِفًا إِلَى زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ وَأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ فَقَالَ: هَذِهِ الْأَقْدَامُ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ. قَال هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى ابْنُ عُيَيْنَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ وَزَادَ فِيهِ: أَلَمْ تَرَيْ أَنَّ مُجَزِّزًا مَرَّ عَلَى زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ وَأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَدْ غَطَّيَا رُءُوسَهُمَا وَبَدَتْ أَقْدَامُهُمَا فَقَالَ: إِنَّ هَذِهِ الْأَقْدَامَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ. هَكَذَا حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ. وَقَدِ احْتَجَّ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ بِهَذَا الْحَدِيثِ فِي إِقَامَةِ أَمْرِ الْقَافَةِ *

5. O dobrom poznavaocu znakova (sličnosti među ljudima)

2225. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Urvea, a on od Aiše: **»Jednom prilikom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uđe kod mene sav radostan. Od radosti su mu se sijalo lice i reče: Znaš li da je Mudžezziz nedavno posmatrao Zejda b Harisea i Usamu b. Zejda i da je kazao: Ova su stopala jedna od drugih.«**[804]

---

[800] U Buharijinoj predaji stoji: "Došao je neki beduin…Ibn Hadžer el-Askalani tvrdi da se zvao Damdam b. Katade.

[801] U Muslimovoj predaji stoji da je kazao: "a ja ga u srcu ne priznam da je moje.

[802] Dakle, možda se i u slu;aju djeteta radi o naslijeđenim osobinama, tvojih ili ženinih predaka. A Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je znao da je to u pitanju.

[803] Zabilježen je u *El-Kutubus-Sitte.*

[804] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je ušao kod Aiše radostan zato što je Mudžezziz b. A'ver b. Dža'de el-Medledži, koji je bio poznat po tome da je mogao ustanoviti da li dijete pripada tom ocu ili ne, ustanovio da je Usama b. Zejd Zejdov sin. To ga je obradovalo toliko zbog toga što su neki sumnjali da Usama, koji je bio crn, a Zejd bijel, nije njegov sin. On je to učinio posmatranjem njihovih stopala

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[805] Sufjan b. Ujejne je ovaj hadis prenio od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, i dodao u njemu: »Znaš li da je Mudžezziz prošao pored Zejda b. Harisa i Usame b. Zejda koji su pokrili glave, samo su im se stopala vidjela, pa je rekao: Ova su stopala jedna od drugih.« Tako su nam Seid b. Abdur-Rahman i mnogi drugi ispričali od Sufjana b. Ujejnea, a on od Zuhrija. Ovaj hadis neki učenjaci su uzeli kao dokaz o mogućnosti dokazivanja porijekla na temelju onoga što ustanove dobri poznavaoci znakova (sličnosti među ljudima).

٦. بَاب فِي حَثِّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الهدية *

٢٢٢٦. حَدَّثَنَا أَزْهَرُ بْنُ مَرْوَانَ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَوَاءٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مَعْشَرٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تَهَادَوْا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تُذْهِبُ وَحَرَ الصَّدْرِ. وَلَا تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا وَلَوْ شِقَّ فِرْسِنِ شَاةٍ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو مَعْشَرٍ اسْمُهُ نَجِيحٌ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ. وَقَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ *

6. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, podsticaju na davanje poklona

2226. ISPRIČAO NAM JE Ezher b. Mervan el-Basri; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Seva'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ma'šer, prenijevši od Seida, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Darivajte se međusobno jer dar odgoni mržnju iz prsa. Neka komšinica ne omalovažava poklon svoje komšinice, taman kad bi joj darovala pola ovčijeg papka.«**

Ovaj hadis je, u ovoj formi, garibun.[806] Ebu Ma'šeru je ime Nedžih; on je bio štićenik plemena Benu Hašim. Neki učenjaci su polemisali u vezi s njegovim pamćenjem.

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الرُّجُوعِ فِي الْهِبَةِ *

٢٢٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ يُوسُفَ الْأَزْرَقُ أَخْبَرَنَا حُسَيْنٌ الْمُكَتِّبُ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَثَلُ الَّذِي يُعْطِي الْعَطِيَّةَ ثُمَّ يَرْجِعُ فِيهَا كَالْكَلْبِ أَكَلَ حَتَّى إِذَا شَبِعَ قَاءَ ثُمَّ عَادَ فَرَجَعَ فِي قَيْئِهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو *

٢٢٢٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حُسَيْنٍ الْمُعَلِّمِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ قال حَدَّثَنِي طَاوُسٌ عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ يَرْفَعَانِ الْحَدِيثَ قَالَ: **لَا يَحِلُّ لِلرَّجُلِ أَنْ يُعْطِيَ عَطِيَّةً ثُمَّ يَرْجِعُ فِيهَا إِلَّا الْوَالِدَ فِيمَا يُعْطِي وَلَدَهُ. وَمَثَلُ**

---

[805] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madže.

[806] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

الَّذِي يُعْطِي الْعَطِيَّةَ ثُمَّ يَرْجِعُ فِيهَا كَمَثَلِ الْكَلْبِ أَكَلَ حَتَّى إِذَا شَبِعَ قَاءَ ثُمَّ عَادَ فِي قَيْئِهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. قَالَ الشَّافِعِيُّ: لَا يَحِلُّ لِمَنْ وَهَبَ هِبَةً أَنْ يَرْجِعَ فِيهَا إِلَّا الْوَالِدَ فَلَهُ أَنْ يَرْجِعَ فِيمَا أَعْطَى وَلَدَهُ. وَاحْتَجَّ بِهَذَا الْحَدِيثِ *

7. O pokuđenosti vraćanja datog poklona

2227. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ishak b. Jusuf el-Ezrek; kaže: Nas je obavijestio Husejn el-Mukteb, prenijevši od Amra b. Šuajba, on od Tavusa, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Onaj ko nekome da poklon pa ga vrati, poput je psa koji jede dok se ne zasiti, zatim povrati, a potom pojede ono što je povratio.**«[807] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa i Abdullaha b. Amra.

2228. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij, prenijevši od Husejna el-Muallima, on od Amra b. Šuajba koji je kazao: Ispričao mi je Tavus, prenijevši od Ibn Omera i Ibn Abbasa koji hadis vezuju za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Nije dopušteno nikome, nakon što dā poklon, da ga vraća, osim što je dopušteno roditelju da može vratiti ono što dā svome djetetu. Onaj ko dā nekome kakav poklon pa ga potom vrati, sličan je psu koji jede dok se ne zasiti, zatim povrati, a potom pojede ono što je povratio.**«

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Šafija veli: Nije dopušteno onome ko da nekome kakav poklon da ga vraća, osim što je dopušteno roditelju da može vratiti ono što je dao svom djetetu. Kao dokaz za svoje mišljenje on navodi spomenuti hadis.

---

[807] Na temelju ovog hadisa većina učenjaka je stala na stanovište da je zabranjeno onome ko nekome nešto pokloni da to vraća, osim roditelju. Njemu je dopušteno da može vratiti ono što je poklonio svome djetetu, a što se može vidjeti iz sljedećeg hadisa.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْقَدَرِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١ . بَاب مَا جَاءَ فِي التَّشْدِيد فِي الْخَوْضِ فِي الْقَدَرِ *

٢٢٢٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا صَالِحٌ الْمُرِّيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَتَنَازَعُ فِي الْقَدَرِ , فَغَضِبَ حَتَّى احْمَرَّ وَجْهُهُ حَتَّى كَأَنَّمَا فُقِئَ فِي وَجْنَتَيْهِ الرُّمَّانُ فَقَالَ: أَبِهَذَا أُمِرْتُمْ أَمْ بِهَذَا أُرْسِلْتُ إِلَيْكُمْ؟ إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ حِينَ تَنَازَعُوا فِي هَذَا الْأَمْرِ. عَزَمْتُ عَلَيْكُمْ أَلَّا تَتَنَازَعُوا فِيهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَائِشَةَ وَأَنَسٍ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ صَالِحٍ الْمُرِّيِّ. وَصَالِحٌ الْمُرِّيُّ لَهُ غَرَائِبُ يَنْفَرِدُ بِهَا *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O SUDBINI

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O strogom upozorenju u pogledu rasprava o sudbini (kaderu)

2229. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Salih el-Murri, prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea da je kazao: **»Jednom prilikom je među nas izišao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok smo raspravljali o sudbini, pa se naljutio toliko da mu je lice pocrvenjelo kao da mu je šipak** (nar) **prepolovljen na obrazima i rekao: Je li vam to naređeno ili sam vam ja zbog toga poslat?! Oni koji su živjeli prije vas propali su kada su počeli polemisati o tome! Zaklinjem vas, ne polemišite o tome!«**[808]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Aiše i Enesa. Ovaj hadis je garibun.[809] Poznat nam je samo u ovoj formi preko Saliha el-Murrija. Salih el-Murrij je, inače, poznat po tome što je prenosio garib hadise.

---

[808] Prenosi se da je neki čovjek upitao Aliju o sudbini pa mu je hazreti Alija rekao: To je put pun tmine, i ne zalazi tamo! Ovaj ponovi pitanje, a on mu reče: To pitanje je more duboko, i ne gazi tamo! On mu opet ponovi pitanje, a Alija mu reče: To pitanje je Allahova tajna koju je prikrio od tebe, pa je ne istražuj. Pitanje sudbine, kadaa i kadera, je dosta teško shvatiti. Zbog toga se pametni ne usuđuju da o njemu diskutiraju. Svaki sljedbenik islama je dužan da vjeruje da, sve što se događa na ovome svijetu, bilo dobro ili zlo, biva Allahovom voljom i određenjem. Kako i na koji način, tu je naš um ograničen da sve to shvati.

[809] U senedu ovog hadis je Salih b. Bešir b. Vadi' el-Murri koji je, po ocjeni nekih učenjaka, slab ravija.

٢. بَاب منه *

٢٢٣٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبِ بْنِ عَرَبِيٍّ ح أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: احْتَجَّ آدَمُ وَمُوسَى فَقَالَ مُوسَى: يَا آدَمُ أَنْتَ الَّذِي خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِه وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِه , أَغْوَيْتَ النَّاسَ وَأَخْرَجْتَهُمْ مِنَ الْجَنَّة. قَالَ: فَقَالَ آدَمُ: وَأَنْتَ مُوسَى الَّذِي اصْطَفَاكَ اللَّهُ بِكَلَامِه , أَتَلُومُنِي عَلَى عَمَلٍ عَمِلْتُهُ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ. قَالَ: فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَجُنْدَب. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه مِنْ حَدِيث سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنِ الْأَعْمَشِ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُ أَصْحَابِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. و قَالَ بَعْضُهُمْ: عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي سَعِيد عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْه عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

2. O istoj temi

2230. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Habib b. Arebi[810]; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio moj otac, prenijevši od Sulejmana el-A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Adem i Musa su se prepirali.[811] Musa reče: Ademe, ti si onaj koga je Allah Svojom rukom oblikovao i u tebe život udahnuo, zaveo si ljude na stranputicu i izveo ih iz Dženneta. Adem će na to: Musa, zar me ti, koga je Allah odabrao da sa Njime govori, koriš zbog djela koje sam počinio, a koje mi je Allah propisao da ga počinim i prije nego što je stvorio nebesa i Zemlju? Tako je Adem, veli on, u polemici nadvladao Musaa.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera i Džunduba. Ovaj hadis je u ovoj formi preko Sulejmana et-Tejmija od A'meša hasenun-garibun.[812] Neki su ga A'mešovi učenici prenijeli od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i to slično prethodnom hadisu. Neki vele: Od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Ebu Hurejrea od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

---

[810] Jahja b. Habib b. Arebi el-Basri je pouzdan prenosilac. Pripadao je desetoj generaciji.

[811] U hadisu koji bilježi Ebu Davud u *Sunenu* od Omera stoji sljedeće: "Musa se obratio Allahu dž.š., riječima: Gospodaru, pokaži mi Adema koji je nas i sebe izveo iz Dženneta. Allah mu pokaza Adema a on mu reče: Ademe, ti si naš praotac… i natavlja polemiku spomenutu u navedenom hadisu. Neki učenjaci, na temelju ovog hadisa, smatraju da se polemika između njih dvojice vodila na ovom svijetu. Buharija navodi hadis u kome stoji da se ta polemika odvijala pred Allahom, dž.š. To, po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, može značiti da se polemika, između njih dvojice možda dogodila na ovom svijetu, a može značiti da će se ona tek dogoditi na Sudnjem danu.

[812] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الشَّقَاءِ وَالسَّعَادَةِ *

٢٢٣١. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَال: سَمِعْتُ سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ مَا نَعْمَلُ فِيهِ أَمْرٌ مُبْتَدَعٌ أَوْ مُبْتَدَأٌ أَوْ فِيمَا قَدْ فُرِغَ مِنْهُ؟ قَالَ: فِيمَا قَدْ فُرِغَ مِنْهُ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ وَكُلٌّ مُيَسَّرٌ. أَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ فَإِنَّهُ يَعْمَلُ لِلسَّعَادَةِ. وَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاءِ فَإِنَّهُ يَعْمَلُ لِلشَّقَاءِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ وَأَنَسٍ وَعِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٢٣٢. أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْحُلْوَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ وَوَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَنْكُتُ فِي الْأَرْضِ إِذْ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا قَدْ عُلِمَ، قَالَ وَكِيعٌ إِلَّا قَدْ كُتِبَ، مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ وَمَقْعَدُهُ مِنَ الْجَنَّةِ. قَالُوا: أَفَلَا نَتَّكِلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: لَا اعْمَلُوا، فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

3. O nesreći i sreći

2231. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Asima b. Ubejdullaha, koji je kazao: Čuo sam Salima b. Abdullaha kada priča od svoga oca da je kazao: **»Omer jednom prilikom reče: Allahov Poslaniče, šta veliš da li je ono što mi radimo stvoreno ili je nepredodređeno, ili je, pak, sve predodređeno? On reče: Sine Hattabov, sve je predodređeno i svako je sklon onome što mu je predodređeno. Onaj ko bude od sretnika on će raditi djela koja vode sreći, a onaj ko bude od nesretnika on će raditi djela koja vode nesreći.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alija, Huzejfea b. Esida, Enesa i Imrana b. Husajna. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[813]

2232. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hulvani; kaže: Obavijestili su nas Abdullah b. Numejr i Veki', prenijevši od A'meša, on od Sa'da b. Ubejdea, on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, a on od Alije, koji je kazao: **»Jedanput dok smo bili sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, on je** (štapom) **čeprkao po zemlji**[814]**. Odjednom podiže glavu prema nebu i reče: Svakom se od vas zna – Veki' veli: svakome od vas je predodređeno njegovo mjesto u Džehennemu, odnosno u Džennetu!** [815]**Prisutni rekoše: Allahov Poslaniče, hoćemo li se u tom slučaju u to pouzdati** (i prestati sa našim aktivnostima)? **On reče: Nećete se u to**

---

[813] Bilježi ga i El-Bezzar u *Musnedu*.

[814] U jednoj predaji ovog hadisa stoji: Jedanput smo sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, bili u Bekijji na dženazi. On sjede pored mezara i sjedosmo i mi oko njega. *On štapom poče čeprkati po zemlji*, a onda naglo podiže glavu prema nebesima i reče:"- ...

[815] U Buharijinoj predaji ovog hadisa stoji: "...Svakome od vas je određeno njegovo mjesto u Džehennemu ili u Džennetu..."

pouzdavati, nego ćete i dalje aktivno djelovati, jer će svako od vas biti sklon da čini ono za što je predodređen.« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[816]

٤. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْأَعْمَالَ بِالْخَوَاتِيمِ *

٢٢٣٣. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ: **إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ فِي أَرْبَعِينَ يَوْمًا. ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ. ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ. ثُمَّ يُرْسِلُ اللَّهُ إِلَيْهِ الْمَلَكَ فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ وَيُؤْمَرُ بِأَرْبَعٍ: يَكْتُبُ رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ وَعَمَلَهُ وَشَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ. فَوَالَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا. وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ ثُمَّ يَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٢٣٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍأَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ مِثْلَهُ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَنَسٍ. سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ الْحَسَنِ قَالَ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ: مَا رَأَيْتُ بِعَيْنِي مِثْلَ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَالثَّوْرِيُّ عَنِ الْأَعْمَشِ نَحْوَهُ.

٢٢٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدٍ **نَحْوَهُ** *

4. O tome da se djela vrednuju prema završetku

2233. ISPRIČAO NAM JE Hennad: kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Zejda b. Vehba, a on od Abdullaha b. Mesuda, koji je kazao: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je ispričao, a on je iskreni i povjerljivi, rekavši: »**Stvaranje jednog od vas** (od sperme) **u majčinoj utrobi traje četrdeset dana; nakon toga se** (sperma) **preobražava u zakvačak i kao zakvačak biva isto toliko, potom se onda** (zakvačak) **preobražava u embrion i kao embrion ostaje isto toliko; potom Allah pošalje meleka koji u njega udahne dušu i propiše mu: opskrbu, dokle će živjeti, djela njegova i je li sretnik ili nesretnik.**[817] **Tako mi Onoga osim koga drugog Boga nema, neki će od vas cijeli život raditi djela stanovnika Dženneta tako, kad između njega i Dženneta preostane samo koliko jedan aršin, preduhitrit će ga ono što mu je propisano i on će svoj život okončati radeći djela stanovnika Džehennema, i tako će dospjeti u Džehennem. A opet, neki će od vas cijeli život raditi djela**

---

[816] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[817] Kada Uzvišeni Allah, dž.š., oblikuje plod u majčinoj utrobi i u njeg udahne dušu, još tada mu propiše ;etvero: nafaku za cijeli život, koliko će dugo živjeti i kraj njena života; da li će u životu raditi dobra ili loša djela na osnovu Svoga predznanja o tome koji će put ona, kada postane punoljetna, sebi odabrati, i propiše joj opet, na osnovu Svoga predznanja o njoj, kakva će biti, je li sretnik ili nesretnik.

koja čine stanovnici Džehennema tako da, kad između njega i Džehennema ostane samo koliko jedan aršin, preduhitrit će ga ono što mu je propisano pa će život okončati radeći djela koja čine stanovnici Dženneta, i tako će dospjeti u Džennet.« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[818]

2234. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio A'meš; kaže: Nas je obavijestio Zejd b. Vehb, prenijevši od Abdullaha b. Mesuda, koji je kazao: Ispričao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, **pa je spomenuo slično prethodnom hadisu.**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Enesa. Čuo sam Ahmeda b. Hasana kada je kazao: Čuo sam Ahmeda b. Hanbela kada je rekao: Ja svojim očima nisam vidio sličnog Jahjau b. Seidu el-Kattanu. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Prenijeli su ga Šu'be i Es-Sevri slično prethodnom hadisu.

2235. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od A'meša, a on od Zejda **slično prethodnom hadisu.**

٥. بَاب مَا جَاءَ كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ *

٢٢٣٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْقُطَعِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ رَبِيعَةَ الْبُنَانِيُّ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْمِلَّةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُشَرِّكَانِهِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ: فَمَنْ هَلَكَ قَبْلَ ذَلِكَ؟ قَالَ: اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ بِهِ.**

٢٢٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ وَالْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ** وَقَالَ: يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ شُعْبَةُ وَغَيْرُهُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ.

5. O tome da se svako dijete rodi u islamu

2236. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja el-Kutai; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Rebi'a el-Bunani; kaže: Nas je obavijestio A'meš, prenijevši od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Svako se novorođenče rodi u islamu[819] pa ga njegovi roditelji učine jevrejem, kršćaninom ili**

---

[818] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[819] Ali el-Kari smatra da se ovo odnosi na novorođenčad i džina i ljudi. Ibn Hadžer el-Askalani smatra da se ovo odnosi samo na novorođenčad ljudskog roda. Kao dokaz ya takvu tvrdnji on spominje predaju od Ebu Hurejrea u kojoj stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kazao: "Svako se novorođenče, od ljudskog roda, rodi u islamu."

mušrikom. Nato će neko: A Allahov Poslaniče šta ako ono umre prije toga? On reče: Allah zna šta bi radili da su ostali u životu.«[820]

2237. ISPRIČALI SU NAM Ebu Kurejb i Husejn b. Hurejs i kazali: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[821] Prenijeli su ga Šu'be i drugi od A'meša, on od Ebu Saliha, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »...rodi se u islamu...«

٦. بَاب مَا جَاءَ لَا يَرُدُّ الْقَدَرَ إِلَّا الدُّعَاءُ *

٢٢٣٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْد الرَّازِيُّ وَسَعِيدُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَا: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ الضُّرَيْسِ عَنْ أَبِي مَوْدُود عَنْ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **لَا يَرُدُّ الْقَضَاءَ إِلَّا الدُّعَاءُ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرُّ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي أَسِيد. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث يَحْيَى بْنِ الضُّرَيْسِ. وَأَبُو مَوْدُود اثْنَانِ أَحَدُهُمَا يُقَالُ لَهُ فضَّةُ وَالْآخَرُ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ. أَحَدُهُمَا بَصْرِيٌّ وَالْآخَرُ مَدَنِيٌّ. وَكَانَا فِي عَصْرٍ وَاحِدٍ. وَأَبُو مَوْدُودٍ الذي رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ اسْمُهُ فضَّةُ بَصْرِيٌّ *

6. O tome da sudbinu može promijeniti samo dova

2238. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Humejd er-Razi i Seid b. Jakub i kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Durejs, prenijevši od Ebu Mevduda, on od Sulejmana et-Tejmija, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Selmana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Sudbinu može promijeniti samo dova**[822]**, a život može produžiti samo dobročinstvo.«**

Na ovu temu prenesen je hadis samo od Ebu Usejda. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[823] Poznat nam je samo preko Jahjaa b. Durejsa.[824] Postoje dvojica Ebu Mevduda. Jednom od njih je ime Fidda, a drugom Abdul-Aziz b.

---

[820] En-Nevevi, u komentaru Muslimova *Sahiha*, veli: Učenjaci su jednoglasni u stavu da će muslimanska djeca koja umru prije punoljetnosti u Džennet, a razilaze se u pogledu djece mušrika i sljedbenika ostalih vjera. Neki učenjaci smatraju da će ona skupa sa svojim roditeljima u Džehennem. Stvarni istraživači, a to je i ispravno mišljenje, smatraju da će ona u Džennet. Kao dokaz ovakvom mišljenju, oni navode hadis koji bilježe Buharija u *Sahihu* a u kome stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme Mi'radža vidio Ibrahima, a.s, u Džennetu okruženog djecom. Neko ga, od prisutnih, upita: Allahov Poslaniče, jesu li među njima i djeca mušrika? Jesu, i djeca mušrika, odgovori on."

[821] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[822] To se odnosi na ono čega se čovjek plaši da ga ne zadesi u životu. Ukoliko upućuje Allahu Svevišnjem dove da ga sačuva od toga, Allah će ga od toga sačuvati.

[823] Bilježe ga i Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da mu je sened vjerodostojan.

[824] Jahja b. Durejs el-Bedželi er-Razi je kadija i iskren ravija hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

Ebu Sulejman. Jedan je iz Basre, a drugi i Medine. Oba su živjela u isto vrijeme. Ebu Mevdud koji prenosi ovaj hadis je Fidda iz Basre.

٧. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ أُصْبُعَيِ الرَّحْمَنِ *

٢٢٣٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ: يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ. فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ آمَنَّا بِكَ وَبِمَا جِئْتَ بِهِ فَهَلْ تَخَافُ عَلَيْنَا؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ أُصْبُعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ يُقَلِّبُهَا كَيْفَ يَشَاءُ. وَفِي الْبَاب عَنْ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ أَنَسٍ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَحَدِيثُ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ أَنَسٍ أَصَحُّ *

7. O tome da su srca između dva prsta Milostivog

2239. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Sufjana, a on od Enesa da je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često bi govorio: O, Ti koji okrećeš srca, učvrsti moje srce u Svojoj vjeri.[825] Čuvši to, upitah: Allahov Vjerovjesniče, mi vjerujemo u tebe i u ono sa čim si došao, pa da li se bojiš za nas? On reče: Da, bojim se jer su srca između dva prsta od Allahovih prstiju, pa ih može okrenuti kako hoće.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Nevvasa b. Sem'ana, Ummu Seleme, Aiše i Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[826] Tako su mnogi prenijeli od A'meša, on od Ebu Sufjana, a on od Enesa. Neki su prenijeli od A'meša, on od Ebu Sufjana, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Sufjanov hadis od Enesa je pouzdaniji.

٨. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا لِأَهْلِ الْجَنَّةِ وَأَهْلِ النَّارِ *

٢٢٤٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي قَبِيلٍ عَنْ شُفَيِّ بْنِ مَاتِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي يَدِهِ كِتَابَانِ. فَقَالَ: أَتَدْرُونَ مَا هَذَانِ الْكِتَابَانِ؟ فَقُلْنَا: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا أَنْ تُخْبِرَنَا. فَقَالَ لِلَّذِي فِي يَدِهِ الْيُمْنَى: هَذَا كِتَابٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ فِيهِ أَسْمَاءُ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَأَسْمَاءُ آبَائِهِمْ وَقَبَائِلِهِمْ. ثُمَّ أُجْمِلَ عَلَى آخِرِهِمْ فَلَا يُزَادُ فِيهِمْ وَلَا يُنْقَصُ مِنْهُمْ أَبَدًا. ثُمَّ قَالَ لِلَّذِي فِي شِمَالِهِ: هَذَا كِتَابٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ فِيهِ أَسْمَاءُ أَهْلِ النَّارِ وَأَسْمَاءُ آبَائِهِمْ وَقَبَائِلِهِمْ. ثُمَّ أُجْمِلَ عَلَى آخِرِهِمْ فَلَا يُزَادُ فِيهِمْ وَلَا يُنْقَصُ مِنْهُمْ أَبَدًا. فَقَالَ أَصْحَابُهُ: فَفِيمَ الْعَمَلُ يَا

[825] Ashabi su shvatili da ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije uputio Allahu, dž.eš., zbog toga što se bojao za sebe. Oni su znali da su Allahovi poslanici zaštićeni od griješenja nego ih je uputio iz bojazni za svoje sljedbenike, za svoj ummet.
[826] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كَانَ أَمْرٌ قَدْ فُرِغَ مِنْهُ؟ فَقَالَ: سَدِّدُوا وَقَارِبُوا فَإِنَّ صَاحِبَ الْجَنَّةِ يُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ عَمِلَ أَيَّ عَمَلٍ. وَإِنَّ صَاحِبَ النَّارِ يُخْتَمُ لَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ وَإِنْ عَمِلَ أَيَّ عَمَلٍ : ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدَيْهِ فَنَبَذَهُمَا ثُمَّ قَالَ: فَرَغَ رَبُّكُمْ مِنَ الْعِبَادِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ.

٢٢٤١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا بَكْرُ ابْنُ مُضَرٍ عَنْ أَبِي قَبِيلٍ نَحْوَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو قَبِيلٍ اسْمُهُ حُيَيُّ بْنُ هَانِئٍ *

٢٢٤٢. أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا اسْتَعْمَلَهُ. فَقِيلَ : كَيْفَ يَسْتَعْمِلُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: يُوَفِّقُهُ لِعَمَلٍ صَالِحٍ قَبْلَ الْمَوْتِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

8. Allah Svevišnji je napisao knjigu za stanovnike Dženneta i stanovnike Džehennema

2240. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ebu Kabiila[827], on od Šufejja b. Mati'a[828], a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao: **»Jedanput među nas iziđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držeći u rukama dvije knjige[829] i reče: Znate li vi kakve su ovo knjige? Ne, Allahov Poslaniče osim da nas ti o tome obavijestiš. Za onu što mu je bila u desnoj ruci reče: Ovo vam je knjiga Gospodara svjetova u kojoj su imena svih stanovnika Dženneta, njihovih očeva i njihovih plemena! Sakupljeni su svi do posljednjeg tako da se taj broj više neće nikada ni povećavati ni smanjivati. Za onu u lijevoj ruci reče: Ovo je knjiga Gospodara svijetova u kojoj su imena svih stanovnika Džehennema, njihovih očeva i njihovih plemena! Sakupljeni su svi do posljednjeg tako da se taj broj više neće nikada ni povećavati ni smanjivati. Čuvši to, ashabi povikaše: Čemu onda djela, Allahov Poslaniče, ako je već sve završeno? On reče: Čineći dobra djela, tražite ispravan put i približavajte mu se. Svaki će stanovnik Dženneta okončati svoj život radeći djela koja rade stanovnici Dženneta, bez obzira šta je prije toga radio, i svaki će stanovnik Džehennema svoj život okončati radeći djela koja rade stanovnici Džehennema, bez obzira šta je do tada radio. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ostavi knjige iz**

---

[827] Ebu Kabiil Hujej b. Hani' b. Nadir el-Muafiri el-Basri je iskren prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je trećoj generaciji.

[828] Šufej b. Mati' el-Asbehi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Prenosio je mursel hadise te su ga neki, zbog toga, svrstali među ashabe, što je pogrešno. Umro je u vrijeme Hišamova hilafeta.

[829] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao je u rukama obične dvije knjige da bi ashabima slikovito predstavio ono o čemu želi da govori.

ruku i reče: Vaš Gospodar je završio sa robovima: jedni će u Džennet, a drugi u Džehennem.«

2241. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Bekr b. Mudar, prenijevši od Ebu Kabiila **slično prethodnom hadisu.** Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[830] Ebu Kabiilu je ime Hujej b. Hani'.

2242. OBAVIJESTIO NAS JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer, prenijevši od Humejda, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kada Allah hoće robu dobro, upotrijebi ga. Neko će na to: A kako ga upotrijebi, Allahov Poslaniče? On reče: Pomogne mu da pred smrt radi dobra djela.«**[831] Ovaj hadis je sahihun.[832]

٩. بَاب مَا جَاءَ لَا عَدْوَى وَلَا هَامَةَ وَلَا صَفَرَ *

٢٢٤٣. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ أَخْبَرَنَا أَبُو زُرْعَةَ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا صَاحِبٌ لَنَا عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَامَ فِينَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **لَا يُعْدِي شَيْءٌ شَيْئًا.** فَقَالَ أَعْرَابِيٌّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الْبَعِيرُ اجْرَبُ الْحَشَفَةُ ندبنه فَيجْرَبُ الْإِبِلُ كُلُّهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **فَمَنْ أَجْرَبَ الْأَوَّلَ؟ لَا عَدْوَى وَلَا صَفَرَ. خَلَقَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ وَكَتَبَ حَيَاتَهَا وَرِزْقَهَا وَمَصَائِبَهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَنَسٍ سَمِعْت مُحَمَّدَ بْنَ عَمْرِو بْنِ صَفْوَانَ الثَّقَفِيَّ الْبَصْرِيَّ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْمَدِينِيِّ يَقُولُ: لَوْ حَلَفْتُ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ لَحَلَفْتُ أَنِّي لَمْ أَرَ أَحَدًا أَعْلَمَ مِنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ *

9. O tome da nema zaraze, niti inkarniranja u sovu[833], niti ima prelazne žutice

2243. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahmana b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Imarea b. Ka'kaa[834]. A obavijestio nas je Ebu Zur'a b. Amr b. Džerir[835] i kazao:

---

[830] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija u *Sunenu.*

[831] Pomogne mu da pred smrt radi ono što je dobro i kao takav preseli sa ovoga svijeta.

[832] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

[833] Predislamski Arapi su vjerovali da se duša poginulog mladića koji još nije bio punoljetan, inkarnira u noćnu pticu sovu i da tako leti. Islam je takvo shvatanje odbacio.

[834] Imare b. Ka'ka b. Šubreme ed-Dubei el-Kufi pouzdan je ravija hadisa. Od Ibn Mesuda je često prenosio mursel-hadise. Pripadao je šestoj generaciji.

[835] Ebu Zur'a b. Amr b. Džerir b. Abdullah el-Bedželi el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Obavijestio nas je naš drug[836], prenijevši od Ibn Mesuda da je kazao: **»Jednom prilikom nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, održao govor** (u kome je između ostalog) **kazao: Ne može se ništa ničim zaraziti. Nato će neki beduin: Allahov Poslaniče, mi svrabljivu devu možemo zatvoriti u tor sa ostalim i da nam ona zarazi sve deve. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: A ko je dao svrab toj prvoj devi.? Nema zaraze niti ima prelazne žutice. Allah je svako biće stvorio i odredio kakav će mu život biti, kakvu će nafaku imati i ono što će ga u životu zadesiti.«**[837]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa i Enesa. Čuo sam Muhammeda b. Amra b. Safvana es-Sekafija el-Basrija kada je kazao: Čuo sam Alija b. Medinija kada veli: Kada bi se na nešto zakleo između ćoška Kjabe i Mekami Ibrahima, zakleo bih se da nikog nisam vidio učenijeg od Abdur-Rahmana b. Mehdija.

١٠. بَاب مَا جَاءَ أن الْإِيمَان بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ *

٢٢٤٤. حَدَّثَنَا أَبُو الْخَطَّابِ زِيَادُ بْنُ يَحْيَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَيْمُون عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَهُ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عُبَادَةَ وَجَابِرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ جَابِرٍ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَيْمُون. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَيْمُون مُنْكَرُ الْحَدِيثِ *

٢٢٤٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِأَرْبَعٍ: يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ بَعَثَنِي بِالْحَقِّ، وَيُؤْمِنُ بِالْمَوْتِ، وَيُؤْمِنُ بِالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَيُؤْمِنُ بِالْقَدَرِ**.

٢٢٤٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ عَنْ شُعْبَةَ **نَحْوَهُ**، إِلَّا أَنَّهُ قَالَ رِبْعِيٌّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ عَلِيٍّ. حَدِيثُ أَبِي دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عِنْدِي أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ النَّضْرِ. وَهَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ عَلِيٍّ.

٢٢٤٧. حَدَّثَنَا الْجَارُودُ قَال سَمِعْتُ وَكِيعًا يَقُولُ: بَلَغَنِي أَنَّ رِبْعِيَّ بْنَ حِرَاشٍ لَمْ يَكْذِبْ فِي الْإِسْلَامِ كِذْبَةً *

---

[836] Ibn Hadžer el-Askalani veli da nije uspio saznati ime tog njihovog druga, dakle, nije uspio odgonetnuti o kakvom se prenosiocu radi.

[837] Ovim riječima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio da od ashaba odbaci shvatanje koje su naslijedili iz predislamskog perioda o tome da se zarazne bolesti same po sebi šire i da im pojasni da svaku vrstu bolesti Uzvišeni Allah daje. On, time, ne odbacuje obavezu čuvanja od zaraznih bolesti, nego naglašava da treba vjerovati da Allah daje bolest kome i kakvu hoće, te da se uz svakodnevnu preventivu treba obraćati Allahu za zaštitu od bolesti.

10. O neophodnosti vjerovanja u to da sve što se zbiva, dobro ili zlo, biva Allahovom voljom i određenjem

2244. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hattab Zijad b. Jahja el-Basri[838]; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mejmun[839], prenijevši od Džafera b. Muhammeda, on od svoga oca, a on od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Osoba neće istinski vjerovati, sve dotle dok ne povjeruje u to da sve što se događa, dobro ili zlo, biva Allahovom voljom i određenjem, i to tako da je uvjerena da sve ono što ju je snašlo nije moglo da je mimoiđe, niti ju je sve što ju je mimoišlo moglo snaći.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ubadea, Džabira i Abdullaha b. Amra. Ovaj Džabirov hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Mejmuna. Abdullah b. Mejmun je, prilikom prenošenja hadisa, proturječio pouzdanim prenosiocima.

2245. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nama je saopćio Šu'be, prenijevši od Mensura, on od Ribi'jja b. Hiraša, a on od Alije, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Osoba neće biti vjernik sve dotle dok ne povjeruje u četvero: dok ne posvjedoči da je samo Allah Bog i da sam ja Njegov Poslanik, te da me je sa Istinom poslao; dok ne povjeruje u smrt; dok ne povjeruje u proživljenje poslije smrti, i dok ne povjeruje da sve što se događa biva s Allahovom voljom i odredbom.«**

2246. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl, prenijevši od Šu'bea, **slično prethodnom hadisu**, s tim što je ovdje u senedu rekao: "Ribi'jj je prenio od nekog čovjeka a on od Alije." Po mome mišljenju je hadis koji je Ebu Davud prenio od Šu'bea pouzdaniji od hadisa koji je prenio Nadr. Tako su mnogi prenijeli od Mensura, on od Rib'ijja a on od Alije.

2247. ISPRIČAO NAM JE Džarud i kazao: Čuo sam Veki'a kada je rekao: Obaviješten sam da Rib'ijj b. Hiraš nije, otkako je primio islam, nikada ništa slagao.

---

[838] Ebu Hattab Zijad b. Jahja el-Basri en-Nukri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[839] Abdullah b. Mejmun b. Davud el-Kadah el-Mahzumi el-Mekki je prilikom prenošenja hadisa proturječio pouzdanim prenosiocima. Zbog toga su učenjaci njegove hadise odbacivali. Pripadao je osmoj generaciji.

١١. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ النَّفْسَ تَمُوتُ حَيْثُ مَا كُتِبَ لَهَا *

٢٢٤٨. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ مَطَرِ بْنِ عُكَامِسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا **قَضَى اللَّهُ لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ جَعَلَ لَهُ إِلَيْهَا حَاجَةً**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي عَزَّةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَلَا نَعْرِفُ لِمَطَرِ بْنِ عُكَامِسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيْرُ هَذَا الْحَدِيثِ.

٢٢٤٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلٌ وَأَبُو دَاوُدَ الْحَفَرِيُّ عَنْ سُفْيَانَ **نَحْوَهُ** *

٢٢٥٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ قَالَا: حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ أَبِي عَزَّةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا **قَضَى اللَّهُ لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ جَعَلَ لَهُ إِلَيْهَا حَاجَةً أَوْ قَالَ بِهَا حَاجَةً**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو عَزَّةَ لَهُ صُحْبَةٌ وَاسْمُهُ يَسَارُ بْنُ عَبْدٍ. وَأَبُو الْمَلِيحِ بْنُ أُسَامَةَ اسْمُهُ عَامِرُ بْنُ أُسَامَةَ بْنِ عُمَيْرٍ الْهُذَلِيُّ *

11. O tome da će svako umrijeti tamo gdje mu je određeno

2248. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Muemmel[840]; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Metara b. Ukamisa[841], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kad Allah odredi nekom robu da umre u nekom mjestu, on učini da mu se u njemu pojavi kakva potreba.«**[842]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Azzea. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[843] Nije nam poznato da je Metar b. Ukamis od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio još koji hadis osim ovoga.

2249. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestili su nas Muemmel i Ebu Davud el-Hakarijj, prenijevši od Sufjana **slično prethodnom hadisu.**

2250. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Meni' i Alija b. Hudžr, isti smisao, i kazali: Ispričao nam je Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Meliha, a on od Ebu Azzea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Kad Allah odredi jednom robu da umre**

840 Muemmel b. Ismail Ebu Abdur-Rahman el-Basri, koji se nastanio u Mekki, iskren je prenosilac hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je devetoj generaciji.

841 Metar b. Ukamis es-Sulemi je ashab. Živio je u Kufi.

842 Uzvišeni Allah u suri *Lukman*, 34. ajet, kaže: *"Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u maternicama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten."*

843 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

u nekom mjestu, On učini da mu se u njemu pojavi kakva potreba ili je kazao: On mu u njemu odredi kakvu potrebu.«

Ovaj hadis je sahihun.[844] Ebu Azze je ashab. Ime mu je Jesar b. Abd. Ebu Melihu b. Usami je ime Amir b. Usama b. Umejr el-Huzeli.

١٢. بَاب مَا جَاءَ لَا تَرُدُّ الرُّقَى وَالدَّوَاءُ مِنْ قَدَرِ اللَّه شَيْئًا *

٢٢٥١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ ابْنِ أَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيه: أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَرَأَيْتَ رُقًى نَسْتَرْقِيهَا وَدَوَاءً نَتَدَاوَى بِه وَتُقَاةً نَتَّقِيهَا هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللَّه شَيْئًا؟ فَقَالَ: هِيَ مِنْ قَدَرِ اللَّه. هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث الزُّهْرِيِّ. وَقَدْ رَوَى غَيْرُ وَاحِد هَذَا عَنْ سُفْيَانَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ، وَهَذَا أَصَحُّ. هَكَذَا قَالَ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ *

12. O tome da učenje rukji[845] i upotreba lijekova ne odbija ništa od Allahove odredbe

2251. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Ibn Ebu Hizamea[846], a on od svoga oca[847]: **»Dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče, šta misliš da li rukje koje učimo, lijekovi kojima se liječimo i bogobojaznost pomoću koje tražimo utočište mogu odbiti nešto od Allahove odredbe? On reče: I to** (što si spomenuo) **spada u Allahovom odredbu.«** [848]

Ovaj hadis nam je poznat samo preko Zuhrija. Mnogi su prenijeli od Sufjana, on od Zuhrija, on od Ebu Hizamea, a on od svoga oca, i ovo je pouzdanije. Tako su mnogi kazali od Zuhrija, on od Ebu Hizamea, a on od svoga oca.

---

[844] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* i Ebu Nuajm u djelu *Hiljetul-Evlijai ve tabekatul-Esfijai.*

[845] Rukjom se smatraju određeni odlomci iz Kur'ana koji se uče duševno oboljeloj osobi.

[846] Ibn Ebu Hizame je nepoznat (medžhul) ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

[847] Njegov otac Ebu Hizame b. Ja'mer es-Sa'di je jedan od sinova Harisa b. Sa'da b. Huzejma. Neki vele da se zvao Zejd b. Haris, a neki da se zvao Haris b. Haris. On je ashab. Prenio je hadis o rukji.

[848] Dakle, i učenje rukje, uzimanje lijekova, bogobojaznost i dova spadaju u sastav Allahove odredbe. To znači kako je Allah stvorio bolesti, tako je stvorio i lijekove za njih. Od nas se traži da tragamo za lijekovima i da se liječimo. Da li će nam Allah podariti lijek i ozdravljenje umnogome ovisi i od nas samih, koliko se trudimo i koliko nastojimo da dođemo do lijeka.

١٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَدَرِيَّةِ *

٢٢٥٢. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ حَبِيبٍ وَعَلِيُّ بْنُ نِزَارٍ عَنْ نِزَارٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي لَيْسَ لَهُمَا فِي الْإِسْلَامِ نَصِيبٌ: الْمُرْجِئَةُ وَالْقَدَرِيَّةُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَابْنِ عُمَرَ وَرَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

٢٢٥٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ حَدَّثَنَا سَلَّامُ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ نِزَارٍ عَنْ نِزَارٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ *

13. O kaderijama

2252. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od Kasima b. Habiba i Alija b. Nizara, on od Nizara, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Dvije vrste mojih sljedbenika neće imati udjela u islamu: murdžije[849] i kaderije[850].«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Ibn Omera i Rafi'a b. Hadidža. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[851]

2253. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi'; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bišr; kaže: Ispričao nam je Sellam b. Ebu Amre, prenijevši od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Muhammed b. Rafi' kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Bišr; kaže: Nas je obavijestio Ali b. Nizar, prenijevši od Nizara, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

١٤. باب منه

٢٢٥٤. حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ مُحَمَّدُ بْنُ فِرَاسٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو قُتَيْبَةَ سلم بن قُتَيْبَةَ أَخْبَرَنَا أَبُو الْعَوَّامِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الشِّخِّيرِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مُثِّلَ ابْنُ آدَمَ وَإِلَى جَنْبِهِ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ مَنِيَّةً، إِنْ أَخْطَأَتْهُ الْمَنَايَا وَقَعَ فِي الْهَرَمِ حَتَّى يَمُوتَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو الْعَوَّامِ هُوَ عِمْرَانُ ابْنُ الْقَطَّانُ *

---

[849] Murdžijama se smatraju oni koji vjeruju da je sve predodređeno i da čovjek nema izbora te da ljudi griješenjem ne gube vrijednost svoga vjerovanja.

[850] Kaderijama se smatraju oni koji vjeruju u indeterminizam (neograničenu slobodu volje).

[851] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Buharija u *Et-Tarihu*.

14. O istoj temi

2254. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hurejre Muhammed b. Firas el-Basri[852]; kaže: Obavijestio nas je Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe[853]; kaže: Nas je obavijestio Ebu Avvam, prenijevši od Katadea, on od Mutarrifa b. Abdullaha b. Šehira, on od svoga oca, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Stvoren je čovjek, a uz njega je stvoreno i devedeset i devet smrti koje će ga** (kroz život) **vrebati; ako ga te smrti zaobiđu, čeka ga na kraju starost i** (neizbježna) **smrt.**«[854]

Ovaj hadis je hasenun-garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi. Ebu Avvam je Imran el-Kattan.[855]

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الرِّضَا بِالْقَضَاءِ *

٢٢٥٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعْدٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ. وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهِ. وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَخَطُهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ. وَيُقَالُ لَهُ أَيْضًا حَمَّادُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ، وَهُوَ أَبُو إِبْرَاهِيمَ الْمَدَنِيُّ. وَلَيْسَ هُوَ بِالْقَوِيِّ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ.

15. O zadovoljstvu Allahovom odredbom

2255. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Amir, prenijevši od Muhammeda b. Ebu Humejda, on od Ismaila b. Muhammeda b. Sa'da b. Ebu Vekkasa[856], on od svoga oca[857] a on od Sa'da[858],

---

[852] Ebu Hurejre Muhammed b. Firas el-Basri es-Sajrefi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[853] Ebu Kutejbe Selm b. Kutejbe eš-Šeiri el-Horasani je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[854] Allah Uzvišeni dakle, stvorio je čovjeka, a uz njega je stvorio brojna iskušenja, bolesti, nesreće, stradanja, koja će ga pratiti kroz život i koja će vrebati da ga usmrte. Ukoliko prevaziđe sva ta iskušenja i ostane živ, na kraju ga čeka starost, od koje će neminovno umrijeti.

[855] Ebu Avvam Imran b. Davur el-Kattan el-Basri je iskren prenosilac hadisa koji je bio sklon previdima. Optuživali su ga da je naginjao haridžijama. Pripadao je sedmoj generaciji.

[856] Ismail b. Muhammed b. Sa'd b. Ebu Vekkas ez-Zuhri el-Medeni je pouzdan ravija i hudždže u hadisu. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[857] Njegov otac je Muhammed b. Sa'd b. Ebu Vekkas ez-Zuhri Ebu Kasim el-Medeni. Živio je u Kufi. Dobio je nadimak "Šejtanska sjena" zbog toga što je bio nizak. Slovio je kao pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[858] Sa'd b. Ebu Vekkas je poznati ashab i islamski vojskovođa. Jedan je od deseterice kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života zagarantirao Džennet.

koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**U čovjekovu sreću spada i njegovo zadovoljstvo onim što mu je Allah odredio, a u čovjekovu nesreću spada i njegovo nemirenje sa Allahovim izborom. U čovjekovu nesreću spada i njegovo nezadovoljstvo onim što mu je Allah odredio.**«

Ovaj hadis je garibun.[859] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ebu Humejda. Neki vele: "Hammad b. Ebu Humejd", a on je, ustvari, Ebu Ibrahim el-Medeni. Po mišljenju hadiskih učenjaka on nije stabilan ravija.

١٦. باب منه

٢٢٥٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ أَخْبَرَنِي أَبُو صَخْرٍ حَدَّثَنِي نَافِعٌ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ فُلَانًا يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ. فَقَالَ: إِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّهُ قَدْ أَحْدَثَ. فَإِنْ كَانَ قَدْ أَحْدَثَ فَلَا تُقْرِئْهُ مِنِّي السَّلَامَ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوْ فِي أُمَّتِي، الشَّكُّ مِنْهُ، خَسْفٌ أَوْ مَسْخٌ أَوْ قَذْفٌ فِي أَهْلِ الْقَدَرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو صَخْرٍ اسْمُهُ حُمَيْدُ بْنُ زِيَادٍ *

٢٢٥٧. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ سُلَيْمٍ قَالَ: قَدِمْتُ مَكَّةَ فَلَقِيتُ عَطَاءَ بْنَ أَبِي رَبَاحٍ فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ، إِنَّ أَهْلَ الْبَصْرَةِ يَقُولُونَ فِي الْقَدَرِ. قَالَ: يَا بُنَيَّ أَتَقْرَأُ الْقُرْآنَ؟ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: فَاقْرَأْ الزُّخْرُفَ. قَالَ: فَقَرَأْتُ: (حم وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ. وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيمٌ). قَالَ: أَتَدْرِي مَا أُمُّ الْكِتَابِ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهُ كِتَابٌ كَتَبَهُ اللَّهُ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَقَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْأَرْضَ فِيهِ إِنَّ فِرْعَوْنَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَفِيهِ (تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ). قَالَ عَطَاءٌ: فَلَقِيتُ الْوَلِيدَ بْنَ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْتُهُ: مَا كَانَ وَصِيَّةُ أَبِيكَ عِنْدَ الْمَوْتِ؟ قَالَ: دَعَانِي فَقَالَ لِي: يَا بُنَيَّ اتَّقِ اللَّهَ وَاعْلَمْ أَنَّكَ لَنْ تَتَّقِيَ اللَّهَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ كُلِّهِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ. فَإِنْ مُتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا دَخَلْتَ النَّارَ. إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ. فَقَالَ: اكْتُبْ. فَقَالَ: مَا أَكْتُبُ؟ قَالَ: اكْتُبِ الْقَدَرَ مَا كَانَ وَمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى الْأَبَدِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٢٢٥٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُنْذِرِ الصَّنْعَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ حَدَّثَنِي أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **قَدَّرَ اللَّهُ الْمَقَادِيرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

٢٢٥٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنْ زِيَادِ بْنِ إِسْمَعِيلَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبَّادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْمَخْزُومِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **جَاءَ مُشْرِكُو قُرَيْشٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخَاصِمُونَ فِي الْقَدَرِ** فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (**يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ**). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[859] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku*.

16. O istoj temi

2256. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim; kaže: Nas je obavijestio Hajve b. Šurejh[860]; kaže: Mene je obavijestio Ebu Sahr[861]; kaže: Ispričao mi je Nafi' da je Ibn Omeru došao neki čovjek i rekao: Taj i taj ti šalje selam. On reče: Obaviješten sam da je on uveo novotariju[862] u vjeru! Ako je istina da je uveo tu novotariju u vjeru, ne dostavljaj mu moj selam[863], jer sam ja čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: »**U ovom ummetu, ili, u mom ummetu** (sumnja kod ravije) **pojavit će se oni koji će nešto izostavljati, ili mijenjati, ili vrijeđati one koji vjeruju u kader** (sudbinu). »Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[864] Ebu Sahru je ime Humejd b. Zijad.

2257. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi; kaže: Nas je obavijestio Abdul-Vahid b. Sulejm[865] i kazao: Došao sam u Mekku, sreo Ataa b. Ebu Rebaha i rekao mu: Ebu Muhammede, stanovnici Basre negiraju kader (sudbinu). On reče: Sine moj, čitaš li ti Kur'an? Čitam, odgovorih, a on će na to: Pročitaj početak sure *Ez-Zuhruf*. Pa sam, veli on, pročitao sljedeće: *»Há-mim. Tako mi Knjige jasne, Mi je objavljujemo kao Kur'an na arapskome jeziku, da biste razumjeli, a on je u Glavnoj Knjizi, u Nas, cijenjen i pun mudrosti.«* On me onda upita: Znaš li ti šta je to Glavna Knjiga? Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, odgovorih, a on reče: To je knjiga koju je Allah ispisao prije nego je stvorio nebesa i Zemlju. U njoj je napisano da je faraon stanovnik Džehennema i u njoj je napisano: *»Neka propadne Ebu Leheb, i propao je.«*[866] Potom sam, veli Ata, sreo Velida b. Ubadea b. Samita, ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao ga: Kakvu je oporuku tvoj otac ostavio na samrti? On reče: Zovnuo me i rekao: Sine moj! Boj se Allaha i znaj da se nećeš bojati Allaha sve dotle dok ne budeš vjerovao u Allaha i u kader (sudbinu) tj, da sve što se događa, bilo dobro ili zlo, biva Njegovom voljom i Njegovom odredbom. Ukoliko preseliš sa ovoga svijeta vjerujući drugačije, dospjećeš u Džehennem.

---

[860] Hajve b. Šurejh b. Safvan et-Tudžibi Ebu Zur'a el-Mudri je pouzdan i siguran prenosilac hadisa, šeriatski pravnik i veliki pobožnjak. Pripadao je sedmoj generaciji.

[861] Ebu Sahr Humejd b. Zijad b. Ebu Muharik el-Harat Medeni, koji je kasnije živio u Egiptu, bio je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[862] Ta se novotarija ogledala u tome da je počeo da negira sudbinu.

[863] Ako je istina, veli Ibn Omer, da on negira sudbinu (qader), ne dostavljaj mu moj selam, jer u tom slučaju, on nije vjernik.

[864] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[865] Abdul-Vahid b. Sulejm el-Maliki el-Basri slab je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[866] Glavna knjiga je, ustvari, Levh i Mahfuz.

Ja sam čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **»Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Onda mu je rekao: Piši! Šta ću pisati, upita ono, a On reče: Piši sudbinu, sve ono što se događalo[867] i sve ono što će se događati do Sudnjeg dana.«** Ovaj hadis je garibun.[868]

2258. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Abdullah b. Munzir es-Sagani; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: Nas je obavijestio Hajve b. Šurejh; kaže: Ispričao mi je Ebu Hani' el-Havlani da je čuo Ebu Abdur-Rahmana el-Hublija kada je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **»Allah je odredio broj i sudbine svih stvorenja pedeset hiljada godina prije nego je stvorio nebesa i Zemlju.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[869]

2259. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. El-Ala' i Muhammed b. Beššar i kazali: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od Sufjana es-Sevrija, on od Zijada b. Ismaila, on od Muhammeda b. Abbada b. Džafera el-Mahzumija, a on od Ebu Hurejrea da je kazao: **»Došli su kurejševićki mušrici Allahovome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da sa njim raspravljaju o sudbini, pa je objavljen ovaj ajet[870]: »na Dan kada** (grješnici) **budu u Vatru odvučeni, s licima dolje okrenutim: Iskusite vatru džehennemsku! Mi sve s mjerom stvaramo.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[871]

---

[867] Allah Uzvišeni naredio je peru da piše sve ono što će se događati do Sudnjeg dana. Sve ono što se događalo Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, su riječi. Naime, on time pojašnjava da je pero tada zapisalo sve što će se ubuduće desiti, kako ono što se već desilo do momenta kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ovo govorio, tako i ono što će se, nakon toga, dešavati sve do Sudnjeg dana.

[868] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[869] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[870] Sura *El-Kamer*, 48. ajet.

[871] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الْفتَنِ

عَنْ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاث *

٢٢٦٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْد عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيد عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْف أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ أَشْرَفَ يَوْمَ الدَّارِ فَقَالَ: أَنْشُدُكُمُ اللَّهَ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِحْدَى ثَلَاث: زِنًا بَعْدَ إِحْصَانٍ أَوِ ارْتِدَاد بَعْدَ إِسْلَامٍ أَوْ قَتْلِ نَفْسٍ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقُتِلَ بِه. فَوَاللَّه مَا زَنَيْتُ فِي جَاهِلِيَّة وَلَا فِي إِسْلَامٍ وَلَا ارْتَدَدْتُ مُنْذُ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَلَا قَتَلْتُ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ، فَبِمَ تَقْتُلُونَنِي.** وَفِي الْبَاب عَنِ ابْنِ مَسْعُود وَعَائِشَةَ وَابْنِ عَبَّاس. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيد هذا الحديث ورَفَعَهُ. وَرَوَى يَحْيَى ابْنُ سَعِيد الْقَطَّانُ وَغَيْرُ وَاحِد عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ هَذَا الْحَدِيثَ فَأَوْقَفُوهُ وَلَمْ يَرْفَعُوهُ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْه عَنْ عُثْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O NEREDIMA (SMUTNJI)

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O tome da je muslimana dozvoljeno ubiti samo u tri slučaja

2260. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabijj; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Jezid, prenijevši od Jahjaa b. Seida[872], on od Ebu Umamea b. Sehla b. Hunejfa[873] da je Osman b. Affan, gledajući u ljude dok su opsjedali njegovu kuću s ciljem da ga ubiju, rekao: Preklinjem vas Allahom Svevišnjim, da li vam je poznato da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Muslimana je dozvoljeno ubiti samo u tri slučaja: ako učini blud nakon ženidbe, odnosno udaje; ako se, nakon što primi islam, povrati u nevjerništvo; ili ako drugog bespravno ubije. Tako mi Allaha, ja nikad blud nisam počinio, ni prije ni nakon što sam primio islam; nisam se nikad, otkako sam primio islam, vraćao nevjerništvu; niti sam ubio bilo koju osobu koju je Allah zabranio da se ubija, pa zbog čega me onda vi želite ubiti?«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Aiše i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun.[874] Hammad b. Seleme je ovaj hadis od Jahjaa b. Seida prenio kao merfu'. Jahja b. Seid el-Kattan i drugi ovaj hadis su prenijeli od Jahjaa b. Seida, kao mevkuf, zastavši sa senedom na ashabu i ne vezujući ga

---

[872] Jahja b. Seid b. Kajs el-Ensari je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[873] Ebu Umame Esad b. Sehl b. Hunejf el-Ensari je osoba koju ubrajaju među ashabe. On je Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, vidio ali od njega nije ništa čuo.

[874] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Nesaija, Ibn Madže i Ed-Darimi u *sunenima.*

za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Osmana, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي تحريم الدمَاء وَالأَمْوَال *

٢٢٦١. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ شَبِيبِ بْنِ غَرْقَدَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ لِلنَّاسِ: أَيُّ يَوْمٍ هَذَا؟ قَالُوا: يَوْمُ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ. قَالَ: فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ بَيْنَكُمْ حَرَامٌ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا. أَلَا لَا يَجْنِي جَانٍ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ. أَلَا لَا يَجْنِي جَانٍ عَلَى وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ عَلَى وَالِدِهِ. أَلَا وَإِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ أَيِسَ مِنْ أَنْ يُعْبَدَ فِي بِلَادِكُمْ هَذِهِ أَبَدًا، وَلَكِنْ سَتَكُونُ لَهُ طَاعَةٌ فِيمَا تَحْتَقِرُونَ مِنْ أَعْمَالِكُمْ فَسَيَرْضَى بِهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَجَابِرٍ وَحِذْيَمِ بْنِ عَمْرٍو السَّعْدِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَى زَائِدَةُ عَنْ شَبِيبِ بْنِ غَرْقَدَةَ نَحْوَهُ. وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شَبِيبِ بْنِ غَرْقَدَةَ *

2. O zabrani ugrožavanja života i imetaka

2261. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Ispričao nam je Ebu Ahves, prenijevši od Šebiba b. Garkadea[875], on od Sulejmana b. Amra b. Ahvesa[876], a on od svoga oca, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je, na Oprosnom hadždžu ljude upitao: »**Koji je ovo dan? To je Dan velikog hadždža, odgovoriše prisutni. On nastavi: Uistinu su vam vaši životi, vaši imeci i vaše časti zabranjeni kao što je zabranjen ovaj dan u ovome gradu![877] Onaj ko počini ubistvo sam je za njeg odgovoran. Nije odgovoran roditelj za ubistvo koje počini njegovo dijete, niti je dijete odgovorno za ubistvo koje počini njegov roditelj! Šejtan je izgubio nadu da će biti obožavan u ovoj vašoj zemlji, ali ćete mu biti pokorni u onome što je ružno od vaših djela čime će se on zadovoljiti.**«[878]

---

[875] Šebib b. Garkade je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[876] Sulejman b. Amr b. Ahves el-Džušmi el-Kufi je makbul ravaija. Pripadao je trećoj generaciji.

[877] To znači: Zabranjeno vam je da jedni druge, bespravno, ubijate; da na nezakonit način prisvajate imovinu jedni drugih; i da kaljate čast jedni drugih kao što je zabranjeno prolijevanje krvi na Dan Arefata u gradu Mekki, pošto je poznato da mjesec zul-hidždže spada u ešhurul-hurum, mjesece u kojima je strogo zabranjeno prolijevanje krvi, a također je, po islamu, strogo zabranjeno prolijevanje krvi u gradu Mekki i njezinoj okolini.

[878] Šejtan je izgubio nadu da će vas moći masovno okrenuti s pravoga puta u nevjerništvo, ali ono u čemu će imati uspjeha kod vas jeste da će vas nagovarati da mrzite jedni druge, da zavidite jedni drugima, da pravite smicalice jedni drugima i da činite druge grijehe. Kad su u pitanju nevjernici, šejtan se zadovoljava time što ih je kolektivno u nevjerništvo zaveo i više na njih ne troši vrijeme. Otuda je kod nevjernika manje zavisti, mržnje i međusobne netrpeljivosti nego kod muslimana. S obzirom da muslimane neće uspjeti kolektivno zavesti u nevjerništvo on se zadovoljava time da svakodnevno među njih ubacuje zavist, podlost, nepovjerenje, netrpeljivost i mržnju kako bi se oni međusobno gložili.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Bekrea, Ibn Abbasa, Džabira i Hizjema b. Amra es-Sa'dija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[879] Zaide je prenio od Šebiba b. Garkadea slično prethodnom hadisu. I samo nam je poznat (ovaj hadis) preko Šebiba b. Garkadea.

٣. بَاب مَا جَاءَ لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يُرَوِّعَ مُسْلِمًا *

٢٢٦٢. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَأْخُذْ أَحَدُكُمْ عَصَا أَخِيهِ لَاعِبًا جَادًّا. فَمَنْ أَخَذَ عَصَا أَخِيهِ فَلْيَرُدَّهَا إِلَيْهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَسُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدَ وَجَعْدَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ. وَالسَّائِبُ بْنُ يَزِيدَ لَهُ صُحْبَةٌ قَدْ سَمِعَ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ غُلَامٌ. قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالسَّائِبُ ابْنُ سَبْعِ سِنِينَ. وَأَبوه يَزِيدُ بْنُ السَّائِبِ هُوَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَقَدْ رَوَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَادِيثُ *

3. O tome da muslimanu nije dopušteno praviti neslane šale sa muslimanom

2262. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Ibn Ebu Zi'b; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Saib b. Jezid, prenijevši od svoga oca, a on od svoga djeda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Nije dopušteno da neko od vas, u šali, uzme štap svoga brata da bi ga zadržao za sebe. Ako neko od vas uzme štap svoga brata, neka mu ga vrati.«** [880]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Sulejmana b. Sureda, Dža'dea i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[881] Poznat nam je samo preko Ibn Ebu Zi'ba. Saib b. Jezid je ashab. Kao dječak je slušao hadise od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret Saib je imao sedam godina. Njegov otac Jezid b. Saib[882] je također ashab. On je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenio mnogo hadisa.

٤. بَاب مَا جَاءَ فِي إِشَارَةِ الرجل على أخيه بالسِّلَاحِ *

٢٢٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الصَّبَّاحِ الْهَاشِمِيُّ أَخْبَرَنَا مَحْبُوبُ بْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ أَشَارَ عَلَى أَخِيهِ بِحَدِيدَةٍ لَعَنَتْهُ الْمَلَائِكَةُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرَةَ وَعَائِشَةَ

---

879 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

880 Nije dozvoljeno nijednom muslimanu da prisvoji nešto što nije njegovo, makar to bilo i tako bezazleno kao što je štap. Ukoliko nešto uzme, dužan je to vratiti vlasniku.

881 Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

882 Ime mu je Jezid b. Seid b. Sumame b. Esved. Najvjerovatnije su ga zvali i Jezid b. Saib.

وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. يُسْتَغْرَبُ مِنْ حَدِيثِ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ. وَرَوَى أَيُّوبُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ وَزَادَ فِيهِ: وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ.

٢٢٦٤. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ بِهَذَا *

4. O onome koji uperi oružje u svoga brata

2263. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Sabbah el-Hašimi[883]; kaže: Obavijestio nas je Mahbub b. Hasan; kaže: Nas je obavijestio Halid el-Hazzai, prenijevši od Muhammeda b. Sirina, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: »**Ko uperi oružje**[884] **u svoga brata** (muslimana), **proklet će ga meleki.**«

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Bekrea, Aiše i Džabira. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-sahihun-garibun.[885] Garib je zbog toga što ga je iz jedne generacije prenio samo Halid el-Hazzai. Ejjub je prenio od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea slično prethodnom hadisu, s tim što ga nije vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i u njemu je dodao: »pa makar mu onaj koji je u njeg uperio oružje bio rođeni brat od istog oca i majke.«

2264. Tako nam je ispričao Kutejbe koji kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba **ovaj smisao.**

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنْ تَعَاطِي السَّيْفِ مَسْلُولًا *

٢٢٦٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُتَعَاطَى السَّيْفُ مَسْلُولًا. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ. وَرَوَى ابْنُ لَهِيعَةَ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ بَنَّةَ الْجُهَنِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَحَدِيثُ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عِنْدِي أَصَحُّ *

5. O zabrani dodavanja isukanog mača

2265. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi, el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Ebu Zubejra, a on od Džabira da je kazao: »**Zabranio je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dodavanje isukanog mača.**«[886]

---

[883] Abdullah b. Sabbah b. Abdullah el-Hašimi el-Atar el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[884] Pušku, pištolj, nož, mač i sl.

[885] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

[886] Ovo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio iz opreza da se neko prilikom dodavanja ne povrijedi. Zato, ukoliko neko nekome želi dodati mač on će mu ga dodati u futroli.

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Bekrea. Ovaj hadis Hammada b. Selemea je hasenun-garibun.[887] Ibn Lehi'a je ovaj hadis prenio od Ebu Zubejra, on od Džabira, on od Bennea el-Džuhenija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Po meni je hadis koji je prenio Hammad b. Seleme vjerodostojniji.

٦. بَاب مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ عز وجل *

٢٢٦٦. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا مَعْدِيُّ بْنُ سُلَيْمَانَ أَخْبَرَنَا ابْنُ عَجْلَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ فَلَا يُتْبِعَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِنْ ذِمَّتِهِ. وَفِي الْبَاب عَنْ جُنْدَبٍ وَابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

6. Ko klanja sabah, on je pod zaštitom Uzvišenog Allaha

2266. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ma'di b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Ibn Adžlan, prenijevši od svoga oca, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **»Ko klanja sabah** (u džematu) **on će** (toga dana) **biti pod Allahovom zaštitom; Allah od vas neće tražiti ništa zbog istupanja iz njegove zaštite.«**[888]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džunduba i Ibn Omera. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[889]

٧. بَاب مَا جَاءَ فِي لُزُومِ الْجَمَاعَةِ *

٢٢٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَبُو الْمُغِيرَةِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: خَطَبَنَا عُمَرُ بِالْجَابِيَةِ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنِّي قُمْتُ فِيكُمْ كَمَقَامِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِينَا فَقَالَ: أُوصِيكُمْ بِأَصْحَابِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَفْشُو الْكَذِبُ حَتَّى يَحْلِفَ الرَّجُلُ وَلَا يُسْتَحْلَفُ. وَيَشْهَدَ الشَّاهِدُ وَلَا يُسْتَشْهَدُ. أَلَا لَا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ ثَالِثَهُمَا الشَّيْطَانُ. عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ وَهُوَ مِنَ الِاثْنَيْنِ أَبْعَدُ. مَنْ أَرَادَ بُحْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزَمِ الْجَمَاعَةَ. مَنْ سَرَّتْهُ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتْهُ سَيِّئَتُهُ

---

[887] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud u *Sunenu* te Hakim u *Mustedreku*.

[888] Ko klanja sabah u džematu, u džamiji, on će toga dana biti pod Allahovom zaštitom. Ukoliko, pak, sutradan propusti klanjanje sabaha u džematu, toga dana on neće biti pod Allahovom zaštitom, a Allah neće od njega ništa posebno tražiti zbog toga što je (popustivši sabah u džematu), istupio iz njegove zaštite.

[889] U senedu ovog hadisa je Madi b. Sulejman, koji je, po mišljenju mnogih, slab prenosilac hadisa. Tirmizija, pak, hadise koje on prenosi smatra pouzdanim.

فَذَلِكُمُ الْمُؤْمِنُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَقَدْ رَوَاهُ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ . وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٢٦٨. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ نَافِعٍ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ الْمَدَنِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي، أَوْ قَالَ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، عَلَى ضَلَالَةٍ. وَيَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ وَمَنْ شَذَّ شَذَّ إِلَى النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَسُلَيْمَانُ الْمَدَنِيُّ هُوَ عِنْدِي سُلَيْمَانُ بْنُ سُفْيَانَ. و في الباب عن ابن عباس.

٢٢٦٩. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

7. O nužnosti vezivanja za zajednicu (džemat)

2267. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Ismail Ebu Mugire[890], prenijevši od Muhammeda b. Suvakea, on od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, koji je kazao: Omer nam je u mjestu Džabija[891] održao govor u kome je (između ostalog) rekao: **»O, ljudi! Ja danas stojim među vama onako kako je među nama stajao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: "Preporučujem vam moje ashabe, potom one koji će doći poslije njih, a onda one koji će doći poslije njih. Nakon toga će se raširiti laž do te mjere da će se osoba** (lažno) **kleti i onda kada se od nje ne bude tražila zakletva, i** (lažno) **svjedočti i onda kada se od nje ne bude tražilo svjedočenje! Znajte da se čovjek neće osamiti sa tuđom ženom a da sa njima neće biti i treći, šejtan! Držite se zajednice (džemata), a čuvajte se raskola, jer je šejtan sa pojedincom, a od dvojice je već udaljeniji. Ko želi srednji, najbolji dio Dženneta, neka se drži zajednice (džemata). Onaj koga obraduje njegovo dobro djelo a rastuži njegovo loše djelo koje učini, to vam je istinski vjernik**[892].«

Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-sahihun-garibun.[893] Prenio ga je i Ibn Mubarek od Muhammeda b. Suvakea. Ovaj hadis je sa više seneda prenesen od Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

---

[890] Nadr b. Ismail b. Hazim el-Bedželi Ebu Mugire el-Kufi nije dovoljno stabilan prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[891] Džabija je bila selo nedaleko od Damaska. Tu je Omer održao svoj čuveni govor.

[892] Licemjera (munafika) ne čini sretnim kada uradi kakvo dobro djelo, niti ga pogodi kada uradi kakvo loše djelo. Njemu je sasvim svejedno da li radio dobro ili loše, on se isto osjeća, za razliku od vjernika, koji se obraduje kada uradi kakvo dobro djelo, a rastuži se kada učini kakvo loše djelo. Razlog za to je što on istinski vjeruje u Sudnji dan, dok munafik u taj dan ne vjeruje.

[893] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.*

2268. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Nafi' el-Basri; kaže: Ispričao nam je Mu'temir b. Sulejman; kaže: Nama je ispričao Sulejman el-Medini, prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Allah neće moje sljedbenike, ili je kazao: Muhammedove sljedbenike**[894] **složiti u zabludi**[895]**, Allahova milost je na zajedništvu, ko se iz njega izdvoji, taj se izdvojio za Džehennem.«**

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun. Sulejman el-Medini je po mome mišljenju Sulejman b. Sufjan. Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Abbasa.

2269. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Ispričao nam je Abdur-Rezzak; kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Mejmun, prenijevši od Ibn Tavusa, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Allahova milost je na zajednici (džematu).«** Ovaj hadis je garibun.[896] Poznat nam je od Ibn Abbasa samo u ovoj formi.

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي نُزُولِ الْعَذَابِ إِذَا لَمْ يُغَيِّرِ الْمُنْكَرُ *

٢٢٧٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِد عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ أَنَّهُ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ تَقْرَءُونَ هَذِهِ الْآيَةَ: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ)، وَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوُا الظَّالِمَ فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَوْشَكَ أَنْ يَعُمَّهُمُ اللَّهُ بِعِقَابٍ مِنْهُ.

٢٢٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِد نَحْوَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَالنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَحُذَيْفَةَ. هَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ نَحْوَ حَدِيثِ يَزِيدَ. وَرَفَعَهُ بَعْضُهُمْ عَنْ إِسْمَعِيلَ. وَأَوْقَفَهُ بَعْضُهُمْ *

8. O spuštanju kazne ako se ne prestane sa činjenjem loših djela

2270. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Ebu Halid[897], prenijevši od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Ebu Bekra es-Siddika da je kazao: **»O, ljudi, vi učite ovaj ajet: "*O vjernici, brinite se o sebi; ako ste na pravom putu, neće vam nauditi onaj koji je zalutao!*"**[898]**, a ja sam čuo Allahova Poslanika,**

[894] Ovdje je riječ o dilemi nekog od prenosilaca hadisa; ne radi se o dilemi Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[895] Ovo se, prije svega, odnosi na ulemu. Islamska ulema neće nikada postići konsenzus u nečemu što nije istina. Ukoliko se u nečemu slože, znaj da je to istina.

[896] Abdur-Rahman el-Mubarekfori tvrdi da su sve ravije u senedu ovog hadisa pouzdane.

[897] Ismail b. Ebu Halid el-Ahmesi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[898] Sura *El-Maida*, 105. ajet.

sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: Kada ljudi vide nekoga ko čini nasilje pa ga u tome ne spriječe, postoji bojazan da Allah ne spusti Svoju kaznu na sve.«[899]

2271. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida **slično prethodnom hadisu.**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ummu Seleme, Nu'mana b. Bešira, Abdullaha b. Omera i Huzejfea. Tako su mnogi prenijeli od Ismaila slično Jezidovu hadisu. Neki su ga od Ismaila prenijeli kao merfu', a neki, opet, kao mevkuf hadis.

٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ *

٢٢٧٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ فَتَدْعُونَهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ.**

٢٢٧٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو بِهَذَا الْإِسْنَادِ **نَحْوَهُ.**

٢٢٧٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَنْصَارِيُّ الْأَشْهَلِيُّ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتُلُوا إِمَامَكُمْ وَتَجْتَلِدُوا بِأَسْيَافِكُمْ وَيَرِثَ دُنْيَاكُمْ شِرَارُكُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٢٢٧٥. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُوقَةَ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَنَّهُ ذَكَرَ الْجَيْشَ الَّذِي يُخْسَفُ بِهِمْ. فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: لَعَلَّ فِيهِمُ الْمُكْرَهُ. قَالَ: إِنَّهُمْ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَائِشَةَ أَيْضًا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

9. O naređivanju dobra i zabranjivanju zla

2272. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Amra b. Ebu Amra[900], on od Abdullaha el-Ensarija[901], on od Huzejfea b. Jemana, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi

[899] Spomenuti ajet nije u koliziji sa onim što je Ebu Bekr prenio od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u pogledu obaveznosti svakog pojedinca da aktivno učestvuje u sprečavanju činjenja zla.Većina učenjaka i mufessira smatra da ajet ima sljedeći smisao: O, vjernici, radite sve ono čime ste zaduženi; ukoliko to učinite, neće vam nauditi onaj koji je zalutao.

[900] Amru b. Ebu Amru Ebu Osmanu el-Medeniju ime je Mejsere. On je pouzdan prenosilac hadisa, s tim što je ponekada pravio previde. Pripadao je petoj generaciji!

[901] Abdullah b. Abdur-Rahman el-Ešheli je makbul ravija. Ibn Hibban ga je svrstao u pouzdane prenosioce hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

ve sellem, da je kazao: »**Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, ili ćete naređivati dobro i zabranjivati zlo, ili će Allah uskoro na vas poslati kaznu pa ćete mu se dovom obraćati, ali vam On dovu neće uslišati.**«

2273. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer, prenijevši od Amra b. Ebu Amra sa ovim senedom **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun.[902]

2274. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Amra b. Ebu Amra, on od Abdullaha b. Abdur-Rahmana el-Ensarija el-Ešhelija, a on od Huzejfea b. Jemana da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: »**Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, neće nastupiti Sudnji dan sve dotle dok ne počnete ubijati vaše vođe, dok oružjem ne počnete zavoditi red** (među zavađenim muslimanima) **i dok, vama i vašim dobrima ne počnu vladati oni koji su najgori među vama.**« Ovaj hadis je hasenun.[903]

2275. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Muhammeda b. Suvakea, on od Nafi'a b. Džubejra, on od Ummu Seleme, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem **koji je spomenuo vojsku, koja će se kasnije pojaviti, a koja će sve redom kažnjavati. Ummu Selema će na to: Možda će neki, koji su među njima, biti primorani da to čine? On reče: Svi će biti proživljeni sa njihovim namjerama.**«[904]

Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[905] Ovaj hadis je također prenesen i od Nafi'a b. Džubejra, on od Aiše, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي تَغْيِيرِ الْمُنْكَرِ بِالْيَدِ أَوْ بِاللِّسَانِ أَوْ بِالْقَلْبِ *

٢٢٧٦. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ قَيْسِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ قَدَّمَ الْخُطْبَةَ قَبْلَ الصَّلَاةِ مَرْوَانُ. فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ لِمَرْوَانَ: خَالَفْتَ السُّنَّةَ. فَقَالَ: يَا فُلَانُ تُرِكَ مَا هُنَالِكَ. فَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ: أَمَّا هَذَا فَقَدْ قَضَى مَا عَلَيْهِ. سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ رَأَى مُنْكَرًا فَلْيُنْكِرْهُ بِيَدِهِ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[902] Bilježe ga i El-Bezzar u *Musnedu* i Taberanija u *Mu'džemul-Vesitu* od Ebu Hurejrea.

[903] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[904] Abdur-Rahman el-Mubarekfori tvrdi da se takva vojska, koja je pravila nered i sve redom kažnjavala, pojavila pred kraj vladavine Abdullaha b. Zubejra. U tim neredima ubijen je i sam Abdullah b. Zubejr.

[905] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

10. O sprečavanju zla rukom, jezikom ili srcem

2276. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Kajsa b. Muslima, a on od Tarika b. Šihaba, koji je kazao: Prvi koji je održao (bajramsku) hutbu prije namaza bio je Mervan. Kad je to uradio, ustao je neki čovjek i Mervanu rekao: Proturječio si sunnetu, a on će na to: Ej ti, ono kako je praktikovano prije, napušteno je[906]. Ebu Seid reče: Što se tiče (spomenutog) čovjeka, on je ispunio svoju dužnost. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **»Ko od vas vidi kakvo zlo, neka ga spriječii rukom; ako ga nije u stanju spriječiti rukom, neka to onda učini jezikom; a ako ga nije u stanju spriječiti ni jezikom, neka ga onda srcem prezire, a to će biti** (vrijeme) **najslabijeg imana.«**[907] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[908]

١١. بَاب مِنْهُ *

٢٢٧٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عن الْأَعْمَشُ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّه وَالْمُدْهِنِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ فِي الْبَحْرِ. فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا. فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا يَصْعَدُونَ فَيَسْتَقُونَ الْمَاءَ فَيَصُبُّونَ عَلَى الَّذِينَ فِي أَعْلَاهَا. فَقَالَ الَّذِينَ فِي أَعْلَاهَا: لَا نَدَعُكُمْ تَصْعَدُونَ فَتُؤْذُونَنَا. فَقَالَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا: فَإِنَّا نَنْقُبُهَا مِنْ أَسْفَلِهَا فَنَسْتَقِي. فَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ فَمَنَعُوهُمْ نَجَوْا جَمِيعًا. وَإِنْ تَرَكُوهُمْ غَرِقُوا جَمِيعًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[906] Bilježe Buharija i Muslim u *sahihima* od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi na dan Ramazanskog ili Kurban-bajrama izišao na musallu. Prvo bi klanjao bajram-namaz, potom bi se popeo na minber i, okrenuvši se prema ljudima, koji su sjedili u safovima, održao govor upućujući ih, savjetujući ih i naređujući im ono što im treba narediti ..., a potom bi završio i otišao. Ebu Seid veli: Tako je praktikovano sve dok, jednog Ramazanskog ili Kurban-bajrama, nisam izašao sa Mervanom, gradonačelnikom Medine, na musallu. Pošto dođosmo na musallu, on se odmah poče penjati na minber, koji je sagradio Kesir b. Salt. Ja ga povukoh za odjeću, a on se od mene otrže, pope se na minber i održa hutbu prije klanjanja bajram-namaza. Pošto završi, ja mu rekoh: Tako mi Allaha, izmijenio si sunnet, a on će na to: Ebu Seide; prošlo je vrijeme praktikovanja onoga što ti znaš. Rekoh: Tako mi Allaha; ono što ja znam je bolje od ovoga što ne znam (a što si ti uradio). On reče: Dok sam praktikovao da držim hutbu poslije namaza, ljudi nisu htjeli da ostaju da je saslušaju, nego bi otišali te sam radi toga pomjerio hutbu prije namaza."

[907] Istinski vjernici se nikoga i ničega ne boje osim Svevišnjeg Allaha. Oni, kada ugledaju kakvo zlo, nastoje ga po svaku cijenu spriječiti, pa ako to ne budu mogli silom, onda će to činiti riječima. Međutim, kada dođe vrijeme u kome se ljudi neće smjeti suprotstaviti zlu ni riječima, to će biti vrijeme slabog imana kod ljudi.

[908] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Buharije, i Ahmeda b. Hanbela u *Musnedu*.

11. O istoj temi

2277. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ša'bija a on od Nu'mana b. Bešira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **»Onaj koji izvršava Allahove odredbe** (u pogledu naređivanja dobra i sprečavanja zla) **i onaj koji ih ne izvršava poput su ljudi koji se ukracaju na brod koji plovi tako da jedni zaposjednu gornji, a drugi donji dio palube. Oni što su u donjem dijelu palube popnu se gore i zatraže vode, a kada je dobiju, prospu je po onima što su u gornjem dijelu palube. Oni što su gore reknu: Nećemo vam više dozvoliti da se penjete gore i da nas uznemiravate! Oni što su dolje, reknu: Mi ćemo brod probušiti u donjem dijelu i sami sebi uzeti vode. Ukoliko ih ovi spriječe u tome, svi će se spasiti, a ukoliko ih puste da probuše brod, svi će se utopiti.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[909]

١٢. بَاب أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةَ عَدْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ *

٢٢٧٨. حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ دِينَارٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُصْعَبٍ أَبُو يَزِيدَ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الْجِهَادِ كَلِمَةَ عَدْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي أُمَامَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

12. O tome da je najbolji vid borbe na Allahovom putu riječ pravde izgovorena pred nepravednim vladarom

2278. ISPRIČAO NAM JE Kasim b. Dinar el-Kufi[910]; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mus'ab Ebu Jezid; kaže: Nas je obavijestio Israil, prenijevši od Muhammeda b. Džuhadea, on od Atijjea, a on od Ebu Seida el-Hudrija da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **»Najbolji vid borbe, na Allahovom putu, je riječ pravde** (koja se rekne) **pred nepravednim vladarom.«**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Umamea. Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[911]

---

[909] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[910] Kasim b. Zekerijja b. Dinar el-Kureši Ebu Muhammed el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[911] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

١٣. بَاب سُؤَال النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا فِي أُمَّتِهِ *

٢٢٧٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ حَدَّثَنَا أَبِي قَال سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ رَاشِدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَبَّابِ بْنِ الْأَرَتِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةً فَأَطَالَهَا فقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّيْتَ صَلَاةً لَمْ تَكُنْ تُصَلِّيهَا. قَالَ: أَجَلْ إِنَّهَا صَلَاةُ رَغْبَةٍ وَرَهْبَةٍ. إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ فِيهَا ثَلَاثًا فَأَعْطَانِي اثْنَتَيْنِ وَمَنَعَنِي وَاحِدَةً. سَأَلْتُهُ أَنْ لَا يُهْلِكَ أُمَّتِي بِسَنَةٍ فَأَعْطَانِيهَا. وَسَأَلْتُهُ أَنْ لَا يُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ غَيْرِهِمْ فَأَعْطَانِيهَا. وَسَأَلْتُهُ أَنْ لَا يُذِيقَ بَعْضَهُمْ بَأْسَ بَعْضٍ فَمَنَعَنِيهَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ وَابْنِ عُمَرَ *

٢٢٨٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ زَوَى لِيَ الْأَرْضَ فَرَأَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا. وَإِنَّ أُمَّتِي سَيَبْلُغُ مُلْكُهَا مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا. وَأُعْطِيتُ الْكَنْزَيْنِ الْأَحْمَرَ وَالْأَبْيَضَ. وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي لِأُمَّتِي أَنْ لَا يُهْلِكَهَا بِسَنَةٍ عَامَّةٍ، وَأَنْ لَا يُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ فَيَسْتَبِيحَ بَيْضَتَهُمْ. وَإِنَّ رَبِّي قَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنِّي إِذَا قَضَيْتُ قَضَاءً فَإِنَّهُ لَا يُرَدُّ. وَإِنِّي أَعْطَيْتُكَ لِأُمَّتِكَ أَنْ لَا أُهْلِكَهُمْ بِسَنَةٍ عَامَّةٍ وَأَنْ لَا أُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ فَيَسْتَبِيحَ بَيْضَتَهُمْ. وَلَوِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِمْ مَنْ بِأَقْطَارِهَا، أَوْ قَالَ مَنْ بَيْنَ أَقْطَارِهَا، حَتَّى يَكُونَ بَعْضُهُمْ يُهْلِكُ بَعْضًا وَيَسْبِي بَعْضُهُمْ بَعْضًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

13. Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, dova za troje

2279. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Ispričao nam je moj otac i kazao: Čuo sam Nu'mana b. Rašida[912] koji je prenio od Zuhrija, on od Abdullaha b. Harisa, on od Abdullaha b. Habbaba b. Eretta[913], a on od svoga oca da je kazao: **»Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je prilikom dugo klanjao namaz. Primijetivši to, prisutni rekoše: Allahov Poslaniče, klanjao si namaz dugo kako do sada nisi klanjao? Jesam, reče on: To je namaz nade i straha. U njemu sam molio Allaha za troje, pa mi je uslišao dvoje, a uskratio jedno. Molio sam ga da moje sljedbenike ne uništi sušom pa mi je to uslišao; molio sam ga da ne dozvoli da nad njima zavladaju drugi, pa mi je i to uslišao; a molio sam ga da ne dozvoli da oni silu jedni nad drugima ne okušaju, pa mi je to odbio.«** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[914] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Sa'da i Ibn Omera.

---

[912] Nu'man b. Rašid el-Džezeri Ebu Ishak er-Rikki je pouzdan prenoslilac hadisa koji je imao loše pamćenje. Pripadao je šestoj generaciji.

[913] Abdullah b. Habbab b. Erett el-Medeni je, po mišljenju El-Idžlija, pouzdan ravija. Pripadao je generaciji starijih tabiina.

[914] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu.*

2280. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Kilabea, on od Ebu Esme, a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Allah mi je skupio Zemlju te sam vidio njezin istok i njezin zapad. Moji sljedbenici će zavladati onim što mi je od nje skupljeno i pokazano i biće mi date dvije riznice: crvena i bijela.**[915] **Molio sam se svome Gospodaru da moje sljedbenike ne uništi općom sušom i da nad njima ne zavladaju drugi koji će uništiti njihovu duhovnu snagu, a moj Gospodar reče: Ja sam odredio sudbinu, i ništa se mimo toga ne može desiti! Odredio sam da tvoje sljedbenike neću uništiti općom sušom, niti ću dozvoliti da nad njima zavladaju i unište njihovu duhovnu snagu drugi, makar sa svih strana krenuli protiv njih; oni se mogu samo međusobno uništavati i porobljavati.**« Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[916]

١٤ . بَاب مَا جَاءَ فِي الرَّجُلُ يَكُونُ فِي الْفِتْنَة *

٢٢٨١. حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى الْقَزَّازُ الْبَصْرِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيد أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جُحَادَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ أُمِّ مَالِكٍ الْبَهْزِيَّة قَالَتْ: **ذَكَرَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّهم عَلَيْه وَسَلَّمَ فتْنَةً فقَرَّبَهَا. قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّه مَنْ خَيْرُ النَّاسِ فِيهَا؟ قَالَ : رَجُلٌ فِي مَاشِيَته يُؤَدِّي حَقَّهَا وَيَعْبُدُ رَبَّهُ، وَرَجُلٌ آخذٌ بِرَأْسِ فَرَسه يُخيفُ الْعَدُوَّ وَيُخيفُونَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ مُبَشِّرٍ وَأَبِي سَعِيد وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَديثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه. وَ رَوَاهُ اللَّيْثُ ابْنُ أَبِي سُلَيْمٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ أُمِّ مَالِكٍ الْبَهْزِيَّة عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٢٢٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ لَيْث عَنْ طَاوُسٍ عَنْ زِيَاد بْنِ سِيمِينَ كُوشَ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ عَمْرٍو قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **تَكُونُ فتْنَةٌ تَسْتَنْظفُ الْعَرَبُ قَتْلَاهَا فِي النَّارِ. اللِّسَانُ فِيهَا أَشَدُّ مِنَ السَّيْف**. هَذَا حَديثٌ غَرِيبٌ. سَمعْت مُحَمَّدَ بْنَ إِسْمَعِيلَ يَقُولُ : لَا نعْرَفُ لزِيَاد بْنِ سِيمِينَ كُوشَ غَيْرُ هَذَا الْحَديث. رَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ لَيْث فَرَفَعَهُ. وَرَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ زَيْد عَنْ لَيْث فَأَوْقَفَهُ *

14. O onome ko doživi nerede

2281. ISPRIČAO NAM JE Imran b. Musa el-Kazzaz el-Basri[917]; kaže: Ispričao nam je Abdul-Varis b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džuhade, prenijevši od nekog čovjeka, on od Tavusa, a on od Ummu Malik el-

[915] Dvije riznice, crvena i bijela, koje su obećane Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u ovom hadisu su, ustvari, Perzija i Bizantija. Allah, dž.š., mu je obećao da će njegovi sljedbenici zavladati dvjema velikim supersilama; Perzijom i Bizantijom, što se nakon njegove smrti obistinilo.
[916] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*
[917] Imran b. Musa b. el-Kazzaz, el-Lejsi Ebu Amr el-Basri je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

Behzijje da je kazala: »**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo je nerede i nagovijestio da će se oni brzo dogoditi. Rekoh: Allahov Poslaniče, ko će u tom vremenu biti najbolji? On reče: Čovjek koji ide za svojim stadom na koje daje zekat i robuje Allahu i onaj koji** (se skloni od nereda tako što) **uzme svoga konja i ode i stane naspram** (vanjskog) **neprijatelja boreći se protiv njega.«**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ummi Mubeššir, Ebu Seida el-Hudrija i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[918] Prenio ga je Lejs b. Ebu Sulejm od Tavusa, on od Ummi Malik el-Behzijje, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2282. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Lejsa, on od Tavusa, on od Zijada b. Simina Kevšija, a on od Abdullaha b. Amra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: »**Desit će se nered** (fitne)**; svi Arapi koji poginu u tom neredu zaslužiće Džehennem; jezik će tokom nereda biti opasniji od britkog mača!«**

Ovaj hadis je garibun.[919] Čuo sam Muhammeda b. Ismaila kada veli: Od Zijada b. Simina Kevšija nam je poznat samo ovaj hadis. Hammad b. Seleme ga je prenio od Lejsa kao merfu' hadis, dok ga je Hammad b. Zejd od Lejsa prenio kao mevkuf hadis.

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي رَفْعِ الْأَمَانَة *

٢٢٨٣. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قال: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ حَدِيثَيْنِ قَدْ رَأَيْتُ أَحَدَهُمَا وَأَنَا أَنْتَظِرُ الْآخَرَ. حَدَّثَنَا أَنَّ الْأَمَانَةَ نَزَلَتْ فِي جَذْرِ قُلُوب الرِّجَال ثُمَّ نَزَلَ الْقُرْآنُ وَعَلِمُوا مِنَ السُّنَّة. ثُمَّ حَدَّثَنَا عَنْ رَفْعِ الْأَمَانَة فقَالَ: يَنَامُ الرَّجُلُ النَّوْمَةَ فَتُقْبَضُ الْأَمَانَةُ مِنْ قَلْبِه فَيَظَلُّ أَثَرُهَا مِثْلَ الْوَكْت. ثُمَّ يَنَامُ نَوْمَةً فَتُقْبَضُ الْأَمَانَةُ مِنْ قَلْبِه فَيَظَلُّ أَثَرُهَا مِثْلَ أَثَرِ الْمَجْلِ كَجَمْرٍ دَحْرَجْتَهُ عَلَى رِجْلِكَ فَنَفِطَتْ فَتَرَاهُ مُنْتَبِرًا وَلَيْس فِيه شَيْءٌ. ثُمَّ أَخَذَ حَصَاةً فَدَحْرَجَهَا عَلَى رِجْلِه. قَالَ: فَيُصْبِحُ النَّاسُ يَتَبَايَعُونَ لَا يَكَادُ أَحَدُهُمْ يُؤَدِّي الْأَمَانَةَ حَتَّى يُقَالَ إِنَّ فِي بَنِي فُلَانٍ رَجُلًا أَمِينًا. وَحَتَّى يُقَالَ لِلرَّجُلِ مَا أَجْلَدَهُ وَأَظْرَفَهُ وَأَعْقَلَهُ وَمَا فِي قَلْبِه مِثْقَالُ حَبَّة مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَان. قَالَ: وَلَقَدْ أَتَى عَلَيَّ زَمَانٌ وَمَا أُبَالِي أَيُّكُمْ بَايَعْتُ فِيه. لَئِنْ كَانَ مُسْلِمًا لَيَرُدَّنَّهُ عَلَيَّ دِينُهُ وَلَئِنْ كَانَ يَهُودِيًّا أَوْ نَصْرَانِيًّا لَيَرُدَّنَّهُ عَلَيَّ سَاعِيه. فَأَمَّا الْيَوْمَ فَمَا كُنْتُ أُبَايِعُ مِنْكُمْ إِلَّا فُلَانًا وَفُلَانًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

15. O podizanju emaneta

2283. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Zejda b. Vehba, a on od Huzejfea, koji

---

[918] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[919] Bilježe ga i Ebu Davud, Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*.

je kazao: »**Ispričao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dva hadisa. Ostvarenje jednog od njih sam doživio, a očekujem ostvarenje drugog.**[920] **Ispričao nam je** (i to je prvi hadis) **da je emanet spušten u dubinu ljudskih srca, a potom je objavljen Kur'an i ljudi su naučili sunnet. Zatim nam je pričao o iščeznuću emaneta rekavši: Dok osoba bude spavala, emanet će biti uklonjen iz njenog srca, a ostaće samo njegov trag poput tačke. Potom će osoba ponovo zaspati a iz njezina srca će biti uklonjen i ostatak emaneta tako da će ostati samo trag poput prišta koji žeravica ostavi na tvojoj nozi koji se podmjehuri, i ti ga vidiš potpuhanog, a, ustvari, u njemu nema ništa. Potom uze kamenčić i zakotrlja ga po nozi** (dok ne ostavi trag) **i reče: Ljudi će ujutro ustati i početi međusobno kupovati i prodavati, ali niko od njih neće biti povjerljiv. Do te mjere će** (kod ljudi nestati povjerenja) **da će se govoriti: U tom i tom plemenu ostao je jedan povjerljiv čovjek koji je veoma postojan, ljubazan i pametan, a, ustvari, u njegovom srcu neće biti vjere ni koliko zrno gorušice."**

Huzejfe kaže: Ja sam doživio vrijeme kada nisam pazio kome prodajem, jer ako bi se radilo o muslimanu, njegov iman mi je bio garancija da će mi platiti, a ako bi se, pak, radilo, o jevreju ili kršćaninu, njegov poglavica mi je bio garancija za to. Danas ja mogu prodavati samo tom i tom. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[921]

١٦ . بَاب لَتَرْكَبُنَّ سُنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ *

٢٢٨٤ . حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سِنَانِ بْنِ أَبِي سِنَانٍ عَنْ أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا خَرَجَ إِلَى حُنَيْنٍ مَرَّ بِشَجَرَةٍ لِلْمُشْرِكِينَ يُقَالُ لَهَا ذَاتُ أَنْوَاطٍ يُعَلِّقُونَ عَلَيْهَا أَسْلِحَتَهُمْ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ اجْعَلْ لَنَا ذَاتَ أَنْوَاطٍ كَمَا لَهُمْ ذَاتُ أَنْوَاطٍ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: سُبْحَانَ اللَّهِ هَذَا كَمَا قَالَ قَوْمُ مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ. وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَرْكَبُنَّ سُنَّةَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو وَاقِدٍ اللَّيْثِيُّ اسْمُهُ الْحَارِثُ بْنُ عَوْفٍ . وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ *

16. O tome da ćete vi, uistinu, slijediti običaje onih prije vas

2284. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Sinana b. Ebu

[920] Dakle, ja sam doživio vrijeme kada je Allah, dž. š., povjerenje spustio u srca ljudi, a čekam kada će doći vrijeme da će ga Allah, dž.š., ponovo uzdignuti iz ljudskih srca.
[921] Bilježe ga Buharija i Muslim u *sahihima.*

Sinana[922], a on od Ebu Vakida el-Lejsija[923]: "**Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, iziđe** (iz Mekke) **na Hunejn**[924] **i prođe pored idolopokloničkog drveta Zatul-envat na koje su oni vješali svoje oružje**[925], **prisutni rekoše: Da si i ti nama odredio Zatul-envat kao što ga i oni imaju? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Subhanallah! To vam je poput onoga kada je Musaov narod rekao** (Musau): **Odredi i ti nama boga kao što i oni imaju bogove! Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, vi ćete, uistinu, slijediti običaje onih koji su bili prije vas!**"[926]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[927] Ebu Vakidu el-Lejsiju je ime Haris b. Avf. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Seida i Ebu Hurejrea.

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي كَلَامِ السِّبَاعِ *

٢٢٨٥. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ الْفَضْلِ أَخْبَرَنَا أَبُو نَضْرَةَ الْعَبْدِيُّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُكَلِّمَ السِّبَاعُ الْإِنْسَ، وَحَتَّى تُكَلِّمَ الرَّجُلَ عَذَبَةُ سَوْطِهِ وَشِرَاكُ نَعْلِهِ وَتُخْبِرَهُ فَخِذُهُ بِمَا أَحْدَثَ أَهْلُهُ بَعْدَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الْقَاسِمِ بْنِ الْفَضْلِ. وَالْقَاسِمُ بْنُ الْفَضْلِ ثِقَةٌ مَأْمُونٌ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ. وَثَّقَهُ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ *

17. O govoru divljih životinja

2285. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je moj otac, prenijevši od Kasima b. Fadla; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nadre el-Abdi, prenijevši od Ebu Seida el-Hudrija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, neće nastupiti Sudnji dan dok divlje životinje ne budu razgovarale sa ljudima i dok čovjek ne bude razgovarao sa vrhom svoga biča i remenom**

---

[922] Sinan b. Ebu Sinan ed-Dejli el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.
[923] Ebu Vakid el-Lejsi je poznati ashab. Ime mu je, po nekima, Haris b. Malik, po nekima, Haris b. Avf, a po nekima, Avf b. Haris.
[924] Hunejn je mjesto između Mekke i Taifa u Arabiji.
[925] I kome su se klanjali.
[926] U hadisu koji bilježi Buharija u *Sahihu* od Ebu Seida el-Hudrija stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Uistinu ćete vi slijediti običaje onih prije vas, i to pedalj po pedalj, aršin po aršin, do te mjere da ćete, ukoliko oni uđu u rupu bodljorepog guštera, i vi ući. Misliš li to, Allahov Poslaniče, na jevreje i kršćane? upitaše prisutni. On reče: A na koga bih to drugog mislio?"
[927] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

svoje nanule, a njegovo bedro će ga obavijestiti o tome kakve je novotarije uvela njegova porodica nakon njega!"

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[928] Poznat nam je samo preko Kasima b. Fadla. Kasim b. Fadl je, po mišljenju hadiskih učenjaka, pouzdan i povjerljiv prenosilac hadisa. Pouzdanim ga smatraju Jahja b. Seid i Abdur-Rahman b. Mehdi.

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي انْشِقَاقِ الْقَمَرِ *

٢٢٨٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **انْفَلَقَ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اشْهَدُوا.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَأَنَسٍ وَجُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

18. O raspolućenju Mjeseca

2286. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, prenijevši od Šu'bea, on od A'meša, on od Mudžahida, a on od Ibn Omera da je kazao: **"Raspolutio se Mjesec u vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Budite svjedoci."**[929]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda, Enesa i Džubejra b. Mut'ima. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[930]

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخَسْفِ *

٢٢٨٧. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ فُرَاتٍ الْقَزَّازِ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ قَالَ: **أَشْرَفَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غُرْفَةٍ وَنَحْنُ نَتَذَاكَرُ السَّاعَةَ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَرَوْا عَشْرَ آيَاتٍ: طُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا، وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ، وَالدَّابَّةَ، وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ: خَسْفٌ بِالْمَشْرِقِ وَخَسْفٌ بِالْمَغْرِبِ وَخَسْفٌ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ. وَنَارٌ تَخْرُجُ مِنْ قَعْرِ عَدَنَ تَسُوقُ النَّاسَ أَوْ تَحْشُرُ النَّاسَ فَتَبِيتُ مَعَهُمْ حَيْثُ بَاتُوا. وَتَقِيلُ مَعَهُمْ حَيْثُ قَالُوا.**

٢٢٨٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ فُرَاتٍ نَحْوَهُ، وَزَادَ فِيهِ الدُّخَانَ.

٢٢٨٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ فُرَاتٍ الْقَزَّازِ **نَحْوَ حَدِيثِ وَكِيعٍ عَنْ سُفْيَانَ.**

---

[928] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku* i smatra ga vjerodostojnim hadisom.

[929] Buharija u *Sahihu* bilježi od Enesa b. Malika da je kazao: "Mekanski idolopoklonici su od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili da im pokaže mu'džizu. On im raspoluti Mjesec na dva dijela, i to tako jasno da su brdo Hira vidjeli između dvije polutice."

[930] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

٢٢٩٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ عَنْ شُعْبَةَ وَالْمَسْعُودِيِّ سَمِعَا مِنْ فُرَاتٍ الْقَزَّازِ نَحْوَ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ فُرَاتٍ وَزَادَ فِيهِ : **الدَّجَّالَ أَوِ الدُّخَانَ.**

٢٢٩١. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا أَبُو النُّعْمَانِ الْحَكَمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعِجْلِيُّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ فُرَاتٍ نَحْوَ حَدِيثِ أَبِي دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ وَزَادَ فِيهِ : **وَالْعَاشِرَةُ إِمَّا رِيحٌ تَطْرَحُهُمْ فِي الْبَحْرِ وَإِمَّا نُزُولُ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَصَفِيَّةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٢٩٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْمُرْهِبِيِّ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ صَفْوَانَ عَنْ صَفِيَّةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَنْتَهِي النَّاسُ عَنْ غَزْوِ هَذَا الْبَيْتِ حَتَّى يَغْزُوَ جَيْشٌ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ أَوْ بِبَيْدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ خُسِفَ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ وَلَمْ يَنْجُ أَوْسَطُهُمْ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَنْ كَرِهَ مِنْهُمْ؟ قَالَ: يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي أَنْفُسِهِمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٢٩٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا صَيْفِيُّ بْنُ رِبْعِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَكُونُ فِي آخِرِ هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ. قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَهْلِكُ وَفِينَا الصَّالِحُونَ؟ قَالَ : نَعَمْ إِذَا ظَهَرَ الْخُبْثُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ تَكَلَّمَ فِيهِ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ *

19. O propadanju u zemlju

2287. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Furata el-Kazzaza,[931] on od Ebu Tufejla, a on od Huzejfea b. Usejda[932] da je kazao: **"Jednom prilikom se iz sobe, među nama, pojavi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a mi raspravljamo o Sudnjem danu. Čuvši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Neće nastupiti Sudnji dan dok ne vidite deset predznaka: izlazak Sunca sa zapada, pojavu Jedžudža i Medžudža, izlazak životinje iz zemlje[933], tri propadanja u zemlju: jedno na istoku, jedno na zapadu i jedno na Arapskome**

[931] Furat b. Ebu Abdur-Rahman el-Kazzaz el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[932] Ebu Seriha Huzejfe b. Usejd el-Hafari je ashab. Jedan je od onih koji su Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, dali prisegu pod drvetom na Hudejbijji.

[933] Životinja koja će pred Sudnji dan izići iz zemlje spominje se u Kur'anu u suri *En-Neml,* u 82. ajetu. Uzvišeni veli: "I kada dođe vrijeme da oni budu kažnjeni, Mi ćemo učiniti da iz zemlje iziđe jedna životinja koja će im reći da ljudi u dokaze naše nisu uvjereni." Mufessiri smatraju da je to ogromna životinja koja će izići iz pukotine na Safi. Ibn Omer i Ibn Abbas smatraju da je to Džessasa koja se spominje u hadisu o Dedždžalu.

poluotoku, vatru koja će se pojaviti od strane Adena[934], a koja će tjerati ljude ili je kazao: koja će skupiti ljude, biće sa njima tamo gdje god oni zanoće i tamo gdje oni popodne budu odmarali."

2288. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od Sufjana **slično prethodnom hadisu, s tim što je u ovom dodao: "i dim"[935].**

2289. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves, prenijevši od Furata el-Kazzaza **slično Vekiovu hadisu od Sufjana.**

2290. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud et-Tajalisi, prenijevši od Šu'bea i Mesudija da su od Furata el-Kazzaza čuli **slično Abdur-Rahmanovu hadisu od Sufjana, a on od Furata, s tim što je u njemu dodao: "Dedždžala ili dim".**

2291. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nu'man Hakem b. Abdullah el-Idžli[936], prenijevši od Šu'bea, a on od Furata **slično Ebu Davudovu hadisu od Šu'bea, s tim što je u njemu dodao: "Deseti predznak je ili vjetar koji će ih baciti u more, ili, pak, silazak Isaa sina Merjemina".[937]**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Ebu Hurejrea, Ummu Seleme i Safije. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[938]

2292. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Selemea b. Kuhejla,[939] on od Ebu Idrisa el-Murhibija,[940] on od Muslima b. Safvana[941], a on od Safije, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,

---

[934] Aden je poznati grad u Jemenu. U jednoj predaji spominje se da će se vatra pojaviti od strane Hidžaza. Kadi smatra da se očito radi o dvjema vatrama od kojih će se jedna pojaviti od Adena, a druga od Hidžaza.

[935] U suri *Ed-Duhan* u 10. i 11. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide dim koji će ljude prekriti. Ovo je neizdržljiva patnja!"

[936] Ebu Nu'man Hakem b. Abdullah el-Idžli el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa, ali je ponekad pravio previde prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[937] Učenjaci se razilaze u pogledu redoslijeda događanja ovih predznaka. Neki vele da će prvi predznak biti dim, potom izlazak Dedždžala, potom silazak Isaa sina Merjemina, pa pojava Jedžudža i Medžudža, potom izlazak životinje iz zemlje, pa izlazak Sunca sa zapada. Neki, pak, smatraju da će prvi predznak biti propadanja u zemlju, pa izlazak Dedždžala, pa silazak Isaa sina Merjemina, pa pojava Jedžudža i Medžudža, pa vjetar koji će usmrtiti vjernike, pa izlazak Sunca sa zapada, pa izlazak životinje iz zemlje, pa pojava dima.

[938] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi osim Buharije.

[939] Seleme b. Kuhejl el-Hadremi Ebu Jahja el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[940] Ebu Idrisu el-Murhibiju el-Kufiju je ime Suvar, ili Misvar. On je dosta iskren prenosilac hadisa, međutim, protežirao je šiijsko učenje. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[941] Muslim b. Safvan je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Ibn Hibban ga je ocijeno pouzdanim.

rekao: **"Neće ljudi prestajati sa pokušajima da osvoje ovu Kuću**[942] **sve dotle dok u takav pohod ne krene jedna** (ogromna) **vojska, pa kad stupi u pustinju, svi će biti u zemlju zatjerani i niko se od njih neće spasiti! Rekoh: Allahov Poslaniče, a ako među njima bude onih koji to nisu željeli? On reče: Allah će ih proživjeti sa onim što su osjećali!"**[943] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[944]

2293. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Sajfa b. Rib'ij,[945] prenijevši od Ubejdullaha b. Omera,[946] on od Ubejdullaha,[947] on od Kasima b. Muhammeda[948], a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pred kraj će moje sljedbenike snalaziti propadanje u zemlju, pretvaranje u druge oblike i kamena kiša! Rekla sam, veli ona, Allahov Poslaniče, zar ćemo biti uništavani i onda kad među nama, bude dobrih ljudi? Hoćete, reče on, ako se među vama pojavi nemoral!"**

Ovaj Aišin hadis je garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi. Abdullaha b. Omera je kritikovao Jahja b. Seid i to u pogledu njegova pamćenja.

٢٠. بَاب مَا جَاءَ فِي طُلُوعِ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا *

٢٢٩٤. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ فَقَالَ: يَا أَبَا ذَرٍّ أَتَدْرِي أَيْنَ تَذْهَبُ هَذِهِ؟ قَالَ: قُلْتُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: فَإِنَّهَا تَذْهَبُ تَسْتَأْذِنُ فِي السُّجُودِ فَيُؤْذَنُ لَهَا وَكَأَنَّهَا قَدْ قِيلَ لَهَا اطْلُعِي مِنْ حَيْثُ جِئْتِ فَتَطْلُعُ مِنْ مَغْرِبِهَا. قَالَ ثُمَّ قَرَأَ: (وَذَلِكَ مُسْتَقَرٌّ لَهَا). قَالَ وَذَلِكَ قِرَاءَةُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ وَأَنَسٍ وَأَبِي مُوسَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

[942] Da osvoje Kabu.

[943] U hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* od Ummu Seleme stoji: "...Allahov Poslaniče, a šta ako među njima bude onih koji to nisu željeli? On reče: Allah će ih sve u zemlju zatjerati, a na Sudnjem danu će im suditi prema njihovim namjerama."

[944] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[945] Sajfa b. Rib'ij el-Ensari Ebu Hišam el-Kufi je dosta iskren prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[946] Ubejdullah b. Omer b. Hafs b. Asim b. Omer b. Hattab el-Umeri Ebu Osman el-Medeni je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. Prenio je hadise od Kasima b. Muhammeda b. Ebu Bekra i dr; dok je od njega hadise prenio njegov brat Abdullah i drugi.

[947] Abdullah b. Omer b. Hafs b. Asim b. Omer b. Hattab el-Umeri je slab prenosilac hadisa. Jahja b. Seid ga je kritikovao zbog njegova lošeg pamćenja. Abdullah je stariji, a Ubejdullah mlađi brat.

[948] Kasim b. Muhammed b. Ebu Bekr es-Siddik et-Tejmi je pouzdan prenosilac hadisa. On je jedan od sedam poznatih medinskih šeri'atskih pravnika. Pripadao je trećoj generaciji.

20. O rađanju Sunca sa zapada

2294. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ibrahima et-Tejmija,[949] on od svoga oca[950], a on od Ebu Zerra da je kazao: **"Jednom prilikom sam ušao u džamiju kad je Sunce zašlo. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je sjedio. Ugledavši me, on reče: Ebu Zerre! Znaš li gdje odlazi ovo** (misleći na Sunce)? **Rekoh: To Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju, a on reče: Ono odlazi kako bi zatražilo dozvolu da učini sedždu pa mu bude dozvoljeno.**[951] (Međutim, uskoro će doći vrijeme kada će zatražiti dozvolu i kad mu neće biti dozvoljeno, nego će mu se reći): **Iziđi odande gdje si i zašlo, pa će izići sa zapada. Potom je, veli on, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio:** ***"To je njegova određena granica."*** To je, veli (Ebu Zerr), kiraet Abdullaha b. Mesuda.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Safvana b. Assala, Huzejfea b. Esida, Enesa i Ebu Musaa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[952]

٢١. بَاب مَا جَاءَ فِي خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ *

٢٢٩٥. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ حَبِيبَةَ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ قَالَتْ: **اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ نَوْمٍ مُحْمَرًّا وَجْهُهُ وَهُوَ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يُرَدِّدُهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَيْلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرٍّ قَدِ اقْتَرَبَ. فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَدْمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هَذِهِ وَعَقَدَ عَشْرًا. قَالَتْ زَيْنَبُ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَنَهْلِكُ وَفِينَا الصَّالِحُونَ؟ قَالَ نَعَمْ إِذَا كَثُرَ الْخُبْثُ.**
هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ جَوَّدَ سُفْيَانُ هَذَا الْحَدِيثَ. وَقَالَ الْحُمَيْدِيُّ عن سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ حَفِظْتُ مِنَ الزُّهْرِيِّ فِي هَذَا الاسناد أَرْبَعَ نِسْوَةٍ: زَيْنَبَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ حَبِيبَةَ وَهُمَا رَبِيبَتَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ زَوْجَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَ رَوَى مَعْمَرٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الزُّهْرِيِّ وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَنْ حَبِيبَةَ.

---

[949] Ibrahim b. Jezid b. Šerik et-Tejmi Ebu Esma el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa, međutim, ponekad je bio sklon obmanama. Bio je izuzetno pobožan čovjek. Prenosio je često mursel hadise. Pripadao je petoj generaciji.

[950] Jezida b. Šerika b. Tarika et-Tejmija el-Kufija. On je pouzdan prenosilac hadisa. Vele da je upamtio i predislamski period. Pripadao je drugoj generaciji.

[951] Buharija u *Sahihu* bilježi od Ebu Zerra da mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom, nakon zalaska Sunca, rekao: "Znaš li ti gdje ono odlazi? Rekoh: Allah i Njegov Poslanik to najbolje znaju, a on reče: Odlazi kako bi učinilo sedždu ispod Arša i zatražilo dozvolu za ponovni izlazak pa mu bude dozvoljeno. Međutim, ubrzo će učiniti sedždu pa mu neće biti primljena i zatražiće dozvolu za ponovni izlazak pa mu neće biti dozvoljeo, nego će mu se reći. Vrati se tamo odakle si došlo, pa će izaći sa zapada! Na to se odnose riječi Uzvišenog Allaha: *"I Sunce se kreće do svoje određene granice, to je odredba Silnog i Sveznajućeg."*

[952] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madže i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

21. O izlasku Je'džudža i Me'džudža[953]

2295. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Abdur-Rahman el-Mahzumi i drugi i kazali: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Urvea, on od Zejnebe Ebu Selemeove kćerke, ona od Habibe,[954] ona od Ummu Habibe, a ona od Zejnebe bint Džahš, koja je kazala: **"Jednom prilikom se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, probudi iza sna crven u licu govoreći: Samo je Allah Bog! ponavljajući to tri puta, teško Arapima od zla koje se bliži! Danas je Je'džudžu i Me'džudžu zid[955] otvoren ovoliko, sa deset prsta je napravio krug. Čuvši to, Zejneba reče: Allahov Poslaniče, zar ćemo biti uništeni i onda dok među nama ima još dobrih ljudi? Hoćete, odgovori on, ukoliko se raširi nemoral!"**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[956] Sufjan je o ovom hadisu izuzetno lijepo kazao. Kaže El-Humejdi prenijevši od Sufjana b. Ujejnea: Od Zuhrija sam upamtio, u senedu ovoga hadisa, četiri žene: Zejnebu bint Ebu Selemu, Habibu, a njih dvije su Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, pastorke, Ummu Habibu i Zejnebu bint Džahš, Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge. Ma'mer je ovaj hadis prenio od Zuhrija, ali u njegovu senedu nije spomenuo "od Habibe".

٢٢. بَاب فِي صِفَةِ الْمَارِقَةِ *

٢٢٩٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَخْرُجُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ أَحْدَاثُ الْأَسْنَانِ سُفَهَاءُ الْأَحْلَامِ يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ يَقُولُونَ مِنْ قَوْلِ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

---

[953] Je'džudž i Me'džudž se u Kur'anu spominju na dva mjesta. U suri *El-Kehf* u 94.,95., 96. i 97. ajetu Uzvišeni Allah veli: *"O, Zulkarnejne, rekoše oni, Je'džudž i Me'džudž čine nered po Zemlji, pa hoćeš li da između nas i njih zid podigneš, mi ćemo te nagraditi. Bolje je ono što mi je Gospodar moj dao, reče on. Nego, samo vi pomozite meni što vi možete, i ja ću između vas i njih zid podići. Donesite mi velike komade gvožđa! I kad on izravna dvije strane brda, reče: Pušite! A kad ga usija, reče: Donesite mi rastopljen mjed da ga zalijem. I tako oni nisu mogli ni da ga pređu niti su mogli da ga prokopaju"* U suri *El-Enbija* u 96. i 97. ajetu Uzvišeni veli: *"I kad se otvore Je'džudž i Me'džudž i kad se ljudi budu niza sve strmine žurno spuštali, i približi se istinita prijetnja, tada će se pogledi nevjernika ukočiti. Teško nama, mi smo prema ovome ravnodušni bili; mi smo sami sebi nepravdu učinili!"*

[954] Habiba bint Ubejdullah b. Džahš el-Esedijja je kćerka Ummu Habibe kćerke Ebu Sufjana. Ona je žena ashab. Sa svojim roditeljima učinila je hidžru u Abesiniju. Neki vele da je tamo rođena.

[955] Ovdje se misli na zid koji je podigao Zulkarnejn.

[956] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ فِي غَيْرِ هَذَا الْحَدِيثِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَفَ هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ الَّذِينَ يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ تَرَاقِيَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ، إِنَّمَا هُمُ الْخَوَارِجُ الْحَرُورِيَّةُ وَغَيْرُهُمْ مِنَ الْخَوَارِجِ *

22. O opisu haridžija

2296. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Asima,[957] on od Zirra[958] a on od Abdullaha[959], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pred kraj** (vladavine hulefai-rašidina) **pojaviće se narod, po godinama mlad, po pameti lahkomislen, učiće Kur'an, ali on neće prelaziti ključne kosti njihove[960], govoriće poput najboljih stvorenja, a izlaziti iz vjere poput strijele koja izlazi prilikom lova!"**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Ebu Seida i Ebu Zerra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun. U drugom hadisu od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, iznesen je opis tog naroda koji će učiti Kur'an, ali im on neće prelaziti ključne kosti njihove i koji će izlaziti iz vjere poput strijele koja izlazi iz ulova, (i rečeno je) da su to haridžije iz Harure[961], i druge haridžije.

٢٣. بَاب فِي الْأَثَرَةِ *

٢٢٩٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ عَنْ أُسَيْدِ بْنِ حُضَيْرٍ: أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اسْتَعْمَلْتَ فُلَانًا وَلَمْ تَسْتَعْمِلْنِي. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٢٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً وَأُمُورًا تُنْكِرُونَهَا. قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا، قَالَ: أَدُّوا إِلَيْهِمْ حَقَّهُمْ وَسَلُوا اللَّهَ الَّذِي لَكُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

---

957 Asim b. Behdele b. Ebu Nedžud el-Esedi el-Kufi je iskren prenosilac. Pripadao je šestoj generaciji. On je poznati imam u kiraetu.

958 Zirr b. Hubejš b. Hubaše el-Esedi Ebu Merjem el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. On je muhadrem, što znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme ali se sa njim nije susreo. Umro je 82. godine po Hidžri. Živio je 127 godina.

959 Abdullaha b. Mesuda.

960 To znači da će oni čitati Kur'an, ali se neće vladati prema njemu.

961 Harura je mjesto u Iraku udaljeno od Kufe oko dvije milje. U ovom mjestu su se prvi put pojavile haridžije.

23. O sebičnosti

2297. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea; kaže: Obavijestio nas je Enes b. Malik, prenijevši od Usejda b. Hudajra: **"Neki ensarija je rekao: Allahov Poslaniče, angažirao si toga i toga** (na prikupljanju zekata), **a nisi angažirao mene. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Vi ćete poslije mene vidjeti** (veliku) **sebičnost, pa budite strpljivi sve dotle dok se sa mnom ne susretnete na Vrelu (Havdu)."**[962] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[963]

2298. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od A'meša, on od Zejda b. Vehba, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Vi ćete, nakon mene,** (kod vaših vladara) **primijetiti sebičnost i drugo što vam neće biti drago! Šta nam** (u tom slučaju) **preporučuješ da činimo? - upitaše prisutni. On reče: Preporučujem vam da vi izvršavate svoje obaveze prema njima, a da tražite od Allaha ono što vama pripada."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[964]

٢٤ . بَاب مَا أَخْبَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابَهُ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ *

٢٢٩٩. حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى الْقَزَّازُ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا صَلَاةَ الْعَصْرِ بِنَهَارٍ ثُمَّ قَامَ خَطِيبًا فَلَمْ يَدَعْ شَيْئًا يَكُونُ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ إِلَّا أَخْبَرَنَا بِهِ حَفِظَهُ مَنْ حَفِظَهُ وَنَسِيَهُ مَنْ نَسِيَهُ. وَكَانَ فِيمَا قَالَ: إِنَّ الدُّنْيَا خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلِفُكُمْ فِيهَا فَنَاظِرٌ كَيْفَ تَعْمَلُونَ. أَلَا فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النِّسَاءَ. وَكَانَ فِيمَا قَالَ: أَلَا لَا يَمْنَعَنَّ رَجُلًا هَيْبَةُ النَّاسِ أَنْ يَقُولَ بِحَقٍّ إِذَا عَلِمَهُ. قَالَ فَبَكَى أَبُو سَعِيدٍ فَقَالَ: قَدْ وَاللَّهِ رَأَيْنَا أَشْيَاءَ فَهِبْنَا. فَكَانَ فِيمَا قَالَ: أَلَا إِنَّهُ يُنْصَبُ لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَدْرِ غَدْرَتِهِ، وَلَا غَدْرَةَ أَعْظَمُ مِنْ غَدْرَةِ إِمَامِ عَامَّةٍ يُرْكَزُ لِوَاؤُهُ عِنْدَ اسْتِهِ. فَكَانَ فِيمَا حَفِظْنَا يَوْمَئِذٍ: أَلَا إِنَّ بَنِي آدَمَ خُلِقُوا عَلَى طَبَقَاتٍ شَتَّى. فَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ مُؤْمِنًا وَيَحْيَا مُؤْمِنًا وَيَمُوتُ مُؤْمِنًا. وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ كَافِرًا وَيَحْيَا كَافِرًا وَيَمُوتُ كَافِرًا. وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ مُؤْمِنًا وَيَحْيَا مُؤْمِنًا وَيَمُوتُ كَافِرًا. وَمِنْهُمْ مَنْ يُولَدُ كَافِرًا وَيَحْيَا كَافِرًا وَيَمُوتُ مُؤْمِنًا. أَلَا وَإِنَّ مِنْهُمُ الْبَطِيءَ الْغَضَبِ سَرِيعَ الْفَيْءِ وَمِنْهُمْ سَرِيعُ الْغَضَبِ سَرِيعُ الْفَيْءِ فَتِلْكَ بِتِلْكَ. أَلَا وَإِنَّ مِنْهُمْ سَرِيعَ الْغَضَبِ بَطِيءَ الْفَيْءِ. أَلَا وَخَيْرُهُمْ بَطِيءُ الْغَضَبِ سَرِيعُ الْفَيْءِ. أَلَا وَشَرُّهُمْ سَرِيعُ الْغَضَبِ بَطِيءُ الْفَيْءِ. أَلَا وَإِنَّ مِنْهُمْ

[962] Dakle, budite strpljivi u tome sve do smrti. Na Sudnjem danu ćete imati susret sa mnom kod vrela Kevser, tada će vam biti nadoknađeno sve što vam je na ovom svijetu bespravno spriječeno.

[963] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim *u sahiima* i Nesaija u *Sunenu.*

[964] Bilježe ga Buharija i Muslim u *sahihima.*

حَسَنَ الْقَضَاءِ حَسَنَ الطَّلَبِ. وَمِنْهُمْ سَيِّئُ الْقَضَاءِ حَسَنُ الطَّلَبِ. وَمِنْهُمْ حَسَنُ الْقَضَاءِ سَيِّئُ الطَّلَبِ، فَتِلْكَ بِتِلْكَ. أَلَا وَإِنَّ مِنْهُمُ السَّيِّئَ الْقَضَاءِ السَّيِّئَ الطَّلَبِ. أَلَا وَخَيْرُهُمُ الْحَسَنُ الْقَضَاءِ الْحَسَنُ الطَّلَبِ. أَلَا وَشَرُّهُمْ سَيِّئُ الْقَضَاءِ سَيِّئُ الطَّلَبِ. أَلَا وَإِنَّ الْغَضَبَ جَمْرَةٌ فِي قَلْبِ ابْنِ آدَمَ. أَمَا رَأَيْتُمْ إِلَى حُمْرَةِ عَيْنَيْهِ وَانْتِفَاخِ أَوْدَاجِهِ. فَمَنْ أَحَسَّ بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَلْيَلْصَقْ بِالْأَرْضِ. قَالَ وَجَعَلْنَا نَلْتَفِتُ إِلَى الشَّمْسِ هَلْ بَقِيَ مِنْهَا شَيْءٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا إِنَّهُ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا فِيمَا مَضَى مِنْهَا إِلَّا كَمَا بَقِيَ مِنْ يَوْمِكُمْ هَذَا فِيمَا مَضَى مِنْهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَفِي الْبَابِ عَنِ الْمُغِيرَةِ ابْنِ شُعْبَةَ وَأَبِي زَيْدِ بْنِ أَخْطَبَ وَحُذَيْفَةَ وَأَبِي مَرْيَمَ ذَكَرُوا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُمْ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ.

24. O onome o čemu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio ashabe da će se događati do Sudnjeg dana

2299. ISPRIČAO NAM JE Imran b. Musa el-Kazzaz, el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd; kaže: Nas je obavijestio Alija b. Zejd, prenijevši od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida el-Hudrija da je kazao: **"Jednog dana Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je klanjao ikindijski namaz i to čim mu je vrijeme nastupilo, a onda održao govor. Tom prilikom nije propustio ništa što će se događati do Sudnjeg dana, a da nas o tome nije obavijestio. Neki su to upamtili, a neki zaboravli. Od onoga što je tom prilikom rekao bilo je i ovo: Ovaj svijet je sladak i primamljiv, a Allah vas je učinio Svojim zastupnicima na njemu i motri šta radite. Zato se čuvajte ovoga svijeta i čuvajte se žena. On tom prilikom reče i ovo: Neka nijednu osobu bojazan od naroda ne spriječi da kaže istinu ukoliko mu je poznata. Tad, veli on, Ebu Seid zaplaka i reče: Mi smo mnogo toga vidjeli i prešutjeli bojeći se naroda. On je tom prilikom kazao i ovo: Uza svakog će prevaranta, na Sudnjem danu, biti uzdignuta zastava prema stepenu njegovog varanja, a nema veće prijevare od one koju vođa učini svome narodu! Njemu će zastava biti u zadnjicu pobodena! Od onoga što smo toga dana upamtili bijaše i ovo: Ljudi su stvoreni u različitim vrstama; neko će se, od njih, roditi kao vjernik, živjeti kao vjernik i umrijeti kao vjernik; neko će se roditi kao nevjernik, živjeti kao nevjernik i umrijeti kao nevjernik; neko će se roditi kao vjernik, živjeti kao nevjernik, i umrijeti kao nevjernik; neko će se, pak, roditi kao nevjernik, živjeti kao nevjernik, a umrijeti kao vjernik. Neki će se od njih sporo ljutiti, a brzo povraćati; neki će se brzo ljutiti i brzo povraćati, dakle, to za to; neki će se, pak, brzo ljutiti, a sporo povraćati. Dakako, najbolji je onaj koj se sporo ljuti, a brzo povraća, a najgori je onaj koji se brzo ljuti, a sporo povraća. Neki će biti dobri i kod vraćanja i kod traženja duga; neki će biti loši kod vraćanja, a dobri kod traženja**

duga;[965] neki će biti dobri kod vraćanja, a loši kod traženja duga; dakle to za to; dok će neki biti loši i kod vraćanja, a i kod traženja duga. Najbolji **je onaj koji je dobar i kod vraćanja i kod traženja duga, a najgori je onaj koji je loš i kod vraćanja i kod traženja duga. Znajte da je srdžba žiška u čovjekovom srcu. Zar niste vidjeli** (kod nekoga kad se naljuti) **crvenilo u njegovim očima, a vratne mu žile napuhane. Ko od vas osjeti takvo nešto, neka se prilijepi za zemlju! Ebu Seid veli: Mi se počesmo okretati prema Suncu da vidimo je li zašlo, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Od ovoga vam je svijeta, u odnosu na ono što je prošlo od njega, ostalo onoliko koliko vam je ostalo, od ovog dana, u odnosu na ono što je prošlo od njega."**

Ovaj hadis je hasenun.[966] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Mugirea b. Šu'bea, Ebu Zejda b. Ahtaba, Huzejfea i Ebu Merjema. Svi oni spomenuše: "da im je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pričao o onome što će se dešavati do Sudnjeg dana."

٢٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الشَّامِ *

٢٣٠٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ ح أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا فَسَدَ أَهْلُ الشَّامِ فَلَا خَيْرَ فِيكُمْ. لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ حَتَّى تَقُومَ** السَّاعَةُ. قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ هُمْ أَصْحَابُ الْحَدِيثِ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَوَالَةَ وَابْنِ عُمَرَ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٣٠١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا بَهْزُ بْنُ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْنَ تَأْمُرُنِي؟ قَالَ هَا هُنَا، وَنَحَا بِيَدِهِ نَحْوَ الشَّامِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

25. O stanovnicima Šama

2300. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Muavije b. Kurrea, a on od svoga oca[967], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada se iskvare stanovnici Šama, za vas neće biti dobro da boravite među njima. Među mojim sljedbenicima će neprestano, sve do Sudnjeg dana, biti onih koji će se boriti protiv neprijatelja vjere. U tome**

---

[965] To znači, kad su oni nekome nešto dužni, oni nastoje da to što prije uredno vrate. A kad je neko njima dužan, oni svoje dugovanje ne potražuju, nego prepuste dužniku da im vrati kad to mogne bez napora.

[966] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Sunenu*.

[967] Kurrea b. Ijasa b. Hilala el-Muzenija Ebu Muaviju, poznatog ashaba. On se kasnije nastanio u Basri.

ih neće kolebati oni što ih ne pomažu!"Muhammed b. Ismail veli da je Ali b. Medini[968] rekao: da su to hadiski učenjaci.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Havlea, Ibn Omera, Zejda b. Sabita i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[969]

2301. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Behz b. Hakim,[970] prenijevši od svoga oca[971], a on od njegova djeda[972], koji je kazao: **"Rekao sam: Allahov Poslaniče, gdje mi preporučuješ da odem? On reče: Tamo, pokazavši rukom prema Šamu."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[973]

٢٦. بَاب لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ *

٢٣٠٢. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيد أَخْبَرَنَا فُضَيْلُ بْنُ غَزْوَانَ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ عَنِ ابْـــنِ عَبَّـــاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ مَسْعُودٍ وَجَرِيرٍ وَابْنِ عُمَرَ وَكُرْزِ بْنِ عَلْقَمَةَ وَوَاثِلَةَ بن الاسقع وَالصُّنَابِحِيِّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

26. Ne vraćajte se, nakon mene, u nevjerništvo ubijajući jedni druge

2302. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Fudajl b. Gazvan; kaže: Ispričao nam je Ikrime, prenijevši od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne vraćajte se, nakon mene, u nevjerništvo ubijajući jedni druge!"**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Mesuda, Džerira, Ibn Omera, Kurza b. Alkamea, Vasila b. Eskaa i Es-Sunabihija. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[974]

---

[968] Alija b. Abdullah b. Džafer b. Nedžih b. El-Medini Ebu Hasan el-Basri je kao prenosilac pouzdan i siguran. Slovi kao imam u hadisu. On je Buharijin učenik. Buharija veli da se ni pred kim nije osjećao tako malim kao pred Alijem b. Medinijem. Za njega njegov učitelj Ibn Ujejne veli: Ja sam više naučio od njega nego što je on od mene. Nesaija veli: Kao da ga je Allah stvorio za hadis.

[969] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[970] Behz b. Hakim b. Muavija el-Kušejri Ebu Abdul-Melik je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[971] Hakima b. Muavije b. Hajdea el-Kušejrija. Ibn Hibban ga je svrstao među pouzdane prenosioce hadisa. On je tabi'in.

[972] Muavije b. Hajdea b. Muavije b. Ka'ba el-Kušejrija. On je ashab. Nastanio se u Basri.

[973] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru*.

[974] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu* u poglavlju "O neredima".

٢٧ . بَاب مَا جَاءَ أَنَّهُ تَكُونُ فِتْنَةٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ *

٢٣٠٣ . حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ عَيَّاشِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَشَجِّ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ أَنَّ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ عِنْدَ فِتْنَةِ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ: أَشْهَدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : **إِنَّهَا سَتَكُونُ فِتْنَةٌ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ , وَالْقَائِمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي، وَالْمَاشِي خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي. قَالَ : أَفَرَأَيْتَ إِنْ دَخَلَ عَلَيَّ بَيْتِي وَبَسَطَ يَدَهُ إِلَيَّ لِيَقْتُلَنِي، قَالَ كُنْ كَابْنِ آدَمَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَخَبَّابِ بْنِ الْأَرَتِّ وَأَبِي بَكْرَةَ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي وَاقِدٍ وَأَبِي مُوسَى وَخَرَشَةَ . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ وَزَادَ فِي هَذَا الْإِسْنَادِ رَجُلًا. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ *

27. O tome da će biti (veliki) nered u kome će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji

2303. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs,[975] prenijevši od Ajjaša b. Abbasa,[976] on od Bukejra b. Abdullaha b. Ešedždža, on od Busra b. Seida da je Sa'd b. Ebu Vekkas prilikom nereda u doba Osmana b. Affana kazao: **"Svjedočim da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Biće** (veliki) **nered u kome će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji! Onaj koji stoji bolji od onoga koji ide, a onaj koji ide bolji od onoga koji trči! Sa'd će na to: A šta misliš, ako neko uđe u moju kuću i pruži ruku da me ubije? On reče: Budi poput Ademova, a.s, sina!"**[977]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Habbaba b. Eretta, Ebu Bekrea, Ibn Mesuda, Ebu Vakida, Ebu Musaa i Haršea. Ovaj hadis je hasenun.[978] Neki su ovaj hadis prenijeli od Lejsa b. Sa'da i u njegovu senedu dodali jednog čovjeka. Ovaj je hadis od Sa'da, a od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenesen sa više seneda.

---

975 Lejs b. Sa'd b. Abdur-Rahman el-Fehmi Ebu Haris el-Masri je pouzdan i siguran ravija i šeri'atski pravnik. On je poznati imam. Pripadao je sedmoj generaciji. Umro je u mjesecu šabanu 75. godine po Hidžri.

976 Ajjaš b. Abbas el-Kutbani el-Masri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

977 Dakle, budi poput Ademova, a.s, Habila. Allah Uzvišeni u suri *El-Maide* u 27., 28., 29. i 30. ajetu kaže: "*I ispričaj im priču o dvojici Ademovih sinova, onako kako je bilo, kad su njih dvojica žrtvu prinijeli, pa kad je od jednog bila primljena, a od drugog nije. Ovaj je rekao: sigurno ću te ubiti! Allah prima samo od onih koji su dobri, reče onaj. I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni da me ubiješ, ja ne bih pružio svoju prema tebi da te ubijem, jer ja se bojim Allaha, Gospodara svjetova. Ja želim da ti poneseš i moj i svoj grijeh i da budeš stanovnik u vatri. A ona je kazna za sve nasilnike. I strast njegova navede ga da ubije brata svoga, pa ga on ubi i postade jedan od izgubljenih.*"

978 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ebu Davud u *Sunenu*.

٢٨. بَاب مَا جَاءَ سَتَكُونُ فِتَنة كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ *

٢٣٠٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتَنًا كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ، يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا، وَيُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا. يَبِيعُ أَحَدُهُمْ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٠٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ هِنْدٍ بِنْتِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ: **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَيْقَظَ لَيْلَةً فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ، مَاذَا أُنْزِلَ اللَّيْلَةَ مِنَ الْفِتْنَةِ؟ مَاذَا أُنْزِلَ مِنَ الْخَزَائِنِ؟ مَنْ يُوقِظُ صَوَاحِبَ الْحُجُرَاتِ؟ يَا رُبَّ كَاسِيَةٍ فِي الدُّنْيَا عَارِيَةٌ فِي الْآخِرَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٣٠٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تَكُونُ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ فِتَنٌ كَقِطَعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا، وَيُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا. يَبِيعُ أَقْوَامٌ دِينَهُمْ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَجُنْدَبٍ وَالنُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَأَبِي مُوسَى. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٣٠٧. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ هِشَامٍ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ: كَانَ يَقُولُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ: **يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا، وَيُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا. قَالَ: يُصْبِحُ مُحَرِّمًا لِدَمِ أَخِيهِ وَعِرْضِهِ وَمَالِهِ وَيُمْسِي مُسْتَحِلًّا لَهُ. وَيُمْسِي مُحَرِّمًا لِدَمِ أَخِيهِ وَعِرْضِهِ وَمَالِهِ وَيُصْبِحُ مُسْتَحِلًّا لَهُ** *

٢٣٠٨. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجُلٌ يَسْأَلُهُ فَقَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَيْنَا أُمَرَاءُ يَمْنَعُونَا حَقَّنَا وَيَسْأَلُونَا حَقَّهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا فَإِنَّمَا عَلَيْهِمْ مَا حُمِّلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

28. O tome da će biti (veliki) nered táman poput noćne tmine

2304. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca[979], a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Požurite sa dobrim djelima prije nego izbiju neredi koji će biti tamni poput noćne tamne! Za vrijeme njih čovjek će osvitati kao vjernik a omrkavati kao nevjernik i omrkavati kao vjernik a osvitati kao nevjernik![980] Neki će prodati svoju vjeru za neznatnu ovosvjetsku korist."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

---

[979] Abdur-Rahmana b. Jakuba el-Džuhenija el-Medenija. On je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[980] To znači da će neki ljudi u vrijeme nereda neke grijehe, kao što su prolijevanje krvi svoga brata, kaljanje njegove časti i prisvajanje njegove imovine jutrom držati strogo zabranjenim a

2305. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr,[981] kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Hinde bint Haris[982], a ona od Ummu Seleme: **"Jedne noći Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, probudi se i reče[983]: Subhanallah; šta mi je noćas** (u snu) **pokazano od nereda koji će se desiti** (nakon mene), **i šta mi je pokazano od riznica Allahove milosti! Ali ko će razbuditi ove po sobama?![984] Koliko li će samo onih koji su na ovome svijetu bili obučeni na budućem svijetu biti nago!"**Ovaj hadis je sahihun.[985]

2306. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Sa'da b. Sinana,[986] on od Enesa b. Malika, a on od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Pred Sudnji dan će biti** (veliki) **neredi, tamni poput tamne noći. U njima će čovjek osvitati kao vjernik, a omrkavati kao nevjernik i omrkavati kao vjernik, a osvitati kao nevjernik. Ljudi će svoju vjeru prodavati za neznatnu korist."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Džunduba, Nu'mana b. Beširа i Ebu Musaa. Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[987]

2307. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman, prenijevši od Hišama[988], a on od Hasana[989] da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u ovom hadisu rekao: **"Čovjek će osvitati kao vjernik a omrkavati kao nevjernik, i omrkavati kao vjernik a osvanjivati kao nevjernik" Govorio je i ovo: Čovjek će osvitati smatrajući prolijevanje krvi svoga brata, kaljanje njegove časti i prisvajanje njegove imovine haramom, a omrkavati smatrajući to dozvoljenim, i omrkavaće smatrajući prolijevanje krvi svoga brata, kaljanje njegove časti i**

---

onda će to uvečer smatrati dozvoljenim, i uvečer će to smatrati zabranjenim, a ujutro dozvoljenim.

[981] Suvejd b. Nasr b. Suvejd ei-Mirvezi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[982] Hinda bint Haris el-Farisija, neki vele el-Kurešija, je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadala je trećoj generaciji.

[983] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Jedne noći Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, probudi se uplašen i reče..."

[984] Misli na supruge i sluge: ko će ih razbuditi kako bi pojačali dobrovoljni ibadet nakon svega što mu je te noći u snu pokazano.

[985] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija u *Sahihu.*

[986] Sa'd b. Sinan, kako kaže Ibn Hadžer, ili Sinan b. Sa'd kako misli Buharija, el-Kindi, el-Masri je iskren prenosilac. Prenio je neke garib hadise. Pripadao je petoj generaciji.

[987] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[988] Hišam b. Hassan el-Ezdi el-Kureši Ebu Abdullah el-Basri spada u kategoriju pouzdanih i najsigurnijih prenosilaca hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Umro je 46. godine po Hidžri.

[989] Hasana el-Basrija.

prisvajanje njegove imovine haramom, a osvanjivati smatrajući to dozvoljenim."

2308. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba, on od Alkame b. Vaila b. Hudžra, a on od svoga oca da je kazao: **"Čuo sam kada Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neki čovjek upita[990]: Šta veliš, kako da postupimo ako nam naši vladari budu uskraćivali naša prava, a od nas budu tražili da ispunjavamo naše obaveze prema njima? Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Slušajte ih i pokoravajte im se, jer će oni biti pitani za ono za što su oni zaduženi, a vi ćete biti pitani za ono za što ste vi zaduženi!"**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[991]

٢٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْهَرْجِ *

٢٣٠٩. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ مِنْ وَرَائِكُمْ أَيَّامًا يُرْفَعُ فِيهَا الْعِلْمُ وَيَكْثُرُ فِيهَا الْهَرْجُ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْهَرْجُ؟ قَالَ: الْقَتْلُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَخَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ وَمَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣١٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ زِيَادٍ رَدَّهُ إِلَى مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ، رَدَّهُ إِلَى مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ، رَدَّهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْعِبَادَةُ فِي الْهَرْجِ كَالْهِجْرَةِ إِلَيَّ**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الْمُعَلَّى بْنِ زِيَادٍ *

29. O metežu

2309. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Šekika[992], a on od Ebu Musaa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pred vama su dani u kojima će biti uzdignuto znanje i u kojima će nastupiti brojni meteži! A šta su to meteži, o, Allahov Poslaniče, upitaše prisutni. On reče: To su ubistva!"**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Halida b. Velida i Ma'kila b. Jesara. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[993]

2310. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Muallaa b. Zijada,[994] on ga veže za Muaviju b. Kurrea, on

---

[990] U hadisu koji je zabilježio Muslim od Vaila b. Hudžra stoji da je čovjek koji je to pitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bio Seleme b. Jezid el-Džufi.

[991] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[992] Šekik b. Seleme el-Esedi Ebu Vail el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. On je muhadrem, što znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nije susreo. Umro je u vrijeme hilafeta Omera b. Abdul-Aziza.

[993] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu.*

za Ma'kala b. Jesara[995], a on za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ibadet u vrijeme meteža i nereda je ravan hidžri sa mnom."**Ovaj hadis je sahihun-garibun.[996] Poznat nam je samo preko Muallaa b. Zijada.

٣٠. بَاب مَا جَاءَ فِي اتِّخَاذ سَيْف مِنْ خَشَب فِي الْفِتْنَة *

٢٣١١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْد عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا وُضِعَ السَّيْفُ فِي أُمَّتِي لَمْ يُرْفَعْ عَنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَة.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٣١٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ عُبَيْد عَنْ عُدَيْسَةَ بِنْت أُهْبَانَ بْنِ صَيْفِيٍّ الْغِفَارِيِّ قَالَتْ: **جَاءَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِب إِلَى أَبِي فَدَعَاهُ إِلَى الْخُرُوج مَعَهُ. فَقَالَ لَهُ أَبِي: إِنَّ خَلِيلِي وَابْنَ عَمِّكَ عَهِدَ إِلَيَّ إِذَا اخْتَلَفَ النَّاسُ أَنْ أَتَّخِذَ سَيْفًا مِنْ خَشَب فَقَد اتَّخَذْتُهُ فَإِنْ شِئْتَ خَرَجْتُ بِه مَعَكَ. قَالَتْ: فَتَرَكَهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ مُحَمَّد بْنِ مَسْلَمَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث عَبْد اللَّه بْنِ عُبَيْد *

٢٣١٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ عَبْد الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا سَهْلُ بْنُ حَمَّاد أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جُحَادَةَ عَنْ عَبْد الرَّحْمَنِ بْنِ ثَرْوَانَ عَنْ هُزَيْلِ بْنِ شُرَحْبِيلَ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ فِي الْفِتْنَة: **كَسِّرُوا فِيهَا قِسِيَّكُمْ، وَقَطِّعُوا فِيهَا أَوْتَارَكُمْ وَالْزَمُوا فِيهَا أَجْوَافَ بُيُوتِكُمْ، وَكُونُوا كَابْنِ آدَمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَرْوَانَ هُوَ أَبُو قَيْسٍ الْأَوْدِيُّ.

30. O pravljenju mača od drveta

2311. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Esminog oca, a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada se mač jednom nadnese na moje sljedbenike, više se sa njih neće ukloniti sve do Sudnjeg dana."**[997]Ovaj hadis je sahih.[998]

2312. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Abdullaha b. Ubejda[999], a on od Udejse binti Uhban b. Sajfa el-Gifarija[1000], da je kazala: **"Došao je Alija b. Ebu Talib mome**

---

[994] Mualla b. Zijad el-Kurdusi Ebu Husejn el-Basri je bio iskren prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji.

[995] Ma'kal b. Jesar Ebu Ali el-Muzeni je ashab. Jedan je od onih koji su na Hudejbijji pod drvetom dali prisegu Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

[996] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[997] Kada muslimani, jedni na druge, jednom podignu svoj mač, više se on sa njih neće spuštati sve do Sudnjeg dana.

[998] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu* u nešto dužem obliku.

[999] Abdullah b. Ubejd el-Humejri el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1000] Udejsa bint Uhban b. Sajfa el-Gifari je makbul prenosilac. Pripadala je trećoj generaciji.

ocu[1001] i pozvao ga da se bori sa njim. Moj otac mu reče: Moj prijatelj a tvoj amidžić[1002] preporučio mi je, kad dođe do sukoba među muslimanima, da napravim mač od drveta[1003], i ja sam ga evo napravio, pa ako hoćeš, ja ću sa njim poći s tobom. Pa ga je ostavio, veli ona."

Na ovu temu prenesen je hadis i od Muhammeda b. Meslemea. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1004] Poznat nam je samo preko Abdullaha b. Ubejda.

2313. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman;[1005] kaže: Obavijestio nas je Sehl b. Hammad;[1006] kaže: Nas je obavijestio Hemmam;[1007] kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Džuhade, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Servana,[1008] on od Huzejla b. Šurahbila, on od Ebu Musaa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"U vrijeme nereda i međusobnih sukoba** (među muslimanima) **polomite vaše lukove, pokidajte žice** (na njima)**, držite se vaših kuća i budite poput Ademovog, a.s, sina** (Habila)." Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1009] Abdur-Rahman b. Servan je Ebu Kajs el-Evdi.

٣١. بَاب مَا جَاءَ فِي أَشْرَاطِ السَّاعَةِ *

٢٣١٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ: **أُحَدِّثُكُمْ** حَدِيثًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُحَدِّثُكُمْ أَحَدٌ بَعْدِي أَنَّهُ سَمِعَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ وَيَظْهَرَ الْجَهْلُ وَيَفْشُوَ الزِّنَا وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ وَيَكْثُرَ النِّسَاءُ وَيَقِلَّ الرِّجَالُ حَتَّى يَكُونَ لِخَمْسِينَ امْرَأَةٍ قَيِّمٌ وَاحِدٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي مُوسَى وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَدِيٍّ قَالَ: **دَخَلْنَا عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَشَكَوْنَا إِلَيْهِ مَا نَلْقَى مِنَ الْحَجَّاجِ، فَقَالَ: مَا مِنْ عَامٍ إِلَّا وَالَّذِي بَعْدَهُ شَرٌّ مِنْهُ حَتَّى تَلْقَوْا رَبَّكُمْ. سَمِعْتُ هَذَا مِنْ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1001] Uhbanu b. Sajfa Ebu Muslimu el-Gifariju. On je bio ashab. Umro je u Basri.

[1002] Tj. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1003] Pravljenje mača od drveta aludira na neučestvovanje u borbi ukoliko dođe do međusobnih sukoba među muslimanima.

[1004] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1005] Abdullah b. Abdur-Rahman je imam Ed-Darimi, autor poznatog *Sunena.*

[1006] Sehl b. Hammad Ebu Itab ed-Dalal el-Basri je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1007] Hemmam b. Jahja b. Dinar el-A'vezi Ebu Abdullah, neki vele Ebu Bekr, el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa koji je ponekad prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1008] Abdur-Rahman b. Servan Ebu Kajs el-Evdi el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Pnekad bi proturječio drugim prenosiocima. Pripadao je šestoj generaciji.

[1009] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

٢٣١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لَا يُقَالَ فِي الْأَرْضِ اللَّهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ.

٢٣١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ **نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ *

٢٣١٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو، و حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَهُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَنْصَارِيُّ الْأَشْهَلِيُّ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ أَسْعَدَ النَّاسِ بِالدُّنْيَا لُكَعُ ابْنُ لُكَعٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍو *

٢٣١٩. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **تَقِيءُ الْأَرْضُ أَفْلَاذَ كَبِدِهَا أَمْثَالَ الْأُسْطُوَانِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ. قَالَ فَيَجِيءُ السَّارِقُ فَيَقُولُ: فِي هَذَا قُطِعَتْ يَدِي. وَيَجِيءُ الْقَاتِلُ فَيَقُولُ: فِي هَذَا قَتَلْتُ. وَيَجِيءُ الْقَاطِعُ فَيَقُولُ: فِي هَذَا قَطَعْتُ رَحِمِي. ثُمَّ يَدَعُونَهُ فَلَا يَأْخُذُونَ مِنْهُ شَيْئًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ، لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

31. O predznacima Sudnjeg dana

2314. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: Ispričaću vam jedan hadis koji sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koji vam nakon mene niko neće moći ispričati i kazati da ga je čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.[1010] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: **"Od predznaka Sudnjeg dana su i ovi: da će se podići znanje[1011] a zavladati neznanje; da će se proširiti blud; da će se piti opojna pića; da će se povećati broj žena a smanjiti broj muškaraca do te mjere da će naspram pedeset žena biti jedan muškarac."**[1012] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Musaa i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1013]

[1010] Enes b. Malik je znao da osim njega nema više nijednog živog ashaba. On je posljednji od ashaba umro u Basri. To znači da je ove riječi on uputio stanovnicima Basre.

[1011] Znanje će se podići i nestajaće ga smrću uleme. Očito da će pred Sudnji dan biti mnogo međusobnih oružanih sukoba među muslimanima u kojima će ginuti mnogi učenjaci.

[1012] Mnoštvo žena a pomanjkanje muškaraca uslijediće, po nekima, zbog ratova u kojima će ginuti muškarci, a po nekima, zbog toga što će se pred Sudnji dan rađati daleko više ženske nego muške djece.

[1013] Bilježe ga i u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda i bilježi ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

2315. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od Sufjana es-Sevrija, a on od Zubejra b. Adija[1014], koji je kazao: Ušli smo kod Enesa b. Malika i požalili mu se na ono što doživljavamo od Hadždžadža[1015], pa je rekao: **"Svaka će godina biti sve teža dok se ne susretnete sa vašim Gospodarem."** Ovo sam čuo od vašeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1016]

2316. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij,[1017] prenijevši od Humejda, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nastupiti Sudnji dan sve dotle dok se na Zemlji govori: Allah, Allah!"**[1018]Ovaj hadis je hasenun.[1019]

2317. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Halid b. Haris, prenijevši od Humejda, a on od Enesa **slično prethodnom hadisu, s tim što ga nije vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.** Ovaj hadis je pouzdaniji od prvog hadisa.[1020]

2318. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Amra b. Ebu Amra. A ispričao nam je Ali b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer, prenijevši od Amra b. Ebu Amra,[1021] on od Abdullaha, a on je sin Abdur-rahmana el-Ensarija el-Ešhelija, a on od Huzejfea b. Jemana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nastupiti Sudnji dan sve dok nevaljalac sin nevaljalca, ne bude najugledniji čovjek."** Ovaj hadis je hasenun.[1022] Poznat nam je samo preko Amra b. Ebu Amra.

2319. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od svoga oca, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,

---

[1014] Zubejr b. Adij el-Hemdani Ebu Adij el-Kufi je pouzdan prenosilac u hadisu. Pripadao je petoj generaciji. Bio je kadija u Reju.

[1015] Hadždžadž b. Jusuf es-Sekkafi je poznati namjesnik koji je ljudima nanosio veliki zulum.

[1016] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1017] Muhammed b. Ibrahim b. Ebu Adij es-Sulemi el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1018] Nastup Kijametskog dana će, po mišljenju Nevevija, zadesiti samo loše ljude i nevjernike. Prije toga će od strane Jemena, kako stoji u nekim hadisima, Uzvišeni Allah poslati vjetar koji će usmrtiti svakog vjernika, tako da će strahote Kijametskog dana doživjeti samo nevjernici.To će se desiti onda kada na Zemlji više ne bude nijedan vjernik koji bi spomenuo Allahovo ime.

[1019] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[1020] Zato što je Halid b. Haris pouzdaniji prenosilac hadisa od Ibn Ebu Adija.

[1021] Amru b. Ebu Amru je ime Mejsere Ebu Osman. On je pouzdan prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je petoj generaciji.

[1022] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Bejhekija u djelu *Delailun-Nubuvveti.*

rekao: **"Zemlja će izbaciti svoje riznice poput zlatnih i srebrenih ploča pa će doći kradljivac, i** (kad to ugleda), **reći će: Zbog ovoga je meni odsječena ruka! Potom će doći ubica i reći: Ja sam zbog ovoga ubijen! Potom će doći onaj što je kidao rodbinske veze i reći: Ja sam zbog ovoga kidao rodbinske veze! Potom će ga svi ostaviti i niko od njih neće ništa uzeti.**"Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1023] Poznat nam je samo u ovoj formi.

٣٢. بَاب منه*

٢٣٢٠. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا الْفَرَجُ بْنُ فَضَالَةَ أَبُو فَضَالَةَ الشَّامِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا فَعَلَتْ أُمَّتِي خَمْسَ عَشْرَةَ خَصْلَةً حَلَّ بِهَا الْبَلَاءُ. قِيلَ وَمَا هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِذَا كَانَ الْمَغْنَمُ دُوَلًا، وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا، وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا، وَأَطَاعَ الرَّجُلُ زَوْجَتَهُ وَعَقَّ أُمَّهُ، وَبَرَّ صَدِيقَهُ وَجَفَا أَبَاهُ، وَارْتَفَعَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ، وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ، وَأُكْرِمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ، وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ وَلُبِسَ الْحَرِيرُ، وَاتُّخِذَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَازِفُ، وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا، فَلْيَرْتَقِبُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرَاءَ، أَوْ خَسْفًا وَمَسْخًا.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ عَلِيٍّ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَلَا نَعْلَمُ أَحَدًا رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ غَيْرَ الْفَرَجِ بْنِ فَضَالَةَ. قَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ بَعْضُ أَهْلِ الْحَدِيثِ، وَضَعَّفَهُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ. وَقَدْ رَوَى عَنْهُ وَكِيعٌ وَغَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ *

٢٣٢١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ عَنِ الْمُسْتَلِمِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ رُمَيْحٍ الْجُذَامِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا اتُّخِذَ الْفَيْءُ دُوَلًا، وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا، وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا، وَتُعُلِّمَ لِغَيْرِ الدِّينِ، وَأَطَاعَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَعَقَّ أُمَّهُ، وَأَدْنَى صَدِيقَهُ وَأَقْصَى أَبَاهُ، وَظَهَرَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ، وَسَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسِقُهُمْ، وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ، وَأُكْرِمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ، وَظَهَرَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَازِفُ، وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ، وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوَّلَهَا، فَلْيَرْتَقِبُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرَاءَ وَزَلْزَلَةً وَخَسْفًا وَمَسْخًا وَقَذْفًا. وَآيَاتٍ تَتَابَعُ كَنِظَامٍ بَالٍ قُطِعَ سِلْكُهُ فَتَتَابَعَ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ. وَهَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٣٢٢. حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْقُدُّوسِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ خَسْفٌ وَمَسْخٌ وَقَذْفٌ. فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَتَى ذَاكَ؟ قَالَ: إِذَا ظَهَرَتِ الْقَيْنَاتُ وَالْمَعَازِفُ وَشُرِبَتِ الْخُمُورُ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَابِطٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا.

[1023] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

32. O istoj temi

2320. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Ferdž Ebu Fedale eš-Šami,[1024] prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Muhammeda b. Omera b. Alija[1025], a on od Alije b. Ebu Taliba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada moji sljedbenici budu činili petnestero, zapast će u iskušenje. Šta je to, Allahov Poslaniče, upita neko? a on reče: Kada ratni plijen bude prelazio iz ruku u ruke bogataša; kada se ono što je nekome povjereno na čuvanje bude prisvajalo kao plijen; kada se davanje zekata bude smatralo kaznom; kada čovjek bude poslušan ženi, a neposlušan majci; kada bude činio dobročinstvo prijatelju, a zapostavljao oca; kada se ton bude dizao u džamijama; kada na čelu naroda bude najgori između njih; kada se nekome bude ukazivala počast zbog bojazni od njegova zla; kada se budu puno pila opojna pića; kada** (muškarci, bez nužde), **budu nosili svilu; kada se budu unajmivale pjevačice i muzički istrumenti; kada moji sljedbenici koji budu živjeli kasnije budu vrijeđali one koji su živjeli ranije! Neka u tom slučaju očekuju crveni vjetar, da u zemlju propadaju i da u druge oblike budu pretvarani."**

Ovaj Alijin hadis je garibun. Poznat nam je samo u ovoj formi. Nije nam poznato da je iko drugi osim Feredža b. Fedalea ovaj hadis prenio od Jahjaa b. Seida el-Ensarija. Hadiski učenjaci su ga kritikovali i smatrali ga slabim prenosiocem hadisa i to zbog njegova lošeg pamćenja. Od njega su hadise prenijeli Veki' i drugi imami.

2321. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jezid,[1026] prenijevši od Mustelima b. Seida,[1027] on od Rumejha el-Džuzamija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada plijen bude prelazio iz ruku u ruke bogataša; kada se ono što je nekome povjereno na čuvanje bude prisvajalo kao plijen; kada se davanje zekata bude smatralo kaznom; kada se bude učilo zbog nečega drugog, a ne zbog vjere; kada čovjek bude poslušan ženi a neposlušan majci; kada čovjek sebi bude približavao prijatelja, a od sebe udaljavao oca; kada se bude dizao ton u džamijama;**

[1024] Feredž b. Fedale Ebu Fedale eš-Šami et-Tenuhi je slab prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[1025] Muhammed b. Omer b. Alija b. Ebu Talib je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj genraciji. Sve predaje koje je prenio od svog djeda su mursel.

[1026] Muhammed b. Jezid el-Kilai je pouzdan i siguran prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

[1027] Mustelim b. Seid es-Sekkafi el-Vasiti je iskren ravija i pobožan čovjek, ali je ponekad, prilikom prenošenja hadisa, bio sklon previdima. Pripadao je devetoj generaciji.

kada plemenom bude rukovodio najpokvareniji između njih; kada na čelu naroda bude najprezreniji između njih; kada se nekome bude ukazivala počast samo zbog bojazni od njegova zla; kada se pojave pjevačice i muzički istrumenti; kada se (puno) **budu pila opojna pića; kada moji sljedbenici koji budu živjeli kasnije budu vrijeđali one koji su živjeli ranije; u tom slučaju neka očekuju crveni vjetar, da u zemlju budu propadali, da u druge oblike budu pretvarani i da kamenom kišom budu pogađani! Predznaci će se nizati jedan za drugim poput biserja koje pada jedno za drugim sa prekinute ogrlice** (na vratu)."

Na ovu temu prenesen je hadis i od Alije. Ovaj hadis je garibun.[1028] Poznat nam je samo u ovoj formi.

2322. ISPRIČAO NAM JE Abbad b. Jakub el-Kufi; kaže: Ispričao nam je Abdullah b. Abdul-Kuddus,[1029] prenijevši od A'meša, on od Hilala b. Jesafa, a on od Imrana b. Husajna da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Moje sljedbenike će zadešavati propadanja u zemlju, pretvaranja u druge oblike i kamena kiša! Kad će se to početi događati, Allahov Poslaniče? upita neko od muslimana. On reče: Onda kada se počnu pojavljivati pjevačice i muzički istrumenti i kada se** (puno) **počnu piti opojna pića!"**

Ovaj hadis je garibun. Prenesen je od A'meša, on od Abdur-Rahmana b. Sabita a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel.

٣٣. بَاب مَا جَاءَ فِي قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ

٢٣٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ هَيَّاجٍ الْأَسَدِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَرْحَبِيُّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدَةُ بْنُ الْأَسْوَدِ عَنْ مُجَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَّادٍ الْفِهْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بُعِثْتُ أَنَا فِي نَفَسِ السَّاعَةِ فَسَبَقْتُهَا كَمَا سَبَقَتْ هَذِهِ هَذِهِ لِأُصْبُعَيْهِ السَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْمُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَّادٍ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٣٢٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةُ كَهَاتَيْنِ، وَأَشَارَ أَبُو دَاوُدَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، فَمَا فَضَّلَ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1028] Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Rumejh el-Džuzami, koji je kao ravija nedovoljno poznat.

[1029] Abdullah b. Abdul-Kuddus et-Temimi es-Sa'di el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Sumnjalo se da je rafidija, a i prilikom prenošenja hadisa je griješio. Pripadao je devetoj generaciji.

33. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: Poslat sam neposredno pred Sudnji dan kao što su ova dva prsta neposredno jedan uz drugi

2323. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Omer b. Hejjadž el-Esedi, el-Kufi;[1030] kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Abdur-Rahman el-Erhabi;[1031] kaže: Nas je obavijestio Ubejde b. Esved, prenijevši od Mudžalida, on od Kajsa b. Ebu Hazima, on od Mustevrida b. Šeddada el-Fihrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Poslat sam zajedno sa Sudnjim danom pa sam ga preduhitrio onoliko koliko je kažiprst** (na ruci) **preduhitrio srednji prst..."**Hadis Mustevrida b. Šeddada je garibun.[1032]Poznat nam je samo u ovoj formi.

2324. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: saopćio nam je Šu'be, prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Poslat sam** (neposredno) **pred Sudnji dan poput ova dva - Ebu Davud je pokazao na kažiprst i srednji prst. Nije veliki razmak jednog u odnosu na drugi."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1033]

٣٤. بَاب مَا جَاءَ فِي قِتَالِ التُّرْكِ *

٢٣٢٥. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَعَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَا: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمُ الشَّعَرُ. وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا كَأَنَّ وُجُوهَهُمُ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَبُرَيْدَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَمْرِو بْنِ تَغْلِبَ وَمُعَاوِيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

34. O borbi protiv Turaka

2325. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Abdur-Rahman i Abdul-Džebbar b. Ala[1034] i kazali: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne sukobite sa**

[1030] Muhammed b. Omer b. Hejjadž el-Esedi el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1031] Jahja b. Abdur-Rahman el-Erhabi el-Kufi je iskren prenosilac hadisa, s tim što je ponekad, prilikom prenošenja hadisa, činio greške. Pripadao je devetoj generaciji.

[1032] Bilježi ga i Taberi.

[1033] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1034] Abdul-Džebbar b. Ala b. Abdul-Džebbar el-Itar Ebu Bekr el-Basri nije loš prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

narodom koji će nositi obuću od krzna, niti će nastupiti Sudnji dan dok se ne sukobite sa narodom čija će lica biti (debela) **poput dvostrukom kožom obloženog štita."**[1035]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Bekra es-Siddika, Burejdea, Ebu Seida, Amra b. Tagliba i Muavije. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1036]

٣٥. بَاب مَا جَاءَ إِذَا ذَهَبَ كِسْرَى فَلَا كِسْرَى بَعْدَهُ *

٢٣٢٦. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا هَلَكَ كِسْرَى فَلَا كِسْرَى بَعْدَهُ وَإِذَا هَلَكَ قَيْصَرُ فَلَا قَيْصَرَ بَعْدَهُ. وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتُنْفَقَنَّ كُنُوزُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

35. Kada ode perzijski kralj, nijedan kralj, nakon njega, neće imati vlast nad onim nad čim je on imao

2326. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada umre perzijski kralj, nijedan kralj, nakon njega neće imati vlast nad onim nad čim je on imao, a kada umre bizantijski car, nijedan car, nakon njega, neće imati vlast nad onim nad čim je on imao! Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, vi ćete blaga njihova trošiti u borbi na Allahovom putu!"**[1037]Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1038]

[1035] Bilježi Muslim u *Sahihu* od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Neće nastupiti Sudnji dan dok se muslimani ne sukobe sa Turcima, narodom čija će lica biti (debela) poput dvostrukom kožom obloženog štita i koji će nositi i odjeću i obuću od krzna."

[1036] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1037] Povod izgovoru ovog hadisa je sljedeći: Kurejševići su sa trgovačkim karavanima odlazili u Irak i Šam. Kad su primili islam, pobojali su se da to više neće moći činiti. Ovim hadisom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovještava im da će Irak, koji je do tada bio pod upravom perzijskog kralja, i Šam, koji je bio pod upravom bizantijskog cara, pasti u ruke muslimana i da više nikad neće pasti pod upravu Perzije, odnosno Bizantije.

[1038] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٣٦. بَاب لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَخْرُجَ نَارٌ مِنْ قِبَلِ الْحِجَازِ *

٢٣٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **سَتَخْرُجُ نَارٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ أَوْ مِنْ نَحْوِ بَحْرِ حَضْرَمَوْتَ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ تَحْشُرُ النَّاسَ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا تَأْمُرُنَا؟ فقَال عَلَيْكُمْ بِالشَّامِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ وَأَنَسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي ذَرٍّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ *

36. Neće nastupiti Sudnji dan dok se vatra ne pojavi od strane Hidžaza

2327. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Husejn b. Muhammed el-Bagdadi;[1039] kaže: Ispričao nam je Šejban,[1040] prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Kilabea, on od Salima b. Abdullaha, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prije Sudnjeg dana pojaviće se vatra od strane Hadramevta ili: od mora Hadramevta koja će pred sobom tjerati narod! Šta nam u tom slučaju preporučuješ da činimo, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. On reče: Preporučujem vam da idete u Šam!"**[1041]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Huzejfea b. Esida, Enesa, Ebu Hurejrea i Ebu Zerra. Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1042]

٣٧. بَاب مَا جَاءَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ كَذَّابُونَ *

٢٣٢٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَنْبَعِثَ كَذَّابُونَ دَجَّالُونَ قَرِيبٌ مِنْ ثَلَاثِينَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ وَابْنِ عُمَرَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٢٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي بِالْمُشْرِكِينَ وَحَتَّى يَعْبُدُوا الْأَوْثَانَ. وَإِنَّهُ سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي ثَلَاثُونَ كَذَّابُونَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ لَا نَبِيَّ بَعْدِي**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

[1039] Husejn b. Muhammed b. Berham et-Tejmi Ebu Ahmed el-Bagdadi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1040] Šejban b. Abdur-Rahman et-Temimi Ebu Muavija el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1041] Abdur-Rahman el-Mubarekfori tvrdi da spomenuta vatra, kad se pojavi, neće moći dospjeti do Šama jer će Šam, po njegovu mišljenju, od vatre štiti meleki Allahove milosti.

[1042] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

37. Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne pojave lažni poslanici

2328. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Hemmama b. Munebbiha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne pojave lažovi, varalice, njih oko trideset! Svaki će za sebe tvrditi da je Božiji poslanik!"**Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira b. Semurea i Ibn Omera. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1043]

2329. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Ebu Esme, a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nastupiti Sudnji dan dok se neka plemena mog ummeta ne priključe idolopoklonicima i ne počnu se klanjati kipovima![1044] Među mojim sljedbenicima će se pojaviti trideset lažova! Svaki od njih će tvrditi da je Vjerovjesnik, a ja sam posljednji Vjerovjesnik; poslije mene više nema Vjerovjesnika!"**Ovaj hadis je sahihun.[1045]

٣٨. بَاب مَا جَاءَ فِي ثَقِيفِ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ *

٢٣٣٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُصْمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **فِي ثَقِيفٍ كَذَّابٌ وَمُبِيرٌ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ.

٢٣٣١. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ وَاقِدٍ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ **نَحْوَهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ شَرِيكٍ. وَشَرِيكٌ يَقُولُ : عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُصْمٍ . وَإِسْرَائِيلُ يَقُولُ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عِصْمَةَ. وَيُقَالُ الْكَذَّابُ الْمُخْتَارُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ. وَالْمُبِيرُ الْحَجَّاجُ بْنُ يُوسُفَ.

٢٣٣٢. حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ سَلْمٍ الْبَلْخِيُّ أَخْبَرَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانَ قَالَ: **أَحْصَوْا مَا قَتَلَ الْحَجَّاجُ صَبْرًا فَبَلَغَ مِائَةَ أَلْفٍ وَعِشْرِينَ أَلْفَ قَتِيلٍ**.

1043 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu*.

1044 To se već obistinilo: Neka su se muslimanska plemena odmetnula od islama još za vrijeme hilafeta Ebu Bekra es-Siddika. On je protiv njih poveo oružanu borbu.

1045 Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu* u nešto dužem obliku.

38. O tome da će u plemenu Sekif biti i lažni poslanik i vladar tiranin

2330. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa, prenijevši od Šerika, on od Abdullaha b. Usma, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U plemenu Sekif biće i lažni poslanik i vladar tiranin."** Na ovu temu prenesen je hadis i od Esme bint Ebu Bekr.

2331. ISPRIČAO NAM JE Abdur-Rahman b. Vakid; kaže: Obavijestio nas je Šerik **slično prethodnom hadisu.**

Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-garibun.[1046] Poznat nam je samo preko Šerika. Šerik kaže Abdullah b. Usm, a Israil kaže Abdullah b. Usme. Vele da je lažni poslanik Muhtar b. Ebu Ubejd, a vladar tiranin Hadždžadž b. Jusuf.

2332. ISPRIČAO NAM JE Ebu Davud Sulejman b. Selm el-Belhi; kaže: Obavijestio nas je Nadr b. Šumejl, prenijevši od Hišama b. Hassana da je kazao: **"Zbrajali su one koje je Hadždžadž, izvan borbe, pobio pa su nabrojali oko stotinu i dvadeset hiljada ubijenih ."**

٣٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْقَرْنِ الثَّالِث *

٢٣٣٣. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفُضَيْلِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِك عَنْ هِلَال بْنِ يَسَاف عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: **خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمٌ يَتَسَمَّنُونَ وَيُحِبُّونَ السِّمَنَ يُعْطُونَ الشَّهَادَةَ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلُوهَا**. هَكَذَا رَوَى مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِكٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ. وَرَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْحُفَّاظِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَاف وَلَمْ يَذْكُرُوا فِيهِ عَلِيَّ بْنَ مُدْرِك.

٢٣٣٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْث أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ أَخْبَرَنَا هِلَالُ بْنُ يَسَاف عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فَذَكَرَ **نَحْوَهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ عِنْدِي مِنْ حَدِيث مُحَمَّد بْنِ فُضَيْلٍ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثَ مِنْ غَيْرِ وَجْه عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ *

٢٣٣٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بن سعيد أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَوْفَى عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **خَيْرُ أُمَّتِي الْقَرْنُ الَّذِي بُعِثْتُ فِيهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ. قَالَ وَلَا أَعْلَمُ ذَكَرَ الثَّالِثَ أَمْ لَا. ثُمَّ يَنْشَأُ أَقْوَامٌ يَشْهَدُونَ وَلَا يُسْتَشْهَدُونَ وَيَخُونُونَ وَلَا يُؤْتَمَنُونَ. وَيَفْشُو فِيهِمُ السِّمَنُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1046] Bilježi ga i Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru.*

39. O trećem pokoljenju[1047]

2333. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od A'meša, on od Alije b. Mudrika, on od Hilala b. Jesafa, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Najbolje je moje pokoljenje, zatim oni koji dolaze poslije njih. Zatim će nakon njih doći narod koji će biti gojazan i koji će voljeti gojaznost; oni će svjedočiti i prije negoli se to od njih bude tražilo."**

Tako je Muhammed b. Fudajl ovaj hadis prenio od A'meša, on od Alije b. Mudrika, a on od Hilala b. Jesafa. Mnogi hafizi su prenijeli od A'meša, a on od Hilala b. Jesafa, ali u njegovu senedu nisu spomenuli Alija b. Mudrika.

2334. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od A'meša; kaže: Obavijestio nas je Hilal b. Jesaf, prenijevši od Imrana b. Husajna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

Ovo je, po mome mišljenju, vjerodostojnije od hadisa koji je prenio Muhammed b. Fudajl. Ovaj hadis je, sa više seneda, prenesen od Imrana b. Husajna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2335. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Katadea, on od Zurarea b. Evfaa, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Od mojih sljedbenika najbolje je ono pokoljenje u koje sam poslat, zatim oni koje dolaze poslije njih. Ne znam, veli Imran, da li je** (tada) **spomenuo i treće ili nije.**[1048] **Zatim će poslije njih doći narodi koji će svjedočiti i onda kad se od njih to ne bude ni tražilo, i koji će biti skloni obmanama, tako da se u njih neće imati povjerenja! Kod njih će biti prisutna gojaznost!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1049]

[1047] Po mišljenju Nevevija, prvo pokoljenje su Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi, drugo su tabi'ini, a treće su etbaut-tabiini.

[1048] U mnogim hadisima se spominje i treće pokoljenje, decidno, bez dileme. Tako u hadisu koji bilježi Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru*, od Dža'dea b. Hubejra, stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Najbolje je moje pokoljenje, zatim ono koje dolazi poslije njega, pa ono koje dolazi poslije njega, zatim će poslije njih doći narodi..."

[1049] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٤٠. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخُلَفَاءِ *

٢٣٣٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَكُونُ مِنْ بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا. قَالَ ثُمَّ تَكَلَّمَ بِشَيْءٍ لَمْ أَفْهَمْهُ. فَسَأَلْتُ الَّذِي يَلِينِي فَقَالَ: قَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ.

٢٣٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مِثْلَ هَذَا الْحَدِيثِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. يُسْتَغْرَبُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو *

٢٣٣٨. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ كُسَيْبٍ الْعَدَوِيِّ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي بَكْرَةَ تَحْتَ مِنْبَرِ ابْنِ عَامِرٍ وَهُوَ يَخْطُبُ وَعَلَيْهِ ثِيَابٌ رِقَاقٌ. فَقَالَ أَبُو بِلَالٍ: انْظُرُوا إِلَى أَمِيرِنَا يَلْبَسُ ثِيَابَ الْفُسَّاقِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرَةَ: اسْكُتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَنْ أَهَانَ سُلْطَانَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَهَانَهُ اللَّهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

40. O halifama

2336. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Ubejd,[1050] prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nakon mene će biti dvanaest emira** (halifa). **Potom je, veli Džabir, nešto rekao što ja nisam razumio te sam pitao onoga do mene a on reče: Rekao je da će svi oni biti iz plemena Kurejš."**[1051] Ovaj hadis je hasenun.[1052] Prenesen je sa više seneda od Džabira b. Semurea.

2337. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Ubejd, prenijevši od svoga oca,[1053] on od Ebu Bekra b. Ebu Musaa,[1054] on od Džabira b. Semurea a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično ovom hadisu.**

[1050] Omer b. Ubejd b. Ebu Umejje et-Tanafusi el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[1051] Po mišljenju Ibn Kesira, u ovom hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovijestio je da neće nastupiti Sudnji dan dok islamskim ummetom ne bude vladalo dvanaest halifa koji će vladati po propisima Kur'ana i sunneta. Svi će oni vući porijeklo od plemena Kurejš. Do sada ih je bilo ukupno peterica: četverica hulefai rašidina i Omer b. Abdul-Aziz. Ostali će doći do Sudnjeg dana. Jedan od dvanaest nagovještenih bi, po mišljenju mnogih, mogao biti i Mehdija.

[1052] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima* i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1053] Ubejda b. Ebu Umejjea et-Tenafusija el-Hanefija. On je veoma iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1054] Ebu Bekr Amr, ili Amir, b. Ebu Musa el-Eš'ari el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Ovaj hadis je garibun. Garib je preko Ebu Bekra b. Ebu Musaa od Džabira b. Semurea. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Mesuda i Abdullaha b. Amra.

2338. ISPRIČAO nam je Bundar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Obavijestio nas je Humejd b. Mihran,[1055] prenijevši od Sa'da b. Evsa,[1056] on od Zijada b. Kusejba el-Advija[1057], koji je kazao: Bio sam sa Ebu Bekreom ispod minbera na kome je Ibn Amir držao govor. Na njemu je bila mekahna odjeća. Ebu Bilal reče: Pogledajte našeg emira, nosi odjeću pokvarenjaka.[1058] Ebu Bekre će na to: Šuti! Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Ko osjeti prezir[1059] prema onome kome je Allah dao vlast na zemlji, Allah će osjetiti prezir prema njemu."**Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1060]

٤١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخلَافَة *

٢٣٣٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَان أَخْبَرَنَا حَشْرَجُ بْنُ نُبَاتَةَ عَنْ سَعِيد بْنِ جُمْهَانَ قَالَ : حَدَّثَنِي سَفِينَةُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **الْخلَافَةُ فِي أُمَّتِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلكَ. ثُمَّ قَالَ لِي سَفِينَةُ: أَمْسكْ خلَافَةَ أَبِي بَكْرٍ، ثُمَّ قَالَ وَخلَافَةَ عُمَرَ وَخلَافَةَ عُثْمَانَ. ثُمَّ قَالَ لِي: أَمْسكْ خلَافَةَ عَلِيٍّ فَوَجَدْنَاهَا ثَلَاثِينَ سَنَةً. قَالَ سَعِيدٌ فَقُلْتُ لَهُ: إنَّ بَنِي أُمَيَّةَ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْخلَافَةَ فِيهِمْ. قَالَ: كَذَبُوا بَنُو الزَّرْقَاء. بَلْ هُمْ مُلُوكٌ منْ شَرِّ الْمُلُوك.** وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَعَلِيٍّ قَالَا: لَمْ يَعْهَد النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ فِي الْخلَافَة شَيْئًا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. قَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحد عَنْ سَعِيد بْنِ جُمْهَانَ وَلَا نَعْرِفُهُ إلَّا منْ حَديثه.

٢٣٤٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاق أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِم بْنِ عَبْد اللَّه بْن عُمَرَ عَنْ أَبِيه قَالَ: **قِيلَ لعُمَرَ بْنِ الْخَطَّاب: لَو اسْتَخْلَفْتَ. قَالَ: إنْ أَسْتَخْلفْ فَقَد اسْتَخْلَفَ أَبُو بَكْرٍ وَإنْ لَمْ أَسْتَخْلفْ لَمْ يَسْتَخْلفْ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ.** وَفِي الْحَدِيث قصَّةٌ طويلةٌ. هَذَا حَديثٌ صَحيحٌ. وقَدْ رُوِيَ منْ غَيْرِ وَجْه عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

[1055] Humejd b. Mehran b. Ebu Humejd el-Hajat el-Kindi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1056] Sa'd b. Evs el-Advi, ili el-Abdi, el-Basri je iskren prenosilac, ali koji je ponekad činio pogreške. Pripadao je petoj generaciji.

[1057] Zijad b. Kusejjib el-Advi el-Basri je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1058] Ovim je mislio da kaže da emir nosi raskošnu odjeću kakvu nose oni koji se ne uzdaju u onaj svijet.

[1059] Ko bude prezirao vladara bez opravdana razloga Allah će prezreti njega.

[1060] Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu.*

41. O hilafetu

2339. ISPRIČAO NM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Surejh b. Numan;[1061] kaže: Nas je obavijestio Hašredž b. Nubate,[1062] prenijevši od Seida b. Džumhana[1063], koji je kazao: Ispričao mi je Sefina[1064] kazavši da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Hilafet će među mojim sljedbenicima trajati trideset godina;[1065] nakon toga će biti carstvo."**

Sefina potom reče: Računaj koliko je trajao Ebu Bekrov hilafet, potom računaj koliko je trajao Omerov, potom Osmanov, pa Alijin hilafet. Došli smo do zaključka da je (vladavina njih četverice) trajala trideset godina. Rekoh mu, veli Ebu Seid: Umejevići tvrde da je i kod njih hilafet. On će na to: Neistinu govore potomci Zerke[1066]; oni su carevi i to ona najgora vrsta careva!

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera i Alije. Njih dvojica kažu: Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, u pogledu hilafeta nije ostavio nikakvu oporuku." Ovaj hadis je hasenun.[1067] Mnogi su ga prenijeli od Seida b. Džumhana i poznat nam je samo preko njega.

2340. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima b. Abdullaha b. Omera, a on od svoga oca da je kazao: **"Rečeno je Omeru b. Hattabu: Dobro bi bilo kad bi ti oporučio svog nasljednika. On će na to: Ako ga oporučim, pa i Ebu Bekr je oporučio svog, a ako ga ne oporučim, pa ni Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije oporučio ko će ga naslijediti. Hadis sadrži poduže kazivanje."**[1068]Ovaj hadis je sahihun.[1069] Prenesen je sa više seneda od Ibn Omera.

[1061] Surejdž b. Numan b. Mervan el-Dževheri Ebu Hasan el-Bagdadi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1062] Hašredž b. Nubate el-Ešdžei Ebu Mukerrem el-Vasiti el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Međutim, ponekad je, prilikom prenošenja, hadisa pravio previde. Pripadao je osmoj generaciji.

[1063] Seid b. Džumhan el-Eslemi Ebu Hafs el-Basri je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1064] Sefina je Mehran Ebu Abdur-Rahman. On je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, štićenik. Dobio je nadimak Sefina (lađa) zbog toga što je na putovanja nosio mnogo prtljaga.

[1065] Alkama veli da je trideset godina trajao hilafet četverice hulefai-rašidina: Ebu Bekr je vladao dvije godine, tri mjeseca i deset dana; Omerov hilafet je trajao deset godina, šest mjeseci i osam dana; Osmanov hilafet trajao je jedanaest godina, jedanaest mjeseci i devet dana; a Alijin hilafet trajao je četiri godine, devet mjeseci i sedam dana.

[1066] Zerka je majka nekih Umejevića.

[1067] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*. Ibn Hibban ga smatra vjerodostojnim hadisom.

[1068] Muslim je cjelokupno ovo kazivanje zabilježio u *Sahihu* u poglavlju "O upravi".

[1069] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

٤٢. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْخُلَفَاءَ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ *

٢٣٤١. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَال: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي الْهُذَيْلِ يَقُولُ: كَانَ نَاسٌ مِنْ رَبِيعَةَ عِنْدَ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ لَتَنْتَهِيَنَّ قُرَيْشٌ أَوْ لَيَجْعَلَنَّ اللَّهُ هَذَا الْأَمْرَ فِي جُمْهُورٍ مِنَ الْعَرَبِ غَيْرِهِمْ. فَقَالَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ: كَذَبْتَ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **قُرَيْشٌ وُلَاةُ النَّاسِ فِي الْخَيْرِ وَالشَّرِّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وابْنِ مَسْعُودٍ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ صَحِيحٌ *

٢٣٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْحَكَمِ قَال: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَذْهَبُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ حَتَّى يَمْلِكَ رَجُلٌ مِنَ الْمَوَالِي يُقَالُ لَهُ جَهْجَاهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

42. O tome da će halife do Sudnjeg dana biti iz plemena Kurejš

2341. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Muhammed el-Basri;[1070] kaže: Obavijestio nas je Halid b. Haris; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Habiba b. Zubejra[1071], koji je kazao: Čuo sam Abdullaha b. Ebu Huzejla[1072] kada kaže: Neki su ljudi iz plemena Rebia bili kod Amra b. Asa pa je neki čovjek iz plemena Bekr b. Vail rekao: Ili će Kurejševići prestati sa činjenjem loših djela, ili će Allah upravu dati drugim Arapima. Na to će Amr b. As: Neistinu si kazao. Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Kurejševići će imati upravu nad ljudima i u dobru i u zlu sve do Sudnjeg dana[1073]."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Ibn Mesuda i Džabira. Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1074]

2342. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Bekr el-Hanefi, prenijevši od Abdul-Hamida b. Džafera, a on od Omera

[1070] Husejn b. Muhammed b. Ejub ez-Zira' es-Sa'di Ebu Ali el-Basri je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1071] Habib b. Zubejr b. Miškal el-Hilali el-Asbihani porijeklom je iz Basre. On je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1072] Abdullah b. Ebu Huzejl el-Kufi Ebu Mugire je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

[1073] To znači da su Kurejševići imali upravu nad ljudima u predislamskom periodu i da će je imati u islamu sve do Sudnjeg dana.

[1074] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.* Menavi smatra da je ovaj hadis sahih.

b. Hakema[1075], koji reče: Čuo sam Ebu Hurejrea kada veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće otići noć i dan** (nastupiti Sudnji dan) **dok vladar nad ljudima ne bude rob koji će se zvati Džehdžah."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1076]

٤٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَئِمَّةِ الْمُضِلِّينَ *

٢٣٤٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي أَسْمَاءَ عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْأَئِمَّةَ الْمُضِلِّينَ. قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ يَخْذُلُهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

43. O vođama koje će (narod) voditi u zabludu

2343. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Ebu Esme, a on od Sevbana, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Plašim se za svoje sljedbenike vođa koji će ih u zabludu voditi! Sevban veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao i ovo: Među mojim sljedbenicima neprestano će biti onih koji će biti na Istini i koji će se boriti protiv zablude. Neće im smetati oni koji ih u tome ne pomažu i to sve dok ne uslijedi Allahova odredba!"**[1077] Ovaj hadis je sahihun.[1078]

٤٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمَهْدِيِّ *

٢٣٤٤. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ أَسْبَاطِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقُرَشِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبِي أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ عَنْ عَاصِمِ بْنِ بَهْدَلَةَ عَنْ زِرٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمْلِكَ الْعَرَبَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ اسْمُهُ اسْمِي.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَلِيٍّ وَأَبِي سَعِيدٍ وَأُمِّ سَلَمَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ الْعَطَّارُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرٍّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَلِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ اسْمُهُ اسْمِي.** قَالَ عَاصِمٌ: أَخْبَرَنَا أَبُو صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَلِيَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1075] Omer b. Hakem b. Rafi' b. Sinan el-Medeni el-Ensari pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1076] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu* u poglavlju "O predznacima Sudnjeg dana".

[1077] Tj. dok ne uslijedi Allahova odredba, pred Sudnji dan, kojom će Allah, dž.š., dopustiti vjetru da usmrti sve vjernike.

[1078] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*. Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*, ali u nešto dužem obliku.

٢٣٤٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ زَيْدًا الْعَمِّيَّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الصِّدِّيقِ النَّاجِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: خَشِينَا أَنْ يَكُونَ بَعْدَ نَبِيِّنَا حَدَثٌ فَسَأَلْنَا نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **إِنَّ فِي أُمَّتِي الْمَهْدِيَّ يَخْرُجُ يَعِيشُ خَمْسًا أَوْ سَبْعًا أَوْ تِسْعًا، زَيْدٌ الشَّاكُّ. قَالَ قُلْنَا وَمَا ذَاكَ؟ قَالَ: سِنِينَ. قَالَ: فَيَجِيءُ إِلَيْهِ رَجُلٌ فَيَقُولُ يَا مَهْدِيُّ أَعْطِنِي أَعْطِنِي قَالَ فَيَحْثِي لَهُ فِي ثَوْبِهِ مَا اسْتَطَاعَ أَنْ يَحْمِلَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَأَبُو الصِّدِّيقِ النَّاجِيُّ اسْمُهُ بَكْرُ بْنُ عَمْرٍو. وَيُقَالُ بَكْرُ بْنُ قَيْسٍ *

44. O Mehdiji[1079]

2344. ISPRIČAO NAM JE Ubejd b. Esbat b. Muhammed el-Kureši; kaže: Obavijestio nas je moj otac; kaže: Nas je obavijestio Sufjan es-Sevri, prenijevši od Asima b. Behdelea, on od Zirra, a on od Abdullaha[1080], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nestati ovoga svijeta sve dotle dok Arapima ne zavlada čovjek od moje loze čije će ime biti poput moga imena!"**[1081]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Ebu Seida, Ummu Seleme i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1082]

2345. ISPRIČAO NAM JE Abdul-Džebbar b. Ala el-Attar; kaže: Obavijestio nas je Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Asima, on od Zirra, on od Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Doći će na vlast čovjek iz moje porodice čije će ime biti poput moga imena!"**Obavijestio nas je Ebu Salih, prenijevši od Ebu Hurejrea da je rekao: **"Kada bi od ovoga svijeta ostao samo jedan dan, Allah bi taj dan produljio da bi on** (Mehdi) **preuzeo vlast."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1083]

2346. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: Obavijestio nas je Šu'be i kazao: Čuo sam Zejda el-Amija kada je rekao: Čuo sam Ebu Siddika en-Nadžija[1084] kada priča od Ebu Seida el-Hudrija da je rekao: **"Bojali smo se, da nakon našeg**

[1079] Uglavnom, islamski učenjaci stoje na stanovištu da će se pred Sudnji dan pojaviti čovjek iz Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, roda koji će se zvati Mehdi. On će obnoviti šeri'at s kojim je došao Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i uspostaviti pravednu vlast na Zemlji. O tome, kako tvrdi Ševkanija, govori oko pedeset hadisa i dvadeset i osam esera.

[1080] Tj. Abdullaha b. Mesuda, poznatog Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.

[1081] U hadisu koji bilježi Ebu Davud stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "... njegovo će ime biti poput mog, a ime njegova oca će biti poput imena moga oca, dakle zvaće se Muhammed b. Abdullah." Ovaj hadis pobija tvrdnju šiija da će očekivani Mehdija biti Abdullah b. Hasan el-Askeri.

[1082] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1083] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1084] Ebu Siddik en-Nadži el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, neće biti kakav fenomen pa smo (o tome) **pitali Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a on nam je rekao: Među mojim sljedbenicima će se pojaviti Mehdija. On će se pojaviti i živjeti pet ili sedam ili devet, dilema kod Zejda.**[1085] **Upitasmo ga: A čega to? Godina, odgovori on. Kad to vrijeme bude dolaziće mu siromasi i** (svaki će) **od njega** (tražiti pomoć) **govoreći: Mehdija, pomozi mi, daj mi! A on će** (svakom), **veli Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dati onoliko koliko može ponijeti u svojoj odjeći."**[1086]

Ovaj hadis je hasenun.[1087] Prenesen je sa više seneda od Ebu Seida od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Siddiku en-Nadžiju je ime Bekr b. Amr, a vele i Bekr b. Kajs.

٤٥. بَاب مَا جَاءَ فِي نُزُولِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ *

٢٣٤٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النبي صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزِلَ فِيكُمُ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُقْسِطًا فَيَكْسِرُ الصَّلِيبَ وَيَقْتُلُ الْخِنْزِيرَ وَيَضَعُ الْجِزْيَةَ وَيَفِيضُ الْمَالُ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

45. O silasku Isaa sina Merjeminog

2347. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, uskoro će među vas, kao pravedan vladar**[1088]**, sići sin Merjemin, koji će slomiti krst, ubiti** (zabraniti) **svinju i dokinuti glavarinu! Bit će toliko bogatstvo da neće biti nikoga ko bi mogao primiti sadaku."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1089]

[1085] U hadisu koji bilježi Ebu Davud od Ebu Seida stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "...on će živjeti i vladati sedam godina." Dakle, ovdje broj godina decidno bez dileme prenosioca hadisa.

[1086] Iz ovoga se vidi da će područje kojim on bude vladao živjeti u izobilju.

[1087] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1088] Isa sin Merjemin neće doći sa novom objavom; on će doći s ciljem da uspostavi pravednu vlast u skladu sa posljednjom Allahovom objavom. Tada će se definitivno ograditi od krsta i kršćanstva, zabraniće svinju i drugo što su kršćani prakticirali, a što je zabranjene Kur'anom, i definitivno će ukinuti glavarinu jer je neće imati više ko plaćati s obzirom da će svi ljudi slijediti jednu vjeru.

[1089] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٤٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الدَّجَّال *

٢٣٤٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُرَاقَةَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ نَبِيٌّ بَعْدَ نُوحٍ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ الدَّجَّالَ وَإِنِّي أُنْذِرُكُمُوهُ.** فَوَصَفَهُ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: **لَعَلَّهُ سَيُدْرِكُهُ بَعْضُ مَنْ رَآنِي أَوْ سَمِعَ كَلَامِي.** قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَيْفَ قُلُوبُنَا يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: **مِثْلُهَا يَعْنِي الْيَوْمَ أَوْ خَيْرٌ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ. لا نعرفه الا من حديث خالد الحذاء و أَبو عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ ا سمه عامر بن عبيد الله بن الجراح *

٢٣٤٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي النَّاسِ فَأَثْنَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ ثُمَّ ذَكَرَ الدَّجَّالَ فَقَالَ: **إِنِّي لَأُنْذِرُكُمُوهُ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ. وَلَقَدْ أَنْذَرَ نُوحٌ قَوْمَهُ وَلَكِنِّي سَأَقُولُ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ. تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ.** قَالَ الزُّهْرِيُّ: فَأَخْبَرَنِي عُمَرُ بْنُ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيُّ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَوْمَئِذٍ لِلنَّاسِ وَهُوَ يُحَذِّرُهُمْ فِتْنَتَهُ: تَعْلَمُونَ أَنَّهُ لَنْ يَرَى أَحَدٌ مِنْكُمْ رَبَّهُ حَتَّى يَمُوتَ، وَإِنَّهُ مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كَافِرٍ يَقْرَؤُهُ مَنْ كَرِهَ عَمَلَهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٥٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **تُقَاتِلُكُمُ الْيَهُودُ فَتُسَلَّطُونَ عَلَيْهِمْ حَتَّى يَقُولَ الْحَجَرُ يَا مُسْلِمُ هَذَا يَهُودِيٌّ وَرَائِي فَاقْتُلْهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

46. O Dedždžalu[1090]

2348. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Halida el-Hazzaija, on od Abdullaha b. Šekika, on od Abdullaha b. Surake[1091], a on od Ebu Ubejde b. Džerraha, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve

---

[1090] Taj čovjek je nazvan Dedždžalom zato što će tako vješto lagati da će svojim lažima uspijevati u potpunosti prikrivati Istinu. Međutim, ovdje se nameće jedno logično pitanje, a to je: Ako je Dedždžal toliko opasan, zašto onda nije spomenut u Kur'anu? Odgovor na to pitanje je sljedeći: Uzvišeni Allah u Kur'anu u suri *El-En'am* u 158. ajetu kaže: *"Zar oni čekaju da im meleki dođu, ili kazna Gospodara tvoga, ili neki predznaci od Gospodara tvoga? Onoga dana kada neki predznaci od Gospodara tvoga dođu, nijednom čovjeku neće biti od koristi to što će tada vjerovati, ako prije nije vjerovao ili ako nije, kao vjernik, kakvo dobro uradio. Reci: Samo vi čekajte, i mi ćemo, doista, čekati."* Tirmizija bilježi od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Troje, kada se pojave, nijednom čovjeku neće biti od koristi što će tada vjerovati ako prije nije vjerovao: Dedždžal, Životinja iz zemlje i Sunce sa zapada." Ovaj hadis pojašnjava da je Dedždžal, u spomenutom ajetu, indirektno spomenut.

[1091] Abdullah b. Suraka el-Ezdi, el-Basri je, po mišljenju El-Idžlija, pouzdan prenosilac hadisa. Buharija ističe da nije poznato da li je on hadise slušao od Ebu Ubejdea. Pripadao je trećoj generaciji.

sellem, kada kaže: "**Svaki vjerovjesnik, nakon Nuha, upozoravao je svoj narod na Dedždžala, pa evo i ja vas upozoravam na njega! Potom ga je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao rekavši: Možda će ga neki koji su me vidjeli ili čuli moje riječi i zateći!**[1092] **Allahov Poslaniče, kako će se tada osjećati naša srca?, upitaše prisutni. On reče: Kao i danas, ili možda čak i bolje.**"

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Busra, Abdullaha b. Mugaffela i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis Ebu Ubejdea b. Džerraha je hasenun-garibun.[1093] Poznat nam je samo preko Halida el-Hazzaa. Ebu Ubejdeu b. Džerrahu je ime Amir b. Abdullah b. Džerrah.

2349. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima, a on od Ibn Omera da je kazao: "**Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom ustade da govori ljudima. Nakon što se zahvali Allahu onako kako Mu to priliči, spomenu Dedždžala rekavši: Ja vas upozoravam na njega, a svaki vjerovjesnik je upozorio svoj narod na njega! I Nuh je na njega upozorio svoj narod! Međutim, ja ću vam nešto kazati o njemu što svom narodu nije kazao nijedan vjerovjesnik. Vi znate da je on ćorav, a Allah nije ćorav**[1094]." Zuhri veli: Obavijestio me je Omer b. Sabit el-Ensari da su ga obavijestili neki Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozoravajući ih na iskušenje Dedždžalom, tom prilikom kazao i ovo: "**Vi znate da prije smrti niko neće moći vidjeti svoga Gospodara, a osim toga, među očima će mu pisati "nevjernik". To će moći pročitati samo onaj ko bude prezirao njegove postupke.**"Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1095]

2350. Obavijestio nas je Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima, a on od Ibn Omera da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "**Jevreji će zaratovati protiv vas i vi ćete ih savladati. Svaki će kamen tada progovoriti i reći: Muslimanu, iza mene se krije jevrej pa ga ubij!**"Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1096]

[1092] Ovo, po mišljenju El-Mubarekforija, može da ima jedno od dva značenja: a) da bi se Deždždal uskoro, dok su neki ashabi još živi, mogao pojaviti, i b) da će Hidr, koji je imao susret sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, biti živ kada se Dedždžal pojavi pred Sudnji dan.

[1093] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

[1094] Pošto će Dedždžal tvrditi da je Bog, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ove detalje iznosi kako bi se znalo da je on lažov. Naime, Dedždžal će biti ćorav u jedno oko, a Allah nije ćorav. Osim toga, istinskog Boga, prije smrti, niko ne može vidjeti.

[1095] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima*.

[1096] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

٤٧. بَاب مَا جَاءَ مِنْ أَيْنَ يَخْرُجُ الدَّجَّالُ *

٢٣٥١. حَدَّثَنَا بندار وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ قَالَا: أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ سُبَيْعٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الدَّجَّالُ يَخْرُجُ مِنْ أَرْضٍ بِالْمَشْرِقِ يُقَالُ لَهَا خُرَاسَانُ يَتْبَعُهُ أَقْوَامٌ كَأَنَّ وُجُوهَهُمُ الْمَجَانُّ الْمُطْرَقَةُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَوْذَبٍ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ وَلَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ أَبِي التَّيَّاحِ *

47. Odakle će se pojaviti Dedždžal

2351. ISPRIČALI SU NAM Bundar i Ahmed b. Meni' i kazali: Obavijestio nas je Revh b. Ubade; kaže: Nas je obavijestio Seid b. Ebu Arube, prenijevši od Ebu Tejjaha, on od Mugirea b. Subej'a,[1097] on od Amra b. Hurejsa, a on od Ebu Bekra es-Siddika da je kazao: Ispričao nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: **"Dedždžal će se pojaviti iz zemlje sa istoka koja se zove Horasan. Pratit će ga narod čija su lica poput dvostrukom kožom obloženog štita."**[1098]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Aiše. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1099] Prenio ga je Abdullah b. Ševzeb[1100] od Ebu Tejjaha i samo je poznat preko Ebu Tejjaha.

٤٨. بَاب مَا جَاءَ فِي عَلَامَاتِ خُرُوجِ الدَّجَّالِ

٢٣٥٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا الْحَكَمُ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ سُفْيَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ قُطَيْبٍ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي بَحْرِيَّةَ صَاحِبِ مُعَاذٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الْمَلْحَمَةُ الْعُظْمَى وَفَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ وَخُرُوجُ الدَّجَّالِ فِي سَبْعَةِ أَشْهُرٍ**. وَفِي الْبَاب عَنِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَّامَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَأَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ. وَهَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٣٥٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: **فَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ مَعَ قِيَامِ السَّاعَةِ**. قَالَ مَحْمُودٌ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ، وَالْقُسْطَنْطِينِيَّةُ هِيَ مَدِينَةُ الرُّومِ تُفْتَحُ عِنْدَ خُرُوجِ الدَّجَّالِ. وَالْقُسْطَنْطِينِيَّةُ قَدْ فُتِحَتْ فِي زَمَانِ بَعْضِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

1097 Mugire b. Subej' el-Idžli je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

1098 U hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* od Enesa b. Malika stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Dedždžala će slijediti sedamdeset hiljada jevreja iz Asbihana. Na njima će biti turbani sa jednim opuštenim krajem."

1099 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel *u Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.*

1100 Abdullah b. Ševzeb Ebu Abdur-Rahman el-Horasani je iskren prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji. Živio je prvo u Basri, a potom i u Šamu.

48. O predznacima pojave Dedždžala

2352. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman;[1101] kaže: Obavijestio nas je Hakem b. Mubarek;[1102] kaže: Nas je obavijestio Velid b. Muslim, prenijevši od Ebu Bekra b. Ebu Merjema, on od Velida b. Sufjana,[1103] on od Jezida b. Kutajba es-Sukunija,[1104] on od Ebu Bahrijea,[1105] učenika Muaza b. Džebela, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Veliki okršaj, osvajanje Konstantinopola i pojava Dedždžala desit će se u roku od sedam mjeseci."**[1106]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Sa'ba b. Džessamea, Abdullaha b. Busra, Abdullaha b. Mesuda i Ebu Seida el-Hudrija. Ovaj hadis je hasenun.[1107] Poznat nam je samo u ovoj formi.

2353. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, prenijevši od Šu'bea, on od Jahjaa b. Seida[1108] a on od Enesa b. Malika da je kazao: **"Osvojenje Konstantinopola će se desiti pred Sudnji dan."** Mahmud kaže: Ovaj hadis je garibun. Konstantinopol je bizantijski grad koji će biti osvojen kad se pojavi Dedždžal. Konstantinopol je (prvi put) osvojen u vrijeme nekih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.

٤٩. بَاب مَا جَاءَ فِي فِتْنَةِ الدَّجَّالِ *

٢٣٥٤. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ دَخَلَ حَدِيثُ أَحَدِهِمَا فِي حَدِيثِ الْآخَرِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جَابِرٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ جَابِرٍ الطَّائِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ عَنِ

[1101] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi je poznati hadiski učenjak. Autor je čuvenog *Sunena*.

[1102] Hakim b. Mubarek el-Bahili je pouzdan prenosilac hadisa. Međutim, prilikom prenošenja hadisa ponekad je pravio previde. Pripadao je desetoj generaciji.

[1103] Velid b. Sufjan b. Ebu Merjem el-Gasani Šami nedovoljno je poznat prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1104] Jezid b. Kutajb es-Sukuni prenosilac je hadisa koji zadovoljava. Pripadao je šestoj generaciji.

[1105] Ebu Bahrije Abdullah b. Kajs el-Himsi. Ibn Mein ga smatra pouzdanim prenosiocem hadisa.

[1106] U hadisu koji bilježi Ebu Davud u *Sunenu* od Abdullaha b. Busra stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: " Između velikog okršaja i osvojenja grada (Konstantinopola) proteći će šest godina; sedme godine će se pojaviti Dedždžal." Između ovoga i hadisa koji je prenio Muaz b. Džebel postoji kolizija. Tu koliziju pokušao je riješiti Ebu Davud tako što je ukazao da je ovaj drugi hadis, koji prenosi Abdullah b. Busr, vjerodostojniji od prvog hadisa koji prenosi Muaz b. Džebel.

[1107] Bilježi ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima*.

[1108] Jahja b. Seid b. Kajs el-Ensari Ebu Seid el-Medeni je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Bio je i kadija. Pripadao je petoj generaciji.

النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ الْكِلَابِيِّ قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّجَّالَ ذَاتَ غَدَاةٍ فَخَفَّضَ فِيهِ وَرَفَّعَ حَتَّى ظَنَنَّاهُ فِي طَائِفَةِ النَّخْلِ قَالَ فَانْصَرَفْنَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ رَجَعْنَا إِلَيْهِ فَعَرَفَ ذَلِكَ فِينَا فَقَالَ: مَا شَأْنُكُمْ؟ قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَكَرْتَ الدَّجَّالَ الْغَدَاةَ فَخَفَّضْتَ فِيهِ وَرَفَّعْتَ حَتَّى ظَنَنَّاهُ فِي طَائِفَةِ النَّخْلِ. قَالَ: غَيْرُ الدَّجَّالِ أَخْوَفُ لِي عَلَيْكُمْ. إِنْ يَخْرُجْ وَأَنَا فِيكُمْ فَأَنَا حَجِيجُهُ دُونَكُمْ وَإِنْ يَخْرُجْ وَلَسْتُ فِيكُمْ فَامْرُؤٌ حَجِيجُ نَفْسِهِ. وَاللَّهُ خَلِيفَتِي عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. إِنَّهُ شَابٌّ قَطَطٌ عَيْنُهُ قَائِمَةٌ شَبِيهٌ بِعَبْدِ الْعُزَّى بْنِ قَطَنٍ. فَمَنْ رَآهُ مِنْكُمْ فَلْيَقْرَأْ فَوَاتِحَ سُورَةِ أَصْحَابِ الْكَهْفِ. قَالَ: يَخْرُجُ مَا بَيْنَ الشَّامِ وَالْعِرَاقِ فَعَاثَ يَمِينًا وَشِمَالًا. يَا عِبَادَ اللَّهِ اثْبُتُوا. قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا لَبْثُهُ فِي الْأَرْضِ؟ قَالَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا. يَوْمٌ كَسَنَةٍ وَيَوْمٌ كَشَهْرٍ وَيَوْمٌ كَجُمُعَةٍ وَسَائِرُ أَيَّامِهِ كَأَيَّامِكُمْ. قَالَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ الْيَوْمَ الَّذِي كَالسَّنَةِ أَتَكْفِينَا فِيهِ صَلَاةُ يَوْمٍ؟ قَالَ: لَا، وَلَكِنِ اقْدُرُوا لَهُ. قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا سُرْعَتُهُ فِي الْأَرْضِ؟ قَالَ: كَالْغَيْثِ اسْتَدْبَرَتْهُ الرِّيحُ فَيَأْتِي الْقَوْمَ فَيَدْعُوهُمْ فَيُكَذِّبُونَهُ وَيَرُدُّونَ عَلَيْهِ قَوْلَهُ فَيَنْصَرِفُ عَنْهُمْ، فَتَتْبَعُهُ أَمْوَالُهُمْ وَيُصْبِحُونَ لَيْسَ بِأَيْدِيهِمْ شَيْءٌ. ثُمَّ يَأْتِي الْقَوْمَ فَيَدْعُوهُمْ فَيَسْتَجِيبُونَ لَهُ وَيُصَدِّقُونَهُ فَيَأْمُرُ السَّمَاءَ أَنْ تُمْطِرَ فَتُمْطِرَ وَيَأْمُرُ الْأَرْضَ أَنْ تُنْبِتَ فَتُنْبِتَ فَتَرُوحُ عَلَيْهِمْ سَارِحَتُهُمْ كَأَطْوَلِ مَا كَانَتْ ذُرًا وَأَمَدِّهِ خَوَاصِرَ وَأَدَرِّهِ ضُرُوعًا. ثُمَّ يَأْتِي الْخَرِبَةَ فَيَقُولُ لَهَا: أَخْرِجِي كُنُوزَكِ فَيَنْصَرِفُ مِنْهَا فَيَتْبَعُهُ كَيَعَاسِيبِ النَّحْلِ. ثُمَّ يَدْعُو رَجُلًا شَابًّا مُمْتَلِئًا شَبَابًا فَيَضْرِبُهُ بِالسَّيْفِ فَيَقْطَعُهُ جِزْلَتَيْنِ. ثُمَّ يَدْعُوهُ فَيُقْبِلُ يَتَهَلَّلُ وَجْهُهُ يَضْحَكُ. فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ هَبَطَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بِشَرْقِيِّ دِمَشْقَ عِنْدَ الْمَنَارَةِ الْبَيْضَاءِ بَيْنَ مَهْرُودَتَيْنِ وَاضِعًا يَدَيْهِ عَلَى أَجْنِحَةِ مَلَكَيْنِ إِذَا طَأْطَأَ رَأْسَهُ قَطَرَ وَإِذَا رَفَعَهُ تَحَدَّرَ مِنْهُ جُمَّانٌ كَاللُّؤْلُؤِ. قَالَ وَلَا يَجِدُ رِيحَ نَفْسِهِ يَعْنِي أَحَدًا إِلَّا مَاتَ. وَرِيحُ نَفْسِهِ مُنْتَهَى بَصَرِهِ. قَالَ: فَيَطْلُبُهُ حَتَّى يُدْرِكَهُ بِبَابِ لُدٍّ فَيَقْتُلَهُ. قَالَ: فَيَلْبَثُ كَذَلِكَ مَا شَاءَ اللَّهُ. قَالَ: ثُمَّ يُوحِي اللَّهُ إِلَيْهِ أَنْ حَوِّزْ عِبَادِي إِلَى الطُّورِ فَإِنِّي قَدْ أَنْزَلْتُ عِبَادًا لِي لَا يَدَ لِأَحَدٍ بِقِتَالِهِمْ. قَالَ: وَيَبْعَثُ اللَّهُ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَهُمْ كَمَا قَالَ اللَّهُ (مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ). قَالَ: فَيَمُرُّ أَوَّلُهُمْ بِبُحَيْرَةِ الطَّبَرِيَّةِ فَيَشْرَبُ مَا فِيهَا ثُمَّ يَمُرُّ بِهَا آخِرُهُمْ فَيَقُولُ لَقَدْ كَانَ بِهَذِهِ مَرَّةً مَاءٌ. ثُمَّ يَسِيرُونَ حَتَّى يَنْتَهُوا إِلَى جَبَلِ بَيْتِ مَقْدِسٍ. فَيَقُولُونَ: لَقَدْ قَتَلْنَا مَنْ فِي الْأَرْضِ فَهَلُمَّ فَلْنَقْتُلْ مَنْ فِي السَّمَاءِ فَيَرْمُونَ بِنُشَّابِهِمْ إِلَى السَّمَاءِ فَيَرُدُّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ نُشَّابَهُمْ مُحْمَرًّا دَمًا. وَيُحَاصَرُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَأَصْحَابُهُ حَتَّى يَكُونَ رَأْسُ الثَّوْرِ يَوْمَئِذٍ خَيْرًا لِأَحَدِهِمْ مِنْ مِائَةِ دِينَارٍ لِأَحَدِكُمُ الْيَوْمَ. قَالَ: فَيَرْغَبُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِلَى اللَّهِ وَأَصْحَابُهُ. قَالَ: فَيُرْسِلُ اللَّهُ إِلَيْهِمُ النَّغَفَ فِي رِقَابِهِمْ فَيُصْبِحُونَ فَرْسَى مَوْتَى كَمَوْتِ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ. قَالَ: وَيَهْبِطُ عِيسَى وَأَصْحَابُهُ فَلَا يَجِدُ مَوْضِعَ شِبْرٍ إِلَّا وَقَدْ مَلَأَتْهُ زَهَمَتُهُمْ وَنَتَنُهُمْ وَدِمَاؤُهُمْ. قَالَ: فَيَرْغَبُ عِيسَى إِلَى اللَّهِ وَأَصْحَابُهُ قَالَ فَيُرْسِلُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ طَيْرًا كَأَعْنَاقِ الْبُخْتِ فَتَحْمِلُهُمْ فَتَطْرَحُهُمْ بِالْمَهْبِلِ وَيَسْتَوْقِدُ الْمُسْلِمُونَ مِنْ قِسِيِّهِمْ وَنُشَّابِهِمْ وَجِعَابِهِمْ سَبْعَ سِنِينَ. قَالَ: وَيُرْسِلُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَطَرًا لَا يَكُنُّ مِنْهُ بَيْتُ وَبَرٍ وَلَا مَدَرٍ. قَالَ: فَيَغْسِلُ الْأَرْضَ فَيَتْرُكُهَا كَالزَّلَفَةِ. قَالَ: ثُمَّ يُقَالُ لِلْأَرْضِ أَخْرِجِي ثَمَرَتَكِ وَرُدِّي بَرَكَتَكِ. فَيَوْمَئِذٍ تَأْكُلُ الْعِصَابَةُ مِنَ الرُّمَّانَةِ وَيَسْتَظِلُّونَ بِقَحْفِهَا. وَيُبَارَكُ فِي الرِّسْلِ حَتَّى إِنَّ الْفِئَامَ مِنَ النَّاسِ لَيَكْتَفُونَ بِاللِّقْحَةِ مِنَ الْإِبِلِ وَإِنَّ الْقَبِيلَةَ لَيَكْتَفُونَ بِاللِّقْحَةِ مِنَ الْبَقَرِ وَإِنَّ الْفَخِذَ لَيَكْتَفُونَ بِاللِّقْحَةِ مِنَ الْغَنَمِ. فَبَيْنَمَا هُمْ كَذَلِكَ إِذْ بَعَثَ اللَّهُ رِيحًا فَقَبَضَتْ رُوحَ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَيَبْقَى سَائِرُ النَّاسِ يَتَهَارَجُونَ كَمَا تَتَهَارَجُ الْحُمُرُ فَعَلَيْهِمْ تَقُومُ السَّاعَةُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ *

49. Dedždžal kao iskušenje

2354. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Velid b. Muslim i Abdullah b. Abdur-Rahman b. Jezid b. Džabir, ovdje je hadis jednog od njih dvojice ušao u hadis drugoga, od Abdur-Rahmana b. Džabira, on od Jahjaa b. Džabira et-Taija, on od Abdur-Rahmana b. Džubejra on od svoga oca Džubejra b. Nufejra, a on od Nevvasa b. Sem'ana el-Kilaija da je kazao: **"Jedno jutro, govoreći o Dedždžalu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spuštao je glas, potom ga ponovo dizao da smo mislili da je među palmama.**[1109] **Kad je završio, mi smo otišli od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da bismo mu se ponovo vratili. Primijetivši u nama bojazan, on upita: Šta vam je? Rekosmo: Allahov Poslaniče, jutros si toliko dugo o Dedždžalu govorio, često spuštajući glas, a potom ga ponovo podižući, da smo pomislili da je među palmama. On će na to: Drugog se ja, osim Dedždžala, za vas plašim. Ako se on pojavi dok sam ja među vama, ja ću ga sam savladati. A ako se pojavi kada ja više ne budem među vama, pa svako će se sa njim boriti, a Allah je zaštitnik svakog muslimana. On će biti mladić crne kose podignutih očiju. Ličit će na Abduluzaa b. Katana.**[1110] **Ko god ga od vas vidi, neka uči prve ajete sure** ***El-Kehf*****. On će se pojaviti između Šama i Iraka, šireći zabunu desno i lijevo. Zato, budite čvrsti, o, Allahovi robovi! Allahov Poslaniče, koliko će on ostati na zemlji, upitasmo. On reče: Četrdeset dana, s tim što će dan biti kao godina, dan kao mjesec, dan kao sedmica, a ostali dani kao i ovi vaši dani. Allahov Poslaniče, ponovo upitasmo: A šta misliš, da li će nam u tom danu koji će izgledati kao godina, biti dovoljan namaz kao u svakom običnom danu? On reče: Neće, moraćete za svaki namaz odrediti njegovo vrijeme shodno njegovu razmaku u ovom danu.**[1111] **Allahov Poslaniče, ponovo upitasmo: Kojom će se brzinom on** (Dedždžal) **kretati po Zemlji? On reče: Brzinom oblaka koga goni vjetar! On će doći jednom narodu i pozvati ga da u njega povjeruju. Pošto to odbiju, on će od njih otići, a za njim će krenuti i njihova imovina tako da će ostati bez igdje išta. Potom će doći drugom narodu i pozvati ga da u njega povjeruju. Pošto to urade, on će narediti nebesima da spuste kišu, i ona će je spustiti. Potom će narediti zemlji da izbaci bilje, i ono će poniknuti tako da će se u podne njihovi**

[1109] Toliko dugo je o njemu govorio da bi često spuštao glas radi odmora, a potom bi ponovo nastavio da glasno govori kao da se sa ljudima nalazi u palminjaku, pa je bilo potrebno dobro vikati da bi svi čuli.

[1110] Abduluzza b. Kattan je bio iz plemena Huzaa.

[1111] To znači: Ko dočeka taj dan, kada klanja sabah, neka sačeka onoliko vremena koliki je razmak u ovom danu između sabaha i podne i neka klanja podne. Isto tako će postupiti i sa ostalim namazima.

pastiri vratiti sa krupnijom i debljom stokom čija će vimena biti puna mlijeka. Zatim će doći do puste zemlje i reći: Izbaci svoje blago! i krenuti od nje, a za njim će krenuti blago poput roja pčela za maticom. Onda će pozvati jednog mladića i mačem ga prepoloviti na dva dijela, a potom ga pozvati. On će se (sastaviti) **i smiješeći mu se odazvati. U tom će se momentu od istočne strane Damaska, pored bijele munare, u dva žuto obojena ogrtača, stavivši ruke**[1112] **na dva meleka, spustiti Isa sin Merjemin.**[1113] **Kad spusti glavu, kapat će mu, a kada je podigne, spuštat će mu se niz lice kapljice vode poput biserja. Svaki će nevjernik, kad osjeti njegov dah, umrijeti. Njegov će se dah protezati toliko koliko oko može vidjeti. On će ga** (Dedždžala), **veli on, tražiti dok ga ne nađe. Stići će ga na kapiji grada Ludda**[1114] **i ubiti. Potom će, veli on,** (Isa) **ostati onoliko koliko to Allah bude htio. Allah će mu onda zapovjediti: Povedi moje robove na Sinaj, jer ja spuštam narod koji niko neće moći savladati! Potom će spustiti Je'džudža i Me'džudža koji će se, kao što veli Allah, dž.š., niza sve strmine žurno spuštati.**[1115] **Prvi će proći, veli on, pored Taberijskog jezera**[1116] **i popiti vodu, koja bude u njemu. Tako, kada naiđu posljednji, reći će: Ovdje je bilo vode! Potom će nastaviti put i kad stignu na brdo pored Bejtul-Makdisa, reći će jedni drugima: Pobili smo sve što je na Zemlji! Hajde da sada pobijemo i ono što je na nebesima! Odapeće svoje strijele prema nebesima, ali će im Allah vratiti njihove strijele krvave. Isa, sin Merjemin, i njegove pristalice biće toliko dugo opkoljeni da će za njih volovska glava biti vrednija od stotine zlatnika vama danas. Tada će se, veli on, Isa sin Merjemin i njegove pristalice obratiti Allahu i zamoliti Ga da ih uništi. Allah će na njih poslati viruse pa će ih do posljednjeg uništiti. Sići će Isa i njegove pristalice** (sa Sinaja) **i neće naći ni koliko pedalj mjesta a da nije ispunjeno njihovim smrdljivim leševima i krvlju njihovom. Tada će se Isa i njegove pristalice** (ponovo) **obratiti Allahu pa će im Allah poslati ptice dugih vratova kao u kamila koje će ih odnijeti i baciti na jednu gomilu. Muslimani će njihove strijele, lukove i njihove tulce za strijele ložiti sedam godina. Tada će Allah poslati kišu koja neće mimoići nijednu kuću u gradu i selu. Saprat će zemlju, koja će ostati čista kao ogledalo. Onda će se reći zemlji: Izvedi svoje plodove i povrati svoj bereket! Tada će moći cijela skupina da jede od jednog nara i**

[1112] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji: "...stavivši svoje šake na dva meleka..."

[1113] U Ibn Madžinoj predaji ovog hadisa stoji da će se Isa sin Merjemin spustiti u Bejtul-Makdis. U nekim predajama stoji da će se spustiti u Jordan.

[1114] Grad Ludd je, po mišljenju Nevevija, u Palestini nedaleko od Kudsa.

[1115] U suri *El-Enbija* u 96. ajetu Uzvišeni Allah veli: *"I kad se otvore Jedžudž i Medžudž i kad se ljudi budu niz sve strmine žurno spuštali."*

[1116] Taberijsko jezero se nalazi u Palestini. Dugo je oko deset milja.

da se skloni u hlad njegove kore. Biće dat bereket i u mlijeku tako da će velikoj skupini ljudi biti dovoljna jedna deva muzara. Jednom plemenu biće dovoljna jedna krava muzara, a jednom ogranku plemena biće dovoljna jedna ovca muzara. I dok oni budu u takvom izobilju Allah će poslati vjetar koji će usmrtiti svakog vjernika, a ostaće ostali ljudi. Oni će javno između sebe spolno općiti kao što javno međusobno opće magarci. Njih će zadesiti Kijametski dan."

Ovaj hadis je garibun-hasenun-sahihun.[1117] Poznat nam je samo preko Abdur-Rahmana b. Jezida b. Džabira.

٥٠. بَاب مَا جَاءَ فِي صِفَةِ الدَّجَّالِ *

٢٣٥٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصَّنْعَانِيُّ أَخْبَرَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الدَّجَّالِ فَقَالَ: **أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ , أَلَا وَإِنَّهُ أَعْوَرُ عَيْنُهُ الْيُمْنَى كَأَنَّهَا عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ**. وَفِي الْبَاب عَنْ سَعْدٍ وَحُذَيْفَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَسْمَاءَ وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي بَكْرَةَ وَعَائِشَةَ وَأَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَالْفَلَتَانِ بْنِ عَاصِمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ *

50. O Dedždžalovom izgledu

2355. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la es-San'ani; kaže: Obavijestio nas je Mu'temir b. Sulejman, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafi'a, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je, upitan za Dedždžala, rekao: **"Vaš Gospodar nije ćorav, a on je ćorav u desno oko** (koje mu izgleda) **poput ledene bobe grožđa!"**[1118]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Sa'da, Huzejfea, Ebu Hurejrea, Esme, Džabira b. Abdullaha, Ebu Bekrea, Aiše, Enesa, Ibn Abbasa i Feltana b. Asima. Ovaj hadis Abdullaha b. Omera je hasenun-sahihun-garibun.[1119]

٥١. بَاب مَا جَاءَ فِي أن الدَّجَّالِ لَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ *

٢٣٥٦. حَدَّثَنَا عَبْدَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّـهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَأْتِي الدَّجَّالُ الْمَدِينَةَ فَيَجِدُ الْمَلَائِكَةَ يَحْرُسُونَهَا. فَلَا يَدْخُلُهَا الطَّاعُونُ وَلَا الدَّجَّالُ إِنْ شَاءَ اللَّـهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَفَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ وَمِحْجَنٍ وَأُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَسَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

[1117] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Muslim u *Sahihu.*

[1118] U hadisu koji bilježi Ebu Davud od Ubadea b. Samita stoji da je Dedždžal niskog rasta, i razmaknutih nogu.

[1119] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٢٣٥٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْإِيمَانُ يَمَانٍ وَالْكُفْرُ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ. وَالسَّكِينَةُ لِأَهْلِ الْغَنَمِ وَالْفَخْرُ وَالرِّيَاءُ فِي الْفَدَّادِينَ أَهْلِ الْخَيْلِ وَأَهْلِ الْوَبَرِ. يَأْتِي الْمَسِيحُ (أي الدجال) إِذَا جَاءَ دُبُرَ أُحُدٍ صَرَفَتِ الْمَلَائِكَةُ وَجْهَهُ قِبَلَ الشَّامِ وَهُنَالِكَ يَهْلِكُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

51. O tome da Dedždžal neće moći ući u Medinu

2356. ISPRIČAO NAM JE Abde b. Abdullah el-Huzai; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, a on od Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Doći će Dedždžal do Medine i naići će na meleke koji je čuvaju! Zato u nju, inšaellah, neće moći ući kuga niti Dedždžal!"**[1120]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Fatime bint Kajs, Mihdžena, Usamea b. Zejda i Semurea b. Džunduba. Ovaj hadis je sahihun.[1121]

2357. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Vjerovanje je na jemenskoj, a nevjerištvo na istočnoj strani![1122] Mir je kod vlasnika sitne stoke, dok je ponos i samohvalisanje kod posjednika konja i deva! Doći će Mesih (tj. Dedždžal) i kad bude iza brda Uhud[1123], meleki će ga okrenuti prema Šamu, i tamo će umrijeti."** Ovaj hadis je sahihun.[1124]

٥٢. بَاب مَا جَاءَ فِي قَتْلِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ الدَّجَّالَ *

٢٣٥٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ثَعْلَبَةَ الْأَنْصَارِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ الْأَنْصَارِيِّ مِنْ بَنِي عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَمِّي مُجَمِّعَ ابْنَ جَارِيَةَ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **يَقْتُلُ ابْنُ مَرْيَمَ الدَّجَّالَ بِبَابِ لُدٍّ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ وَنَافِعِ بْنِ عُتْبَةَ وَأَبِي

[1120] Muslim u *Sahihu* od Fatime bint Kajs bilježi hadis u kojem se spominju Džesasa i Dedždžal. Dedždžal kaže: Ja ću vas obavijestiti o sebi. Ja sam Mesih Dedždžal. Putovaću zemljom! Na njoj ću za četrdeset dana ući u svaki grad i svako selo osim Mekke i Tajjibe (Medine)! "

[1121] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1122] U jednoj predaji se spominje, kako ističe El-Mubarekfori, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kad je ove riječi izgovorio, bio u Tebuku. Od njega su tada Mekka i Medina, gdje je iman počeo i gdje su vjernici bili najbrojniji i najčvršći, bile na jemenskoj strani, dok je nevjernika, obožavalaca vatre tada bilo najviše u Perziji, koja se od njega nalazila na istoku..

[1123] Uhud je brdo nedaleko od Medine. Ono se nalazi na istočnoj strani Medine. Iza njega je danas Medinski aerodom.

[1124] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

بَرْزَةَ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَكَيْسَانَ وَعُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ وَجَابِرٍ وَأَبِي أُمَامَةَ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَسَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ وَالنَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ وَعَمْرِو بْنِ عَوْفٍ وَحُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ.

52. O tome da će Dedždžala ubiti Isa sin Merjemin

2358. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Šihaba da je čuo Ubejdullaha b. Abdullaha b. Sa'lebea el-Ensarija kako priča od Abdur-Rahmana b. Jezida el-Ensarija,[1125] iz plemena Amra b. Avfa da je kazao: Čuo sam mog amidžu Mudžemmea b. Džarijea el-Ensarija[1126] kada je rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Sin Merjemin će ubiti Dedždžala na kapiji grada Ludda."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Imrana b. Husajna, Nafi'a b. Utbea, Ebu Berzea, Huzejfea b. Esida, Ebu Hurejrea, Kejsana, Osmana b. Ebu Asa, Džabira, Ebu Umamea, Ibn Mesuda, Abdullaha b. Amra, Semurea b. Džunduba, Nevvasa b. Sem'ana, Amra b. Avfa i Huzejfea b. Jemana. Ovaj hadis je sahihun.[1127]

٥٣. باب منه

٢٣٥٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ ح أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ**. أَلَا إِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ. مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ كافر. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

53. Poglavlje o istoj temi

2359. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Džafer; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, koji je kazao: Čuo sam Enesa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svaki je vjerovjesnik upozorio svoj**

[1125] Abdur-Rahman b. Jezid el-Ensari el-Medeni je polubrat po majci Asima b. Omera. Vele da je rođen za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ibn Hiban ga spominje među pouzdanim tabi'inima.

[1126] Mudžemme' b. Džarije b. Amir el-Ensari el-Evsi el-Medeni je ashab. Umro je u vrijeme Muavijina hilafeta.

[1127] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru.*

narod na ćoravog lažova. On je ćorav a vaš Gospodar nije ćorav.[1128] **Među očima će mu pisati "nevjernik."**Ovaj hadis je sahihun.[1129]

٥٤. بَاب مَا جَاءَ فِي ذِكْرِ ابْنِ صَائِد *

٢٣٦٠. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: صَحِبَنِي ابْنُ صَائِدٍ إِمَّا حُجَّاجًا وَإِمَّا مُعْتَمِرِينَ فَانْطَلَقَ النَّاسُ وَتُرِكْتُ أَنَا وَهُوَ. فَلَمَّا خَلَصْتُ بِهِ اقْشَعْرَرْتُ مِنْهُ وَاسْتَوْحَشْتُ مِنْهُ مِمَّا يَقُولُ النَّاسُ فِيهِ. فَلَمَّا نَزَلْتُ قُلْتُ لَهُ: ضَعْ مَتَاعَكَ حَيْثُ تِلْكَ الشَّجَرَةِ. قَالَ: فَأَبْصَرَ غَنَمًا فَأَخَذَ الْقَدَحَ فَانْطَلَقَ فَاسْتَحْلَبَ ثُمَّ أَتَانِي بِلَبَنٍ فَقَالَ لِي: يَا أَبَا سَعِيدٍ اشْرَبْ. فَكَرِهْتُ أَنْ أَشْرَبَ مِنْ يَدِهِ شَيْئًا لِمَا يَقُولُ النَّاسُ فِيهِ فَقُلْتُ لَهُ: هَذَا الْيَوْمُ يَوْمٌ صَائِفٌ وَإِنِّي أَكْرَهُ فِيهِ اللَّبَنَ. فَقَالَ: يَا أَبَا سَعِيدٍ لقد هَمَمْتُ أَنْ آخُذَ حَبْلًا فَأُوثِقَهُ إِلَى شَجَرَةٍ ثُمَّ أَخْتَنِقَ لِمَا يَقُولُ النَّاسُ لِي وَفِيَّ. أَرَأَيْتَ مَنْ خَفِيَ عَلَيْهِ حَدِيثِي فَلَنْ يَخْفَى عَلَيْكُمْ. أَلَسْتُمْ أَعْلَمَ النَّاسِ بِحَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ أَلَمْ يَقُلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ كَافِرٌ وَأَنَا مُسْلِمٌ. أَلَمْ يَقُلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ عَقِيمٌ لَا يُولَدُ لَهُ وَقَدْ خَلَّفْتُ وَلَدِي بِالْمَدِينَةِ. أَلَمْ يَقُلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحِلُّ لَهُ مَكَّةُ؟ أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ ذَا أَنْطَلِقُ مَعَكَ إِلَى مَكَّةَ. "قال: فَوَاللَّهِ مَا زَالَ يَجِيءُ بِهَذَا حَتَّى قُلْتُ فَلَعَلَّهُ مَكْذُوبٌ عَلَيْهِ. ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا سَعِيدٍ وَاللَّهِ لَأُخْبِرَنَّكَ خَبَرًا حَقًّا وَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْرِفُهُ وَأَعْرِفُ وَالِدَهُ وَأَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ السَّاعَةَ مِنَ الْأَرْضِ. فَقُلْتُ تَبًّا لَكَ سَائِرَ الْيَوْمِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٦١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِابْنِ صَيَّادٍ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ مِنهمْ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَهُوَ يَلْعَبُ مَعَ الْغِلْمَانِ عِنْدَ أُطُمِ بَنِي مَغَالَةَ وَهُوَ غُلَامٌ. فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَهْرَهُ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ: أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ؟ فَنَظَرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ قَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأُمِّيِّينَ. ثُمَّ قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِرُسُلِهِ. ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا يَأْتِيكَ؟ قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: يَأْتِينِي صَادِقٌ وَكَاذِبٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خُلِّطَ عَلَيْكَ الْأَمْرُ. ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي قد خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا وَخَبَأَ لَهُ (يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ) فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ: هُوَ الدُّخُّ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اخْسَأْ فَلَنْ تَعْدُوَ قَدْرَكَ. قَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ائْذَنْ لِي فَأَضْرِبَ عُنُقَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ يَكُ حَقًّا فَلَنْ تُسَلَّطَ عَلَيْهِ. وَإِنْ لَا يَكُنْهُ فَلَا خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ. قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ : يَعْنِي الدَّجَّالَ.

٢٣٦٢. حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ وَكِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: لَقِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنَ صَائِدٍ فِي بَعْضِ طُرُقِ الْمَدِينَةِ فَاحْتَبَسَهُ وَهُوَ غُلَامٌ يَهُودِيٌّ وَلَهُ ذُؤَابَةٌ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: تَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ؟ فَقَالَ: أَتَشْهَدُ أَنْتَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: آمَنْتُ بِاللَّهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا تَرَى؟ قَالَ: أَرَى عَرْشًا فَوْقَ

[1128] Imajući u vidu da će Dedždžal za sebe tvrditi da je Bog, ovo će biti jasan dokaz da on laže, jer istinski Bog nije ćorav, niti ima bilo kakvu drugu mahanu.

[1129] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

الْمَاءِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يرَى عَرْشَ إِبْلِيسَ فَوْقَ الْبَحْرِ. قَالَ: فَمَا تَرَى؟ قَالَ : أَرَى صَادِقًا وَكَاذِبِينَ أَوْ صَادِقِينَ وَكَاذِبًا. قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لُبِسَ عَلَيْهِ فَدَعَاهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُمَرَ وَحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَابْنِ عُمَرَ وَأَبِي ذَرٍّ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَجَابِرٍ وَحَفْصَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢٣٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَمْكُثُ أَبُو الدَّجَّالِ وَأُمُّهُ ثَلَاثِينَ عَامًا لَا يُولَدُ لَهُمَا وَلَدٌ ثُمَّ يُولَدُ لَهُمَا غُلَامٌ أَعْوَرُ أَضَرُّ شَيْءٍ وَأَقَلُّهُ مَنْفَعَةً. تَنَامُ عَيْنَاهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ. ثُمَّ نَعَتَ لَنَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَوَيْهِ فَقَالَ: أَبُوهُ طِوَالٌ ضَرْبُ اللَّحْمِ كَأَنَّ أَنْفَهُ مِنْقَارٌ. وَأُمُّهُ فِرْضَاخِيَّةٌ طَوِيلَةُ الثَّدْيَيْنِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرَةَ. فَسَمِعت بِمَوْلُودٍ فِي الْيَهُودِ بِالْمَدِينَةِ. فَذَهَبْتُ أَنَا وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَبَوَيْهِ فَإِذَا نَعْتُ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِمَا. قُلْنَا: هَلْ لَكُمَا وَلَدٌ؟ فَقَالَا: مَكَثْنَا ثَلَاثِينَ عَامًا لَا يُولَدُ لَنَا وَلَدٌ ثُمَّ وُلِدَ لَنَا غُلَامٌ أَعْوَرُ أَضَرُّ شَيْءٍ وَأَقَلُّهُ مَنْفَعَةً، تَنَامُ عَيْنَاهُ وَلَا يَنَامُ قَلْبُهُ. قَالَ: فَخَرَجْنَا مِنْ عِنْدِهِمَا فَإِذَا هُوَ مُنْجَدِلٌ فِي الشَّمْسِ فِي قَطِيفَةٍ وَلَهُ هَمْهَمَةٌ فَتَكَشَّفَ عَنْ رَأْسِهِ فَقَالَ: مَا قُلْتُمَا؟ قُلْنَا: وَهَلْ سَمِعْتَ مَا قُلْنَا؟ قَالَ : نَعَمْ, تَنَامُ عَيْنَايَ وَلَا يَنَامُ قَلْبِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ *

54. O spomenu Ibn Sajjada

2360. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la, prenijevši od El-Džurejrija, on od Ebu Nadrea[1130], a on od Ebu Seida, koji je kazao: "**Sa mnom se udružio Ibn Said**[1131] **na putu za hadždž ili umru. Pošto ljudi odoše i ostaviše mene i njega same, mene obuze neka jeza i strah od njega zbog onoga što su ljudi o njemu govorili.**[1132]**Pošto siđoh** (niz strminu), **rekoh mu: Ostavi svoj prtljag tamo ispod onoga drveta! Pošto ga ostavi, on ugleda ovce, uze posudu i ode da pomuze ovce. Donese mi mlijeko i reče: Popij, Ebu Seide! Nisam želio da iz njegove ruke išta popijem zbog onoga što su ljudi o njemu govorili, nego mu rekoh: Danas je vruće, a kad je ovakav dan, mlijeko mi ne prija. On reče: Razmišljao sam Ebu Seide da uzmem uže, da ga svežem za drvo i da se objesim zbog onoga što ljudi o meni govore. Uredu oni kojima je moj slučaj nepoznat, međutim, vama je on dobro poznat. Zar vi, ensarije, niste**

1130 Ebu Nadre Munzir b. Malik b. Kuta'a el-Abdi el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 108. godine po Hidžri.

1131 Nevevi u komentaru Muslimova *Sahiha* veli: U hadisu je spomenut kao Ibn Sajjad i Ibn Said, a ime mu je Saf. Da li je on Mesih Dedždžal ili nije, sporno je među islamskim učenjacima. Ono što se iz hadisa da uočiti jeste da Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, nije objavljeno da li je on Dedždžal ili nije. Samo su mu objavljene Dedždžalove osobine a Ibn Sajjad je imao slične. Zbog toga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio siguran da li je Ibn Sajjad Dedždžal ili nije. Zato je i rekao Omeru b. Hattabu: Ako on bude stvarni Dedždžal, ti ga nisi u stanju ubiti!

1132 Ljudi su za njega govorili da je on Mesih Dedždžal.

ti koji najbolje poznaju hadis Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zar Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije rekao da je on nevjernik, a ja sam musliman. Zar Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega nije rekao da neće imati djece, a ja sam svoga sina ostavio u Medini?! Zar Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za njega nije rekao da mu nije dopušteno da uđe u Mekku, a zar ja nisam stanovnik Medine i evo sad sa tobom putujem u Mekku.[1133] **Toliko mi je toga iznio da sam u sebi pomislio: Možda je sve to izmošljeno na njega. Potom on reče: Ebu Seide! Ja ću ti kazati pravu istinu. Tako mi Allaha, ja ga poznajem, poznajem mu i oca i znam gdje se trenutno nalazi! Rekoh: Teško tebi i u preostalom dijelu života!"**Ovaj hadis je hasenun.[1134]

2361. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima, a on od Ibn Omera: **"Prošao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa grupom ashaba u kojoj je bio i Omer b. Hattab pored Ibn Sajjada dok se, kao dječak, igrao sa djecom pored tvrđave Benu Megalea. On ga nije osjetio dok ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije rukom potapšao po leđima i upitao: Svjedočiš li ti da sam ja Allahov Poslanik? Pogleda ga Ibn Sajjad i reče: Svjedočim da si ti Poslanik koji je poslat neukima. Potom Ibn Sajjad upita Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: A svjedočiš li ti da sam ja Allahov Poslanik?**[1135] **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja vjerujem Allaha i Njegove Poslanike.**[1136] **Potom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Šta ti dolazi** (od objave)? **Ibn Sajjad reče: Dolazi mi i istina i neistina. Čuvši to, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Kod tebe se sve pobrkalo. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja ću zamisliti**

[1133] To što je on iznio da je on musliman a da će Dedždžal biti nevjernik, da Dedždžal nema djece a da on ima i da su mu ostala u Medini, da Dedždžal neće moći ući u Mekku i Medinu a da je on iz Medine i da, evo, ide u Mekku, nisu dokazi koji opovrgavaju da on nije Dežddžal. Zašto? Zato što će sve te osobine koje on navodi, a koje je Vjerovjesnik o Dedždžalu rekao važiti za Dedždžala tek onda kad se on pojavi pred Sudnji dan, a ne tada. Što znači da on do tada može biti musliman pa napustiti vjeru i otići u nevjerništvo. Može imati djecu koja će mu pomrijeti, može ulaziti u Mekku i Medinu itd.

[1134] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1135] Ovdje se nameće logično pitanje, a to je: Zašto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije pogubio Ibn Sajjada kad je on za sebe ustvrdio da je Allahov Poslanik? Odgovor bi bio: Nije to učinio zbog dva razloga: 1) što je Ibn Sajjad tada bio dječak, i 2) što je Ibn Sajjad bio jevrej a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je tada sa jevrejima imao ugovor o nenapadanju.

[1136] To može imati jedno od dva značenja: a) Vjerujem u Allaha i Njegove poslanike, pa ako si i ti jedan od njih vjerujem i u tebe, b) Vjerujem Allaha i Njegove poslanike a ti nisi od njih.

nešto, a ti me obavijesti o tome šta sam zamislio?[1137] **Zamislio mu je** (ajet): ***"Jevme te'tis-semau bi duhanin mubin."***[1138] **(Dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim). Ibn Sajjad reče: Zamislio si "duh". Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Idi, ti neznaš ništa više od vrača. Čuvši to, Omer reče: Allahov Poslaniče, dozvoli mi da mu odrubim glavu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ako je on uistinu** (Deždžal) **ti ga ne možeš ubiti, a ako nije, onda nemaš nikakve koristi ako ga ubiješ:"** Abdur-Rezzak veli: (Ako je on uistinu), tj. Deždžal).[1139]

2362. ISPRIČAO NAM JE Sufjan b. Veki'; kaže: Obavijestio nas je Abdul-A'la, prenijevši od Džurejrija, on od Ebu Nadrea, a on od Ebu Seida da je kazao: **"Sreo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ibn Sajjada na jednom od medinskih puteva i zastao kod njega. On je bio jevrejski dječak, imao je rep na glavi. Sa njim su bili i Ebu Bekr i Omer. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga upita: Svjedočiš li ti da sam ja Allahov Poslanik? On će na to: A svjedočiš li ti da sam ja Allahov Poslanik? Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ja vjerujem u Allaha, Njegove Knjige, Njegove Poslanike i Posljednji dan. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ga potom upita: Šta** (u snu) **viđaš? Viđam prijesto iznad vode odgovori on. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Viđa Iblisov prijesto iznad mora. Šta još vidiš? ponovo ga** (Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem,) **upita. Vidim jednu istinu, a dvije laži ili dvije istine a jednu laž, odgovori on. Čuvši to, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ostavite ga,** (vidite) **da se kod njega sve pobrkalo."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Omera, Husejna b. Alija, Ibn Omera, Ebu Zerra, Ibn Mesuda, Džabira i Hafse. Ovaj hadis je hasenun.[1140]

2363. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Seleme, prenijevši od Alije b. Zejda, on od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekrea, a on od svoga oca, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Deždžalov otac i majka su živjeli trideset godina, a nisu imali djece. Potom im se rodio ćorav dječak, nešto najštetnije i sa najmanje koristi, čije oči spavaju, a srce je**

[1137] Dakle, ja ću zamisliti nešto, a ti me, ako si vjerovjesnik, obavijesti o tome šta sam zamislio. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je zamislio 10. ajet sure *Ed-Duhhan*. Ibn Sajjad je od cjelokupnog ajeta pogodio pola riječi: "duh" od riječi "duhan". Pogodio je toliko koliko mu je šejtan uspio došapnuti.

[1138] Sura *Ed-Duhan*, 10. ajet.

[1139] Ovaj Ibn Omerov hadis bilježe i Buharija i Muslim u *sahihima te* Ebu Davud u *Sunenu*.

[1140] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

budno![1141] **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je opisao njegove roditelje, rekavši: Otac mu je bio povisok i pomršav. Imao je podug nos, poput ptičijeg kljuna. Majka mu je bila pokrupna, imala je povelike dojke. Ebu Bekre veli: Čuo sam za novorođenče kod jevreja u Medini te smo ja i Zubejr b. Avam otišli da ga vidimo. Kad smo ušli kod njegovih roditelja, bili su onakvi kao ih je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao. Upitali smo ih da li imaju dijete? Rekoše: Živjeli smo trideset godina, a onda nam se rodio ćorav dječak, najštetnije nešto i sa najmanje koristi, čije oči spavaju, a srce je budno. Izišli smo od njih, veli Ebu Bekre, kad li on** (dječak) **zamotan u kadifi, leži na suncu i nešto trabunja. Potom otkri glavu i upita: Šta to vas dvojica rekoste? Jesi li čuo?, upitasmo mi. Jesam, odgovori on. Rekli ste: da moje oči spavaju a da mi je srce budno."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1142] Poznat nam je samo preko Hammada b. Selemea.

٥٥. باب منه

٢٣٦٤. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا عَلَى الْأَرْضِ نَفْسٌ مَنْفُوسَةٌ يَعْنِي الْيَوْمَ تَأْتِي عَلَيْهَا مِائَةُ سَنَةٍ** . وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَبُرَيْدَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢٣٦٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّه وَأَبِي بَكْرِ بْنِ سُلَيْمَانَ وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَثْمَةَ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ قَالَ: **صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ صَلَاةَ الْعِشَاءِ فِي آخِرِ حَيَاتِهِ. فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ فَقَالَ : أَرَأَيْتَكُمْ لَيْلَتَكُمْ هَذِهِ عَلَى رَأْسِ مِائَةِ سَنَةٍ مِنْهَا لَا يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَحَدٌ. قَالَ ابْنُ عُمَرَ: فَوَهِلَ النَّاسُ فِي مَقَالَةِ رَسُولِ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ فِيمَا يَتَحَدَّثُونَهُ مِنْ هَذِهِ الْأَحَادِيثِنحو مِائَةِ سَنَةٍ. وَإِنَّمَا قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَبْقَى مِمَّنْ هُوَ الْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَحَدٌ. يُرِيدُ بِذَلِكَ أَنْ يَنْخَرِمَ ذَلِكَ الْقَرْنُ**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

55. O istoj temi

2364. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Sufjana a on do Džabira koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nikoga, ko je trenutno na zemlji, za stotinu godina neće biti."**[1143]

[1141] Kadi Ijad veli: To znači da mu šejtan ubacuje ružne misli i dok spava, kao što Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, meleki, i dok spava, ubacuju lijepe i korisne misli.

[1142] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*. U senedu ovog hadisa je Alija b. Zejd b. Džed'an, koji je, po ocjeni ostalih učenjaka, osim Tirmizije, slab prenosilac hadisa.

[1143] Na temelju ovog hadisa Buharija smatra da je i Hidr mrtav. Sa njim se ne slažu ostali učenjaci. Oni smatraju da Hidr, u momentu kad je izgovoren ovaj hadis, nije bio na Zemlji nego je živio u moru, tako da se na njega nije odnosio ovaj hadis.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Omera, Ebu Seida i Burejdea. Ovaj hadis je hasenun.[1144]

2365. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je Obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima b. Abdullaha i od Ebu Bekra b. Sulejmana,[1145] a on je sin Ebu Hasemea, da je Abdullah b. Omer kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao nam je jedne noći, pred kraj svoga života,[1146] jacijski namaz. Pošto predade selam, ustade i reče: Da li vam je večeras jasno da nikoga ko se danas nalazi na površini zemlje za stotinu godina neće biti? Ibn Omer kaže: Ljudi su nagađali o značenju tih riječi Allahova Poslanika dok su prenosili ove hadise o stotini godina. A Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, rekavši da nikoga, ko se trenutno nalazi na površini zemlje, za stotinu godina neće biti, time htio da kaže da će nestati tog pokoljenja."** Ovaj hadis je sahihun.[1147]

٥٦. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّهْيِ عَنْ سَبِّ الرِّيَاحِ *

٢٣٦٦. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ أَخْبَرَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ ذَرٍّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبْزَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَسُبُّوا الرِّيحَ. فَإِذَا رَأَيْتُمْ مَا تَكْرَهُونَ فَقُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُمِرَتْ بِهِ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُمِرَتْ بِهِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَعُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ وَأَنَسٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

56. O zabrani grđenja vjetrova

2366. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Ibrahim b. Habib b. Šehid; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl; kaže: Nas je obavijestio A'meš, prenijevši od Habiba b. Ebu Sabita, on od Zerra, on od Seida b. Abdur-Rahmana b. Ebza, on od svoga oca, a on od Ubeja b. Ka'ba[1148], koji je kazao

---

[1144] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1145] Ebu Bekr b. Sulejman b. Ebu Haseme Abdullah b. Huzejfe el-Adevi el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Bio je vrstan poznavalac genealogije porodica.

[1146] U hadisu koji bilježi Muslim u *Sahihu* od Džabira b. Abdullaha stoji da je to bilo mjesec dana prije Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti."

[1147] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1148] Ubej b. Ka'b b. Kajs el-Ensari Ebu Munzir el-Hazredži poznati ashab i najbolji učač Kur'ana. Umro je, po mišljenju nekih učenjaka, 19., a po mišljenju drugih 32. godine po Hidžri.

da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne grdite vjetar!**[1149] **Ako puhne vjetar koji vam se ne dopada, vi recite: Allahu! Mi Te molimo da nam podariš hairli vjetar, dobro u njemu i dobro u onome što mu je naređeno, a utječemo ti se od zla ovog vjetra, zla koje je u njemu i zla u onome što mu je naređeno."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ebu Hurejrea, Osmana b. Ebu Asa, Enesa, Ibn Abbasa i Džabira. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1150]

٥٧. باب منه

٢٣٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ: أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَضَحِكَ فَقَالَ: إِنَّ تَمِيمًا الدَّارِيَّ حَدَّثَنِي بِحَدِيثٍ فَفَرِحْتُ فَأَحْبَبْتُ أَنْ أُحَدِّثَكُمْ بِهِ. أَنَّ نَاسًا مِنْ أَهْلِ فِلَسْطِينَ رَكِبُوا سَفِينَةً فِي الْبَحْرِ فَجَالَتْ بِهِمْ حَتَّى قَذَفَتْهُمْ فِي جَزِيرَةٍ مِنْ جَزَائِرِ الْبَحْرِ فَإِذَا هُمْ بِدَابَّةٍ لَبَّاسَةٍ نَاشِرَةٍ شَعْرَهَا. فَقَالُوا: مَا أَنْتِ؟ قَالَتْ: أَنَا الْجَسَّاسَةُ. قَالُوا: فَأَخْبِرِينَا. قَالَتْ: لَا أُخْبِرُكُمْ وَلَا أَسْتَخْبِرُكُمْ وَلَكِنِ ائْتُوا أَقْصَى الْقَرْيَةِ فَإِنَّ ثَمَّ مَنْ يُخْبِرُكُمْ وَيَسْتَخْبِرُكُمْ. فَأَتَيْنَا أَقْصَى الْقَرْيَةِ فَإِذَا رَجُلٌ مُوثَقٌ بِسِلْسِلَةٍ فَقَالَ: أَخْبِرُونِي عَنْ عَيْنِ زُغَرَ. قُلْنَا: مَلْأَى تَدْفُقُ. قَالَ: أَخْبِرُونِي عَنِ الْبُحَيْرَةِ. قُلْنَا: مَلْأَى تَدْفُقُ. قَالَ: أَخْبِرُونِي عَنْ نَخْلِ بَيْسَانَ الَّذِي بَيْنَ الْأُرْدُنِّ وَفِلَسْطِينَ هَلْ أَطْعَمَ؟ قُلْنَا: نَعَمْ. قَالَ: أَخْبِرُونِي عَنِ النَّبِيِّ هَلْ بُعِثَ؟ قُلْنَا: نَعَمْ. قَالَ: أَخْبِرُونِي كَيْفَ النَّاسُ إِلَيْهِ؟ قُلْنَا: سِرَاعٌ. قَالَ: فَنَزَّى نَزْوَةً حَتَّى كَادَ. قُلْنَا: فَمَا أَنْتَ؟ قَالَ: أَنَا الدَّجَّالُ. وَإِنَّهُ يَدْخُلُ الْأَمْصَارَ كُلَّهَا إِلَّا طَيْبَةَ، وَطَيْبَةُ الْمَدِينَةُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ قَتَادَةَ عَنِ الشَّعْبِيِّ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ *

57. O istoj temi

2367. ISPRIČAONAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Muaz b. Hišam; kaže: Nas je obavijestio moj otac, prenijevši od Katadea, on od Ša'bija, a on od Fatime bint Kajs: **"Jednom prilikom Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pope se na minber,**[1151] **osmjehnu se i reče: Temim ed-Dari mi je nešto ispričao što me razveselilo pa sam htio da to i vama ispričam. Neki su se ljudi iz Palestine ukrcali u lađu i**

[1149] U hadisu koji također bilježi Tirmizija od Ibn Abbasa stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Ne proklinjite vjetar, jer je njemu naređeno (kako i gdje da puše)! Ukoliko neko bude proklinjao ono što ne zaslužuje da se proklinje, to će se prokletstvo na njega vratiti."

[1150] Bilježi ga i Nesaija u djelu *Amelul-jevmi vel-lejleti.*

[1151] U Muslimovoj i Ebu Davudovoj predaji ovog hadisa stoji: "Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, završi namaz sjede na minber..." Ovaj hadis je, veli El-Mubarekfori, dokaz da je vaz dozvoljeno držati sjedeći. Što se tiče hutbe petkom, ona se mora držati stojeći.

krenuli morem.[1152] Valovi su ih vrtili u krug[1153] dok ih ne dovedoše do nekog od morskih otoka. Kad se iskrcaše, ugledaše neku kudravu životinju. Ko si ti? upitaše je oni. Ja sam Džessasa (Špijunka).**[1154] Informiši nas! rekoše oni. Niti ću vas o čemu informisati, niti ću kakvu informaciju od vas tražiti odgovori ona, nego pođite na kraj otoka, tamo vas čeka neko ko će vas informisati o onome što vas bude zanimalo i ko će i od vas tražiti određene informacije. Otišli smo na kraj otoka, kad tamo čovjek vezan u lance. Pošto nas ugleda, reče: Obavijestite me o vrelu Zugar![1155] Rekosmo: Iz njega voda još uvijek šiklja. Reče: Obavijestite me o jezeru![1156] Rekosmo: I ono je još puno vode. Reče: Obavijestite me o palmama Bejsana, mjesta između Jordana i Palestine, da li još rađaju? Da, odgovorismo mi. Reče: Obavijestite me o** (posljednjem) **vjerovjesniku da li je poslat? Jeste, odgovorismo, a on reče: A obavijestite me o tome kako mu se ljudi odazivaju? Žurno, odgovorismo mi. Čuvši to, on skoči, umalo da ne pokida lance. A ko si ti?, upitasmo mi. On reče: Ja sam Dedždžal. Ući ću u sve gradove osim u *Tajjibu,* a *Tajjiba* je Medina."**

Ovaj hadis, koji je Katade prenio od Ša'bija, je hasenun-sahihun-garibun.[1157] Mnogi su ga prenijeli od Ša'bija, a on od Fatime bint Kajs.

٥٨. باب منه

٢٣٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ جُنْدَبٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يُذِلَّ نَفْسَهُ. قَالُوا: وَكَيْفَ يُذِلُّ نَفْسَهُ؟ قَالَ: يَتَعَرَّضُ مِنَ الْبَلَاءِ لِمَا لَا يُطِيقُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

[1152] U Muslimovoj predaji stoji da se Temim ed-Dari ukrcao sa trideset ljudi iz arapskih plemena Lahm i Džezam iz Jemena i krenuli morem..."

[1153] U Muslimovoj predaji stoji: "... pa su se morski talasi njima poigravali dok ih ne izbaciše na neko od morskih otoka..."

[1154] Po mišljenju Nevevija, ova životinja je dobila takav naziv zato što je prikupljala informacije za Dedždžala.

[1155] U Muslimovoj predaji stoji da su rekli: "A šta te o njemu zanima? On reče: Obavijestite me da li u njemu još ima vode i da li ljudi tom vodom zalijevaju svoje usjeve? Rekli smo: Da, u njemu ima puno vode i iz njega ljudi zalijevaju svoje usjeve." Po mišljenju Nevevija, vrelo Zugar se nalazi u gradu Zugaru, koji se nalazi na jugoistočnoj strani Šama.

[1156] U Muslimovoj predaji stoji: "...Obavijestite me o Taberijskom jezeru..."Ono se nalazi u Palestini."

[1157] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ebu Davud u *Sunenu.*

58. O istoj temi

2368. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Amr b. Asim; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme, prenijevši od Alije b. Zejda, on od Hasana,[1158] on od Džunduba[1159] a on od Huzejfea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije dozvoljeno vjerniku da sam sebe ponižava. Kako će neko sam sebe poniziti?, upitaše prisutni. On reče: Ako se bude izlagao iskušenju koje ne može podnijeti."**Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1160]

٥٩. باب منه

٢٣٦٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُؤدبُ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ الطَّوِيلُ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **انْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ نَصَرْتُهُ مَظْلُومًا فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا؟ قَالَ: تَكُفُّهُ عَنِ الظُّلْمِ فَذَاكَ نَصْرُكَ إِيَّاهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

59. O istoj temi

2369. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddib; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdullah el-Ensari; kaže: Nas je obavijestio Humejd et-Tavil, prenijevši od Enesa b. Malika, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Pomozi brata, i onoga koji čini nasilje i onoga kome se ono čini! Neko će na to: Allahov Poslaniče, razumijem da ga pomognem ako mu se čini nasilje, ali kako ću pomoći ako on čini nasilje? On reče: Spriječi ga da čini nasilje, i to mu je tvoja pomoć."** Na ovu temu prenesen je hadis i od Aiše. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1161]

٦٠. باب منه

٢٣٧٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنْ وَهْبِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَا. وَمَنِ اتَّبَعَ الصَّيْدَ غَفَلَ. وَمَنْ أَتَى أَبْوَابَ السُّلْطَانِ افْتَتَنَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عَبَّاسٍ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ الثَّوْرِيِّ *

٢٣٧١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بن عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّكُمْ مَنْصُورُونَ**

[1158] Hasan el-Basri.

[1159] Džundub b. Abdullah b. Sufjan.

[1160] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1161] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija u *Sahihu.*

وَمُصِيبُونَ وَمَفْتُوحٌ لَكُمْ. فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَلْيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَلْيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ. وَمَنْ يَكْذِبْ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

60. O istoj temi

2370. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Musaa,[1162] on od Vehba b. Munebbiha, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ko bude živio u pustnji ostaće neuk;[1163] ko se posveti lovu postaće nemaran;[1164] a ko bude odlazio pred vrata vladara[1165] zapast će u iskušenje."**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj Ibn Abbasov hadis je hasenun-garibun.[1166] Poznat nam je samo preko Es-Sevrija.

2371. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba koji je kazao: Čuo sam od Abdur-Rahmana b. Abdur-Rahmana b. Abdullaha b. Mesuda kada priča od svoga oca da je rekao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Vi ćete biti potpomognuti u borbi protiv vaših neprijatelja! Domoći ćete se velikog ratnog plijena i osvojit ćete mnoge gradove i pokrajine. Ko od vas dočeka to vrijeme, neka se boji Allaha i neka naređuje dobro a zabranjuje zlo. Ko slaže na me namjerno, neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu!"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1167]

٦١. باب منه

٢٣٧٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ وَعَاصِمِ بْنِ بَهْدَلَةَ وَحَمَّادٍ سَمِعُوا أَبَا وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: قَالَ عُمَرُ: أَيُّكُمْ يَحْفَظُ مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْفِتْنَةِ؟ فَقَالَ حُذَيْفَةُ: أَنَا. قَالَ حُذَيْفَةُ:

[1162] Za Ebu Musaa, koji je hadise prenio od Vehba b. Munnebiha, Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Takribut-Tehzib* veli da nije dovoljno poznat prenosilac hadisa i da je pripadao šestoj generaciji.

[1163] Uzvišeni Allah u suri *Et-Tevba* u 97. i 98. ajetu veli: *"Beduini su najveći nevjernici i najgori licemjeri, i razumljivo je što ne poznaju propise koje Allah Svome Poslaniku objavljuje. A Allah sve zna i Mudar je. Ima beduina koji ono što daju smatraju nametom. I jedva čekaju da vas nesreće stignu - neka njih pogodi nesreća! A Allah sve čuje i sve zna."*

[1164] Postaće nemaran i ravnodušan u pogledu svojih osnovnih obaveza kao što su namaz, post, zekat, klanjanje u džematu, klanjanje džume, naređivanje dobra a odvraćanje od zla i sl.

[1165] Ko se bude dodvoravao vladarima zapast će u iskušenje; ko im bude odlazio da bi im skretao pažnju na nepravilnosti ili da bi ih podsjećao na njihove obaveze, taj će imati nagradu kod Allaha.

[1166] Bilježe ga i Ebu Davud i Nesaija u *sunenima*.

[1167] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu*.

فِتْنَةُ الرَّجُلِ فِي أَهْلِهِ وَمَالِهِ وَوَلَدِهِ وَجَارِهِ يُكَفِّرُهَا الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالصَّدَقَةُ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ. فَقَالَ عُمَرُ: لَسْتُ عَنْ هَذَا أَسْأَلُكَ. وَلَكِنْ عَنِ الْفِتْنَةِ الَّتِي تَمُوجُ كَمَوْجِ الْبَحْرِ. قَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ بَيْنَكَ وَبَيْنَهَا بَابًا مُغْلَقًا. قَالَ عُمَرُ: أَيُفْتَحُ أَمْ يُكْسَرُ؟ قَالَ: بَلْ يُكْسَرُ. قَالَ: إِذًا لَا يُغْلَقُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. قَالَ أَبُو وَائِلٍ فِي حَدِيثِ حَمَّادٍ: فَقُلْتُ لِمَسْرُوقٍ سَلْ حُذَيْفَةَ عَنِ الْبَابِ. فَسَأَلَهُ فَقَالَ: عُمَرُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

61. Poglavlje o istoj temi

2372. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od A'meša, Asima b. Behdelea i Hammada da su čuli Ebu Vaila, koji je prenio od Huzejfea da je rekao: **"Jednom prilikom Omer upita: Ko je od vas upamtio ono što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao u pogledu iskušenja? Ja, reče Huzejfe. Potom Huzejfe nastavi: Čovjekovo iskušenje prema porodici, prema imetku, prema djeci i prema komšiji iskupljuju[1168] namaz, post, sadaka, naređivanje dobra i sprečavanje zla. Omer reče: Nisam te o tome pitao, nego o iskušenju koje će se talasati poput talasa na moru.[1169] On reče: Vladaru pravovjernih, između tebe i njega su vrata zatvorena.[1170] Omer će na to: Hoće li se otvoriti ili će biti razbijena?[1171]- On reče: Biće razbijena! Na to će Omer: I više se neće zatvoriti do Sudnjeg dana!"**

U pogledu Hammadovog hadisa Vail reče: Rekao sam Mesruku: Upitaj Huzejfea, ko su ta vrata. On ga je upitao, a on je rekao: Omer. Ovaj hadis je sahihun.[1172]

٦٢. باب منه

٢٣٧٣. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَقَ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ الْعَدَوِيِّ عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ قَالَ: خَرَجَ إِلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ تِسْعَةٌ: خَمْسَةٌ وَأَرْبَعَةٌ أَحَدُ الْعَدَدَيْنِ مِنَ الْعَرَبِ وَالْآخَرُ مِنَ الْعَجَمِ. فَقَالَ: اسْمَعُوا هَلْ سَمِعْتُمْ أَنَّهُ سَيَكُونُ بَعْدِي أُمَرَاءُ فَمَنْ دَخَلَ عَلَيْهِمْ فَصَدَّقَهُمْ

[1168] Pod iskušenjem prema porodici, imetku, djeci i komšijama misli se na grijehe koje čovjek počini prema njima ili zbog njih.

[1169] Ovdje se misli na nerede i međusobne sukobe koji će zadesiti muslimane, a što je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nagovijestio.

[1170] Drugim riječima, ne strahuj, jer se ti neredi i međusobni sukobi među muslimanima neće desiti dok si ti živ i dok si na vlasti.

[1171] Očito je da je Omer, iz Huzejfeovih riječi, shvatio da su ta vrata, koja sprečavaju nerede i međusobne sukobe među muslimana, ustvari, on. Zato ga ponovo pita: Hoće li se ta vrata otvoriti prirodno, dakle, hoće li on umrijeti prirodnom smrću, ili će biti razbijena, ili će, dakle on biti ubijen. On mu odgovara da će biti razbijena, tj. da će Omer biti ubijen.

[1172] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

بِكَذِبِهِمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَلَيْسَ مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُ وَلَيْسَ بِوَارِدٍ عَلَيَّ الْحَوْضَ. وَمَنْ لَمْ يَدْخُلْ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يُعِنْهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَلَمْ يُصَدِّقْهُمْ بِكَذِبِهِمْ فَهُوَ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ وَهُوَ وَارِدٌ عَلَيَّ الْحَوْضَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ مِسْعَرٍ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. قَالَ هَارُونُ: وحَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عَاصِمٍ الْعَدَوِيِّ عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ. قَالَ هَارُونُ: وَحَدَّثَنِي مُحَمَّدٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ زُبَيْدٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ وَلَيْسَ بِالنَّخَعِيِّ عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ مِسْعَرٍ. وَفِي الْبَاب عَنْ حُذَيْفَةَ وَابْنِ عُمَرَ *

٢٣٧٤. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ مُوسَى الْفَزَارِيُّ ابْنُ بِنْتِ السُّدِّيِّ الْكُوفِيِّ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ شَاكِرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ الصَّابِرُ فِيهِمْ عَلَى دِينِهِ كَالْقَابِضِ عَلَى الْجَمْرِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَعُمَرُ بْنُ شَاكِرٍ رَوَى عَنْهُ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ وهو شَيْخٌ بَصْرِيٌّ *

62. O istoj temi

2373. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Ishak el-Hemdani; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdul-Vehhab,[1173] prenijevši od Mis'ara, on od Ebu Hasina, on od Ša'bija, on od El-Adevija[1174], a on od Ka'ba b. Udžrea da je kazao: **"Jedanput među nas iziđe Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a nas bijaše devet; pet i četiri, jedan od ova dva broja bili su Arapi, a drugi nearapi[1175], i reče: Slušajte! Da li ste čuli da će poslije mene biti** (nepravedni) **vladari? Onaj ko im se bude dodvoravao, potvrđivao njihove neistine i pomagao ih u njihovu nasilju, on nije moj niti sam ja njegov i neće se moći primaknuti Vrelu** (Kevser). **Međutim, onaj ko im se ne bude dodvoravao, ne bude ih pomagao u njihovu nasilju i ne bude im potvrđivao njihove neistine, on je moj i ja sam njegov i on će se moći primaknuti Vrelu** (Kevser)**."**

Ovaj Mis'arov hadis je sahihun-garibun.[1176] Poznat nam je samo u ovoj formi. Harun kaže: Ispričao mi je Muhammed b. Abdul.Vehhab, prenijevši od Sufjana, on od Ebu Hasina, on od Ša'bija, on od Asima el-Adevija, on od Ka'ba b. Udžrea a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično prethodnom hadisu.

Harun kaže: Ispričao mi je Muhammed, prenijevši od Sufjana, on od Zubejda, on od Ibrahima, koji nije En-Nehai, on od Ka'ba b. Udžrea, a on od

---

[1173] Muhammed b. Abdul-Vehhab el-Kanad Ebu Jahja el-Kufi es-Sukeri je pouzdan prenosilac hadisa i veoma pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

[1174] Asim el-Adevi el-Kufi je, po mšljenju Nesaija, pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Prenosio je hadise od Ka'ba b. Udžrea.

[1175] Dakle, peterica su bili Arapi a četverica nearapi, ili obrnuto peterica nearapi a četverica Arapi.

[1176] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Nesaija u *Sunenu*.

Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poput Mis'arova hadisa. Na ovu temu preneseni su hadisi i od Huzejfea i Ibn Omera.

2374. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Musa el-Fezari b. Binti Es-Sudija el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Šakir,[1177] prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Doći će ljudima vrijeme kada će onaj koji bude ustrajavao u svojoj vjeri biti poput onoga koji drži žeravicu."**

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun.[1178] Od Omera b. Šakira hadise su prenijeli mnogi učenjaci. On je šejh iz Basre.

٦٣. باب منه

٢٣٧٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَفَ عَلَى أُنَاسٍ جُلُوسٍ فَقَالَ: أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ مِنْ شَرِّكُمْ؟ قَالَ: فَسَكَتُوا. فَقَالَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. فَقَالَ رَجُلٌ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِنَا مِنْ شَرِّنَا. قَالَ: خَيْرُكُمْ مَنْ يُرْجَى خَيْرُهُ وَيُؤْمَنُ شَرُّهُ وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يُرْجَى خَيْرُهُ وَلَا يُؤْمَنُ شَرُّهُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

63. O istoj temi

2375. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **"Jednom prilikom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stade ispred ljudi, koji su sjedili, i reče: Hoćete li da vas obavijestim o tome ko je među vama najbolji a ko najgori? Prisutni zašutješe, veli on. Pošto to ponovi tri puta, neki čovjek uzviknu: Hoćemo, Allahov Poslaniče, obavijesti nas ko je među nama najbolji a ko najgori. On reče: Najbolji među vama je onaj od koga se očekuje dobro, a sigurno se je od njegova zla, a najgori je među vama onaj od koga se ne očekuje dobro niti se je sigurno od njegova zla."**Ovaj hadis je sahihun.[1179]

[1177] Omer b. Šakir el-Basri slab je prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1178] Ovaj hadis je slab, jer je u njegovu senedu Omer b. Šakir el-Basri, koji je slab prenosilac hadisa.

[1179] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman.*

٦٤. باب منه

٢٣٧٦. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ عُبَيْدَةَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا مَشَتْ أُمَّتِي بِالْمُطَيْطِيَاءِ وَخَدَمَهَا أَبْنَاءُ الْمُلُوكِ أَبْنَاءُ فَارِسَ وَالرُّومِ سُلِّطَ شِرَارُهَا عَلَى خِيَارِهَا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَاهُ أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ.

٢٣٧٧. حَدَّثَنَا بِذَلِكَ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ الْوَاسِطِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍالْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** وَلَا يُعْرَفُ لِحَدِيثِ أَبِي مُعَاوِيَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَصْلٌ. إِنَّمَا الْمَعْرُوفُ حَدِيثُ مُوسَى بْنِ عُبَيْدَةَ. وَقَدْ رَوَى مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٢٣٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ الطَّوِيلُ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: **عَصَمَنِي اللَّهُ بِشَيْءٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. لَمَّا هَلَكَ كِسْرَى قَالَ مَنِ اسْتَخْلَفُوا؟ قَالُوا ابْنَتَهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَنْ يُفْلِحَ قَوْمٌ وَلَّوْا أَمْرَهُمُ امْرَأَةً. قَالَ: فَلَمَّا قَدِمَتْ عَائِشَةُ، يَعْنِي الْبَصْرَةَ، ذَكَرْتُ قَوْلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَصَمَنِي اللَّهُ بِهِ**. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٣٧٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حُمَيْدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخِيَارِ أُمَرَائِكُمْ وَشِرَارِهِمْ؟ خِيَارُهُمُ الَّذِينَ تُحِبُّونَهُمْ وَيُحِبُّونَكُمْ وَتَدْعُونَ لَهُمْ وَيَدْعُونَ لَكُمْ. وَشِرَارُ أُمَرَائِكُمُ الَّذِينَ تُبْغِضُونَهُمْ وَيُبْغِضُونَكُمْ وَتَلْعَنُونَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي حُمَيْدٍ. وَمُحَمَّدٌ يُضَعَّفُ مِنْ قِبَلِ حِفْظِهِ *

٢٣٨٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ ضَبَّةَ بْنِ مِحْصَنٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّهُ سَيَكُونُ عَلَيْكُمْ أَئِمَّةٌ تَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ. فَمَنْ أَنْكَرَ فَقَدْ بَرِيءَ وَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ سَلِمَ. وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ. فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نُقَاتِلُهُمْ؟ قَالَ: لَا مَا صَلَّوْا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٨١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْأَشْقَرُ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَهَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَا: أَخْبَرَنَا صَالِحٌ الْمُرِّيُّ عَنْ سَعِيدٍ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا كَانَتْ أُمَرَاؤُكُمْ خِيَارَكُمْ وَأَغْنِيَاؤُكُمْ سُمَحَاءَكُمْ وَأُمُورُكُمْ شُورَى بَيْنَكُمْ فَظَهْرُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ بَطْنِهَا. وَإِذَا كَانَ أُمَرَاؤُكُمْ شِرَارَكُمْ وَأَغْنِيَاؤُكُمْ بُخَلَاءَكُمْ وَأُمُورُكُمْ إِلَى نِسَائِكُمْ فَبَطْنُ الْأَرْضِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْ ظَهْرِهَا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ صَالِحٍ الْمُرِّيِّ. وَصَالِحٌ فِي حَدِيثِهِ غَرَائِبُ لَا يُتَابَعُ عَلَيْهَا وَهُوَ رَجُلٌ صَالِحٌ *

64. O istoj temi

2376. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Obavijestio me je Musa b. Ubejde[1180]; kaže: Ispričao mi je Abdullah b. Dinar, prenijevši od Ibn Omera, koji je kazao

[1180] Musa b. Ubejde er-Rebezi Ebu Abdul-Aziz el-Medeni slab je pernosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada moji sljedbenici budu hodili oholo i kada ih budu posluživali sinovi perzijskih i bizantijskih vladara[1181], tada će vlast nad dobrim ljudima biti u rukama onih loših između njih."**Ovaj hadis je garibun.[1182] Prenio ga je Ebu Muavija od Jahjaa b. Seida el-Ensarija.

2377. ISPRIČAO NAM JE O TOME Muhammed b. Ismail el-Vasiti; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od Jahjaa b. Seida el-Ensarija, on od Abdullaha b. Dinara, on do Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu,** s tim što se ne zna porijeklo hadisa koji je prenio Ebu Muavija, od Jahjaa b. Seida, on od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, nego je poznat hadis koji je prenio Musa b. Ubejde. Malik b. Enes je ovaj hadis prenio od Jahjaa b. Seida kao mursel i u njegovu senedu nije spomenuo "od Abdullaha b. Dinara od Ibn Omera".

2378. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Ispričao nam je Halid b. Haris; kaže: Obavijestio nas je Humejd et-Tavil, prenijevši od Hasana[1183], a on od Ebu Bekrea, koji je kazao: **"Allah me je zaštitio[1184] nečim što sam čuo od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Kad je ubijen perzijski kralj, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: Koga su izabrali za njegova nasljednika. Rekoše: Njegovu kćerku, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Neće uspjeti narod kojim rukovodi žena. Kada je Aiša, veli Ebu Bekre, došla u Basru, sjetio sam se riječi Allahova Poslanika; Allah me je njima zaštitio."** Ovaj hadis je sahihun.[1185]

2379. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas Ebu Amir;[1186] kaže: Nas je obavijestio Muhammed b. Ebu Humejd, prenijevši od Zejda b. Eslema, on od svoga oca, on od Omera b. Hattaba, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Hoćete li da vas obavijestim o tome koji su od vaših vladara najbolji, a koji najgori? Najbolji su oni koje vi volite i koji vole vas, oni kojima vi učite dove i koji vama uče dove, a najgori vaši vladari su oni koje vi prezirete i koji preziru vas i oni koje vi proklinjete i koji proklinju vas."**

[1181] Sinovi perzijskih i bizantijskih vladara koje će zarobiti prilikom osvojenja njihovih gradova i pokrajina.

[1182] Ovaj hadis je slab pošto je u njegovu senedu Musa b. Abde er-Rebezi el-Medeni koji je slab prenosilac hadisa.

[1183] Hasan el-Basri.

[1184] Allah me je zaštitio da se ne priključim Aišinim pristalicama u borbi protiv Alije, hadisom: "Neće uspjeti narod koji predvodi žena." Zbog toga nisam htio da podržim Aišu.

[1185] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu*.

[1186] Abdul-Melik b. Amr el-Kajsi Ebu Amir el-Akadi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Umro je 204. godine po Hidžri.

Ovaj hadis je garibun.[1187] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Ebu Humejda, a Muhammeda smatraju slabim prenosiocem hadisa, i to zbog lošeg pamćenja.

2380. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali e-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Hassan, prenijevši od Hasana b. Dabbea b. Mihsana,[1188] on od Ummu Seleme, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Na vašem čelu će biti vođe. Neka će vam se njihova djela dopadati a neka neće. Ko bude ukazivao na njihova loša djela, on je izvršio svoju dužnost; ko ih bude** (samo) **prezirao, on se spasio od odgovornosti. Međutim, ko bude zadovoljan onim što oni rade i u tome ih slijedio, on je njihov saučesnik u svemu što rade. Neko upita, Allahov Poslaniče, hoćemo li se boriti protiv njih? Ne, odgovori on, sve dotle dok obavljaju namaz."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1189]

2381. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Eškar; kaže: Obavijestili su nas Junus b. Muhammed i Hašim b. Kasim i kazali: nas je obavijestio Salih El-Murri, prenijevši od Seida el-Džurejrija, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada na vlasti budu oni najbolji između vas, i kada vaši bogati budu darežljivi, i kada se budete međusobno dogovarali o ključnim pitanjima, tada će za vas površina zemlje biti bolja od njezine unutrašnjosti,[1190] a kada na vlast dođu najlošiji između vas, i kada bogati postanu škrti, i kada vaše poslove budete prepuštali vašim ženama, tada će unutrašnjost zemlje biti bolja za vas od njezine površine."**[1191]

Ovaj hadis je garibun.[1192] Poznat nam je samo preko Saliha el-Murrija. Salih hadise prenosi od pojedinaca i ti hadisi nisu preneseni sa drugim senedima. On je, u osnovi, dobar čovjek.

٦٥. باب منه

٢٣٨٢. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ الْجَوْزَجَانِيُّ أَخْبَرَنَا نُعَيْمُ بْنُ حَمَّادٍ ح أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّكُمْ فِي زَمَانٍ مَنْ تَرَكَ مِنْكُمْ عُشْرَ مَا أُمِرَ بِهِ هَلَكَ ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ مَنْ عَمِلَ مِنْهُمْ بِعُشْرِ مَا أُمِرَ بِهِ نَجَا.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ نُعَيْمِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ. وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي سَعِيدٍ *

[1187] Ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Muhammed b. Ebu Humejd koji je slab prenosilac hadisa. Slab je zbog lošeg pamćenja.

[1188] Dabbe b. Mihsan el-Anezi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1189] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1190] Tj. tada je za vas bolje da ste živi nego da ste mrtvi.

[1191] Tj. tada je za vas bolje da ste mrtvi nego da živite.

[1192] Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Salih b. Bešir el-Merri koji je kao čovjek veoma pobožan, ali je kao ravija veoma slab. Pripadao je sedmoj generaciji.

٢٣٨٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أنبأنا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ: هَاهُنَا أَرْضُ الْفِتَنِ وَأَشَارَ إِلَى الْمَشْرِقِ حَيْثُ يَطْلُعُ قَرْنُ الشَّيْطَانِ أَوْ قَالَ قَرْنُ الشمس. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٣٨٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا رِشْدِينُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ يُونُسَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ الزُّهْرِيِّ عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ ذُؤَيْبٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: تَخْرُجُ مِنْ خُرَاسَانَ رَايَاتٌ سُودٌ لَا يَرُدُّهَا شَيْءٌ حَتَّى تُنْصَبَ بِإِيلِيَاءَ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

65. O istoj temi

2382. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub el-Dževzedžani; kaže: Obavijestio nas je Nuajm b. Hammad; kaže: Nas je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ebu Zinada, on od A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Vi živite u vrijeme u kome, ako neko, od vas, propusti desetinu od onoga što mu je naređeno[1193], propast će! A onda će doći vrijeme u kome, ako neko bude izvršavao desetinu od onoga što im je naređeno, uspjet će."**

Ovaj hadis je garibun. Poznat nam je samo preko Nuajma b. Hammada[1194], a on od Sufjana b. Ujejnea. Na uvu temu preneseni su hadisi i od Ebu Zerra i Ebu Seida.

2383. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Saopćio nam je Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Salima, a on od Ibn Omera, koji je kazao: **"Jednom prilikom se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pope na minber i reče: Tamo je zemlja nereda, pokazavši na istok, gdje izlazi moć sotone, ili je kazao, prvi sunčevi zraci."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1195]

2384. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Rišdin b. Sa'd, prenijevši od Junusa,[1196] on od Ibn Šihaba ez-Zuhrija, on od Kabisea b. Zuvejba, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Krenut će od Horosana crni bajraci, i ništa ih neće moći zaustaviti sve dok ne stignu do Bejtul-Makdisa."**[1197] Ovaj hadis je garibun-hasenun.[1198]

1193 Što mu je naređeno od naređivanja dobra i zabranjivanja zla.

1194 Nuajm b. Hammad je iskren prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa mnogo griješio.

1195 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

1196 Junus b. Jezid.

1197 Bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* od Sevbana da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Kada ugledate crne bajrake da idu iz pravca Horosana, pridružite im se jer će među njima biti Allahov zastupnik Mehdi."

1198 U senedu ovog hadisa je Rišdin b. Sa'd, koji je slab prenosilac hadisa.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الرُّؤْيَا

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب أَنَّ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ *

٢٣٨٥. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ لَمْ تَكَدْ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ تَكْذِبُ. وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا. وَرُؤْيَا الْمُسْلِمِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ. وَالرُّؤْيَا ثَلَاثٌ: فَالرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ. وَالرُّؤْيَا مِنْ تَحْزِينِ الشَّيْطَانِ. وَالرُّؤْيَا مِمَّا يُحَدِّثُ بِهَا الرَّجُلُ نَفْسَهُ. فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُمْ فَلْيَتْفُلْ وَلَا يُحَدِّثْ بِهَا النَّاسَ. قَالَ: وَأُحِبُّ الْقَيْدَ فِي النَّوْمِ وَأَكْرَهُ الْغُلَّ. الْقَيْدُ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ.** وَهَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٣٨٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ قَتَادَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسًا يُحَدِّثُ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي رَزِينٍ الْعُقَيْلِيِّ وَأَنَسٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَعَوْفِ بْنِ مَالِكٍ وَابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ عُبَادَةَ حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O SNOVIMA

od Allahova Poslanika, sllallahu alejhi ve sellem

1. Snovi vjernika su dio od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva

2385. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi; kaže: Nas je obavijestio Ejjub, prenijevši od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Kada se približi Sudnji dan, rijetko će vjernikovi snovi biti neistiniti. Najiskrenije snove imaju oni koji su najiskreniji u govoru. Snovi muslimana su dio od četrdest i šest**

dijelova vjerovjesništva[1199]**. Snova ima tri vrste: lijepi snovi, koji su radosna vijest od Allaha; snovi kojima šejtan zastrašuje i rastužuje onoga ko sanja i snovi u kojima osoba sanja ono o čemu** (tokom dana najčešće) **razmišlja. Zato, kada neko od vas usnije nešto što ne voli, neka ustane i pljune i neka to ne priča drugima. Vjerovjesnik veli: Ja volim kad sanjam vezanje, a ne volim kad sanjam okove; vezanje simbolizira čvrstinu u vjeri."** Ovaj hadis je sahihun.

2386. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud, prenijevši od Šu'bea, on od Katadea, koji je čuo Enesa kako priča od Ubadea b. Samita da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Vjernikovi snovi su dio od četrdest i šest dijelova vjerovjesništva."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ebu Rezina el-Ukajlija, Enesa, Ebu Seida, Abdullaha b. Amra, Avfa b. Malika i Ibn Omera. Ubadeov hadis je sahihun.[1200]

٢. بَاب ذَهَبَتِ النُّبُوَّةُ وَبَقِيَت الْمُبَشِّرَاتُ *

٢٣٨٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الزَّعْفَرَانِيُّ أَخْبَرَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَاحِد أَخْبَرَنَا الْمُخْتَارُ بْنُ فُلْفُلٍ أَخْبَرَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ الرِّسَالَةَ وَالنُّبُوَّةَ قَد انْقَطَعَتْ فَلَا رَسُولَ بَعْدِي وَلَا نَبِيَّ. قَالَ: فَشَقَّ ذَلِكَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ لَكِنِ الْمُبَشِّرَاتُ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْمُبَشِّرَاتُ؟ قَالَ: رُؤْيَا الْمُسْلِمِ وَهِيَ جُزْءٌ مِنْ أَجْزَاءِ النُّبُوَّةِ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَحُذَيْفَةَ بْنِ أَسِيدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأُمِّ كُرْزٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ مِنْ حَدِيثِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلْفُلٍ *

٢٣٨٨. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عُمَرَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ مِصْرَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: (لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) **فَقَالَ : مَا سَأَلَنِي عَنْهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ إِلَّا رَجُلٌ وَاحِدٌ مُنْذُ**

[1199] U Muslimovoj predaji od Ebu Hurejrea stoji: "...Vjernikovi snovi su dio od četrdeset i pet dijelova vjerovjesništva." U Muslimovoj predaji od Ibn Omera stoji: "...Vjernikovi snovi su dio od sedamdeset dijelova vjerovjesništva." U Taberanijevoj predaji od Ibn Mesuda stoji: "...Vjernikovi snovi su dio od sedamdeset i šest dijelova vjerovjesništva." U Ibn Abdul-Berrovoj predaji od Enesa stoji. "...Vjernikovi snovi su dio od dvadeset i šest dijelova vjerovjesništva." U jednoj predaji stoji: "...Vjernikovi snovi su dio od pedeset dijelova vjerovjesništva. U jednoj predaji stoji: "...dio od četrdeset dijelova vjerovjesništva." U jednoj predaji stoji: "...dio od četrdeset i četiri dijela vjerovjesništva." U jednoj predaji stoji: "...dio od četrdeset i devet dijelova vjerovjesništva." Sve je ove predaje Ibn Hadžer el-Askalani spomenuo u djelu *Fethul-Bari* i kazao da je prva najvjerodostojnija, a ja kažem i najlogičnija, a evo zašto; El-Džezeri, u djelu *En-Nihaje*, veli: Živio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, šezdeset i tri godine. Dvadeset i tri godine je primao Objavu, jer mu je Objava počela stizati kad je napunio četrdeset godina. Bilo je to putem istinitih snova. To je trajalo pola godine. Nakon toga mu se počeo javljati melek Džibril. Pola godine je četrdeset i šesti dio od dvadeset i tri godine, koliko je ukupno spuštana Objava.

[1200] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَا سَأَلَنِي عَنْهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ مُنْذُ أُنْزِلَتْ هِيَ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ يَرَاهَا الْمُسْلِمُ أَوْ تُرَى لَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِت. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢٣٨٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا ابْنُ لَهِيعَةَ عَنْ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَصْدَقُ الرُّؤْيَا بِالْأَسْحَارِ *

٢٣٩٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا حَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ وَعِمْرَانُ الْقَطَّانُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: نُبِّئْتُ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِه تعالى: (لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا) قَالَ: هِيَ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ يَرَاهَا الْمُؤْمِنُ أَوْ تُرَى لَهُ. قَالَ حَرْبٌ فِي حَدِيثِهِ: حَدَّثَنِي يَحْيَى.

2. Prestalo je vjerovjesništvo, a ostale su dobre vijesti

2387. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Muhammed ez-Za'ferani; kaže: Obavijestio nas je Affan b. Muslim; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vahid[1201]; kaže: Nas je obavijestio Muhtar b. Fulful[1202]; kaže: Nas je obavijestio Enes b. Malik, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Poslanstvo i vjerovjesništvo su prestali tako da poslije mene nema više poslanika i vjerovjesnika. Vidjevši da te riječi teško padoše ljudima, on nastavi: ali su ostale dobre vijesti. A šta su to dobre vijesti, Allahov Poslaniče?, upitaše prisutni. On reče: To su snovi muslimana; oni su jedan dio vjerovjesništva."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Huzejfea b. Esida, Ibn Abbasa i Ummi Kurz. Ovaj hadis Muhtara b. Fulfula je, u ovoj formi, sahihun-garibun.[1203]

2388. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Omer; kaže: Obavijestio nas je Sufjan, prenijevši od Ibn Munkedira, on od Ataa b. Jesara, a on od nekog Egipćanina[1204], koji je kazao: **"Upitao sam Ebu Derdaa o riječima Uzvišenog Allaha: *Za njih su dobre vijesti i na ovom i na onom svijetu.*[1205] On reče: O ovom me je, nakon što sam o tome pitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, osim tebe upitao samo jedan čovjek. Upitao**

1201 Abdul-Vahid b. Zijad el-Abdi je pouzdan prenosilac hadisa. Međutim, kritikovan je kad je u pitanju njegovo prenošenje od A'meša. Pripadao je osmoj generaciji. Umro je 76. godine po Hidžri.

1202 Muhtar b. Fulful, štićenik Amra b. Hurejsa, iskren je prenosilac hadisa, ali je bio sklon previdima. Pripadao je petoj generaciji.

1203 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim kaže da je ovaj hadis vjerodostojan prema kriterijima Buharije i Muslima.

1204 Ibn Ebu Hatim prenio je od svoga oca da je kazao da je ovaj Egipćanin kao prenosilac hadisa nepoznat.

1205 Sura *Junus,* 64. ajet.

sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o značenju ovih riječi pa mi je rekao: Otkako je objavljen (ovaj ajet), **o njemu me niko nije pitao osim tebe. To su lijepi snovi koje usnije musliman ili koje neko za njega usnije."**Na ovu temu prenesen je hadis i od Ubadea b. Samita. Ovaj hadis je hasenun.[1206]

2389. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ibn Lehia, prenijevši od Derradža, on od Ebu Hejsema, on od Ebu Seida, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Najistinitiji su snovi u svitanje."**[1207]

2390. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas su obavijestili Harb b. Šeddad[1208] i Imran el-Kattan, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, a on od Ebu Selemea da je kazao: Saopćeno mi je od Ubadea b. Samita da je kazao: **"Pitao sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o riječima Uzvišenog:** ***Za njih su dobre vijesti i na ovom i na onom svijetu*****, pa je rekao: To su lijepi snovi koje vjernik usnije ili koje neko o njemu usnije."** Harb je, u hadisu, koji je on prenio, rekao: Ispričao nam je Jahja.[1209]

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَآنِي فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَآنِي *

٢٣٩١. حَدَّثَنَا بندار أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ رَآنِي فِي الْمَنَامِ فَقَدْ رَآنِي فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَتَمَثَّلُ بِي .

وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي قَتَادَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٍ وَأَنَسٍ وَأَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ عَنْ أَبِيهِ وَأَبِي بَكْرَةَ وَأَبِي جُحَيْفَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

3. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: Ko me u snu vidi, vidio me je

2391. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka,

---

[1206] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.* Iako je u senedu ovog hadisa neki Egipćanin koji je kao ravija nepoznat, Tirmizija je ovaj hadis ocijenio dobrim na temelju drugih predaja ovog hadisa.

[1207] Ovaj hadis bilježe i Ed-Darimi i Behjekija u *sunenima*, Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* te Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1208] Harb b. Šeddad el-Ješkeri el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1209] Dakle, Harb b. Šeddad je, prilikom prenošenja ovog hadisa, rekao: Ispričao mi je Jahja b. Ebu Kesir, dok je Imran el-Kattan, prilikom njegova prenošenja, rekao: "od Jahjaa b. Ebu Kesira".

on od Ebu Ahvesa, on od Abdullaha[1210], a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ko me u snu vidi vidio me je, jer se šejtan ne može preobraziti u moj lik."**[1211]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ebu Katadea, Ibn Abbasa, Ebu Seida, Džabira, Enesa, Ebu Malika el-Ešdžeija, njegova oca, Ebu Bekrea i Ebu Džuhajfea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1212]

٤. بَاب ما جاء إِذَا رَأَى فِي الْمَنَامِ مَا يَكْرَهُ مَا يَصْنَعُ *

٢٣٩٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: **الرُّؤْيَا مِنَ اللَّهِ وَالْحُلْمُ مِنَ الشَّيْطَانِ. فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَنْفُثْ عَنْ يَسَارِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَلْيَسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهَا فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٍ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4. Šta će učiniti onaj ko usnije nešto što mu nije drago

2392. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana, on od Ebu Katadea, a on od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Lijepi snovi su od Allaha, a zbrkani od šejtana! Zato, kada neko od vas sanja nešto što mu nije drago, neka tri puta puhne[1213] na lijevu stranu i neka zatraži Allahovo utočište od zla** (takvog sna)! **Ako tako postupi** (takav san) **neće mu nauditi."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Abdullaha b. Amra, Ebu Seida, Džabira i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1214]

[1210] Abdullah b. Mesud.

[1211] Tj. ne može se preobraziti u njegov stvarni, ali može u neki drugi lik i predstavljati se kao poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zato, osoba koja usnije Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, treba provjeriti da li taj lik, koji je u snu vidjela, odgovara opisu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vjerodostojnim predajama. Ukoliko odgovara, to je istinit san, u protivnom radi se o šejtanu koji se preobrazio u neki lik i lažno se prikazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

[1212] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1213] U jednoj predaji stoji: "...neka tri puta pljucne na lijevu stranu..." U drugoj predaji stoji: "...neka tri puta pljune na lijevu stranu, neka tri puta zatraži utočište od Allaha da ga sačuva zla takvog sna i neka se okrene na drugu stranu..." U hadisu koji bilježi Muslim, u *Sahihu*, od Ebu Hurejrea stoji: "Ako neko od vas usnije nešto što mu nije drago, neka ustane i klanja dva rekata i neka takav san ne priča drugima."

[1214] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي تَعْبِيرِ الرُّؤْيَا *

٢٣٩٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي يَعْلَى بْنُ عَطَاءٍ قَال: سَمِعْتُ وَكِيعَ بْنَ عُدُسٍ عَنْ أَبِي رَزِينٍ الْعُقَيْلِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ أَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ. وَهِيَ عَلَى رِجْلِ طَائِرٍ مَا لَمْ يَتَحَدَّثْ بِهَا. فَإِذَا تَحَدَّثَ بِهَا سَقَطَتْ. قَالَ وَأَحْسَبُهُ قَالَ: وَلَا يُحَدِّثْ بِهَا إِلَّا لَبِيبًا أَوْ حَبِيبًا** *

٢٣٩٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ وَكِيعِ بْنِ عُدُسٍ عَنْ عَمِّهِ أَبِي رَزِينٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **رُؤْيَا الْمُسْلِمِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ. وَهِيَ عَلَى رِجْلِ طَائِرٍ مَا لَمْ يُحَدِّثْ بِهَا. وَإِذَا حَدَّثَ بِهَا وَقَعَتْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو رَزِينٍ الْعُقَيْلِيُّ اسْمُهُ لَقِيطُ بْنُ عَامِرٍ. وَرَوَى حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ فَقَالَ عَنْ وَكِيعِ بْنِ حُدُسٍ. و قَالَ شُعْبَةُ وَأَبُو عَوَانَةَ وَهُشَيْمٌ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ وَكِيعِ بْنِ عُدُسٍ وَهَذَا أَصَحُّ *

5. O tumačenju snova

2393. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopćio nam je Šu'be; kaže: Obavijestio me je Ja'la b. Ata i kazao: Čuo sam Veki'a b. Udusa[1215] kada prenosi od Ebu Rezina el-Ukajlija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Vjernikov san je dio od četrdeset dijelova vjerovjesništva. On je poput nečega što je okačeno ptici o nogu, dok se ne isprića[1216], a kada se isprića, on pada** (i gubi se). **Mislim, veli** (Ebu Rezin), **da je i ovo rekao: Zato ga pričaj samo razboritom ili prijatelju."**

2394. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Harun; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ja'laa b. Ataa, on od Veki'a b. Udusa, on od svoga amidže Ebu Rezina, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Muslimanov san je dio od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva. On je poput nečega što je okačeno ptici o nogu, dok se ne isprića, a kad se isprića, on pada** (i gubi se)."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1217] Ebu Rezinu el-Ukajliju je ime Lekit b. Amir[1218]. Hammad b. Seleme je prenio od Ja'laa b. Ataa i kazao: od Veki'a

---

[1215] Veki' b. Udus Ebu Mus'ab el-Ukajli et-Taifi je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1216] Iz hadisa se da razumjeti da se lijepi snovi pričaju samo prijatelju koji zna tumačiti snove, dok se ružni nikome ne pričaju, nego se pljucne tri puta na lijevu starnu i zatraži utočište od Allaha.

[1217] Bilježe ga i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[1218] Ebu Rezinu el-Ukajliju je ime Lekit b. Amir. Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Fethul-Bari* veli da je Lekit b. Sabre poznati ashab. On je Ebu Rezinov djed, a ocu mu je ime Amir.

b. Hudusa. Šu'be veli: Prenijeli su Ebu Avane i Hušejm od Ja'laa b. Ataa, a on od Vekia b. Udusa, i ovo je vjerodostojnije.

٦. بَاب منه *

٢٣٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدِ اللَّهِ السَّلِيمِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الرُّؤْيَا ثَلَاثٌ: فَرُؤْيَا حَقٌّ وَرُؤْيَا يُحَدِّثُ بِهَا الرَّجُلُ نَفْسَهُ وَرُؤْيَا تَحْزِينٌ مِنَ الشَّيْطَانِ. فَمَنْ رَأَى مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُمْ فَلْيُصَلِّ. وَكَانَ يَقُولُ: يُعْجِبُنِي الْقَيْدُ وَأَكْرَهُ الْغُلَّ. الْقَيْدُ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ. وَكَانَ يَقُولُ: مَنْ رَآنِي فَإِنِّي أَنَا هُوَ. فَإِنَّهُ لَيْسَ لِلشَّيْطَانِ أَنْ يَتَمَثَّلَ بِي. وَكَانَ يَقُولُ: لَا تُقَصُّ الرُّؤْيَا إِلَّا عَلَى عَالِمٍ أَوْ نَاصِحٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسٍ وَأَبِي بَكْرَةَ وَأُمِّ الْعَلَاءِ وَابْنِ عُمَرَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٍ وَأَبِي مُوسَى وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. وحَدِيثُ أَبِي هُرَيْرَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

6. O istoj temi

2395. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Ubejdullah es-Selimi el-Basri;[1219] kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej'; kaže: Nas je obavijestio Seid[1220], prenijevši od Katadea, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Snova ima tri vrste: snovi koji su istina, snovi u kojima osoba sanja ono o čemu obično razmišlja i snovi kojima šejtan želi da zastraši i rastuži nekoga. Ko usnije nešto što mu nije drago, neka ustane i klanja** (dva rekata). **Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi govorio: Volim kad usnijem vezanje, a ne volim kad usnijem okove; vezanje simbolizira čvrstinu u vjeri. I ovo bi govorio: Ko me** (u snu) **vidi, ja sam taj, jer se šejtan ne može preobraziti u moj lik.[1221] Također, bi govorio: San pričaj samo učenom i onome ko će ti savjet dati."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Enesa, Ebu Bekrea, Ummil-Alaa, Ibn Omera, Aiše, Ebu Seida, Džabira, Ebu Musaa, Ibn Abbasa i Abdullaha b. Amra. Ebu Hurejreov hadis je hasenun-sahihun.

[1219] Ahmed b. Ebu Ubejdullah es-Selimi el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1220] Seid b. Ebu Arube Mihran el-Jeskeri Ebu Nadr el-Basri je pouzdan prenosilac i hafiz hadisa, ali je hadise često prenosio od nepouzdanih autora. On je autor mnogih djela. Pripadao je šestoj generaciji. Umro je 56. godine po Hidžri.

[1221] Tj. šejtan se ne može preobraziti u moj stvarni, a može u neki drugi lik i slagati da sam to ja.

٧. بَاب فِي الَّذِي يَكْذِبُ فِي حُلْمِه *

٢٣٩٦. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: أُرَاهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ كَذَبَ فِي حُلْمِهِ كُلِّفَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَقْدَ شَعِيرَةٍ.**

٢٣٩٧. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي شُرَيْحٍ وَوَاثِلَةَ بن الاسقع. وَهَذَا أَصَحُّ مِنَ الْحَدِيثِ الْأَوَّلِ *

٢٣٩٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **مَنْ تَحَلَّمَ كَاذِبًا كُلِّفَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ يَعْقِدَ بَيْنَ شَعِيرَتَيْنِ وَلَنْ يَعْقِدَ بَيْنَهُمَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

7. O onome koji izmišlja snove

2396. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Abdul-A'laa, on od Ebu Abdur-Rahmana, on od Alije, a on je, mislim, prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem da je kazao: **"Ko bude izmišljao snove, biće zadužen na Sudnjem danu da spaja ječam."**[1222]

2397. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Abdul-A'laa, on od Ebu Abdur-Rahmana es-Sulemija, on od Alije a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ibn Abbasa, Ebu Hurejrea, Ebu Šurejha i Vasila b. Eskaa. Ovo je pouzdanije od prvog hadisa.

2398. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab; kaže: Nas je obavijestio Ejjub, prenijevši od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ko bude izmišljao snove, biće zadužen na Sudnjem danu da spoji dva zrna ječma, a neće ih moći spojiti."** Ovaj hadis je sahihun.[1223]

٨. بَاب مِنْه*

٢٣٩٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: بَيْنَمَا أَنَا **نَائِمٌ إِذْ أُتِيتُ بِقَدَحِ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ مِنْهُ ثُمَّ أَعْطَيْتُ فَضْلِي عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ. قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْعِلْمَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي بَكْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ وَخُزَيْمَةَ وَالطُّفَيْلِ بْنِ سَخْبَرَةَ و سمرة وَأَبِي أُمَامَةَ وَجَابِرٍ. حَدِيثُ ابْنِ عُمَرَ حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

[1222] Tj. na Sudnjem danu će mu biti dato ječmeno zrnevlje i biće zadužen da ga spaja jedno za drugo.

[1223] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Muslima.

8. O istoj temi

2399. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ukajla[1224], on od Zuhrija, on od Hamze b. Abdullaha b. Omera[1225], a on od Ibn Omera, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"U snu mi je data posuda sa mlijekom. Napio sam se, a potom sam ostatak dao Omeru b. Hattabu. Kako to objašnjavaš, Allahov Poslaniče?, upitaše prisutni. On reče: Kao znanje."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ebu Bekrea, Ibn Abbasa, Abdullaha b. Selama, Huzejmea, Tufejla b. Sahberea, Semurea, Ebu Umame i Džabira. Ibn Omerov hadis je sahihun.[1226]

٩. باب منه

٢٤٠٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحمَّد الْحَرِيرِيُّ الْبَلْخِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاق عَنْ مَعْمَر عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْف عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ قَالَ: **بَيْنَمَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ النَّاسَ يُعْرَضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُمُصٌ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الثُّدِيَّ وَمِنْهَا مَا يَبْلُغُ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ. قَالَ: فَعُرِضَ عَلَيَّ عُمَرُ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجُرُّهُ. قَالُوا: فَمَا أَوَّلْتَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الدِّينَ.**

٢٤٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْد حَدَّثَنِي يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْد عَنْ أَبِيه عَنْ صَالِحِ ابْنِ كَيْسَانَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ *

9. O istoj temi

2400. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Muhammed el-Džeriri, el-Belhi; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Ebu Umamea b. Sehla b. Hunejfa, a on od nekih Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba[1227] da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"U snu sam vidio ljude kako prolaze ispred mene. Na njima su košulje; kod nekih su do grudi, a kod nekih su još kraće. Potom, ispred**

[1224] Ukajl b. Halid b. Akil Ebu Halid el-Emevi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1225] Hamza b. Abdullah b. Omer el-Medeni je brat Salima b. Abdullaha b. Omera. On je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1226] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1227] U ovom hadisu Ma'mer nije spomenuo po imenu ashaba, međutim, u sljedećem hadisu je Salih b. Kejsan spomenuo Ebu Seida el-Hudrija.

mene prođe Omer sa košuljom koja se vukla po zemlji. Kako to objašnjavaš Allahov Poslaniče?, upitaše prisutni. On reče: Kao vjeru."[1228]

2401. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Ispričao mi je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd,[1229] prenijevši od svoga oca,[1230] on od Saliha b. Kejsana, on od Zuhrija, on od Ebu Umamea b. Sehla b. Hunejfa, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **po smislu slično prethodnom hadisu**, i ovo je pouzdanije.

١٠. بَاب مَا جَاءَ فِي رُؤْيَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِيزَانَ وَالدَّلْوَ *

٢٤٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا أَشْعَثُ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ: **مَنْ رَأَى مِنْكُمْ رُؤْيَا؟ فَقَالَ رَجُلٌ: أَنَا رَأَيْتُ كَأَنَّ مِيزَانًا نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ فَوُزِنْتَ أَنْتَ وَأَبُو بَكْرٍ فَرَجَحْتَ أَنْتَ بِأَبِي بَكْرٍ. وَوُزِنَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَرَجَحَ أَبُو بَكْرٍ. وَوُزِنَ عُمَرُ وَعُثْمَانُ فَرَجَحَ عُمَرُ. ثُمَّ رُفِعَ الْمِيزَانُ. فَرَأَيْنَا الْكَرَاهِيَةَ فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٠٣. حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ بُكَيْرٍ أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ وَرَقَةَ. فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ: إِنَّهُ كَانَ صَدَّقَكَ وَلَكِنَّهُ مَاتَ قَبْلَ أَنْ تَظْهَرَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أُرِيتُهُ فِي الْمَنَامِ وَعَلَيْهِ ثِيَابٌ بَيَاضٌ. وَلَوْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَكَانَ عَلَيْهِ لِبَاسٌ غَيْرُ ذَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَعُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ لَيْسَ عِنْدَ أَهْلِ الْحَدِيثِ بِالْقَوِيِّ *

٢٤٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ حَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ رُؤْيَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ فَقَالَ: **رَأَيْتُ النَّاسَ اجْتَمَعُوا فَنَزَعَ أَبُو بَكْرٍ ذَنُوبًا أَوْ ذَنُوبَيْنِ فِيهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَغْفِرُ لَهُ. ثُمَّ قَامَ عُمَرُ فَنَزَعَ فَاسْتَحَالَتْ غَرْبًا. فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا يَفْرِي فَرْيَهُ حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِالعَطَنِ** . وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ *

٢٤٠٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ عُقْبَةَ قال أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ رُؤْيَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **رَأَيْتُ امْرَأَةً سَوْدَاءَ ثَائِرَةَ الرَّأْسِ خَرَجَتْ مِنَ الْمَدِينَةِ حَتَّى قَامَتْ بِمَهْيَعَةَ وَهِيَ الْجُحْفَةُ. وَأَوَّلْتُهَا وَبَاءَ الْمَدِينَةِ يُنْقَلُ إِلَى الْجُحْفَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٢٤٠٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْخَلَّالُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **فِي آخِرِ الزَّمَانِ لَا تَكَادُ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ تَكْذِبُ وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا. وَالرُّؤْيَا ثَلَاثٌ: الْحَسَنَةُ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ. وَالرُّؤْيَا يُحَدِّثُ الرَّجُلُ بِهَا نَفْسَهُ. وَالرُّؤْيَا تَحْزِينٌ مِنَ الشَّيْطَانِ. فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا يَكْرَهُهَا**

[1228] Dužina košulja, kako je objasnio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, simbolizira jačinu u vjeri. Košulja koja se u Omera b. Hattaba vukla po zemlji ukazuje na jačinu Omerova imana u odnosu na ostale ashabe.

[1229] Jakub b. Ibrahim b. Sa'd ez-Zuhri Ebu Jusuf el-Medeni je pouzdan i vrijedan prenosilac hadisa. Živio je u Bagdadu. Pripadao je devetoj generaciji.

[1230] Tj. Ibrahima b. Sa'da b. Ibrahima b. Abdur-Rahmana b. Avfa ez-Zuhrija el-Medenija. On je pouzdan prenosilac hadisa. Slovi kao hudždže u hadisu. Pripadao je osmoj generaciji.

فَلَا يُحَدِّثْ بِهَا أَحَدًا وَلْيَقُمْ فَلْيُصَلِّ . قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: يُعْجِبُنِي الْقَيْدُ وَأَكْرَهُ الْغُلَّ . الْقَيْدُ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ . قَالَ وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النُّبُوَّةِ. وَقَدْ رَوَى عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ أَيُّوبَ مَرْفُوعًا. وَرَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ وَوَقَفَهُ *

٢٤٠٧. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو الْيَمَانِ عَنْ شُعَيْبٍ وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَمْزَةَ عَنِ ابْنِ أَبِي حُسَيْنٍ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنَّ فِي يَدَيَّ سِوَارَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ فَهَمَّنِي شَأْنُهُمَا فَأُوحِيَ إِلَيَّ أَنْ أَنْفُخَهُمَا فَنَفَخْتُهُمَا فَطَارَا. فَأَوَّلْتُهُمَا كَاذِبَيْنِ يَخْرُجَانِ مِنْ بَعْدِي. يُقَالُ لِأَحَدِهِمَا مُسَيْلِمَةُ صَاحِبُ الْيَمَامَةِ وَالْعَنْسِيُّ صَاحِبُ صَنْعَاءَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٢٤٠٨. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ: أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : إِنِّي رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ ظُلَّةً يَنْطِفُ مِنْهَا السَّمْنُ وَالْعَسَلُ. وَرَأَيْتُ النَّاسَ يَسْتَقُونَ بِأَيْدِيهِمْ. فَالْمُسْتَكْثِرُ وَالْمُسْتَقِلُّ . وَرَأَيْتُ سَبَبًا وَاصِلًا مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَأَرَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخَذْتَ بِهِ فَعَلَوْتَ . ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ بَعْدَكَ فَعَلَا. ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ بَعْدَهُ فَعَلَا. ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ فَقُطِعَ بِهِ ثُمَّ وُصِلَ لَهُ فَعَلَا بِهِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: أَيْ رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي وَاللَّهِ لَتَدَعَنِّي أَعْبُرُهَا. فَقَالَ : اعْبُرْهَا فَقَالَ : أَمَّا الظُّلَّةُ فَظُلَّةُ الْإِسْلَامِ. وَأَمَّا مَا يَنْطِفُ مِنَ السَّمْنِ وَالْعَسَلِ فَهذا الْقُرْآنُ لِينُهُ وَحَلَاوَتُهُ. وَأَمَّا الْمُسْتَكْثِرُ وَالْمُسْتَقِلُّ فَهُوَ الْمُسْتَكْثِرُ مِنَ الْقُرْآنِ وَالْمُسْتَقِلُّ مِنْهُ. وَأَمَّا السَّبَبُ الْوَاصِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فَهُوَ الْحَقُّ الَّذِي أَنْتَ عَلَيْهِ فَأَخَذْتَ بِهِ فَيُعْلِيكَ اللَّهُ. ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ بعدك رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ. ثُمَّ يَأْخُذُ بعده رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ. ثُمَّ يَأْخُذُ رَجُلٌ آخَرُ فَيَنْقَطِعُ بِهِ ثُمَّ يُوصَلُ لَهُ فَيَعْلُو بِهِ. أَيْ رَسُولَ اللَّهِ لَتُحَدِّثَنِّي أَصَبْتُ أَوْ أَخْطَأْتُ؟ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَصَبْتَ بَعْضًا وَأَخْطَأْتَ بَعْضًا. قَالَ: أَقْسَمْتُ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي لَتُخْبِرَنِّي مَا الَّذِي أَخْطَأْتُ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تُقْسِمْ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي رَجَاءٍ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى بِنَا الصُّبْحَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ بِوَجْهِهِ وَقَالَ : هَلْ رَأَى أَحَدٌ مِنْكُمُ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا؟ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى عَنْ عَوْفٍ وَجَرِيرِ بْنِ حَازِمٍ عَنْ أَبِي رَجَاءٍ عَنْ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قِصَّةٍ طَوِيلَةٍ . وَهَكَذَا رَوَى لنا بندار هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ وَهْبِ بْنِ جَرِيرٍ مُخْتَصَرًا *

10. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, sanjanju vage i kofe

2402. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Ispričao nam je El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Eš'as, prenijevši od Hasana, a on od Ebu Bekrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednog dana upitao (ashabe): **"Ko je od vas usnio san? Neki će čovjek. Ja sam. Vidio sam u snu kao da je s neba spuštena vaga, pa ste mjereni ti i Ebu Bekr, pa si ti pretegao. Potom su mjereni Ebu Bekr i Omer, pa je pretegao Ebu Bekr;**

potom su mjereni Omer i Osman, pa je pretegao Omer.[1231] **Potom je vaga uzdignuta. Kad to reče, mi primijetismo nelagodnost na licu Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."**[1232]Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1233]

2403. ISPRIČAO NAM JE Ebu Musa el-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Junus b. Bukejr; kaže: Nas je obavijestio Osman b. Abdur-Rahman, prenijevši od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše da je kazala: **"Upitan je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, o Vereki**[1234]**, a Hatidža mu reče: On ti je vjerovao, ali je umro prije nego li si se ti** (kao Poslanik) **pojavio. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Pokazan mi je u snu; na njemu je bila bijela odjeća, a da je od stanovnika Džehennema, na njemu bi bila drugačija odjeća od te**[1235]**."**

Ovaj hadis je garibun.[1236] Osman b. Abdur-Rahman, po mišljenju hadiskih učenjaka, nije stabilan prenosilac hadisa.

2404. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž; kaže: Ispričao mi je Musa b. Ukbe; kaže: Meni je ispričao Salim b. Abdullah, prenijevši, od Abdullaha b. Omera da je o Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekrovim i Omerovim snovima, kazao: **"Vidio sam u snu kako su se ljudi iskupili, a Ebu Bekr** (iz bunara) **izvuče jednu ili dvije kofe** (vode). **Međutim, kod njega se** (pritom) **osjetila slabost, da mu Allah oprosti.**[1237] **Potom ustade Omer i izvuče jednu, koja se preobrazi u veliku kofu. Nisam vidio nikoga**

[1231] Pretezanje na tasu vage ukazuje na vrijednost te osobe u odnosu na onu drugu.

[1232] Iz podizanja vage Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je shvatio da će nakon Osmana doći do nereda među muslimanima.

[1233] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1234] Vereka b. Nevfel je bio amidžić hazreti Hatidže. Prije islama primio je kršćanstvo te je imao priliku da čita stare objavljene Knjige. Kad se Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, vratio iz pećine Hira i ispričao Hatidži šta mu se desilo i Hatidža to ispričala svom amidžiću Vereki, on je rekao: Ako je istina, Hatidža, to što si mi ispričala, Muhammed bi mogao biti posljednji Allahov Poslanik, a to što mu se javilo je melek Džibril koji se javljao i prijašnjim Allahovim Poslanicima.

[1235] Po mišljenju El-Mubarekforija ovaj hadis je dokaz da ako musliman sanja umrlu osobu u bijeloj odjeći to ukazuje na njezino lijepo stanje. To znači da ta osoba nije od stanovnika Džehennema.

[1236] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.* Ovaj hadis je, po mišljenju hadisikih učenjaka, slab, jer je u njegovu senedu Osman b. Abdur-Rahman b. Omer b. Sa'd b. Ebu Vekkas ez-Zuhri el-Vekkasi Ebu Amr el-Medeni prenosilac koga su hadiski učenjaci odbacili. Ibn Mein smatra da je on bio sklon laži na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1237] Slabost kod Ebu Bekra, u snu, simbolizira njegovu kratku vladavinu za vrijeme koje neće biti velikih osvajanja nove teritorije, nego ukazuje da će Ebu Bekr biti zauzet borbom protiv odmetnika od islama.

da je, sa (takvom) **lahkoćom, izvukao tako veliku kofu** (vode). **Ljudi su je poredili sa pojilištem deva**[1238]**."**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj Ibn Omerov hadis je sahihun-garibun.[1239]

2405. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Asim; kaže: Nas je obavijestio Ibn Džurejdž; kaže: Obavijestio me je Musa b. Ukbe i kazao: Mene je obavijestio Salim b. Abdullah, prenijevši od Abdullaha b. Omera o Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, snu, da je kazao: **"Vidio sam u snu kako crna žena raščupane kose, iziđe iz Medine i ode u Mehjeu, a to je Džuhfa**[1240]**. To sam protumačio da će kuga iz Meddine otići u Džuhfu."** Ovaj hadis je sahihun-garibun.[1241]

2406. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali el-Hallal; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Ejjuba, on od Ibn Sirina, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Kad se približi Sudnji dan, rijetko će snovi vjernika biti neistiniti. Najistinitije snove imaju oni koji su u govoru najiskreniji. Snova ima tri vrste: lijepi snovi; - oni su dobra vijest od od Allaha; snovi u kojima osoba sanja o onome o čemu najčešće razmišlja; i snovi u kojima šejtan želi da nekoga zastraši i rastuži. Zato, ako neko od vas usnije ono što mu nije drago, neka o tome nikome ne priča i neka ustane i klanja** (dva rekata)**."** Ebu Hurejre veli: Volim kad sanjam vezanje, a ne volim kad sanjam okove; vezanje simbolizira čvrstinu u vjeri. Ebu Hurejre veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Snovi vjernika su dio od četrdeset i šest dijelova vjerovjesništva."**[1242]

Abdul-Vehhab es-Sekafi je ovaj hadis od Ejjuba prenio kao merfu'-hadis, dok je Hammad b. Zejd ovaj hadis od Ejjuba prenio kao mevkuf-hadis.

2407. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri el-Bagdadi; kaže: Obavijestio nas je Ebu Jeman,[1243] prenijevši od Šuajba, a on je sin Ebu

---

[1238] Po mišljenju Ibn Hadžera el-Askalanija, kofe u snu simboliziraju osvajanja. Velika kofa koju je izvukao Omer ukazuje na to da će mnogi gradovi i pokrajine biti osvojeni za vrijeme Omerova hilafeta. To se kasnije obistinilo.

[1239] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1240] Ovo je pojasnio Musa b. Ukbe. To nisu Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi.

[1241] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1242] Međutim, ti snovi nisu Objava, nisu obavezujući, jer je Objava završena. Osim toga, ne možemo sa sigurnošću znati jesu li istiniti ili lažni, ali ih možemo najljepše tumačiti i njima se radovati.

[1243] Ebu Jeman Hakem b. Nafi' el-Behrani el-Humsi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

Hamze, on od Ibn Ebu Husejna,[1244] on od Nafi'a b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Vidio sam u snu; kao da su dvije zlatne narukvice na mojim rukama, koje mi zaokupljaše pažnju. Bi mi objavljeno da u njih puhnem. Ja puhnuh i one odlepršaše[1245]. Te dvije narukvice sam protumačio kao dva lažna poslanika koji će se pojaviti poslije mene. Jedan će se zvati Meslema[1246] iz Jemame, a dugi El-Ansi[1247] iz San'e:"**Ovaj hadis je sahihun-garibun.[1248]

2408. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. Muhammed[1249]; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Ma'mer, prenijevši od Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha[1250], a on od Ibn Abbasa da je kazao: Ebu Hurejre je ispričao sljedeće: **"Dođe neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Noćas sam u snu vidio oblak iz koga kapaju maslo i med. Onda sam vidio ljude kako ih pregrštima uzimaju, neki više, a neki manje. Potom sam vidio uže kako je s neba spušteno na Zemlju, i vidim tebe kako se za za njega hvataš i dižeš. Potom se, nakon tebe, za njega uhvati neki čovjek, i on se uzdiže. Potom se , nakon njega, za njeg uhvati još neki čovjek, i on se uzdiže. Potom se, nakon njega, za to uže uhvati još neki čovjek, ali se ono prekide, međutim, brzo bi spojeno te se i on, na kraju, uzdiže. Čuvši to, Ebu Bekr reče: Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke; tako ti Allaha, dozvoli mi da ga ja protumačim. Protumači ga, reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a Ebu Bekr nastavi: Što se tiče oblaka, on simbolizira vjeru islam. Kapanje masla i meda simboliziraju Kur'an, njegovu mehkoću i slast. Ti što ga uzimaju, neki više a neki manje, simbolizira ljude koji će iz Kur'ana crpiti znanje, neki**

[1244] Abdullah b. Abdur-Rahman b. Ebu Husejn b. Haris b. Nevfel el-Mekki en-Nevfeli je pouzdan prenosilac hadisa. Izuzetno je poznavao propise o hadždžu. Pripadao je petoj generaciji.

[1245] U Makburijevoj predaji stoji: "...pa su odlepršale i pale. Jedna od njih dvije je pala u Jemamu, a druga u Jemen."

[1246] On je više poznat kao Musejlema el-Kezzab, koga je ubio Vahši, onaj koji je ubio i Hamzu na Uhudu. Pošto ubi Musejlemu neko mu reče: "Ubio si jednog od najboljih ljudi iz predislamskog doba, a jednog od najgorih u vrijeme islama."

[1247] Esved el-Ansi je iz San'e, grada u Jemenu. Proglasio se Vjerovjesnikom još za života Allahova Poslanika, dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio na samrtničkoj postelji. Ubio ga je Fejruz ed-Dejlemi. Pošto ga ubi, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: " Spasi se Fejruz!"

[1248] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1249] Husejn b. Muhammed b. Džafer el-Džeriri el-Belhi je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1250] Ubejdullah b. Abdullah b. Utbe b. Mesud el-Huzeli Ebu Abdullah el-Medeni pouzdan je i iskren prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 94. godine po Hidžri.

više a neki manje. Uže spušteno s neba na Zemlju, to je Istina s kojom si došao, a pomoću koje te je Allah uzdigao na visok stepen. Potom će se, nakon tebe, tog užeta držati jedan čovjek, pa će se pomoću njega i on uzdići. Pa će ga se, nakon njega, držati još jedan čovjek, i on će se pomuću njega uzdići. Potom će ga se, nakon njega, držati još jedan čovjek, pa će se ono prekinuti, a potom će ponovo biti spojeno te će se, na kraju, i on uzdići.[1251] Ebu Bekr reče: Allahov Poslaniče, reci mi da li sam ga ispravno protumačio, ili sam pogriješio? Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Nešto si ispravno, a nešto pogrešno protumačio[1252]. On će na to: Allahov Poslaniče, ti si mi umjesto oca i majke, tako ti Allaha, obavijesti me gdje sam pogriješio? Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ne zaklinji me[1253]."Ovaj hadis je sahihun.[1254]

2409. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir, prenijevši od svoga oca[1255], on od Ebu Redžaa[1256], a on od Semurea b. Džunduba, da je kazao: **"Kada bi nam Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao sabah, okrenuo bi se licem prema ljudima i upitao: Je li neko nešto noćas sanjao?** "Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

Prenosi se od Avfa i Džerira b. Hazima, njih dvojica od Ebu Redžaa, on od Semurea a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poduže kazivanje. Nama je ovako, u ovoj kraćoj formi, ovaj hadis prenio Bundar od Vehba b. Džerira.[1257]

[1251] Treći čovjek koji se uhvatio za to uže, a koje se prekinulo, bio je Osman b. Affan. Zbog nekih problema koje je imao, bješe značenje riječi: pa se uže spojilo te je i on na kraju uspio.

[1252] Po mišljenju Tahavija, Ebu Bekr je ispravno protumačio riječ *maslo* kazavši da ono simbolizira Kur'an, njegovu mehkoću i njegovu slast. Međutim, pogriješio je jer je propustio da protumači riječ *med. Med* ovdje simbolizira sunnet Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1253] Dakle, ne zaklinji me jer ti ja to neću reći.

[1254] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1255] Džerir b. Hazim b. Zejd b. Abdullah el-Ezdi Ebu Nasr el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa, s tim što u hadisima koje je on prenio od Katadea ima slabosti. Osim toga, bio je sklon previdima ukoliko bi prenosio napamet. Pripadao je šestoj generaciji.

[1256] Ebu Redža Imran b. Milhanel-Ataridi pouzdan je prenosilac hadisa. Umro je 105. godine. Kad je umro imao je 120 godina.

[1257] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.* Buharija u nešto dužoj, a Muslim u ovako skraćenoj formi.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الشَّهَادَاتِ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

١. بَاب مَا جَاءَ فِي الشُّهَدَاءِ أَيُّهُمْ خَيْرٌ *

٢٤١٠. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي عَمْرَةَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ؟ الَّذِي يَأْتِي بِالشَّهَادَةِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا.**

٢٤١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ابْنُ الْحَسَنِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ **نَحْوَهُ**. و قَالَ ابْنُ أَبِي عَمْرَةَ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَأَكْثَرُ النَّاسِ يَقُولُونَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ. وَاخْتَلَفُوا عَلَى مَالِكٍ فِي رِوَايَةِ هَذَا الْحَدِيثِ. فَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ أَبِي عَمْرَةَ. وَرَوَى بَعْضُهُمْ عَنِ ابْنِ أَبِي عَمْرَةَ.وَهُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ الْأَنْصَارِيُّ. وَهَذَا أَصَحُّ عندنا لِأَنَّهُ قَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ حَدِيثِ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ. وَقَدْ رُوِيَ عَنِ أَبِي عَمْرَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ غَيْرُ هَذَا الْحَدِيثِ وَهُوَ صَحِيحٌ أَيْضًا. وَأَبُو عَمْرَةَ هو مَوْلَى زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ . وَلَهُ حَدِيثُ الْغُلُولِ لِأَبِي عَمْرَةَ *

٢٤١٢. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ آدَمَ ابْنُ بِنْتِ أَزْهَرَ السَّمَّانِ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ حَدَّثَنِي أُبَيُّ بْنُ عَبَّاسِ بْنِ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ قال حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ حَدَّثَنِي خَارِجَةُ بْنُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَمْرَةَ حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ خَالِدٍ الْجُهَنِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **خَيْرُ الشُّهَدَاءِ مَنْ أَدَّى شَهَادَتَهُ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤١٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ الْفَزَارِيُّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ زِيَادٍ الدِّمَشْقِيِّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا مَجْلُودٍ حَدًّا وَلَا مَجْلُودَةٍ وَلَا ذِي غِمْرٍ لِأَخِيهِ وَلَا مُجَرَّبِ شَهَادَةٍ وَلَا الْقَانِعِ أَهْلَ الْبَيْتِ لَهُمْ وَلَا ظَنِينٍ فِي وَلَاءٍ وَلَا قَرَابَةٍ.** قَالَ الْفَزَارِيُّ: الْقَانِعُ التَّابِعُ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ يَزِيدَ بْنِ زِيَادٍ الدِّمَشْقِيِّ. وَيَزِيدُ يُضَعَّفُ فِي الْحَدِيثِ. وَلَا يُعْرَفُ هَذَا الْحَدِيثُ مِنْ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ إِلَّا مِنْ حَدِيثِهِ. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. وَلَا نَعْرِفُ مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ وَلَا يَصِحُّ عِنْدنا مِنْ قِبَلِ إِسْنَادِهِ. وَالْعَمَلُ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ فِي هَذَا. أَنَّ شَهَادَةَ الْقَرِيبِ جَائِزَةٌ لِقَرَابَتِهِ. وَاخْتَلَفَ أَهْلُ الْعِلْمِ فِي شَهَادَةِ الْوَالِدِ لِلْوَلَدِ وَالْوَلَدِ لِوَالِدِهِ وَلَمْ يُجِزْ أَكْثَرُ أَهْلِ الْعِلْمِ شَهَادَةَ الْوَالِدِ لِلْوَلَدِ وَلَا الْوَلَدِ لِلْوَالِدِ. و قَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: إِذَا كَانَ عَدْلًا فَشَهَادَةُ الْوَالِدِ لِلْوَلَدِ جَائِزَةٌ. وَكَذَلِكَ شَهَادَةُ الْوَلَدِ لِلْوَالِدِ. وَلَمْ يَخْتَلِفُوا فِي شَهَادَةِ الْأَخِ لِأَخِيهِ أَنَّهَا جَائِزَةٌ. وَكَذَلِكَ شَهَادَةُ كُلِّ قَرِيبٍ لِقَرِيبِهِ. و قَالَ الشَّافِعِيُّ: لَا تَجُوزُ شَهَادَةٌ لِرَجُلٍ عَلَى الْآخَرِ وَإِنْ كَانَ عَدْلًا إِذَا كَانَتْ بَيْنَهُمَا عَدَاوَةٌ. وَذَهَبَ إِلَى حَدِيثِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا: لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ صَاحِبِ إِحْنَةٍ يَعْنِي صَاحِبَ عَدَاوَةٍ. وَكَذَلِكَ مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ حَيْثُ قَالَ: لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ صَاحِبِ غِمْرٍ يَعْنِي صَاحِبَ عَدَاوَةٍ *

٢٤١٤. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ عَنِ الْجُرَيْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ : الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ**

وَشَهَادَةُ الزُّورِ أَوْ قَوْلُ الزُّورِ . قَالَ فَمَا زَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُهَا حَتَّى قُلْنَا لَيْتَهُ سَكَتَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٤١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ زِيَادٍ الْأَسَدِيِّ عَنْ فَاتِكِ بْنِ فَضَالَةَ عَنْ أَيْمَنَ بْنِ خُرَيْمٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ خَطِيبًا فَقَالَ: **أَيُّهَا النَّاسُ عَدَلَتْ شَهَادَةُ الزُّورِ إِشْرَاكًا بِاللَّهِ. ثُمَّ قَرَأَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ)**. هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ سُفْيَانَ بْنِ زِيَادٍ. وَقَد اخْتَلَفُوا فِي رِوَايَةِ هَذَا الْحَدِيثِ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ زِيَادٍ وَلَا نَعْرِفُ لِأَيْمَنَ بْنِ خُرَيْمٍ سَمَاعًا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٤١٦. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِكٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثَلَاثًا. ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ مِنْ بَعْدِهِمْ يَتَسَمَّنُونَ وَيُحِبُّونَ السِّمَنَ يُعْطُونَ الشَّهَادَةَ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلُوهَا**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِكٍ وَأَصْحَابُ الْأَعْمَشِ. إِنَّمَا رَوَوْا عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ

٢٤١٧. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عن هِلَالُ بْنُ يَسَافٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ فُضَيْلٍ. وَمَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ عِنْدَ بَعْضِ أَهْلِ الْعِلْمِ: يُعْطُونَ الشَّهَادَةَ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلُوهَا، إِنَّمَا يَعْنِي، شَهَادَةَ الزُّورِ. يَقُولُ: شَهَادَةَ أَحَدُهُمْ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُسْتَشْهَدَ. وَبَيَانُ هَذَا فِي حَدِيثِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ. ثُمَّ يَفْشُو الْكَذِبُ حَتَّى يَشْهَدَ الرَّجُلُ وَلَا يُسْتَشْهَدُ وَيَحْلِفَ الرَّجُلُ وَلَا يُسْتَحْلَفُ. وَمَعْنَى حَدِيثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال. خَيْرُ الشُّهَدَاءِ الَّذِي يَأْتِي بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا هُوَ إِذَا أُشْهِدَ الرَّجُلُ عَلَى الشَّيْءِ أَنْ يُؤَدِّيَ شَهَادَتَهُ وَلَا يَمْتَنِعَ مِنَ الشَّهَادَةِ. هَكَذَا وَجْهُ الْحَدِيثِ عِنْدَ بَعْضِ أَهْلِ الْعِلْمِ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O SVJEDOČENJIMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

2410. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari; kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik, prenijevši od Abdullaha b. Ebu Bekra b. Muhammeda b. Amra b. Hazma[1258], on od svoga oca[1259], on od Abdullaha b. Amra b. Osmana[1260], on od Ebu Amre el-Ensarija, a on od Zejda b. Halid el-Džuhenija da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Hoćete**

[1258] Abdullah b. Ebu Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensari el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1259] Ebu Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensari el-Buhari Ebu Muhammed el-Medeni pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

[1260] Abdullah b. Amr b. Osman el-Emevi je pouzdan prenosilac hadisa i ugledan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

li da vas obavijestim o tome koji su svjedoci najbolji? To su oni koji ponude svjedočenje prije nego se to od njih zatraži."

2411. ISPIČAO NAM JE Ahmed b. Hasan; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mesleme, prenijevši ga od Malika. Ibn Ebu Amre kaže: Ovaj hadis je hasenun.[1261] Većina ljudi kaže Abdur-Rahman b. Ebu Amre. Oni se sa Malikom razilaze u prenošenju ovog hadisa. Neki ga prenose od Ebu Amre. Neki ga prenose od Ibn Ebu Amre, a on je Abdur-Rahman b. Ebu Amre el-Ensari. Ovo je, po našem mišljenju, vjerodostojnije jer je preneseno i u drugim hadisima osim onoga koji prenosi Malik od Abdur-Rahmana b. Ebu Amre, a on od Zejda b. Halida. Preneseni su i od Ebu Amre, od Zejda b. Halida i drugi hadisi osim ovoga, a i to je također vjerodostojno. Ebu Amre je bio štićenik Zejda b. Halida el-Džuhenija. Ebu Amre je od njega prenio i hadise o utaji ratnog plijena.

2412. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Adem b. Ibneti Ezher es-Seman[1262]; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Ispričao mi je Ubej b. Abbas b. Sehl b. Sa'd[1263] i kazao: Ispričao mi je Ebu Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm i kazao: Ispričao mi je Abdullah b. Amr b. Osman; kaže: Ispričao mi je Haridže b. Zejd b. Sabit[1264]; kaže: Ispričao mi je Abdur-Rahman b. Ebu Amre; kaže: Ispričao mi je Zejd b. Halid el-Džuheni da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Najbolji je onaj svjedok koji ponudi svoje svjedočenje prije nego se za njega zamoli."**Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-garibun.[1265]

2413. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Mervan b. Muavija el-Fezari, prenijevši od Jezida b. Zijada ed-Dimeškija, on od Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše, koja je kazala da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije dozvoljeno svjedočenje onome koji vara i onoj koja vara , niti onome koji je kaznom izbičevan, niti onoj koja je kaznom izbičevana[1266], niti onome koji mrzi, niti onome koji je sklon**

[1261] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Malik u *Muvetta'u,* Muslim u *Sahihu* te Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[1262] Bišr b. Adem b. Ibneti es-Seman el-Basri Ebu Abdur-Rahman pouzdan je prenosilachadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1263] Ubej b. Abbas b. Sehl b. Sa'd el-Ensari es-Saidi je poslab prenosilac hadisa. Buharija je od njega preuzeo samo jedan hadis. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1264] Haridže b. Zejd b. Sabit el-Ensari el-Medini je pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je trećoj generaciji.

[1265] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1266] Po mišljenju Malika i Ebu Hanife to se odnosi na osobe koje su zbog potvore bičevane. Ebu Hanife smatra da se od osobe koja je zbog potvore bičevana ne može prihvatiti svjedočenje, pa makar se i pokajala nakon toga. Kadi Ijad, pak, smatra da se to odnosi na sve osobe koje su kažnjene bičevanjem, svejedno da li su bičevane zbog bluda, potvore ili zbog opijanja.

lažnom svjedočenju, niti onome koji je u srodstvu ili u službi onoga sa kim je u sporu, niti onome u čiji se pravni status[1267] i porijeklo sumnja."

El-Fezari veli: Riječ *kani'* označava slugu, najamnika. Ovaj hadis je garibun.[1268] Poznat nam je samo preko Jezida b. Zijada ed-Dimeškija. Jezida smatraju slabim prenosiocem hadisa. Ovaj Zuhrijev hadis je poznat samo preko njega.

Na ovu temu prenesen je hadis i od Abdullaha b. Amra. Smisao ovog hadisa nije nam sasvim jasan, niti je on, po našem mišljenju, pouzdan, i to u pogledu seneda. Praksa učenjaka je da je dozvoljeno svjedočenje srodniku. O tome da li je svjedočenje roditelja u korist djeteta i djeteta u korist roditelja dopušteno ili nije, sporno je među učenjacima. Većina učenjaka smatra da nije dopušteno svjedočenje roditelja u korist djeteta, niti je dopušteno svjedočenje djeteta u korist roditelja. Neki, pak, učenjaci dopuštaju svjedočenje roditelja u korist djeteta i djeteta u korist roditelja ukoliko su kao svjedoci pravedni. Međutim, slažu se da je svjedočenje brata u korist brata dopušteno. Također je dopušteno svjedočenje rođaka u korist rođaka. Šafija veli: Nije dopušteno svjedočenje osobi, makar i pravedna bila, protiv osobe sa kojom je u zavadi. On to temelji na hadisu koji je Abdur-Rahman el-A'redž prenio od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis: "Nije dopušteno svjedočenje osobe protiv one osobe koju mrzi (tj. sa kojom je u neprijateljskom odnosu." Isto značenje imaju njegove riječi: "Nije dozvoljeno svjedočenje onog koji mrzi" tj. koji gaji neprijateljstvo).

2414. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade; kaže: Obavijestio nas je Bišr b. Mufeddal, prenijevši od El-Džurejrija[1269], on od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekra[1270], a on od svoga oca[1271] da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Hoćete li da vas obavijestim o najvećim grijesima? Hoćemo, Allahov Poslaniče, odgovoriše oni, a on nastavi: Pridruživanje Allahu druga, neposlušnost prema roditeljima, te lažno svjedočenje i laž" Ebu Bekre veli: Toliko je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ovo**

[1267] To se odnosi na roba za koga se ne zna da li je oslobođen ili nije, ukoliko svjedoči u korist svoga gospodara.

[1268] Ovaj hadis je slab. U njegovu senedu je Jezid b. Zijad ed-Dimeški, koga su učenjaci kao raviju odbacili. Ebu Zur'a, u djelu *El-Ilel* veli da je ovaj hadis munker. Slabim hadisom ga smatraju i Abdul-Hakk, Ibn Hazm i Ibn Dževzi.

[1269] Seid b. Ilijas el-Džurejri Ebu Mesud el-Basri bio je pozdan prenosilac hadisa.On je tri godine prije smrti posenilio. Pripadao je petoj generaciji.

[1270] Abdur-Rahman b. Ebu Bekre b. Haris es-Sekafi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

[1271] Ebu Bekre Nefi' b. Haris b. Kelede b. Amr es-Sekafi. On je poznati ashab. Primio je islam u Taifu a kasnije se nastanio u Basri.

(posljednje) **ponavljao da smo kazali: Da više hoće ušutjeti."** Ovaj hadis je sahihun.[1272]

2415. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Mervan b. Muavija, prenijevši od Sufjana b. Zijada el-Esedija[1273], on od Fatika b. Fedalea[1274], a on od Ejmena b. Hurejma[1275] da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom, držeći govor, kazao: **"Lažno svjedočenje je ravno pridruživanju Allahu druga. Potom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio:** ***(...pa klonite se kumira poganih i klonite se lažnog svjedočenja).***"[1276]

Ovaj hadis nam je poznat samo preko Sufjana b. Zijada. Razišli su se u pogledu prenošenja ovog hadisa od Sufjana b. Zijada. Nije mi poznato da je Ejmen b. Hurejm slušao hadise od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2416. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Fudajl, prenijevši od A'meša, on od Alije b. Mudrika[1277], on od Hilala b. Jesafa, a on od Imrana b. Husajna, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Najbolje je moje pokoljenje, potom oni koji dolaze poslije njih, pa oni koji dolaze poslije njih, pa oni koji dolaze poslije njih.**[1278] **Spomenuo je** (poslije njegova) **još tri pokoljenja. Potom će, nakon njih, doći narod koji će biti gojazan, koji će voljeti gojaznost i koji će** (lažno) **svjedočiti i to i prije nego se od njih svjedočenje bude i tražilo."**

Ovaj A'mešov hadis od Alije b. Mudrika je garibun. A'mešovi učenici su (ga) prenijeli od A'meša, on od Hilala b. Jesafa, a on od Imrana b. Husajna.

2417. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar Husejn b. Hurejs; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od A'meša, on od Hilala b. Jesafa, on od Imrana b. Husajna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

Ovo je vjerodostojnije od hadisa koji je prenio Muhammed b. Fudajl. Po mišljenju nekih učenjaka, riječi u hadisu: "...i koji će svjedočiti prije nego se ono od njih bude i tražilo", znače: koji će lažno svjedočiti, i to onda kada se od

---

[1272] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu.*

[1273] Sufjan b. Zijad b. Dinar el-Esedi Ebu Verka el-Ahmeri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1274] Fatik b. Fedale b. Šerik el-Esedi el-Kufi je prenosilac čije je stanje nedovoljno poznato. Pripadao je šestoj generaciji.

[1275] Ejmen b. Hurejm b. Ahrem el-Esedi Ebu Atijje eš-Šami je pouzdan prenosilac. Pripadao je drugoj generaciji. Slovio je kao pjesnik.

[1276] Dio 30. ajeta sure *El-Hadždž.*

[1277] Alija b. Mudrik en-Nehai Ebu Mudrik el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1278] Najbolje je moje pokoljenje-ashabi, potom ono koje dolazi poslije njega-tabi'ini, pa potom ono koje dolazi poslije njega etbaut-tabiini.

njih svjedočenje ne bude ni tražilo. To pojašnjava hadis koji je prenio Omer b. Hattab od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je kazao: "Najbolje je moje pokoljenje, potom ono koje dolazi poslije njih, pa ono koje dolazi poslije njih. Potom će se raširiti laž do te mjere da će osoba lažno svjedočiti i onda kad se od nje svjedočenje ne bude ni tražilo, i lažno se kleti i to kad se od nje zakletva ne bude ni tražila. A Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "Najbolji je onaj svjedok koji ponudi svoje svjedočenje i prije nego se ono od njega bude i tražilo" znači: Najbolji je onaj svjedok koji pristane da svjedoči kada se upita i koji ne izbjegava svjedočenje. Ovo je značenje hadisa, po mišljenju nekih učenjaka.

بسم الله الرحمن الرحيم

أبواب الزُّهْد

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٤١٨. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَسُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ صَالِحٌ حَدَّثَنَا، و قَالَ سُوَيْدٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَك عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ سَعِيد بْنِ أَبِي هِنْد عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ**.

٢٤١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيد حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ سَعِيد بْنِ أَبِي هِنْد عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَرَوَاهُ غَيْرُ وَاحِد عَنْ عَبْدِ اللَّه بْنِ سَعِيد بْنِ أَبِي هِنْد، ورَفَعُوهُ وَأَوْقَفَهُ بَعْضُهُمْ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ سَعِيد بْنِ أَبِي هِنْد *

٢٤٢٠. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ هِلَالٍ الصَّوَّافُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي طَارِق عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ يَأْخُذُ عَنِّي هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَيَعْمَلُ بِهِنَّ أَوْ يُعَلِّمُ مَنْ يَعْمَلُ بِهِنَّ؟ فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: قُلْتُ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّه. فَأَخَذَ بِيَدِي فَعَدَّ خَمْسًا وَقَالَ: اتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ أَعْبَدَ النَّاسِ. وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ أَغْنَى النَّاسِ. وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا. وَأَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا. وَلَا تُكْثِرِ الضَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيث جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ. وَالْحَسَنُ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ شَيْئًا. هَكَذَا رُوِيَ عَنْ أَيُّوبَ وَيُونُسَ بْنِ عُبَيْد وَعَلِيِّ بْنِ زَيْد. قَالُوا لَمْ يَسْمَعِ الْحَسَنُ مِنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَرَوَى أَبُو عُبَيْدَةَ النَّاجِيُّ عَنِ الْحَسَنِ هَذَا الْحَدِيثَ قَوْلَهُ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

POGLAVLJA O POBOŽNOSTI (ZUHDU)

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

2418. ISPRIČALI SU NAM Salih b. Abdullah i Suvejd b. Nasr; Salih kaže: Ispričao nam je, a Suvejd kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Abdullaha b. Seida b. Ebu Hinda, on od svoga oca a on od Ibn Abbasa, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dvije su blagodati u kojima se mnogi ljudi prevare: zdravlje i slobodno vrijeme."**

2419. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Seid b. Ebu Hind, prenijevši od svoga oca, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa b. Malika. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1279] Mnogi su ga prenijeli od Abdullaha b. Seida b. Ebu Hinda. Neki su ga od njega prenijeli kao merfu' vezujući ga za Vjerovjesnika,

[1279] Bilježe ga Buharija u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

sallallahu alejhi ve sellem, a neki kao mevkuf hadis zastavši sa senedom kod Abdullaha b. Seida b. Ebu Hinda.

2420. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Hilal es-Savvaf;[1280] kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman, prenijevši od Ebu Tarika,[1281] on od Hasana[1282], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko će od mene preuzeti ove riječi i postupati po njima, ili poučiti onoga ko će postupati po njima? Ebu Hurejre reče: Ja ću, Allahov Poslaniče. On me uze za ruku i nabroja ih pet, rekavši: "Čuvaj se zabranjenog bićeš najpobožniji; budi zadovoljan onim što ti je Allah dodijelio - bićeš najbogatiji; lijepo postupaj sa svojim komšijom - bićeš vjernik;[1283] želi ljudima ono što želiš sebi bićeš - musliman;[1284] i nemoj se previše smijati, jer preveliki smijeh umrtvljuje srce[1285]."**

Ovaj hadis je garibun.[1286] Poznat nam je samo preko Džafera b. Sulejmana, a Hasan nije ništa slušao od Ebu Hurejrea. Tako su prenijeli Ejjub, Junus b. Ubejd i Alija b. Zejd. Tirmizija veli da Hasan nije ništa slušao od Ebu Hurejrea. Ebu Ubejde en-Nadži prenio je ovaj hadis od Hasana kao njegove riječi, a nije u njemu spomenuo "od Ebu Hurejrea, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."

١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْمُبَادَرَةِ بِالْعَمَلِ *

٢٤٢١. حَدَّثَنَا أَبُو مُصْعَبٍ عَنْ مُحْرِزِ بْنِ هَارُونَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ سَبْعًا. هَلْ تَنْتَظِرُونَ إِلَّا الى فَقْرٍ مُنْسٍ أَوْ غِنًى مُطْغٍ أَوْ مَرَضٍ مُفْسِدٍ أَوْ هَرَمٍ مُفَنِّدٍ أَوْ مَوْتٍ مُجْهِزٍ أَوِ الدَّجَّالَ فَشَرُّ غَائِبٍ يُنْتَظَرُ أَوِ السَّاعَةَ؟ فَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحْرِزِ بْنِ هَارُونَ. وَ رَوَى مَعْمَرٌ هَذَا الْحَدِيثَ عَمَّنْ سَمِعَ سَعِيدًا الْمَقْبُرِيَّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هذا *

1. O inicijativi da se čine (dobra) djela

2421. ISPRIČAO NAM JE Ebu Mus'ab, prenijevši od Muhriza b. Haruna,[1287] on od Abdur-Rahmana el-A'redža, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Požurite sa činjenjem dobrih djela prije nego li vas zadesi** (jedno od) **sedam iskušenja! Zar odugovlačite dok vas snađe**

[1280] Bišr b. Hilal es-Savvaf Ebu Muhammed en-Numejri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1281] Ebu Tarik es-Sa'di je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1282] Hasan el-Basri

[1283] Bićeš istinski vjernik.

[1284] Bićeš potpuni musliman.

[1285] Preveliki smijeh i opuštenost dovodi osobu u situaciju da ne misli na Allaha i na svoje dužnosti i obaveze prema Njemu.

[1286] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1287] Muhriz b. Harun b. Abdullaha et-Tejmi je prenosilac koga su hadiski učenjaci odbacivali zbog toga što je prenosio munker hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.

bijeda, kad ćete zaboraviti (na dobra djela), **ili kakvo nasilje, ili teška bolest, ili duboka starost, ili iznenadna smrt, ili dok se pojavi Dedždžal ili Smak svijeta, a Smak svijeta je užasniji i gorči?!"**

Ovaj hadis je garibun-hasenun.[1288] Od hadisa koje je A'redž prenio od Ebu Hurejrea poznat nam je samo onaj preko Muhriza b. Haruna. Ma'mer je ovaj hadis prenio od osobe koja je čula od Seida Makburija, ona od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično ovom hadisu.

٢. بَاب مَا جَاءَ فِي ذِكْرِ الْمَوْتِ *

٢٤٢٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَاذِمِ اللَّذَّاتِ يَعْنِي الْمَوْتَ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ حَسَنٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيدٍ.

2. O sjećanju na smrt

2422. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Fadl b. Musa, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Mnogo se sjećajte onoga što prekraćuje užitke"** (tj. smrti). Ovaj hadis je garibun-hasenun.[1289] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Seida.

٣. باب منه

٢٤٢٣. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَحِيرٍ أَنَّهُ سَمِعَ هَانِئًا مَوْلَى عُثْمَانَ قَالَ: كَانَ عُثْمَانُ إِذَا وَقَفَ عَلَى قَبْرٍ بَكَى حَتَّى يَبُلَّ لِحْيَتَهُ. فَقِيلَ لَهُ: تُذْكَرُ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ فَلَا تَبْكِي وَتَبْكِي مِنْ هَذَا؟ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ الْقَبْرَ أَوَّلُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ فَإِنْ نَجَا مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَيْسَرُ مِنْهُ. وَإِنْ لَمْ يَنْجُ مِنْهُ فَمَا بَعْدَهُ أَشَدُّ مِنْهُ**. قَالَ: وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا رَأَيْتُ مَنْظَرًا قَطُّ إِلَّا الْقَبْرُ أَفْظَعُ مِنْهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ هِشَامِ بْنِ يُوسُفَ *

3. O istoj temi

2423. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Mein;[1290] kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Jusuf;[1291] kaže: Nas je obavijestio

[1288] Bilježe ga i Nesaija u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom

[1289] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima,* Taberanija *u Mu'džemul-Vesitu* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1290] Jahja b. Mein b. Avn el-Gatafani je pouzdan prenosilac i hafiz hadisa. Slovi kao vrstan poznavalac nauke o povredivosti i nepovredivosti ravija (*Ilmul-Džerhi vet-Ta'dili*). Pripadao je desetoj generaciji.

Abdullah b. Bedžir[1292] da je čuo Hani'a, Osmanovog štićenika, kada je kazao: Osman bi, kad bi stao pored kabura, toliko plakao da bi natopio bradu suzama. Neko mu reče: Ne plačeš kad se spomene Džennet i Džehennem, a plačeš kad si pored ovoga?[1293] On reče: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: **"Kabur je prvo ahiretsko prebivalište. Ko u njemu uspije, biće mu lakše u onome što dolazi nakon njega[1294], a ko u njemu ne uspije, biće mu teže u onome što dolazi nakon njega."** Osman veli da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao i ovo: **"Nisam vidio strašaniji prizor od kabura."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1295] Poznat nam je samo preko Hišama b. Jusufa.

٤. بَاب مَا جَاءَ مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ *

٢٤٢٤. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا يُحَدِّثُ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ اللَّهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِقَاءَهُ. وَمَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَائِشَةَ وَأَبِي مُوسَى وَأَنَسٍ. حَدِيثُ عُبَادَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

4. Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret sa njim

2424. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, koji je kazao: Čuo sam Enesa kada priča od Ubadea b. Samita, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret sa njim, a ko prezire susret sa Allahom, i Allah prezire susret sa njim."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Aiše, Ebu Musaa i Enesa. Ubadeov hadis je sahihun.[1296]

1291 Hišam b. Jusuf es-San'ani Ebu Abdur-Rahman el-Kadi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

1292 Abdullah b. Bedžir b. Rejsan Ebu Vail el-Kadi es-San'ani, po mišljenju Jahjaa b. Meina, pouzdan je prenosilac hadisa.

1293 Abdur-Rahman el-Mubarekfori veli: Osman bi plakao kad ugleda kabur iako je jedan od deseterice kojima je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za života obećao Džennet zbog jednog od dva razloga: 1) zbog toga što je znao da neće, kako tvrde neki učenjaci, proći nekažnjeno na budućem svijetu iako mu je obećan Džennet, 2) ili je, imajući u vidu kako je kabur strašan, od straha, na trenutak, zaboravio da je jedan od onih kojima je Džennet obećan.

1294 Kao što je iščekivanje i polaganje računa na Sudnjem danu, prelazak preko Sirata, mjerenje dobrih i loših djela isl.

1295 Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

1296 Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

٥ . بَاب مَا جَاءَ فِي إِنْذَارِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْمَهُ *

٢٤٢٥ . حَدَّثَنَا أَبُو الْأَشْعَث أَحْمَدُ بْنُ الْمِقْدَامِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطُّفَاوِيُّ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: (وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ)، قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَا صَفِيَّةُ بِنْتَ عَبْدِ الْمُطَّلِب، يَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ، يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّه شَيْئًا. سَلُونِي مِنْ مَالِي مَا شِئْتُمْ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي مُوسَى. حَدِيثُ عَائِشَةَ حَدِيثٌ حَسَنٌ.وقد رَوَى بَعْضُهُمْ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عن أبيه عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ مثله *

5. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, upozorenju njegovom narodu

2425. ISPRIČAO NAM JE Ebu Eš'as Ahmed b. Mikdam;[1297] kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abdur-Rahman et-Tufavi; kaže: Nas je obavijestio Hišam b. Urve, prenijevši od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **Pošto bi objavljen ajet** *(I opominji rodbinu svoju najbližu)*[1298] **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "O, Safija[1299], kćeri Abdul-Muttalibova, o, Fatima kćeri Muhammedova, o, sinovi Abdul-Muttalibovi, ja vam kod Allaha ništa ne mogu pomoći, a od mog imetka tražite što vam volja[1300]."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa[1301] i Ebu Musaa. Aišin hadis je hasenun. Neki su od Hišama b. Urvea, on od svoga oca a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenijeli slično prethodnom hadisu.

٦ . بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْبُكَاءِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّه تعالى *

٢٤٢٦ . حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه بْنُ الْمُبَارَك عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّه الْمَسْعُودِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَلِجُ النَّارَ رَجُلٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّه حَتَّى يَعُودَ اللَّبَنُ فِي الضَّرْعِ. وَلَا يَجْتَمِعُ غُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّه وَدُخَانُ جَهَنَّمَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي رَيْحَانَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هُوَ مَوْلَى آل طَلْحَةَ مَدَنِيٌّ ثِقَةٌ. رَوَى عَنْهُ شُعْبَةُ وَسُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ *

[1297] Ebu Eš'as Ahmed b. Mikdam el-Idžli je iskren ravija. Pripadao je desetoj generaciji.

[1298] Sura *Eš-Šuara*, 214. ajet.

[1299] Safija koja se spominje u ovom hadisu je Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, tetka. Što se tiče njegove žene Safije, njom će se kasnije oženiti.

[1300] Dakle, radite i činite dobra djela jer vam ja kod Allaha ništa ne mogu pomoći, a od onoga što ja posjedujem tražite šta hoćete, ja ću vam dati. Ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio je svojoj rodbini prije nego mu je dozvoljen šefa'at.

[1301] Abdur-Rahman el-Mubarekfori veli: Ako su ove riječi izgovorene u početku objave Kur'ana u Mekki, onda ih nisu mogli prenijeti Ibn Abbas i Ebu Hurejre jer je Ibn Abbas rođen tri godine prije Hidžre, a Ebu Hurejre je primio islam tek u Medini. Također, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije mogao pozvati Fatimu jer je Fatima u to vrijeme bila veoma mala. Jedino što je moguće je to da je ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio dva puta: jednom u početku islama i drugi put kasnije, pa su Ebu Hurejere i Ibn Abbas prenijeli riječi koje je uputio kasnije.

6. O vrijednosti plakanja zbog straha od Uzvišenog Allaha

2426. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Abdur-Rahmana b. Abdullaha el-Mesudija,[1302] on od Muhammeda b. Abdur-Rahmana,[1303] on od Isaa b. Talhe, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće ući u Džehennem onaj ko je plakao zbog straha od Allaha, sve dotle dok se mlijeko ne vrati u vime, niti se mogu sastati prašina iz borbe na Allahovome putu i dim džehennemske vatre."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Rejhane i Ibn Abbasa.[1304] Ovaj hadis je sahihun. Muhammed b. Abdur-Rahman je štićenik Talhine porodice; Medinelija je. Kao ravija hadisa je pouzdan. Od njega su hadise preuzeli Šu'be i Sufjan es-Sevri.

٧. بَاب فِي قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا *

٢٤٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُهَاجِرِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ مُوَرِّقٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ وَأَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُونَ. أَطَّتِ السَّمَاءُ وَحُقَّ لَهَا أَنْ تَئِطَّ. مَا فِيهَا مَوْضِعُ أَرْبَعِ أَصَابِعَ إِلَّا وَمَلَكٌ وَاضِعٌ جَبْهَتَهُ لِلَّهِ سَاجِدًا. وَاللَّهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا. وَمَا تَلَذَّذْتُمْ بِالنِّسَاءِ عَلَى الْفُرُشِ. وَلَخَرَجْتُمْ إِلَى الصُّعُدَاتِ تَجْأَرُونَ إِلَى اللَّهِ لَوَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ شَجَرَةً تُعْضَدُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ عَائِشَةَ وَ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَنَسٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَيُرْوَى مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ أَنَّ أَبَا ذَرٍّ قَالَ: لَوَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ شَجَرَةً تُعْضَدُ. وَيُرْوَى عَنْ أَبِي ذَرٍّ موقوفا*

٢٤٢٨. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ الثَّقَفِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا وَلَبَكَيْتُمْ كَثِيرًا.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

7. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Da znate ono što ja znam, malo biste se smijali"

2427. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed ez-Zubejri; kaže: Nas je obavijestio Israil, prenijevši od Ibrahima

---

[1302] Abdur-Rahman b. Abdullah b.Utbe b. Mesud el-Kufi el-Mesudi je iskren ravija ali je pred smrt posenilio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1303] Muhammed b. Abdur-Rahman b. Ubejd el-Kureši, štićenik Talhine porodice, pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1304] Ebu Rejhanin hadis bilježe Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Nesaija u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*, dok Ibn Abbasov hadis bilježi Tirmizija u ovoj zbirci hadisa.

b. Muhadžira, on od Mudžahida, on od Muverrika[1305], a on od Ebu Zerra, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Zaista ja vidim ono što vi ne vidite i čujem ono što vi ne čujete. Nebesa škripe, a kako i ne bi kad na njima nema mjesta ni koliko četiri prsta mogu poklopiti, a da na njemu nije melek na sedždi! Tako mi Allaha, da znate ono što ja znam, vrlo malo biste se smijali, a puno biste plakali, i ne biste se, u posteljama, naslađivali sa svojim ženama, nego biste izlazili na visoravni i skrušeno se Allahu molili. Volio bih** (veli Ebu Zerr) **da sam drvo koje će biti posječeno** (nego što sam čovjek)."

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Aiše, Ebu Hurejrea, Ibn Abbasa i Enesa. Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1306] Prenosi se, sa više seneda, od Ebu Zerra da je rekao: Volio bih da sam drvo koje će biti posječeno (nego što sam čovjek). Prenose se (ove riječi) od Ebu Zerra kao mevkuf.

2428. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Vehhab es-Sekafi, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da znate ono što ja znam, malo biste se smijali, a puno biste plakali."**[1307] Ovaj hadis je sahihun.[1308]

٨. بَاب ما جاء مَنْ تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ لِيُضْحِكَ النَّاسَ *

٢٤٢٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عِيسَى بْنِ طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ: **إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَى بِهَا بَأْسًا يَهْوِي بِهَا سَبْعِينَ خَرِيفًا فِي النَّارِ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْه *

٢٤٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيد حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ حَكِيم حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ يَقُولُ: **وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ بِالْحَدِيث لِيُضْحِكَ بِه الْقَوْمَ فَيَكْذِبُ. وَيْلٌ لَهُ وَيْلٌ لَهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

8. O onome koji izgovori (makar) jednu riječ s ciljem da bi nasmijao ljude

2429. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ibn Ebu Adij, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka; kaže: Ispričao mi je Muhammed b. Ibrahim, prenijevši od Isaa b. Talhe, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov

---

[1305] Muverrik b. Mušemridž b. Abdullah el-Idžli el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

[1306] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1307] To znači: Da znate kao što ja znam kako je Allahova kazna žestoka i kako će biti teško ispitivanje na Sudnjem danu, malo biste se smijali a puno biste plakali.

[1308] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu.*

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Čovjek će izgovoriti samo jednu riječ, za koju će misliti da nije grijeh, zbog koje će ostati u Džehennemu sedamdeset godina."** Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[1309]

2430. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid ; kaže: Ispričao nam je Behz b. Hakim; kaže: Meni je ispričao moj otac, prenijevši od moga djeda, koji je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Teško onome ko nešto ispriča s ciljem da nasmije ljude i pri tome slaže! Teško njemu, teško njemu!"** Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun.[1310]

٩ . باب منه

٢٤٣١. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ الْبَغْدَادِيُّ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاث حَدَّثَنِي أَبِي عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَنَسِ بـن مالك قَالَ : تُوُفِّيَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ، يَعْنِي رَجُلٌ: أَبْشِرْ بِالْجَنَّة. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَوَلَا تَـدْرِي فَلَعَلَّهُ تَكَلَّمَ فِيمَا لَا يَعْنِيهِ أَوْ بَخِلَ بِمَا لَا يَنْقُصُهُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٢٤٣٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ نَصْرٍ النَّيْسَابُورِيُّ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا أَبُو مُسْهِرٍ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ قُرَّةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْه *

٢٤٣٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِنَّ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكَهُ مَا لَا يَعْنِيهِ**. هَكَذَا رَوَى غَيْرُ وَاحِدٍ مِنْ أَصْحَابِ الزُّهْرِيِّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ مَالِك.

9. O istoj temi

2431. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Abdul-Džebbar el-Bagdadi;[1311] kaže: Obavijestio nas je Omer b. Hafs b. Gijas;[1312] kaže: Ispričao mi je moj otac, prenijevši od A'meša, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao: Umro je neko od Vjerovjesnkovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba a neki mu čovjek reče: Raduj se Džennetu.[1313] Čuvši to, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

---

1309 Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunen*u i Hakim u *Mustedreku.*

1310 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud, Nesaija i Ed-Darimi u *sunenima* te Hakim u *Mustedreku.*

1311 Sulejman b. Abdul-Džebbar el-Hajjat Ebu Ejub el-Bagdadi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

1312 Omer b. Hafs b. Gijas el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa koji je ponekad, prilikom prenošenja hadisa, pravio previde. Pripadao je desetoj generaciji.

1313 Ove riječi je dotični čovjek uputio umrlom u duhu 30. ajeta sure *Fusilet* koji glasi: *"Onima koji govore: Gospodar naš je Allah pa poslije ostanu pri tome - dolaze meleki: Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu koji vam je obećan."*

sellem, reče: **"Otkud ti znaš? Možda je govorio ono što ga se nije ticalo ili možda je škrtario u onome što mu** (da ga je dijelio) **ne bi bilo umanjeno."**[1314] Ovaj hadis je garibun.[1315]

2432. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Nasr en-Nejsaburi[1316] i drugi i kazali: Obavijestio nas je Ebu Mushir,[1317] prenijevši od Ismaila b. Abdullaha b. Semae,[1318] on od Evzaija, on od Kurrea,[1319] on od Zuhrija, on od Ebu Seleme, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U lijepo islamsko ponašanje spada i to da se čovjek kloni onoga što ga se ne tiče."**

Ovaj hadis je garibun.[1320] Od hadisa koje je prenio Ebu Seleme od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, poznat nam je samo ovaj u ovoj formi.

2433. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Malik b. Enes, prenijevši od Zuhrija, a on od Alije b. Husejna[1321], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"U lijepo čovjekovo islamsko ponašanje spada i to da se kloni onoga što ga se ne tiče."**

Tako su mnogi Zuhrijevi učenici prenijeli od Zuhrija, on od Alije b. Husejna, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično Malikovu hadisu.

[1314] Ibn Ebu Dunja i Ebu Ja'la zabilježli su, sa senedom od Enesa b. Malika, koji je kazao: "Jedan od naših je pao kao šehid na Uhudu. Na trbuhu su mu našli privezan kamen da bi lakše podnosio glad. Našavši ga, njegova majka obrisa mu zemlju sa lica i reče: Sine moj! Neka ti je prijatan boravak u Džennetu. Čuvši to, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: A otkud ti znaš, možda je on govorio ono što ga se nije ticalo..."

[1315] Sve ravije u senedu ovoga hadisa su pouzdane i to prema kriterjima Buharije i Muslima osim Sulejmana b. Abdul-Džebbara el-Bagdadija, Tirmizijinog učitelja. I njega je Ibn Hibban svrstao među pouzdane prenosioce hadisa, s tim što on ne spada u one koji su pouzdani prema kriterijima Buharije i Muslima.

[1316] Ebu Abdullah Ahmed b. Nasr b. Ebu Džafer en-Nejsaburi pouzdan je prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i hafiz hadisa. Bio je izuzetno pobožan čovjek. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1317] Ebu Mushir Abdul-A'la b. Mushir el-Gassani ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa i veoma vrijedan čovjek. Pripadao je desetoj generaciji.

[1318] Ismail b. Abdullah b. Semaa el-Adevi, štićenik Ali Omera er-Remlija. On je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[1319] Kurre b. Abdur-Rahman b. Hivel el-Muafir el-Basri iskren je prenosilac hadisa, ali bi prilikom prenošenja hadisa proturječio drugim pouzdanim prenosiocima. Neki vele da mu je ime Jahja. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1320] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman*. Nevevi je ovaj hadis ocijenio dobrim.

[1321] Alija b. Husejn b. Alija b. Ebu Talib Zejnul-Abidin je pouzdan i siguran prenosilac hadisa, šeri'atski pravnik i veoma pobožan čovjek. Zuhri kaže: "Ja od njega vrednijeg Kurejšiju nisam vidio." Pripadao je trećoj generaciji.

١٠. بَاب ما جاء فِي قِلَّة الْكَلَامِ *

٢٤٣٤. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا عَبْدَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي قَالَ: سَمِعْتُ بِلَالَ بْنَ الْحَارِثِ الْمُزَنِيَّ صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ مَا يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكْتُبُ اللَّهُ لَهُ بِهَا رِضْوَانَهُ إِلَى يَوْمِ يَلْقَاهُ. وَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ مَا يَظُنُّ أَنْ تَبْلُغَ مَا بَلَغَتْ فَيَكْتُبُ اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا سَخَطَهُ إِلَى يَوْمِ يَلْقَاهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. هَكَذَا رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو نَحْوَ هَذَا. وَقَالُوا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ بِلَالِ بْنِ الْحَارِثِ. وَرَوَى مَالِكٌ بن أنس هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِيهِ عَنْ بِلَالِ بْنِ الْحَارِثِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ جَدِّهِ *

10. O minimumu govora

2434. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Abde,[1322] prenijevši od Muhammeda b. Amra; kaže: Ispričao mi je moj otac,[1323] prenijevši od moga djeda[1324] da je kazao: Čuo sam Bilala b. Harisa el-Muzenija, ashaba Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem kada veli: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: **"Neko će od vas izgovoriti riječ kojom je Allah zadovoljan, ne sluteći da će ona postići ono što je postigla,[1325] a Allah će mu zbog nje upisati Svoje zadovoljstvo sve do Dana kada će se sa Njim sresti. Isto tako će neko od vas izgovoriti riječ koja izaziva Allahovom srdžbu[1326], ne sluteći da će ona postići ono što je postigla, a Allah će mu zbog nje upisati Svoju srdžbu sve do Dana kad će se sa Njim sresti."**[1327]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ummi Habibe. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1328] Tako su mnogi od Muhammeda b. Amra prenijeli slično ovome rekavši: "od Muhammeda b. Amra, od njegova oca, od njegova djeda, od Bilala b. Harisa." I Malik b. Enes je ovaj hadis prenio od Muhammeda b. Amra, od njegova oca, od Bilala b. Harisa, ali u njegovu senedu nije spomenuo: "od njegova djeda."

[1322] Abde b. Sulejman.

[1323] Amr b. Alkama b. Vekkas el-Lejsi el-Medeni je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1324] Tj. Alkamu b. Vekkasa el-Lejsija el-Medenija. On je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Griješe oni koji misle da je on ashab. Vele da je rođen za života Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a umro je u vrijeme hilafeta Abdul-Melika.

[1325] Tj. ne poznajući njenu stvarnu vrijednost kod Allaha. Ibn Ujejne smatra da je to riječ kojom se vladar odvraća od nasilja.

[1326] Ibn Ujejne smatra da je to riječ kojom se vladar podstiče na još veće nasilje.

[1327] Kao što je Uzvišeni Allah upisao svoje prokletstvo Iblisu sve do Sudnjeg dana, rekavši mu: "Neka je na tebe prokletstvo sve do Sudnjeg dana."

[1328] Bilježe ga i Malik u *Muvetta'u,* Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Nesaija i Ibn Madže u *sunenima*. Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim kaže da mu je sened pouzdan.

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي هَوَانِ الدُّنْيَا عَلَى اللَّهِ *

٢٤٣٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ مسهر بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْ كَانَتْ الدُّنْيَا تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَقَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةَ مَاءٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٣٦. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ مُجَالِدٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَّادٍ قَالَ: كُنْتُ مَعَ الرَّكْبِ الَّذِينَ وَقَفُوا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى السَّخْلَةِ الْمَيِّتَةِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **أَتُرَوْنَ هَذِهِ هَانَتْ عَلَى أَهْلِهَا حِينَ أَلْقَوْهَا؟ قَالُوا: مِنْ هَوَانِهَا أَلْقَوْهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: فَالدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذِهِ عَلَى أَهْلِهَا.** وَفِي الْبَاب عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ عُمَرَ. حَدِيثُ الْمُسْتَوْرِدِ حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢٤٣٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْمُكْتِبُ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ ثَابِتٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ ثَابِتِ بْنِ ثَوْبَانَ قَال: سَمِعْتُ عَطَاءَ بْنَ قُرَّةَ قَال: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ ضَمْرَةَ قَال: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **إِنَّ الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا وَالَاهُ وَعَالِمٌ أَوْ مُتَعَلِّمٌ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

٢٤٣٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ أَخْبَرَنِي قَيْسُ بْنُ أَبِي حَازِمٍ قَال: سَمِعْتُ مُسْتَوْرِدًا أَخَا بَنِي فِهْرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلُ مَا يَجْعَلُ أَحَدُكُمْ إِصْبَعَهُ فِي الْيَمِّ فَلْيَنْظُرْ بِمَاذَا يَرْجِعُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

11. O beznačajnosti ovoga svijeta kod Allaha

2435. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Hamid b. Sulejman,[1329] prenijevši od Hazima, a on od Mushera b. Sa'da, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Da ovaj svijet kod Allaha vrijedi i koliko krilo mušice, On nevjerniku od njega ne bi dao ni gutljaj vode[1330]."** Na ovu temu hadis je prenesen i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je, u ovoj formi, sahihun-garibun.[1331]

2436. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Mudžalida,[1332] on od Kajsa b. Ebu Hazima, a on od Mustevrida b. Šeddada, koji je kazao: Bio sam u grupi jahača koja je sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, zastala pored tek

---

[1329] Abdul-Hamid b. Sulejman el-Huzai ed-Darir Ebu Omer el-Medeni slab je prenosilac hadisa. On je Fulejhov brat. Živio je u Bagdadu. Pripadao je osmoj generaciji.

[1330] Nevjernik se tretira kao Allahov, dž.š., neprijatelj. Allah Svome neprijatelju ne bi ničega vrijednog dao, čak ni koliko gutljaj vode. Imajući u vidu da ovaj svijet i sve što je na njemu, kod Allaha, dž. š., ne vrijedi ni kao krilo mušice, Allah, dž. š., i nevjerniku daje od onoga što je kod Njega tako bezvrijedno.

[1331] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1332] Mudžalid b. Seid b. Umejr el-Hemdani Ebu Amr el-Kufi nije dovoljno jak prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je šestoj generaciji.

rođenog uginulog jareta, kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Vidite li ovo? Ono je beznačajno za njegovog vlasnika, dok ga je bacio! Allahov Poslaniče, uzviknuše prisutni, i zbog toga što je toliko bezvrijedno oni su ga bacili? On reče: "Ovaj svijet je kod Allaha beznačajniji nego što je ovo njegovom vlasniku."** Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džabira i Ibn Omera. Mustevridov hadis je hasenun.[1333]

2437. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Mueddeb;[1334] kaže: Obavijestio nas je Ali b. Sabit[1335]; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Sabit b. Sevban[1336] i kazao: Čuo sam Ataa b. Kurea[1337] kada je kazao: Čuo sam Abdullaha b. Damrea[1338] kada je rekao: Čuo sam Ebu Hurejera kada kaže: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada veli: **"Proklet je ovaj svijet i sve što je na njemu osim zikrullaha, dobrih djela koja Allah voli, onoga koji zna i onoga koji uči."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1339]

2438. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Ispričao nam je Ismail b. Ebu Halid; kaže: Obavijestio me je Kajs b. Ebu Hazim i kazao: Čuo sam Mustevrida[1340], Benu Fihrova brata, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ovaj svijet je, u odnosu na budući svijet, kao kad neko od vas stavi svoj prst u more; neka pogleda sa čim ga vraća."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1341]

١٢. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ *

٢٤٣٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو.

[1333] Bilježi ga i Ahmed b.Hanbel u *Musnedu*.
[1334] Muhammed b. Hatim el-Mueddib ez-Zimmi el-Horasāni je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.
[1335] Alija b. Sabit el-Džezeri Ebu Ahmed el-Hašimi je iskren prenosilac hadisa koji je ponekad, prilikom prenošenja, griješio. Pripadao je devetoj generaciji.
[1336] Abdur-Rahman b. Sabit b. Sevban el-Anesi ed-Dimeški iskren je prenosilac hadisa koji je ponekad, prilikom prenošenja hadisa, griješio. Neki su ga smatrali kaderijom. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je sedmoj generaciji.
[1337] Ata b. Kurre es-Seluli je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.
[1338] Abdullah b. Damre es-Seluli je, po mišljenju El-Idžlija, pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji prenosilaca.
[1339] Bilježe ga Ibn Madže i Bejhekija u *sunenima*.
[1340] Mustevrid b. Šeddad el-Kureši el-Fihri.
[1341] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

12. Ovaj svijet je zatvor za vjernika, a raj za nevjernika

2439. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muhammed, prenijevši od Alaa b. Abdur-Rahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ovaj svijet je zatvor za vjernika, a raj za nevjernika."**[1342] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1343] Na ovu temu prenesen je hadis i od Abdullaha b. Amra.

١٣. بَاب مَا جَاءَ مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ أَرْبَعَةِ نَفَرٍ *

٢٤٤٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبُو نُعَيْمٍ أَخْبَرَنَا عُبَادَةُ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ خَبَّابٍ عَنْ سَعِيدٍ الطَّائِيِّ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ أَنَّهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو كَبْشَةَ الْأَنَّمَارِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **ثَلَاثَةٌ أُقْسِمُ عَلَيْهِنَّ وَأُحَدِّثُكُمْ** حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ. قَالَ مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ، وَلَا ظُلِمَ عَبْدٌ مَظْلَمَةً فَصَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عِزًّا، وَلَا فَتَحَ عَبْدٌ بَابَ مَسْأَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا. وَأُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ. فَقَالَ: إِنَّمَا الدُّنْيَا لِأَرْبَعَةِ نَفَرٍ: عَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ وَيَعْلَمُ لِلَّهِ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ. وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ مَالًا فَهُوَ صَادِقُ النِّيَّةِ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ بِعَمَلِ فُلَانٍ فَهُوَ بِنِيَّتِهِ فَأَجْرُهُمَا سَوَاءٌ. وَعَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا يَخْبِطُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ وَلَا يَعْلَمُ لِلَّهِ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَخْبَثِ الْمَنَازِلِ. وَعَبْدٍ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلَانٍ فَهُوَ بِنِيَّتِهِ فَوِزْرُهُمَا سَوَاءٌ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

13. O tome da je stanje na ovome svijetu poput stanja četiriju osoba

2440. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail; kaže: Obavijestio nas je Ebu Nuajm; kaže: Nas je obavijestio Ubade b. Muslim;[1344] kaže: Nas je obavijestio Junus b. Habbab,[1345] prenijevši od Seida et-Taija Ebu Bahterija[1346],

---

[1342] Nevevi smatra da je vjernik na ovome svijetu sputan šeri'atskim propisima koji ga ograničavaju da bi se komotno mogao ponašati i uživati u nasladama i porocima ovoga svijeta. Nevjernik, pak, imajući u vidu da ne poštuje propise vjere, uživa u svemu što mu se sviđa na ovome svijetu. Zbog toga je ovaj svijet za njega poput raja.

[1343] Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1344] Ubade b. Muslim el-Fezari Ebu Jahja el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa. Po mišljenju Ibn Hibbana on se, prilikom prenošenja hadisa, dosta kolebao. Pripadao je šestoj generaciji.

[1345] Junus b. Habbab el-Esedi iskren je prenosilac hadisa, s tim što je često prilikom prenošenja griješio. Sumnjalo se da je rafidija. Pripadao je šestoj generaciji.

[1346] Seid b. Fejruz b. Ebu Imran et-Tai Ebu Bahteri el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa. Blago je naginjao šiijama. Mnogo je prenosio mursel hadise. Pripadao je trećoj generaciji.

koji je kazao: Ispričao mi je Ebu Kebše el-Enmari da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Na troje ću vam se zakleti, a ispričaću vam i hadis pa ga upamtite. Čovjekov imetak neće umanjiti sadaka. Svakoj će osobi, kojoj bude učinjena nepravda pa je strpljivo podnese, Allah povećati ugled. Neće nijedna osoba otvoriti vrata prosjačenja, a da joj Allah neće otvoriti vrata siromaštva, ili je kazao slično tome. Ispričaću vam i hadis pa ga upamtite. Stanje** (ljudi) **na ovome svijetu je poput stanja četiriju osoba: osobe koju je Allah opskrbio imetkom i znanjem pa se boji Allaha, dijeli od njega i koristi ga u održavanju rodbinskih veza; uz to ona dobro zna svoje dužnosti i prema Allahu, ovo je najvredniji stepen. Osobe koju je Allah opskrbio znanjem, a nije je opskrbio imetkom, ali ona iskreno, iz dna duše, govori: Kad bih imala imetka ja bih sa njim postupala kao što postupa taj i taj. Ona će, zbog svoga nijjeta, imati istu nagradu kao i onaj** (na koga je mislila); **osobe koju je Allah opskrbio imetkom, ali je nije opskrbio znanjem pa ona sa svojim imetkom nepromišljeno postupa; niti ga dijeli, niti ga koristi u održavanju rodbinskih veza; uz to, ona ne poznaje ni svoje obaveze prema Allahu; to je najgori stepen. Osobe koju Allah nije opskrbio ni imetkom ni znanjem, ali ona govori: Da mi je imetka, ja bih sa njim postupila isto onako kao što postupa taj i taj** (koji ga nepromišljeno troši); **ona će zbog svoga nijjeta imati istu odgovornost kao i onaj** (na koga je mislila)." Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1347]

١٤. بَاب مَا جَاءَ فِي الْهَمِّ فِي الدُّنْيَا وَحُبِّهَا *

٢٤٤١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ بَشِيرٍ أَبِي إِسْمَعِيلَ عَنْ سَيَّارٍ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاقَةٌ فَأَنْزَلَهَا بِالنَّاسِ لَمْ تُسَدَّ فَاقَتُهُ. وَمَنْ نَزَلَتْ بِهِ فَاقَةٌ فَأَنْزَلَهَا بِاللَّهِ فَيُوشِكُ اللَّهُ لَهُ بِرِزْقٍ عَاجِلٍ أَوْ آجِلٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ *

٢٤٤٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ قَالَ: جَاءَ مُعَاوِيَةُ إِلَى أَبِي هَاشِمِ بْنِ عُتْبَةَ وَهُوَ مَرِيضٌ يَعُودُهُ. فَقَالَ: يَا خَالُ مَا يُبْكِيكَ؟ أَوَجَعٌ يُشْئِزُكَ أَمْ حِرْصٌ عَلَى الدُّنْيَا؟ قَالَ: كُلٌّ لَا. وَلَكِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهِدَ إِلَيَّ عَهْدًا لَمْ آخُذْ بِهِ. قَالَ: **إِنَّمَا يَكْفِيكَ مِنْ جَمِيعِ الْمَالِ خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَأَجِدُنِي الْيَوْمَ قَدْ جَمَعْتُ.** وَقَدْ رَوَاهُ زَائِدَةُ وَعَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ سَهْمٍ قَالَ: دَخَلَ مُعَاوِيَةُ عَلَى أَبِي هَاشِمِ بْنِ عُتْبَةَ فَذَكَرَ نَحْوَهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ بُرَيْدَةَ الْأَسْلَمِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٤٤٣. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ شِمْرِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ سَعْدِ بْنِ الْأَخْرَمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَتَّخِذُوا الضَّيْعَةَ فَتَرْغَبُوا فِي الدُّنْيَا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

1347 Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

14. O pridavanju značaja ovom svijetu i ljubavi prema njemu

2441. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Beširira Ebu Ismaila,[1348] on od Sejjara,[1349] on od Tarika b. Šihaba, a on od Abdullaha b. Mesuda, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Koga zadesi bijeda pa od svijeta bude tražio da tu bijedu prevaziđe, neće je nikada prevazići, a koga snađe bijeda pa se Allahu obrati da mu je otkloni, postoji mogućnost da ga Allah odmah opskrbi,[1350] ili da ga opskrbi malo kasnije."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1351]

2442. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura i A'meša a njih dvojica od Ebu Vaila[1352] koji je kazao: Otišao je Muavija[1353] Ebu Hašimu b. Utbeu[1354] da ga obiđe u bolesti. Zatekavši ga kako plače, Muavija reče: Daidža, šta te je uplakalo? Ili plačeš zbog bola koji osjećaš ili, pak, zbog žala za ovim svijetom? Ni jedno ni drugo, odgovori on. Plačem zbog toga što mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio nešto čega se nisam držao. Rekao mi je: **"Od imovine ti je dovoljno imati slugu i jahalicu za borbu na Allahovome putu. A pogledaj šta ja danas imam."**

Prenijeli su ga Zaide i Ubejde b. Humejd od Mensura, on od Ebu Vaila, a on od Semurea b. Sehma[1355] da je kazao: Ušao je Muavija kod Ebu Hašima b. Utbea, potom je spomenuo slično prethodnom hadisu. Na ovu temu prenesen je hadis i od Burejdea el-Eslemija a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1348] Bešir b. Sulejman Ebu Ismail el-Kindi el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Prenosio je ponekad garib hadise. Pripadao je šestoj generaciji.

[1349] Sejjar Ebu Hamza el-Kufi prenosilac je hadisa koji zadovoljava. Pripadao je petoj generaciji.

[1350] U Ebu Davudovoj predaji stoji: Postoji mogućnost da ga Allah, dž.š., opskrbi brzom opskrbom ili da učini da umre neki od njegovih bogatih rođaka čiju će imovinu on naslijediti.

[1351] Bilježi ga i Ebu Davud u *Sunenu.*

[1352] Ebu Vail Šekik b. Seleme el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. On je muhadrem, što znači da je rođen u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nije susreo. Umro je u vrijeme hilafeta Omera b. Abdul-Aziza. Kad je umro imao je stotinu godina.

[1353] Muavija b. Ebu Sufjan je ashab.

[1354] Ebu Hašim b. Utbe b. Rebia b. Abduš-Šems je ashab. Primio je islam na Dan oslobođenja Mekke. Kasnije se nastanio u Šamu. On je bio Muavijin daidža.

[1355] Semure b. Sehm el-Kureši el-Esedi je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji.

2443. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Veki'; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Šimra b. Atijjea,[1356] on od Mugirea b. Sa'da b. Ahrema,[1357] on od svoga oca[1358], a on od Abdullaha[1359], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neka vam imovina ne probuđuje želju za ovim svijetom."** Ovaj hadis je hasenun.[1360]

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي طُولِ الْعُمْرِ لِلْمُؤْمِنِ *

٢٤٤٤. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ قَيْسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قيس أَنَّ أَعْرَابِيًّا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ خَيْرُ النَّاسِ؟ قَالَ مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَجَابِرٍ. هَـــذَا حَـــدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٤٥. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ: أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ؟ قَالَ: مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ. قَالَ: فَأَيُّ النَّـــاسِ شَـــرٌّ؟ قَالَ: مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَسَاءَ عَمَلُهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

15. O dugom životu vjernika

2444. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab, prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Amra b. Kajsa[1361], a on od Abdullaha b. Kajsa[1362] da je neki beduin rekao: **"Allahov Poslaniče, ko je najbolji? On reče: Onaj ko dugo živi, a radi dobra djela."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Džabira. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[1363]

[1356] Šimr b. Atijje el-Esedi el-Kahili el-Kufi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1357] Mugire b. Sa'd b. Ahrem et-Tai je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1358] Sa'd b. Ahrem et-Tai el-Kufi. Da li je on ashab ili nije, sporno je među hadiskim učenjacima. Ibn Hibban ga smatra ashabom.

[1359] Abdullah b. Mesud.

[1360] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman.*

[1361] Amr b. Kajs b. Sevr b. Mazin el-Kindi el-Himsi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1362] Po mišljenju El-Mubarekforija ovdje se radi o grešci; nije Abdullah b. Kajs nego Abdullah b. Busr. Ovaj hadis je prenio Sujutija u *El-Džami'us-Sagiru* i nakon njega je kazao: Zabilježili su ga Ahmed b. Hanbel i Tirmizija od Abdullaha b. Busra. Također ga je El-Munziri prenio u *Et-Tergibu Vet-Terhibu* od Abdullaha b. Busra."

[1363] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

2445. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hafs Amr b. Ali; kaže: Obavijestio nas je Halid b. Haris; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Alije b. Zejda,[1364] on od Abdur-Rahmana b. Ebu Bekrea, a on od svoga oca: **"Neki čovjek upita: Allahov Poslaniče, ko je najbolji? On odgovori: Onaj ko dugo živi, a radi dobra djela. A ko je najgori?, ponovo će ovaj. On reče: Onaj ko dugo živi, a radi loša djela."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1365]

١٦ . بَاب مَا جَاءَ فِي أَعْمَارِ هَذِهِ الْأُمَّةِ مَا بَيْنَ السِّتِّينَ إِلَى السَّبْعِينَ *

٢٤٤٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعِيدٍ الْجَوْهَرِيُّ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ كَامِلٍ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **عُمْرُ أُمَّتِي مِنْ سِتِّينَ سَنَةً إِلَى سَبْعِينَ سَنَةً**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ *

16. O tome da će dužina života ovog ummeta biti između šezdeset i sedamdeset godina

2446. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Seid el-Dževheri; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Rebi'a, prenijevši od Kamila Ebu Alaa,[1366] on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Životna dob moga ummeta biće između šezdeset i sedamdeset godina."**

Ebu Salihov hadis od Ebu Hurejrea je hasenun-garibun.[1367] Od Ebu Hurejrea je prenesen sa više seneda.

١٧ . بَاب مَا جَاءَ فِي تَقَارُبِ الزَّمَانِ وَقِصَرِ الْأَمَلِ *

٢٤٤٧. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا خَالِدُ بْنُ مَخْلَدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَتَقَارَبَ الزَّمَانُ فَتَكُونُ السَّنَةُ كَالشَّهْرِ وَالشَّهْرُ كَالْجُمُعَةِ وَتَكُونُ الْجُمُعَةُ كَالْيَوْمِ وَيَكُونُ الْيَوْمُ كَالسَّاعَةِ وَتَكُونُ السَّاعَةُ كَالضَّرَمَةِ بِالنَّارِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَسَعْدُ بْنُ سَعِيدٍ هُوَ أَخُو يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ *

[1364] Alija b. Zejd b. Abdullah b. Zuhejr b. Abdullah et-Tejmi el-Basri. Porijeklom je iz Hidžaza. On je slab prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji. Umro je 31. godine po Hidžri.

[1365] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ed-Darimi i Bejhekija u *sunenima*, Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru* i Hakim u *Mustedreku.*

[1366] Kamil b. Ala et-Temimi es-Sa'di, neki vele Ebu Abdullah el-Kufi, iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa dosta griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1367] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

17. O približavanju vremena i kratkoći nade

2447. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Devri; kaže: Obavijestio nas je Halid b. Mahled;[1368] kaže: Nas je obavijestio Abdullah b. Omer, prenijevši od Sa'da b. Seida el-Ensarija, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne zbliži vrijeme do te mjere da će godina biti kao mjesec, mjesec kao sedmica, sedmica kao dan, dan kao sahat, a sahat kao kres šibicom."**[1369]

Ovaj hadis je u ovoj formi garibun. Sa'd b. Seid je brat Jahjaa b. Seida el-Ensarija.

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي قِصَرِ الْأَمَلِ *

٢٤٤٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ لَيْث عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **أَخَذَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَعْضِ جَسَدِي فَقَالَ: كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ وَعُدَّ نَفْسَكَ فِي أَهْلِ الْقُبُورِ. فَقَالَ لِي ابْنُ عُمَرَ: إِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تُحَدِّثْ نَفْسَكَ بِالْمَسَاءِ. وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تُحَدِّثْ نَفْسَكَ بِالصَّبَاحِ. وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَمِنْ حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ، فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي يَا عَبْدَ اللَّه مَا اسْمُكَ غَدًا.**

٢٤٤٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ لَيْث عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ** . وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ الْأَعْمَشُ عَنْ مُجَاهِد عَنِ ابْنِ عُمَرَ نَحْوَهُ

٢٤٥٠. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّه عَنْ حَمَّاد بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّه بْنِ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَنَس عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِك قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **هَذَا ابْنُ آدَمَ وَهَذَا أَجَلُهُ. وَوَضَعَ يَدَهُ عِنْدَ قَفَاهُ ثُمَّ بَسَطَهَا فَقَالَ : وَثَمَّ أَمَلُهُ وَثَمَّ أَمَلُهُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي سَعِيد. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٤٥١. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي السَّفَرِ عَنْ عَبْد اللَّه بْنِ عَمْرٍو قَالَ: **مَرَّ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نُعَالِجُ خُصًّا لَنَا. فَقَالَ: مَا هَذَا؟ فَقُلْنَا قَدْ وَهَى فَنَحْنُ نُصْلِحُهُ. فَقَالَ: مَا أَرَى الْأَمْرَ إِلَّا أَعْجَلَ مِنْ ذَلِكَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو السَّفَرِ سَعِيدُ بْنُ يُحْمِدَ وَيُقَالُ ابْنُ أَحْمَدَ الثَّوْرِيُّ *

1368 Halid b. Mahled el-Katevani Ebu Hejsem el-Bedžli iskren je prenosilac hadisa. Naginjao je šiizmu. Pripadao je desetoj generaciji.

1369 Po mišljenju Turbeštija, to znači da će im zbog silnih iskušenja i belaja sa kojima će se svijet suočavati, vrijeme tako brzo prolaziti da će im godina izgledati kao mjesec, mjesec kao sedmica, sedmica kao dan itd. El-Hattabi smatra da će to biti u vrijeme Mehdija, Isaa i Dedždžala, pred Sudnji dan.

18. O kratkoći nade

2448. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahmed;[1370] kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Lejsa, on od Mudžahida, a on od Ibn Omera da je kazao: **"Uzeo me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za dio moga tijela[1371] i rekao: "Ponašaj se na ovome svijetu kao da si stranac ili putnik-prolaznik i smatraj se stanovnikom kabura." Ibn Omer mi** (veli Mudžahid) **reče: Kada osvaneš, ne očekuj da ćeš omrknuti, a kada omrkneš, ne očekuj da ćeš osvanuti. Iskoristi zdravlje prije bolesti i život prije smrti, jer ti, Allahov robe, ne znaš hoćeš li sutra biti živ ili mrtav."**[1372]

2449. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabi, el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Lejsa, on od Mudžahida, on od Ibn Omera a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je prenio A'meš od Mudžahida, a on od Ibn Omera slično prethodnom hadisu.

2450. ISPRIČAO NAM JE Suvejd;[1373] kaže: Obavijestio nas je Abdullah, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Ubejdullaha b. Ebu Bekra b. Enesa, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ovo je čovjek, a ovo je njegov smrtni čas, stavio je svoju ruku pored njegova potiljka, potom je raširi i reče: a tamo je njegova nada, a tamo je njegova nada."**[1374] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Seida. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1375]

2451. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Muavija, prenijevši od A'meša, on od Ebu Sefera[1376], a on od Abdullaha b. Amra da je kazao: **"Naiđe pokraj nas Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok smo popravljali trščanu kolibu i upita: Šta je to? Rekosmo:**

[1370] Ebu Ahmed Muhammed b. Abdullah b. Zubejr b. Amr b. Dirhem el-Esedi ez-Zubejri, el-Kufi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa, s tim što je pogriješio prilikom prenošenja hadisa od Sevrija. Pripadao je devetoj generaciji.

[1371] U Buharijevoj predaji ovog hadisa stoji: "Uzeo me Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za rame..."

[1372] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1373] Suvejd b. Nasr b. Suvejd el-Mirvezi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1374] Dakle, smrtni čas je svakom čovjeku sasvim blizu i prati ga. Čovjekova porodica i čovjekova nada ostaju podalje, izvan toga.

[1375] Bilježe ga i Nesaija i Ibn Madže u *sunenima* te Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1376] Ebu Sefer Seid b. Juhmid el-Hemdani es-Sevri el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Dotrajala je pa je popravljamo, a on će na to: "Mislim da je smrtni čas bliži od toga[1377]."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1378] Ebu Sefer se zvao Seid b. Juhmid, neki vele: Ibn Ahmed es-Sevri.

١٩. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ فِتْنَةَ هَذِهِ الْأُمَّةِ فِي الْمَالِ *

٢٤٥٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ سَوَّارٍ أَخْبَرَنَا لَيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ كَعْبِ ابْنِ عِيَاضٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةً وَفِتْنَةُ أُمَّتِي الْمَالُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ. إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ حَدِيثِ مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ *

19. O tome da će imetak biti iskušenje ovog ummeta

2452. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Hasan b. Sevvar;[1379] kaže: Nas je obavijestio Lejs b. Sa'd, prenijevši od Muavije b. Saliha, da mu je Abdur-Rahman b. Džubejr b. Nufejr[1380] ispričao od svoga oca[1381], a on od Ka'ba b. Ijada da je kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Svaki narod ima svoje iskušenje, a iskušenje mog ummeta bit će imetak."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1382] Poznat nam je samo preko Muavije b. Saliha.

٢٠. بَاب مَا جَاءَ لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ مَالٍ لَابْتَغَى ثَالِثًا *

٢٤٥٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادِيًا مِنْ ذَهَبٍ لَأَحَبَّ أَنْ يَكُونَ لَهُ ثَانِيًا

[1377] Dakle, ti popravljaš tu kolibu kako se za tvoga života ne bi srušila, a možda ćeš umrijeti prije nego se ona sruši. Zato ti je daleko bolje da popravljaš svoje postupke nego kolibu.

[1378] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima* i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1379] Hasan b. Sevvar el-Begavi Ebu Ala el-Mirvezi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1380] Abdur-Rahman b. Džubejr b. Nufejr el-Himsi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1381] Džubejr b. Nufejr b. Malik b. Amire el-Hadremi el-Himsi pouzdan je i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. Ustvari, on je muhadrem, što znači da je rođen u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme ali se sa njim nije susreo.

[1382] Bilježi ga i Hakim *u Mustedreku.* On smatra da je ovaj hadis vjerodostojan.

وَلَا يَمْلَأُ فَاهُ إِلَّا التُّرَابُ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ. وَفِي الْبَاب عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ وَأَبِي سَعِيدٍ وَعَائِشَةَ وَابْنِ الزُّبَيْرِ وَأَبِي وَاقِدٍ وَجَابِرٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

20. O tome da bi čovjek, kad bi imao dolinu blaga, poželio i drugu dolinu

2453. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Zijad; kaže: Obavijestio nas je Jakub b. Ibrahim b. Sa'd;[1383] kaže: Nas je obavijestio moj otac[1384], prenijevši od Saliha b. Kejsana, on od Ibn Šihaba, a on od Enesa b. Malika koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Kada bi čovjek imao dolinu zlata, zaželio bi da mu je i drugu. On se neće zadovoljiti sve dotle dok ga zemlja ne zatrpa. A Allah će oprostiti onome koji se pokaje."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ubeja b. Ka'ba, Ebu Seida, Aiše, Ibn Zubejra, Ebu Vakida, Džabira, Ibn Abbasa i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-sahihun-garibun.[1385]

٢١. بَاب مَا جَاءَ قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ *

٢٤٥٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : **قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ : طُولِ الْحَيَاةِ وَكَثْرَةِ الْمَالِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٥٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَهْرَمُ ابْنُ آدَمَ وَيَشِبُّ مِنْهُ اثْنَتَانِ : الْحِرْصُ عَلَى الْعُمُرِ وَالْحِرْصُ عَلَى الْمَالِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

21. O tome da je srce starca mladalačko kada je u pitanju ljubav prema dvoma

2454. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Ka'kaa b. Hakima,[1386] on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Srce starca je mladalačko kad je u pitanju ljubav prema dvoma: dugom životu i mnoštvu imetka."**

[1383] Jakub b. Ibrahim b. Sa'd b. Ibrahim b. Abdur-Rahman b. Avf ez-Zuhri Ebu Jusuf el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa i vrijedan čovjek. Nastanio se u Bagdadu. Pripadao je devetoj generaciji.

[1384] Ibrahim b. Sa'd b. Ibrahim Ebu Ishak. On je pouzdan prenosilac hadisa i hudždže. Pripadao je osmoj generaciji.

[1385] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1386] Ka'ka' b. Hakim el-Kinani je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

Na ovu temu prenesen je hadis i od Enesa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1387]

2455. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Čovjek stari, ali** (kod njega) **dvoje uvijek ostaju mladi; želja za životom i želja za imetkom."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1388]

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الزَّهَادَةِ فِي الدُّنْيَا *

٢٤٥٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ وَاقِدٍ أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ حَلْبَسٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **الزَّهَادَةُ فِي الدُّنْيَا لَيْسَتْ بِتَحْرِيمِ الْحَلَالِ وَلَا إِضَاعَةِ الْمَالِ وَلَكِنَّ الزَّهَادَةَ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَا تَكُونَ بِمَا فِي يَدَيْكَ أَوْثَقَ مِمَّا فِي يَدَيِ اللَّهِ. وَأَنْ تَكُونَ فِي ثَوَابِ الْمُصِيبَةِ إِذَا أَنْتَ أُصِبْتَ بِهَا أَرْغَبَ فِيهَا لَوْ أَنَّهَا أُبْقِيَتْ لَكَ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَأَبُو إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيُّ اسْمُهُ عَائِذُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ. وَعَمْرُو بْنُ وَاقِدٍ مُنْكَرُ الْحَدِيثِ *

٢٤٥٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ بْنُ حُمَيْدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ الْوَارِثِ أَخْبَرَنَا حُرَيْثُ بْنُ السَّائِبِ قَالَ: سَمِعْتُ الْحَسَنَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي حُمْرَانُ بْنُ أَبَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **لَيْسَ لِابْنِ آدَمَ حَقٌّ فِي سِوَى هَذِهِ الْخِصَالِ : بَيْتٌ يَسْكُنُهُ وَثَوْبٌ يُوَارِي عَوْرَتَهُ وَجِلْفُ الْخُبْزِ وَالْمَاءِ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَهُوَ حَدِيثُ الْحُرَيْثِ بْنِ السَّائِبِ. وَسَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ سُلَيْمَانَ بْنَ سَلْمٍ الْبَلْخِيَّ يَقُولُ : قَالَ النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ : جِلْفُ الْخُبْزِ يَعْنِي لَيْسَ مَعَهُ إِدَامٌ *

٢٤٥٨. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ جَرِيرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُطَرِّفٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ انْتَهَى إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ: (**أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ**). قَالَ: **يَقُولُ ابْنُ آدَمَ مَالِي مَالِي. وَهَلْ لَكَ مِنْ مَالِكَ إِلَّا مَا تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ أَوْ أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٥٩. حَدَّثَنَا بندار أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ أَخْبَرَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ أَخْبَرَنَا شَدَّادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ إِنْ تَبْذُلِ الْفَضْلَ خَيْرٌ لَكَ. وَإِنْ تُمْسِكْهُ شَرٌّ لَكَ. وَلَا تُلَامُ عَلَى كَفَافٍ وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ . وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَشَدَّادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يُكْنَى أَبَا عَمَّارٍ *

٢٤٦٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حَيْوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هُبَيْرَةَ عَنْ أَبِي تَمِيمٍ الْجَيْشَانِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرُزِقْتُمْ كَمَا يُرْزَقُ الطَّيْرُ. تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو تَمِيمٍ الْجَيْشَانِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَالِكٍ *

[1387] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Buharija i Muslim u *sahihima*, te Nesaija u *Sunenu.*

[1388] Bilježe ga Buharija i Muslim u *sahihima.*

٢٤٦١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ أَخَوَانِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ أَحَدُهُمَا يَأْتِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْآخَرُ يَحْتَرِفُ. فَشَكَا الْمُحْتَرِفُ أَخَاهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: لَعَلَّكَ تُرْزَقُ بِهِ.

٢٤٦٢. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مَالِكٍ وَمَحْمُودُ بْنُ خِدَاشٍ الْبَغْدَادِيُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي شُمَيْلَةَ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ ابْنِ مِحْصَنٍ الْخَطْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ وَكَانَتْ لَهُ صُحْبَةٌ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا فِي سِرْبِهِ مُعَافًى فِي جَسَدِهِ عِنْدَهُ قُوتُ يَوْمِهِ فَكَأَنَّمَا حِيزَتْ لَهُ الدُّنْيَا. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مَرْوَانَ بْنِ مُعَاوِيَةَ. قوله حِيزَتْ: يعني جُمِعَتْ.

٢٤٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا الْحُمَيْدِيُّ أَخْبَرَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُعَاوِيَةَ نَحْوَهُ.

22. O pobožnosti na ovome svijetu

2456. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman;[1389] kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Mubarek;[1390] kaže: Nas je obavijestio Amr b. Vakid;[1391] kaže: Nas je obavijestio Junus b. Halbes,[1392] prenijevši od Ebu Idrisa el-Havlanija, on od Ebu Zerra, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Pobožnost se na ovome svijetu ne ogleda u tome da se dozvoljeno uskraćuje sebi[1393] i da se nekontrolisano troši imovina, nego se pobožnost na ovome svijetu ogleda u tome da ne smatraš da je ono što je u tvome posjedu sigurnije od onoga što je kod Allaha,[1394] i da više voliš da te zadesi iskušenje, zbog nagrade koju ćeš za to dobiti, nego da te mimoiđe."[1395]**

[1389] Abdullah b. Abdur-Rahman ed-Darimi je poznati hadiski učenjak. Autor je *Sunena.*

[1390] Muhammed b. Mubarek es-Suveri, el-Kureši je pouzdan prenosilac hadisa. Živio je u Bagdadu. Pripadao je desetoj generaciji.

[1391] Amr b. Vakid ed-Dimeški Ebu Hafs je prenosilac hadisa koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji.

[1392] Junus b. Mejsere b. Halbes bio je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

[1393] Ovim se aludira na one neuke ljude koji, smatrajući to pobožnim činom, izbjegavaju da jedu lijepu hranu i oblače lijepu odjeću koja im je po islamu dopuštena. U suri *El-Maide,* u 87. i 88. ajetu, Uzvišeni Allah veli: *"O, vjernici, ne uskraćujte sebi lijepe stvari koje vam je Allah dozvolio, samo ne prelazite mjeru, jer Allah ne voli one koji pretjeruju. I jedite ono što vam Allah daje, što je dozvoljeno i lijepo; i bojte se Allaha u Kojeg vjerujete."*

[1394] Uzvišeni Allah svakome garantira opskrbu. Istinski pobožnjak je onaj koji je sigurniji u opskrbu koju mu je Allah obećao nego u ono što je već zaradio i što je u njegovome posjedu.

[1395] Svako je iskušenje teško podnijeti. Naročito su teška iskušenja koja uzrokuju fizički i duševni bol, kao kada nekoga zadesi teška i neizlječiva bolest ili kad neko izgubi dijete. Istinski pobožnjak je onaj koji više voli da ga takva iskušenja snađu, bez obzira što su tako bolna, nego da ga mimoiđu zbog nagrade koja je za njih obećana.

Ovaj hadis je garibun.[1396] Poznat nam je samo u ovoj formi. Ebu Idris el-Havlaniju je ime Aizullah b. Abdullah, dok je Amr b. Vakid, prilikom prenošenja hadisa, proturječio pouzdanijim prenosiocima hadisa.

2457. ISPRIČAO NAM JE Abd b. Humejd; kaže: Obavijestio nas je Abdus-Saamed b. Abdul-Varis; kaže: Nas je obavijestio Hurejs b. Saib[1397] i kazao: Čuo sam Hasana[1398] kada kaže: Ispričao mi je Humran b. Eban, prenijevši od Osmana b. Affana, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Čovjeku je izuzetno nužno samo ovo: kuća u kojoj će stanovati, odjeća kojom će pokriti svoje sramotne dijelove tijela, suh hljeb i voda."**[1399]

Ovaj hadis je sahihun.[1400] To je hadis koji je prenio Hurejs b. Saib i kazao: Čuo sam Ebu Davuda Sulejmana b. Selma el-Belhija kada je rekao: Nadr b. Šumejl je kazao: "Suh hljeb" znači da uz njega nema nikakva smoka i začina.

2458. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Vehb b. Džerir; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Mutarrifa[1401], a on od svoga oca[1402], koji je došao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kada je on kazao: **"Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete. Čovjek govori: Moja imovima, moja imovina! A imaš li ti kakve druge koristi od svoje imovine osim to što podijeliiš** (i na taj način) **ostaviš sebi za Dan obračuna, ili što pojedeš i tako uništiš, ili što obučeš i podereš."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1403]

2459. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Junus;[1404] kaže: Nas je obavijestio Ikrime b. Ammar;[1405] kaže: Nas je

---

[1396] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1397] Hurejs b. Saib et-Temimi el-Hilali el-Basri je iskren prenosilac hadisa, koji je prilikom prenošenja hadisa puno griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1398] Hasan el-Basrij.

[1399] Po mišljenju Abdur-Rahmana el-Mubarekforija, on za to neće biti pitan, a za sve drugo će biti pitan na Sudnjem danu.

[1400] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku,* El-Menavi kaže da je sened ovog hadisa pouzdan.

[1401] Mutarrif b. Abdullah b. Šehir el-Amiri el-Džerši el-Basri pouzdan je prenosilac hadisa i veoma vrijedan i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji.

[1402] Tj. Abdullaha b. Šehira b. Avfa el-Amirija. On je ashab. Primio je islam na Dan oslobođenja Mekke.

[1403] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1404] Omer b. Junus b. Kasim el-Hanefi Ebu Hafs el-Jemami el-Džerši je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1405] Ikrime b. Ammar el-Idžli Ebu Ammar el-Jemami, porijeklom iz Basre, iskren je prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa činio pogreške. U hadisima koje je on prenio od Jahjaa b. Kesira postoji poremećaj. Pripadao je petoj generaciji.

obavijestio Šeddad b. Abdullah[1406] i kazao: Čuo sam Ebu Umamea kada kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Čovječe! Ako ono što nadilazi tvoje potrebe podijeliš, to će biti dobro za tebe, a ako ga zadržiš, to će biti loše za tebe. Ako zadržiš ono što je izvan tvojih potreba, ti si škrtac. Zato, sa dijeljenjem počni od onoga ko ti je najpreči, a gornja ruka je bolja od donje[1407].**"

Ovaj hadis je haenun-sahihun.[1408] Šeddadu b. Abdullahu je po djetetu nadimak Ebu Ammar.

2460. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Seid el-Kindi;[1409] kaže: Obavijestio nas je Ibn Mubarek, prenijevši od Hajvea b. Šurejha, on od Bekra b. Amra,[1410] on od Abdullaha b. Hubejrea,[1411] on od Ebu Temima el-Džejšanija[1412], a on od Omera b. Hattaba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Da se istinski oslanjate na Allaha, bili biste opskrbljivani poput ptice koja jutrom odlazi gladna, a naveče se vraća sita.**"

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1413] Poznat nam je samo u ovoj formi. Ebu Temimu el-Džejšaniju je ime Abdullah b. Malik.

2461. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Hammad b. Seleme, prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malika da je kazao: "**U vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila su dva brata. Jedan od njih dvojice je** (redovno) **odlazio kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem,[1414] dok je drugi privređivao. Jednog dana se taj što je privređivao požali Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, na svoga brata.[1415] On reče: Možda i ti nalaziš opskrbu njegovim bereketom.**"[1416]

[1406] Šeddad b. Abdullah el-Kureši Ebu Ammar ed-Dimeški pouzdan je prenosilac hadisa, ali je često prenosio mursel hadise. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1407] Gornjom rukom se naziva ruka koja dijeli, a donjom ruka koja prima.

[1408] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1409] Alija b. Seid b. Mesruk el- Kindi el-Kufi je iskren prenoslac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1410] Bekr b. Amr el-Muafiri el-Masri je iskren prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je šestoj generaciji.

[1411] Abdullah b. Hubejre b. Es'ad es-Sebai el-Hadremi Ebu Hubejra el-Masri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1412] Abdullah b. Malik b. Ebu Esham Ebu Temim el-Džejšani el-Masri je pouzdan ravija hadisa. On je muhadrem, što znači da je živio u Vjerovjesnikovo vrijeme, ali se sa njim nije susreo. Pripadao je trećoj generaciji.

[1413] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Nesaija u *Sunenu*, Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

[1414] Da bi od njega učio.

[1415] Kako ništa ne radi i kako on sam privređuje za obojicu.

[1416] Bilježi ga i Hakim u *Mustedreku.*

2462. ISPRIČALI SU NAM Amr b. Malik[1417] i Mahmud b. Hidaš el-Bagdadi[1418] i kazali: Obavijestio nas je Mervan b. Muavija; kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman b. Ebu Šumejle el-Ensari,[1419] prenijevši od Selemea b. Ubejdullaha b. Mihsana el-Hatmija[1420], a on od svoga oca,[1421] koji je bio ashab, a koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko od vas osvane siguran u svojoj kući[1422], zdrav i da ima obroke hrane za taj dan - kao da je cijeli ovaj svijet njegov."**

Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1423] Poznat nam je samo preko Mervana b. Muavije. Riječ "hizet" znači sakupljen (i dat u vlasništvo).

2463. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail[1424]; kaže: Obavijestio nas je Humejdi;[1425] kaže: Nas je obavijestio Mervan b. Muavija **slično prethodnom hadisu.**

٢٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الْكَفَافِ وَالصَّبْرِ عَلَيْهِ *

٢٤٦٤. أَخْبَرَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الْقَاسِمِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ أَغْبَطَ أَوْلِيَائِي عِنْدِي لَمُؤْمِنٌ خَفِيفُ الْحَاذِ ذُو حَظٍّ مِنَ الصَّلَاةِ. أَحْسَنَ عِبَادَةَ رَبِّهِ وَأَطَاعَهُ فِي السِّرِّ وَكَانَ غَامِضًا فِي النَّاسِ لَا يُشَارُ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ. وَكَانَ رِزْقُهُ كَفَافًا فَصَبَرَ عَلَى ذَلِكَ.** ثُمَّ نَقَرَ بِاصبعيه فَقَالَ: **عُجِّلَتْ مَنِيَّتُهُ قَلَّتْ بَوَاكِيهِ قَلَّ تُرَاثُهُ** *وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **عَرَضَ عَلَيَّ رَبِّي لِيَجْعَلَ لِي بَطْحَاءَ مَكَّةَ ذَهَبًا. قُلْتُ: لَا يَا رَبِّ، وَلَكِنْ أَشْبَعُ يَوْمًا وَأَجُوعُ يَوْمًا، أَوْقَالَ ثَلَاثًا أَوْ نَحْوَ هَذَا. فَإِذَا جُعْتُ تَضَرَّعْتُ إِلَيْكَ وَذَكَرْتُكَ وَإِذَا شَبِعْتُ شَكَرْتُكَ وَحَمِدْتُكَ.** وَفِي الْبَاب عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ. وَالْقَاسِمُ هُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَيُكْنَى أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ. وَيُقَالُ أَيْضًا يُكْنَى أَبَا عَبْدِ الْمَلِكِ وَهُوَ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِدِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ مُعَاوِيَةَ. وَهُوَ شَامِيٌّ ثِقَةٌ. وَعَلِيُّ بْنُ يَزِيدَ يضَعفُ فِي الْحَدِيثِ وَيُكْنَى أَبَا عَبْدِ الْمَلِكِ *

[1417] Amr b. Malik er-Rasibi Ebu Osman el-Basri je slab prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generacij.

[1418] Mahmud b. Hidaš el-Bagdadi et-Talikani je iskren prenosilac hadisa. Živio je u Bagdadu. Pripadao je desetoj generaciji.

[1419] Abdur-Rahman b. Ebu Šumejle el-Ensari el-Medeni el-Kubai je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1420] Seleme b. Ubejdullah b. Mihsan el-Hatmi el-Ensari el-Medeni je nedovoljno poznat kao prenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1421] Za Ubejdullaha b. Mihsana el-Ensarija većina učenjaka smatra da je bio ashab. Ebu Nuajm kaže: On je zatekao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i sa njim se susreo.

[1422] Siguran od neprijatelja.

[1423] Bilježe ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1424] Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džufi el-Buhari.

[1425] Abdullah b. Zubejr b. Isa el-Kureši el-Mekki Ebu Bekr el-Humejdi pouzdan je prenosilac, hafiz hadisa, šeri'atski pravnik i jedan od najboljih učenika Sufjana b. Ujejnea. Pripadao je desetoj generaciji.

٢٤٦٥. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بن محمد الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ شَرِيكٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **قَدْ أَفْلَحَ مَنْ أَسْلَمَ وَرُزِقَ كَفَافًا وَقَنَّعَهُ اللَّهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٦٦. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بن محمد الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ أَنَّ أَبَا عَلِيٍّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ الْجَنْبِيَّ أَخْبَرَهُ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **طُوبَى لِمَنْ هُدِيَ إِلَى الْإِسْلَامِ وَكَانَ عَيْشُهُ كَفَافًا وَقَنَعَ.** هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ . وَأَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ اسْمُهُ حُمَيْدُ ابْنُ هَانِئٍ *

23. O osnovnim potrebama i strpljenju u tome

2464. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba,[1426] on od Ubejdullaha b. Zahra,[1427] on od Alije b. Jezida, on od Kasima Ebu Abdur-Rahmana, on od Ebu Umamea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Od mojih prijatelja je, po mome mišljenju, najsretniji vjernik slabog imovinskog stanja koji uz to uživa u namazu, iskreno robuje svome Gospodaru i u tajnosti mu je pokoran. Skriven je od ljudi tako da se na njega ne upire prstima. Njegova opskrba je skromna i on je strpljiv u tome! Potom udari prstima i reče: "Njegova će smrt biti lahka, za njim će se malo plakati, a i njegova će ostavština[1428] biti mala."**Sa ovim je senedom preneseno od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao i ovo: **"Moj mi je Gospodar ponudio da mi mekkansku dolinu učini zlatom. Rekoh: Ne, moj Gospodaru, nego mi daj da sam dan sit, a dan gladan** (ili je kazao: tri dana ili slično tome), **tako, kad ogladnim, da Ti se skrušeno molim i da Te spominjem, a kad sam sit, da Ti se zahvaljujem."**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Fedalea b. Ubejda. Ovaj hadis je hasenun.[1429] Kasim je sin Abdur-Rahmanov, čiji je i nadimak Ebu Abdur-Rahman. On je štićenik Abdur-Rahmana b. Halida b. Jezida b. Muavije. On je iz Šama i pouzdan je kao prenosilac hadisa. Ali b. Jezid je slab prenosilac hadisa. Nadimak po djetetu mu je: Ebu Abdul-Melik.

2465. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Duri; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: Nas je obavijestio Seid b.

[1426] Jahja b. Ejub el-Gafiki Ebu Abbas el-Masri iskren je prenosilac hadisa, iako je ponekad prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1427] Ubejdullah b. Zehr ed-Damri je iskren prenosilac hadisa, koji je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je šestoj generaciji.

[1428] Imetak koji će ostati nakon njegove smrti.

[1429] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

Ebu Ejjub, prenijevši od Šurahbila b. Šerika,[1430] on od Ebu Abdur-Rahmana el-Hubulija, a on od Abdullaha b. Amra da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Spašen je onaj koji se preda svome Gospodaru, kome bude data potrebna** (halal) **opskrba i koga Allah učini zadovoljnim onim što ima."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1431]

2466. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Duri; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: Ispričao nam je Hajve b. Šurejh Ebu Hani' el-Havlani, da ga je obavijestio Ebu Ali Amr b. Malik el-Dženbi,[1432] prenijevši Fedalea b. Ubejda, da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je kazao: **"Blago onome ko bude upućen u islam, ko bude imao potrebnu** (halal) **opskrbu i ko bude zadovoljan onim što ima."**

Ovaj hadis je sahihun.[1433] Ebu Haniu el-Havlaniju je ime Humejd b. Hani'.

٢٤. بَاب مَا جَاءَ فِي فَضْلِ الْفَقْرِ *

٢٤٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ نَبْهَانَ بْنِ صَفْوَانَ الثَّقَفِيُّ الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا رَوْحُ بْنُ أَسْلَمَ أَخْبَرَنَا شَدَّادٌ أَبُو طَلْحَةَ الرَّاسِبِيُّ عَنْ أَبِي الْوَازِعِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّه إِنِّي لَأُحِبُّكَ. فَقَالَ له انْظُرْ مَا تَقُولُ. قَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَأُحِبُّكَ فَقَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. قَالَ: إِنْ كُنْتَ تُحِبُّنِي فَأَعِدَّ لِلْفَقْرِ تِجْفَافًا. فَإِنَّ الْفَقْرَ أَسْرَعُ إِلَى مَنْ يُحِبُّنِي مِنَ السَّيْلِ إِلَى مُنْتَهَاهُ.

٢٤٦٨. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ شَدَّادٍ أَبِي طَلْحَةَ نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. وَأَبُو الْوَازِعِ الرَّاسِبِيُّ اسْمُهُ جَابِرُ بْنُ عَمْرٍو وَهُوَ بَصْرِيٌّ *

24. O vrijednosti siromaštva

2467. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Amr b. Nebhan b. Safvan es-Sekafi el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Revh b. Eslem;[1434] kaže: Nas je obavijestio Šeddad Ebu Talha er-Rasibi,[1435] prenijevši od Ebu Vazi'a[1436], a on

---

[1430] Šurahbili b. Šerik el-Muafiri Ebu Muhammed el-Masri. Neki vele Šurahbil b. Amr b. Šerik. On je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1431] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1432] Ebu Ali Amr b. Malik el-Dženbi el-Hemdani je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

[1433] Bilježe ga Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim za ovaj hadis kaže da je vjerodostojan prema Muslimovim kriterijima.

[1434] Revh b. Eslem el-Bahili Ebu Hatim el-Basri je slab prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1435] Šeddad b. Seid Ebu Talha er-Rasibi el-Basri je iskren prenosilac hadisa koji je prilikom prenošenja hadisa griješio. Pripadao je osmoj generaciji.

[1436] Ebu Vazi' Džabir b. Amr er-Rasibi je iskren prenosilac hadisa koji je prilikom prenošenja hadisa pravio previde. Pripadao je trećoj generaciji.

od Abdullaha b. Mugaffela, koji je kazao: **"Neki čovjek reče Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, ja te istinski volim. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će na to: Pazi šta govoriš!** ***Ja te istinski volim*** **ponovi tri puta, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Ako me istinski voliš, kako tvrdiš, onda se pripremi za siromaštvo, jer siromaštvo brže stiže onoga ko me istinski voli nego što bujica stiže do svoga ušća."**

2468. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali;[1437] kaže: Obavijestio nas je moj otac,[1438] prenijevši od Šeddada Ebu Talhe **po značenju slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1439] Ebu Vazi'u er-Rasibiju je ime Džabir b. Amr. On je iz Basre.

٢٥. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ *

٢٤٦٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **فُقَرَاءُ الْمُهَاجِرِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِخَمْسِ مِائَةِ سَنَةٍ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَجَابِرٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٧٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلٍ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَابِدُ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ النُّعْمَانِ أَخْبَرَنَا اللَّيْثِيُّ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **اللَّهُمَّ أَحْيِنِي مِسْكِينًا وَأَمِتْنِي مِسْكِينًا وَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَةِ الْمَسَاكِينِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ: لِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّهُمْ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا. يَا عَائِشَةُ لَا تَرُدِّي الْمِسْكِينَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ. يَا عَائِشَةُ أَحِبِّي الْمَسَاكِينَ وَقَرِّبِيهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُقَرِّبُكِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ *

٢٤٧١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا قَبِيصَةُ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ بِخَمْسِ مِائَةِ عَامٍ، نِصْفِ يَوْمٍ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٧٢. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بن محمد الدُّورِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ الْمُقْرِئُ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ عَمْرِو بْنِ جَابِرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **يَدْخُلُ فُقَرَاءُ الْمُسْلِمِينَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

[1437] Nasr b. Ali b. Nasr b. Ali el-Džehdami je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1438] Ali b. Nasr b. Ali el-Džehdami el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Želio je da bude kadija ali mu nije udovoljeno.

[1439] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٢٤٧٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ ح أَخْبَرَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَدْخُلُ فُقَرَاءُ الْمُسْلِمِينَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَائِهِمْ بِنِصْفِ يَوْمٍ وَهُوَ خَمْسُ مِائَةِ عَامٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

25. O tome da će siromašni muhadžiri ući u Džennet prije imućnih

2469. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musa el-Basri; kaže: Obavijestio nas je Zijad b. Abdullah,[1440] prenijevši od A'meša, on od Atijjea, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Siromašni muhadžiri će ući u Džennet prije imućnih na pet stotina godina."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea, Abdullaha b. Amra i Džabira. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.

2470. ISPRIČAO NAM JE Abdul-A'la b. Vasil el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Sabit b. Muhammed el-Abid el-Kufi;[1441] kaže: Nas je obavijestio Haris b. Nu'man;[1442] kaže: Nas je obavijestio Lejsi, prenijevši od Enesa da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Allahu, daj mi da živim kao siromah, da umrem kao siromah i proživi me u društvu siromaha na Sudnjem danu.[1443] Čuvši to, Aiša reče: Zašto to moliš o, Allahov Poslaniče? On reče: Zato što će oni ući u Džennet prije njihovih imućnih, na četrdeset godina.[1444] Aiša, ne odbijaj siromaha. Podaj mu**

[1440] Zijad b. Abdullah b. Tufejl el-Amiri el-Bukai Ebu Muhammed el-Kufi je iskren i siguran prenosilac hadisa kad je riječ o hadisima koje je od njega Ibn Ishak prenio u djelu *El-Megazi*. Što se tiče ostalih hadisa koje je prenio, slovi kao blag prenosilac. Pripadao je osmoj generaciji.

[1441] Sabit b. Muhammed el-Abid el-Kufi Ebu Muhammed, neki vele Ebu Ismail, iskren je prenosilac hadisa, ali je griješio prilikom prenošenja hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1442] Haris b. Nu'man b. Salim el-Lejsi, el-Kufi, sin Seid b. Džubejrove sestre, je slab prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1443] Ovim Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ukazuje počast siromasima, jer da je molio Allaha, dž.š., da siromahe proživi u njegovu društvu, to bi za njih bila velika čast, a kakva im je tek čast kad on moli Allaha, dž.š., da njega proživi u njihovom društvu. On ovim, veli Bejhekija, ne traži od Allaha da mu umanji imovinu, nego od Njega traži da ga učini skromnim u svim postupcima, kao što su skromni siromasi.

[1444] U ovom hadisu je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao da će siromasi prije imućnih ući u Džennet na četrdeset godina, dok je u prethodnom hadisu rekao da će prije njih ući u Džennet na pet stotina godina. Kako pomiriti različita značenja u navedenim hadisima? El-Mubarekfori smatra da će siromasi biti stepenovani; najbolji od njih će prije imućnih ući u Džennet na pet stotina godina, dok će najslabiji od njih prije imućnih ući u Džennet na četrdeset godina. Da je to tako, potvrđuje predaja koju je Taberanija zabilježio u *Mu'džemul-Kebiru* od Meslemea b. Muhammeda, a u kojoj stoji: "Neki će (siromašni) muhadžiri prije ostalih ljudi ući u Džennet na četrdeset godina. Potom će druga skupina ući u Džennet, prije

(uvijek nešto) **pa makar to bila i polovina hurme! Aiša, voli siromahe i približavaj ih sebi! Ako to budeš činila, i Allah će tebe približiti Sebi na Sudnjem danu."**[1445]Ovaj hadis je garibun.[1446]

2471. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Kabisa; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Siromasi će prije imućnih ući u Džennet na pet stotina godina, tj. prije na pola dana**[1447]**."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1448]

2472. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Duri; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: nas je obavijestio Seid b. Ebu Ejjub, prenijevši od Amra b. Džabira el-Hadremija a on od Džabira b. Abdullaha da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **"Siromašni muslimani će prije bogatih ući u Džennet na četrdeset godina."**Ovaj hadis je hasenun.[1449]

2473. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Siromašni muslimani će prije imućnih ući u Džennet na pola dana, a to je pet stotina godina."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.

٢٦. بَاب مَا جَاءَ فِي مَعِيشَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْه وَسَلَّمَ وَأَهْله *

٢٤٧٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ عَبَّاد المهلبي عَنْ مُجَالد عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوق قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَدَعَتْ لِي بِطَعَامٍ وَقَالَتْ: مَا أَشْبَعُ مِنْ طَعَامٍ فَأَشَاءُ أَنْ أَبْكِيَ إِلَّا بَكَيْتُ. قَالَ قُلْتُ لِمَ؟ قَالَتْ: أَذْكُرُ الْحَالَ الَّتِي فَارَقَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّنْيَا. وَاللَّهِ مَا شَبِعَ مِنْ خُبْزٍ وَلَحْمٍ مَرَّتَيْنِ فِي يَوْمٍ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

---

ostalih ljudi, na stotinu godina. Potom će treća skupina ući u Džennet, prije ostalih ljudi, na dvije stotine godina..." Dakle, kao da će siromasi, veli El-Mubarekfori, biti klasirani prema stepenu njihove vrijednosti u pet kategorija.

[1445] Ali el-Kari u djelu *El-Murekat* kaže: Ovaj hadis je jasan dokaz da je siromah koji bude strpljiv u svome siromaštvu vredniji od zahvalnog imućnika.

[1446] Bilježi ga i Bejhekija u djelu *Šu'abul-Iman*. Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Et-Telhis* veli da je sened ovog hadisa slab.

[1447] Na budućem svijetu dan će biti dug kao hljadu godina na ovome svijetu. U suri *El-Hadždž,* u 47. ajetu Uzvišeni Allah veli: "Oni od tebe traže da ih kazna što prije stigne, i Allah će ispuniti prijetnju Svoju; a samo jedan dan u Gospodara tvoga traje koliko hiljadu godina, po vašem računanju."

[1448] Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1449] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

٢٤٧٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ يَزِيدَ يُحَدِّثُ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: **مَا شَبِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ يَوْمَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ حَتَّى قُبِضَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٧٦. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْب محمد بن العلاء أَخْبَرَنَا الْمُحَارِبِيُّ عن يَزِيدُ بْنُ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **مَا شَبِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَهْلُهُ ثَلَاثًا تِبَاعًا مِنْ خُبْزِ الْبُرِّ حَتَّى فَارَقَ الدُّنْيَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٧٧. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ حَسَنٌ يَحْيَى بْنُ أَبِي بُكَيْرٍ حَسَنٌ حَرِيزُ بْنُ عُثْمَانَ عَنْ سُلَيْمِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ: **مَا كَانَ يَفْضُلُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُبْزُ الشَّعِيرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٧٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا ثَابِتُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ هِلَالِ بْنِ خَبَّابٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبِيتُ اللَّيَالِيَ الْمُتَتَابِعَةَ طَاوِيًا وَأَهْلُهُ لَا يَجِدُونَ عَشَاءً. وَكَانَ أَكْثَرُ خُبْزِهِمْ خُبْزَ الشَّعِيرِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٧٩. حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّارٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **اللَّهُمَّ اجْعَلْ رِزْقَ آلِ مُحَمَّدٍ قُوتًا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٤٨٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدَّخِرُ شَيْئًا لِغَدٍ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رُوِيَ هَذَا غير جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ ثَابِتٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا *

٢٤٨١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا أَبُو مَعْمَرٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَارِث عَنْ سَعِيد بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: **مَا أَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى خِوَانٍ وَلَا أَكَلَ خُبْزًا مُرَقَّقًا حَتَّى مَاتَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ *

٢٤٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ الْحَنَفِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ هو ابْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: **أَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّقِيَّ يَعْنِي الْحُوَّارَى؟ فَقَالَ سَهْلٌ: مَا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّقِيَّ حَتَّى لَقِيَ اللَّهَ. فَقِيلَ لَهُ: هَلْ كَانَتْ لَكُمْ مَنَاخِلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: مَا كَانَتْ لَنَا مَنَاخِلُ. قِيلَ: كَيْفَ كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ بِالشَّعِيرِ؟ قَالَ: كُنَّا نَنْفُخُهُ فَيَطِيرُ مِنْهُ مَا طَارَ ثُمَّ نُثَرِّيهِ فَنَعْجِنُهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَاهُ مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ أَبِي حَازِمٍ *

26. O životu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove porodice

2474. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Abbad b. Abbad el-Muhellebi, prenijevši od Mudžalida, on od Ša'bija, a on od Mesruka da je kazao: Jedanput sam ušao koda Aiše. Ona naredi da mi donesu hranu i reče: **"Nikada se ne najedem, a da ne zaplačem! Zašto?, upitah je. Ona reče: Prisjetim se stanja u kakvom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, napustio ovaj svijet. Tako mi Allaha, on se nikada dva**

puta u jednom danu nije zasitio hljeba i mesa[1450]." Ovaj hadis je hasenun.[1451]

2475. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Saopštio nam je Šu'be, prenijevši od Ebu Ishaka, koji je kazao: Čuo sam Abdur-Rahmana b. Jezida kada priča od Esveda, a on od Aiše da je kazala: **"Za cijelog života se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije zasitio ječmena hljeba uzastopno dva dana."**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1452]

2476. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb Muhammed b. Ala; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi, prenijevši od Jezida b. Kejsana, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea da je kazao: **"Za cijelog života Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegova porodica nisu imali dovoljno pšenična hljeba uzastopno tri dana."** [1453] Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1454]

2477. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed ed-Duri; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Ebu Bukejr;[1455] kaže: Nas je obavijestio Hariiz b. Osman,[1456] prenijevši od Sulejma b. Amira[1457] da je kazao: Čuo sam Ebu Umamea kada je rekao: **"Porodica Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada imala viška brašna ni koliko za jedan ječmeni hljeb."** Ovaj hadis je u ovoj formi hasenun-sahihun-garibun.[1458]

2478. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Sabit b. Jezid,[1459] prenijevši od Helala b. Habbaba,[1460] on od

---

[1450] U Muslimovoj predaji ovog hadisa stoji: "...Tako mi Allaha, nikada se, u jednom danu, nije zasitio hljeba i ulja."

[1451] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1452] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1453] Ovaj hadis je, po mišljenju El-Mubarekforija, jasan dokaz da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pred kraj života nije bio imućan kako neki tvrde. Istina je da je on od plijena dobivao mnogo imetka, ali ga je u potpunosti dijelio na Allahovom putu i malo je šta zadržavao za sebe i svoju čeljad.

[1454] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

[1455] Jahjau b. Ebu Bukejru je ime Nesr el-Kermani. On je porijeklom iz Kufe, ali je živio u Bagdadu. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1456] Hariiz b. Osman er-Rehabi el-Himsi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1457] Sulejm b. Amir el-Kilai el-Habairi Ebu Jahja el-Himsi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Pogriješili su oni koji su smatrali da je on zatekao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Umro je 130. godine po Hidžri.

[1458] Također ga bilježi Tirmizija u djelu *Eš-Šemailul-Muhammedijje.*

[1459] Sabita b. Jezida el-Ahvela Ebu Zejda el-Basrija su Jahja b. Mein i Ebu Hatim smatrali pouzdanim prenosiocem hadisa.

Ikrimea, a on od Ibn Abbasa da je kazao: **"Porodica Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, noćima nije imala šta večerati, a najčešće su, što se tiče hljeba, jeli ječmeni hljeb."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1461]

2479. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ammar; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od A'meša, on od Imarea b. Ka'kaa Ebu Zur'e, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Allahu, opskrbi Muhammedovu porodicu osnovnim životnim namirnicama."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1462]

2480. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Sulejman, prenijevši od Sabita, a on od Enesa da je kazao: **"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ništa čuvao za sutra."**[1463]

Ovaj hadis je garibun.[1464] Drugi su, osim Džafera b. Sulejmana, ovo prenijeli od Sabita, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis.

2481. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ma'mer Abdullah b. Amr;[1465] kaže: Nas je obavijestio Abdul-Varis, prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, on od Katadea, a on od Enesa da je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada jeo za stolom niti je ikada, sve do smrti, jeo mehkog hljeba."** Ovaj hadis Seida b. Ebu Arubea je hasenun-sahihun-garibun.[1466]

2482. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Abdur-Rahman; kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Abdul-Medžid el-Hanefi;[1467] kaže: Nas je obavijestio Abdur-Rahman, a on je sin Abdullaha b. Dinara; kaže: Nas je obavijestio Ebu Hazim, prenijevši od Sehla b. Sa'da da ga je neko upitao: **"Je li Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jeo hljeb od bijelog brašna? Sehl reče: Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ni vidio bijelog brašna sve do susreta sa Allahom dž.š.[1468] A jeste li, u**

[1460] Helal b. Habbab el-Abdi se nastanio u Medainu. On je bio iskren prenosilac hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je petoj generaciji.

[1461] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1462] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

[1463] Po mišljenju Ibn Dekika el-Ida, to znači da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije nikada ništa ostavljao sebi za sutra, a poznato je da bi znao ostaviti osnovne životne namirnice za svoju porodicu koliko im može biti i po godinu dana.

[1464] El-Menavi, u djelu *El-Džamius-Sagi,r* kaže da je sened ovoga hadisa dobar.

[1465] Ebu Ma'mer Abdullah b. Amr b. Ebu Hadždžadž Mejsere et-Temimi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Sumnjali su da je naginjao kaderijama.

[1466] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu*.

[1467] Ubejdullah b. Abdul-Medžid el-Hanefi Ebu Ali el-Basri je iskren prenosilac hadisa i nije potvrđeno da ga je Jahja b. Mein smatrao slabim prenosiocem. Pripadao je devetoj generaciji.

[1468] U Buharijinoj predaji ovoga hadisa stoji: "...Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, otkako je počeo primati Objavu, pa sve do smrti, nije ni vidio bijelog hljeba."Po mišljenju Ibn

vrijeme Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, imali sita? upita neko. Ne, nismo ih imali, odgovori on. A kako ste prosijavali ječmeno brašno?, ponovo neko zapita. On reče: Bacali bismo ga uvis i kad bi iz njeg izletilo ono što bi htjelo da izleti, mi bismo ga namočili vodom i skuhali."Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1469] Prenio ga je i Malik b. Enes od Ebu Hazima.

٢٧. بَاب مَا جَاءَ فِي مَعِيشَةِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ *

٢٤٨٣. حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ إِسْمَعِيلَ بْنِ مُجَالِدِ بْنِ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا أَبِي عَنْ بَيَانٍ عَنْ قَيْسٍ قَال: سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ : **إِنِّي لَأَوَّلُ رَجُلٍ أَهْرَاقَ دَمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَإِنِّي لَأَوَّلُ رَجُلٍ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَلَقَدْ رَأَيْتُنِي أَغْزُو فِي الْعِصَابَةِ مِنْ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا نَأْكُلُ إِلَّا وَرَقَ الشَّجَرِ وَالْحُبْلَةَ. حَتَّى إِنَّ أَحَدَنَا لَيَضَعُ كَمَا تَضَعُ الشَّاةُ أَوِ الْبَعِيرُ. وَأَصْبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ يُعَزِّرُونِي فِي الدِّينِ. لَقَدْ خِبْتُ إِذًا وَضَلَّ عَمَلِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ بَيَانٍ.

٢٤٨٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ حَدَّثَنِي قَيْسٌ قَال: سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: **إِنِّي أَوَّلُ رَجُلٍ مِنَ الْعَرَبِ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَلَقَدْ رَأَيْتُنَا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْحُبْلَةَ وَهَذَا السَّمُرَ. حَتَّى إِنَّ أَحَدَنَا لَيَضَعُ كَمَا تَضَعُ الشَّاةُ. ثُمَّ أَصْبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ يُعَزِّرُونِي فِي الدِّينِ لَقَدْ خِبْتُ إِذًا وَضَلَّ عَمَلِي.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَفِي الْبَاب عَنْ عُتْبَةَ بْنِ غَزْوَانَ *

٢٤٨٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ: **كُنَّا عِنْدَ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَلَيْهِ ثَوْبَانِ مُمَشَّقَانِ مِنْ كَتَّانٍ فَمَخَّطَ فِي أَحَدِهِمَا ثُمَّ قَالَ : بَخٍ بَخٍ يَتَمَخَّطُ أَبُو هُرَيْرَةَ فِي الْكَتَّانِ . لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَإِنِّي لَأَخِرُّ فِيمَا بَيْنَ مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحُجْرَةِ عَائِشَةَ مِنَ الْجُوعِ مَغْشِيًّا عَلَيَّ فَيَجِيءُ الْجَائِي فَيَضَعُ رِجْلَهُ عَلَى عُنُقِي يَرَى أَنَّ بِيَ الْجُنُونَ وَمَا بِي جُنُونٌ وَمَا هُوَ إِلَّا الْجُوعُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٨٦. حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ المقري أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ حدثني أَبُو هَانِئٍ الْخَوْلَانِيُّ أَنَّ أَبَا عَلِيٍّ عَمْرَو بْنَ مَالِكٍ الْجَنْبِيَّ أَخْبَرَهُ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ: **أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا صَلَّى بِالنَّاسِ يَخِرُّ رِجَالٌ مِنْ قَامَتِهِمْ فِي الصَّلَاةِ مِنَ الْخَصَاصَةِ وَهُمْ أَصْحَابُ الصُّفَّةِ حَتَّى يَقُولَ الْأَعْرَابُ هَؤُلَاءِ مَجَانِينُ أَوْ مَجَانُونَ. فَإِذَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْصَرَفَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ : لَوْ تَعْلَمُونَ مَا لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ لَأَحْبَبْتُمْ أَنْ تَزْدَادُوا فَاقَةً وَحَاجَةً** . قَالَ فَضَالَةُ: أَنَا يَوْمَئِذٍ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حسن صَحِيحٌ *

Hadžera el-Askalanija, Sehl b. Sa'd je, prilikom prenošenja ovoga hadisa, pokazao veliku obazrivost i opreznost. Naime, on je ustvrdio da Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, otkako je počeo primati objavu pa do smrti, nije vidio bijelog hljeba, što ne znači da ga nije vidio i jeo prije poslanstva, kada je sa trgovačkim karavanama putovao u Šam koji je bio pod Bizantijom, a poznato je da su Bizantinci i u to doba imali bijelog hljeba.

[1469] Bilježe ga i Buharija u *Sahihu* i Nesaija u *Sunenu*.

٢٤٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ أَخْبَرَنَا شَيْبَانُ أَبُو مُعَاوِيَةَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَاعَةٍ لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَلَا يَلْقَاهُ فِيهَا أَحَدٌ. فَأَتَاهُ أَبُو بَكْرٍ. فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكَ يَا أَبَا بَكْرٍ؟ فَقَالَ: خَرَجْتُ أَلْقَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْظُرُ فِي وَجْهِهِ وَالتَّسْلِيمَ عَلَيْهِ. فَلَمْ يَلْبَثْ أَنْ جَاءَ عُمَرُ. فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكَ يَا عُمَرُ؟ قَالَ: الْجُوعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ وَأَنَا قَدْ وَجَدْتُ بَعْضَ ذَلِكَ. فَانْطَلَقُوا إِلَى مَنْزِلِ أَبِي الْهَيْثَمِ بْنِ التَّيْهَانِ الْأَنْصَارِيِّ. وَكَانَ رَجُلًا كَثِيرَ النَّخْلِ وَالشَّاءِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ خَدَمٌ. فَلَمْ يَجِدُوهُ فَقَالُوا لِامْرَأَتِهِ: أَيْنَ صَاحِبُكِ؟ فَقَالَتْ: انْطَلَقَ يَسْتَعْذِبُ لَنَا الْمَاءَ. فَلَمْ يَلْبَثُوا أَنْ جَاءَ أَبُو الْهَيْثَمِ بِقِرْبَةٍ يَزْعَبُهَا. فَوَضَعَهَا ثُمَّ جَاءَ يَلْتَزِمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُفَدِّيهِ بِأَبِيهِ وَأُمِّهِ. ثُمَّ انْطَلَقَ بِهِمْ إِلَى حَدِيقَتِهِ فَبَسَطَ لَهُمْ بِسَاطًا. ثُمَّ انْطَلَقَ إِلَى نَخْلَةٍ فَجَاءَ بِقِنْوٍ فَوَضَعَهُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفَلَا تَنَقَّيْتَ لَنَا مِنْ رُطَبِهِ. فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَرَدْتُ أَنْ تَخْتَارُوا أَوْ قَالَ تَخَيَّرُوا مِنْ رُطَبِهِ وَبُسْرِهِ. فَأَكَلُوا وَشَرِبُوا مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مِنَ النَّعِيمِ الَّذِي تُسْأَلُونَ عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ظِلٌّ بَارِدٌ وَرُطَبٌ طَيِّبٌ وَمَاءٌ بَارِدٌ. فَانْطَلَقَ أَبُو الْهَيْثَمِ لِيَصْنَعَ لَهُمْ طَعَامًا. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَذْبَحَنَّ ذَاتَ دَرٍّ. فَذَبَحَ لَهُمْ عَنَاقًا أَوْ جَدْيًا فَأَتَاهُمْ بِهَا فَأَكَلُوا: فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ لَكَ خَادِمٌ؟ قَالَ: لَا. قَالَ: فَإِذَا أَتَانَا سَبْيٌ فَأْتِنَا. فَأُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَأْسَيْنِ لَيْسَ مَعَهُمَا ثَالِثٌ. فَأَتَاهُ أَبُو الْهَيْثَمِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْتَرْ مِنْهُمَا. فَقَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ اخْتَرْ لِي. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ الْمُسْتَشَارَ مُؤْتَمَنٌ خُذْ هَذَا فَإِنِّي رَأَيْتُهُ يُصَلِّي، وَاسْتَوْصِ بِهِ مَعْرُوفًا. فَانْطَلَقَ أَبُو الْهَيْثَمِ إِلَى امْرَأَتِهِ فَأَخْبَرَهَا بِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَتِ امْرَأَتُهُ: مَا أَنْتَ بِبَالِغٍ مَا قَالَ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا أَنْ تَعْتِقَهُ. قَالَ :هُوَ عَتِيقٌ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا وَلَا خَلِيفَةً إِلَّا وَلَهُ بِطَانَتَانِ بِطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَاهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَبِطَانَةٌ لَا تَأْلُوهُ خَبَالًا. وَمَنْ يُوقَ بِطَانَةَ السُّوءِ فَقَدْ وُقِيَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

٢٤٨٨. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمًا وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ. فَذَكَرَ نَحْوَ هَذَا الْحَدِيثِ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَحَدِيثُ شَيْبَانَ أَتَمُّ مِنْ حَدِيثِ أَبِي عَوَانَةَ وَأَطْوَلُ. وَشَيْبَانُ ثِقَةٌ عِنْدَهُمْ صَاحِبُ كِتَابٍ.

٢٤٨٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ عَنْ سَهْلِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي مَنْصُورٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ: شَكَوْنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُوعَ وَرَفَعْنَا عَنْ بُطُونِنَا عَنْ حَجَرٍ حَجَرٍ. فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ حَجَرَيْنِ. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٤٩٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ يَقُولُ: أَلَسْتُمْ فِي طَعَامٍ وَشَرَابٍ مَا شِئْتُمْ؟ لَقَدْ رَأَيْتُ نَبِيَّكُمْ وَمَا يَجِدُ مِنَ الدَّقَلِ مَا يَمْلَأُ بِهِ بَطْنَهُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٤٩١. حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ وَغَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ نَحْوَ حَدِيثِ أَبِي الْأَحْوَصِ. وَرَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ سِمَاكٍ عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ عُمَرَ *

27. O životu Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba

2483. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid;[1470] kaže: Obavijestio nas je moj otac,[1471] prenijevši od Bejana[1472], a on od Kajsa[1473], koji je kazao: Čuo sam Sa'da b. Ebu Vekkasa kada je kazao: **"Ja sam prvi čovjek koji je prolio krv na Allahovom putu i prvi čovjek koji je odapeo strijelu na Allahovom putu. Bio sam u borbi sa grupom vojnika, Muhammedovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba,[1474] gdje nam je jedina hrana bilo lišće drveća i trnja. Stoga su se neki od nas naprezali pri obavljanju nužde poput ovce kada se janji ili deve kada se devi. A danas me Benu Esed uči vjeri! Ako je tako, onda sam propao i propala su mi djela."**[1475] Ovaj Bejanov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1476]

2484. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Halid; kaže: Ispričao mi je Kajs rekavši: Čuo sam Sa'da b. Malika[1477] kada je kazao: **"Ja sam prvi Arap**

1470 Omer b. Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Hemdan el-Kufi prenosilac je hadisa koga su hadiski učenjaci odbacivali. Živio je u Bagdadu. Pripadao je desetoj generaciji.

1471 Ismail b. Mudžalid b. Seid el-Hemdani Ebu Amr el-Kufi iskren je prenosilac hadisa koji je, prilikom prenošenja hadisa, bio sklon griješenju. Živio je u Bagdadu. Pripadao je sedmoj generaciji.

1472 Bejan b. Bišr el-Muallim et-Tai je nedovoljno poznat prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

1473 Kajs b. Ebu Hazim el-Bedželi Ebu Abdullah el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je drugoj generaciji. On je muhadrem, što znači da je živio u Vjerovjesnikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrijeme, ali se sa njim nije nikada susreo.

1474 Ibn Sa'd u djelu *Et-Tabekat* ističe da je on bio u prvoj izvidnici, od šezdeset vojnika, koju je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uputio, nakon Hidžre, i to pod komandom Ubejdea b. Harisa.

1475 Sve je ovo Sa'd b. Ebu Vekkas istakao da bi ukazao da je on od ashaba koji su prvi primili islam, koji su prvi prolili krv na Allahovom putu i prvi koji su odapeli strijelu u borbi na Allahovom putu, i to u kritičnim momentima kada nisu imali ni hrane. Pored svega toga ga je Tulejha b. Huvejlid el-Esedi, iz plemena Benu Esed, oklevetao halifi Omeru b. Hattabu, dok je bio guverner Kufe, kako ne poznaje vjeru i kako ne zna lijepo klanjati, zbog čega ga je Omer smijenio sa tog položaja. S druge strane, Tulejha b. Huvejlid el-Esedi, kome je Omer povjerovao, u vrijeme hilafeta Ebu Bekra odmetnuo se od islama i proglasio Božijim Poslanikom. Istina, on se ubrzo zatim pokajao i ostao privržen islamu do kraja života.

1476 Tirmizija je ovaj hadis ocijenio pouzdanim, iako je u njegovu senedu Omer b. Ismail b. Mudžalid, prenosilac koga su hadiski učenjaci odbacili. Učinio je to zbog toga što je ovaj hadis došao i drugim senedom, koji je vjerodostojan. Osim toga, ovaj hadis su zabilježili i Buharija i Muslim u *sahihima* te Nesaija i Ibn Madže u *sunenima.*

1477 Sa'd b. Malik je ustvari Sa'd b. Ebu Vekkas Malik b. Vuhejb b. Abdu Menaf b. Zehre b. Kilab ez-Zuhri Ebu Ishak. On je ashab, i to jedan od one deseterice ashaba kojima je

koji je odapeo strijelu u borbi na Allahovom putu. Ratovali bismo skupa sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, a od hrane nismo imali ništa drugo osim lišća od trnja i ove akacije. Stoga su se, zaista, neki od nas naprezali pri obavljanju nužde poput ovce kada se janji. A danas me Benu Esed uči vjeri! Ako je tako, onda sam propao i propala su mi djela."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun. Na ovu temu prenesen je hadis i od Utbea b. Gazvana.[1478]

2485. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, a on od Muhammeda b. Sirina da je kazao: **"Jednom prilikom smo bili kod Ebu Hurejrea, a on bijaše ogrnut sa dva lanena obojena ogrtača. Tad se useknu jednim od njih, a potom reče: Vidi, vidi! Ebu Hurejre se useknu lanenim ogrtačem. Zaista sam ja od gladi padao u nesvijest u prostoru između minbera Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Aišine sobe. Tada je neko prišao i stavio mi nogu na vrat misleći da sam poludio. No, mene nije spopadalo ludilo nego je to bila samo glad."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1479]

2486. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Muhammed; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Jezid el-Mukri; kaže: Nas je obavijestio Hajve b. Šurejh; kaže: Ispričao mi je Ebu Hani' el-Havlani da ga je obavijestio Ebu Ali Amr b. Malik el-Dženbi, prenijevši od Fedalea b. Ubejda: **"Dok je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom klanjao sa ljudima, neki ljudi padoše s kijama u namazu od gladi. Bili su to stanovnici Sufe.[1480] Ugledavši to, neko od beduina uzviknu: Ove spopade ludilo! Pošto Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, završi namaz okrenu se njima i reče: Kada biste znali kakva vas nagrada kod Allaha za to očekuje, poželjeli biste da vam se neimaština i potreba još više uvećaju!"**

Fedale kaže: Toga dana sam ja bio sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1481]

2487. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ismail;[1482] kaže: Obavijestio nas je Adem b. Ebu Ijas;[1483] kaže: Nas je obavijestio Šejban Ebu Muavija;

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, za života zagarantirao Džennet. Umro je 55. godine po Hidžri.

[1478] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1479] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1480] Stanovnici Sufe su bili siromašni muslimani, ashabi. Oni su dolazili sa strane. U svojim zemljama su ostavili svoju imovinu i dolazili da budu uz Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Nisu imali nigdje ništa. Stanovali su u džamijskoj sofi i živjeli su od onoga što im neko da. Bilo ih je oko sedamdeset.

[1481] Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1482] Muhammed b. Ismail b. Ibrahim el-Džufi el-Buhari.

kaže: Nas je obavijestio Abdul-Melik b. Umejr, prenijevši od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: "**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednom prilikom izišao iz kuće u vrijeme u kome ga obično ne bi niko susretao. Dođe mu Ebu Bekr, a on ga upita: Ebu Bekre, zašto si ti izišao? On reče: Izišao sam da se susretnem sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, da mu pogledam u lice i da mu nazovem selam. Ubrzo dođe i Omer! Zašto si ti, Omere, izišao, upita ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Zbog gladi, Allahov Poslaniče, odgovori Omer. I ja osjećam glad, reče Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Potom krenuše prema kući Ebu Hejsema b. Tejjihana el-Ensarija, koji je imao mnogo palmi i ovaca, a koji nije imao sluga. Pošto ga ne zatekoše kod kuće, upitaše njegovu ženu: Gdje ti je muž? Otišao je da donese pitke vode, odgovori. Uto stiže i Ebu Hejsem sa velikom mješinom punom vode. On spusti mješinu, nazva selam i zagrli Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim ih odvede u bašču i prostrije im hasuru. Ubrzo ode u palminjak, donese grozd hurmi i stavi ga pred Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zar nam nećeš izabrati svježih hurmi?, upita ga Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslaniče, ja želim da vi sami izaberete, svježih ili zrelih hurmi, odgovori. Kada su pojeli hurme i napili se vode, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Tako mi Onoga u čijoj je ruci moj život, ovo je blagodat za koju ćete biti pitani na Sudnjem danu. Hladovina, ukusne svježe hurme i hladna voda! Ebu Hejsem ustade da pripremi ručak. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: Nemoj klati ovcu koja daje mlijeko! Ebu Hejsem zakla janje, ispeče ga i stavi pred njih. Kada su završili sa jelom, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga upita: Imaš li slugu? Nemam odgovori, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, će: Kad stigne roblje, dođi. Ubrzo nakon toga, Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, dovedena su dva roba, i on odmah pozva Ebu Hejsema. Odaberi kojeg hoćeš, reče mu. Allahov Poslaniče, ti mi odaberi. Savjetniku je ukazano povjerenje, reče Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Uzmi ovoga, jer sam ga vidio kako klanja i postupaj sa njim lijepo! Kada je Ebu Hejsem stigao kući i ispričao ženi šta mu je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ona mu reče: Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, oporuku možeš izvršiti samo ako ga oslobodiš. Slobodan je od sada, reče Ebu Hejsem. Na to Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Svakom poslaniku i**

[1483] Adem b. Ebu Ijas Abdur-Rahman Ebu Hasan el-Askalani je porijeklom iz Horosana. Odrastao je u Bagdadu. On je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

svakom vladaru Allah je dao dvije vrste savjetnika: savjetnike koji mu preporučuju dobro a sprečavaju ga od zla i savjetnike koji mu samo propast žele. Koga Allah sačuva loših savjetnika, sačuvan je." Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1484]

2488. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Ebu Avane, prenijevši od Abdul-Melika b. Umejra, a on od Ebu Selemea b. Abdur-Rahmana: **"Jednog dana iz kuće su izišli Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekr i Omer..." pa je spomenuo hadis, po smislu sličan prethodnom hadisu, ali u njegovu senedu nije spomenuo; "od Ebu Hurejrea"**. Međutim, Šejbanov hadis je potpuniji i duži od Ebu Avaneova hadisa. Šejban je, po mišljenju pisca ove knjige, pouzdan prenosilac hadisa.

2489. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad; kaže: Obavijestio nas je Sejjar[1485], prenijevši od Sehla b. Eslema,[1486] on od Jezida b. Ebu Mensura,[1487] on od Enesa b. Malika, a on od Ebu Talhe da je kazao: **"Požalili smo se Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na glad i podigli smo kamen kojim smo pritisnuli trbuh. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa svog trbuha podiže dva kamena[1488]."**Ovaj hadis je garibun.[1489] Poznat nam je samo u ovoj formi.

2490. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Ebu Ahves, prenijevši od Simaka b. Harba kada reče: Čuo sam Nu'mana b. Bešira kada kaza: **"Zar ne jedete i ne pijete šta želite? Znam da vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije imao ni najlošijih hurmi da napuni trbuh."**Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1490]

2491. ISPRIČALI SU NAM Ebu Avane i drugi, prenijevši od Simaka b. Harba **slično Ebu Ahvesovu hadisu.**[1491] Šu'be je ovaj hadis prenio od Simaka, on od Nu'mana b. Bešira a on od Omera.

[1484] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1485] Sejjar b. Hatim el-Anezi Ebu Seleme el-Basri je iskren prenosilac hadisa koji je bio sklon previdima. Pripadao je devetoj generaciji.

[1486] Sehl b. Eslem el-Adevi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je osmoj generaciji.

[1487] Jezid b. Ebu Mensur el-Ezdi Ebu Ruh el-Basri nije loš prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1488] Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i ashabi su praktikovali, kada im prituži glad, da na trbuh stavljaju kamenje kako bi lakše trpjeli glad.

[1489] Bilježi ga Tirmizija i u djelu *Eš-Šemailul-Muhammedijje.*

[1490] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[1491] Ovaj hadis je zabilježio Muslim u *Sahihu* sa sljedećim senedom i u sljedećoj formi: Muslim kaže: Ispričali su nam Muhammed b. Musenna i Ibn Beššar i kazali: Ispričao nam je Muhammed b. Džafer; kaže: nama je ispričao Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba, koji je kazao: Čuo sam Nu'mana kada je kazao: "Omer je jednom prilikom, ističući sve ono što se

٢٨. بَاب مَا جَاءَ أَنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ *

٢٤٩٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ بُدَيْلِ بْنِ قُرَيْشٍ الْيَامِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي حَصِينٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ

28. O tome da je istinski imetak u bogatstvu duše

2492. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Budejl b. Kurejš el-Jemami el-Kufi;[1492] kaže: Obavijestio nas je Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Ebu Hasina,[1493] on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Nije istinski imetak u mnoštvu ovosvjetskih dobara, nego je istinski imetak u bogatstvu duše."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1494]

٢٩. بَاب مَا جَاءَ فِي أَخْذِ الْمَالِ بِحَقِّهِ *

٢٤٩٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي الْوَلِيدِ قَالَ: سَمِعْتُ خَوْلَةَ بِنْتَ قَيْسٍ وَكَانَتْ تَحْتَ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ تَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ هَذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ. مَنْ أَصَابَهُ بِحَقِّهِ بُورِكَ لَهُ فِيهِ. وَرُبَّ مُتَخَوِّضٍ فِيمَا شَاءَتْ بِهِ نَفْسُهُ مِنْ مَالِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ لَيْسَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا النَّارُ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْوَلِيدِ اسْمُهُ عُبَيْدُ سَنُوطَى *

29. O uzimanju iz Bejtul-mala, onoliko koliko je neophodno

2493. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Seida el-Makburija, on od Ebu Velida koji je kazao: Čuo sam Havlu bint Kajs,[1495] koja je bila udata za Hamzu b. Abdul-Muttaliba, kada je

---

ljudima dešavalo na ovome svijetu, rekao i ovo: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije imao ni najlošijih hurmi da napuni trbuh."

[1492] Ahmed b. Budejl b. Kurejš el-Jemami Ebu Džafer el-Kufi iskren je prenosilac hadisa koji je bio sklon previdima. Pripadao je desetoj generaciji.

[1493] Ebu Hasin Osman b. Asim b. Hasin el-Esedi el-Kufi pouzdan je i siguran prenosilac hadisa koji je ponekada bio sklon obmanama. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1494] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Buharija i Muslim u *sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1495] Havla bint Kajs b. Fihr b. Kajs b. Sa'lebe el-Ensarijje je sahabijka. Ona je bila supruga Hamze b. Abdul-Muttaliba.

kazala: Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Ovaj imetak je sladak i privlačan, ko od njega stekne na halal način onoliko koliko mu je potrebno biće mu to blagoslovljeno. Mnogo je onih koji Allahov i imetak Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,[1496] troše onako, prema svojim prohtjevima. Ko bude tako radio, na Sudnjem danu će za to imati samo Vatru."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1497] Ebu Velidu je ime Ubejd Senuta.

٣٠. باب منه

٢٤٩٤. حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ هِلَالٍ الصَّوَّافُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يُونُسَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لُعِنَ عَبْدُ الدِّينَارِ وَلُعِنَ عَبْدُ الدِّرْهَمِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ هَذَا الْوَجْهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَمَّ مِنْ هَذَا وَأَطْوَلَ *

30. O istoj temi

2494. ISPRIČAO NAM JE Bišr b. Hilal es-Savvaf; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Varis b. Seid, prenijevši od Junusa,[1498] on od Hasana, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Prokleti su robovi dinara i dirhema!"**

Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun. Prenesen je sa drugim senedom od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u dužoj i potpunijoj formi.[1499]

٣١. باب منه

٢٤٩٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدِ بْنِ زُرَارَةَ عَنِ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا ذِئْبَانِ جَائِعَانِ أُرْسِلَا فِي غَنَمٍ بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حِرْصِ الْمَرْءِ عَلَى الْمَالِ وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَيُرْوَى فِي هَذَا الْبَابِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَا يَصِحُّ إِسْنَادُهُ *

[1496] Dakle, mnogo je onih koji imetak iz Bejtul-mala muslimana, kao što je imovina od zekata i ratnog plijena, troše po svome nahođenju, mimo šeri'atom propisanih normi, i za lične potrebe.

[1497] Bilježi ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu.*

[1498] Junus b. Ubejd b. Dinar el-Abdi Ebu Ubejd el-Basri je pouzdan i vrijedan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

[1499] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

31. O istoj temi

2495. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Zekerijjaa b. Ebu Zaide, on od Muhammeda b. Abdur-Rahmana b. Sa'da b. Zurarea,[1500] on od Ibn Ka'ba b. Malika el-Ensarija, a on od svoga oca[1501], koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Dva gladna vuka, koji bi upali u stado, ne bi više štete nanijeli** (stadu) **nego što pohlepa za imetkom i želja za slavom nanesu štete vjeri njihova posjednika."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1502] Preneseno je na ovu temu i od Ibn Omera a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali taj sened nije pouzdan.

٣٢. باب منه

٢٤٩٦. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَاب حدثني الْمَسْعُودِيُّ أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّه قَالَ: نَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حَصِيرٍ فَقَامَ وَقَدْ أَثَّرَ فِي جَنْبِه. فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ لَوِ اتَّخَذْنَا لَكَ وِطَاءً؟ فَقَالَ: مَا لِي وَمَا لِلدُّنْيَا. مَا أَنَا فِي الدُّنْيَا إِلَّا كَرَاكِبٍ اسْتَظَلَّ تَحْتَ شَجَرَةٍ ثُمَّ رَاحَ وَتَرَكَهَا. وَفِي الْبَاب عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

32. O istoj temi

2496. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab;[1503] kaže: Ispričao mi je El-Mesudi;[1504] kaže: Obavijestio nas je Amr b. Murre,[1505] prenijevši od Ibrahima,[1506] on od Alkamea, a on od Abdullaha da je kazao: **"Jednom prilikom je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaspao na hasuri. Kad se probudio,**

[1500] Muhammed b. Abdur-Rahman b. Sa'd b. Zurare el-Ensari el-Medeni je, po Nesaijinom mišljenju, pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1501] Tj. Ka'ba b. Malika b. Ebu Ka'ba el-Ensarija es-Selemija el-Medenija. On je poznati ashab. Jedan je od trojice koji su izostali od pohoda na Tebuk.

[1502] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Nesaija i Ed-Darimi u *sunenima* te Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1503] Zejd b. Hubab Ebu Husejn el-Ukli je iskren prenosilac hadisa koji je, prilikom prenošenja hadisa, griješio. Putovao je tragajući za hadisom, te zbog toga prenosi puno hadisa. On je porijeklom iz Horasana. Pripadao je devetoj generaciji.

[1504] El-Mesudi je Abdur-Rahman b. Abdullah b. Utbe b. Mesud el-Kufi. On je iskren ravija hadisa. Pred kraj života je posenilio. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1505] Amr b. Murre b. Abdullah b. Tarik el-Džemeli el-Muradi Ebu Abdullah el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji. Sumnjalo se da je pripadao murdžijama.

[1506] Tj. Ibrahima en-Nehaija.

vidio mu se trag od hasure. Pošto to primijetismo mi rekosmo: Allahov Poslaniče, bilo bi bolje da smo ti stavili dušek. On će na to: Što se tiče ovoga svijeta, ja se na njemu ponašam poput konjanika koji odsjedne u hladu drveta da se odmori, potom ga ostavi i nastavi put."

Na ovu temu preneseni hadisi su i od Ibn Omera i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je sahihun.[1507]

٣٣. باب منه

٢٤٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا أَبُو عَامِرٍ وَأَبُو دَاوُدَ قَالَا: أَخْبَرَنَا زُهَيْرُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ وَرْدَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

33. O istoj temi

2497. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestili su nas Ebu Amir[1508] i Ebu Davud[1509] i kazali: Nas je obavijestio Zuhejr b. Muhammed;[1510] kaže: Ispričao mi je Musa b. Verdan,[1511] prenijevši od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Čovjek je vjere svoga prijatelja; zato neka svako od vas pazi sa kim će prijateljevati!"** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1512]

٣٤. بَاب منه

٢٤٩٨. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَتْبَعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثٌ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ. يَتْبَعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

[1507] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ibn Madže u *Sunenu* te Hakim u *Mustedreku.*
[1508] Abdul-Melik b. Omer el-Kajsi Ebu Amir el-Akadi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.
[1509] Ebu Davud Sulejman b. Davud b. Džarud et-Tajalisi el-Basri je pouzdan prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.
[1510] Zuhejr b. Muhammed et-Temimi Ebu Munzir el-Hurasani je živio u Šamu, potom u Hidžazu. Hadisi koje su od njega prenijeli stanovnici Šama nisu pouzdani zato što im ih je prenio po pamćenju pa je griješio. Pripadao je sedmoj generaciji.
[1511] Musa b. Verdan el-Amiri je porijeklom iz Medine. On je iskren prenosilac hadisa, ali je prilikom prenošenja hadisa ponekad griješio. Pripadao je trećoj generaciji.
[1512] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud u *Sunenu* i Bejhekija u djelu *Šuabul-iman.*

34. O istoj temi

2498. ISPRIČAO NAM JE Suvejd;[1513] kaže: Obavijestio nas je Abdullah;[1514] kaže: Nas je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Abdullaha b. Ebu Bekra[1515], koji je kazao: Čuo sam Enesa b. Malika kada je kazao da je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: **"Umrlog** (do kabura) **prati troje, pa se dvoje vraćaju, a jedno ostaje. Prate ga njegova porodica, njegov imetak i njegova djela, pa se njegova porodica i njegov imetak vraćaju, a njegova djela ostaju."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1516]

٣٥. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ كَثْرَةِ الْأَكْلِ *

٢٤٩٩. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ الْحِمْصِيُّ وَحَبِيبُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ جَابِرٍ الطَّائِيِّ عَنْ مِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي يكَرِبَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وِعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ. بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ أُكُلَاتٌ يُقِمْنَ صُلْبَهُ. فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ فَثُلُثٌ لِطَعَامِهِ وَثُلُثٌ لِشَرَابِهِ وَثُلُثٌ لِنَفَسِهِ.**

٢٥٠٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَرَفَةَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ **نَحْوَهُ**. و قَالَ الْمِقْدَامُ بْنُ مَعْدِي يكَرِبَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَذْكُرْ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

35. O pokuđenosti pretjerivanja u jelu

2499. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Ismail b. Ajjaš; kaže: Ispričali su mi Ebu Seleme el-Himsi i Habib b. Salih, prenijevši od Jahjaa b. Džabira et-Taija a on od Mikdama b. Madi Jekriba, koji je kazao: Čuo sam Allahova Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada reče: **"Čovjek neće napuniti goru posudu od trbuha. Dovoljno mu je da jede toliko koliko će ga to održavati uspravnim. Ako već mora pojesti više, neka onda jednu trećinu trbuha napuni hranom, jednu trećinu pićem a jednu trećinu neka ostavi praznu kako bi lakše disao."**

2500. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Arefe; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Ajjaš **slično prethodnom hadisu.** Mikdam b. Madi Jekrib je prenio

---

[1513] Suvejd b. Nasr b. Suvejd el-Mirvezi Ebu Fadl je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji.

[1514] Abdullah b. Mubarek.

[1515] Abdullah b. Ebu Bekr b. Muhammed b. Amr b. Hazm el-Ensari el-Medeni je pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik. Pripadao je petoj generaciji.

[1516] Bilježe ga i Buharija i Muslim u *sahihima.*

od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ali u njemu nije kazao: Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1517]

٣٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الرِّيَاءِ وَالسُّمْعَةِ *

٢٥٠١. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ شَيْبَانَ عَنْ فِرَاسٍ عَنْ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ يُرَائِي يُرَائِي اللَّهُ بِهِ . وَمَنْ يُسَمِّعْ يُسَمِّعِ اللَّهُ بِهِ** . وقَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ لَا يَرْحَمِ النَّاسَ لَا يَرْحَمْهُ اللَّهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ جُنْدَبٍ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٥٠٢. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ بْنُ أَبِي الْوَلِيدِ أَبُو عُثْمَانَ الْمَدَائِنِيُّ أَنَّ عُقْبَةَ بْنَ مُسْلِمٍ حَدَّثَهُ أَنَّ شُفَيًّا الْأَصْبَحِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّهُ دَخَلَ الْمَدِينَةَ فَإِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَدِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ فَقَالَ مَنْ هَذَا؟ فَقَالُوا: أَبُو هُرَيْرَةَ. فَدَنَوْتُ مِنْهُ حَتَّى قَعَدْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُوَ يُحَدِّثُ النَّاسَ. فَلَمَّا سَكَتَ وَخَلَا قُلْتُ لَهُ: **أَسْأَلُكَ بِحَقٍّ وَبِحَقٍّ لَمَا حَدَّثْتَنِي حَدِيثًا سَمِعْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَلْتَهُ وَعَلِمْتَهُ** . فَقَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ **أَفْعَلُ , لَأُحَدِّثَنَّكَ حَدِيثًا حَدَّثَنِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَلْتُهُ وَعَلِمْتُهُ**. ثُمَّ نَشَغَ أَبُو هُرَيْرَةَ نَشْغَةً فَمَكَثَ قَلِيلًا ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: **لَأُحَدِّثَنَّكَ حَدِيثًا حَدَّثَنِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا الْبَيْتِ مَا مَعَنَا أَحَدٌ غَيْرِي وَغَيْرُهُ**. ثُمَّ نَشَغَ أَبُو هُرَيْرَةَ نَشْغَةً شَدِيدَةً ثُمَّ أَفَاقَ فَمَسَحَ وَجْهَهُ فَقَالَ: **أَفْعَلُ , لَأُحَدِّثَنَّكَ حَدِيثًا حَدَّثَنِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَهُوَ فِي هَذَا الْبَيْتِ مَا مَعَنَا أَحَدٌ غَيْرِي وَغَيْرُهُ**. ثُمَّ نَشَغَ أَبُو هُرَيْرَةَ نَشْغَةً شَدِيدَةً. ثم مَالَ خَارًّا عَلَى وَجْهِهِ فَأَسْنَدْتُهُ طَوِيلًا ثُمَّ أَفَاقَ فَقَالَ: **حَدَّثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يَنْزِلُ إِلَى الْعِبَادِ لِيَقْضِيَ بَيْنَهُمْ وَكُلُّ أُمَّةٍ جَاثِيَةٌ. فَأَوَّلُ مَنْ يَدْعُو بِهِ رَجُلٌ جَمَعَ الْقُرْآنَ وَرَجُلٌ يَقْتَتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَجُلٌ كَثِيرُ الْمَالِ. فَيَقُولُ اللَّهُ لِلْقَارِئِ: أَلَمْ أُعَلِّمْكَ مَا أَنْزَلْتُ عَلَى رَسُولِي؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ. قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا عُلِّمْتَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَقُومُ بِهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ. فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ كَذَبْتَ. وَتَقُولُ الْمَلَائِكَةُ كَذَبْتَ. وَيَقُولُ اللَّهُ لَه: بَلْ أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ إِنَّ فُلَانًا قَارِئٌ فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ. وَيُؤْتَى بِصَاحِبِ الْمَالِ فَيَقُولُ اللَّهُ: أَلَمْ أُوَسِّعْ عَلَيْكَ حَتَّى لَمْ أَدَعْكَ تَحْتَاجُ إِلَى أَحَدٍ؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ. قَالَ: فَمَاذَا عَمِلْتَ فِيمَا آتَيْتُكَ؟ قَالَ: كُنْتُ أَصِلُ الرَّحِمَ وَأَتَصَدَّقُ. فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ كَذَبْتَ. وَتَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ كَذَبْتَ. وَيَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ فُلَانٌ جَوَادٌ فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ. وَيُؤْتَى بِالَّذِي قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ: فِي مَاذَا قُتِلْتَ؟ فَيَقُولُ أُمِرْتُ بِالْجِهَادِ فِي سَبِيلِكَ فَقَاتَلْتُ حَتَّى قُتِلْتُ. فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ كَذَبْتَ. وَتَقُولُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ كَذَبْتَ. وَيَقُولُ اللَّهُ: بَلْ أَرَدْتَ أَنْ يُقَالَ فُلَانٌ جَرِيءٌ فَقَدْ قِيلَ ذَاكَ. ثُمَّ ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رُكْبَتِي فَقَالَ: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ أُولَئِكَ الثَّلَاثَةُ أَوَّلُ خَلْقِ اللَّهِ تُسَعَّرُ بِهِمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ**. قَالَ الْوَلِيدُ أَبُو عُثْمَانَ المدائني: فَأَخْبَرَنِي عُقْبَةُ أَنَّ شُفَيًّا هُوَ الَّذِي دَخَلَ عَلَى مُعَاوِيَةَ فَأَخْبَرَهُ بِهَذَا.قَالَ أَبُو عُثْمَانَ: وَحَدَّثَنِي الْعَلَاءُ بْنُ أَبِي حَكِيمٍ أَنَّهُ كَانَ سَيَّافًا لِمُعَاوِيَةَ.قال فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ فَأَخْبَرَهُ بِهَذَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: قَدْ فُعِلَ بِهَؤُلَاءِ هَذَا. فَكَيْفَ بِمَنْ بَقِيَ مِنَ النَّاسِ؟ ثُمَّ بَكَى مُعَاوِيَةُ بُكَاءً شَدِيدًا حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهُ هَالِكٌ. وَقُلْنَا قَدْ جَاءَنَا هَذَا الرَّجُلُ بِشَرٍّ. ثُمَّ أَفَاقَ مُعَاوِيَةُ وَمَسَحَ عَنْ وَجْهِهِ وَقَالَ: صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ:

[1517] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ibn Madže u *Sunenu* i Hakim u *Mustedreku*. Hakim kaže da je ovaj hadis sahih.

(مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ. أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ). هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

36. O pretvaranju i prestižu

2501. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Muavija b. Hišam, prenijevši od Šejbana, on od Firasa, on od Atijjea, a on od Ebu Seida, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko licemjerno bude radio dobra djela - da bi ga ljudi vidjeli, Allah će** (na Sudnjem danu) **objelodaniti njegovo licemjerstvo, a ko bude radio dobra dijela da bi ljudi za to čuli i da bi ga hvalili, Allah će ga osramotiti** (na Sudnjem danu)." On kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao i ovo: **"Ko nema milosti prema ljudima ni Allah neće imati milosti prema njemu."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Džunduba i Abdullaha b. Amra. Ovaj hadis je, u ovoj formi, garibun.[1518]

2502. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Hajve b. Šurejh; kaže: Nas je obavijestio Velid b. Ebu Velid Ebu Osman el-Medaini, kako mu je ispričao Ukbe b. Muslim,[1519] da je njemu ispričao Šufej el-Esbehi[1520] da je ušao u Medinu i naišao na čovjeka oko koga su se bili iskupili ljudi. Ko je ovaj?, upitao je. To je Ebu Hurejre, odgovorili su prisutni. Kad to čuh, primakoh mu se i sjedoh ispred njega dok je on kazivao ljudima. Pošto završi sa kazivanjem i osami se, ja mu rekoh: **"Upitaću te za jednu istinu. Hoćeš li mi ispričati hadis koji si razumio i naučio od Allahovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Ebu Hurejre reče: Hoću, ispričaću ti hadis koji mi je ispričao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i koji sam od njega razumio i naučio. Rekavši to, Ebu Hurejre zajeca. Sačekasmo malo i pošto prestade jecati, reče: Ispričaću ti hadis koji mi je ispričao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u ovoj kući gdje, osim mene i njega, nije nikoga drugog bilo. Kazavši to, on još žešće zajeca. Pošto prestade sa jecanjem, obrisa lice i reče: Uredu, ispričaću ti hadis koji mi je ispričao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada, osim mene i njega, u ovoj kući**

[1518] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[1519] Ukbe b. Muslim et-Tudžibi Ebu Muhammed el-Basri, imam džamije El-Atik u Egiptu, pouzdan jeprenosilac hadisa. Pripadao je četvrtoj generaciji.

[1520] Šufej b. Mati' el-Esbehi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Oni koji su ga svrstavali među ashabe pogriješili su. On je umro u vrijeme Hišamova hilafeta.

nije bilo nikoga drugog. Izgovorivši to, Ebu Hurejre još žešće zajeca i pade licem (na zemlju).[1521] **Dugo sam mu pomagao da dođe sebi. Pošto dođe sebi reče: Ispričao mi je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da će Uzvišeni Allah, kada bude Sudnji dan, sići među robove kako bi im presudio. Svi će narodi tada klečati. Prvi koje će tada biti pozvan biće: onaj koji je znao Kur'an napamet, i onaj koji je ubijen u borbi na Allahovom putu i onaj koji je imao puno imetka. Allah će tom prilikom reći učaču Kur'ana: Zar ti ja nisam omogućio da naučiš ono što sam objavio Svome Poslaniku? Jesi Gospodaru, reći će on. Pa šta si radio sa tim što si naučio?, upitaće Allah. Učio sam ga i noću i danju, odgovoriće on, a Allah će mu reći: Neistinu si rekao!, a i meleki će reći: Neistinu si rekao! Potom će mu Allah reći: Ti si time želio da ljudi kažu kako je taj i taj dobar učač Kur'ana, i eto, to je kazano! Potom će biti pozvan čovjek koji je imao puno imetka. Allah će mu reći: Ja sam ti dao dosta imetka kako ne bi nikome bio muhtač. Jesi Gospodaru, odgovoriće on. A šta si radio sa tim što sam ti dao, upitaće ga Allah. Sa time sam održavao rodbinske veze i dijelio! Allah će reći: Neistinu si rekao!, a i meleki će reći: Neistinu si rekao! Allah će mu tada kazati: Ti si time želio da ljudi reknu kako je taj i taj darežljiv, i eto, to je rečeno. Potom će biti pozvan čovjek koji je poginuo u borbi na Allahovom putu. Allah će mu reći: U ime koga si ti poginuo? On će reći: Ti si naredio da se borimo na Tvome putu, i ja sam se borio sve dok nisam poginuo. Allah će mu tada reći: Neistinu si rekao!, a i meleki će reći : Neistinu si rekao! Allah će mu tada reći. Ti si se borio da ljudi kažu kako je taj hrabar, i eto, to su kazali. Potom Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, udari rukama po mojim koljenima i reče: Ebu Hurejre, njih trojica će biti prva Allahova stvorenja kojima će biti potpaljena Vatra na Sudnjem danu."**[1522]

Velid Ebu Osman el-Medaini kaže: Obavijestio me je Ukbe da je Šufej otišao kod Muavije i obavijestio ga o ovome. Ebu Osman kaže: Ispričao mi je Ala b. Ebu Hakim, koji je bio dželat u službi kod Muavije, i rekao: Kod njega uđe neki čovjek i obavijesti ga o ovome što je Ebu Hurejre rekao. Čuvši to, Muavija reče: Ako će biti urađeno tako sa ovom trojicom, kako će biti urađeno sa ostalim ljudima. Potom Muavija tako zaplaka da smo pomislili da će od toga podleći. Rekosmo: Ovaj nam čovjek donese zlo. Potom Muavija dođe

---

[1521] Sve je ovo Ebu Hurejre činio iz bojazni da pričajući hadis Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, negdje ne pogriješi.

[1522] Allah, dž. š., će od Svojih robova primiti od dobrih dijela samo ono što su isključivo u ime Njegovo uradili. Nijedno djelo koje je učinjeno radi náma i s ciljem da bi ga ljudi vidjeli i o njemu pričali i hvalili ga, Allah neće primiti. I ne samo to da Allah, dž.š., takva djela neće primiti nego će prvo one koji su ih radi ljudi činili, na Sudnjem danu, početi kažnjavati. Zapravo, On će njima potpaliti džehennemsku vatru.

sebi, obrisa lice i reče: Istinu su kazali Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Onima koji žele život na ovome svijetu i ljepote njegove - mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će, na onome svijetu. samo Vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su činili."[1523] Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1524]

٣٧. باب منه

٢٥٠٣. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا الْمُحَارِبِيُّ عَنْ عَمَّارِ بْنِ سَيْفٍ الضَّبِّيِّ عَنْ أَبِي مُعَانٍ الْبَصْرِيِّ عَنِ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **تَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ جُبِّ الْحَزَنِ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا جُبُّ الْحَزَنِ؟ قَالَ: وَادٍ فِي جَهَنَّمَ تَتَعَوَّذُ مِنْهُ جَهَنَّمُ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يَدْخُلُهُ؟ قَالَ: الْقُرَّاءُ الْمُرَاءُونَ بِأَعْمَالِهِمْ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ *

37. O istoj temi

2503. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je El-Muharibi, prenijevši od Ammara b. Sejfa ed-Dabbija,[1525] on od Ebu Meana el-Basrija, on od Ibn Sirina, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Tražite od Allaha da vas zaštiti od Džubbul-hazena. A šta je to Džubbul-hazen, Allahov Poslaniče?, upitaše prisutni. On reče: To je dolina u Džehennemu od koje cijeli Džehennem svaki dan traži utočište po stotinu puta! A ko će u nju ući, o, Allahov Poslaniče?, ponovo će prisutni. On reče: U nju će ući učači Kur'ana koji su učili Kur'an radi ljudi."** Ovaj hadis je garibun.[1526]

٣٨. بَاب منه

٢٥٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا أَبُو سِنَانٍ الشَّيْبَانِيُّ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ: **يَا رَسُولَ اللَّهِ، الرَّجُلُ يَعْمَلُ الْعَمَلَ فَيُسِرُّهُ فَإِذَا اطُّلِعَ عَلَيْهِ أَعْجَبَهُ.** قَالَ: **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَهُ أَجْرَانِ أَجْرُ السِّرِّ وَأَجْرُ الْعَلَانِيَةِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَقَدْ رَوَى الْأَعْمَشُ وَغَيْرُهُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُرْسَلًا. وَقَدْ فَسَّرَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ هَذَا الْحَدِيثَ: إِذَا اطُّلِعَ عَلَيْهِ فَأَعْجَبَهُ فَإِنَّمَا مَعْنَاهُ أَنْ يُعْجِبَهُ ثَنَاءُ النَّاسِ عَلَيْهِ بِالْخَيْرِ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَنْتُمْ شُهَدَاءُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ فَيُعْجِبُهُ ثَنَاءُ النَّاسِ عَلَيْهِ لِهَذَا. فَأَمَّا

[1523] Sura *Hud,* 15. i 16. ajet.

[1524] Zabilježio ga je i Ibn Huzejme u *Sahihu.*

[1525] Ammar b. Sejf ed-Dabbi, el-Kufi je slab prenosilac hadisa. Bio je pobožan čovjek. Pripadao je devetoj generaciji.

[1526] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu.* Ovaj hadis je slab jer su u njegovu senedu Ammar b. Sejf, koji je slab, i Ebu Mean, koji je nepoznat prenosilac hadisa.

إِذَا أَعْجَبَهُ لِيَعْلَمَ النَّاسُ مِنْهُ الْخَيْرَ لِيُكْرَمَ عَلَى ذَلِكَ وَيُعَظَّمَ عَلَيْهِ فَهَذَا رِيَاءٌ. و قَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: إِذَا اطُّلِعَ عَلَيْهِ فَأَعْجَبَهُ رَجَاءَ أَنْ يَعْمَلَ بِعَمَلِهِ فَيَكُونُ لَهُ مِثْلُ أُجُورِهِمْ. فَهَذَا لَهُ مَذْهَبٌ أَيْضًا *

38. O istoj temi

2504. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musenna; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud;[1527] kaže: Nas je obavijestio Ebu Sinan eš-Šejbanija, prenijevši od Habiba b. Ebu Sabita, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Neki čovjek reče: Allahov Poslaniče! Neko uradi dobro djelo i sakrije ga, a kada se sazna za njega bude mu drago.**[1528] **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: On će imati dvije nagrade: nagradu za to što je prikrivano i nagradu za to što je obznanjeno.**"[1529]

Ovaj hadis je garibun. A'meš i drugi su ga prenijeli od Habiba b. Ebu Sabita, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, kao mursel hadis.

Neki su učenjaci objasnili da (riječi) u ovom hadisu: "...ali kada se za njega sazna, bude mu drago..." znače: Kada ljudi počnu o njemu lijepo govoriti, bude mu drago u duhu Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Vi ste Allahovi svjedoci na Zemlji, i kome bude drago što ljudi o njemu dobro govore zbog toga, to je uredu. Međutim, kome bude drago da ljudi saznaju za njegovo dobro da bi ga poštovali i cijenili zbog toga, to je licemjerstvo." Neki učenjaci su kazali: Kada se za njega sazna, bude mu drago zbog toga da bi se ljudi u njega ugledali i da bi imao nagradu kao oni svi. Ovakvo tumačenje je također ispravno.

٣٩. بَاب الْمَرْءِ مَعَ مَنْ أَحَبَّ *

٢٥٠٥. حَدَّثَنَا أَبُو هِشَامٍ الرِّفَاعِيُّ أَخْبَرَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ أَشْعَثَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ وَلَهُ مَا اكْتَسَبَ**. وَفِي الْبَابِ عَنْ عَلِيٍّ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَصَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ وَأَبِي مُوسَى. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ الْحَسَنِ البصري عَنْ أَنَسٍ

[1527] Ebu Davud et-Tajalisi.

[1528] Dakle, Allahov Poslaniče, da li se može smatrati licemjerstvom to kada neko uradi kakvo dobro djelo i sakrije ga, međutim, kada se za to dobro sazna, njemu bude drago zbog toga.

[1529] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ovakvim odgovorom ne samo da je potvrdio da se to ne smatra licemjerstvom, nego da će zbog toga imati dvije nagrade: nagradu zbog skrivanja takvog djela iz bojazni da ga možda ne bi uradio zbog ljudi, i nagradu što je ono ipak obznanjeno, kako bi se ljudi njegovim primjerom okoristili.

٢٥٠٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَتَى قِيَامُ السَّاعَةِ؟ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الصَّلَاةِ. فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ قَالَ: أَيْنَ السَّائِلُ عَنْ قِيَامِ السَّاعَةِ؟ فَقَالَ الرَّجُلُ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ. فقَالَ: مَا أَعْدَدْتَ لَهَا؟ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا أَعْدَدْتُ لَهَا كَبِيرَ صَلَاةٍ وَلَا صَوْمٍ إِلَّا أَنِّي أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ وَأَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ. فَمَا رَأَيْتُ فَرِحَ الْمُسْلِمُونَ بَعْدَ الْإِسْلَامِ فَرَحَهُمْ بِهَذَا. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ *

٢٥٠٧. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ جَهْوَرِيُّ الصَّوْتِ فقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، الرَّجُلُ يُحِبُّ الْقَوْمَ وَلَمَّا يَلْحَقْ هو بِهِمْ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٥٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ ابْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرٍّ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ مَحْمُودٍ *

39. Čovjek će biti sa onim koga je volio

2505. ISPRIČAO NAM JE Ebu Hišam er-Rifai; kaže: Obavijestio nas je Hafs b. Gijas, prenijevši od Eš'asa,[1530] on od Hasana, a on od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Čovjek će biti sa onim koga je volio i pripast će mu ono što je zaslužio."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Alije, Abdullaha b. Mesuda, Safvana b. Assala, Ebu Hurejrea i Ebu Musaa. Ovaj hadis, koji je Hasan el-Basri prenio od Enesa, je hasenun-garibun.[1531]

2506. ISPRIČAO NAM JE Alija b. Hudžr; kaže: Obavijestio nas je Ismail b. Džafer, prenijevši od Hamida a on od Enesa da je kazao: **"Dođe neki čovjek Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i reče: Allahov Poslaniče, kad će Sudnji dan? Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tada ustade i ode na namaz. Pošto završi namaz, upita: Gdje je onaj što je pitao za Sudnji dan? Čovjek reče: Ja sam, Allahov Poslaniče, a on će na to: A šta si ti pripremio za njega? On reče: Allahov Poslaniče, ja za njega nisam pripremio ni mnogo namaza, ni mnogo posta, ali volim Allaha i Njegova Poslanika. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Čovjek će biti sa onim koga je volio, i ti ćeš biti sa onim koga voliš. Nisam vidio, veli on, da su se muslimani ičemu drugom toliko obradovali, nakon primanja islama, kao što su se obradovali ovim riječima."** Ovaj hadis je sahihun.[1532]

[1530] Eš'as b. Sivar el-Kindi en-Nedždžar el-Efrek el-Esrem, kadija iz Ahvaza, slab je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji.

[1531] Zabilježio ga je i Ebu Nuajm u djelu *Hiljetul-Evlijai vet-Tabekatul-Esfijai.*

[1532] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ibn Madžea.

2507. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Adem; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Asima, on od Zirra b. Hubejša, a on od Safvana b. Assala[1533] da je kazao: **"Dođe neki beduin i gromkim glasom reče: Muhammede! Čovjek nekoga voli, ali nije u stanju da radi ono što on radi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: Čovjek će biti sa onim koga voli."** Ovaj hadis je sahihun.[1534]

2508. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabbi; kaže: Obavijestio nas je Hammad b. Zejd, prenijevši od Asima, on od Zirra, on od Safvana b. Assala a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **slično Mahmudovu hadisu.**

٤٠. بَاب مَا جَاءَ فِي حُسْنِ الظَّنِّ بِاللَّه تعالى *

٢٥٠٩. حَدَّثَنَا أَبُو كُرَيْبٍ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ الْأَصَمِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تعالى يَقُولُ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

40. O lijepom mišljenju o Uzvišenom Allahu

2509. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kurejb; kaže: Obavijestio nas je Veki', prenijevši od Džafera b. Burkana,[1535] on od Jezida b. Esamma[1536], a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: Rekao je Uzvišeni Allah: **"Ja ću prema Mome robu postupiti onako kako on o Meni misli[1537] i biću uz njega kada Me bude molio."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1538]

٤١. بَاب مَا جَاءَ فِي الْبِرِّ وَالْإِثْمِ *

٢٥١٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْكِنْدِيُّ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ الْحَضْرَمِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ.

1533 Safvan b. Assal je poznati ashab. Nastanio se u Kufi.

1534 Bilježi ga i Nesaija u *Sunenu*. Ibn Huzejme za ovaj hadis kaže da je vjerodostojan.

1535 Džafer b. Burkan el-Kilabi Ebu Abdullah er-Rekki je pouzdan prenosilac hadisa. Pravio je previde prilikom prenošenja hadisa od Zuhrija. Pripadao je sedmoj generaciji.

1536 Jezidu b. Esammu je ime Amr b. Ubejd b. Muavija el-Bukkai Ebu Avf Kufi. On je sestrić Mejmunin, Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge. Pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji. Nastanio se u Rik'i.

1537 Dakle, ako Moj rob o Meni misli da sam milostiv i da ću opraštati grijehe, Ja ću biti takav i oprostiću mu grijehe. Ako, pak, Moj rob o Meni bude mislio da sam strog, Ja ću prema njemu i biti takav.

1538 Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

٢٥١١. حَدَّثَنَا بندار أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عن عَبْدُ الرَّحْمَنِ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

41. O dobrom djelu i grijehu

2510. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Abdur-Rahman el-Kindi el-Kufi; kaže: Obavijestio nas je Zejd b. Hubab; kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih; kaže: Ispričao mi je Abdur-Rahman b. Džubejr b. Nufejr el-Hadremi, prenijevši od svoga oca, a on od Nevvasa b. Sem'ana[1539]: Neki čovjek upita Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o dobrom djelu i grijehu. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: **"Dobro djelo ti je lijepo ponašanje, a grijeh je ono što osjetiš da te kopka i ne voliš da to ljudi saznaju."**

2511. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Muavija b. Salih, prenijevši od Abdur-Rahmana **slično prethodnom hadisu, osim što je on kazao: "Ja sam upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1540]

٤٢. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحُبِّ فِي اللَّه *

٢٥١٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ أَخْبَرَنَا كَثِيرُ بْنُ هِشَامٍ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ بُرْقَانَ أَخْبَرَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي مَرْزُوقٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ الْخَوْلَانِيِّ حَدَّثَنِي مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: **الْمُتَحَابُّونَ فِي جَلَالِي لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ.** وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ وَابْنِ مَسْعُودٍ وَعُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ وَأَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو مُسْلِمٍ الْخَوْلَانِيُّ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّه بْنُ ثُوَبَ *

٢٥١٣. حَدَّثَنَا الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنَا مَعْنٌ أَخْبَرَنَا مَالِكٌ عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَوْ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ. إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ بِعِبَادَةِ اللَّه وَرَجُلٌ كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقًا بِالْمَسْجِدِ، إِذَا خَرَجَ مِنْهُ حَتَّى يَعُودَ إِلَيْهِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّه فَاجْتَمَعَا عَلَى ذَلِكَ وَتَفَرَّقَا وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ حَسَبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ إِنِّي أَخَافُ اللَّه عز وجل وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَهَكَذَا رُوِيَ هَذَا الْحَدِيثُ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ مِثْلَ هَذَا، وَشَكَّ فِيهِ . وَقَالَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَوْ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ. وَعُبَيْدُ اللَّه بْنُ عُمَرَ رَوَاهُ عَنْ خُبَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَلَمْ يَشُكَّ فِيهِ فقال عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.

[1539] Nevvas b. Sem'an b. Halid el-Kilabi el-Ensari je poznati ashab. Nastanio se kasnije u Šamu.

[1540] Bilježe ga i Buharija u djelu *Edebul-Mufredi* i Muslim u *Sahihu.*

٢٥١٤. حَدَّثَنَا سَوَّارُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَنْبَرِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عن خُبَيْبُ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ ابْنِ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ حَدِيثِ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ بِمَعْنَاهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ: كَانَ قَلْبُهُ مُعَلَّقًا بِالْمَسَاجِدِ. وَقَالَ: ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ *

42. O voljenju u ime Allaha

2512. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni'; kaže: Obavijestio nas je Kesir b. Hišam;[1541] kaže: Nas je obavijestio Džafer b. Burkan; kaže: Nas je obavijestio Habib b. Ebu Merzuk,[1542] prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, on od Ebu Muslima el-Havlanija; kaže: Ispričao mi je Muaz b. Džebel i kazao: Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: Rekao je Uzvišeni Allah: **"Oni koji se, radi Mene, budu međusobno voljeli imaće govornice od svjetlosti, a njihovom će se stanju diviti i vjerovjesnici i šehidi."**

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Derdaa, Ibn Mesuda, Ubadea b. Samita, Ebu Malika el-Ešarija i Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1543] Ebu Muslimu el-Havlaniju je ime Abdullah b. Sevb.[1544]

2513. ISPRIČAO NAM JE El-Ensari;[1545] kaže: Obavijestio nas je Ma'n; kaže: Nas je obavijestio Malik, prenijevši od Hubejba b. Abdur-Rahmana, on od Hafsa b. Asima, a on od Eb Hurejrea, ili od Ebu Seida, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Sedam vrsta osoba će, na Sudnjem danu, Allah staviti u Svoj hlad kada drugog hlada osim Njegova neće biti: pravednoga vođu, mladića koji je mladost proveo u pokornosti Allahu, čovjeka čije je srce bilo vezano za džamiju od momenta kada iz nje iziđe pa sve dok se u nju ne vrati, dvije osobe koje su se** (isključivo) **voljele u ime Allaha, radi Njega se družile i radi Njega se razišle, čovjeka koji se u samoći sjeti Allaha i zaplače, čovjeka koga pozove ugledna i lijepa ženska** (na blud) **a on rekne: Ja se bojim Svevišnjeg Allaha, i**

[1541] Kesir b. Hišam el-Kilabi Ebu Sehl er-Rekki je pouzdan prenosilac hadis. Pripadao je sedmoj generaciji. Nastanio se u Bagdadu.

[1542] Habib b. Ebu Merzuk er-Rekki je pouzdan i vrijedan prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1543] Bilježe ga i Malik b. Enes u *Muvetta'u,* Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Taberanija u *Mu'džemul-Kebiru,* Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u *Sunenu.*

[1544] On je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je drugoj generaciji. Putovao je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, ali ga nije zatekao. Živio je do vremena Jezida b. Muavije.

[1545] El-Ensari je Ishak b. Musa b. Abdullah b. Musa b. Abdullah b. Jezid el-Hatemi Ebu Musa el-Medeni. On je pouzdan i precizan prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Bio je kadija u Nejsaburu.

čovjeka koji dijeli sadaku i to sakrije tako da mu ne zna lijeva ruka šta dijeli desna."

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1546] Slično ovome je ovaj hadis prenio Malik b. Enes sa više seneda i istakao dilemu rekavši od Ebu Hurejrea ili od Ebu Seida. Ubejdullah b. Omer ga je prenio od Hubejba b. Abdur-Rahmana bez dileme, rekavši samo: "od Ebu Hurejrea".

2514. ISPRIČALI SU NAM Sevvar b. Abdullah el-Anberi i Muhammed b. Musenna i kazali: Obavijestio nas je Jahja b. Seid, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Hubejba b. Abdur-Rahmana, on od Hafsa b. Asima, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **po značenju slično hadisu Malika b. Enesa, osim što je kazao: "Njegovo je srce bilo vezano za džamiju,"i što je kazao:"ugledna i lijepa"** Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1547]

٤٣. بَاب مَا جَاءَ فِي إِعْلَامِ الْحُبِّ *

٢٥١٥. حَدَّثَنَا بُنْدَارٌ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ أَخْبَرَنَا ثَوْرُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي يكَرِبَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا أَحَبَّ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُعْلِمْهُ إِيَّاهُ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَنَسٍ. حَدِيثُ الْمِقْدَامِ حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ

٢٥١٦. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ وَقُتَيْبَةُ قَالَا: أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ مُسْلِمٍ الْقَصِيرِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ سَلْمَانَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ نَعَامَةَ الضَّبِّيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا آخَى الرَّجُلُ الرَّجُلَ فَلْيَسْأَلْهُ عَنِ اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَمِمَّنْ هُوَ؟ فَإِنَّهُ أَوْصَلُ لِلْمَوَدَّةِ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ . وَلَا نَعْرِفُ لِيَزِيدَ بْنِ نَعَامَةَ سَمَاعًا مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَيُرْوَى عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ هَذَا الحديث. وَلَا يَصِحُّ إِسْنَادُهُ *

43. O ispoljavanju ljubavi

2515. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Jahja b. Seid el-Kattan; kaže: Nas je obavijestio Sevr b. Jezid, prenijevši od Habiba b. Ubejda[1548], a on od Mikdama b. Madi Jekriba, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ako neko od vas voli svoga brata** (po vjeri), **neka mu to kaže."**

[1546] Bilježe ga i Malik u *Muvettau* i Muslim u *Sahihu.*

[1547] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Buharija i Muslim u *sahihima* i Nesaija u *Sunenu.*

[1548] Habib b. Ubejd er-Rehabi Ebu Hafs el-Himsi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Zerra i Enesa. Mikdamov hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1549]

2516. ISPRIČALI SU NAM Hennad i Kutejbe i kazali: Obavijestio nas je Hatim b. Ismail, prenijevši od Imrana b. Muslima el-Kasira,[1550] on od Seida b. Selmana[1551], a on od Jezida b. Nuamea ed-Dabija, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ako se neko s nekim želi pobratiti** (u ime Allaha), **neka ga upita za ime, ime njegova oca i ko je on, jer će to produbiti ljubav** (među njima)."

Ovaj hadis je garibun.[1552] Poznat nam je samo u ovoj formi. Nije nam poznato da je Jezid b. Nuame slušao hadise od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Preneseno je i od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, slično ovome hadisu, ali mu sened nije pouzdan.

٤٤. بَاب مَا جَاءَ فِي كَرَاهِيَةِ الْمِدْحَةِ وَالْمَدَّاحِينَ *

٢٥١٧. حَدَّثَنَا بندار أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ قَالَ: قَامَ رَجُلٌ فَأَثْنَى عَلَى أَمِيرٍ مِنَ الْأُمَرَاءِ، فَجَعَلَ الْمِقْدَادُ بن الاسود يَحْثُو فِي وَجْهِهِ التُّرَابَ وَقَالَ: **أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَحْثُوَ فِي وُجُوهِ الْمَدَّاحِينَ التُّرَابَ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رَوَى زَائِدَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ. وَحَدِيثُ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ أَصَحُّ. وَأَبُو مَعْمَرٍ اسْمُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَخْبَرَةَ. وَالْمِقْدَادُ بْنُ الْأَسْوَدِ هُوَ الْمِقْدَادُ بْنُ عَمْرٍو الْكِنْدِيُّ. وَيُكْنَى أَبَا مَعْبَدٍ. وَإِنَّمَا نُسِبَ إِلَى الْأَسْوَدِ بْنِ عَبْدِ يَغُوثَ لِأَنَّهُ كَانَ تَبَنَّاهُ وَهُوَ صَغِيرٌ *

٢٥١٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الْكُوفِيُّ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى عَنْ سَالِمٍ الْخَيَّاطِ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَحْثُوَ فِي أَفْوَاهِ الْمَدَّاحِينَ التُّرَابَ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ *

44. O pokuđenosti hvale i hvalitelja

2517. ISPRIČAO NAM JE Bundar; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Mehdi; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od Habiba b. Ebu Sabita, on od Mudžahida, a on od Ebu Ma'mera da je kazao: Neki čovjek pohvali jednog od guvernera, a Mikdad b. Esved mu baci prašinu u lice i reče:

[1549] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud u *Sunenu,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim ga smatra vjerodostojnim hadisom.

[1550] Imran b. Muslim el-Kasir el-Basri je iskren prenosilac hadisa, ali je ponekad prilikom prenošenja hadisa, pravio previde. Pripadao je šestoj generaciji.

[1551] Seid b. Selman, u nekim rukopisima ove zbirke stoji: Seid b. Sulejman er-Rib'i, makbul je prenosilac hadisa.

[1552] Bilježi ga i Ibn Sa'd u djelu *Et-Tabekat.*

"Naredio nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da u lica hvalitelja bacimo prašinu."[1553]

Na ovu temu prenesen je hadis i od Ebu Hurejrea. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1554] Zaide je prenio od Jezida b. Ebu Zijada, on od Mudžahida, a on od Ibn Abbasa. Međutim, Mudžahidov hadis od Ebu Ma'mera je vjerodostojniji.[1555] Ebu Ma'meru je ime Abdullah b. Suhbere, dok je Mikdad b. Esved, ustvari, Mikdad b. Amr el-Kindi, čiji je nadimak po djetetu Ebu Ma'bed. Dovode ga u vezu sa Esvedom b. Abdom Jegusom zato što ga je on posinio dok je bio mali.

2518. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Osman el-Kufi;[1556] kaže: Obavijestio nas je Ubejdullah b. Musa, prenijevši od Salima el-Hajjata,[1557] on od Hasana, a on od Ebu Hurejrea da je kazao: **"Naredio nam je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da u usta hvalitelja bacimo prašinu."**Ovaj Ebu Hurejreov hadis je garibun.[1558]

٤٥. بَاب مَا جَاءَ فِي صُحْبَةِ الْمُؤْمِنِ *

٢٥١٩. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حَيْوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ أَخْبَرَنَا سَالِمُ بْنُ غَيْلَانَ أَنَّ الْوَلِيدَ بْنَ قَيْسٍ التُّجِيبِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ. قَالَ سَالِمٌ أَوْ عَنْ أَبِي الْهَيْثَمِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيٌّ**". هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

[1553] Ako neko zaista čini ono što je lijepo treba ga pohvaliti. Međutim, nije lijepo da se hvali u lice. Po Gazalijinom mišljenju, pohvala donosi šest šteta: četiri hvalitelju i dvije pohvaljenom. Prva šteta za hvalitelja će biti u tome što će on, hvaleći nekoga, u tome pretjerati i kazati nešto što nije istina; druga šteta za hvalitelja je u tome što će on svojom hvalom staviti do znanja dotičnom da ga voli, a, ustvari, to ne osjeća, pa je to vid licemjerstva; treća šteta za hvalitelja je u tome što će o njemu kazati ono što, možda, ne zaslužuje, pa će time postati lahkomislen; i, četvrta šteta za hvalitelja je u tome što će onome koga hvali unijeti radost u srce, pa ako je taj koga hvali nasilnik, time će počiniti grijeh. Što se tiče šteta za pohvaljenog, prva je u tome što će se nakon toga uzoholiti i druga što će se na to osloniti i prestati da radi dobra djela.

[1554] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Muslim u *Sahihu,* Buharija u djelu *Edebul-Mufredi* i Ebu Davud i Ibn Madže u *sunenima.*

[1555] Jer je Habib b. Ebu Sabit, koji ga prenosi od Mudžahida, pouzdan prenosilac hadisa i šeri'atski pravnik, dok je Jezid b. Ebu Zijad, koji ga prenosi od Mudžahida a on od Ibn Abbasa, slab prenosilac hadisa.

[1556] Muhammed b. Osman b. Kerme el-Kufi je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1557] Salim b. Abdullah el-Hajjat el-Basri, štićenik Ukašov, iskren je prenosilac hadisa, ali je loše pamtio. Pripadao je šestoj generaciji.

[1558] Sened ovoga hadisa je prekinut pošto Hasan, po mišljenju El-Mubarekforija, nije nikada slušao hadise od Ebu Hurejrea.

45. O druženju sa vjernikom

2519. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Hajvea b. Šurejha; kaže: Obavijestio nas je Salim b. Gajlan[1559] da ga je obavijestio Velid b. Kajs et-Tudžejbi[1560] da je čuo Ebu Seida el-Hudrija; Salim veli: ili je čuo Ebu Hejsema a on je prenio od Ebu Seida[1561] da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Druži se samo sa vjernikom, i neka tvoju hranu jede samo bogobojazan!"**[1562]Ovaj hadis nam je poznat samo u ovoj formi.[1563]

٤٦. بَاب مَا جَاءَ فِي الصَّبْرِ عَلَى الْبَلَاءِ *

٢٥٢٠. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا. وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الشَّرَّ أَمْسَكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ حَتَّى يُوَافِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ** *وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **إِنَّ عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلَاءِ وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَا وَمَنْ سَخِطَ فَلَهُ السَّخَطُ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

٢٥٢١. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا وَائِلٍ يَقُولُ: قَالَتْ عَائِشَةُ: **مَا رَأَيْتُ الْوَجَعَ عَلَى أَحَدٍ أَشَدَّ مِنْهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٥٢٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: **قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ بَلَاءً؟** قَالَ: **الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ. يُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى قَدْرِ دِينِهِ. فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صُلْبًا اشْتَدَّ بَلَاؤُهُ. وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ ابْتُلِيَ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ فَمَا يَبْرَحُ الْبَلَاءُ بِالْعَبْدِ حَتَّى يَتْرُكَهُ يَمْشِي عَلَى الْأَرْضِ مَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

٢٥٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا يَزَالُ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَلَدِهِ وَمَالِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ وَمَا عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَأُخْتِ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ.

[1559] Salim b. Gajlan et-Tudžejbi el-Masri nije loš prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1560] Velid b. Kajs b. Ahrem et-Tudžejbi je makbul prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1561] Ovdje je riječ o dilemi kod Salima b. Gajlana da li mu je Velid b. Kajs izravno prenio od Ebu Seida el-Hudrija ili mu je prenio Velid b. Kajs od Ebu Hejsema, a on od Ebu Seida el-Hudrija.

[1562] Drugim riječima, to znači: Druži se samo sa vjernicima, a nemoj se družiti sa nevjernicima i munaficima, a prijatelji se samo sa bogobojaznima.

[1563] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ebu Davud i Ed-Darimi u *sunenima,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku*. El-Menavi tvrdi da su svi senedi ovog hadisa vjerodostojni.

46. O strpljivosti pri iskušenjima

2520. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Sa'da b. Sinana[1564], a on od Enesa koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Kada Allah hoće Svome robu dobro, On ga kažnjava na ovome svijetu, a kada hoće Svome robu zlo, ne kažnjava ga zbog grijeha dok sa njima ne dođe na Sudnji dan.**"

Sa istim senedom preneseno je od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao i ovo: "**Veličina nagrade ovisi o težini iskušenja. Kada Allah zavoli jedan narod, on ga stavlja na kušnju, pa ko bude zadovoljan, biće nagrađen, a ko se bude srdio** (zbog toga), **biće kažnjen.**" Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[1565]

2521. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Ebu Davud; kaže: Nas je obavijestio Šu'be, prenijevši od A'meša da je kazao: Čuo sam Ebu Vaila kada veli da je Aiša rekla: "**Nisam vidjela da je iko imao žešći bol od Allahovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1566]

2522. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe; kaže: Obavijestio nas je Šerik, prenijevši od Asima, on od Mus'aba b. Sa'da, a on od svoga oca da je kazao: "**Upitao sam: Allahov Poslaniče, koji će ljudi imati najteža iskušenja? On reče: Vjerovjesnici, potom najuzorniji i najbolji. Čovjek će biti stavljan u iskušenje shodno njegovu vjerovanju. Ako je čvrst u svojoj vjeri, njegovo će iskušenje biti teško, a ako je slab u svojoj vjeri, biće kušan shodno čvrstini njegova vjerovanja. Iskušenje će neprestano biti uz roba sve dotle dok on ne bude hodio po zemlji bez grijeha.**" Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1567]

2523. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la; kaže: Obavijestio nas je Jezid b. Zurej', prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "**Neprestano će vjernik i vjernica imati iskušenja u sebi, djeci i imetku, i to sve dok se ne susretnu sa Allahom a na sebi nemaju nijednog grijeha.**"

[1564] Sa'd b. Sinan el-Kindi el-Masri je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[1565] Ovdje su sadržana dva hadisa. Oba su po stepenu dobra. Prvi bilježi i Hakim u *Mustedreku*, a drugi i Ibn Madže u *Sunenu.*

[1566] Bilježe ga u *El-Kutubus-Sitte* svi, osim Ebu Davuda.

[1567] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu,* Ed-Darimi i Ibn Madže u *sunenima,* Nesaija u *Es-Sunenul-Kubra,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.*

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1568] Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i sestre Huzejfea b. Jemana.

٤٧. بَاب مَا جَاءَ فِي ذَهَابِ الْبَصَرِ *

٢٥٢٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاوِيَةَ الْجُمَحِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ أَخْبَرَنَا أَبُو ظِلَالٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تعالى يَقُولُ: **إِذَا أَخَذْتُ كَرِيمَتَيْ عَبْدِي فِي الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ جَزَاءٌ عِنْدِي إِلَّا الْجَنَّةَ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَأَبُو ظِلَالٍ اسْمُهُ هِلَالٌ *

٢٥٢٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ غَيْلَانَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ، يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: **مَنْ أَذْهَبْتُ حَبِيبَتَيْهِ فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ لَمْ أَرْضَ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ.** وَفِي الْبَابِ عَنْ عِرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ *

٢٥٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حُمَيْدٍ الرَّازِيُّ وَيُوسُفُ بْنُ مُوسَى الْقَطَّانُ الْبَغْدَادِيُّ قَالَا: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَغْرَاءَ أَبُو زُهَيْرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَوَدُّ أَهْلُ الْعَافِيَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِينَ يُعْطَى أَهْلُ الْبَلَاءِ الثَّوَابَ لَوْ أَنَّ جُلُودَهُمْ كَانَتْ قُرِضَتْ فِي الدُّنْيَا بِالْمَقَارِيضِ.** هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ بِهَذَا الْإِسْنَادِ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَقَدْ رَوَى بَعْضُهُمْ هَذَا الْحَدِيثَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ عَنْ مَسْرُوقٍ شَيْئًا مِنْ هَذَا *

٢٥٢٧. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ إِلَّا نَدِمَ. قَالُوا وَمَا نَدَامَتُهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ مُحْسِنًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونَ ازْدَادَ. وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا نَدِمَ أَنْ لَا يَكُونَ نَزَعَ.** هَذَا حَدِيثٌ إِنَّمَا نَعْرِفُهُ مِنْ هَذَا الْوَجْهِ. وَيَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ قَدْ تَكَلَّمَ فِيهِ شُعْبَةُ.

٢٥٢٨. حَدَّثَنَا سُوَيْدٌ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **يَخْرُجُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ رِجَالٌ يَخْتِلُونَ الدُّنْيَا بِالدِّينِ. يَلْبَسُونَ لِلنَّاسِ جُلُودَ الضَّأْنِ مِنَ اللِّينِ، أَلْسِنَتُهُمْ أَحْلَى مِنَ السُّكَّرِ وَقُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الذِّئَابِ. يَقُولُ اللَّهُ: أَبِي تَغْتَرُّونَ أَمْ عَلَيَّ تَجْتَرِئُونَ؟ فَبِي حَلَفْتُ لَأَبْعَثَنَّ عَلَى أُولَئِكَ مِنْهُمْ فِتْنَةً تَدَعُ الْحَلِيمَ مِنْهُمْ حَيْرَانًا.** وَفِي الْبَابِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ *

٢٥٢٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الدَّارِمِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبَّادٍ أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا حَمْزَةُ بْنُ أَبِي مُحَمَّدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: **لَقَدْ خَلَقْتُ خَلْقًا أَلْسِنَتُهُمْ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَقُلُوبُهُمْ أَمَرُّ مِنَ الصَّبْرِ. فَبِي حَلَفْتُ لَأُتِيحَنَّهُمْ فِتْنَةً تَدَعُ الْحَلِيمَ مِنْهُمْ حَيْرَانًا. فَبِي يَغْتَرُّونَ أَمْ عَلَيَّ يَجْتَرِئُونَ.** هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ هَذَا الْوَجْهِ *

47. O gubljenju vida

2524. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muavija el-Džumehi; kaže: Obavijestio nas je Abdul-Aziz b. Muslim; kaže: Nas je obavijestio Ebu Zilal,

[1568] Bilježi ga i Malik b. Enes u *Muvetta'u.*

prenijevši od Enesa b. Malika, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao, da je Uzvišeni Allah kazao: **"Ako Ja Svome robu oduzmem vid na ovome svijetu, on, kod Mene, za to neće imati druge nagrade osim Dženneta."**[1569]

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Zejda b. Erkama. Ovaj hadis je, u ovoj formi, hasenun-garibun.[1570] Ebu Zilalu je ime Hilal.

2525. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Gajlan; kaže: Obavijestio nas je Abdur-Rezzak; kaže: Nas je obavijestio Sufjan, prenijevši od A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, koji ga veže za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao, da je rekao Uzvišeni Allah: **"Kome oduzmem vid pa to strpljivo podnese, nadajući se nagradi za to, njegova nagrada kod Mene će biti samo Džennet."**

Na ovu temu prenesen je hadis i od Irbada b. Sarije. Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1571]

2526. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Humejd er-Razi i Jusuf b. Musa el-Kattan, el-Bagdadi[1572] i kazali: Obavijestio nas je Abdur-Rahman b. Megra Ebu Zuhejr,[1573] prenijevši od A'meša, on od Ebu Zubejra, a on od Džabira, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Voljeli bi, oni koji su bili zdravi, kada Allah na Sudnjem danu dā nagradu onima koji su imali iskušenja, da im je koža na ovome svijetu čupana kliještima."**

Ovaj hadis je garibun.[1574] Samo nam je, sa ovim senedom, poznat u ovoj formi. Neki su nešto od ovoga hadisa prenijeli od A'meša, on od Talhe b. Musarrifa, a on od Mesruka.

2527. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek; kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ubejdullah[1575] i kazao: Čuo sam svoga oca[1576] kada je kazao: Čuo sam Ebu Hurejrea kada je kazao da

---

[1569] U hadisu koji bilježi El-Bezzar od Džabira el-Dža'fija u *Musnedu* stoji da je Uzvišeni Allah rekao: "Moj rob, osim gubljenja vjere, nema težeg iskušenja od gubljenje vida. Kome dam takvo iskušenje pa to strpljivo, sve dok ne sretne Uzvišenog Allaha, podnese, on neće polagati račun."

[1570] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

[1571] Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

[1572] Jusuf b. Musa b. Rašid el-Kattan el-Bagdadi Ebu Jakub el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Nastanio se prvo u Reju, a potom u Bagdadu.

[1573] Abdur-Rahman b. Megra ed-Devsi Ebu Zuhejr el-Kufi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Nastanio se u Reju.

[1574] Bilježi ga i Taberanija od Ibn Mesuda u *Mu'džemul-Kebiru* kao mevkuf hadis.

[1575] Jahja b. Ubejdullah b. Abdullah b. Muvehheb et-Temimi el-Medeni prenosilac je koga su hadiski učenjaci odbacili. Pripadao je šestoj generaciji.

[1576] Tj. od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Muvehheba et-Temimija el-Medenija. On je bio makbul ravija. Pripadao je trećoj generaciji.

je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Svako će se, kad mu dođe smrt, kajati. Zbog čega će biti njegovo kajanje,o, Allahov Poslaniče? upitaše prisutni. On odgovori: Onaj ko je radio dobro kajaće se zbog toga što ga još više nije uradio, dok će se onaj ko je radio loše kajati zbog toga što je griješio i što nije radio dobro."**

Ovaj hadis nam je poznat samo u ovoj formi.[1577] Jahjaa b. Ubejdullaha je kritikovao Šu'be.

2528. ISPRIČAO NAM JE Suvejd; kaže: Obavijestio nas je Ibn Mubarek, kaže: Nas je obavijestio Jahja b. Ubejdullah i kazao: Čuo sam svoga oca kada je rekao: Čuo sam Ebu Hurejrea kada je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Pred Sudnji dan će se pojaviti ljudi koji će vjeru koristiti za ovosvjetske koristi. Svojom ljupkošću će se ljudima prikazivati u jànjećoj koži; njihovi jezici će izgledati slađi od šećera, a imaće vučija srca! Allah veli: Zar se oni Meni ohole i protiv Mene se usuđuju?! Sobom se zaklinjem da ću im poslati iskušenje od koga će i najpametniji među njima biti zbunjeni."**[1578] Na ovu temu prenesen je hadis i od Ibn Omera.

2529. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid ed-Darimi;[1579] kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Abbad;[1580] kaže: Nas je obavijestio Hatim b. Sulejman; kaže: Nas je obavijestio Hamza b. Ebu Muhammed,[1581] prenijevši od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: Uzvišeni Allah je rekao: **"Stvorio sam bića čiji su jezici slađi od meda, a srca gorča od alojina soka!" Sobom se zaklinjem da ću im dati iskušenje od koga će i najpametniji među njima biti zbunjeni! Zar će se oni Meni oholiti i zar će se protiv Mene usuditi."** Ovaj Ibn Omerov hadis je hasenun-garibun.[1582] Poznat nam je samo u ovoj formi.

[1577] Ovaj hadis je, po mišljenju El-Mubarekforija, slab jer je u njegovu senedu Jahja b. Ubejdullah b. Abdullah b. Mubehheb et-Temimi el-Medeni koji je slab prenosilac hadisa.

[1578] I ovaj hadis je slab jer je u njegovu senedu Jahja b. Ubejdullah b. Abdullah b. Muvehheb et-Temimi el-Medeni.

[1579] Ahmed b. Seid b. Sahr ed-Darimi Ebu Džafer es-Serhasi pouzdan je prenosilac i hafiz hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji.

[1580] Muhammed b. Abbad b. Zebrekan el-Mekki je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je desetoj generaciji. Nastanio se u Bagdadu.

[1581] Hamza b. Ebu Muhammed el-Medeni je slab prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1582] Ovaj i prethodni hadis, veli El-Mubarekfori, ne odgovaraju naslovu pod kojim su uvršteni. Očito je da su ova dva hadisa bila u zasebnom poglavlju, čiji je naslov prilikom prepisivanja rukopisa izostavljen.

٤٨. بَاب مَا جَاءَ فِي حِفْظِ اللِّسَانِ *

٢٥٣٠. حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ، و حَدَّثَنَا سُوَيْدٌ بن نصر أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَحْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا النَّجَاةُ؟ قَالَ: أَمْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَلْيَسَعْكَ بَيْتُكَ وَابْكِ عَلَى خَطِيئَتِكَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ *

٢٥٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى الْبَصْرِيُّ أَخْبَرَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي الصَّهْبَاءِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَفَعَهُ قَالَ: **إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكَفِّرُ اللِّسَانَ فَتَقُولُ: اتَّقِ اللَّهَ فِينَا فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ. فَإِنِ اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا وَإِنِ اعْوَجَجْتَ اعْوَجَجْنَا**.

٢٥٣٢. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ أَخْبَرَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ **نَحْوَهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ**. وَهَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى. هَذَا حَدِيثٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ. وَقَدْ رَوَاهُ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ وَلَمْ يَرْفَعُوهُ.

٢٥٣٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصَّنْعَانِيُّ أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عَلِيٍّ الْمُقَدَّمِيُّ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ يَتَكَفَّلْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَتَكَفَّلْ لَهُ بِالْجَنَّةِ**. وَفِي الْبَاب عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. هذا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ غَرِيبٌ.

٢٥٣٤. حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْأَشَجُّ أَخْبَرَنَا أَبُو خَالِدٍ الْأَحْمَرُ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرَّ مَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صحيح. وَأَبُو حَازِمٍ الَّذِي رَوَى عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ هُوَ أَبُو حَازِمٍ الزَّاهِدُ مَدَنِيٌّ وَاسْمُهُ سَلَمَةُ بْنُ دِينَارٍ. و أَبُو حَازِمٍ الَّذِي رَوَى عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ اسْمُهُ سَلْمَانُ الأشجعي مَوْلَى عَزَّةَ الْأَشْجَعِيَّةِ وَهُوَ الْكُوفِيُّ *

٢٥٣٥. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَاعِزٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، حَدِّثْنِي بِأَمْرٍ أَعْتَصِمُ بِهِ. قَالَ: قُلْ رَبِّيَ اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقِمْ. قال: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا أَخْوَفُ مَا تَخَافُ عَلَيَّ؟ فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ ثُمَّ قَالَ: هَذَا**. هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ. وَقَدْ رُوِيَ مِنْ غَيْرِ وَجْهٍ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ *

٢٥٣٦. حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي ثَلْجٍ الْبَغْدَادِيُّ صَاحِبُ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَفْصٍ أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَاطِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تُكْثِرُوا الْكَلَامَ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ. فَإِنَّ كَثْرَةَ الْكَلَامِ بِغَيْرِ ذِكْرِ اللَّهِ قَسْوَةٌ لِلْقَلْبِ. وَإِنَّ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْقَلْبُ الْقَاسِي**.

٢٥٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي النَّضْرِ حَدَّثَنِي أَبُو النَّضْرِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَاطِبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **نَحْوَهُ بِمَعْنَاهُ**. هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَاطِبٍ *

٢٥٣٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ قَالُوا: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ خُنَيْسٍ الْمَكِّيُّ قَالَ: سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ حَسَّانَ الْمَخْزُومِيَّ قَالَ: حَدَّثَتْنِي أُمُّ صَالِحٍ عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **كُلُّ كَلَامِ ابْنِ آدَمَ عَلَيْهِ لَا لَهُ إِلَّا أَمْرٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهْيٌ عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ ذِكْرُ اللَّهِ** . هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. لَا نَعْرِفُهُ إِلَّا مِنْ حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ خُنَيْسٍ *

48. O čuvanju jezika

2530. ISPRIČAO NAM JE Salih b. Abdullah; kaže: Obavijestio nas je Ibn Mubarek, a ispričao nam je Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba, on od Ubejdullaha b. Zehra, on od Alije b. Jezida, on od Kasima, on od Ebu Umamea, a on od Ukbea b. Amira[1583] da je kazao: Rekao sam: Allahov Poslaniče, u čemu je spas? On reče: **"Budi gospodar svome jeziku, drži se svoje kuće[1584] i plači nad svojim grijesima."**[1585] Ovaj hadis je hasenun.[1586]

2531. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Musa el-Basri; kaže: Obavijestio na s je Hammad b. Zejd, prenijevši od Ebu Sahbaa,[1587] on od Seida b. Džubejra, a on od Ebu Seida el-Hudrija, koji ga vezuje za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je kazao: **"Kada čovjek osvane, svi se njegovi udovi naklone jeziku govoreći: Boj se Allaha za nas jer smo mi vezani za tebe. Ako si ti na Pravom putu bićemo i mi, a ako ti skreneš na stranputicu, skrenućemo i mi."**

2532. ISPRIČAO NAM JE Hennad; kaže: Obavijestio nas je Ebu Usame, prenijevši od Hammada b. Zejda **slično prethodnom hadisu, s tim što ga on nije vezivao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.**

Ovo je pouzdanije od hadisa Muhammeda b. Musaa. Ovaj nam je hadis poznat sam preko Hammada b. Zejda.[1588] Mnogi su ga prenijeli od Hammada b. Zejda ali ga nisu vezivali za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

2533. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdul-A'la es-San'ani; kaže: Obavijestio nas je Omer b. Ali el-Mukaddemi,[1589] prenijevši od Ebu Hazima, a on od Sehla b. Sa'da, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ko mi garantuje da će čuvati ono što je među njegovim vilicama i ono što je među njegovim nogama, ja njemu zagarantujem Džennet."**

[1583] Ukbe b. Amir Ebu Hammad el-Džuheni je poznati ashab Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

[1584] Drži se svoje kuće provodeći što više vremena ibadeteći u njoj.

[1585] Kaj se i plači zbog počinjenih grijeha ne bi li na taj način zaslužio Allahovom, dž.š., milost i oprost.

[1586] Bilježe ga i Ebu Davud u *Sunenu* i Bejhekija u djelu *Ez-Zuhd.*

[1587] Ebu Sahba el-Kufi makbul je prenosilac hadisa. Pripadao je šestoj generaciji. Ibn Hibban ga je spomenuo u djelu pouzdanih prenosilaca.

[1588] Bilježe ga i Ibn Huzejme u *Sahihu* i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman.*

[1589] Omer b. Alija b. Ata b. Makdem el-Makdemi pouzdan je prenosilac hadisa ali je bio sklon obmanama. Pripadao je osmoj generaciji.

Na ovu temu preneseni su hadisi i od Ebu Hurejrea i Ibn Abbasa. Ovaj hadis je hasenun-sahihun-garibun.[1590]

2534. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seid el-Ešedždž; kaže: Obavijestio nas je Ebu Halid el-Ahmer, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Koga Allah sačuva zla onoga što je među njegovim vilicama i što je među njegovim nogama, ući će u Džennet."**[1591]

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1592] Ebu Hazim, koji je prenio od Sehla b. Sa'da, je Ebu Hazim ez-Zahid iz Medine kome je ime Seleme b. Dinar.[1593] A Ebu Hazimu, koji je prenio od Ebu Hurejrea, ime je Selman el-Ešdžei, štićenik Azze el-Ešdžeijje. On je iz Kufe.

2535. ISPRIČAO NAM JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Ma'mera, on od Zuhrija, on od Abdur-Rahmana b. Maiza[1594] a on od Sufjana b. Abdullaha es-Sekafija[1595] da je kazao: **"Rekao sam: Allahov Poslaniče, reci mi nešto čega ću se** (u životu) **držati. On reče: Reci, moj Gospodar je Allah i ustraj u tome!**[1596] **On će ponovo: Allahov Poslaniče! Šta je to čega se za mene najviše bojiš? On uze za svoj jezik i reče: Ovoga."**

Ovaj hadis je hasenun-sahihun.[1597] Prenesen je sa više seneda od Sufjana b. Abdullaha es-Sekafija.

2536. ISPRIČAO NAM JE Ebu Abdullah Muhammed b. Ebu Seldž el-Bagdadi,[1598] učenik Ahmeda b. Hanbela; kaže: Ispričao nam je Ali b. Hafs;[1599] kaže: Obavijestio nas je Ibrahim b. Abdullah b. Hatib,[1600] prenijevši od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn Omera, koji je kazao da je Allahov Poslanik,

---

1590 Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

1591 Dakle, koga Allah, dž.š., zaštiti od grijeha jezika i spolnog organa ući će u Džennet.

1592 Bilježi ga i Ibn Hibban u *Sahihu.*

1593 Seleme b. Dinar Ebu Hazim el-A'redž, štićenik Esveda b. Sefine, pouzdan je prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je petoj generaciji.

1594 Abdur-Rahman b. Maiz, neki vele: Muhammed b. Abdur-Rahman b. Maiz, a neki kažu Maiz b. Abdur-Rahman, makbul je prenosilac hadisa. Pripadao je trećoj generaciji.

1595 Sufjan b. Abdullah b. Rebia b. Haris es-Sekafi et-Tai je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab. U Omerovo vrijeme bio je prikupljač zekata u Taifu.

1596 Dakle, reci: Moj Gospodar je Allah, dž.š., i ustraj u izvršavanju svojih obaveza prema Njemu.

1597 Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu,* Ibn Hibban u *Sahihu* i Hakim u *Mustedreku.* Hakim kaže da mu je sened pouzdan.

1598 Ebu Abdullah Muhammed b. Abdullah b. Ismail b. Ebu Seldž el-Bagdadi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je jedanaestoj generaciji. Porijeklom je iz Reja.

1599 Alija b. Hafs el-Medaini iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji. Nastanio se u Bagdadu.

1600 Ibrahim b. Abdullah b. Haris b. Hatib el-Džumehi iskren je prenosilac hadisa, ali je prenosio mursel hadise. Pripadao je sedmoj generaciji.

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **"Ne pričaj mnogo bez spominjanja Allaha, jer je pričanje bez spominjanja Allaha okrutnost za srce. Najudaljeniji je od Allaha onaj koji ima kruto srce."**

2537. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Nadr; kaže: Ispričao mi je Ebu Nadr,[1601] prenijevši od Ibrahima b. Abdullaha b. Hatiba, on od Abdullaha b. Dinara, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, **po značenju slično prethodnom hadisu.** Ovaj hadis je garibun.[1602] Poznat nam je samo preko Ibrahima b. Abdullaha b. Hatiba.

2538. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Beššar i drugi i kazali: Obavijestio nas je Jezid b. Hunejs el-Mekki i kazao: Čuo sam Seida b. Hassana el-Mahzumija kada je kazao: Ispričala mi je Ummu Salih, prenijevši od Safije bint Šejbe, ona od Ummu Habibe, Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge, a ona od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: **"Svaki čovjekov govor će biti protiv njega a ne u korist njega, osim naređivanja dobra i zabranjivanja zla i (zikra) spominjanje Allaha."** Ovaj hadis je hasenun-garibun.[1603] Poznat nam je samo preko Muhammeda b. Jezida b. Hunejsa.

٤٩. باب منه

٢٥٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ أَخْبَرَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا أَبُو الْعُمَيْسِ عَنْ عَوْنِ بْنِ أَبِي جُحَيْفَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: آخَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ سَلْمَانَ وَبَيْنَ أَبِي الدَّرْدَاءِ. فَزَارَ سَلْمَانُ أَبَا الدَّرْدَاءِ فَرَأَى أُمَّ الدَّرْدَاءِ مُتَبَذِّلَةً، فَقَالَ: مَا شَأْنُكِ مُتَبَذِّلَةً؟ قَالَتْ: إِنَّ أَخَاكَ أَبَا الدَّرْدَاءِ لَيْسَ لَهُ حَاجَةٌ فِي الدُّنْيَا. قَالَ: فَلَمَّا جَاءَ أَبُو الدَّرْدَاءِ قَرَّبَ إِلَيْهِ طَعَامًا فَقَالَ: كُلْ فَإِنِّي صَائِمٌ. قَالَ: مَا أَنَا بِآكِلٍ حَتَّى تَأْكُلَ. قَالَ: فَأَكَلَ. فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلُ ذَهَبَ أَبُو الدَّرْدَاءِ لِيَقُومَ. فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ: نَمْ، فَنَامَ. ثُمَّ ذَهَبَ يَقُومُ فَقَالَ لَهُ: نَمْ، فَنَامَ. فَلَمَّا كَانَ عِنْدَ الصُّبْحِ قَالَ لَهُ سَلْمَانُ: قُمِ الْآنَ، فَقَامَا فَصَلَّيَا. فَقَالَ: إِنَّ لِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِضَيْفِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَإِنَّ لِأَهْلِكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ. فَأَتَيَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَا ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ: صَدَقَ سَلْمَانُ. هَذَا حَدِيثٌ صَحِيحٌ. وَأَبُو الْعُمَيْسِ اسْمُهُ عُتْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ. وَهُوَ أَخُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْمَسْعُودِيِّ *

49. O istoj temi

2539. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar; kaže: Obavijestio nas je Džafer b. Avn;[1604] kaže: Nas je obavijestio Ebu Umejs,[1605] prenijevši od

---

[1601] Ebu Nadr Hašim b. Kasim b. Muslim el-Lejsi je pouzdan i siguran prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

[1602] Bilježi ga i Bejhekija u *Sunenu.*

[1603] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu,* Hakim u *Mustedreku* i Bejhekija u djelu *Šuabul-Iman.* Munzir kaže da su prenosioci ovoga hadisa pouzdani.

[1604] Džafer b. Avn. b. Džafer b. Amra b. Hurejs el-Mahzumi iskren je prenosilac hadisa. Pripadao je devetoj generaciji.

Avna b. Ebu Džuhajfea, a on od svoga oca[1606] da je kazao: **"Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pobratimio je Selmana i Ebu Derdaa.[1607] Selman ode da posjeti Ebu Derdaa i, ugledavši Ummu Derda u jednostavnoj odjeći, reče: Zašto si tako jednostavno obučena? Reče: Zato što tvoj brat Ebu Derda ne mari za ovim svijetom. Pošto dođe Ebu Derda, on pred njega donese hranu, a on reče: Jedi ti, ja postim. Selman će na to: Ja neću jesti dok i ti ne budeš jeo. Pa je, veli, i on jeo. Pošto pade noć, Ebu Derda krenu da ibadeti. Selman mu reče: Spavaj!, pa je legao da spava. Nakon izvjesnog vremena ponovo krenu da ibadeti, a Selman mu reče: Spavaj!, i on leže da spava. Pošto bi pred sabah, Selman mu reče: Sad možeš ustati i ibadetiti! pa su obojica ustali i ibadetili. Pošto završiše, Selman mu reče: Ti imaš obaveze prema sebi, imaš obaveze prema tvome Gospodaru, imaš obaveze prema svome musafiru i imaš obaveze prema svojoj ženi, pa ispunjavaj svoje obaveze prema svima.[1608] Kasnije su otišli Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i sve mu to spomenuli, a on reče: Istinu je kazao Selman."**[1609]

Ovaj hadis je sahihun.[1610] Ebu Umejsu je ime Utbe b. Abdullah. On je brat Abdur-Rahmana b. Abdullaha el-Mesudija.

٥٠. بَاب مِنْهُ *

٢٥٤٠. حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ الْوَرْدِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ: كَتَبَ مُعَاوِيَةُ إِلَى عَائِشَةَ أَنِ اكْتُبِي إِلَيَّ كِتَابًا تُوصِينِي فِيهِ وَلَا تُكْثِرِي عَلَيَّ. قَالَ: فَكَتَبَتْ عَائِشَةُ إِلَى مُعَاوِيَةَ: سَلَامٌ عَلَيْكَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنِ الْتَمَسَ رِضَا اللَّهِ بِسَخَطِ النَّاسِ كَفَاهُ اللَّهُ مُؤْنَةَ النَّاسِ. وَمَنِ الْتَمَسَ رِضَا النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَى النَّاسِ. وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ.

[1605] Ebu Umejs Utbe b. Abdullah b. Utbe b. Meud el-Huzeli el-Mesudi el-Kufi pouzdan je prenosilac hadisa. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1606] Ebu Džuhajfea Vehba b. Abdullaha es-Suvaija, koji je poznatiji po nadimku Ebu Džuhajfe. On je poznati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, ashab.

[1607] Ibn Hadžer el-Askalani u djelu *Fethul-Bari* ističe da je dva puta obavljeno bratimljenje među ashabima. Prvi put prije Hidžre, kada je obavljeno bratimljenje samo među muhadžirima. Tad su pobratimljeni i Zejd b. Harise i Hamza b. Abdul-Muttalib. Drugi put je to učinjeno poslije Hidžre. Naime, nakon što je stigao u Medinu, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izvršio je bratimljenje između muhadžira i ensarija

[1608] U Ed-Darekutnijevoj predaji ovoga hadisa stoji dodatak: "... posti i ne posti, ibadeti i spavaj i prilazi svojoj ženi.

[1609] U Ed-Darekutnijevoj predaji stoji: "...da su nakon toga otišli u džamiju da klanjaju sabah. Pošto su klanjali, Ebu Derda je prišao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i obavijestio ga o onome što mu je rekao Selman, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu reče: "Istinu ti je kazao Selman. Ti imaš obaveze i prema svome tijelu".

[1610] Bilježi ga i Buharija u *Sahihu.*

٢٥٤١ .حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّهَا كَتَبَتْ إِلَى مُعَاوِيَةَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ بِمَعْنَاهُ وَلَمْ يَرْفَعْهُ *

50. O istoj temi

2540. ISPRIČAO NA JE Suvejd b. Nasr; kaže: Obavijestio nas je Abdullah b. Mubarek, prenijevši od Abdul-Vehhaba b. Verda[1611], a on od nekog stanovnika Medine, koji je kazao: Pisao je Muavija Aiši: Napiši mi pismo u kome ćeš me posavjetovati, ali nemoj duljiti. Pa je, veli, Aiša napisala Muaviji: Neka je mir na tebe, a nakon toga. Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: **"Ko, tražeći Allahovo zadovoljstvo, izazove gnjev ljudi, Allah mu je dovoljan zaštitnik! A ko, tražeći zadovoljstvo ljudi, izazove gnjev Allahov, Allah će ga prepustiti ljudima, Es-selamu alejkum."**[1612]

2541. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja; kaže: Obavijestio nas je Muhammed b. Jusuf, prenijevši od Sufjana, on Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše **da je napisala Muaviji, potom je po značenju spomenuo prethodni hadis, s tim što ga nije vezao za Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.**

[1611] Abdul-Vehhab b. Verd el-Kureši el-Mekki je pouzdan prenosilac hadisa i pobožan čovjek. Pripadao je sedmoj generaciji.

[1612] Bilježi Ibn Hibban od Aiše u *Sahihu* da je kazala: Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko, tražeći Allahovo zadovoljstvo, izazove gnjev ljudi, Allah će biti zadovoljan njime i učiniće da i ljudi njime budu zadovoljni. A ko, tražeći zadovoljstvo ljudi, izazove Allahov gnjev, Allah će se na njega rasrditi i učiniće da se i ljudi na njega rasrde."

RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI IZ ARAPSKOG I DRUGIH STRANIH JEZIKA

alim *ar.* - učenjak

aludiranje *lat.* - govoriti o jednoj stvari a ciljati na drugu.

ashab *ar.* - Muhammedov, sallallahu alejhi ve sellem, savremenik.

beduin *ar.* - čovjek koji živi u pustinji, arapski nomad.

belaj *ar.* - iskušenje, nesreća

čanak *tur.* - drvena zdjela.

dova *ar.* - molba upućena Allahu, blagoslov.

dželat *tur.* - krvnik, bezdušan i nemilosrdan čovjek.

džemat *ar.* - skupina, područje jedne džamije, skupno obavljanje namaza.

džubba *ar.* - dugačka muška haljina bez rukava.

efdalnije (*ar.-bos.*)- vrednije, bolje.

emanet *ar.* - povjerena stvar, sigurnost, pouzdanost.

emir *ar.* - zapovjednik, knez, princ.

ensarije *ar.* - Muhammedove, sallallahu alejhi ve sellem, pristalice iz Medine

eser *ar.* - trag, hadis čiji sened doseže do tabi'ina.

ešhurul-hurum *ar.* - sveti mjeseci /zulkade, zulhidže, muharrem i redžep/

fakih *ar.* - islamski pravnik.

fard *ar.* - obligatna, prvostepena dužnost.

ferek *ar.* - mjera za zapreminu u Medini, jedan ferek iznosi tri sa'a ili četiri ruba'a.

ferseh *ar.* - mjera za dužinu, jedan ferseh = tri milje odn. 2250 m.

genealogija *grč.* - nauka o postanku i odnosima pokoljenja ljudi (životinja i biljaka).

guverner *franc.* - namjesnik; upravitelj jedne pokrajine ili zemlje.

hafiz hadisa *ar.* - osoba koja pamti najmanje stotinu hiljada hadisa.

halifa *ar.* - zastupnik, nasljedik, zamjenik.

hamajlija *tur.* - amulet, talisman; predmet koji praznovjerni ljudi nose uza se da ih tobože brani od zla.

haram *ar.* - zabranjen, nedopušten.

hatib *ar.* - govornik, propovjednik.

hidžra *ar.* - seoba, preseljenje Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, iz Mekke u Medinu.

hilafet *ar.* - vladavina halife.

hudždže *ar.* - osoba koja pamti tri stotine holjada hadisa.

hurija *tur.* - džennetska djevojka.

hutba *ar.* - govor, predavanje, propovjed.

ibadet *ar.* - obožavanje, obred, pokornost.

imam (u kiraetu) *ar.* - stručnjak iz oblasti učenja Kur'ana.

ismid *ar.* - rastok, antimon; rudača olovnosive boje.

kabur *ar.* - mezar, grob.

kada (qada) *ar.* - ispunjenje, izvršenje, Allahova odredba, sudbina.

kader (qader) *ar.* - sudbina, Allahova odredba.

kaderije *ar.* - pristalice vjerovanja u slobodu volje, indeterministi.

kadija *ar.* - šeri'atski sudija.

kauterizacija *grč.* - spaljivanje rana usijanim željeznim predmetom.

kna *tur.* - prašak od korijena tropske biljke koji se upotrebljava za bojenje kose, nokata i dijelova tijela na crveno.

kolizija *lat.* - sukob, proturječje.

konsenzus *lat.* - podudaranje, sklad, suglasnost, jednoglasnost.

korijander *grč-lat.* - ljekovita biljka.

makbul (ravija) *ar.* - prenosilac hadisa koji zadovoljava potrebne kriterije u prenošenju hadisa.

mazlum *ar.* - osoba kojoj je učinjena nepravda, ugnjetavan, tlačen.

medžhul *ar.* - nepoznat, neznan, anoniman.

merfu *ar.* - hadis čiji sened doseže do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

mestve *tur.* - vrsta kožne obuće s tankim potplatom bez peta.

mevkuf *ar.* - hadis čiji sened doseže do ashaba.

minber *ar.* - mjesto u džamiji na kome se petkom drži hutba.

miskal *ar.* - mjera za težinu 4, 68 g.

muallim *ar.* - učitelj

mudžahid *ar.* - borac, ratnik, vojnik.

mufessir *ar.* - komentator Kur'ana.

muhadrem *ar.* - osoba koja je živjela u Poslanikovo vrijeme ali se sanjim nije susrela.

muhadžir *ar.* - iseljenik (općenito); iseljenik iz Mekke u Medinu.

muhtač/muhtadž *ar.* - potreban, siromašan.

munafik *ar.* - licemjer, dvoličnjak.

murdžije *ar.* - pristalice jedne islamske sekte.

mursel *ar.* - hadis koji tabi'in izravno prenosi od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

musafir *ar.* - putnik

musalla *ar.* - mjesto određeno za klanjanje.

musned *ar.* - hadis s navedenim cijelim nizom prenosilaca do Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

mustedrek *ar.* - Hakimova zbirka hadisa.

namaz *perz.* - muslimanska molitva.

nijjet *ar.* - naum, nakana.

rafidije *ar.* - pripadnici jedne islamske sekte.

ravija *ar.* - prenosilac hadisa.

rukja *ar.* - određeni odlomci iz Kur'ana koji se uče u svrhu liječenja.

sadaka *ar.* - milostinja koja se daje siromasima.

sahih *ar.* - vjerodostojan, pouzdan.

sahihi *ar.* - zbirke hadisi u kojima su isključivo vjerodostojni hadisi.

saruk *tur.* - turban, ahmedija.

sedžda *ar.* - dio namaza kada se licem, nosom i čelom, prstima nigu, - koljenima i dlanovima spušta na zemlju.

sened *ar.* - niz, lanac.

sevap *ar.* - nagrada

sofa (*džamijska*) *tur.* - prostor pred džamijom za klanjanje.

suneni *ar.* - hadiske zbirke u kojima su hadisi ustrojeni po fikhskim teman

surma *tur.* - antimonov preparat; služi kao crnilo za obrve i trepavice.

surmedan *tur.* - specijalna posuda u kojoj se drži surma.

šefaat *ar.* - zauzimanje, zagovor.

šehadet *ar.* - očitovanje, svjedočenje.

šejtan *ar.* - sotona. đavo.

šiija *ar.* - pripadnik muslimanske sekte koja priznaje samo Kur'an, a odbacuje sunnnet.

šiizam *ar.* - šiitsko učenje.

taman/tamam *tur-ar.* - upravo, baš tako, potpuno.

tedlis *ar.* - prijevara, obmana.

ulema *ar.* - učenjaci

ummet *ar.* - sljedbebici, narod.

SADRŽAJ

POGLAVLJA O VRIJEDNOSTIMA DŽIHADA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O vrijednosti džihada 1
2. O vrijednosti onoga koji umre na vojnom položaju 2
3. O vrijednosti posta na Allahovom putu 3
4. O vrijednosti trošenja na Allahovom putu 4
5. O vrijednosti posluživanja na Allahovom putu 5
6. O onome ko opremi ratnika 6
7. O onome ko upraši svoja stopala na Allahovom putu 7
8. O vrijednosti prašine na Allahovom putu 8
9. O onome ko osijedi na Allahovom putu 8
10. O onome ko podari konja za borbu na Allahovom putu 9
11. O vrijednosti gađanja na Allahovom putu 10
12. O vrijednosti straže na Allahovom putu 11
13. O nagradi koja pripada šehidu 12
14. O vrijednosti koju šehid ima kod Allaha 14
15. O ratovanju na moru 15
16. O onome ko se bori radi slave ili ovosvjetskih koristi 16
17. O jutarnjem i večernjem izlasku u borbu
na Allahovom putu 18
18. O tome koji je čovjek najbolji 19
19. O onome ko bude molio Allaha da padne kao šehid 20
20. O borcu na Allahovom putu, robu koji želi da se otkupi
i onome koji želi da se oženi i Allahovoj pomoći njima 21
21. O vrijednostima onoga ko bude ranjen u borbi na
Allahovom putu 22
22. O tome koja su djela najvrijednija 22
23. O tome da su džennetska vrata ispod sjene mačeva 23
24. O tome koji je čovjek najvredniji 24
25. O istoj temi 25

POGLAVLJA O DŽIHADU

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O onima koji opravdano izostaju od borbe 28
2. O onome koji krene u borbu, a ostavi roditelje 29
3. O čovjeku koji je poslan sam kao izvidnica. 29
4. Pokuđeno je da neko putuje sam 30
5. O dopuštenosti laži i varke u ratu. 31
6. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, vojnim pohodima i o tome koliko je pohoda imao 31
7. O raspoređivanju i popunjavanju bojnih redova u borbi 32
8. O dovi prilikom borbe 33
9. O tome šta je došlo o bajacima 33
10. Poglavlje o zastavama 34
11. Poglavlje o lozinci u ratu 35
12. O opisu mača Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem 36
13. O prekidanju posta u borbi. 36
14. O izlasku (iz mjesta) u slučaju straha od neprijatelja. 37
15. O postojanosti prilikom borbe 38
16. O mačevima i njihovim ukrasima 39
17. O panciru 40
18. O kacigi (šljemu) 41
19. O vrijednosti konja. 41
20. Kakve je konje lijepo držati 42
21. Kakve je konje pokuđeno držati. 43
22. O utrkama za nagradu 44
23. O pokuđenosti parenja magaraca s konjima. 45
24. O traženju pomoći dovom siromašnih muslimana. 45
25. O stavljanju zvona na konje 46
26. O tome ko može biti imenovan za zapovjednika u ratu. 47
27. O vođi (imamu) 48
28. O pokornosti vođi (imamu) 49
29. Nema pokornosti stvorenju u grijehu prema Stvoritelju 49

30. O pokuđenosti zavađanja životinja, udaranja i obilježavanja po licu . . . 50
31. O granici punoljetnosti kad muškarac postaje zadužen . . . 51
32. O onome ko padne kao šehid a ostane dužan. . . . 52
33. O pokopavanju šehida . . . 53
34. O konsultacijama . . . 54
35. O tome da se tijlo zarobljenika ne prodaje. . . . 54
36. O bježanju sa bojnog polja. . . . 55
37. O pokopavanju šehida na mjestu njihove pogibije . . . 56
38. O dočeku odsutnoga koji se vraća . . . 57
39. O ratnom plijenu (dobijenom bz borbe). . . . 57

POGLAVLJA O OBLAČENJU

Od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O svili i zlatu za muškarce . . . 58
2. O oblačenju svile u borbi . . . 59
3. Poglavlje o istoj temi . . . 60
4. O dozvoli oblačenja crvene odjeće muškarcima . . . 60
5. O pokuđenosti oblačenja žute odjeće muškarcima . . . 61
6. O nošenju krzna . . . 62
7. O uštavljenim kožama uginulih životinja . . . 63
8. O pokuđenosti da se ogrtač vuče (po zemlji). . . . 64
9. O donjim rubovima ženske odjeće. . . . 65
10. O oblačenju vune . . . 66
11. O crnom saruku . . . 67
12. O spuštanju jednog kraja saruka niz leđa. . . . 68
13. O zabrani nošenja zlatnog prtena (muškarcima) . . . 69
14. O srebrenom prestenu . . . 69
15. Kakav je ukras (kamen) lijepo staviti u prsten. . . . 70
16. O nošenju prstena na desnoj ruci . . . 71
17. O graviranju prstena. . . . 72
18. Šta je rečeno o slici . . . 73
19. O tome šta je rečeno o slikarima . . . 74
20. O knivenju sijede kose i brade. . . . 75

21. O bujnoj i dugoj kosi 76
22. O zabrani pretjeranog mazanja i češljnja kose, osim s vremana na vrijeme 77
23. O podvlačenju surme 77
24. O zabrani prebacivanja krajeva odjeće preko ramena i umotavanja u jednu tkaninu 78
25. O upletanju tuđe kose u svoju 79
26. O jahanju na pokrovcu od svile i brokata 79
27. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, postelji 80
28. O tome šta je došlo u košulji 81
29. Šta se izgovara prilikom oblačenja nove odjeće 82
30. O oblačenju džubbe i mestvi 83
31. O pričvršćivanju zuba zlatom 84
32. O zabrani upotrebe kože deraćih životinja 85
33. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, sandalama 86
34. O pokuđenosti putovanja s jednom sandalom 87
35. O dopuštenosti hodanja s jednom sandalom (papučom) 88
36. S kojom se nogom počinjemo obuvati 88
37. O krpljnju odjeće 89
38. O Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, ulasku u Mekku 90
39. Kako su izgledale kape ashaba 90
40. O dužini ogrtača 91
41. O nošenju turbana na kapama 91
42. O željeznom prstenu 92
43. O pokuđenosti nšenja prstena na dva prsta (kažiprstu i srednjem) 93
44. O najdražoj odjeći Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem 93

POGLAVLJA O HRANI
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. Na čemu je jeo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem 94
2. O jedenju zečijeg mesa 95

3. O jeđenju mesa guštera 96
4. O jedenju mesa hijene 97
5. O jedenju konjskog mesa 98
6. O jedenju mesa domaćih magaraca 99
7. O jedenju iz posuđa nevjernika 100
8. O mišu koji ugine u maslu 101
9. O zabrani jedenja i pijenja lijevom rukom 102
10. O lizanju prstiju 102
11. O zalogaju koji ispadne 103
12. O pokuđenosti jedenja jela sa sredine 104
13. O pokuđenosti jedenja bijelog i crvenog luka 105
14. O dopuštenosti jedenja kuhanog bijelog luka 106
15. O pokrivanju posuda i gašenju svjetiljki i vatre pred spavanje . . 107
16. O pokuđenost jedenja po dvije hurme 108
17. O izazivanju ljubavi prema hurmama 109
18. O zahvali, na hrani, kada se završi sa jelom 109
19. O jedenju sa gubavcem 110
20. O tome da vjernik jede u jedno crijevo 111
21. O tome da je hrana predviđena za jednu osobu
dovoljna dvjema osobama 112
22. O jedenju skakavaca 113
23. O jedenju mesa i pijenju mlijeka životinja koje jedu nečist 114
24. O jedenju kokošijeg mesa 115
25. O jedenju mesa droplje 115
26. O jedenju pečenog mesa 116
27. O pokuđenosti jedenja kad je čovjek podbočen 116
28. O Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem,
ljubavi prema slatku i medu 116
29. O (dodavanju vode) da bude više umaka 118
30. O vrijednosti popare 119
31. O kidanju mesa zubima 119
32. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem,
dopuštenju da se siječe nožem 120

33. O tome koje je meso najviše volio Allahov Poslank, sallallahu alejhi ve sellemž . . . 120
34. O sirćetu . . . 121
35. O jedenju karpuze sa svježm hurmama . . . 123
36. O jedenju krastavica sa svežim hurmama . . . 123
37. O pijenju kamilje mokraće . . . 124
38. O pranju ruku prije i poslije jela . . . 124
39. O izostavljnju abdesta prije jela . . . 125
40. O jedenju tikve . . . 126
41. O jedenju maslinovog ulja . . . 127
42. O jedenju sa slugama . . . 128
43. O vrijednosti hranjenja gladnog . . . 128
44. O vrijednosti večere . . . 129
45. O učenju *Bismille* na početku jela . . . 130
46. O zabrani spavanja neopranih ruku . . . 132

POGLAVLJA O PIĆIMA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O onome ko pije alkohol . . . 133
2. O tome da je haram sve što opija . . . 134
3. Sve što opija u većoj količini zabranjeno je i u maloj količini . . . 135
4. O nebizu iz zemljanog vrča . . . 136
5. O pokuđenosti da se nebiz spravlja u tikvenoj posudi, drvenoj bačvi i zemljnom vrču . . . 137
6. O dopuštenju da se nebiz spravlja u (spomenutim) posudama . . . 138
7. O spravljanju nebiza u mješini za vodu . . . 139
8. O nekom zrnevlju od koga se spravlja alkohol . . . 139
9. O miješanju zelenih i svježih hurmi . . . 140
10. O zabrani pijenja iz zlatnog i srebrenog posuđa . . . 141
11. O zabrani pijenja stojeći . . . 142
12. O olakšici da se pije stojeći . . . 143
13. O predasima tokom pijenja iz posude . . . 144
14. O dva predaha prilikom pijenja iz posude . . . 145

15. O pokuđenosti puhanja u piće 146
16. O pokuđenosti disanja u posudu 146
17. O izvraćanju otvora mješine 147
18. O dopuštenju u tom pogledu 147
19. O tome da prednost da piju prvi imaju
oni koji su na desnoj strani 148
20. O tome da će se onaj ko poji ljude posljednji napiti 149
21. Koji je napitak bio najdraži Allahovom Poslaniku,
sallallahu alejhi ve sellem 149

POGLAVLJA O DOBROČINSTVU I
ODRŽAVANJU RODBINSKIH VEZA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O dobročinstvu prema roditeljima 151
2. Poglavlje o istoj temi 152
3. O vrijednostima postizanja roditeljskog zadovljstva 152
4. O neposlušnosti prema roditeljima 153
5. O poštovanju prijatelja roditelja 154
6. O dobročinstvu prema tetki po majci 155
7. O roditeljskoj dovi 156
8. O dužnosti prema roditeljima 156
9. O prekidanju rodbinskh veza 157
10. O održavanju rodbinske veze 158
11. O ljubavi roditelja prema djetetu 158
12. O samilosti prema djetetu 159
13. O izdržavanju kćerki i sestara 160
14. O samilosti prema siročetu 162
15. O samilosti prema djeci 163
16. O samilosti prema ljudima 164
17. O savjetu 165
18. O saosjećanju muslimana prema muslimanu 166
19. O prikrivanju mahana muslimana 167
20. O odbrani časti muslimana 168
21. O zabrani napuštanja muslimana 169
22. O dobročinstvu prema bratu 169
23. O ogovaranju 170

24. O zavidnosti 171
25. O međusobnoj mržnji 172
26. O mirenju zavađenih 172
27. O prijevari i obmani 173
28. O pravima susjeda 174
29. O dobročinstvu prema sluzi 176
30. O udaranju i vrijeđanju potčinjenih 177
31. O odgajanju sluge 178
32. O praštanju sluzi 178
33. O odgoju djeteta 179
34. O primanju poklona uzvraćanju na poklon 180
35. O zahvali onome ko ti učini kakvo dobro 180
36. O činjenju dobra 181
37. O davanju deve ili ovce na korištenje,
ili davanju novčane pomoći 182
38. O uklanjanju s puta onoga što smeta 183
39. O tome da sastanci mogu biti nešto što je povjerljivo 183
40. O darežljivosti 184
41. O škrtosti 185
42. O onome što čovjek potroši na izdržavanje svoje porodice 186
43. O gostoprimstvu i koliko ono traje 187
44. O brizi o udovicama i siročadi 188
45. O veselosti i nasmijanosti 188
46. O istini i laži 189
47. O bestidnosti 190
48. O proklinjanju 191
49. O upoznavanju rodbinske loze 192
50. O dovi koju brat uputi za brata u odsutnosti 192
51. O grđenju i psovanju 193
52. O lijepom govoru 194
53. O vrijednosti dobrog roba 195
54. O druženju sa ljudima 196
55. O sumnjičenju 197
56. O šali 198
57. O prepirci 199
58. O ljubaznosti 200

59. O umjerenosti o ljubavi i mržnji 201
60. O oholosti 202
61. O lijepom moralu 203
62. O dobročinstvu i oprostu 204
63. O posjeti braći (po vjeri) 205
64. O stidu 206
65. O polagahnosti i žurbi 207
66. O blagosti 207
67. O dovi onoga kome je učinjena nepravda 208
68. O moralu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem 209
69. O lijepom sjećanju 209
70. O visokom moralu 210
71. O proklinjanju i kleveti 211
72. O čestoj ljutnji 211
73. O savlađivanju srdžbe 212
74. O poštivanju starijeg 212
75. O onima koji ne govore 213
76. O strpljivosti 214
77. O dvoličnjacima 214
78. O klevetniku 215
79. O čednosti u govoru 215
80. O tome da je rječitost ponekad poput čarlije 216
81. O skromnosti 216
82. O nasilju 217
83. O zabrani mahanisanja blagodati 217
84. O poštivanju vjernika 218
85. O iskustvu 219
86. O hvalisavcu koji se hvali onim što nije njegovo 219
87. O zahvali na učinjenom dobru 220

POGLAVLJA O MEDICINI

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O dijetalnoj ishrani 221
2. O podsticanju na korištenje lijeka 223
3. O tome čime će se hraniti bolesnik 224

4. O tome da vaše bolesne ne primoravate na jelo i pilo 225
5. O čurekotu 225
6. O pijenju kamilje mokraće 226
7. O onom ko se otruje ili na drugi način izvrši samoubistvo 227
8. O pokuđenosti liječenja onim što opija 228
9. O uzimanju lijekova kroz nos i na druge načine 229
10. O pokuđenosti kauterizacije 230
11. O dopuštenju u tom pogledu 231
12. O puštanju krvi pomoću kupice 232
13. O liječenju knom 233
14. O pokuđenosti rukje 234
15. O dopuštenju u tom pogledu 235
16. O rukji pomoću učenja sura *El-Felek i En-Nas* 235
17. O učenju rukje radi liječenja uroka okom 236
18. O tome da je urok okom istina i
da za njega sljeduje kupanje 237
19. O uzimanju naknade za liječenje rukjom 239
20. O rukjama i lijekovima 240
21. O gljivi gomoljki i medinskoj hurmi 241
22. O naknadi gataru (vraču) 243
23. O zabrani nošenja talismana 243
24. O hlađenju vrućice vodom 244
25. O spolnom odnosu sa suprugom dok je trudna 246
26. O liječenju upale pluća 247
27. O istoj temi 248
28. O sjemenu biljki iz porodice mahunarki 248
28. O sjemenu biljki iz porodice mahunarki 248
29. O medu 249
30. O istoj temi 250
31. O istoj temi 251
32. O liječenju pepelom 251
33. O istoj temi 252

POGLAVLJA O ŠERI'ATSKOM NASLJEDNOM PRAVU
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. Ko ostavi imetak, taj imetak pripada njegovim nasljednicima 253
2. O izučavanju šeri'atskog nasljednog prava 254
3. O nasljedstvu koje pripada kćerkama 254
4. O nasljedstvu koje pripada kćerki od sina uz kćerku 255
5. O nasljedstvu koje pripada rođenoj braći 256
6. O nasljedstvu sinova uz kćerke 257
7. O nasljedstvu sestara 258
8. O nasljedstvu rodbine po ocu 259
9. O nasljedstvu djeda 259
10. O nasljedstvu nene 260
11. O nasljedstvu nene uz njenog sina 262
12. O nasljedstvu dajdže 263
13. O onome ko umre a nema nasljednika 264
14. O istoj temi 264
15. O poništenju nasljeđivanja između muslimana i kjafira 265
16. O poništenju nasljedstva za ubicu 266
17. O nasljedstvu supruge od krvarine njezina muža 267
18. Zaostavština pripada nasljednicima, a krvarina rodbini po očevoj liniji 268
19. O čovjeku koji primi islam preko drugog čovjeka 268
20. O tome ko nasljeđuje imovinu oslobođenog roba 270

POGLAVLJA O TESTAMENTIMA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O oporuci jedne trećine imovine 271
2. O podsticaju na oporuku 273
3. O tome da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ništa oporučio 274
4. O tome da nema oporuke nasljedniku 274

5. O tome da se sa izmirenjem duga počinje prije izvršenja oporuke . . . 276
6. O osobi koja na samrti udijeli sadaku ili oslobodi roba . . . 276
7. O istoj temi . . . 277

POGLAVLJA O PRAVU NASLJEDSTVA NA IMOVINU I POKLONE OSLOBOĐENOG ROBA
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O tome da pravo nasljedstva na imovinu roba pripada onome ko ga oslobodi . . . 278
2. O zabrani prodaje li poklanjanja prava naslijeđa na imovinu oslobođenog roba . . . 279
3. Ko ustvrdi da pripada drugom gospodaru ili drugom ocu . . . 280
4. O čovjeku koji se odricao svoga djeteta . . . 280
5. O dobrom poznavaocu znakova (sličnosti među ljudima) . . . 281
6. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, podsticaju na davanje poklona . . . 282
7. O pokuđenosti vraćanja datog poklona . . . 283

POGLAVLJA O SUDBINI
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O strogom upozorenju u pogledu rasprava o sudbini (kaderu) . . . 284
2. O istoj temi . . . 285
3. O nesreći i sreći . . . 286
4. O tome da se djela vrednuju prema završetku . . . 287
5. O tome da se svako dijete rodi u islamu . . . 288
6. O tome da sudbinu može promijeniti samo dova . . . 289
7. O tome da su srca između dva prsta Milostivog . . . 290
8. Allah Svevišnji je napisao knjigu za stanovnike Dženneta i stanovnike Džehennema . . . 291
9. O tome da nema zaraze, niti inkarniranja u sovu, niti ima prelazne žutice . . . 292
10. O neophodnosti vjerovanja u to da sve što se zbiva, dobro ili zlo, biva Allahovom voljom i određenjem . . . 294

11. O tome da će svako umrijeti tamo gdje mu je određeno 295
12. O tome da učenje rukji i upotreba lijekoa ne odbija ništa od Allahove odredbe 296
13. O kaderijama 297
14. O istoj temi 298
15. O zadovoljstvu Allahovom odredbom 298
16. O istoj temi 300

POGLAVLJA O NEREDIMA (SMUTNJI)
od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O tome da je muslimana dozvoljeno u biti samo u tri slučaja 302
2. O zabrani ugrožavanja života i imetka 303
3. O tome da muslimanu nije dopušteno praviti neslane šale sa muslimanom 304
4. O onome koji uperi oružje u svoga brata 305
5. O zabrani dodavanja isukanog mača 305
6. Ko klanja sabah, on je pod zaštitom Uzvišenog Allaha 306
7. O nužnosti vezivanja za zajednicu (džemat) 307
8. O spuštanju kazne ako se ne prestane sa činjenjem loših djela 308
9. O naređivanju dobra i zabranjivanju zla 309
10. O sprečavanju zla, rukom, jezikom ili srcem 311
11. O istoj temi 312
12. O tome da je najbolji vid borbe na Allahovom putu riječ pravde izgovorena pred nepravednim vladarom 312
13. Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, dova za troje 313
14. O onome ko doživi nerede 314
15. O podizanju emaneta 315
16. O tom da ćete vi, uistinu, slijediti običaje onih prije vas 316
17. O govoru divljih životinja 317
18. O raspolućenju Mjeseca 318
19. O propadanju u zemlju 319
20. O rađanju Sunca sa zapada 322

21. O izlasku Je'džudža i Me'džudža . . . 323
22. O opisu haridžija . . . 324
23. O sebičnosti . . . 325
24. O onome o čemu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio ashabe da će se događati do Sudnjeg dana . . . 326
25. O stanovnicima Šama . . . 327
26. Ne vraćajte se, nakon mene, u nevjerništvo ubijajući jedni druge . . . 328
27. O tome da će biti (veliki) nered u kome će onaj koji sjedi biti bolji od onoga koji stoji . . . 329
28. O tome da će biti (veliki) nered táman poput noćne tmine . . . 330
29. O metežu . . . 332
30. O pravljenju mača od drveta . . . 333
31. O predznacima sudnjeg dana . . . 335
32. O istoj temi . . . 338
33. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: Poslat sam neposredno pred Sudnji dan kao što su ova dva prsta neposredno jedan uz drugi . . . 340
34. O borbi protiv Turaka . . . 340
35. Kada ode perzijski kralj, nijedan kralj, nakon njega, neće imati vlast nad onim nad čim je on imao . . . 341
36. Neće nastupiti Sudnji dan dok se vatra ne pojavi od strane Hidžaza . . . 342
37. Neće nastupiti Sudnji dan dok se ne pojave lažni poslanici . . . 343
38. O tome da će u plemenu Sefik biti i lažni poslanik i vladar tiranin . . . 344
39. O trećem pokoljenju . . . 345
40. O halifima . . . 346
41. O hilafetu . . . 348
42. O tome da će halife do Sudnjeg dana biti iz plemena Kurejš . . . 349
43. O vođama koje će (narod) voditi u zabludi . . . 350
44. O Mehdiji . . . 351
45. O silasku Isaa sina Merjeminog . . . 352
46. O Dedždžalu . . . 353
47. Odakle će se pojaviti Dedždžal . . . 355
48. O predznacima pojave Dedždžala . . . 356

49. Dedždžal kao iskušenje 358
50. O Dedždžalovom izgledu............................ 360
51. O tome da Dedždžal neće moći ući u Medinu............... 361
52. O tome da će Dždžala ubiti Isa sin Merjemin 362
53. Poglavlje o istoj temi 362
54. O spomenu Ibn Sajjada 364
55. O istoj temi.................................... 367
56. O zabrani grđenja vjetrova.......................... 368
57. O istoj temi.................................... 369
58. O istoj temi.................................... 371
59. O istoj temi.................................... 371
60. O istoj temi.................................... 372
61. Poglavlje o istoj temi 373
62. O istoj temi.................................... 374
63. O istoj temi.................................... 375
64. O istoj temi.................................... 376
65. O istoj temi.................................... 379

POGLAVLJA O SNOVIMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. Snovi vjernika su dio od četrdeset i
šest dijelova vjerovjesništva 380
2. Prestalo je vjerovjesništvo, a ostale su dobre vijesti 382
3. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem,
riječima: Ko me u snu vidi, vidio me je.................... 383
4. Šta će učiniti onaj ko usnije nešto što mu nije drago.......... 384
5. O tumačenju snova................................ 385
6. O istoj temi.................................... 386
7. O onome koji izmišlja snove 387
8. O istoj temi.................................... 388
9. O istoj temi 388
10. O Vjerovjesnkovom, sallallahu alejhi ve sellem,
sanjaju vage i kofe................................. 390

POGLAVLJA O SVJEDOČENJIMA

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem 396

POGLAVLJA O POBOŽNOSTI (ZUHDU)

od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

1. O inicijativi da se čine (dobra) djela 402
2. O sjećanju na smrt 403
3. O istoj temi 403
4. Ko želi susret sa Allahom, i Allah želi susret sa njim 404
5. O Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, upozorenju njegovom narodu 405
6. O vrijedosti plakanja zbog straha od Uzvišenog Allaha 406
7. O Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Da znate ono što ja znam, malo biste se smijali" 406
8. O onome koji izgovori (makar) jednu riječ s ciljem da bi nasmijao ljude 407
9. O istoj temi 408
10. O minimumu govora 410
11. O beznačajnosti ovoga svijeta kod Allaha 411
12. Ovaj svijet je zatvor za vjernika, a raj za nevjernika 413
13. O tome da je stanje na ovome svijetu poput stanja četiriju osoba 413
14. O pridavanju značaja ovom svijetu prema njemu 415
15. O dugom životu vjernika 416
16. O tome da će dužina života ovog ummeta biti između šezdeset i sedamdeset godina 417
17. O približavanju vremena i kratkoći nade 418
18. O kratkoći nade 419
19. O tome da će imetak biti iskušenje ovog ummeta 420
20. O tome da bi čovjek, kad bi imao dolinu blaga, poželio i drugu dolinu 421
21. O tome da je srce starca mladalačko kada je u pitanju ljubav prema dvoma 421
22. O pobožnosti na ovome svijetu 423
23. O osnovnim potrebama i strpljenju u tome 427
24. O vrijednosti siromaštva 428
25. O tome da će siromašni muhadžiri ući u Džennet prije imućnih 430

26. O životu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove porodice ... 432
27. O životu Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba ... 437
28. O tome da je istinski imetak u bogatstvu duše ... 441
29. O uzimanju iz Bejtul-mala, onoliko koliko je neophodno ... 441
30. O istoj temi ... 442
31. O istoj temi ... 443
32. O istoj temi ... 443
33. O istoj temi ... 444
34. O stoj temi ... 445
35. O pokuđenosti pretjerivanja u jelu ... 445
36. O pretjerivanju i prestižu ... 447
37. O istoj temi ... 449
38. O istoj temi ... 450
39. Čovjek će biti sa onim koga je volio ... 451
40. O lijepom mišljenju o Uzvišenom Allahu ... 452
41. O dobrom djelu i grijehu ... 453
42. O voljenju u ime Allaha ... 454
43. O ispoljavanju ljubavi ... 455
44. O pokuđenosti hvale i hvalitelja ... 456
45. O druženju sa vjernikom ... 458
46. O strpljivosti pri iskušenjima ... 459
47. O gubljenju vida ... 460
48. O čuvanju jezika ... 464
49. O istoj temi ... 466
50. O istoj temi ... 468
Riječnik manje poznatih riječi iz arapskog i drugih stranih riječi ... 469

Izdavač:
ELČI IBRAHIM-PAŠINA MEDRESA
Travnik, ul. Mostarska bb

Za izdavača:
Muharem Dautović

Dizajn korice:
Muhamed Bajramović, prof.

Štampa:
"Dom štampe" d.d. Zenica

